

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, Κυριακή 11 Απριλίου 2021 • Έτος 13^ο • Αρ. φύλλου 656

Κυριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα

www.kathimerini.com.cy | €2,90

ΓΟΥΕΝΤΙ ΜΟΡΤΟΝ

Στην Πενταμερή με ευελιξία και συμβιβασμό

Δεν υπάρχει βρετανικό σχέδιο ή πρότυπο στο τραπέζι τονίζει η Βρετανίδα υφυπουργός Εξωτερικών και επικεφαλής για το Κυπριακό Γουέντι Μόρτον στην «Κ». Ξεκαθαρίζει πως έγινε προσπάθεια από πλευράς Ηνωμένου Βασιλείου για ενθάρρυνση των δύο πλευρών. Μάλιστα, καλεί τις δύο πλευρές να δείξουν ευελιξία και συμβιβασμό, όταν θα παρακαθίσουν στο τραπέζι κατά την άτυπη διάσκεψη στη Γενεύη και εκτιμά πως ο χρόνος εργάζεται ενάντια στη λύση. **Σελ. 5**

Την ανάσα του ΑΚΕΛ νιώθει ο ΔΗΣΥ

Κλείνει η ψαλίδα μεταξύ των δύο κομμάτων, με τον Συναγερμό να δυσκολεύεται στη συσπείρωση του ακροατηρίου του

Σε χαμηλές πιέσεις εξακολουθεί να κινείται η κυβέρνηση Νίκου Αναστασιάδη και ο ΔΗΣΥ με τους χειρισμούς που γίνονται σε Κυπριακό, διαφθορά και πανδημία να μην ικανοποιούν την πλειοψηφία των ερωτηθέντων. Ο ΔΗ-

ΣΥ αδυνατεί να συσπειρωθεί και βλέπει το ΑΚΕΛ να το πλησιάζει, χωρίς να αποκλείεται να παιχτεί και το ποιος θα λάβει την πρωτιά. Το ΔΗΚΟ παρά τη διάσπαση που είχε με τη δημιουργία της ΔΗΠΑ διατηρεί τα ποσοστά του

Η δημοσκοπήση διενεργήθηκε από τη Symmetron Market Research.

και κατ' επέκταση την τρίτη θέση στην κομματική σκακιέρα. Ενισχυμένο παρουσιάζεται το ΕΛΑΜ και το Κίνημα Ανεξάρτητων της Άννας Θεολόγου. Το Κίνημα Οικολόγων διατηρεί τα ποσοστά που έλαβε στη δημοσκοπήση

που παρουσιάστηκε τον περασμένο Φεβρουάριο. Χαμηλό καταγράφεται και το ποσοστό δημοτικότητας των πολιτικών αρχηγών, όπως και οι προσδοκίες των πολιτών για την επερχόμενη άτυπη πενταμερή διάσκεψη. **Σελ. 4**

Πρώτη πρόβα βαλς ΗΠΑ - Ιράν

Το διπλωματικό μπαλέτο μεταξύ Ουάσιγκτον και Τεχεράνης για το πυρηνικό πρόγραμμα του Ιράν, έλαβε χώρα στους διαδρόμους του Grand Hotel της Βιέννης, όπου άρχισαν οι διαπραγματεύσεις μεσολαβητή την Ε.Ε. Παρά την απουσία μιας απευθείας συνάντησης, οι διερευνητικές επαφές στέφθηκαν με επιτυχία, αφού αποφασίστηκε η σύσταση δύο ομάδων εργασίας. Στόχος είναι η αναβίωση της JCPOA, τον θάνατο της οποίας κήρυξαν οι ΗΠΑ επί προεδρίας Ντόναλντ Τραμπ. Η νέα αμερικανική κυβέρνηση υπό τον Τζο Μπάιντεν είχε μεν προαναγγείλει ότι σκοπεύει να επιστρέψει στη συμφωνία, χωρίς όμως να θέλει να δαπανήσει όλο της το πολιτικό κεφάλαιο για τον σκοπό αυτό. Την ίδια στιγμή, στο Ιράν διεξάγονται προεδρικές εκλογές στα μέσα Ιουνίου και ο μετριοπαθής πρόεδρος Χασάν Ροχανί βιάζεται να επιδείξει πρόοδο πριν από την αναμέτρηση. **Σελ. 21**

ΒΑΡΩΣΙ

Δεν σταμάτησαν τα τουρκικά σχέδια

Λίγο πριν από την άτυπη πενταμερή στη Γενεύη, η «Κ» πληροφορείται ότι οι τουρκικοί σχεδιασμοί στο Βαρώσι προχωρούν κανονικά. Το αν θα υλοποιηθούν τα έργα θα διαφανεί από το αποτέλεσμα της διάσκεψης, με όλα τα βλέμματα να στρέφονται σε μια δεύτερη συνάντηση το καλοκαίρι.

• Το Κυπριακό στην υπηρεσία της Τελενεσιακής Ένωσης. Σελ 6

ΣΕ ΤΡΕΙΣ ΓΡΑΜΜΕΣ

Σελ. 18-19

- ✓ **Σάβια Ορφανίδου:** Η εμπειρία μου αφορά όλη την κοινωνία
- ✓ **Νεοκλής Συλικιώτης:** Η Αριστερά δεν υπήρξε ποτέ υπόθεση του ενός
- ✓ **Θεανώ Καλαβανά:** Μόνο με μια Κύπρο διάφανη έχουμε μέλλον

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Το αβγό επωάζεται

Η σημερινή δημοσκοπήση της «Κ» (σελ. 4) είναι ενδεικτική της δυστοπικής κατάστασης που επικρατεί στην κοινωνία. Η κυβέρνηση δεν κερδίζει, δημοσκοπικά τουλάχιστον, τις μεγάλες μάχες της πανδημίας, της διαφθοράς, αλλά και εκείνες που πρέπει να δοθούν για το Κυπριακό. Από την άλλη η αξιωματική αντιπολίτευση, αν και συσπειρώνεται, δεν φαίνεται επί του παρόντος να κεφαλαιοποιεί τις απώλειες του ΔΗΣΥ. Αυτό, όμως, που πρέπει να ανησυχεί ολόκληρο το δημοκρατικό τόξο, αλλά και τα υγιή κύτταρα της κοινωνίας είναι η αύξηση των ποσοστών του ΕΛΑΜ. Δεν νοείται εν έτει 2021 να δυσκολεύεται η Πολιτεία των δημοκρατικών της θεσμών να πείσει τους πολίτες της ότι τα άκρα δεν ήταν ποτέ και δεν μπορούν να αποτελέσουν μέρος καμιάς λύσης.

REMEDOL FC
Παρακεταμόλη

Άμεση Αναλγητική & Αντιπυρετική Δράση
Ανακουφίζει από τον Πόνο & τον Πυρετό!

• Συμβουλευτείτε τον γιατρό ή τον φαρμακοποιό σας.
• Δεν είναι απαραίτητη η συνταγή γιατρού.
• Για περισσότερες πληροφορίες, παρακαλώ ανατρέξτε στο φύλλο Οδηγιών Χρήσης του προϊόντος.

www.remedica.eu

Remedica Ltd.
Τεχνολογική Διεύθυνση: Τ.Κ. 51706, 3508 Λεμεσός, Κύπρος
Τηλ: +357 25553000, Φαξ: +357 25390192,
Email: drugssafety@remedica.com.cy LF:0149/02.02.21

ΠΑΝΔΗΜΙΑ

Νέα στρατηγική για τα εμβόλια

Στην εντατικοποίηση του εμβολιαστικού προγράμματος με το σύνολο των διαθέσιμων ποσοτήτων εμβολίων κινείται το υπουργείο Υγείας προκειμένου να καλυφθούν οι ηλικίες 48 και άνω τουλάχιστον. **Σελ. 17**

ΨΥΧΡΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ

Ισορροπίες δυνάμεων και Κυπριακό

Αναβιώνει ο Ψυχρός Πόλεμος; Αυτό είναι το ερώτημα που εγείρεται με τις Βρυξέλλες να ψάχνουν τη θέση τους στη γεωπολιτική σκακιέρα και το Κυπριακό να επηρεάζεται αναπόφευκτα από το όλο σκηνικό που διαμορφώνεται. **Σελ. 8, 9**

Το θολό αύριο της Τουρκίας

Σε διλήμματα ο Ταγίπ Ερντογάν

Πολιτική ένταση που κορυφώνεται στην Τουρκία, καθώς η χώρα οδεύει προς τις προεδρικές και βουλευτικές εκλογές και αλλαγή πολιτεύματος. Ποιες οι διεκδικήσεις της Ελλάδας κατά την επίσκεψη του Έλληνα υπουργού Εξωτερικών, Νίκου Δένδια στην Τουρκία. **Σελ. 23**

Το νέο μοντέλο της οικονομίας

Ανδρέας Ασιώτης: Οι δέκα βασικοί άξονες για το «Όραμα 2035»

Η αξιολόγηση συγκριτικών πλεονεκτημάτων της οικονομίας, η προώθηση της πράσινης ανάπτυξης, η ενίσχυση της έρευνας και καινοτομίας και η προσέλκυση ξένων ποσοτικών επενδύσεων, περιλαμβάνονται στους άξονες της νέας Μακροπρόθεσμης Στρατηγικής για την οικονομία. Όπως δηλώνει σε συνέντευξη στην «Κ» το μέλος

του Συμβουλίου Οικονομίας και Ανταγωνιστικότητας και πρόεδρος της καθοδηγητικής επιτροπής του Συμβουλίου, δρ Ανδρέας Ασιώτης, στο σχέδιο δόθηκε η ονομασία «Όραμα 2035». Τα οφέλη από τις μεταρρυθμίσεις που πρέπει να γίνουν, θα έχουν μακροπρόθεσμο ορίζοντα και θα είναι πολλά. **Οικονομική, σελ. 5**

ΜΙΛΟΥΝ ΣΤΗΝ «Κ»

ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ

Με εκδικείται ο διανοούμενός μου εαυτός. **Σελ. 16**

ΖΑΜΙ ΡΕΒΕΑ

Δεσμευόμαστε για την υλοποίηση του EastMed. **Σελ. 10**

ΝΟΤΗΣ ΜΗΤΑΡΑΚΗΣ

Εξαντλήσαμε τις δικές μας ευθύνες. **Σελ. 7**

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΖΩΗ»

ΕΚΘΕΣΗ

Τέχνη και πένθος στην Αμερική

«Θλίψη και αδικία: Τέχνη και πένθος στην Αμερική», μεγάλη έκθεση στη σκιά της δίκης για τον φόνο του Τζορτζ Φλόιντ. Εμπνευστής της έκθεσης ήταν ο καταξιωμένος επιμελητής, κριτικός τέχνης Ογκουί Ενγουέιζερ, ο οποίος έφυγε από το ζωί το 2019. **Ζωή, σελ. 1**

ΜΟΥΣΙΚΗ

Η «Κ» παρουσιάζει δύο νέους δίσκους

Οι Κύπριοι δημιουργοί, η Eleni Era (Ελένη Ηρακλέους), και ο Αντώνης Αντωνίου μιλάνε στην «Κ» για τους δίσκους τους «Younger Heart» και «Κκιμέτιν» αντίστοιχα, που κυκλοφόρησαν πριν από λίγες ημέρες. **Ζωή, σελ. 4**

ανταμοιβή

250+ επιχειρήσεις 800+ σημεία

Κέρδισε βαθμούς για να πληρώνεις λιγότερα ή καθόλου

antamivi.com.cy Τράπεζα Κύπρου

ZENITH
THE FUTURE SINCE 1865

DEFY INVENTOR

Vassos Eliades Accessories Ltd
Nicosia - Limassol, Tel.: 22 897 361

ΤΑ ΙΟΥΛΙΑΝΑ / Γράφει ο ΣΤΑΥΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Αυτό το κάτι

Η Ιουλία Παλαιολόγου Ουίλσον έγχειρε το κεφάλι της πίσω, έβγαλε τις σουέτ γόβες και άπλωσε τα πόδια της επάνω στο υποπόδιο. «Έχω μια θλίψη», είπε μ' ένα τρέμουλο στη φωνή, καθώς το χέρι της έκανε μια επιτηδευμένη κίνηση στον αέρα. Είχε δει τη Λαμπέτη να το κάνει στη σκηνή και να που ήρθε επιτέλους η στιγμή για να βιώσει το ποιητικό ιντερμέδιο. Πρώτα άφηνε η ωραία Έλλη την τελευταία της πνοή και έπειτα έκανε τη χορευτική κίνηση με το χέρι. «Δεν πεθαίνουν έτσι οι άνθρωποι, αντιδρούσε ο Χορν. Αλλά εκείνη, ποτέ δεν αναζήτησε την κανονικότητα σε ζητήματα ζωής ή θανάτου...».

Η ψυχολόγος τα άκουγε όλα αυτά με ένα παγωμένο, σχεδόν άδειο, βλέμμα. «Τι να το κάνω το Vacheron Constantin και την πολυθρόνα Eames, μάνα μου; Θα προτιμούσα λιγότερο στιλ και περισσότερο συναισθημα», συλλογίστηκε η Ιουλία. Και χαμογέλασε ακνά, καθώς θυμήθηκε με νοσταλγία τον αγαπημένο της Γιάγκο Μικελίδη, όταν την κουράριζε, λέγοντάς της καθησυχαστικά: «Είσαι πελλά κόρη. Αλλά ωραία πελλά!».

«Λυπήθηκα πολύ για το θάνατο του Σωκράτη. Η αλήθεια είναι πως δεν ταίριαζαν ποτέ τα χνώτα μας, αλλά όσο περνούσαν τα χρόνια αναγιώριζα στα μονοκόμματα φερσιματά του μια ειλικρίνεια και μια στιβαρότητα που μου ενέπνεε σεβασμό. Το “είδος Χάσιος” εκλείπει από την πολιτική ζωή του τόπου δυστυχώς. Δείτε τι γίνεται σε αυτή την προεκλογική. Ξαφνικά, κύμβαλα αλαλάζοντα έχουν κατακλύσει τη δημόσια σφαίρα...».

Η χήρα μίλαγε απνευστί. Η δε ψυχολόγος με δυσκολία προσπαθούσε να συγκρατήσει ονόματα ανθρώπων που υπο άλλες συνθήκες δεν θα μαθαίναμε ούτε από σπόντα.

Η Ιουλία Παλαιολόγου Ουίλσον, στην Eames Lounge Chair της ψυχολόγου, άδειασε όλα όσα βαραινούν την ψυχή της τις δύσκολες αυτές προεκλογικές ημέρες.

«Κάποιος Σωτηρίου Σάββας, του Κινημάτος Αφύπνισι, έγραψε ότι ο ιός φτιάχτηκε στο Παστέρ της Γαλλίας το 2015 και περιέχει 157 είδη DNA, HIV και ελονοσία! Τότε, λέει, δημιούργησαν τα εμβόλια που περιέχουν νανοτεχνολογία και οδηγούν τον κόσμο σε αυτοκτονίες! Γιατί χαμογελάτε; Ειλικρινά δεν καταλαβαίνω πού βρίσκετε το σαστίο, όταν ο κάθε ψεκασμένος διεκδικεί νόμιμα την ψήφο του κόσμου...».

«Και καλά με τους ψεκασμένους. Ας δεχτούμε ότι λίγη γραφικότητα δεν έβλαψε ποτέ κανένα. Τι να πω όμως όταν ο υποψήφιος του “Αμμό-

χωστος για την Κύπρο” Χριστάκης Νικήτας γράφει: “Καλύτερη ασφάλεια από την Τουρκία δεν θα βρούμε”; Και άλλα πολλά, ανάλογου ύφους και περιεχομένου. Πώς είναι δυνατόν να στεγάζεται κάτω από το ίδιο ψηφοδέλτιο ο εν λόγω υποψήφιος με την Άννα Μαραγκού; Μιλάμε για το τέλος της πολιτικής λογικής».

Η ψυχολόγος, εντελώς ατάραχη, άφησε την Ιουλία να ξεσπάσει. Και ύστερα, με την οφειλόμενη επιστημοσύνη, βεβαίως, έδωσε τα επαγγελματικά της φώτα: «Η ζωή είναι πολύ μικρή για να είναι θλιβερή», είπε. «Αυτό μας τα είπε και ο Πέ-

τρος Κωστόπουλος από τη δεκαετία του '90 κιόλας», σχολίασε σαρκαστικά η χήρα. «Never In The Right Order» συμπλήρωσε, φόρεσε τις γόβες της και αποχώρησε. Μια αληθινή κυρία...

Άκερη μήκη στο διαμέρισμά της οδού Κωστή Παλαμά. Ζήτησε από τη Ρωσίδα να της φτιάξει ένα Gin and Tonic και να οργανώσει ένα Zoom Call με το καρέ. «Τι να λέει άραγε για όλα αυτά η Νικολάου Νάντια;» έθεσε το φιλοσοφικό ερώτημα η Καλαμαρού. Και προτού προλάβουν οι άλλες να ερωτήσουν το αυτονόητο («η ποια;») τους διάβασε

απόσπασμα από την ανάρτηση της υποψήφιας με το Κόμμα για τα Ζώα: «Μπορεί να μην έχω πτυχία, να μη φορώ ταγεράκια, να μη μιλάω εκλεπτυσμένα, να μην ακολουθώ γραμμές που μου ορίζουν. Αλλά έχω ψυχή, είμαι ο εαυτός μου, δεν προσποιούμαι. Είμαι ένα παιδί του λαού». «Ω!» αναφώνησαν οι κυρίες, ενώ η Ιουλία επιστράτευσε τη σοφία της Κοκό Σανέλ: «Η πιο θαρραλέα πράξη είναι να σκέφτεσαι μόνος σου, φωναχτά», σχολίασε με νόημα.

«Έχω μια θλίψη» επέμενε η χήρα, αναγκάζοντας την Ευγενία την Κα-

λαμαρού να βάλει στην άκρη τον κομματικό πατριωτισμό και να ανασύρει από τις υποσημειώσεις της προεκλογικής ένα βίντεο αγκολιτικού περιεχομένου. «Πρόκειται για ένα αληθινό μπιζού που θα το ζήλευε ο Αόρατος Φακός», είπε στο καρέ και τους έδειξε απόσπασμα από την εκπομπή του Ονούφριου Σωκράτους όπου η υποψήφια του ΔΗΣΥ Ελένη Σταύρου Σύρου έβαφε ανέμελα τα χείλη της ζωντανά στον αέρα. Ούτε ένα χαμόγελο όμως δεν έσκασε στο πρόσωπο της Ιουλίας. «Δεν έχει αυτό το κάτι...», ψιθύρισε.

Το μόνο που απόμεινε πια ήταν να επιστρατευτεί το βαρύ πυροβολικό της προεκλογικής εβδομάδας. «Η Νάταλη είναι το “κάτι άλλο”», διάβασε η Κουλίτσα Κυριακού το σλόγκαν της υποψήφιας με τη Συμμαχία Ανατροπής. Και προτού προλάβουν να συνέλθουν από το σοκ, τους διάβασε ένα απόσπασμα από το συναρπαστικό πολιτικό βιογραφικό της: «Μεγάλωσα στα δύσκολα. Ο πατέρας μου ήταν δασοφύλακας, έτσι δεν έζησα τη θαλπωρή ενός μόνιμου σπιτικού. Τα εισοδήματα της οικογένειας χαμηλά και πάντα με δυσκολία η αποπληρωμή δανείων και ειδικά των σπουδών μου. Όμως το πάλεψα με πείσμα...». Βουβό το καρέ, άκουγε με κρατημένη την ανάσα, πλημμυρισμένο από συγκίνηση... «Έχω βιώσει την ανεργία, την αδικία, την απογοήτευση. Όμως, έμαθα να αντιμετωπίζω τις δυσκολίες με θάρρος, πάντα βρισκοντας τη δύναμη να ξανασηκωθώ και να αγωνιστώ».

Και τότε, έτσι ξαφνικά, χαμογέλασε επιτέλους η Ιουλία! Ένωσε τη φωνή της με το υπόλοιπο καρέ και έστειλε αγωνιστικούς χαιρετισμούς στην Καϊτούλα Γαρμπί. «Αυτό το κάτι που θέλω...», τραγούδησαν οι κυρίες με την ψυχή τους.

stavros.christodoulou@gmail.com

Ο ΦΙΛΙΣΤΩΡ

Επιλογή και επιμέλεια:

ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΗΝΑΚΑΚΗΣ, ΜΥΡΤΩ ΚΑΤΣΙΓΕΡΑ

80 χρόνια πριν στην «Κ»

11.4.1941

προσέρχονται καθ' εκάστην 5 ½ - 7 μ.μ. εις τα Γραφεία του Τμήματος Νοσοκόμων του Ε.Ε. Σταυρού προς λήψην πληροφοριών.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ: Ο Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός οργανώνει εν τω Νοσοκομείω του τρίτην σειράν μαθημάτων προς εκπαιδευσιν εθελοντών οικονομών διά τα Στρατιωτικά Νοσοκομεία. Αι βουλομένοι να παρακολουθήσουν τα μαθήματα δύνανται να προσέρχονται καθ' εκάστην 5 ½ - 7 μ.μ. εις τα Γραφεία του Τμήματος Νοσοκόμων του Ε.Ε. Σταυρού προς λήψην πληροφοριών.

ΕΠΙΔΡΟΜΗ: Η βρεταννική αεροπορία ενήργησε χθες σφοδρότατην επιδρομήν υπεράνω της Γερμανίας και της γερμανικής πρωτεύουσας. Το σχετικόν ανακοινωθέν αναφέρει ότι την νύκτα της Τετάρτης προς την Πέμπτην βρεταννικά βομβαρδιστικά ενήργησαν επίθεσιν εναντίον του Βερολίνου, ήτις διήρκεσαν επί τρεις περιπού ώρας. Εθεάθησαν μεγάλοι πυρκαϊαί, εις το μέσον της πόλεως, συνεπεία εκρήξεως βομβών μεγάλου διαμετρήματος. Η επίθεσις εναντίον του Βερολίνου ήτο η 39η από της εκρήξεως του πολέμου, ερρίφθησαν δε κατ' αυτήν εμπρηστικά και εκρηκτικά βόμβαι. Μεγάλοι ζημιαί επροξενήθησαν, υπάρχουν δε νεκροί και τραυματίαι κατά ιταλικής πηγής πληροφορίας. Πολλοί βόμβαι εμπρηστικοί και μεγάλοι εκρηκτικής δυνάμεως έπεσαν επί του θεάτρου του Μελοδράματος και προσέκαλεσαν πυρκαϊάν μεγάλης εκτάσεως. Η εν τη λεωφόρω των Φιλλυρών Πρωσσική βιβλιοθήκη υπέστη βλάβας. Η επίθεσις εναντίον του Βερολίνου, μολοντί δεν είχε την ιδίαν έκτασιν με την ενεργηθείσαν εναντίον του Κιέλου τας πρώτας ημέρας της παρούσης εβδομάδος, υπήρξε σφοδρά και επιτυχής.

ΕΚΚΕΝΩΣΗ: Ο υποστράτηγος της αγγλικής αεροπορίας Ελμ Χιρστ, αντιπροσωπεύων το αρχηγείον της Μέσης Ανατολής έφθασεν εις την τουρκικήν πρωτεύουσαν. Ο Αγγλικός στρατηγός μετέσχε προσφάτως των συνομιλιών μετά του τουρκικού επιτελείου. Καθ' α μεταδίδη εξ Αγκύρας το πρακτορείον της Ανατολής, η κυβερνήσις έλαβε μέτρα διά μερικόν εκκυσίαν εκκένωσιν της Κων/λεως. Η απόφασις εγένετο δεκτή μετά της μεγαλύτερας ψυχραιμίας.

Λίστες παντού

Είχε απόλυτο δικίο ο πρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων για τις λίστες, όταν είπε ότι δεν πρόκειται να δεχθεί άλλες. Η Βουλή δεν είναι γήπεδο τένις για να της πετάς το μπαλάκι και να απαιτείς να το πιάνει, ούτε στάδιο μονομαχιών για να της ρίχνεις το γάντι για να γίνει ο καβγάς. Όποιος θέλει να δημοσιοποιήσει λίστα που κατά τη γνώμη του χρήζει δημοσίευσης, διότι έτσι προστατεύεται το δημόσιο συμφέρον, ας το κάνει από την υπηρεσία του, συγγνώμη κιόλας κ. γενική ελεγκτή, αλλά αυτό το πράγμα δεν μπορεί να συνεχιστεί. Το έκανε η τέως διοικήτρια της Κεντρικής Τράπεζας με τη δική της λίστα και δεν είχε τελικά κανένα πρακτικό αποτέλεσμα. Χάθηκαν μόνο εργατώρες από τη Βουλή. «Όποιος είναι μάγκας να δημοσιοποιεί τις λίστες μόνος του», είπε ο κ. Αδάμου και έχει δικίο.

Έπεσε η πύλη, στοπ

Η πλατφόρμα εμβολιασμών έπεσε και έγινε ο κακός χαμός και όχι άδικα, λέω εγώ. Δεχόταν πολλά αιτήματα ταυτόχρονα η πύλη και δεν άντεξε την πίεση... μα αγκαπιό μου στο υφυπουργείο Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής αυτό δεν το είχατε σκεφτεί, όταν τη στήνατε; Ότι θα έφτανε κάποια στιγμή ο καιρός... Μάλιστα, μετά το μπάχαλο που γίνεται με τα εμβόλια και αν αυτό της AstraZeneca είναι ασφαλές θα έπρεπε να το περιμένατε ότι οι πολίτες θα πήγαιναν μόλις παντα... και όπως ήταν φυσικό να συμβεί η βάρκα μπάπαρε και η πλοήγηση τελείωσε. Αντιλαμβανόμαι, βέβαια, πως το ενχείρημα δεν

ΑΥΘΟΡΜΗΤΩΣ / Γράφει ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

«**Άνοιξε**, άνοιξε γιατί δεν αντέχω...» στην Πύλη που τόσο απρόσμενα μας έκλεισε απ' έξω φώναξαν οι πολίτες!

είναι εύκολο, αλλά θα έπρεπε να το είχατε προβλέψει ώστε οι πολίτες να μη νιώσουν ακόμη μία ανασφάλεια, αν θα βρουν εμβόλια ή όχι. Πάντως, θα πρέπει να δουν εκεί στο Υφυπουργείο πιο ζεστά την καινοτομία στον δημόσιο τομέα, είναι ευκαιρία τώρα!

Για μια καρέκλα...

Πολύς λόγος και όχι άδικα έγινε για την πολύ αμήχανη στιγμή της προέδρου της Κομισιόν Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, η οποία έμεινε στέκοντας ενώπιον του προέδρου της Τουρκίας Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν και του προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Σαρλ Μισέλ. Κατ' αρχάς να πω ότι είναι πάρα πολύ άσχημο ένας φιλοξενούμενός σου να μην έχει πού να καθίσει. Δεν ξέρω αν όντως ο κ. Ερντογάν θέλησε με αυτόν τον τρόπο να δείξει ποια πιστεύει ότι είναι η θέ-

ση της γυναίκας - αποχώρησε από τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης άλλωστε - το σίγουρο είναι ότι έδειξε πόσο γραμμένη έχει στα παλαιότερα των υποδημάτων του την Ευρώπη και τους θεσμούς της. Πάντως, και ο κ. Σαρλ Μισέλ δεν ήταν και παράδειγμα ιππότη, φαρδύς πλατύς απλώθηκε... μήπως είναι τσακωμένοι οι θεσμοί; Μήπως ο κ. Ερντογάν λέει στην Ε.Ε. ότι δεν με νοιάζει γιατί και ποιοι έρχεστε, αρκεί να έρχεστε με τα ζεμπιλια γεμάτα;

See you in Court!

«Γιολίτη καλεί κόμματα. Στοπ. Ψηφίσατε νομοσχέδια μεταρρύθμισης δικαιοσύνης. Στοπ. Άμεσος ανάγκη. Έρρε τα κάλα. Στοπ». Η μεταρρύθμιση των δικαστηρίων αρχει και η δικαιοσύνη στενάζει, οι επιτροπές διερεύνησης πολλές, τα δικαστικά μείζονα θέματα επίσης πολλά, αλλά

η δικαιοσύνη αρχει και οι πολίτες περιμένουν. Τι και αν όλοι συμφωνούν ότι το σύστημα απονομής δικαιοσύνης πάσχει στη χώρα, τι και αν το Ανώτατο ελέγχει τον εαυτό του, τι και αν οι υποθέσεις χρονίζουν και ορισμένοι δικηγόροι και νομικά γραφεία εκμεταλλεύονται την κατάσταση, η μεταρρύθμιση αρχει και αρχει χαρακτηριστικά. Ωστόσο, δεν παύει η Δικαιοσύνη να είναι το τελευταίο λιμάνι για τον απλό πολίτη, ο οποίος δεν έχει πολλές φορές πού αλλού να στραφεί, σσέτως αν κάποιες δικαστικές αποφάσεις είναι αξιοπερίεργες μέχρι παρεξηγήσεως... ας πούμε εκείνη η πρόσφατη με το περιστατικό όταν 24χρονος πυροβόλησε την πρώην κοπέλα του και τη γλύτωσε με κάποια φυλάκιση.

kouroupakisa@kathimerini.com.cy

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΝΗΣ • Διευθύντρια: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ • Σύμβουλος Εκδόσης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ
Υπεύθυνος Υλ.Π: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Ατελιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ • Διεύθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΟΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΥΤΗ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ ΘΕΛΟΥΜΕ;

Αυτή είναι η πατρίδα μας αυτή τη στιγμή. Πρέπει να δούμε τι έχουμε σήμερα, για να καταλάβουμε τι έχουμε να χάσουμε αύριο. Η επανένωση της πατρίδας μας δεν μπορεί να περιμένει άλλο! Μπες και εσύ στο **1cyprus.eu** και υπόγραψε την έκκληση για την επανένωση της Κύπρου.

ΥΠΟΓΡΑΦΟΥΜΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΑΝΕΝΩΣΗ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΜΑΣ.
ΥΠΟΓΡΑΦΟΥΜΕ ΓΙΑ ΜΙΑ ΚΥΠΡΟ!

1cyprus.eu

Τεχνική Στήριξη / Help Desk:

 700 74 777

 1ΚΥΠΡΟΣ

Το τοξικό κλίμα ενισχύει ΕΛΑΜ - Θεολόγου

Ο ΔΗΣΥ δυσκολεύεται να συσπειρωθεί, την ίδια στιγμή που το ΑΚΕΛ απειλεί την πρωτιά του κυβερνώντος κόμματος

Κόπωση και τοξικό κλίμα είναι αυτό που παρουσιάζεται μέσα από τη δημοσκοπήση που έκανε για λογαριασμό της «Καθημερινής» η Symmetron Market Research. Κυβέρνηση και ΔΗΣΥ εξακολουθούν να αντιμετωπίζονται με δυσπιστία από την πλειοψηφία. Υπάρχει, άλλωστε, αβεβαιότητα και κούραση των πολιτών από τον ένα χρόνο πανδημίας σε συνδυασμό με την έντονη οσμή διαφθοράς, που συνθέτουν ένα προεκλογικό σκηνικό κινούμενης άμμου, όπου αφενός η κυβέρνηση παρουσιάζει κακή εικόνα, αφετέρου η αντιπολίτευση αδυνατεί να πείσει για τις εναλλακτικές της προτάσεις. Ως αποτέλεσμα παρατηρείται η ενίσχυση των πολιτικών άκρων του ΕΛΑΜ αλλά και του Κινήματος Ανεξαρτήτων (Α. Θεολόγου). Πέραν τούτου, ο ΔΗΣΥ, αν και διατηρεί την πρωτιά, δυσκολεύεται να συσπειρωθεί και παρακολουθεί το ΑΚΕΛ να το πλησιάζει. Το ΔΗΚΟ παρά τη διάσπαση και τη δημιουργία της ΔΗΠΑ διατηρεί τα ποσοστά του.

Η εικόνα της κυβέρνησης

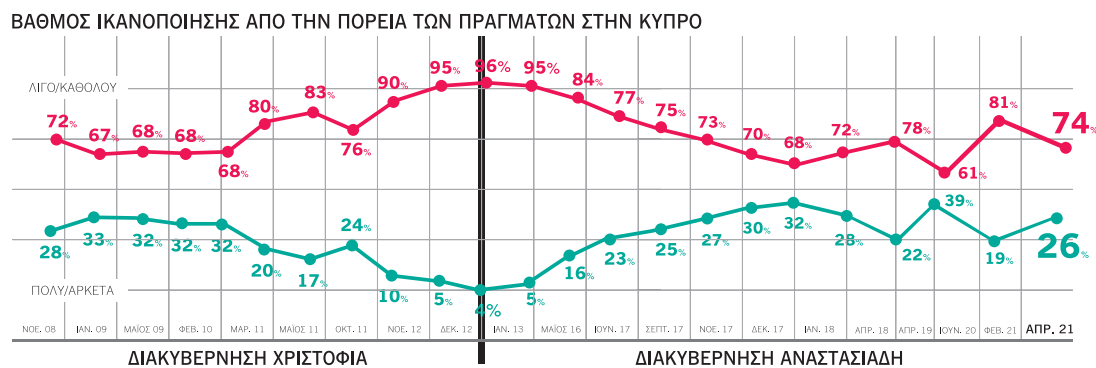
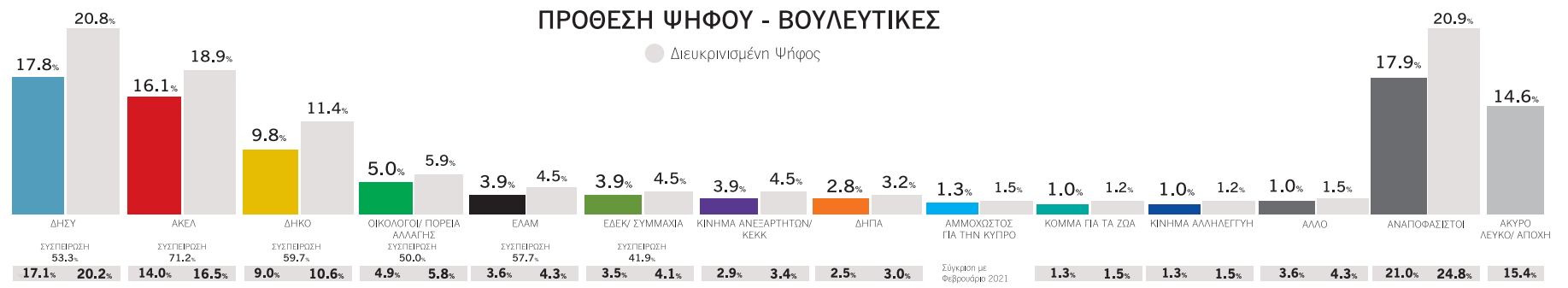
Η κυβέρνηση παραμένει με την πλάτη στον τοίχο σε όλα τα βασικά ζητήματα που απασχολούν τους πολίτες, δηλαδή, οικονομία, Κυπριακό, διαφθορά, πανδημία. Το νέο στοιχείο που φέρνει η δημοσκοπήση της «Κ» σε σύγκριση με αυτή του περασμένου Φεβρουαρίου είναι η για πρώτη φορά καταγραφή αρνητικού πρόσημου της εικόνας της κυβέρνησης και στη διαχείριση της πανδημίας. Όλοι οι δείκτες ικανοποίησης των πολιτών για την κυβέρνηση παρουσιάζουν επιδείνωση παρά την ελαφριά ανάκαμψη που παρατηρείται στην εικόνα του προέδρου Αναστασιάδη και στον τρόπο που ασκεί τα καθήκοντά του. Ο μοναδικός δείκτης που παρουσιάζει σημαντική βελτίωση για την κυβέρνηση και τη χώρα είναι ο δείκτης προσδοκίας για το μέλλον. Εκεί παρατηρείται σημαντική πτώση επτά μονάδων στην αρνητική διάθεση του κόσμου (74%) σε σύγκριση με την αντίστοιχη έρευνα του Φεβρουαρίου (81%), ενώ καταγράφεται αντίστοιχη άνοδος θετικότητας επτά μονάδων (26%) σε σχέση με το χαμηλό ποσοστό του Φεβρουαρίου (19%). Αυτό αποδίδεται κατά μια ερμηνεία στην προσμονή για λήξη της πανδημίας, τάση η οποία άρχισε να αποτυπώνεται σε αντίστοιχους δείκτες και σε άλλες χώρες.

Η πρόθεση ψήφου

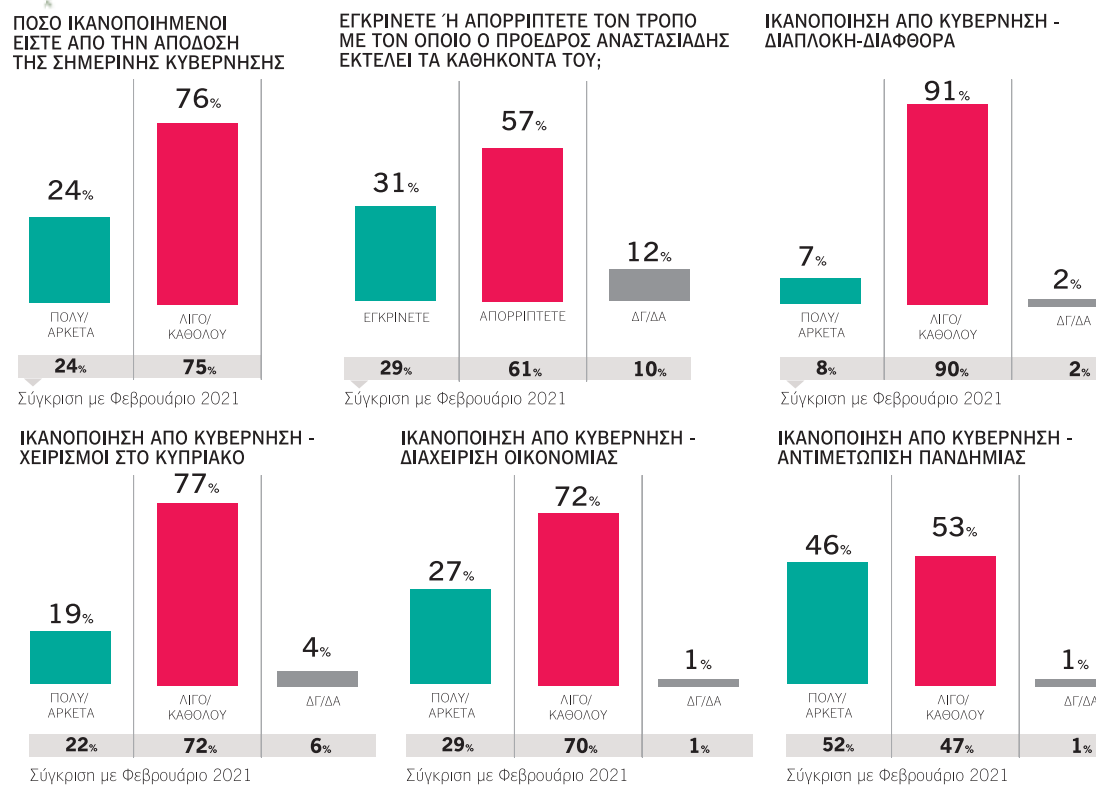
Το νέο στοιχείο, το οποίο καταγράφεται στη δημοσκοπήση Απριλίου της «Κ», σε σύγκριση με την αντίστοιχη έρευνα του Φεβρουαρίου, είναι η σημαντική αύξηση στη συσπείρωση του ΑΚΕΛ, το οποίο ξεπέρασε το 70% αλλά και η δυστοκία στην αύξηση συσπείρωσης στον ΔΗΣΥ, που παραμένει στο ιστορικό χαμηλό για την εποχή επίπεδο του 53%. Συγκριτικά, στην έρευνα του Απριλίου του 2016 πριν από τις βουλευτικές, ο ΔΗΣΥ κατέγραφε συσπείρωση 64%. Με τα σημερινά δεδομένα και τις υπάρχουσες τάσεις διαμορφώνεται ένα σκηνικό πιθανής αμφισβήτησης της πρωτιάς του ΔΗΣΥ από το ΑΚΕΛ. Το πρόβλημα στον ΔΗΣΥ παρουσιάζεται στους νέους στις ηλικίες 18-34 με το ποσοστό του να βρίσκεται στο 14,8%, ενώ στις παραγωγικές ηλικίες της κοινωνίας 35-49 χρονών το ποσοστό πρόθεσης ψήφου είναι στο ιστορικό χαμηλό 12,3%. Το ΔΗΚΟ και παρά τη διάσπασή του τον περασμένο χρόνο παρουσιάζεται να συνεχίζει τη συσπείρωσή του, αλιεύοντας μάλιστα κάποιες ψήφους από τα μικρότερα κόμματα του χώρου του Κέντρου. Σύμφωνα με τη δημοσκοπήση της «Κ» παρουσιάζεται μια κάμψη στη δυναμική που είχαν αναπτύξει οι Οικολόγοι, οι οποίοι παρουσιάζονται στάσιμοι στο 5%, στα ίδια δηλαδή επίπεδα που κατέγραψε η δημοσκοπήση Φεβρουαρίου. Την εισοδή τους στη Βουλή φαίνεται να εξασφαλίζουν εκτός συγκλονιστικού απρόοπτου το Κίνημα Ανεξαρτήτων (Α. Θεολόγου) και ΕΛΑΜ. Ερωτηματικά παραμένουν στην πιθανή ύπαρξη «κρυφής» ψήφου για τη ΔΗΠΑ το οποίο βρίσκεται πολύ κοντά στο να εισέλθει στη Βουλή, αλλά και αν το Κίνημα Ανεξαρτήτων πληγεί από την πιθανή αποχή. Το ΚΙΝ.ΑΝ. φέρεται να αλιεύει ψήφο διαμαρτυρίας κυρίως από τον αριστερό χώρο. Το ΕΛΑΜ ενισχύεται με προτιμήγιο την Πάφο (7,4%), τους νέους (5,6%), με αντρικό κυρίως ακροατήριο (6,4 άντρες - 1,5% γυναίκες).

Κόμματα και εικόνα αρχηγών

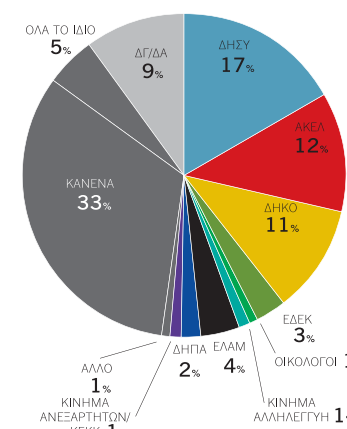
Όσον αφορά την πολιτική ατζέντα ο ΔΗΣΥ καταγράφει πρωτιά στα επίμαχα ζητήματα ενδιαφέροντος πλνν αυτού της διαφθοράς, ζήτημα όπου οι πολίτες διαφωνούν με καλές προθέσεις κανένα κόμμα, με το 44% των πολιτών να δηλώνουν δυσπιστία απέναντι στις προθέσεις όλων των κομμάτων. Οι πολίτες, και παρά τη

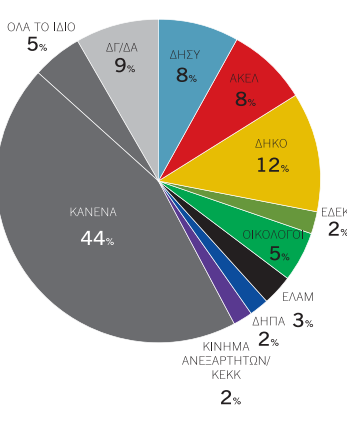
ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

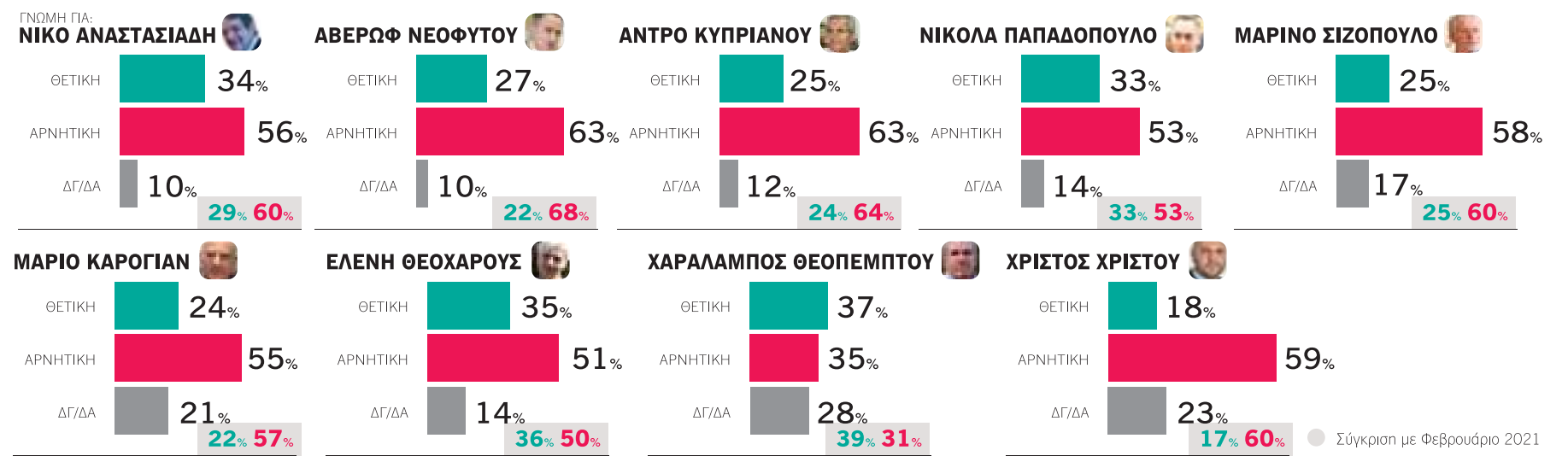
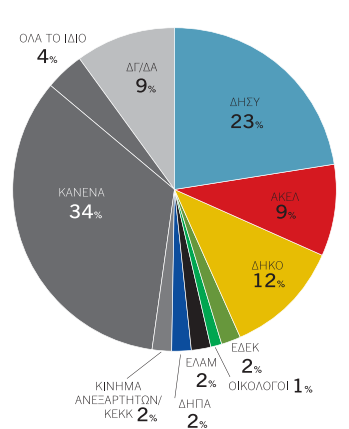
ΠΟΙΟ ΚΟΜΜΑ Ή ΚΙΝΗΜΑ ΚΑΤΑ ΤΗ ΓΝΩΜΗ ΣΑΣ ΕΧΕΙ ΤΙΣ ΠΙΟ ΣΩΣΤΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΣΤΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ

ΠΟΙΟ ΚΟΜΜΑ Ή ΚΙΝΗΜΑ ΚΑΤΑ ΤΗ ΓΝΩΜΗ ΣΑΣ ΕΧΕΙ ΤΙΣ ΠΙΟ ΣΩΣΤΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΑΤΑΞΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ

ΠΟΙΟ ΚΟΜΜΑ Ή ΚΙΝΗΜΑ ΚΑΤΑ ΤΗ ΓΝΩΜΗ ΣΑΣ ΕΧΕΙ ΤΙΣ ΚΑΛΥΤΕΡΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

διάθεση να δώσουν ψήφο διαμαρτυρίας, δεν φαίνεται να εμπιστεύονται τα μικρά κόμματα στα θέματα του Κυπριακού, της οικονομίας και της διαφθοράς, ενδεικτικό στοιχείο της αμνηστίας του εκλογικού σώματος.

Η εικόνα των πολιτικών αρχηγών σκιαγραφείται από τη γενική αρνητική εικόνα των πολιτών απέναντι στο πολιτικό σύστημα, αφού στο σύνολό τους, πλνν της περιπτώσεως Θεοπέμπτου, καταγράφουν αρνητικό πρόσημο εικόνας. Σε σύγκριση με τον Φεβρουάριο Νίκος Αναστασιάδης και Αβέρωφ

Νεοφύτου παρουσιάζουν αύξηση της αποδοχής τους, ενώ οι υπόλοιποι παραμένουν σταθεροί. Όλοι, πάντως, οι πολιτικοί αρχηγοί αντιμετωπίζουν σημαντικό πρόβλημα εικόνας στους ίδιους τους ψηφοφόρους τους.

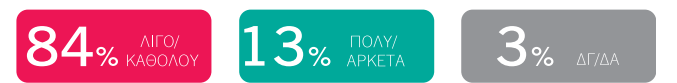
Το Κυπριακό και η λύση

Λίγες μέρες πριν από τη διενέργεια της άτυπης πενταμερούς διάσκεψης για το Κυπριακό η δημοσκοπήση της «Κ» παρουσιάζει τις χαμηλές προσδοκίες που έχουν διαμορφωθεί στην κοινή γνώμη, αφού

οκτώ στους δέκα πολίτες που ερωτήθηκαν δεν είναι αισιόδοξοι πώς αυτή θα οδηγήσει σε σοβαρές εξελίξεις προς τη κατεύθυνση επίλυσης του Κυπριακού. Αυτή τη απαισιοδοξία αλλά και κούραση της κοινής γνώμης όσον αφορά την χρονίζουσα πορεία λύσης του εθνικού θέματος δηλώνουν και στις επιλογές τους όσον αφορά ποια λύση θεωρούν «σωστή και εφικτή». Με βάση τις διαχρονικές απαντήσεις στην ίδια ερώτηση, η λύση της διζωνικής, δικαιοδικής ομοσπονδίας, αν και παραμένει η πλέον δημοφιλής, καταγράφει βουτιά δέκα μο-

νάδων στην αποδοχή της σε σύγκριση με τον Μάιο του 2015, ενώ φαίνεται να ενισχύεται βαθμιαία η πεποίθηση αποδοχής των τετελεσμένων. Σημαντικό στοιχείο είναι το υψηλό συνολικό ποσοστό τοποθέτησης των πολιτών στο μοντέλο λύσης (93%), ενώ οι υποστηρικτές της ΔΔΟ βρίσκονται στους ψηφοφόρους των δύο μεγαλύτερων κομμάτων. Αξιοεπισημάνσεις είναι το πιο ψηφιακό ποσοστό 56% στους ψηφοφόρους των Οικολόγων στην απάντηση «Να μείνουν τα πράγματα όπως είναι σήμερα».

ΠΟΣΟ ΑΙΣΙΟΔΟΞΟΙ ΕΙΣΤΕ ΠΩΣ ΟΙ ΣΥΝΟΜΙΛΙΕΣ ΣΤΗΝ ΑΤΥΠΗ ΠΕΝΤΑΜΕΡΗ ΘΑ ΟΔΗΓΗΣΟΥΝ ΣΕ ΣΟΒΑΡΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΛΥΣΗΣ ΤΟΥ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ

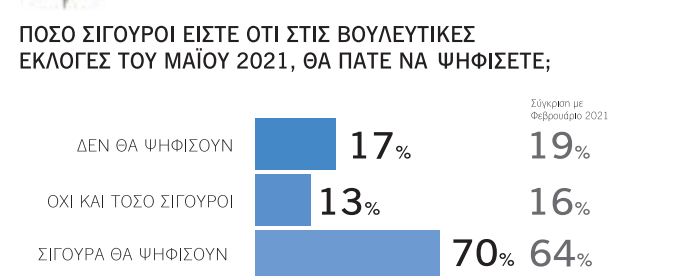
ΠΟΙΑ ΛΥΣΗ ΘΕΩΡΕΙΤΕ ΣΩΣΤΗ ΚΑΙ ΕΦΙΚΤΗ ΓΙΑ ΤΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ;

ΟΤΑΝ ΣΥΖΗΤΑΤΕ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ, ΣΕ ΠΟΙΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΕΡΙΣΤΡΕΦΕΤΑΙ ΚΥΡΙΩΣ Η ΣΥΖΗΤΗΣΗ;

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ
 Ανάθεση: Καθημερινή Κυπριακή Πολιτική & Οικονομική Εφημερίδα ΙΤΔ. Γραφείο: Symmetron Market Research, μέλος ESOMAR. Ημερομηνία Διεξαγωγής: 2-9 Απριλίου 2021. Κάλυψη: Παγκύπρια αστικές και αγροτικές περιοχές, άνδρες και γυναίκες 18 ετών και άνω με δικαίωμα ψήφου στις εκλογές. Μέγεθος Δείγματος: 800 άτομα. Μέθοδος Δειγματοληψίας: Τυχαία στρωματοποιημένη δειγματοληψία. Συλλογή Δεδομένων: Τηλεφωνικές συνεντεύξεις με τη χρήση δομημένου ερωτηματολογίου. Τυπικό Περιθώριο Απόκλισης: 95% βαθμός εμπιστοσύνης, περιθώριο απόκλισης +/- 3.5.

Ευελιξία και συμβιβασμός για τη λύση

Δεν υπάρχει βρετανικό σχέδιο στο τραπέζι, αλλά προσπάθεια ενθάρρυνσης των δύο πλευρών λέει η Βρετανίδα ΥΦΕΞ, Γουέντι Μόρτον

Συνέντευξη στη
ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΔΟΥ

Δεν υπάρχει βρετανικό σχέδιο ή πρότυπο στο τραπέζι, ξεκαθαρίζει η Βρετανίδα υφυπουργός Εξωτερικών και επικεφαλής για το Κυπριακό Γουέντι Μόρτον στη συνέντευξή της στην «Κ» κατά την παραμονή της στην Κύπρο. Η ίδια ξεκαθαρίζει πως έγινε προσπάθεια από πλευράς Ηνωμένου Βασιλείου για ενθάρρυνση των δύο πλευρών να δείξουν διάθεση ευελιξίας και συμβιβασμού. Μάλιστα, καλεί τις δύο πλευρές να δείξουν ευελιξία και συμβιβασμό, όταν θα παρακαθίσουν στο τραπέζι κατά την άτυπη διάσκεψη στη Γενεύη και εκτιμά πως ο χρόνος εργάζεται ενάντια στη λύση.

–Ποιο ρόλο επιθυμεί να έχει το Ηνωμένο Βασίλειο στην Ανατολική Μεσόγειο στη μετά Βρεxit εποχή;

–Η ενσωματωμένη αναθεώρηση της βρετανικής κυβέρνησης, που δημοσιεύσαμε τον προηγούμενο μήνα, καθορίζει το όραμά μας για τον ρόλο του Η.Β. στον κόσμο κατά την επόμενη δεκαετία. Σε αυτήν περιλαμβάνεται η φιλοδοξία μας να δρούμε ως μια δύναμη για το καλό (force for good), υπερασπιζόμενοι τη Δημοκρατία και τα ανθρώπινα δικαιώματα, και έχοντας μια σθεναρή προσέγγιση σε θέματα ασφάλειας και πρόληψης. Ένας χειροπιαστός συμβολισμός αυτού του οράματος θα είναι αργότερα φέτος, η επίσκεψη του αεροπλανοφόρου «Queen Elizabeth II», το οποίο θα ηγείται μιας ομάδας βρετανικών και άλλων σκαφών από συμμαχικές χώρες στην πλέον φιλόδοξη ναυτική αποστολή του Η.Β.

Κατανοούμε όλοι πως ο χρόνος εργάζεται ενάντια στη λύση. Είναι δύσκολο να δούμε βελτίωση των συνθηκών είτε τον επόμενο, είτε τον μεθεπόμενο χρόνο.

εδώ και είκοσι χρόνια.

–Το Η.Β. φαίνεται να αναζητεί έναν πιο ενεργό ρόλο στις συνομιλίες για το Κυπριακό. Είναι επειδή θεωρείτε πως είναι η τελευταία ευκαιρία για λύση;

–Το Η.Β. είναι εγγυητρια δύναμη, μόνιμο μέλος του Συμβουλίου Ασφαλείας των Η.Ε. και, πάνω από όλα, ένας διαχρονικός φίλος της Κύπρου. Ήμασταν πάντα ενεργοί στις προσπάθειες να εξασφαλιστεί μια δίκαιη και διαρκής λύση του Κυπριακού. Εργαζόμαστε σκληρά για να ενθαρρύνουμε όλα τα μέρη να δείξουν ευελιξία και προθυμία για συμβιβασμό, στοιχεία αναγκαία για επιτυχή λύση, όπως έχει πει και το Σ.Α. των Η.Ε. Κατανοούμε όλοι πως ο χρόνος εργάζεται ενάντια στη λύση. Είναι δύσκολο να δούμε βελτίωση των συνθηκών είτε τον επόμενο, είτε τον μεθεπόμενο χρόνο.

–Κατά τη διάρκεια της επίσκεψής σας στην Κύπρο, είχατε συναντήσεις και στις δύο κοινότητες. Βλέπετε οποιεσδήποτε προοπτικές για τη συνάντηση 5+1;

–Κατά τη διάρκεια της επίσκεψής μου είχα συναντήσεις με τους ηγέτες των δύο κοινοτήτων. Όλα τα μέρη πρέπει να εκμεταλλευτούν την ευκαιρία που τους δίνει η συνάντηση 5+1 υπό τον γενικό γραμ-

Όσο συνεχίζει το παρατεταμένο αδιέξοδο στη διαδικασία, τόσο θα βλέπουμε τη διχοτόμηση να μετατρέπεται σε μόνιμη πραγματικότητα με αρνητικές συνέπειες για πολλούς Κύπριους, λέει στην «Κ» η υφυπουργός Εξωτερικών και επικεφαλής για το Κυπριακό Γουέντι Μόρτον.

ματέα των Η.Ε. Είναι μια ευκαιρία να ωθήσουμε τα πράγματα προς την κατεύθυνση μιας λύσης, η οποία να ωφελεί τις δύο κοινότητες και θα ενισχύει την περιφερειακή σταθερότητα. Το ενδεχόμενο αποτυχίας δεν θα ωφελήσει κανέναν. Απευθύνω άλλη μία έκκληση στα μέρη να προσέλθουν στις συνομιλίες με διάθεση ευελιξίας και συμβιβασμού.

–Πώς αντιλαμβάνεστε τον ρόλο της Ε.Ε. σε αυτή τη συνάντηση;

–Κατά την άποψή μας, ο γ.γ. των Η.Ε. και τα μέρη είναι αυτοί που πρέπει να συμφωνήσουν στη συμμετοχή.

–Πρέπει οι συνομιλίες για το Κυπριακό να συνεχίσουν από το σημείο στο οποίο είχαν δια-

κοπεί στο Κραν Μοντάνα ή είναι αυτό το σενάριο μη ρεαλιστικό; Είναι ώρα να συζητηθούν νέες ιδέες εκτός του συμφωνημένου πλαισίου για διζωνική, δικοινοτική ομοσπονδία;

–Έχουν ήδη γίνει πολλά. Οι παράμετροι των Η.Ε. είναι αποτέλεσμα σκληρής δουλειάς και συμβιβασμών μέσα από τα χρόνια. Οι αρχές της ομοσπονδίας και της πολιτικής ισότητας οι οποίες συνδέονται σε αλληλέγγυα ψηφίσματα των Η.Ε. από το 1991, αποτελούν το σημείο εκκίνησης για μια συνολική διευθέτηση και είναι αρκετά ευρεία για να περιλάβουν μια σειρά ρυθμίσεων. Εφαρμόζοντας δημιουργικότητα και φαντασία εντός των υφιστάμενων παραμέτρων, πιστεύω ότι παραμένει πιθανή η επίτευξη λύσης

η οποία να ανταποκρίνεται στις ανησυχίες και τα συμφέροντα των δύο κοινοτήτων και να δείχνει τον δρόμο για ένα μέλλον ασφάλειας και ευημερίας.

–Εμφανίστηκε πρόσφατα μια βρετανική πρωτοβουλία, η οποία έτυχε αρνητικού σχολιασμού στη Λευκωσία τόσο από την κυβέρνηση όσο και από τα κόμματα. Υπήρξε παρεξήγηση; Ήταν λάθος η συγκυρία; Ή ήταν μια μη ιδανική πρόταση;

–Ξεκαθαρίζω ότι δεν υπάρχει βρετανικό σχέδιο ή πρότυπο στο τραπέζι. Το μόνο που προσπαθήσαμε να κάνουμε είναι να ενθαρρύνουμε τις πλευρές να δείξουν την ευελιξία για συμβιβασμό που αναζητεί και το Σ.Α. των Η.Ε.

–Ήταν σωστή η συγκυρία να συζητηθούν νέες προτάσεις, έχοντας υπόψη την επιθυμία της ελληνοκυπριακής πλευράς για συνέχιση των διαπραγματεύσεων από το σημείο που είχαν διακοπεί στο Κραν Μοντάνα;

–Ο γ.γ. των Η.Ε. ξεκαθάρισε πως «αυτή τη φορά τα πράγματα πρέπει να είναι διαφορετικά» και το Σ.Α. κάλεσε τα μέρη να είναι ανοικτά για ευελιξία και συμβιβασμό. Οι ιδέες μας τέθηκαν στα μέρη για να τις εξετάσουν σε αυτά τα πλαίσια.

Βαρώσι και εγγυήσεις

–Το άνοιγμα των Βαρωσίων θεωρήθηκε σημείο καμπής, καθώς η ε/κ πλευρά θεωρούσε δεδομένη την επιστροφή της περίκλειστης πόλης και ένα σημαντικό κίνητρο για τη συνολική λύση. Προσπαθεί η Άγκυρα να υποσκάψει τις όποιες πιθανότητες έχουν απομείνει για λύση και επανένωση του νησιού;

–Η θέση μας για τα Βαρώσια είναι ξεκάθαρη. Πιστεύουμε πως η περίκλειστη πόλη πρέπει να επιστραφεί στους νόμιμους κατοίκους υπό τη διοίκηση των Η.Ε., όπως προνοούν τα ψηφίσματα 550 και 789 του Σ.Α. των Η.Ε. Τον περασμένο Οκτώβριο, το Η.Β. κάλεσε το Σ.Α. των Η.Ε. σε κλειστές διαβουλεύσεις, οι οποίες οδήγησαν στην προεδρική δήλωση η οποία επαναβεβαίωσε την αφοσίωση σε αυτά τα ψηφίσματα. Αυτό που συμβαίνει στα Βαρώσια, όμως, αναδεικνύει επίσης το επειγόν της επανάρθης των διαπραγματεύσεων για λύση και τονίζει αυτό που σας είπα νωρίτερα: ότι όσο συνεχίζεται το παρατεταμένο αδιέξοδο στη διαδικασία, τόσο θα βλέπουμε τη διχοτόμηση να μετατρέπεται σε μόνιμη πραγματικότητα με αρνητικές συνέπειες για πολλούς Κύπριους.

–Η παρουσία εγγυητριών δυνάμεων σε μια σύγχρονη, ανεξάρτητη, ευρωπαϊκή χώρα αποτελεί μεγάλο παράδοξο. Είναι το Η.Β., μια από τις τρεις εγγυητριες δυνάμεις της Κυπριακής Δημοκρατίας, έτοιμο να συμβάλει σε ένα νέο σύστημα ασφάλειας χωρίς ρόλο εγγυητριών σε τρίτες χώρες;

–Έχουμε πλήρη γνώση ότι το Κυπριακό δεν αφορά μόνο συνταγματικά θέματα. Το θέμα της ασφάλειας είναι κλειδί και για τις δύο κοινότητες. Υπήρξαν πολλές συζητήσεις γύρω από τη Συνθήκη Εγγυήσεως και για το αν αυτή συμβαδίζει με τον 21ο αιώνα ή αν πρέπει να βρεθεί άλλος καλύτερος τρόπος που να εγγυάται την κοινή ασφάλεια. Το Η.Β. έχει ανοικτό μυαλό και θα υποστηρίξει οποιεσδήποτε ρυθμίσεις μπορούν να συμφωνήσουν οι δύο πλευρές.

CYON

CYPRUS ON ΚΙΝΟΥΜΕ ΤΗΝ ΨΗΦΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Εξελισσόμαστε και πρωτοπορούμε στην προσπάθεια για ψηφιακή μετεξέλιξη της χώρας.

**ΨΗΦΙΑΚΕΣ
ΠΛΗΡΩΜΕΣ**

BoC Wallet
Apple Pay
Garmin Pay
Fitbit Pay
QuickPay

**ΨΗΦΙΑΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ
ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ**

Internet Banking
Mobile Banking App
Ηλεκτρονική Υπογραφή
eLoans
e-Notice
e-Fixed Deposit

bankofcyprus.com.cy/cyon
800 00 800

Τράπεζα Κύπρου

Το κυπριακό εργαλείοποιείται από Άγκυρα

Αποκαλύπτουμε στρατηγική απόφαση της κυβέρνησης Ερντογάν κόντρα στους σχεδιασμούς Ευρωπαϊκής Ένωσης - Λευκωσίας

Του ΠΑΥΛΟΥ Κ. ΞΑΝΘΟΥΛΗ

Εργαλείοποίηση του Κυπριακού δρομολογεί, σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», η κυβέρνηση Ερντογάν προκειμένου να εξασφαλίσει απόφαση από την Ε.Ε. για θετική ατζέντα και για αναβάθμιση της Τελωνειακής Ένωσης τον προσεχή Ιούνιο. Οι ίδιες πληροφορίες, οι οποίες δεν επιδέχονται αμφισβήτηση, αναφέρουν ότι ο Τούρκος πρόεδρος και οι στενοί του συνεργάτες προσανατολίζονται να δημιουργήσουν μια πλασματική εικόνα κινητικότητας στο Κυπριακό, με αφετηρία την άτυπη πενταμερή διάσκεψη στις 27-29 Απριλίου, προκειμένου να την αξιοποιήσουν σε επίπεδο Ε.Ε. και να εκμειεύσουν

Πλασματική κινητικότητα για λύση επιδιώκει να δημιουργήσει η Άγκυρα για να εξασφαλίσει τη θετική ατζέντα τον Ιούνιο.

απόφαση για θετική ατζέντα και κυρίως για αναβάθμιση της Τελωνειακής Ένωσης.

Το θέμα συζητήθηκε σε ανώτατο επίπεδο στην Τουρκία και όπως πληροφορούμαστε, η κυβέρνηση Ερντογάν θεωρεί ότι η αναβάθμιση της Τελωνειακής Ένωσης είναι πλέον «μονόδρομος», για τη διάσωση της τουρκικής οικονομίας. Αφενός, γιατί βραχυπρόθεσμα, εκτιμάται ότι θα στείλει ισχυρό μήνυμα στις διεθνείς αγορές, κάτι που μετέφερε ο Μεβλούτ Τσαβούσογλου στον Γιοσέπ Μπιορέλ. Και αφετέρου, γιατί μεσοπρόθεσμα, με χρονικό ορίζοντα υλοποίησης την επόμενη διετία, εκτιμάται ότι θα οδηγήσει σε υπερδιπλασιασμό του όγκου εμπορικών συναλλαγών Ε.Ε.-Τουρκίας, που όπως δημοσιεύσαμε, προβλέπεται ότι θα προσεγγίσει το ποσό των 320 δισεκατομμυρίων ευρώ ετησίως. Το ζήτημα της αναβάθμισης της Τελωνειακής Ένωσης βρίσκεται πλέον σε επίκεντρο της συνάντησης Ερντογάν με τους επικεφαλής του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Σαρλ Μισέλ και της Κομισιόν Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν και

Τα περί πλασματικής κινητικότητας στο Κυπριακό από την Άγκυρα, δεν είναι άσχετα με την ανάγκη που αισθάνθηκε ο πρόεδρος Αναστασιάδης να προειδοποιήσει με βέτο, εάν και εφόσον η Τουρκία δεν υλοποιήσει τις κυπρωγενείς της υποχρεώσεις.

σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», ο Τούρκος πρόεδρος ζήτησε όπως διασφαλιστεί ότι τον Ιούνιο θα εκδοθεί οριστική και θετική απόφαση από την Ε.Ε., επικρίνοντας παράλληλα όσους επιχειρούν να την μιλοκάρουν και φωτογραφίζοντας ευκρινώς τη Λευκωσία.

Η εργαλείοποίηση του Κυπριακού από την κυβέρνηση Ερντογάν αποτελεί στην πραγματικότητα απάντηση στις αποφάσεις που λήφθηκαν στην τηλεδιάσκεψη της 25ης Μαρτίου από την Ε.Ε., οι οποίες αξιολογήθηκαν από τον Τούρκο πρόεδρο και τους στενούς του συνεργάτες. Στο πλαίσιο αυτής ακριβώς της αξιολόγησης και υπό το φως των αποφάσεων της Ε.Ε. που διασυνδέουν τη θετική ατζέντα της Τουρκίας και με το πρόβλημα της Κύπρου, κρίθηκε από την Άγκυρα ως «αναγκαία επιλογή, η συντήρηση κινητικότητας στο Κυπριακό», με «στόχο τη δημιουργία θετικών εντυπώσεων και τη διευκόλυνση λήψης απόφασης για δρομολόγηση της αναβάθμισης της Τελωνειακής Ένωσης».

Οι πληροφορίες αυτές για τη

στρατηγική απόφαση της Άγκυρας έχουν περιέλθει σε γνώση και της Λευκωσίας και προφανώς δεν είναι άσχετες με την ανάγκη που αισθάνθηκε ο πρόεδρος Αναστασιάδης να προειδοποιήσει με βέτο στο ζήτημα της αναβάθμισης της Τελωνειακής Ένωσης, εάν και εφόσον η Τουρκία δεν υλοποιήσει τις κυπρωγενείς της υποχρεώσεις, περιλαμβανομένης και αυτής καθεαυτής της αναγνώρισης της Κυπριακής Δημοκρατίας, όπως ανέφερε στο πλαίσιο συνέντευξης στην ΕΡΤ.

Κύκλοι στο Βερολίνο, αλλά και στις Βρυξέλλες, με πρωτοστάτη τον πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Σαρλ Μισέλ, θεωρούν πάντως ότι έφτασε η ώρα για λήψη αποφάσεων αναφορικά με την αναβάθμιση της Τελωνειακής Ένωσης της Τουρκίας, κάτι άλλωστε που φωτογραφίζεται και μέσα από την κοινή δήλωση των «27» στις 25 Μαρτίου, η οποία παραπέμπει στη Σύνοδο Κορυφής του Ιουνίου. Είναι δε κοινό μυστικό στις Βρυξέλλες, ότι τα νήματα των τοποθετήσεων και ενεργειών του κ. Μισέλ κινεί η Καγκελάρια της Γερμανίας Άγ-

κελα Μέρκελ, στενοί συνεργάτες της οποίας φέρονται μάλιστα να προ-εγκρίνουν κοινотικά κείμενα που βάζει στο τραπέζι των «27», με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την εικόνα του προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, που θεωρείται εξαιρετικά επιρρεπής στα «θέλω» του Βερολίνου.

Το πρόβλημα όμως για τη Λευκωσία δεν είναι μόνο η στάση του Βερολίνου και των Βρυξελλών και η ετοιμότητά τους να ικανοποιήσουν το αίτημα Ερντογάν για αναβάθμιση της Τελωνειακής Ένωσης. Είναι και το αναντίλεκτο γεγονός ότι όλα σχεδόν τα κράτη-μέλη στοιχίζονται πίσω από τη θέση που τείνει να επιβάλει η Άγκελα Μέρκελ. Είτε πρόκειται για κράτη-μέλη που ζήτησαν τερματισμό της ενταξιακής πορείας της Τουρκίας, όπως η Αυστρία, που θεωρεί ότι η αναβάθμιση της Τελωνειακής Ένωσης θα υποκαταστήσει και άρα θα τερματίσει την ευρωπαϊκή προοπτική της κατά τα λοιπά «υποψήφιας χώρας». Είτε, πρόκειται για κράτη-μέλη που αναγνώρισαν στη διάρκεια της πολυτάραχης ενταξιακής πορείας της

Τουρκίας, ότι δεν υπάρχει άλλη ουσιαστική επιλογή από μια «οικονομικού τύπου σχέση» Ε.Ε.-Άγκυρας, μέσω της οποίας εκτιμάται ότι η Άγκυρα θα μείνει προσδεμένη στην ενωμένη Ευρώπη, μέσω του τεράστιου όγκου εμπορικών συναλλαγών που ενδέχεται να δημιουργηθεί. Άλλωστε, τα εν λόγω κράτη-μέλη θεωρούν ότι η ενταξιακή πορεία της Τουρκίας έχει ουσιαστικά περιέλθει σε τέλμα, εδώ και πέντε ολόκληρα χρόνια, από το 2016. Επισημαίνουν, ακόμη, ότι από τις 3 Οκτωβρίου 2005 (ημέρα έναρξης των τουρκικών ενταξιακών διαπραγματεύσεων), έχουν ανοίξει 16 κεφάλαια, ενώ έχει ολοκληρωθεί μόλις ένα, από σύνολο 35 διαπραγματευτικών κεφαλαίων και συνεπώς ότι θα πρέπει να εξερευνηθεί μια νέα, φρέσκια σχέση, η οποία να είναι επωφελής για τις δύο πλευρές...

Πρόταση για προσφυγικό

Πρόταση στήριξης της Τουρκίας στο προσφυγικό/μεταναστευτικό αναμένεται να υποβάλει η Κομισιόν και στο πλαίσιο αυτό, η αρμόδια Επίτροπος Έλβα Γιόχανσον αναμένεται να επισκεφθεί σύντομα την Τουρκία. Το θέμα τέθηκε εν εκτάσει στη συνάντηση Ερντογάν-Μισέλ-φον ντερ Λάιεν, υπό το φως και της θετικής απόφασης που έλαβαν οι «27» για συνέχιση της στήριξης προς την Τουρκία για τα τέσσερα περίπου εκατομμύρια Σύρους πρόσφυγες που φιλοξενεί στο έδαφός της. Όπως είχαμε αποκαλύψει, η Τουρκία διεκδικεί ποσό ύψους πέντε περίπου δισεκατομμυρίων ευρώ, χωρίς μέχρι στιγμής να έχει ξεκαθαριστεί ο χρονικός ορίζοντας που θα καλύπτει καθώς και η «γραμμή» από την οποία θα εκταμειωθούν τα εν λόγω κονδύλια.

Δηλαδή, εάν θα διατεθούν από τον ευρωπαϊκό προϋπολογισμό ή εάν τα κράτη-μέλη θα κληθούν να βάλουν το χέρι στην τσέπη, μέσω εθνικών συνεισφορών. Στη δεύτερη περίπτωση, η Κύπρος θα διαθέσει το ποσό που της αναλογεί για τους πρόσφυγες της Ιορδανίας και του Λιβάνου, πράκτικα που είχε ακολουθηθεί και κατά τα πρώτα δύο πακέτα στήριξης της Τουρκίας, συνολικού ύψους 6 δισεκατομμυρίων ευρώ.

«Κατανόηση» Μισέλ-Ούρσουλα

«Κατανόηση» φέρονται να εξέφρασαν ο Σαρλ Μισέλ και η Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν στην επιχειρηματολογία Ερντογάν για αναβάθμιση της Τελωνειακής Ένωσης. Πληροφορίες της «Κ» αναφέρουν ότι οι δύο αξιωματούχοι της Ε.Ε. εμφανίστηκαν θετικοί στο βασικότερο αίτημα Ερντογάν, για το οποίο πάντως οι «27» αποφάσισαν «να εργαστούν για όρους εντολής, προς εκσυγχρονισμό της Τελωνειακής Ένωσης», χωρίς όμως να έχουν λάβει ήδη οριστική ομόφωνη απόφαση για έγκρισή της, δεδομένων των ενστάσεων της Λευκωσίας. Οι ίδιες πληροφορίες αναφέρουν ότι Ε.Ε. και Τουρκία αναμένεται να πραγματοποιήσουν συναντήσεις και σε επίπεδο τεχνοκρατών, με στόχο να επιλύσουν κάποια πρακτικά προβλήματα στην υφιστάμενη Τελωνειακή Ένωση. Ωστόσο, σε αυτά τα «πρακτικά προβλήματα» δεν φαίνεται να εντάσσεται και το πολιτικό ζήτημα άρνησης της Τουρκίας να εφαρμόσει την υφιστάμενη Τελωνειακή Ένωση με την Κυπριακή Δημοκρατία, κάτι που θα έπρεπε να αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για ενδεχόμενη αναβάθμιση της εν λόγω σχέσης. Άλλωστε, πως μπορεί κάποια υποψήφια χώρα που δεν εφαρμόζει μια εμπορική/οικονομική σχέση στη βασική της μορφή, να ζητάει αναβάθμισή της; Και ακόμη περισσότερο, πώς είναι δυνατόν όλα σχεδόν τα κράτη-μέλη και οι ηγέτες των θεσμικών οργάνων να τοποθετούνται θετικά, παρακάμπτοντας τη διμερή διακρίση στην οποία υποβάλλει η Άγκυρα την Κυπριακή Δημοκρατία;

Δεν έχουν σταματήσει οι τουρκικοί σχεδιασμοί στο Βαρώσι

Της ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Μπορεί τον περασμένο Οκτώβρη, όταν άνοιξε η περικλειστή περιοχή της Αμμοχώστου, να επιχειρείτο ένα οργάνως παρασκήνιο από την διεθνή κοινότητα, για να αναχαιτίσει τετελεσμένα, ιδιαίτερα τη στιγμή που οι προσδοκίες ήθελαν ανακίνηση του Κυπριακού, ωστόσο, οι τουρκικοί σχεδιασμοί προχωρούν κανονικά ακόμα και σήμερα, λίγο πριν την άτυπη πενταμερή. Σύμφωνα με πληροφορίες που της «Κ» από τα Κατεχόμενα, η τουρκική πλευρά συνεχίζει διακριτικά πλέον την προσπάθειά για μετατροπή της στρατιωτικής ζώνης σε οικιστική. Υπάρχει άλλωστε η πληροφορία, πως ο Τούρκος πρόεδρος έχει ήδη υποσχεθεί σε Τούρκους εργολάβους που στήριζαν τον προεκλογικό του εμπλοκή στην όλη διαδικασία, ενώ όπως λέγεται εμπλοκή στο όλο εγχείρημα έχουν

Η Τουρκία θα επιμείνει στα περί κυριαρχικής ισότητας και αναγνώρισης έστω και για λίγο του ψευδοκράτους στη β' φάση των συζητήσεων.

και οικονομικά συμφέροντα από τον Λίβανο, αλλά και ρωσικά οικονομικά συμφέροντα στη μαρίνα που κτιζείται έξω από την Αμμόχωστο. Διπλωματικές πηγές στη Λευκωσία επιβεβαιώνουν πως η τουρκική πλευρά προχωρεί με όσα είχε αποφασίσει από πριν στην περιοχή, αλλά για την υλοποίησή τους περιμένει να δει πώς θα προχωρήσουν οι εξελίξεις στο Κυπριακό.

Η διαρροή πως τα Ηνωμένα Έθνη έχουν χαμπλές προσδοκίες από τη διαδικασία, δεν αποτέλεσε

Κανείς δεν φαίνεται να επιθυμεί το ναυάγιο, ενώ το να κινείται κάτι στο Κυπριακό φέρεται να ευνοεί όλα τα εμπλεκόμενα μέρη για διαφορετικούς λόγους το καθένα.

κεραυνό εν αιθρία, έστω και αν ο πρόεδρος απέφυγε να κάνει τον όποιο σχολιασμό. Η «Κ» είχε καταγράψει την περασμένη Κυριακή, πως ο γ.γ. των Ηνωμένων Εθνών Αντόνιο Γκουτέρες δέχτηκε ευχαριστήρια από τις Βρυξέλλες για επίτευξη των διαδικασιών, εξαιτίας και των σχέσεων που θέλει να διαμορφώσει με την Άγκυρα. Τα περί χαμπλών προσδοκιών, ωστόσο, δεν μεταφράζονται και σε αποτυχία του όλου εγχειρήματος. Η ιστορία είναι εκεί και αποδεικνύει άλλωστε πως υπήρξαν ανατροπές και εξελίξεις σε περιόδους που η γενική αποτίμηση ήταν αυτή της στασιμότητας. Ο κοινός παρονομαστής όλων των εμπλεκόμενων μερών είναι ότι κανείς δεν επιθυμεί το ναυάγιο. Όλες οι πλευρές φέρεται να επιθυμούν να διατηρείται προοπτική συζήτησης, το κάθε μέρος για τους δικούς του λόγους και εξυπηρετώντας το δικό του αφήγημα.

Τα συμφέροντα

Στην κορυφή του προεκλογικού, με την κυβέρνηση Αναστασιάδη να δέχεται το ένα καστόκι μετά το άλλο και η συντριπτική πλειοψηφία να απορρίπτει τους χειρισμούς στο Κυπριακό, ένα ανοικτό παράθυρο συνομιλιών ευνοεί σίγουρα και τον ΔΗΣΥ και την κυβέρνηση. Το να κινείται κάτι στο Κυπριακό θα μειώσει τις έντονες επικρίσεις που δέχεται ο ΔΗΣΥ από υπερασπιστές της επίλυσης του Κυπριακού και σίγουρα δεν θα ενωχλάσει το σκληρότερο ακροατήριο. Άλλωστε, η συζήτηση περί εξελίξεων στο Κυπριακό –γενικά και αόριστα– θα μετατοπίσει τη συζήτηση αλλά και τις κριτικές γύρω από την πανδημία. Την κινητικότητα στο Κυπριακό ευνοεί και η Αθήνα, καθώς έτσι θεωρείται πως σταματούν παράλληλα και οι προκλήσεις της Τουρκίας στο Καστελόριζο και ευρύτερα στο Αιγαίο. Και η Ε.Ε. θέλει

να υπάρξει επανέναρξη ουσιαστικών συνομιλιών για επαναθεώρηση των σχέσεων με την Τουρκία, ενώ κάτι τέτοιο ευνοεί και η Βρετανία, ενισχύοντας στη μετά Brexit εποχή την επιρροή της στην περιοχή.

Η Άγκυρα από την πλευρά της θέλει να υπάρχει ένα ανοικτό παράθυρο, ωστόσο, σύμφωνα με έγκυρες διπλωματικές πηγές, θα επιμείνει στα περί κυριαρχικής ισότητας. Να αναγνωριστεί έστω και για λίγο δηλαδή το ψευδοκράτος και στη συνέχεια να συζητηθεί η επίλυση του Κυπριακού. Κάτι τέτοιο, αναμένεται να συζητηθεί πάντως στην επόμενη φάση, χωρίς να αποκλείεται να θέσουν και το ζήτημα των υδρογονανθράκων. Όλα τα μέτρα εκτιμούν πως η άτυπη πενταμερής θα είναι διαδικαστικού τύπου χωρίς πολλές εξελίξεις και προβλέπουν σε μία δεύτερη διάσκεψη εντός του καλοκαιριού και χωρίς απόρροια εντός Ιουνίου.

45 ΧΡΟΝΙΑ

Φροντίδα για τον Άνθρωπο και την Υγεία

ΠΣ MEDOCHEMIE

Παροχή ποιοτικής και οικονομικά προσιτής φαρμακευτικής αγωγής σε όλους τους ανθρώπους του πλανήτη, με γνώμονα την αειφόρο ανάπτυξη

Εχουμε εξαντλήσει τις δικές μας ευθύνες

Κοινός στόχος είναι ένα νέο μεταναστευτικό σύμφωνο, αναφέρει ο Έλληνας υπ. Μετανάστευσης και Ασύλου Νότης Μπαράκας

Συνέντευξη στον

ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΤΟΜΑΡΑ

Μια τολμηρή μεταρρύθμιση του Ευρωπαϊκού Συμφώνου Μετανάστευσης και Ασύλου αποτελεί κοινό στόχο Κύπρου και Ελλάδας και των άλλων χωρών των MED 5, αναφέρει ο Νότης Μπαράκας. Ο υπουργός Μετανάστευσης και Ασύλου της Ελλάδας στη συνέντευξη του στην «Κ» αξιολογεί την επίσκεψη της ηγεσίας της Ε.Ε. στην Τουρκία, τονίζοντας πως το μεταναστευτικό αποτελεί κοινό ευρωπαϊκό ζήτημα προβάλλοντας την ανάγκη για ισορροπία ανάμεσα στις ευθύνες των χωρών πρώτης υποδοχής, και την ουσιαστική και έμπρακτη αλληλεγγύη των κρατών μελών της Ε.Ε.

–Υπάρχει μια αξιολόγηση της επίσκεψης της ηγεσίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και της Κομισιόν στην Άγκυρα;

–Στο επίπεδο των δηλώσεων, τόσο η πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κ. Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν όσο και ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Σαρλ Μισέλ, έστειλαν ισχυρά μηνύματα στην Άγκυρα. Ειδικά στο μεταναστευτικό, ήταν σαφής η τοποθέτηση της κ. φον ντερ Λάιεν υπέρ της Ελλάδας, όπως σαφώς ήταν και η αποδοκιμασία των μονομερών ενεργειών της Τουρκίας έναντι τόσο της Ελλάδας όσο και της Κύπρου. Είναι επίσης θετικό το γεγονός ότι επώθησε από την ηγεσία της Ε.Ε. ότι η δίπλωση Ε.Ε.-Τουρκίας του 2016 παραμένει ισχυρή και αναμένουμε από την Τουρκία να τηρήσει τις δεσμεύσεις της, που περιλαμβάνουν την πρόληψη παράνομων αναχωρήσεων, καθώς και την επανεισαγωγή επιστροφών από τα ελληνικά νησιά στην Τουρκία χωρίς

Θεωρώ ότι έχουμε εξαντλήσει τις δικές μας ευθύνες και βάσει των αρχών της Ε.Ε. ζητάμε την έμπρακτη και ουσιαστική αλληλεγγύη των εταίρων στη δίκαιη κατανομή των βαρών της μεταναστευτικής κρίσης,

καμία καθυστέρηση. Ωστόσο, δεν βιάζομαι να βγάλω συμπεράσματα. Αναμένουμε –και αυτό νομίζω ότι είναι το ουσιαστικό– την επίδραση αυτής της επίσκεψης στο πεδίο των διαπραγματεύσεων, της συνεργασίας που πρέπει να υπάρχει, στο πεδίο της πραγματικότητας της διαχείρισης του μεταναστευτικού. Η επανένταξη των επιστροφών, αν πραγματοποιηθεί, θα αποτελέσει ένα πρώτο σημάδι της διάθεσης της Τουρκίας να επιλέξει τη θετική ατζέντα.

–Στους MED 5 υπάρχει κοινή γραμμή απέναντι στο προσφυγικό ή το κάθε κράτος έχει τη δική του ατζέντα;

–Κατ' αρχήν να τονίσω την ιδιαίτερη σημασία της θεσμικής συνεργασίας των χωρών πρώτης υποδοχής, συνεργασία που μας δίνει μια ισχυρή θέση στη διαπραγμάτευση. Η Κύπρος, η Ελλάδα και οι άλλες χώρες της ομάδας των MED 5, έχουμε κοινό στόχο την έγκριση μιας τολμηρής μεταρρύθμισης του Ευρωπαϊκού Συμφώνου Μετανάστευσης και Ασύλου. Εκτιμώ ότι μετά τη Διάσκεψη της Αθήνας η φωνή μας είναι ενιαία και πιο δυνατή. Οι χώρες πρώτης υποδοχής προστατεύουν τα ευρωπαϊκά σύνορα,

Τη σημασία της θεσμικής συνεργασίας των χωρών πρώτης υποδοχής, συνεργασία που δίνει μια ισχυρή θέση στην διαπραγμάτευση, τονίζει στην «Κ» ο υπουργός Μετανάστευσης και Ασύλου της Ελλάδας Νότης Μπαράκας.

σπώνουν δυσανάλογο βάρος ειδικά στις ακριτικές περιοχές, ξετάζουν τις αιτήσεις ασύλου, φιλοξενούν τους αιτούντες άσυλο, παράσχουν προστασία στους ευάλωτους, επιστρέφουν όσους δεν δικαιούνται διεθνούς προστασίας, ενσωματώνουν τους αναγνωρισμένους πρόσφυγες. Θεωρώ ότι έχουμε εξαντλήσει τις δικές μας ευθύνες και βάσει

κατανομή των βαρών της μεταναστευτικής κρίσης. Προτείνουμε τη δημιουργία κοινού ευρωπαϊκού μηχανισμού απελάσεων όσων δικαιούνται διεθνούς προστασίας. Ιδιαίτερα θετικό και σημαντικό ήταν η ενίσχυση της συνεργασίας της Ε.Ε. με τις χώρες προέλευσης και διέλευσης για τη μείωση των ροών,

συμβάλλοντας στην μείωση των λόγων που δημιουργούν παράτυπη μετανάστευση.

–Με τα σημερινά δεδομένα ποια είναι τα καυτά ζητήματα για Κύπρο και Ελλάδα που χρήζουν άμεσας επίλυσης;

–Για όλα τα Ευρωπαϊκά κράτη, η άμεση προτεραιότητα αναμφίβολα είναι η έξοδος από την πανδημία και η αντιμετώπιση των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων αυτής. Απαιτεί στιβαρές ηγεσίες, με όραμα, σχέδιο αλλά κυρίως δυνατότητα εφαρμογής στην πράξη. Η Ελλάδα κατάφερε μέχρι στιγμής να αντιμετωπίσει την πανδημία συγκριτικά καλύτερα από τις περισσότερες χώρες, να διατηρήσει επίπεδο ύφεσης καλύτερο από γειτονικές μας χώρες, να προχωρήσει αποτελεσματικά σε εμβολιασμούς, να σχεδιάζει το άνοι-

μα στον τουρισμό, να συνεχίζει να στηρίζει τους πολίτες και τις επιχειρήσεις. Αντίστοιχη η πρόκληση για την Κύπρο.

–Ποια θα πρέπει να είναι η στάση της Ε.Ε. απέναντι στην Τουρκία στο μεταναστευτικό;

–Κατ' αρχάς είναι εξαιρετικά σημαντικό να συνεχίζουμε να αντιμετωπίζουμε το μεταναστευτικό ως κοινό ευρωπαϊκό ζήτημα και όχι ένα ζήτημα απέναντι σε εμάς και την Τουρκία. Είναι εξαιρετικής σημασίας να υπάρχει καλή και αποτελεσματική συνεργασία Ε.Ε.-Τουρκίας στον τομέα διαχείρισης των μεταναστευτικών ροών στη διαδρομή της Ανατολικής Μεσογείου. Η Τουρκία είναι ασφαλής χώρα και οφείλει να εφαρμόσει απαρέγκλιτα τον διακανιτών και να δεχθεί την επιστροφή όσων δεν δικαιούνται διεθνούς προστασίας. Όλα αυτά, πρέπει να είναι προϋπόθεση για τα ανταλλάγματα που της δίνει η Ευρωπαϊκή Ένωση. Δεν είμαστε παρατηρητές. Είμαστε συνδιαμορφωτές και αποφασισμένοι να μην επιτρέψουμε να δημιουργηθούν και πάλι συνθήκες που βιώσαμε πριν από έναν χρόνο στον Έβρο και τα θαλάσσια σύνορά μας. Την ίδια στιγμή προσβλέπουμε –στο πλαίσιο των νέων συζητήσεων που διεξάγονται ανάμεσα στην Ε.Ε. και την Τουρκία– στη σωστή εφαρμογή των υποχρεώσεων και της Τουρκίας, αλλά και της Ε.Ε., όπως αυτές απορρέουν από την Κοινή Δήλωση του 2016.

–Στο θέμα διαχείρισης των ροών η Ε.Ε. παραβιάζει την αρχή της αλληλεγγύης;

–Έως σήμερα δεν υπάρχει μηχανισμός έμπρακτης αλληλεγγύης. Τα γεγονότα που βιώσαμε και βιώ-

ουμε δεν είναι αποτέλεσμα του νέου Συμφώνου, το οποίο άλλωστε απέχει πολύ από το να συμφωνηθεί. Τα γεγονότα που βιώσαμε σε Ελλάδα και Κύπρο είναι αποτέλεσμα της έλλειψης σήμερα μόνιμου μηχανισμού ουσιαστικής αλληλεγγύης. Ανάγκη και ζητούμενο τώρα, να επέλθει ισορροπία ανάμεσα στις ευθύνες των χωρών πρώτης υποδοχής και την έμπρακτη αλληλεγγύη των εταίρων μας.

–Το νέο ευρωπαϊκό Σύμφωνο Μετανάστευσης και Ασύλου της Ευρωπαϊκής Ένωσης τι περισσότερο μπορεί να προσφέρει στα κράτη πρώτης γραμμής;

–Το «Δουβλίνο 2» δεν ανταποκρίνεται πλέον στις νέες συνθήκες και ανάγκες και αυτό αποτελεί κοινό τόπο για όλα τα κράτη - μέλη της Ε.Ε. Όπως κοινή προτεραιότητα είναι και το να συμφωνήσουμε στο νέο Ευρωπαϊκό Σύμφωνο Μετανάστευσης και Ασύλου. Χρειαζόμαστε ισορροπία ανάμεσα στις ευθύνες των χωρών πρώτης υποδοχής, και την ουσιαστική και έμπρακτη αλληλεγγύη των Ευρωπαίων εταίρων μας. Χρειαζόμαστε να εξασφαλίσουμε ότι τα πέντε νησιά του Αιγαίου που, όλοι συμφωνούμε ότι δοκιμάστηκαν σκληρά και σήκωσαν δυσανάλογα το μεγάλο βάρος της μεταναστευτικής κρίσης δεν θα ξαναχάσουν όσα έζησαν την περίοδο 2015-2019. Χρειαζόμαστε να διασφαλίσουμε ότι το νέο Ευρωπαϊκό Σύμφωνο Μετανάστευσης και Ασύλου δεν θα επιτρέψει ποτέ φαινόμενα δομών, όπως η Μόρια, δηλαδή με έντονο υπερπληθυσμό και δύσκολες συνθήκες διαβίωσης. Το νέο σύμφωνο πρέπει να προβλέπει ταχύτερες διαδικασίες και αποσυμφόρηση των ακριτικών περιοχών.

NUROFEN®

EXPRESS

**ΠΙΟ ΓΡΗΓΟΡΟ
ΚΑΙ ΠΙΟ ΔΥΝΑΤΟ
ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΟΝΟ**

Αντιμετωπίζει:

Πονοκέφαλο
Ημικρανία
Οσφυαλγία
Οδοντικό πόνο
Μυϊκό πόνο

Συμβουλευτείτε τον γιατρό ή τον φαρμακοπώλητή σας
ΤΗΛ: 22 056 300. ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΦΑΡΜΑΚΕΙΑ

life pharma

Η Κύπρος σε ψυχροπολεμική δίνη

Πώς η Λευκωσία ακροβατεί σε λεπτές ισορροπίες μπροστά στην κρίση που μαίνεται μεταξύ Τζο Μπάιντεν και Ρωσίας

Του ΓΙΑΝΝΗ ΙΩΑΝΝΟΥ

Όταν τον Φεβρουάριο του 2013, λίγο πριν από τις προεδρικές εκλογές, διάβαζε κανείς το προεκλογικό πρόγραμμα του Νίκου Αναστασιάδη θα έβλεπε, με ξεχωριστό ενδιαφέρον, το σημείο στο οποίο τονίζονταν ως προγραμματική θέση η αίτηση της Κυπριακής Δημοκρατίας για ένταξη στο πρόγραμμα του «Συνεταιρισμού για την Ειρήνη» (PFP, Partnership for Peace) –του προθάλαμου δηλαδή για την ένταξη ενός κράτους στις δομές του ΝΑΤΟ. Φάνταζε τότε ως ένα αποφασιστικό δείγμα όχι μόνον για τον φιλοδυτικό προσανατολισμό της Κύπρου και την εμβάθυνση των κυπροαμερικανικών σχέσεων, αλλά και ως μια ιστορική αλλαγή παραδείγματος έναντι της διακυβέρνησης ΑΚΕΛ –που εμμένει στο να έχει την κλασική αντιδυτική/αντιμπεριελατιστική ρητορική παλαιότερων δεκαετιών σε σχέση με τον εξωτερικό προσανατολισμό της Κυπριακής Δημοκρατίας. Βέβαια, έκτοτε, διανύουμε το τρίτο shift στο τιμόνι του Λευκού Οίκου, μια αποτυχημένη –εκ των πραγμάτων– ανάμιξη του αμερικανικού παράγοντα στο Κυπριακό την περίοδο 2014-2017 με αποκορύφωμα το Κραν Μοντάνα, την περιπετειώδη Θητεία Τραμπ στο τιμόνι της αμερικανικής προεδρίας και μια σειρά δημοσιευμάτων και αποκαλύψεων που είδαν το φως της δημοσιότητας και που τοποθετούν την Κύπρο στο επίκεντρο της δραστηριότητας αμφιλεγόμενων Ρώσων ολιγαρχών, το αποτύπωμα των οποίων δείχνει να φτάνει μέχρι τη φερόμενη εμπλοκή της Ρωσίας στις αμερικανικές εκλογές του 2016.

Ο αντιπρόεδρος Τζο Μπάιντεν, που επισκέφτηκε την Κύπρο ιστορικά τον Μάιο του 2015, είναι βέβαια εδώ και λίγους μήνες ο νέος Αμερικανός πρόεδρος και μαζί του, σε ένα ευρύ πεδίο πτυχών της αμερικανικής εξωτερικής πολιτικής, αυτό που καθίσταται σαφές είναι η αλλαγή παραδείγματος σε σχέση με τον προκάτοχό του Τραμπ. Σε σχέση με τη Ρωσία, αυτό δημιουργεί τις προϋποθέσεις για μια πιο ενεργητική πολιτική αντιμετώπισης της τελευταίας σε υποσυστήματα, όπως η Μέση Ανατολή, η ανατολική Ευρώπη και η ανατολική Μεσόγειος. Καθώς και για την έναρξη ενός ανταγωνισμού ισχύος που από την ανατολική Ουκρανία μέχρι τη Συρία και από τη Λιβύη έως την Τουρκία –στο τρίγωνο των επιμέρους αμερικανοτουρκικών και ρωσοτουρκικών σχέσεων– δημιουργεί ένα ιδιότυπο νέο ψυχροπολεμικό κλίμα, το οποίο αγγίζει, αναπόφευκτα, σε μια ιδιαίτερη κρίσιμη περίοδο για το Κυπριακό και τη Λευκωσία.

Η κυβέρνηση του Τζο Μπάιντεν θα επιστρέψει σε παραδοσιακές, ψυχροπολεμικού τύπου, γραμμές ακύρωσης της ρωσικής επιρροής.

Αναζητώντας ρόλο στη διαδικασία

Η προβολή της Κύπρου σε αυτό το ιδιαίτερο νέο ψυχροπολεμικό κλίμα που διαμορφώνεται έχει συγκεκριμένα ποιοτικά χαρακτηριστικά που είδαμε να σχηματίζονται σε πρακτικό επίπεδο τα τελευταία χρόνια. Είτε με τη μορφή συγκεκριμένων πολιτικών ενεργειών στις οποίες προέβη η Κ.Δ. προκειμένου να ικανοποιήσει προαπαιτούμενα της αμερικανικής πολιτικής στην περιοχή είτε μέσω των συνεχιζόμενων διαπραγματεύσεων για ορισμένα εξ αυτών. Η διακυβέρνηση Μπάιντεν φαίνεται πως διατίθεται να μετριάσει την επιρροή, ιδίως μετά το 2015 και του Συριακού, της Ρωσίας στην περιοχή και φυσικά θα κληθεί να επιλύσει τον γόρδιο δεσμό της τακτικής συμπίεσης Μόσχας και Άγκυρας μετά το 2016.

Το σίγουρο είναι ότι ο Τζο Μπάιντεν γνωρίζει την Κύπρο και το Κυπριακό από τη θητεία του ως αντιπρόεδρος στην κυβέρνηση Ομπάμα. Αυτό δεν συνάδει απαραίτητα και με τους παραδοσιακούς ευσεβοποιησμούς της ελληνοκυπριακής πλευράς σε σχέση π.χ. με την Τουρκία και τον ρόλο των ΗΠΑ στην περιοχή δεδομένης της κακής σχέσης που διατηρούν με την Άγκυρα τα τελευταία χρόνια. Η κατάσταση στην τουρκική οικονομία, η στρατηγική και η τακτική συμπίεση της Άγκυρας με τη Ρωσία σε περιφερειακές συγκρούσεις

(βλέπε Συρία, Ν. Καύκασος) και το πολύ σημαντικό ζήτημα του πυραυλικού συστήματος των S-400 αποτελούν ακανθώδη ζητήματα για τη βελτίωση των αμερικανοτουρκικών σχέσεων. Αυτό που καθίσταται σαφές εδώ είναι πως πριν βελτιωθούν οι αμερικανοτουρκικές σχέσεις θα μπορούσαν να καταστούν, για ένα μεταβατικό στάδιο που συμπίπτει με την ολοκλήρωση του πρώτου εξαμήνου της χρονιάς που διανύουμε, χειρότερες. Αυτό,

Ο ελληνοισλαμικός ρωσικών πολεμικών πλοίων στο λιμάνι της Λεμεσού αποτελεί ένα σύνθετο ζήτημα για την Ουάσινγκτον.

πρακτικά, σημαίνει πως δεν πρέπει να αποκλειστεί μια νέα αναδυόμενη, ως αποτέλεσμα αυτού του ιδιότυπου αμερικανοτουρκικού ταγκό, αναβαθμισμένη σχέση ΗΠΑ-Τουρκίας, σε βάθος χρόνου, η οποία σε συνδυασμό με κάποιες πάγιες προσεγγίσεις της Ουάσινγκτον για τη Μέση Ανατολή θα μπορούσε να οδηγήσει σε μια κατάσταση πραγμάτων αρκετά γνώριμη ιστορικά σε εμάς από την περίοδο 2010-2014. Κρίσιμες, και όχι οι καλύτερες δυνατές, εξελίξεις στο Κυπριακό σε συνδυασμό με μια νέα

αρχή στις αμερικανοτουρκικές σχέσεις. Τι σηματοδοτεί αυτό για την Κύπρο; Πως δεν αρκούν ζητήματα όπως η δημιουργία ενός κέντρου εκπαίδευσης στη Λάρνακα (CYCLOPS), το κοινοβουλευτικό έργο και οι δράσεις γερουσιαστών με σαφή φιλελληνικό προσανατολισμό ή η μερική άρση του αμερικανικού εμπάργκο (για μη φονικά όπλα) προς την Κύπρο για να μιλάει κανείς για αναβάθμιση των διμερών σχέσεων Ουάσινγκτον-Άγκυρας. Αλλά ζητήματα που όχι μόνο αποτελούν πάγιες αμερικανικές προσεγγίσεις για την περιοχή αλλά και που δημιουργούν σύνθετα διλήμματα για την Κ.Δ. στο παίγνιο του positioning/αναζήτηση ρόλου μεταξύ Δύσης και Ρωσίας. Ο ελληνοισλαμικός ρωσικών πολεμικών πλοίων στο λιμάνι της Λεμεσού π.χ. αποτελεί ένα σύνθετο ζήτημα για την Ουάσινγκτον δεδομένης και της κρίσιμης επανεμφάνισης του ρωσικού στόλου της Μαύρης Θάλασσας (σ.σ. συνολικά 13 πολεμικά πλοία στην ανατολική Μεσόγειο μεταξύ Κύπρου και Συρίας μετά τις 18 Μαρτίου) στην περιοχή.

Οι πρόσφατες εξελίξεις στην ανατολική Ουκρανία και τη Λευκωσία –ενόψει και του τεσταρίματος Μπάιντεν από τη Μόσχα στο Ουκρανικό λόγω της ισχυρής ρωσικής στρατιωτικής παρουσίας στην περιοχή της Κριμαίας καταδεικνύουν εξάλλου πως αυτά τα

νεοψυχροπολεμικά ζητήματα θα μπορούσαν να τεστάρουν και τα αντανακλαστικά της Λευκωσίας –δεδομένης και της έκτασης που έλαβε η στάση της Λευκωσίας εντός ευρωπαϊκών κύκλων και στην δημόσια σφαίρα δημοσιευμάτων του ευρωπαϊκού Τύπου για το θέμα της Λευκορωσίας πρόσφατα. Έμπειροι παρατηρητές πάντως ανέφεραν στην «Κ» πως το εκτενές κεφάλαιο για την Κύπρο στην έκδοση του Στέιτ Ντιπάρτμεντ για την κατάσταση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων σε όλο τον κόσμο που έκανε λόγο για σοβαρές πράξεις διαφθοράς στην Κύπρο αποτέλεσε και μιας μορφής signalling της διακυβέρνησης Μπάιντεν προς την Λευκωσία –φωτογραφίζοντας, ιδίως μετά το σκάνδαλο των χρυσών διαβατηρίων, το έντονο ρωσικό... αποτύπωμα της διαφθοράς στην Κύπρο.

Οι ίδιοι παρατηρητές πάντως εκτιμούν πως ο κύκλος των αποκαλύψεων για την εμπλοκή Ρώσων ολιγαρχών –που φτάνουν μέχρι την φερόμενη ανάμιξη της Μόσχας στις αμερικανικές εκλογές του 2016– σε υποθέσεις διαφθοράς στην Κύπρο δεν έχει κλείσει οριστικά και πως θα συνεχίσει να δημιουργεί συγκεκριμένες προκλήσεις για τον εξωτερικό προσανατολισμό της Κυπριακής Δημοκρατίας σε επίπεδο δημόσιων σφαιρών, σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.

Ρωσικές «σφήνες»

Στο νέο αυτό αναδυόμενο ψυχροπολεμικό σκηνικό δεν είναι μόνον η Ουάσινγκτον που προκαλεί πίεση προς τη Λευκωσία αλλά και η Μόσχα. Πράγμα που διαφάνηκε έντονα όχι μόνον από την τηλεγραφική χαρακτηριστική επιστολή προς το κυπριακό ΥΠΟΙΚ τον περασμένο Ιούνιο –με φόντο την απειλή για μονομερή αποχώρηση της Ρωσίας από τη διμερή συμφωνία με την Κύπρο για την αποφυγή της διπλής φορολόγησης (συμφωνία 1998/πρόσθετο πρωτόκολλο 2010) σε σχέση με τον επαναπατρισμό ρωσικών κεφαλαίων, αλλά και από την προβολή ισχύος της Μόσχας στην Ανατολική Μεσόγειο (ΑΟΖ Συρίας και Λιβάνου) καθώς και από την άσκηση επιρροής της ρωσικής πολιτικής σε ζητήματα όπως η κόντρα της Ρωσικής Ορθόδοξης Εκκλησίας με το Οικουμενικό Πατριαρχείο. Ζήτημα με έντονο αποτύπωμα και στην Κύπρο με τις θρησκευτικές προεκτάσεις να αγγίζουν μέχρι και τις κατεχόμενες περιοχές. Ο ιδιαίτερος αυτός ανταγωνισμός ισχύος ΗΠΑ-Ρωσίας δείχνει να εντάσσει την Κύπρο σε ένα ευαίσθητο πλέγμα «σφύρας και άκμονος» από το οποίο θα μπορούσαν να προκύψουν, στο εγγύς μέλλον, όχι μόνον υπαρκτά διλήμματα αλλά και επιλογές που θα σφραγίσουν τον εξωτερικό προσανατολισμό της Κυπριακής Δημοκρατίας προς την ιδιότητά της ως κράτους-μέλους της Ε.Ε.

Το μόνο σίγουρο, σε κάθε περίπτωση, είναι πως η Κυπριακή Δημοκρατία προσπαθεί να εξισορροπήσει μεταξύ –κατά το πιο κλισιό– «αετού και αρκούδας» με τις εξελίξεις ωστόσο στο Κυπριακό να δημιουργούν και κρίσιμα ερωτήματα για το μέλλον. Τόσο στο αξιακό επίπεδο Δύσης-Ρωσίας όσο και αναφορικά με το αν θα κλείσει, ιστορικά, ο κύκλος του Κυπριακού όπως, μετά τη διετία '77-'79, τον γνωρίσαμε. Το τελευταίο συνδέεται και με τη μεγέθη του ανταγωνισμού Δύσης-Ρωσίας στην περιοχή και το πως θα εξισορροπήσει η Κύπρος χωρική, ασφαλή, να συνληβεί.

ΑΡΘΡΟ / Του ΜΙΧΑΗΛ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

Διαφάνεια στην πράξη - www.diafaneia.gov.cy

Η κοινωνία βράζει και αυτό δεν είναι διόλου τυχαίο. Είναι και δικαιολογημένο σε μεγάλο βαθμό. Το θέμα όμως είναι πως και με ποιο τρόπο θα επιτύχουμε την επανίδρυση της σχέσης του κράτους με τον πολίτη, για να νιώσει ξανά ο καθένας μας εμπιστοσύνη στους θεσμούς. Για να φύγει και το αίσθημα της διαπλοκής και της διαφθοράς παντού, αλλά και να ανακοιπέει η επέλαση του λαϊκισμού που βρήκε το πρόσφορο έδαφος και αυτή τη στιγμή θριαμβεύει.

Λυπάμαι που θα απογοητεύσω πολλούς, αλλά τέτοιες αλλαγές δεν έγιναν ποτέ και πουθενά με μαγικό τρόπο. Σε κανένα μέρος του κόσμου δεν έχει βρεθεί ο σοβαρός «εκδικητής» που θα παρελάσει με το άσπρο άλογο, βάζοντας όλους τους κακούς στη φυλακή μέσα σε μια εβδομάδα. Όλα μπορούν και πρέπει να γίνουν, με τρόπο όμως νόμιμο,

δικαίο και –κυρίως– θεσμικό.

Τα πανηγύρια, για παράδειγμα, που στήνονται κάθε βδομάδα στη Βουλή, δεν είναι ούτε στην καθαρότητα, ούτε στην αλλαγή που αποσκοπούν. Το κύριο που επιδιώκουν είναι τους πολιτικούς πόντους. Το παίξιμο από την ίδια ορχήστρα συγκεκριμένων κομμάτων, βουλευτών, δημοσιογράφων, «τρούλες» και άλλων στα κοινωνικά δίκτυα, της μουσικής του τρόμου και της μισαλλοδοξίας. Εάν, όλοι αυτοί, πραγματικά ήθελαν την ουσία και όχι την εικόνα, τότε θα ήταν οι πρώτοι στη μάχη υπέρ των θεσμικών μεταρρυθμίσεων και όχι αυτοί που τις υπονομεύουν. Εάν πραγματικά ήθελαν την καθαρότητα, θα πάλευαν για ολοκληρωμένες και δικαίες διαδικασίες ελέγχου και όχι τυφλές λίστες και σκηνές του άγριου φαρ ούστ.

Η σοβαρή προσέγγιση σήμερα δεν «πουλάει». Η μείωση, όμως,

Μόνο όταν καταστεί ξεκάθαρη η σχέση μεταξύ πολίτη και εξουσίας είναι που θα πτιπθούν και η διαφθορά και η διαπλοκή, αλλά και ο τρόμος των λαϊκιστών και των μονίμως γκρινιάρηδων.

της διαφθοράς, η ενίσχυση της ακεραιότητας, η αύξηση της εμπιστοσύνης των πολιτών στους δημοσίους φορείς και η προώθηση της μηδενικής ανοχής, θα επιτευχθεί μόνο με τρόπο προοδευτικό και συνεπή. Με το να σταλούν στα δικαστήρια υποθέσεις που θα μπορούσαν να σταθούν και να επιτύχουν. Αλλά και με τις αλλαγές ουσίας στον τρόπο λειτουργίας των θεσμών

που θα εγκαθιδρύσουν την νέα σύγχρονη σχέση πολίτη - κράτους. Που θα αντιμετωπίσουν το πρόβλημα στη ρίζα και όχι στην φαντασμαγορική του επιφάνεια.

Έχοντας ακριβώς αυτή την πεποίθηση είναι που ανέλαβα από την πρώτη στιγμή που μπήκα στη Βουλή, πριν από 15 μήνες, την επιβολή διά νόμου της πλήρους διαφάνειας και λογοδοσίας του κράτους προς τον πολίτη, σε όλες του τις εκφάνσεις και επίπεδα, σε όλες τις πράξεις, διοικητικές και οικονομικές, στον δημόσιο ή ευρύτερο δημόσιο τομέα. Το «Πρόγραμμα Διαφάνεια», το νομοθετικό πλαίσιο που έχω καταθέσει, προβλέπει ακριβώς ότι καμία πράξη, διοικητική ή οικονομική, δεν θα μπορεί να εκτελεστεί εκτός εάν είναι αναρτημένη στην ειδική ιστοσελίδα www.diafaneia.gov.cy. Πρόκειται, ίσως, για τη μεγαλύτερη και ουσιαστικότερη μεταρρυθμιστική τομή για να ανοί-

ξει προς την κοινωνία η λειτουργία του δημοσίου.

Δεν είναι στόχος του προγράμματος να βάλει κάποιον αδικοπραγούντα φυλακή. Για τον θεσμικό έλεγχο του δημοσίου, υπάρχει η Ελεγκτική Υπηρεσία, που ελέγχει με βάση το Σύνταγμα όλες αυτές τις πράξεις. Στόχος, όμως, του προγράμματος είναι να γνωρίζει ο κάθε αξιωματούχος ή φορέας ότι οι αποφάσεις και οι ενέργειές του θα μπορούσαν να τεθούν στην κρίση του καθενός μας, ότι θα λογοδοτεί στους πολίτες απευθείας. Είτε εκλεγμένος είναι, είτε διορισμένος, είτε δημόσιος λειτουργός σε θέση ευθύνης. Δεν θα μπορεί να τις κρύβει πίσω από τις πολύπλοκες και διαιδαλώδεις γραφειοκρατίες του Δημοσίου.

Προσωπικά πιστεύω ότι ο μεγαλύτερος εχθρός της διαφθοράς δεν είναι ο δικαιοσύνη, είναι η απόλυτη διαφάνεια. Η δικαιοσύνη καλείται όταν το σύστημα αποτύχει.

Εμάς, πρώτος στόχος μας πρέπει να είναι η επιτυχία του συστήματος. Όπως και η θωράκιση του δημοκρατικού πολιτεύματος που σήμερα απειλείται. Όταν τα πάντα είναι δημόσια και καθαρά, τότε θα έρθει η αλλαγή νοοτροπίας, η εμπιστοσύνη, η πραγματική ελευθερία και το δικαίωμα στους ασκούντες με τον ορθό τρόπο την εξουσία να επικεντρωθούν χωρίς σκιάς στην άσκηση της πραγματικής διακυβέρνησης προς όφελος της πατρίδας και του πολίτη. Μόνο όταν καταστεί ξεκάθαρη η σχέση μεταξύ πολίτη και εξουσίας είναι που θα πτιπθούν και η διαφθορά και η διαπλοκή, αλλά και ο τρόμος των λαϊκιστών και των μονίμως γκρινιάρηδων, που –δυστυχώς– θα είναι ευτυχώς αν πέσει η χώρα στα βράχια για να δικαιωθούν...

Ο κ. Μιχάλης Σοφοκλέους είναι βουλευτής Λευκωσίας ΔΗΣΥ.

Η Ευρώπη στο πλέγμα των μεγάλων δυνάμεων

Στον άναρχο κόσμο του 21ου αιώνα, οι 27 της Ε.Ε. δεν έχουν άλλη επιλογή από το να βρουν κοινό δρόμο

Του ανταποκριτή μας στις Βρυξέλλες
ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΑΚΟΥΡΗ

Μετά τις εκλογές για την ανάδειξη των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου το 2019, η επιλογή των 27 ηγετών των Ευρωπαϊκών κυβερνήσεων για τη θέση της προέδρου της Κομισιόν, Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, δήλωνε πως ήθελε να ηγηθεί μιας «γεωπολιτικής Ευρωπαϊκής Επιτροπής». Στα τέλη του 2020, ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Σαρλ Μισέλ ανέδειξε την ιδέα της «στρατηγικής αυτονομίας» της Ε.Ε., έννοια που υιοθετήθηκε από τις κυβερνήσεις και αγγίζει τα πάντα, από την εξωτερική πολιτική μέχρι το εμπόριο και εσχάτως και τα θέματα υγείας.

Οι δηλώσεις αυτές αντανακλούν τη συνειδητοποίηση των 27 πως σε έναν κόσμο όπου οι ΗΠΑ δεν μπορούν πάντα να είναι αξιόπιστοι εταίροι και εγγυητές της ασφάλειας της Ευρώπης, που η Ρωσία νιώθει περισσότερο ανασφαλής και ως εκ τούτου επιθετική, και η Κίνα νιώθει περισσότερο αυτοπεποίθηση και ως εκ τούτου διεκδικεί επιρροή, η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει από τώρα να χτίσει τον δικό της ρόλο. Δύο σχεδόν χρόνια μετά τη δέσμευση Φον ντερ Λάιεν και με την πανδημία να έχει φέρει στην επιφάνεια όλα τα πλεονεκτήματα και όλα τα μειονεκτήματα του ευρωπαϊκού πρότζεκτ, η Ευρωπαϊκή Ένωση (είτε μιλάμε για τους τεχνοκρατικούς και πολιτικούς θεσμούς στις Βρυξέλλες, είτε για τις 27 κυβερνήσεις) ψάχνει ακόμα τον γεωπολιτικό της ρόλο. Και σε αυτό το θέμα η Ε.Ε. προχωρεί μέσα από μια αργή διαδικασία, από τις μεγάλες φιλοδοξίες στην απραξία, και από εκεί στη διαχείριση κρίσεων και εν τέλει σε αποφάσεις και αλλαγές στη βάση του ελάττωστου κοινού παρονομαστί. Το ερώτημα είναι αν το νέο διεθνές περιβάλλον που αναδύεται, στο οποίο οι ΗΠΑ, η Ρωσία και η Κίνα ενεργούν με τρόπο που θυμίζει μεγάλες δυνάμεις του 19ου αιώνα, θα γίνει η αφορμή για ένα άλμα μπροστά όσον αφορά τον ρόλο της Ε.Ε. στον κόσμο.

Ούτε ψυχρός, ούτε πόλεμος

Σήμερα δεν υπάρχουν οι υπερδυνάμεις του παρελθόντος, οι οποίες επιχειρούσαν να εξάγουν την ιδεολογία τους στον υπόλοιπο κόσμο, ούτε πα η μονοκρατορία των ΗΠΑ που πριν από δέκα χρόνια θεωρείτο σχεδόν δεδομένη.

Τον Σεπτέμβριο του 2019, ο Βέλγος ευρωβουλευτής και πρώην επικεφαλής της πολιτικής ομάδας των Φιλελευθέρων Γκι Φέρχοφστατ, είχε πει, μιλώντας σε ακροατήριο

Η Κύπρος ειδικότερα βρίσκεται σε δύσκολη θέση λόγω της εικόνας που έχει δημιουργηθεί - όχι άδικα - στις Βρυξέλλες για τις οικονομικές σχέσεις της πολιτικής τάξης της χώρας με ρωσικά συμφέροντα.

Βρετανών Φιλελευθέρων, πως «ο κόσμος του αύριο θα είναι ένας κόσμος αυτοκρατοριών, όπου εμείς οι Ευρωπαίοι και εσείς οι Βρετανοί θα μπορούμε να υπερασπιζόμαστε τα συμφέροντά μας και τον τρόπο ζωής μας μόνο κάνοντας τα μαζί σε ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο και την Ευρωπαϊκή Ένωση».

Η δήλωση χάθηκε μέσα στον ορυμαγδό της βρετανικής μικροπολιτικής του Brexit. Όμως, αν και η αναφορά σε ένα κόσμο αυτοκρατοριών φαντάζει άστοχος, η ουσία είναι πως σε έναν κόσμο μεγάλων κρατών, η Ευρώπη δεν μπορεί να αντεπεξέλθει χωρίς να ενώσει δυνάμεις σε κάποιο βαθμό, γιατί στην πλανητική κλίμακα, καμία ευρωπαϊκή χώρα, ούτε καν η Γερμανία, η Γαλλία ή η Βρετανία δεν είναι μεγάλες δυνάμεις.

Από την καταστροφική επίσκεψη του Ζοζέπ Μπορέλ στη Μόσχα στις αρχές του έτους, μέχρι τη σύγκριση που ακολούθησε τη διπλωματική υποβάθμιση της προέδρου της Κομισιόν στην Άγκυρα -και τη διάσταση απόψεων μεταξύ θεσμών για το αν ο Σαρλ Μισέλ στήριζε τη συνάδελφό του- προκύπτει πως μία από τις αδυναμίες της Ε.Ε. στον νέο κόσμο είναι η δυσκολία της να αναπτύξει μια θέση και κοινή πολιτική στη διεθνή σκηνή.

Όμως ο ηγετικός ρόλος που μπο-

ρεί να παίξει η Ευρώπη σε ζητήματα όπως η κλιματική αλλαγή και η προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων θυμίζει πως αν και δυσκίνητη, η Ε.Ε. έχει ισχυρά χαρτιά, όταν τα 27 κράτη μέλη επιλέξουν να τα παίξουν από κοινού. Όπως φάνηκε στη διαπραγμάτευση για το Brexit, αλλά και στις επιτυχίες και τις αποτυχίες της διαχείρισης της πανδημίας.

ΗΠΑ και στο βάθος Κίνα

Προτεραιότητα για την Ευρώπη στο νέο αυτό κόσμο είναι το τέλος της συνολικής αμυντικής και εμπορικής εξάρτησης από τις ΗΠΑ. Η φιλοσοφία της Ε.Ε. θέλει την αγορά και τις εμπορικές σχέσεις να φέρνουν και την πολιτική και στρατιωτική ασφάλεια, και αν οι ΗΠΑ δεν θα είναι πάντα παρούσες, οι Βρυξέλλες θα πρέπει να αναπτύξουν αλληλοεξαρτήσεις και με άλλες δυνάμεις. Η ικανοποίηση των Ευρωπαίων εταίρων για την εκλογή του Τζο Μπάιντεν ήταν εμφανής. Η Ευρώπη και οι ΗΠΑ όμως δεν ταυτίζονται σε όλα τα θέματα. Οι σχέσεις με την Κίνα είναι ήδη ένα σημείο διαφώνιας, καθώς ο κ. Μπάιντεν δεν διαφοροποιείται από την θέση Τραμπ όσον αφορά την ανταγωνιστική σχέση της Δύσης με το Πεκίνο. Αν οι χώρες της Ευρώπης δύσκολα

Από την καταστροφική επίσκεψη του Ζοζέπ Μπορέλ στη Μόσχα, μέχρι τη σύγκριση που ακολούθησε τη διπλωματική υποβάθμιση της προέδρου της Κομισιόν στην Άγκυρα προκύπτει πως μία από τις αδυναμίες της Ε.Ε. στο νέο κόσμο είναι η δυσκολία της να αναπτύξει μια θέση και κοινή πολιτική στη διεθνή σκηνή.

θα εμπιστευτούν κινεζικές εταιρείες για τη δημιουργία δικτύων 5G, οι εμπορικές σχέσεις με την Κίνα είναι διαφορετικό ζήτημα, με τη συμφωνία για επενδύσεις ευρωπαϊκών εταιρειών στη χώρα να προχωρά στις αρχές του έτους παρά τη διαφωνία των ΗΠΑ.

Αυτό δεν σημαίνει πως η Ε.Ε. έχει «κλειδώσει» καλές σχέσεις με την Κίνα λόγω των οικονομικών της συμφερόντων. Η συμφωνία για τις επενδύσεις αντιμετωπίζει πω-

σοι του Συμβουλίου να επιβάλει κυρώσεις για την μεταχείριση των Ουιγούρων, και το μέλλον των σχέσεων Ε.Ε. - Κίνας προμηνύεται εξίσου πολύπλοκο με αυτό Κίνας - ΗΠΑ.

Οι κυρώσεις επιβλήθηκαν μέσω του νέου εργαλείου της Ε.Ε., του καθεστώτος κυρώσεων για παραβίαση ανθρωπίνων δικαιωμάτων, που για πρώτη φορά δίνει την ευκαιρία στην Ευρώπη να μιλήσει με μια φωνή αρκετά πιο γρήγορα και αποτελεσματικά. Τις σχέσεις περιπλέκουν και οι προσπάθειες της Κίνας να προσεγγίσει διμερές χώρες της Ευρώπης για οικονομικές και εμπορικές συνεργασίες. Πρακτική που αποφέρει καρπούς στη διπλωματία των εμβολίων, αλλά δυσκολεύεται στον οικονομικό τομέα, όπως φάνηκε από την απουσία έξι αρχηγών κρατών από την συνάντηση 17+1 (17 χώρες της κεντρικής - Ανατολικής Ευρώπης εντός και εκτός της Ε.Ε., συν η Κίνα) τον Φεβρουάριο.

Το βέβαιο είναι πως όσον αφορά την κλιματική αλλαγή οι ΗΠΑ και η Ε.Ε. βρίσκονται πλέον στο ίδιο στρατόπεδο, και πως ακριβώς εκεί μπορεί να υπάρξει ένας συντονισμός και με την Κίνα. Όσον αφορά τα εθνικά συμφέροντα της Κύπρου, ο συντονισμός με τις ΗΠΑ θεωρείται υποσκόμμενος σε τουλάχιστον έναν τομέα: αυτόν των σχέσεων με την

Τουρκία και τον στόχο διατήρησης της σταθερότητας στην περιοχή μας.

Δύσκολη η Ρωσία

Η σκιά της Σοβιετικής Ένωσης συνεχίζει εν τω μεταξύ να προκαλεί ευνητικότητα στις χώρες του πρώην σοβιετικού μπλοκ, με την Πολωνία και τις χώρες της Βαλτικής ειδικά να ζητούν μια πιο αυστηρή στάση. Η απόπειρα δολοφονίας του Αλεξέι Ναβάλνι σε ευρωπαϊκό έδαφος έγινε η αφορμή για να δοκιμαστεί το νέο καθεστώς κυρώσεων για παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Στη δύσκολη σχέση μεταξύ ΗΠΑ και Ρωσίας η Ευρώπη αναπόφευκτα βρίσκεται με την πλευρά της Ουάσινγκτον όχι μόνο λόγω NATO (όπου το μήνυμα της Ουάσινγκτον για ενίσχυση της χρηματικής συνεισφοράς... ελήφθη), αλλά και λόγω της εξακριβωμένης πλέον καμπάνιας αποσταθεροποίησης των δυτικών δημοκρατιών από τη Μόσχα.

Η Ευρώπη, κάρη μεταξύ άλλων και στο πολιτικό εκτόπισμα της Άγκελα Μέρκελ και σε κοινά συμφέροντα όπως ο υπό κατασκευή αγωγός NordStream 2, μπορεί να αποτελεί τη «γέφυρα» επικοινωνίας. Ωστόσο, οι δύο πλευρές απομακρύνονται. Τον περασμένο Φεβρουάριο ο ύπατος εκπρόσωπος Ζοζέπ Μπορέλ είχε μια δύσκολη επίσκεψη στη Μόσχα κατά την οποία ο Ρώσος ΥΠΕΞ Σεργκέι Λαβρόφ αποκάλυψε την Ε.Ε. «αναξίπιστο εταίρο» και κατά τη διάρκεια της οποίας ανακοινώθηκε η εκδίωξη τριών Ευρωπαίων πρέσβων από τη Ρωσία. Οι εντάσεις συνεχίζονται μετά την κινητικότητα ρωσικών δυνάμεων στα σύνορα με την Ουκρανία την περασμένη εβδομάδα. Η διπλωματία των εμβολίων αποτελεί παράγοντα και σε αυτή τη σχέση καθώς όλο και περισσότερες χώρες -μεταξύ τους και η Κύπρος- εξερευνούν πλέον διμερείς συμφωνίες εξασφάλισης του ρωσικού εμβολίου Σπρτνίκ παρότι δεν έχει ακόμα εγκριθεί από την Ευρωπαϊκή Αρχή Φαρμάκων.

Η Κύπρος ειδικότερα βρίσκεται σε δύσκολη θέση λόγω της εικόνας που έχει δημιουργηθεί - όχι άδικα - στις Βρυξέλλες για τις οικονομικές σχέσεις της πολιτικής τάξης της χώρας με ρωσικά συμφέροντα, και φυσικά λόγω του σκανδαλώδη με τα χρυσά διαβατήρια. Δεν είναι τυχαίο άλλωστε που η Κύπρος στάθηκε αδύνατον να πείσει τους εταίρους πως η απόπειρα βέτο επί των κυρώσεων στο καθεστώς της Λευκωσίας τον Σεπτέμβριο δεν αφορούσε μόνο τη διασάρευση της Λευκωσίας για την αργή πρόοδο στις κυρώσεις για την Τουρκία.

ΑΡΘΡΟ / Του ΧΡΗΣΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗ

Παιδεία και πολιτισμός στην κοινωνία που θέλουμε να ζούμε

Το βασικό ερώτημα που θέτει το κάθε εκπαιδευτικό σύστημα και το οποίο απαντιέται μέσα από το γενικό σκοπό της εκπαίδευσης, είναι το ποιον άνθρωπο και ποιον πολίτη θέλουμε να διαμορφώσουμε. Είναι αλήθεια ότι εμείς οι ίδιοι δεν είμαστε ικανοποιημένοι από την κοινωνία στην οποία ζούμε. Ζούμε σε μια κοινωνία στην οποία αλωνίζει η διαφθορά (η οποία εκπνέει δυστυχώς από την ίδια την ηγεσία του κράτους, πρόεδρο και Υπουργικό Συμβούλιο), όπου η πολιτικότητα δεν είναι ένα χαρακτηριστικό ανεπτυγμένο, ιδιαίτερα στους νέους μας, οι συλλογικότητες βρίσκονται σε παρακμή ακόμα και σε ό,τι αφορά τη φιλοπατρία. Ένας από τους σημαντικότερους σύγχρονους συγγραφείς είναι ο Μισέλ Ουελμπέκ. Αυτό που μου έχει προκαλέσει μεγάλη εντύπωση στο έργο του Ουελμπέκ είναι ότι στο έργο του (για παράδειγμα στο μυθιστόρημα «Υποταγή») με ένα ιδιαίτερα χαρακτηριστικό τρόπο παρουσιάζει μια από τις «σοβαρές ασθένειες» του σύγχρονου ανθρώπου και της σύγχρονης κοινωνίας.

Παρουσιάζει ανθρώπους οι οποίοι είναι εξαιρετικοί επιστήμονες στο αντικείμενό τους, υπερβολικά εξειδικευμένοι, αλλά (για παράδειγμα στη βιολογία) πολιτιστικά και ιστορικά αποκοινωνωμένοι. Ενώ δηλαδή γνωρίζουν και την τελευταία λεπτομέρεια της επιστήμης τους, την ίδια στιγμή αδυνατούν να επικοινωνήσουν στοιχειωδώς με το κοινωνικό τους περιβάλλον και να απολαύσουν το πολιτισμικό αγαθό που παράγεται στην κοινωνία. Αυτό που προσπαθώ να πω είναι ότι η μονόπλευρη τα τελευταία χρόνια προσέγγιση της παιδείας μας σε συσχετισμό με την οικονομία δημιουργεί ένα σοβαρό κίνδυνο: να έχουμε άτομα εξειδικευμένα και χρήσιμα γράναζα για την οικονομία, τα οποία, όμως, δεν θα είναι ωφέλιμα πολίτες για το κράτος, την κοινωνία, τον πολιτισμό, και τη δημοκρατία.

Ούτως ή άλλως είναι περισσότερο από εμφανές ότι σε μεγάλο μέρος της κυπριακής κοινωνίας υπάρχει πρόβλημα αρχών και αξιών, όπως υπάρχει και πρόβλημα προτεραιοτήτων. Η επιδίωξη του κέρ-

δος με κάθε μέσο και η αποθέωση του χρήματος είναι η γενεσιουργός αιτία για τη διαφθορά. Τα φαινόμενα ρατσισμού, εθνικισμού, μισαλλοδοξίας, κοινωνικών διακρίσεων ανάλογα με τη σεξουαλική προτίμηση, η κοινωνική περιθωριοποίηση των φτωχότερων στρωμάτων του λαού, η άνοδος του φασισμού είναι καθημερινές απειλές για την κοινωνία μας και το πολιτισμικό μας επίπεδο. Το κύριο ερώτημα, λοιπόν, το οποίο είναι και κύριο

ερώτημα των επικείμενων βουλευτικών εκλογών, είναι το σε ποια κοινωνία θέλουμε να ζούμε; Αν δηλαδή θέλουμε να ζούμε σε μια ανοιχτή κοινωνία, μια πλουραλιστική κοινωνία, μια κοινωνία ισότητας και δικαιοσύνης, μια κοινωνία αποδοχής και ενσωμάτωσης, μια κοινωνία στην οποία θα υπερισχύουν πάντοτε τα ανθρώπινα δικαιώματα. Ή σε μια κοινωνία φοβική, ακραία συντηρητική, με εμμονές και διακρίσεις, παραβίασης ανθρωπίνων

δικαιωμάτων, κοινωνικής περιθωριοποίησης, μίσους και φανατισμού.

Αυτό το κύριο ερώτημα συνδέεται ασφαλώς με τον ρόλο της παιδείας μας και το βασικό ερώτημα ποιον άνθρωπο και ποιον πολίτη θέλουμε να διαμορφώσουμε. Ταυτόχρονα, ενώ είναι αλήθεια ότι η κοινωνία μας έχει κάνει βήματα προς την πολιτιστική ανάπτυξη, έχουμε για παράδειγμα σημαντικό αριθμό νέων μας που ασχολούνται επισταμένα με τις τέχνες, ταυτόχρονα υπάρχει σοβαρό έλλειμμα ενασχόλησης με τον πολιτισμό για την πλειοψηφία της κοινωνίας μας. Είναι γνωστή η ρήση του Πλάτωνα ότι «παιδεία είναι και τα τείχη της πόλης», δηλαδή τα πάντα επενεργούν στη συνείδηση του ανθρώπου. Πόσο μάλλον το θέατρο, η μουσική, οι εικαστικές τέχνες, και η λογοτεχνία. Η επαφή με τα σημαντικότερα δημιουργήματα της ανθρωπίνης νόησης, το υψηλότερο επίπεδο που φτάνει το ανθρώπινο πνεύμα.

Η σημερινή κυβέρνηση δίνει την εντύπωση ότι εκθρεύεται τον

πολιτισμό και την πολιτιστική δημιουργία. Ότι απαξιώνει τους καλλιτέχνες, όπως απαξιώνει οτιδήποτε δεν παράγει χειροπιαστό κέρδος. Ο πρόεδρος της Δημοκρατίας κύριος Νίκος Αναστασιάδης παρέδωσε πρόσφατα το μεγάλο βραβείο του ΘΟΚ στη μεγάλη ηθοποιό (η οποία πραγματικά ποιεί ήθος), Δέσποινα Μπεμπεδέλη. Η φωτογραφία του προέδρου με την κυρία Μπεμπεδέλη που έκανε τον γύρο των ΜΜΕ, δημιουργούσε ένα συνεχές ερώτημα στους πιο υποψιασμένους πολίτες: έχουν οποιαδήποτε σχέση τα δύο εικονιζόμενα πρόσωπα; Είναι άλλωστε γνωστό ότι η σχέση Αναστασιάδη με το θέατρο δεν είναι και ιδιαίτερα καλή, εάν υπάρχει δηλαδή τέτοια σχέση. Εάν όμως ο κύριος Αναστασιάδης παρακολουθούσε τακτικά θέατρο ίσως η Κύπρος και η κυπριακή κοινωνία να ήμασταν σήμερα σε πολύ καλύτερη θέση.

Ο κ. Χρήστος Χριστοφίδης είναι επαγγελματίας γραμματέας ΑΚΕΛ Λευκωσίας - Κερύνειας και υποψήφιος βουλευτής Λευκωσίας.

Δεσμευόμαστε για την υλοποίηση του EastMed

Τη νέα εποχή στην οποία έχουν εισέλθει οι κυπριοϊσραηλινές σχέσεις σκιαγραφεί ο πρόεδρος του Ισραήλ στη Λευκωσία, Σάμι Ρέβελ

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΤΟΜΑΡΑ

Η συνεργασία του Ισραήλ με την Αίγυπτο και η σύμφιξη των σχέσεων με άλλα κράτη του Κόλπου συμβάλλουν στην ειρήνη, ενώ δίνουν τη δυνατότητα στο Ισραήλ και την Κύπρο να συνεργαστούν με άλλες φιλικές χώρες, τονίζει στη συνέντευξη του στην «Κ» ο Σάμι Ρέβελ. Ο πρόεδρος του Ισραήλ στη Λευκωσία αναφέρεται με θερμά λόγια στην Κύπρο και αναφέρει πως η χώρα του είναι δεσμευμένη για τον αγώγι EastMed αλλά και τη συνεργασία με Κύπρο και Ελλάδα. Περιγράφει ποιο είναι το ζητούμενο της εξωτερικής πολιτικής του Ισραήλ στην περιοχή ως απάντηση στις σχέσεις με την Τουρκία.

–Ποιο είναι το μυστικό επιτυχίας του Ισραήλ στην καταπολέμηση της πανδημίας;

–Τους τελευταίους μήνες, στο Ισραήλ διεξάγεται μια τεράστια εκστρατεία εμβολιασμού. Μέχρι σήμερα, πάνω από το 50% του ισραηλινού πληθυσμού έχει ήδη εμβολιαστεί. Αυτό έγινε εφικτό μέσω συμφωνιών με κορυφαίες εταιρείες εμβολίων, καθώς και μέσω του προηγμένου Συστήματος Υγείας του Ισραήλ.

–Σε ποιο στάδιο βρίσκεται η παρασκευή φαρμάκου για τον COVID-19;

–Το ανεπτυγμένο οικοσύστημα έρευνας και καινοτομίας του Ισραήλ αποτέλεσε τη βάση για την πραγματοποίηση διάφορων κλινικών δοκιμών, ενώ κάποιες εταιρείες και ερευνητικές ομάδες έχουν ήδη δημοσιεύσει πολλά υποσχόμενα αποτελέσματα. Αυτό αποτελεί επίσης μια σημαντική ευκαιρία για τις εταιρικές σχέσεις με την Κύπρο. Το Ισραήλ και η Κύπρος έχουν στενή συνεργασία στον ιατρικό τομέα. Τα τελευταία χρόνια, το ισραηλινό και το κυπριακό οικοσύστημα έρευνας και ανάπτυξης έχουν έλθει επίσης πιο κοντά. Επενδύουμε μεγάλο μέρος των προσπαθειών μας για την ανάπτυξη κοινών έργων στους τομείς της Υγείας και της Καινοτομίας.

–Το πιστοποιητικό εμβολίου είναι απαραίτητο για επιστροφή στην κανονικότητα στο Ισραήλ για τους πολίτες και τους ξένους επισκέπτες;

–Σίγουρα, το πιστοποιητικό εμβολιασμού και το πράσινο διαβατήριο έχουν πρωταρχική σημασία στις ενέργειες για την επανεκκίνηση της οικονομίας μετά την πανδημία. Ενισχύουν ιδιαίτερα τις προσπάθειες για να ανοίξει ξανά ο τομέας των ταξιδιών. Στο Ισραήλ, αυτό το πιστοποιητικό χρησιμοποιείται επίσης για να διευκολύνει την εισοδο εμβολιασμένων ατόμων σε πολιτιστικές και αθλητικές εκδηλώσεις, εστιατόρια κ.λπ.

–Κύπρος και Ελλάδα θεωρούνται ασφαλείς προορισμοί για τους ισραηλινούς τουρίστες;

–Υπάρχει μεγάλο ενδιαφέρον από Ισραηλινούς που εξετάζουν τη δυνατότητα να ταξιδέψουν στην Κύπρο. Προτεραιότητα είναι να διασφαλιστεί η υγεία και η ασφάλεια, αλλά η κατάσταση παραμένει ακόμα περίπλοκη. Ωστόσο, πιστεύω ότι, με βάση τις σχέσεις στενής γειτονίας, μπορούμε να ανοίξουμε τον δρόμο για ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και του τουρισμού. Αυτό είναι σημαντικό τόσο για το Ισραήλ, όσο και για την Κύπρο. Λαμβάνοντας όλα τα απαραίτητα μέτρα, η Κύπρος ανοίγει τα σύνορά της στους Ισραηλινούς επισκέπτες από την 1η Απριλίου. Το επίσημο ισραηλινό πιστοποιητικό εμβολιασμού αναγνωρίζεται ως μέσο για περαιτέρω διευκόλυνση των ταξιδιών. Η διαδικασία για την επανεκκίνηση του τουρισμού γίνεται σταδιακά, για να διασφαλίζεται παράλληλα την ασφάλεια.

Αμοιβαίο όφελος

–Υπάρχουν περιθώρια συμφωνίας με την Κύπρο για το ζήτημα που έχει προκύψει με το κοιτάσμα «Αφροδίτη»;

–Τα Υπουργεία Ενέργειας της Κύπρου και του Ισραήλ συμφώνησαν πρόσφατα στις κατευθυντήριες γραμμές στη βάση των οποίων οι εταιρείες που δραστηριοποιούνται στα τεμάχια «Αφροδίτη» και «Ισαί» θα μπορούσαν να αρχίσουν συνομιλίες για την εμπορική εκμετάλλευσή τους. Ελπίζουμε ότι οι διαπραγματεύσεις μεταξύ των εταιρειών θα οδηγήσουν σύντομα σε συμφωνία μεταξύ τους. Οι εταιρείες έχουν τη δυνατότητα χρήσης εμπειρογνώμονα για την επίλυση των οποιωνδήποτε θεμάτων που πιθανόν να προκύψουν κατά τη διάρκεια των μεταξύ τους συνομιλιών. Η όποια

Η εξομάλυνση των σχέσεων του Ισραήλ με χώρες του αραβικού κόλπου δημιουργούν μια νέα πραγματικότητα στην περιοχή, λέει ο πρόεδρος του Ισραήλ στη Λευκωσία Σάμι Ρέβελ στη συνέντευξή του στην «Κ».

συμφωνία θα πρέπει να τύχει εγκρίσης και από τις δύο κυβερνήσεις, ούτως ώστε να τεθεί σε εφαρμογή. Μια τέτοια συμφωνία για τα κοιτάσματα «Αφροδίτη-Ισαί» στις ΑΟΖ

της Κύπρου και του Ισραήλ έχει αμοιβαίο όφελος για τη συνεργασία μας στον τομέα του Φυσικού Αερίου και ευρύτερα της Ενέργειας.

–Το Ισραήλ πώς αντιμετωπίζει

Πολιτική σταθερότητας ασφάλειας ευημερίας

–Στο κομμάτι των τριμερών συνεργασιών εντοπίζετε κάποια κόπωση, ή εξελίσσονται με την αρχική ίδια δυναμική;

–Αντιθέτως, βλέπουμε μια μεγάλη δυναμική στην τριμερή συνεργασία Ισραήλ, Κύπρου και Ελλάδας. Η τριμερής συνεργασία βρισκόταν στην κορυφή της ατζέντας κατά την πρόσφατη επίσκεψη του πρωθυπουργού της Ελλάδας και του προέδρου της Κύπρου στο Ισραήλ. Τους τελευταίους μήνες, πραγματοποιήθηκε μια σημαντική τριμερής συνάντηση των Υπουργών Εξωτερικών στην Αθήνα καθώς επίσης και μια τριμερής συνάντηση των Υπουργών Άμυνας. Στον τομέα της Ενέργειας, υπεγράφη ένα μνημόνιο συνεργασίας μεταξύ Ισραήλ, Κύπρου και Ελλάδας για

την ανάπτυξη της ηλεκτρικής διασύνδεσης Euro-Asia. Θα συνεχίσουμε να εργαζόμαστε για την ανάπτυξη κοινών έργων στο τριμερές πλαίσιο. Κάτι που αποκτά ακόμα περισσότερη σημασία, καθώς προχωρούμε στην εκ νέου ανάκαμψη των οικονομιών μας μετά την πανδημία.

–Πώς περιγράφονται οι σχέσεις Τουρκίας-Ισραήλ;

–Προτιμώ να περιγράψω την εξωτερική πολιτική του Ισραήλ. Η πολιτική μας στοχεύει σαφώς στην προώθηση της σταθερότητας, της ασφάλειας και της ευημερίας στην περιοχή μας. Αυτό είναι που προσδιορίζει και την τριμερή εταιρική σχέση του Ισραήλ με την Κύπρο και την Ελλάδα, και με την οποία είμαστε δεσμευμένοι πραγματικά.

τα περί αλλαγής δεύσεων του αγωγού EastMed; Ο EastMed ως έργο μπορεί να θεωρηθεί ανταγωνιστικό από άλλες χώρες της περιοχής όπως η Αίγυπτος;

–Οι ανακαλύψεις κοιτασμάτων φυσικού αερίου στην περιοχή μας αποτελούν μια σημαντική ευκαιρία. Έχουν ανακαλυφθεί σημαντικές ποσότητες φυσικού αερίου και, εκτός από τις περιφερειακές αγορές, υπάρχει η ευκαιρία να γίνουν εξαγωγές και στην Ευρώπη. Με αυτήν την προοπτική, το Ισραήλ, η Κύπρος, η Ελλάδα και άλλοι ευρωπαίοι εταίροι έχουν ενωθεί για την προώθηση του αγωγού EastMed. Η υπογραφή, την προηγούμενη χρονιά, της συμφωνίας του αγωγού EASTMED, μεταξύ Ισραήλ, Κύπρου και Ελλάδας ήταν ένα σημαντικό βήμα προόδου. Δεσμευόμαστε για την υλοποίηση αυτού του σημαντικού έργου. Ταυτόχρονα και ενόψει των τεράστιων αποθεμάτων φυσικού αερίου στην περιοχή μας, υπάρχουν αναφορές για επιπλέον πιθανά έργα. Αυτά είναι συμπληρωματικά και δεν πρέπει να θεωρούνται ανταγωνιστικά στην υφιστάμενη ισχυρή συνεργασία μας.

–Υπάρχει κάτι που προβληματίζει το Ισραήλ στην σύμφιξη των σχέσεων του με την Αίγυπτο στον ενεργειακό τομέα; Ο αγωγός προς την Αίγυπτο μπορεί να θεωρηθεί πως το Ισραήλ στρέφει την προσοχή του προς την Αίγυπτο για τις ποσότητες των ισραηλινών κοιτασμάτων προς εξαγωγή;

–Η συνεργασία με την Αίγυπτο είναι πολύ σημαντική. Αυτό καταδεικνύει και η ίδρυση του Φόρουμ Φυσικού Αερίου Ανατολικής Μεσογείου (EMGF) με την Αίγυπτο, το Ισραήλ, την Κύπρο, την Ελλάδα και άλλες χώρες. Είναι το πρώτο φόρουμ τέτοιου είδους και μπορεί να συμβάλει σημαντικά στην περιφερειακή συνεργασία για το φυσικό αέριο και όχι μόνο. Πιστεύουμε πραγματικά ότι πρέπει να μεγιστοποιήσουμε τις προσπάθειές μας για συνεργασία με όλες τις ομοιοστές χώρες που στην περιοχή μας.

–Το Ισραήλ το τελευταίο διάστημα έχει κάνει σημαντικά βήματα στην εξομάλυνση των σχέσεων του με κράτη του Αραβικού Κόλπου. Ποια είναι τα επόμενα βήματα;

–Οι σχέσεις με τις χώρες του Κόλ-

που δημιουργήσαν μια νέα πραγματικότητα στην περιοχή μας. Οι «Συμφωνίες του Αβραάμ» έχουν εισαγάγει σχέσεις σε πολιτικό και κοινωνικό επίπεδο. Αυτό είναι πολύ σημαντικό και ελπίζουμε οι σχέσεις με τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, το Μπαχρέιν και άλλες χώρες της περιοχής θα εμβαθύνουν περισσότερο. Αυτές οι σχέσεις συμβάλλουν στην ειρήνη, ενώ δίνουν τη δυνατότητα στο Ισραήλ και την Κύπρο να συνεργαστούν με άλλες φιλικές χώρες σε θέματα, όπως η υγεία, το περιβάλλον, η οικονομική ανάπτυξη και άλλα.

–Οι Ηνωμένες Πολιτείες στοχεύουν στους παραδοσιακούς συμμάχους τους (Ισραήλ και Σαουδική Αραβία) προκειμένου να κατευνάσουν το Ιράν;

–Μεταξύ του Ισραήλ και των Ηνωμένων Πολιτειών υπάρχει μια σταθερή στρατηγική συμμαχία. Συνεργαζόμαστε στενά αντιμετώπιζοντας προκλήσεις στην περιοχή μας. Το ριζοσπαστικό καθεστώς στο Ιράν αποτελεί ευρύτερη απειλή. Όχι μόνο για το Ισραήλ ή τις χώρες του Κόλπου. Η συνεχιζόμενη ανάπτυξη του στρατιωτικού πυρηνικού προγράμματος του Ιράν, η ανάπτυξη πυραύλων μεγάλου βεληνεκούς και η υποστήριξη μιας ριζοσπαστικής ιδεολογίας και της τρομοκρατίας, αποτελούν μια παγκόσμια απειλή. Ένα σαφές παράδειγμα είναι η τρέχουσα κατάσταση στον Λίβανο και η απειλή που παρουσιάζει η τρομοκρατική οργάνωση της Χεζμπολάχ.

–Ποιες είναι οι προοπτικές των σχέσεων Κύπρου-Ισραήλ;

–Οι σχέσεις μεταξύ Ισραήλ και Κύπρου έχουν αναβαθμιστεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια. Μοιραζόμαστε τις αξίες της δημοκρατίας και αντιμετώπιζουμε σημαντικές περιφερειακές προκλήσεις και ευκαιρίες. Οι σχέσεις μας βασίζονται σε μια αληθινή φιλία μεταξύ του κυπριακού και του ισραηλινού λαού. Πέρα από τους στενούς πολιτικούς δεσμούς, έχουν αναπτυχθεί δυναμικές σχέσεις στους τομείς της ιατρικής, της ενέργειας, της γεωργίας, του νερού, της προστασίας του περιβάλλοντος και της τεχνολογικής έρευνας και ανάπτυξης. Η συνεργασία στον τομέα της τεχνολογικής καινοτομίας έχει για μας ιδιαίτερη βαρύτητα και αποτελεί έμπνευση για τις μελλοντικές γενιές.

ΑΡΘΡΟ / Του ΑΝΤΡΟΥ Γ. ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ

Η Κίνα στον δρόμο των σύγχρονων μεταφορών

Η Κίνα, η πολυπληθέστερη σήμερα χώρα στον κόσμο με πληθυσμό 1,4 περίπου δισεκατομμύρια κατοίκους και ανερχόμενη παγκόσμια οικονομική δύναμη, έθεσε ως στόχο την κατασκευή υπερσύγχρονων τρένων νέας γενιάς που θα φέρουν την επανάσταση στις χερσαίες μεταφορές. Σύμφωνα με δημοσίευμα της γερμανικής εφημερίδας Die Welt, η Κίνα προωθεί την κατασκευή του πιο γρήγορου τρένου στον κόσμο. Η ιδέα για την κατασκευή τρένων ταχείας ανάπτυξης, ηλεκτρομαγνητικής πρόωσης, αναπτύχθηκε στη Γερμανία, σκόνταψε όμως στην έλλειψη ενδιαφέροντος από τις γερμανικές δημόσιες εταιρείες μεταφορών λόγω μικρών αποστάσεων.

Η Κίνα, υιοθετώντας τη γερμανική τεχνολογία αμαξοστοιχιών μα-

γνητικής αιώρησης, ετοιμάζεται να θέσει σε τροχιά το γρηγορότερο τρένο του κόσμου, το οποίο θα καλυπτεί την απόσταση 1000 χλμ. μεταξύ των πόλεων Γκουαντζού-Γουχάν σε μία ώρα, αντί σε δύο ώρες που χρειάζεται σήμερα ένα τρένο με ταχύτητα 600 χλμ. την ώρα. Λόγω των μακρινών αποστάσεων, η Κίνα χρειάζεται τα σύγχρονα τρένα, τα οποία θα διανύουν μεγάλες αποστάσεις σε λιγότερο από μια ώρα, για εξυπηρέτηση τόσο του επιβατικού κοινού όσο και για προώθηση του εμπορίου. Η ιδιαιτερότητα των τρένων νέας γενιάς εστιάζεται στη χρήση μαγνητικών δυνάμεων, με αποτέλεσμα τα τρένα να «αιωρούνται» κυριολεκτικά πάνω στις ράγες χωρίς τριβή. Η αστικοποίηση πληττει σήμερα σοβαρά τις επαρχίες της Κίνας, παρόλες τις φιλότιμες

προσπάθειες που καταβάλλει η κινεζική Κυβέρνηση για παραμονή των νέων ζευγαριών στην επαρχία προσφέροντας τους οικονομικά, στεγαστικά και εργασιακά κίνητρα. Η ραγδαία ανάπτυξη των αστικών κέντρων δημιουργεί περαιτέρω περιβαλλοντικά και κοινωνικά προβλήματα, όπως η μόλυνση του περιβάλλοντος και γι' αυτό οι νέες κινεζικές ηλεκτρομαγνητικές συσκευασίες σχεδιάζονται για να είναι πιο φιλικές προς το περιβάλλον.

Η προστασία του περιβάλλοντος και ο περιορισμός της κλιματικής αλλαγής αποτελούν βασικό στόχο της κινεζικής κυβέρνησης, η οποία επενδύει και στην ανάπτυξη ηλεκτρικών αυτοκινήτων. Δεν είναι τυχαίο που η Κίνα εξορύσσει και ελέγχει τα μεγαλύτερα αποθέματα ορυκτού λιθίου στον κόσμο. Κινέ-

ζικες εταιρείες παράγουν το 75% των αναγκών της Κίνας σε λιθίο και σχεδόν το 40% της παγκόσμιας ζήτησης, σύμφωνα με στοιχεία της Εφημερίδας των Συντακτών. Για να μπορέσει όμως η Κίνα να αναπτύξει ένα σύγχρονο σιδηροδρομικό δίκτυο, θα πρέπει να διαφυλάξει τους φυσικούς πόρους της. Η γεωργικότητα, ο πρωτογενής τομέας γενικότερα, οι αστικές και επαρχιακές περιοχές χρειάζονται νερό για να επιβιώσουν. Το καλύτερο αγαθό για τους Κινέζους, οι πηγές νερού, πηγάζουν κυρίως από τα Ιμαλάια, εμπλουτίζοντας τους ποταμούς της Κίνας και των γύρω περιοχών.

Ο κύριος αντίπαλος της Κίνας στον έλεγχο των φυσικών υδάτινων πόρων του Θιβέτ και του Κασμίρ, είναι η δεύτερη μεγαλύτερη πλη-

θυσιακά χώρα στον κόσμο, η γειτονική της Ινδία. Οι δύο χώρες έχουν κοινά σύνορα μήκους περίπου 3.500 χιλιομέτρων. Οι συγκρούσεις μεταξύ των δύο γειτονικών χωρών, αφορούν κυρίως τον έλεγχο των υδροφόρων πηγών και την κατασκευή φραγμάτων από την Κίνα για παραγωγή υδροηλεκτρικής ενέργειας. Στόχος της Κίνας είναι ο γεωπολιτικός έλεγχος της αυτόνομης περιοχής του Θιβέτ, γιατί από εκεί πηγάζουν οι μεγαλύτεροι ποταμοί της Ασίας, όπως ο Κίτρινος Ποταμός, ο Γάγγης, ο Ινδός, ο Μεκόνγκ κ.ά., οι οποίοι τροφοδοτούν με νερό την Ινδία, το Πακιστάν, το Μπαγκλαντές, τη Μιανμάρ, την Ταϊλάνδη, το Λαός, την Καμποτζή, το Βιετνάμ, συνολικού πληθυσμού δύο δισεκατομμυρίων κατοίκων.

Η συνεχής πληθυσμιακή αύξηση στην Ασία, η αστικοποίηση, η εκβιομηχάνιση και η κλιματική αλλαγή οδηγούν στις αυξημένες εμπορικές και οικιστικές ανάγκες. Η αστικοποίηση και η άρδευση της γεωργικής γης χρειάζονται τεράστιες ποσότητες νερού και για να φτάσουν πιο εύκολα οι κυβερνητικές υπηρεσίες, τόσο στις αστικές όσο και στις αγροτικές περιοχές, χρειάζεται ένα σύγχρονο δίκτυο μεταφορών που να καθιστά πρόσβιμες πόλεις, χωριά αλλά και να προωθούν το εμπόριο και τις οικονομικές συνδιαλλαγές με άλλες χώρες. Η Κίνα φαίνεται να βρίσκεται ήδη στον ασφαλή και γρήγορο δρόμο των σύγχρονων μεταφορών.

Ο κ. Αντρός Γ. Καραγιάννης είναι δήμαρχος Δερύνειας.

GOOD YEAR
MADE TO FEEL GOOD.

NEO Eagle F1 Asymmetric 3

Ελαστικό υπερ υψηλών επιδόσεων
Με τη μικρότερη απόσταση φρεναρίσματος
σύμφωνα με δοκιμές του TÜV

ΧΡ. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ & ΥΙΟΙ ΛΤΔ
Καντάρας 54, Καϊμακλί,
1037 Λευκωσία - Κύπρος

Κρύφτηκε πίσω από μια μάσκα

Το ρωσικό

Σύμφωνα με πληροφορίες της στήλης που δεν επιδέχονται αμφισβήτηση, σε προχωρημένο στάδιο είναι οι επαφές με τη Μόσχα για την αγορά από την Κύπρο ποσότητας του ρωσικού εμβολίου. Πρόκειται για 50 συν 50 χιλιάδες δόσεις του εμβολίου. Σύμφωνα με τα όσα γνωρίζουμε, επιδίωξη της Λευκωσίας είναι να προμηθευτεί το συντομότερο δυνατόν το συγκεκριμένο εμβόλιο προκειμένου να αισθάνεται μεγαλύτερη ασφάλεια από τυχόν παραπάτημα του εμβολίου της Οξφόρδης. Αδιαπραγμάτευτη προϋπόθεση για τη Λευκωσία είναι η άμεση παραλαβή του εμβολίου αμέσως μετά από την αδειοδότησή του από τον ΕΜΑ. Χρονικά η κυπριακή απαίτηση τοποθετείται περί τα μέσα Μαΐου χρονική περίοδος που αναμένεται η Ε.Ε να ανάψει το πράσινο φως.

Κίνηση ματ

Σε γενικές γραμμές το υπουργείο Υγείας τα έχει πάει καλά με τη διαχείριση του εμβολιαστικού προγράμματος. Ωστόσο, εκεί όπου φάνηκε ότι έκανε τη διαφορά είναι με τις κινήσεις που γίνονται για επιτάχυνση των εμβολιασμών. Η ομίχλη του χρόνου διάθεσης των ραντεβού, ο επαναπρογραμματισμός των αδιάθετων εμβολίων, αλλά κυρίως η χρησιμοποίηση του συνόλου των διαθέσιμων ποσοτήτων για έναν μήνα περίπου αποτελούν κινήσεις προς τη σωστή πλευρά και θα πρέπει να κρωθούν στην ομάδα του Υπουργείου Υγείας που κάνει τους σχεδιασμούς. Αν συνεχίσουν με τον ρυθμό που έχουν δώσει μετά το Πάσχα ενδεχομένως να έχουν εμβολιαστεί και οι σαραντάρδες που δεν θα είναι και λίγο πράγμα. Άσε που θα δημιουργηθεί και η απαραίτητη δυναμική που θα επιδράσει θετικά στους αρνητές του AstraZeneca.

Και νομικός..

Η υπομονή που επιδεικνύει ο γενικός εισαγγελέας Γιώργος Σαββίδης με τον γενικό ελεγκτή Οδυσσέα Μιχαηλίδη, άλλως Πινόκιο, είναι ιώβεια. Και αυτό φάνηκε στην ανακοίνωση που εξέδωσε. Ο γενικός εισαγγελέας της Δημοκρατίας βρίσκεται στα όρια του να εκραγεί. Όσοι ελπίζουν ότι ο Οδυσσέας Μιχαηλίδης θα περιοριστεί στα του οίκου του «πλάνωνται πλάνην οικτράν». Εκτός από τα άλλα καπρίτσια του τώρα δείχνει πως έχει ζηλέψει και τη θέση του γενικού εισαγγελέα, εκδίδοντας γνωματεύσεις νομικής φύσεως. Τι μεγαλύτε-

Τι διαφορά μπορεί να έχει ο κοσμικός πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Σαρλ Μισέλ από τον ισλαμιστή πρόεδρο της Τουρκίας Ρετζέπ Ταϊπ Ερντογάν; Ούτε το στοιχειώδες σαβουάρ βιβρ απέναντι σε μια κυρία που την άφησε να στέκεται όρθια.

ρη όμως ευθύνη για το φαινόμενο «Οδυσσέα» την έχουν κάποια κόμματα τα οποία στην προσπάθεια να κάνουν αντιπολιτευση συνεχίζουν να λαϊκίζουν ασύστολα χρησιμοποιώντας τα ψώνια του γενικού ελεγκτή. Όταν όμως ο αγαπημένος κάποιων κομμάτων τους έβαλε τα δύο πόδια σε ένα παπούτσι με τη λίστα των ΠΕΠ έκαναν αυτοκριτική ότι λαϊκίζει η Βουλή. Μετά τις 23 Μαΐου θα ψάχνουν να βρουν το λάθος.

Εξοργισμένος

Το λεκτικό που χρησιμοποίησε ο γενικός εισαγγελέας της Δημοκρατίας πρέπει να αφηνίσει κάποια κόμματα. Ο Γιώργος Σαββίδης «τα έφαξε με το γάντι» κάνοντας λόγους για κατακύλα χωρίς πάτο. Άσε το άλλο που με τον τρόπο του είπε στους δικηγόρους βουλευτές ότι η σχέση τους με τις νομικές γνώσεις είναι επιφανειακές έως ανύπαρκτες. Επί της ουσίας ο κ. Σαββίδης με τον τρόπο αυτό απάντησε στις επικρίσεις που δέχθηκε για νομική του

γνωμάτευση για 211 πολιτογραφήσεις. Γνωμάτευση, η ερμηνεία της οποίας δεν διαφέρει, όπως είπε και δεν αμφισβητήθηκε από τον προκάτοχο του Κώστα Κληρίδη. Και το κερασάκι στην τούρτα. «Οτιδήποτε πέραν των πιο πάνω παρέλκει. Δεν θα εξευτελίσω τον υψηλό θεσμό που υπηρετώ ακολουθώντας τους στην καταράκλα». Για ποιους κτυπά η καμπάνια;

Βαρύ κλίμα

Η κατάρρευση της εμβολιαστικής πύλης την προηγούμενη Τετάρτη έχει δημιουργήσει αρνητικό κλίμα για τον υφυπουργό Έρευνας και Καινοτομίας Κυριάκο Κόκκινου. Ο υπεύθυνος για την διαχείριση της πύλης εισπράττει την έντονη δυσανεξία του Προεδρικού για το μπάχαλο που δημιουργήθηκε. Εξ ου και η δημόσια συγγνώμη από τον τηλεοπτικό αέρα της μεσημβρινής ενημερωτικής εκπομπής του «Άλφα». Ωστόσο, το κλίμα για τον συμπαθέστατο και αθόρυβο υφυπουργό τείνει να γίνει

βαρύ. Τα προβλήματα που προκλήθηκαν δεν φαίνεται να έχουν ξεπεραστεί κάτι που προκάλεσε και τη δυσανεξία του υπουργού Υγείας. Η εμβολιαστική πύλη φαίνεται να έχει περιορισμένες αντοχές ταυτόχρονης επισκεψιμότητας κάτι που μετέφερε στον πρόεδρο της Δημοκρατίας και τον υπουργό Υγείας για να εισπράξει τη δυσανεξία τους. Όπως γνωρίζουμε η πύλη χρειάζεται αναβάθμιση προκειμένου να μπορεί να αντέξει πάνω από 30 χιλιάδες επισκέψεις την ίδια ώρα. Η δημόσια συγγνώμη τιμά τον υφυπουργό ως άτομο και ως πολιτικό, αλλά υπό τις περιστάσεις δεν φαίνεται να είναι αρκετή.

Το αντίο

Με τις πρέπουσες στρατιωτικές τιμές ο πολιτικός κόσμος θα αποχαιρετήσει τον άνθρωπο και πολιτικό Σωκράτη Χάσικο. Το Υπουργείο Άμυνας στο οποίο υπηρέτησε ανάλαβε να διεκπεραιώσει τα της νεκρής ακολουθίας. Όπως ειθίσαι σε περι-

Ο ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΜΑΡΙΟ ΝΤΡΑΓΚΙ

Ο πρωθυπουργός της Ιταλίας θύμισε σε όλους τι εστί «να μη μασάς τα λόγια σου». Ο πρώην ευρωπαϊός κεντρικός τραπεζίτης δεν εξέθεσε τον Ερντογάν, αλλά όλους εκείνους που κατάπιαν τη γλώσσα τους για το τουρκικό καψόνι στην Ε.Ε. των 446 εκατ. πολιτών.

πτώσεις πρώην ΥΠΑΜ το φέρετρο με την ελληνική και κυπριακή σημαία θα μεταφέρουν στρατόνιοι που θα είναι φρουρά καθ' όλη τη διάρκεια της τελετής. Άγλημα της ΕΦ θα αποδώσει τιμές, ενώ θα παινίζει η μουσική της ΣΜΕΦ. Ο υπουργός Άμυνας θα παραδώσει στον πρωτότοκο γιο του εκλιπόντα Ιωάννη την ελληνική και κυπριακή σημαία, ενώ κατά τον ενταφιασμό ομάδα 10 ανδρών της Ε.Φ. θα αποχαιρετήσει τον Σωκράτη Χάσικο με τρεις ριπές πολυβόλου όπλου. Η «Κ» αποχαιρετά τον Σωκράτη Χάσικο εκφράζοντας τα θερμά συλλυπητήρια στην οικογένειά του.

Επιχείρηση διαφάνεια

Ο βουλευτής του ΔΗΣΥ Μιχάλης Σοφοκλέους μπορεί να μετρά μόλις 15 μήνες στη Βουλή, ωστόσο το πρόγραμμα διαφάνεια το οποίο έχει καταθέσει και που προβλέπει ότι καμία πράξη, διοικητική ή οικονομική, δεν θα μπορεί να εκτελεστεί αν δεν είναι αναρτημένη στο www.diafaneia.gov.cy, καταγράφεται στα θετικά των τελευταίων ημερών. Καταδεικνύει πως εκτός από την πόλωση και τον διχασμό, μπορούν να γίνουν και σοβαρές πολιτικές κινήσεις εντός της Βουλής.

Γράφει ο **ΙΑΝΟΣ**

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / Γράφει ο ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ

Οι αντοχές Αναστασιάδη, ο προεκλογικός και οι κρυφοί πόλεμοι

Η κούραση του Νίκαρου

Τεράστια είναι η κούραση του προέδρου Αναστασιάδη, όπως μαθαίνω από πηγή μου που ανεβοκατεβαίνει συχνά στον Λόφο. Εκτός από τη διαχείριση της πανδημίας και το πλήγμα που δέχτηκε το Προεδρικό από τα κρούσματα στο προεδρικό γραφείο είναι και το Κυπριακό, ο συντονισμός και η προεργασία για τις συναντήσεις με τη Λουά αλλά και την Πενταμερή. Την τελευταία εβδομάδα οι απαιτήσεις αυξήθηκαν κατά πολύ με τις προεκλογικές δραστηριότητες και την προεδρική συνεισφορά, ιδιαίτερα μετά την καραντίνα στην οποία μπήκε αυτόβουλα και υπεύθυνα ο Φούλης. Ο πρόεδρος δεν αρνήθηκε να προσφέρει τη βοήθειά του στο κόμμα του και σύμφωνα με την πηγή μου «το χάρηκε μάλιστα, γιατί η επαφή του με τον κόσμο, όπως ο ίδιος εξομολογήθηκε του είχε όντως λείψει». Η πηγή μου υποστηρίζει ότι η συγκίνηση που ένιωσε στο νοσοκομείο αναφοράς στην Αρμόκωστο ήταν «αυθεντική, αυθόρμητη και ηγναία». Και συμπλήρωσε η πηγή μου: «Μη σας πω πως μας τρόμαξε λίγο η δύναμη που ανέκτησε παρά την τεράστια κούραση των ημερών. Σε βαθμό που και εμείς φοβηθήκαμε μήπως αναθεωρήσει και αρχίσει ξαφνικά τον προεκλογικό για τις προεδρικές του 2023. Εξάλλου οι δημοσκοπήσεις παρά τον πόλεμο που δέχεται καθημερινά δεν τον έχουν ρίξει στα τάρταρα».

Η διαφήμιση και η κόντρα Μεγάλο κόμμα αποφάσισε να ξοδέψει πολλά. Πολύ περισσότερα απ' όσα αρχικά υπολόγιζε για διαδικτυακή διαφήμιση, ύστερα από πιέ-

Κάποιοι φοβούνται πως στην Πενταμερή θα μας βγάλεις όλους νοκ άουτ.

σεις που δέχεται από τα ενδότερα του κόμματος. Ωστόσο, τα παράπονα των υποψηφίων για τους αυστηρούς κανόνες ατομικής προβολής είναι πολλά. Κάποιοι μάλιστα φαίνεται να ξεσπάθωσαν και να είπαν ότι αυτή η τακτική μάλλον βολεύει τους εκλεκτούς της ηγεσίας του κόμματος και θα πρέπει να επανεξεταστεί. Μια κουβέντα που προκάλεσε ένταση και αναστάτωση, απ' όσα πληροφορούμαι. Παράπονα ακούγονται ακόμα

και για την ελλιπή προβολή κάποιων υποψηφίων από τα θεωρούμενα ως κομματικά ΜΜΕ ή τα φίλα προσκελιμένα στο κόμμα. Πάντως, είναι γενική η εντύπωση ότι στη συγκεκριμένη πολιτική δύναμη αναμένονται μεγάλες εκπλήξεις όταν θα ανοίξουν οι κάλπες. Ένα δε πολιτικό αστέρι ανησυχεί πολύ για τον αριθμό των ψήφων που θα κατακτήσει και κάνει ό,τι μπορεί, όπως όλοι εξάλλου, να κερδίσει όσο περισσότερους ψηφοφόρους μπορεί. Αυτό

όμως προκαλεί νέες αντιπαραθέσεις με ανθυποψηφίους και αναζητούνται μια παλιά πολύ μεγάλη κόντρα. Κάποιοι λένε ότι στεναχωριούνται για την εξέλιξη που παίρνει η συγκεκριμένη κόντρα ενώ κάποιοι άλλοι τρίβουν τα χέρια με σαρόνιο χαμόγελο.

Ποιοι πολεμούν την ΕΔΕΚ; Μεγάλη δυσπιστία επικρατεί στην ΕΔΕΚ μετά τις πρόσφατες δημοσκοπήσεις που δείχνουν το κόμμα σε

πολύ, πολύ χαμηλό βαρομετρικό. Κάποιοι υποστηρίζουν ότι είναι πολύ πιθανό το ηρωικό κόμμα του Βάσου Λυσσαρίδη να χάσει την τέταρτη θέση που με τεράστιο κόπο κατέκτησε. Άλλοι λένε ότι το κόμμα δέχεται συντονισμένη επίθεση όχι μόνο από κόμματα αλλά και άλλους. Ως τα κόμματα που πολεμούν την ΕΔΕΚ και διεκδικούν μερίδιο από τις ψήφους της θεωρούνται κυρίως οι Οικολόγοι, το ΕΛΑΜ και οι Ανεξάρτητοι. Η ηγεσία του κόμματος πάλι

φαίνεται να θεωρεί για συγκεκριμένους λόγους ως μεγαλύτερη απειλή τους Οικολόγους. Ρίχνονται όμως καρφιά και σε... δημοσκοπούς με το επιχείρημα ότι για κάποιο λόγο βολεύονται να ρίχνουν τα ποσοστά της ΕΔΕΚ. Αυτό που σερβίρεται πολύ είναι ότι κάποιοι δημοσκοπήσεις ηθλημένα έριξαν το ποσοστό του κόμματος, εκμεταλλευόμενοι τις τάσεις που αρχικά εντόπισαν. Ωστόσο, υποστηρίζουν κάποια κομματικά στελέχη το τοπίο έχει τώρα αλλάξει και οι ψηφοφόροι του κόμματος έχουν συσφιρωθεί. Για να δούμε τι θα δείξει η επόμενη δημοσκοπήση... Αν και κανένας δεν μπορεί να ξέρει μέχρι να δείξει η... τελέκη, όπως έλεγε και ο μακαρίτης ο Γλαύκος.

Άλλου γι' άλλου...

Μπορεί κάποιος να σκοτίζονται πολύ για τις βουλευτικές που πλησιάζουν, κάποιων άλλων όμως οι σκέψεις τους είναι στις δημαρχιακές. Όσο κι αν φαίνεται απίστευτο έχουν ήδη αρχίσει τα σενάρια και οι συζητήσεις και οι καβγάδες. Και εντός κομματικών στεγανών και εκτός... Έγκυρες πληροφορίες μου μιλάνε για τρεις τουλάχιστον Δήμους όπου οι συζητήσεις και τα σενάρια δίνουν και παίρνουν λες και δεν βρισκόμαστε σε προεκλογικό για βουλευτικές αλλά για δημοτικές εκλογές.

ΚΟΥΖΙΣ

Σε ποιο μεγάλο κόμμα κάποιος τα έχουν με υποψήφιο βουλευτή που έχει περάσει από διάφορα, σημαντικά, πολιτικά πόστα ότι εκμεταλλεύεται την πλατφόρμα «Ως Δαμέ» και ότι ασκεί αθέμιτο ανταγωνισμό σε συνυποψήφιους του;

Στο διά ταύτα

Της **ΕΛΕΝΗΣ ΞΕΝΟΥ**

Προφανώς και υπάρχουν ένα σωρό λόγοι για να αισθανόμαστε εξοργισμένοι. Για τη διάλυση των θεσμών, τον διασυρμό της χώρας, τη διαφθορά και τη διαπλοκή, τον λαϊκισμό που περιφέρεται ξεδιάντροπα και ένα σωρό άλλα, τα οποία καθιστούν τη συνθήκη που βιώνουμε –αυτή της πανδημίας– πιο δυσβάστακτη. Και προφανώς η σημερινή πραγματικότητα είναι όσο ποτέ ασφυκτική. Αλλά την ίδια ώρα υπαγορεύει την ανάγκη που υπάρχει να πιάσουμε το νήμα από την αρχή και να λειτουργήσουμε με πολιτική ωριμότητα. Με αυτή την πολιτική ωριμότητα είναι που καλούμαστε να αναμετρηθούμε, προκειμένου να θέσουμε τις προτεραιότητες εκεί που πρέπει να είναι και όχι όπου υποδεικνύει η αντανάκλαση –και συχνά χωρίς βαθύτερο συλλογισμό– αντίδραση. Το τοξικό κλίμα και οι προσπάθειες των κομματαρχών –ενόψει εκλογών– να πυροδοτούν τον θυμό της ήδη θυμωμένης κοινής γνώμης εντείνοντας τον δικασμό με λαϊκισμούς και αποπροσανατολίζοντας, είναι η πιο μεγάλη παγίδα στην οποία αν πέσουμε, σημαίνει πως δεν έχουμε αντιληφθεί τι πραγματικά μας υπαγορεύει η σημερινή πραγματικότητα. Και η σημερινή πραγματικότητα υπαγορεύει να ανακτήσουμε συνείδηση και μυαλό και να απεγκλωβιστούμε από όλες τις πλάνες που συντηρούσαμε και οι οποίες μας επέτρεπαν να μην έρθουμε αντιμέτωποι με αλήθειες, ιστορικές, υπαρξιακές και άλλες.

Μπορούμε, λοιπόν, να συνεχίσουμε ακάθεκτοι να εξοργίζομαστε και να συζητούμε με δικαστικούς διαλόγους για όλα τα άπλυτα του πολιτικού μας συστήματος και να παίρνουμε θέσεις που κινούνται στο μύρο και το άσπρο χωρίς να αντιλαμβάνομαστε ότι είναι οι μαυρόασπρες προσεγγίσεις και οι δικές μας αγκυλώσεις σε πλανημένες βεβαιότητες που μας έφεραν εδώ που είμαστε. Μπορούμε να βγαίνουμε στους δρόμους, να φωνάζουμε ως δαμαί ή ως δαμέ και να περιφέρουμε τον θυμό μας και να μην υπήρξαμε ποτέ συνεργόι με τη σιωπή και την ανοχή μας στη νοοτροπία του βολέματος και των πελατειακών σχέσεων. Και να μην ιεραρχήσαμε εμείς οι ίδιοι ως πρώτους αγαθό την εξασφάλιση, και να μην φτάσαμε στο σημείο να κοιτάει ο καθένας την πάρτη του, και να μην ζούσαμε για χρόνια χωρίς συλλογική συνείδηση. Και να γνοιαστήκαμε αρκετά να αποκτήσουμε ιστορική συνείδηση, και να απαιτήσαμε ποτέ μαζί με την υπεράσπιση των αξιών μας. Και να μην υπήρξαμε εμείς που επιτρέψαμε στο φαίνοσθαι να κυριαρχήσει του τοξικού κλίματος, κάθε λαϊκίστικης «ιεράρχησης» των σημαντικών και κάθε αποπροσανατολισμού από τη μία και μοναδική επείγουσα ανάγκη: την ανάγκη για εθνική ενότητα.

Διότι αυτή τη φορά η απειλή να χάσουμε την πατρίδα μας δεν είναι κινδυνολογία και για να συμπεριφερθούμε με πολιτική ωριμότητα οφείλουμε να αποδείξουμε πως η αλλαγή που θέλουμε να φέρουμε περνάει μέσα από αυτή τη συνειδητοποίηση. Πώς είναι επιτέλους η στιγμή να υπερασπιστούμε συλλογικά τον τόπο και όχι ο καθένας από τη θέση ή την αντίθεση που τον «συμφέρει» και η οποία συντηρεί τις αγκυλώσεις και τα κρυμμένα κοινά μας μυστικά. Και αυτό να το υπαγορεύουμε εμείς με τη στάση μας στους πολιτικούς αφαιρώντας τους τη δυνατότητα να μας δικάζουν με λαϊκίστικους αποπροσανατολισμούς νιπτοντας τας χείρας τους. Μόνο έτσι διαχωρίζουμε τον δικό μας τρόπο σκέψης από το δικό τους. Διαφορετικά, οτιδήποτε άλλο κινδυνεύει δυστυχώς να γίνει η άλλη όψη του ίδιου νομίσματος.

elenixenou11@gmail.com

Η Νορβηγίδα πρωθυπουργός Erna Solberg σε επίσκεψή της στο Εθνικό Κέντρο Εγκληματολογικών Ερευνών (Κρίπος), όπου παρουσίασε τις νομοθετικές αλλαγές, που θα βελτιώσουν τον αγώνα εναντίον της παιδικής κακοποίησης.

Οι απέναντι

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Δικαιολογίες σε όσους ακόμα και μετά τα όσα έχουν συμβεί προτιμούνται να δώσουν ψήφο στο ΕΛΑΜ δεν πρόκειται να δώσω. Το να τιμωρηθεί το σύστημα, βάζοντας – ενσχυμένους μάλιστα – στη Βουλή τους νοσταλγούς του Χίτλερ, την «πτημένη σπορά του 1945» και εν τέλει τη θυγατρική μιας εγκληματικής –με βούλα δικαστηρίου– οργάνωσης δεν αποτελούσε ποτέ άλλοθι. Όσο κακό και αν θεωρείται πως είναι το υφιστάμενο πολιτικό προσωπικό θα το υπογραμμίζουμε πως αυτό δεν αποτελεί απάντηση στα προβλήματα της ανθρωπότητας.

Ο φασισμός πρέπει να λέγεται ως τέτοιος και όχι να θοπεύονται τα αφτιά των πολιτών με το πρόσχημα του «να μην αλλά η δημοκρατία...». Και ακριβώς γι' αυτό, το να καλλιεργεί κάποιος τον μίσος για το χρώμα, τη φυλή, τη θρησκεία, τις προτιμήσεις μιας ομάδας ανθρώπων και εμείς να τον ψηφίζουμε από πάνω, δεν μπορεί να συνδέεται με τη δημοκρατία. Οφείλουν όλοι να γνωρίζουν μέχρι τώρα τι ακριβώς είναι, τι προσβέβουν και να αναλάβουν την ευθύνη της ψήφου και των πράξεών τους. Στο διά ταύτα όμως: πώς λύνεται το πρόβλημα των επικίνδυνων άκρων;

Οι κοινωνίες που στηρίζονται στον φόβο παρά στην ελπίδα είναι καταδικασμένες στην παρακμή. Η ιστορία είναι εκεί και μας θυμίζει πως όποτε επιχειρήθηκε να καλλιεργηθεί η διχόνοια, όποτε προτάχθηκε αφήγημα του οποίου δεν είναι μαζί μας, είναι με τους απέναντι, την πλήρωση ο ίδιος ο τόπος.

Ενδεικτικό, ότι όταν την άνοιξη του 2019 μαινόταν ο προεκλογικός των ευρωεκλογών και το ΕΛΑΜ διεκδικούσε την 6η έδρα, ο Συναγερμός θεώρησε ως ιδανική στρατηγική συσπείρωση των χαμένων ψήφων, την καλλιέργεια του φόβου για τους απέναντι. Κάπως έτσι όταν η υποψήφια ευρωβουλευτήρια Ελένη Σύρου άρχισε να αφήνει σαφείς αιχμές ότι ο Νιαζί Κιζιλγιουρεκ είναι πράκτορας των Τούρκων, δεν τέθηκε εκτός ψηφοδέλτιου, αλλά τη σιγοντάρη η νηγεσία. Και τη σιγοντάρη, αν λάβουμε υπόψη ότι ο Αβέρωφ Νεοφύτου προειδοποίησε ότι μπορεί να παίζει και η πρώτη εξαίτια της τ/κ ψήφου, ενώ ο επικεφαλής της καμπάνιας Νίκος Νουρής έθετε τα περιβόητα ερωτήματα. Όποιος επέκρινε τότε τους χειρισμούς στο Κυπριακό υιοθετούσε όπως έλεγαν το τουρκικό αφήγημα, ενώ η όποια κριτική στα πολιτικά πρόσωπα τα

ποια αποδείχτηκαν κατώτερα των περιστάσεων προκαλούσε αλλεργία. «Δεν μπορούν τα μηδενικά» έλεγε θυμωμένα ο πρόεδρος «να μιλούν για τους άριστους» και το θέμα έκλεινε εκεί.

Τα ποσοστά που έλαβαν τότε είναι εκεί και θα έπρεπε να τους υπενθυμίζουν πως η τοξικότητα δεν τους βγήκε σε καλό. Και μπορεί να είχαν πως έλαβαν το μήνυμα. Μπορεί να υποσχεθόταν διαδικοτυακό ιδεολογικοπολιτικό σενάριο για να λύσουν τα του οίκου τους, να λάνσασαν υπεύθυνους παραγωγής πολιτικής, όμως είδατε αλήθεια να αλλάζει κάτι; Είδαμε τον Νίκο Νουρή να πρόχεται σε υπουργό Εσωτερικών καλλιεργώντας την τρομοκρατία στο μεταναστευτικό και τον αυταρχισμό. Και όταν ρωτήσαμε για το Al Jazeera και τα χρυσά διαβατήρια, μας κουνούσαν το δάκτυλο ότι γινόμαστε μέρος του υβριδικού πολέμου που δέχεται η Κύπρος.

Σήμερα βάσει δημοσκοπήσεων ο ΔΗΣΥ χερτίζει όσα έσπειρε. Και αυτό θα έπρεπε να κτυπήσει το τρίτο κουδούνι για το κόμμα. Όχι γιατί όπως προειδοποιούν θα ακολουθήσει Αρμαγεδώνας, αν ο ΔΗΣΥ χάσει την πρωτιά, όχι γιατί οι «αναρχοαριστεροί θα δημεύσουν την περιουσία μας» ή επειδή όπως λένε η Βουλή θα μετατραπεί σε Βαβέλ. Αυτά τα ακούμε βερεσέ. Είναι το αποτύπωμα που αφήνει όλο αυτό στην κοινωνία.

Είτε μας αρέσει είτε όχι, ο ΔΗΣΥ θα κυβερνά για ακόμη δύο χρόνια. Και επειδή ο φόβος, ο διαχωρισμός στους δικούς μας και στους απέναντι που καλλιεργήσαν, η οργή που θάψαν ολόκληρο τον καιρό, θα έχει άσχημα αποτελέσματα για τον τόπο μακροπρόθεσμα, ίσως να είναι καιρός για αλλαγή στρατηγικής πλεύσης. Ή έστω και μιας απολογίας για τη μέχρι τώρα διαδρομή τους.

Η πόλωση και η καλλιέργεια των χειρότερων ενστικτών δεν είναι χαρακτηριστικά σοβαρού κόμματος. Είναι καιρός, λοιπόν, να παρουσιάσει το πλάνο του για την επόμενη μέρα. Γιατί επί του παρόντος αυτό που εισπράττουμε είναι πως θέλει μόνο να διατηρηθεί στην εξουσία αναπαυόμενο στις δόξες άλλων εποχών. Και αν το πρόβλημα θα ήταν τα ποσοστά του κόμματος, τότε δεν θα το συζητούσαμε. Το ανησυχιακό είναι πως όλη αυτή η αίσθηση της απουσίας οράματος οδηγούν με μαθηματική ακρίβεια, ολόένα και περισσότερο απέναντι. Με άγνωστες τις προεκτάσεις.

economidoum@kathimerini.com.cy

Δεξιότερα της Δεξιάς

Του **ΣΤΑΥΡΟΥ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ**

Καθώς μπήκαμε στην τελική ευθεία, με λιγότερο από δύο μήνες να μας χωρίζουν από τις βουλευτικές εκλογές, υπάρχει συνεχής ροή δημοσκοπήσεων. Τις οποίες αναλύουμε με περισιτή προθυμία, πλην όμως συμπεριφερόμαστε σαν να μη βλέπουμε ότι υπάρχει ένας ελέφαντας στο δωμάτιο. Γιατί όσο ενδιαφέρουσα και αν είναι η κυβερνητική φθορά στα ποσοστά του ΔΗΣΥ ή η αδυναμία του ΑΚΕΛ να την κεφαλαιοποιήσει, όσο αξιολογική και αν είναι η άνοδος των Οικολόγων ή οι νέοι συσχετισμοί δυνάμεων στον χώρο του Κέντρου, ο ελέφαντας στέκεται μπροστά μας και προκαλεί την πολιτική μας νομοσύνη. Αναφερόμαι βεβαίως στην άνοδο του ακροδεξιού ΕΛΑΜ, η οποία επιβεβαιώνεται με συνέπεια σε όλες τις πρόσφατες δημοσκοπήσεις.

Προτού βιαστούν κάποιοι να ξεπλύνουν αυτή την ντροπή, επικαλούμενοι τη λαϊκή οργή και την ψήφο διαμαρτυρίας, καλό θα ήταν να φρεσκάρουμε την επιλεκτική μας μνήμη για ποιους ακριβώς μιλάμε. Το ΕΛΑΜ δεν είναι παρά το κυπριακό παράρτημα της εγκληματικής οργάνωσης Χρυσή Αυγή. Ο μόνος λόγος που δεν ονομάστηκε Χρυσή Αυγή Κύπρου είναι γιατί δεν τους ενέκρινε το υπουργείο Εσωτερικών. Οι αδελφικοί δεσμοί αιμάτων επιβεβαιώνονται όχι μόνο από τη σχέση του Χριστού Χριστού με τον καταδικασθέντα Μιχαλολιάκο (υπήρξε πρωτοπαλικάρο στη φρουρά του) αλλά και από ομολογία του Ηλία Κασιδιάρη. Έχει σημασία να τα θυμόμαστε αυτά, λοιπόν, ειδικά τώρα που το νεοναζιστικό μόρφωμα των Αθηνών κατέληξε στη φυλακή. Μιλάμε για εγκληματίες του κοινού ποινικού δικαίου: δολοφονία του Παύλου Φύσσα, επίθεση στους Αιγυπτίους ψαράδες, εμπρησμός, βιοπραγίες, ρητορική μίσους, ρατσισμός, μομοφοβία – ένα εκρηκτικό κοκτέιλ που ξεχειλίζει τοξικότητα. Αυτή είναι η Χρυσή Αυγή. Και προτού βιαστούν οι πρόθυμοι πλιθιοί να δικαιολογήσουν τους Κύπριους Χρυσουγίτες ότι δεν είχαν καμία σχέση με το πιο πάνω εγκλήμα, απαντήσουν πρώτα στο απλό ερώτημα: γιατί δεν μιλήσαν, γιατί δεν καταδίκασαν, γιατί λούφαξαν μετά την καταδίκη του Μιχαλολιάκου και της συμμορίας του;

Έχω την πεποίθηση ότι τίποτε δεν πρόκειται δυστυχώς να φρενάρει τη φόρα του ΕΛΑΜ προς την κάλπη. Το πολιτικό σύστημα έσπειρε ανέμους και θα θερίσει θύελλες. Δεν θα ξεχάσω ποτέ την πρώτη ημέρα που μπήκαν οι ΕΛΑΜίτες στη Βουλή και κάποιος τους υποδέχτηκε με χειραψίες. Για λόγους πολιτικής αβρότητας τάχαμου! Κάτι που δεν έγινε ποτέ στο ελληνικό κοινοβούλιο, αφού εκεί όλα τα κόμματα του δημοκρατικού τόξου κράτησαν αποστάσεις. Εδώ όχι μόνο τους κατέψαν συνομιλητές τους, αλλά φτάσαμε στο θλιβερό σημείο ο Συλλογός να παραθέτει δείπνο στους φασίστες και η Θεοκάρου να κάνει την ανεκδιήγητη δήλωση «ο φασισμός δεν είναι ψώρα για να κολλήσεις». Ναι, δεν είναι ψώρα. Είναι κάτι χειρότερο: κατά συρροή εγκλημαμα με βούλα δικαστηρίου.

Συνεπώς με το παρελθόν της η Αλληλεγγύη φιλοξενεί στο ψηφοδέλτιό της το αποπαιδί της Χρυσής Αυγής, εκπρόσωπο του κινήματος ΕΛΑΣΥΝ Μιχάλη Χριστοδούλου. Αυτό, σύμφωνα με δήλωσή του επίσης εγκληματία Γιάννη Λαγού, ο οποίος με την ιδιότητα του ευρωβουλευτή ανακίνησε την «ικανοποίηση και χαρά» του για τη συνεργασία «με τον κομματικό συνασπισμό της Ελένης Θεοκάρου στις προσεχείς βουλευτικές εκλογές στην Μεγαλόνησο». Δεν ξέρω πάντως τι είναι χειρότερο: οι κομψοί του Λαγού για τη συνεργασία με την Αλληλεγγύη και την εκλογική σύμπραξη των δύο «πατριωτικών κομμάτων» ή η «μεταγραφή» του Ανδρέα Θεμιστοκλέους στο ψηφοδέλτιο του ΕΛΑΜ της Λεμεσού; «Ο ΔΗΣΥ έπαψε να είναι το κόμμα της εθνικοφροσύνης και μετατράπηκε σε υπέρητο του άρρωστου κράτους της Δευκωσίας», δήλωσε ο πρώην βουλευτής του Συναγερμού, επιβεβαιώνοντας όσους προειδοποιούσαν πως όταν ένα κόμμα χαιδέει την ακροδεξιά είναι μεγάλες οι πιθανότητες αυτή να του διαγκώσει το χέρι.

Με τούτα και μ' εκείνη φτάσαμε ως εδώ. Με το ΕΛΑΜ να επελαύνει δημοσκοπικά και τις ρεπλικές του, ως άνθη του κακού, ν' αναζητούν έδαφος για να ανθίσουν. Γεγονός που μας αναγκάζει να δούμε τη νέα πολιτική πραγματικότητα κατάματα: στις επικείμενες βουλευτικές εκλογές κρίνονται πολλά. Κυρίως, η αξιοπιστία των κομμάτων. Πάνω από όλα όμως, θα κριθούν τα δημοκρατικά μας ανακλαστικά. Γιατί στη δημοκρατία η κάθε ψήφος μετρά και η ευθύνη του πολιτικού αποτελέσματος θα είναι καθαρά ατομική.

stavros.christodoulou@gmail.com

Ράγισε καρδιές ο Κωστής Ευσταθίου

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΑΡΑΡΗ**

Δεν ήταν μονόλεπτη σιγή, ήταν η πρωτοφανής σιγή βουλευτών, δημοσιογράφων και υπηρεσιακών, οι οποίοι πάγωσαν, παρακωλοθώντας με σφιγγμένη την καρδιά, τη συγκλονιστική ομιλία από καρδιάς του βουλευτή της ΕΔΕΚ Κωστή Ευσταθίου στην Ολομέλεια της Βουλής. Ράγισε καρδιές, μιλώντας για το προσωπικό του δράμα, τον χαμό του γιου του, πριν από μερικά χρόνια, δράμα το οποίο θα τον συνοδεύει μέχρι το τέλος της ζωής του. Η συζήτηση στην Ολομέλεια ήταν για τη λίστα «Οδυσσέα Μιχαηλίδη» με τα μη εξυμνητούμενα δάνεια στον Συναγερμισμό, Πολιτικά Εκτεθειμένους Προσώπων. Στη λίστα βρισκόταν και το δικό του όνομα. Και επισήμανε: «Εκείνες τις στιγμές το τελευταίο το οποίο μπορούσα να σκεφτώ ήταν ο λογαριασμός στον Συναγερμισμό και εύχομαι να μη βιώσει κανένας αυτό το οποίο βίωσα...». Εξήγησε ότι πρόκειται για δάνειο τρίτου προσώπου, το οποίο

υπέγραψε ως συνοφειλέτης, υποδεικνύοντας ότι «η διαστροφή της πολιτικής ορθότητας δεν είναι τίποτε άλλο από μια πολιτική αθλιότητα, με υποκριτικό πολιτικό καθωστρεπισμό». Πρωτοφανής σε δραματικότητα ήταν και η θυμωμένη παρέμβαση του προέδρου της Βουλής Αδάμου Αδάμου, αμέσως μετά τη λήψη απόφασης για δημοσιοποίηση της λίστας «Οδυσσέα Μιχαηλίδη». Ανέφερε ότι είναι «πολύ θυμωμένος και στεναχωρημένος για τον τρόπο που φέρονται στη Βουλή των Αντιπροσώπων. Φέρνουν λίστες στη Βουλή για να τις δημοσιοποιήσει, επειδή οι βουλευτές έχουν ασυλία. Δεν πρόκειται να δεχθώ άλλες λίστες από κανένα».

«Το δια εξαμαρτείν ουκ ανδρός σοφού...» έλεγε ο αρχαίος Έλληνας ποιητής Μένανδρος και φαίνεται ότι λίγο αργά πήρε το μάθημά της η Βουλή των Αντιπροσώπων, μετά την ιστορία με την «καταταλαιπωρημένη» λίστα της Χρυστάλλας Γιωρκάτζη και τώρα με την «πολυβασανισμένη» λίστα «Οδυσσέα Μιχαηλίδη». Στο όνομα της δια-

φάνειας και του φόβου των οργισμένων πολιτών, λόγω των σκανδάλων, η Ολομέλεια κατά πλειοψηφία υπερψήφισε τη δημοσιοποίηση, ενώ σχεδόν όλοι οι βουλευτές διατύπωσαν επιφυλάξεις και διαφωνίες με τη διαπόμπηση προσώπων, χωρίς να υπάρχουν αποδείξεις για την εννοχή των Πολιτικά Εκτεθειμένων Προσώπων. Ο μόνος βουλευτής, ο οποίος τόλμησε να πάει ξανά κόντρα με το κύμα και να καταψηφίσει τη δημοσιοποίηση ήταν ο βουλευτής του ΔΗΚΟ Ζαχαρίας Κουλιός, ο οποίος και εξήγησε ότι βρίσκεται στα δικαστήρια με τις τράπεζες, για υπερχρεώσεις και καταχρηστικές ρήτρες και επέδειξε: «Αντί το Σώμα αυτό να ασχολείται με τους λιστές, ασχολείται με τις λίστες και έξω γίνεται αφαροπύλη...». Αξίζει να σημειωθεί ότι ούτε και ο Οδυσσέας Μιχαηλίδης εντόπισε στοιχεία τα οποία να παραπέμπουν σε ποινικές υποθέσεις. Άρα πολλή φασαρία για το τίποτα, στο τέλος της ημέρας.

Πριν από μερικά χρόνια, την εποχή της

παροχής δανείων από τηλεφώνου και των ανεξέλεγκτων υπογραφών από εγγυητές, πολλοί ήταν οι βουλευτές και οι πολιτευτές, κυρίως σε χωριά, οι οποίοι έπεσαν θύματα, ποινικών τάχα ψηφοφόρων. Με άλλα λόγια την πάτσαν, όπως την πάτσαν και χιλιάδες δημόσιοι υπάλληλοι και άλλες πολλές χιλιάδες νοικοκυριών, οι οποίοι έβαζαν αβασάνιστα την υπογραφή τους κάτω από τα μικρά γράμματα, αδιάβατους δανειακών συμβάσεων. Τότε, βουλευτές κουβεντιάζοντας μεταξύ τους, για τα παθήματά τους και τις πληρωμένες ξένων χρεών, συμφώνησαν να λένε στους ψηφοφόρους ότι οι Συνεργατικές δεν δέχονται βουλευτές για εγγυητές. Πήραν και τηλεφώνω και τους διευθυντές του Συναγερμισμού και τους εξήγησαν την κατάσταση. Το «αθώο ψέμα» πέρασε στους ψηφοφόρους και τους συνεργατιστές και έτσι πολλοί βουλευτές γλύτωσαν από ξένα χρέη. Όχι όμως όλοι, αφού αρκετοί μέχρι σήμερα, πληρώνουν ξένα χρέη, «κλαίγοντας» για την υπογραφή τους.

Η ιστορία με τις λίστες θυμίζει τις τραγικές καταστάσεις με την περιρρέουσα ατμόσφαιρα, του αιμνοπαστού Τάσου Παπαδόπουλου, την εποχή του δημοψηφίσματος για το Σχέδιο Ανάν, η οποία σχεδόν δύο δεκαετίες μετά, συνεχίζει να διχάζει τους πολίτες, σε πατριώτες και μειοδότες, σε «ναϊνέκους» και «οκιάδες». Κουβέντα να γίνεται μπορεί να πουν κάποιος, αλλά επί της ουσίας η διέλευση του χρόνου, παγώνει και αλλοιώνει τις πονεμένες ψυχές και τα δεδομένα επί του εδάφους. Και το πιο τραγικό της υποθέσεως είναι πως θα μπορούσε κάποιος, ο οποίος διαπομπεύτηκε, να αποδείξει ότι είναι αθώος και ότι δεν είναι «ελέφαντας». Στην πολιτική τα κτυπήματα κάτω από τη μέση αποτελούν πολλές φορές τον κανόνα, κυρίως σε προεκλογικές περιόδους. Αλλά το ψέμα έχει πάντα κοντά ποδάρια και η αλήθεια πάντα υπεροχική και δικαιώνει στο τέλος της ημέρας.

karararis@yahoo.gr

Η ελπίδα της επανεκκίνησης

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Η κυβέρνηση, αλλά και η χώρα, θα χρειαστούν μια γερή επανεκκίνηση όταν τελειώσει η καταραμένη περίοδος της πανδημίας. Ο κορωνοϊός λειτουργεί λίγο σαν τα μνημόνια. Επιταχύνει τον πολιτικό χρόνο και καταβροχθίζει πολύτιμο πολιτικό κεφάλαιο. Το παρατηρούμε, άλλωστε, αυτό παντού. Στις ΗΠΑ, ο Τραμπ θα είχε ενδεχομένως επανεκλεγεί χωρίς τον ιό, ενώ στη Γερμανία το πολιτικό σύστημα τρίζει. Ο ιός δοκιμάζει τις ψυχολογικές και κοινωνικές αντοχές των πολιτών πέρα από

Μόλις τελειώσει η πανδημία, θα χρειαστεί ένα νέο αφήγημα που θα βασιστεί σε καθαρές κουβέντες.

κάθε λογική. Ξεθάβει ό,τι πιο αντισυμβατικό και με τη βοήθεια των μέσων κοινωνικής δικτύωσης βάζει παντού «φωτιές».

Ο πρωθυπουργός απέκλεισε τις πρόωπες εκλογές. Είναι μια ριψοκίνδυνη αλλά ώριμη επιλογή. Η Ελλάδα είναι η μόνη χώρα στην οποία την επομένη των εκλογών ξεκινάει η συζήτηση για το «πότε θα γίνουν εκλογές». Η θεσμικότητα και η προβλεψιμότητα δεν ήταν τα βασικά χαρακτηριστικά της Ελληνικής Δημοκρατίας. Ο κ. Μητσοτάκης έχει, βέβαια, μπροστά του μία νάρκη που μπορεί να οδηγήσει τη χώρα σε πολύ μεγάλες περιπέτειες, την απλή αναλογική. Η εκλογική αναμέτρηση, αν τελικά γίνει το 2023, θα κρίνει συνεισώς πολλά για την πορεία του τόπου.

Ανισυχίες ναυάρχων

Του **ΚΩΣΤΑ ΙΩΡΔΑΝΙΔΗ**

Το «προνομιστικό» των εκατόν τεσσάρων απόστρατων ναυάρχων της Τουρκίας προς τον πρόεδρο της χώρας τους Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν, σχετικός με το πρόγραμμα κατασκευής της «διώρυγας της Κωνσταντινούπολης» και το ενδεχόμενο αναθεώρησης της Συνθήκης του Μοντρέ, είχε ως προς τη σύλληψη και τη διατύπωση χαρακτήρα «οπερατικό». Το μόνον που επέτυχαν ήταν να αποκηρυχθούν και από τα κεμαλικά κόμματα που αντιπολιτεύονται τον κ. Ερντογάν.

Κατ' αρχάς, η ιδέα κατασκευής της επιμαχνης διώρυγας ήταν «κε-

Η κατασκευή της διώρυγας δεν πρόκειται να επηρεάσει τη Συνθήκη του Μοντρέ, εάν τα εξυπηρετούμενα από αυτήν σκάφη είναι εμπορικά.

μαλική» και όχι «ισλαμική», καθώς την πρότεινε πρώτη φορά, τον Ιανουάριο του 1994, η κ. Τανσού Τσιλέρ, τότε πρωθυπουργός της Τουρκίας. Δεν ήταν καν πρωτογενούς τουρκικής εμπνεύσεως, αλλά αντίδραση σε επιχειρηματική πρόταση που είχε ανακοινώσει, το 1993, ο Νίκος Γρηγοριάδης.

Ο ιδιοφυής εκείνος περί τα πετρελαϊκά και στενότερος συνεργάτης του Γιάννη Λάτση, έχοντας ανιχνεύσει ζωνόρτα ενδιαφέρον για την εκμετάλλευση των ενεργειακών κοιτασμάτων σε χώρες της πρώην ΕΣΣΔ από αμερικανικές εταιρείες, πρότεινε διαδρομή διακομισίας του πετρελαίου και διά αγωγού μέσω Βουλγαρίας και Ελλάδος, πέραν των Στενών, με ανοικτό το ενδεχόμενο κατασκευής και τουρκικού αγωγού στην Ανατολική Θράκη.

Με λίγα λόγια, η ιδέα εκείνη

Αυτό που θα χρειαστεί μόλις τελειώσει η πανδημία, θα είναι ένα γερό restart. Χρειάζεται ένα νέο αφήγημα, που θα βασιστεί σε καθαρές κουβέντες. Και το οποίο θα σηματοδοτηθεί με αλλαγές προσωπών στην κυβέρνηση. Ο κ. Μητσοτάκης εξέλεγε με συγκεκριμένη ατζέντα, που υπερκεράσθηκε από τον κορωνοϊό. Οι πολίτες, όσοι δεν είναι θυμωμένοι πέρα κάθε λογικής, θέλουν να ακούσουν τι θα συμβεί τα επόμενα δύο χρόνια, σε τι μπορούν να ελπίζουν, πώς θα βελτιωθεί η ζωή των ιδίων και των παιδιών τους. Απαιτείται μια δύσκολη ισορροπία γιατί χρειάζονται άνθρωποι που μιλάνε με την κοινωνία, και μάλιστα με δύσκολες κατηγορίες, όπως είναι οι νέοι, που χρησιμοποιούν –όπως πάντα– μιαν άλλη γλώσσα. Και ταυτόχρονα χρειάζονται και project managers, «Πιερρακάκηδες» που θα «τρέξουν» γρήγορα αλλαγές σε κρίσιμους τομείς που αφορούν την καθημερινότητα όλων μας. Θα χρειαστεί επίσης, στο νέο σκηνικό που διαμορφώνεται, να επιλέξει ποια μέτρα θα ανοίξει ο πρωθυπουργός, πόσα αυγά αντέχει να σπάσει.

Η κοινωνία είναι ζαλισμένη και θυμωμένη. Χρόνος θα υπάρξει για να ανατραπεί αυτό. Αρκεί να γίνουν επενδύσεις, να βελτιωθούν εμφανώς νοσοκομεία, σχολεία, ΑΕΙ, μέσα μαζικής μεταφοράς και –ναί– να απορριχθούν άσκοπα αυτογκόλ. Η επιστροφή σε μια νέα κανονικότητα μπορεί να είναι το ισχυρό όπλο της κυβέρνησης σε δύο χρόνια. Η συντριπτική πλειοψηφία των πολιτών δεν θέλει νέες περιπέτειες. Όσο θα περνάει ο σημερινός θυμός τόσο θα επικρατεί η λογική, και κάποια ώρα και η ελπίδα. Εκεί προφανώς ποντάρει, ορθώς, ο κ. Μητσοτάκης.

της κ. Τσιλέρ είχε στόχο να αποκλείσει κάθε ελληνική συμμετοχή στο συγκεκριμένο επενδυτικό πρόγραμμα αποσυμφορήσεως των Στενών, που ούτως ή άλλως υπονομεύθηκε με κάθε τρόπο από τη διοίκηση του τότε Αμερικανού προέδρου Μπιλ Κλίντον.

Εχουν αλλάξει τα πράγματα από την εποχή εκείνη. Σήμερα ο κ. Ερντογάν είναι αποφασισμένος να αρχίσει εντός του θέρους έργα ύψους περίπου 9 δισ. δολαρίων για την κατασκευή διώρυγας που θα συνδέει τη Μαύρη Θάλασσα με τη Θάλασσα του Μαρμαρά και αναμένεται να προκηρύξει άμεσα τον σχετικό διαγωνισμό.

Η κατασκευή της διώρυγας δεν πρόκειται να επηρεάσει τη Συνθήκη του Μοντρέ, εάν τα εξυπηρετούμενα από αυτήν σκάφη είναι εμπορικά. Απλώς το κόστος διελεύσεώς τους θα είναι σημαντικότατο, αλλά οι επιχειρηματίες γνωρίζουν άριστα ότι αυτά συμβαίνουν στη ζωή και ούτως ή άλλως το κόστος πάντα μετακυλιέται στον καταναλωτή. Η σύνθεση της διώρυγας με τη Συνθήκη του Μοντρέ προέκυψε από υποθετική ερώτηση δημοσιογράφου, εάν μπορεί ένας πρόεδρος να καταργήσει μια διεθνή συμφωνία, όπως αυτή του Μοντρέ, στην οποία ο πρόεδρος της τουρκικής Εθνοσυνελεύσεως Μουσταφά Σεντόπ απάντησε: «Μπορεί, αλλά υπάρχει διαφορά μεταξύ δυνατότητας και πιθανότητας». Εκ των υστέρων ο κ. Ερντογάν διέψευσε κάθε διασύνδεση των δύο θεμάτων. Εάν όμως αυτό συμβαίνει, θα διαπιστωθεί εν καιρώ. Εχουν διαφορετικό ρυθμό αναπτύξεως στον χρόνο οι στόχοι και οι επιδιώξεις της Τουρκίας.

Εν κατακλείδι, κάποιοι Τούρκοι ναύαρχοι δεν αντελήφθησαν ότι έχουν αποστρατευθεί. Η τύχη τους δεν αφορά εμάς τους Έλληνες. Ιδίως όταν ηγετική μορφή της «κινήσεως» είναι ο εμπνευστής του δόγματος της «Γαλάζιας Πατρίδας». Οι αντίπαλοι του κ. Ερντογάν δεν είναι εξ' ορισμού φίλοι μας. Αυτό έχει σημασία.

Σαν τη φούστα του δερβίση θα γυρίζει το μυαλό του Ερντογάν αυτές τις ημέρες, καθώς τρέχει από τη μία φωτιά που άναψε στην επόμενη. Ήταν αναμενόμενο, απ' όταν συγκέντρωσε όλες τις εξουσίες στα χέρια του, ότι κάποια στιγμή οι πολλοί αυτοσχεδιασμοί, η αλαζονεία και η πολιτική του συνεχούς αντιπερισπασμού θα οδηγούσαν σε αδιέξοδο. Η Τουρκία φθάνει σε αυτό το σημείο σήμερα. Το ερώτημα είναι ποια θεαματική κίνηση θα αποτολμήσει τώρα ο Ερντογάν για να αποσπάσει την προσοχή του λαού του από τα προβλήματα που συσσωρεύονται. Μετά 19 χρόνια στην ηγεσία της χώρας, ο Τούρκος ηγέτης συγκεντρώνει συνεχώς περισσότερες εξουσίες στο πρόσωπό του: όμως, τελευταίως είναι φανερό ότι ρισκάρει ολοένα και περισσότερα για ελάχιστα κέρδη, για να μείνει απλώς στο ίδιο σημείο. Επειδή η συνήθης αντίδρασή του στην πίεση είναι να καταφεύγει στον ακραίο εθνικισμό, η σημερινή κατάσταση απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή από την Ελλάδα, την Κύπρο και την Ε.Ε.

Η προσβολή που υπέστη η πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, πριν

Ο τρελός χορός του Ερντογάν

Του **ΝΙΚΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑ**

από λίγες ημέρες, κατά την επίσκεψή της στην Αγκυρα με τον πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, ίσως να είναι το απρόβλεπτο γεγονός που θα λύσει τη μάγια με τα οποία ο Ερντογάν κατάφερε να εκφοβίζει και να υπνωτίζει τους Ευρωπαίους ηγέτες ώστε να υποτιμούν τον κίνδυνο που αυτός παρουσιάζει στον ίδιο τον λαό του και στην ευρύτερη περιοχή. «Με αυτούς –as τους ονομάσουμε όπως ακριβώς είναι: δικτάτορες– πρέπει να είμαστε ειλικρινείς όταν εκφράζουμε διαφορετικές απόψεις», δήλωσε ο Ιταλός πρωθυπουργός Μάριο Ντράγκι. Η επισήμανση αυτή προκάλεσε την οργή της τουρκικής κυβέρνησης και μερικώς άλλων, που σχολίασαν ότι ο Ερντογάν έχει κερδίσει απαenωτές εκλογές ενώ ο Ντράγκι είναι «διορισμένος». Η διαφορά είναι ότι ο ένας είναι επιλογή των κομμάτων που εκπροσωπούν σχεδόν το σύνολο των Ιταλών ψηφοφόρων, ενώ ο άλλος εξέλαβε το 52%, που απέσπασε σε εκλογές, ως άδεια να διακρίνει τη χώρα του, να καταπατάει ανθρώπινα δικαιώματα και τους νόμους, να υπονομεύει τους θεσμούς και να εξαγάγει αυτή την επιθετικότητα στην ευρύτερη περιοχή. (Εξάλλου, ο κ. Μουσολίνι εξελέγη). Μετά τη δήλωση Ντράγκι,

η εθελουφλία Ευρωπαίων ηγετών γίνεται πιο δύσκολη. Αυτό το γνωρίζει ο Ερντογάν.

Ο Τούρκος πρόεδρος, ωστόσο, αντιμετωπίζει πολλούς άλλους κινδύνους. Μεταξύ αυτών, η ανοικτή επιστολή 104 απόστρατων ναυάρχων προς τον τουρκικό λαό με την οποία εξέφρασαν την αντίθεσή τους στην κατασκευή καναλιού που θα παρακάμπτει τον Βόσπορο, και με το ενδεχόμενο απόσυρσης της χώρας από τη συνθήκη του Μοντρέ. Την Παρασκευή ο Πούτιν επισήμανε στον Ερντογάν ότι η Ρωσία δεν επιθυμεί αλλαγή στο καθεστώς του Βοσπόρου και των Δαρδανελίων. Από τη στιγμή που ο Μπρίντεντνεν ακόμη δεν έχει μιλήσει με τον Ερντογάν, λόγω στενών σχέσεων του δεύτερου με τον Πούτιν, ο Τούρκος πρόεδρος βρίσκεται εκτεθειμένος και στις ΗΠΑ και στη Ρωσία, και εξαρτώμενος από τις δύο, αποτέλεσμα της τακτικής του να παίζει τη μία πλευρά εναντίον της άλλης. Πολλοί από τους απόστρατους ναύαρχους είναι υπερεθνικιστές, που είναι αντίθετοι με την αναθέριση των σχέσεων με τις ΗΠΑ και με την «ισλαμοποίηση» του στρατεύματος. Ο κυβερνητικός εταίρος Ντεβλέτ Μπαχτσέλι συμμερίζεται τις απόψεις τους. Ετσι,

έχει μεγάλο ενδιαφέρον πώς θα κινηθεί σε αυτό το σημείο ο Ερντογάν. Πέρα από τους δέκα απόστρατους που φυλακίστηκαν, θα επεκταθούν οι έρευνες για «πραξικόπημα» και σε ενεργειακούς αξιωματούχους ή θα κλείσει αυτό το μέτωπο για να συγκεντρωθεί σε άλλο ο Ερντογάν;

Κορυφαία προβλήματα είναι η οικονομία και η πανδημία (που φουντώνει πάλι και στην Τουρκία). Η απαίτηση του Ερντογάν για χαμηλά επιτόκια και οι παρεμβάσεις του οδηγούν σε υποτίμηση της λίρας και αστάθεια. Επιπλέον, μέσα στους επόμενους 12 μήνες, η Τουρκία χρειάζεται 250 δισ. δολάρια για την αποπληρωμή χρεών και για να καλύψει το έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών, ενώ δηλώνει αποθέματα 92 δισ. δολαρίων (εκ των οποίων μόνο 25-30 δισ. δεν είναι χρυσός ή ανταλλαγές με ξένες τράπεζες). Ετσι, πριν από λίγες ημέρες, ο Ερντογάν πρότεινε την ίδρυση τράπεζας από ομάδα ισλαμικών χωρών...

Μέσα σε αυτή τη ρευστότητα, η ενόπλη των Ευρωπαίων και η σωστή πολιτική ίσως πετύχαιναν όσα δεν έγιναν τόσα χρόνια για τη στήριξη της δημοκρατίας εντός της Τουρκίας και για μια σχέση ωφέλιμη για όλους.

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ**

Ανιγματικές αντιφάσεις

Ο χρόνος τρέχει, η επέτειος (διακόσια χρόνια από την επανάσταση του 1821) θα λήξει με κάποιες ακόμα «εκδηλώσεις» – η λέξη σε εισαγωγικά για να δηλώσει το ανόητο κυνηγητό εντυπωσιασμού. Οι εορτασμοί συβήθων εναντίον την αποφυγή ερωτημάτων, το έμφροβο γάντζωμα στα «συμφονημένα αυτονόητα». Κανέναν δεν γιορτάζει στους θεοποιημένους «εορτασμούς», παθητικά μόνο εισπράτουμε εντυπώσεις. Οργανωτικούς υπεύθυνους των «εορτασμών» ορίζει το κράτος, κατά κανόνα, κάποιους επιδέξιους τεχνολόγους του εντυπωσιασμού. Μην περιμένουμε κάτι καλύτερο.

«Γιορτάζουμε» τα διακόσια χρόνια από την «εθνεγερσία», όπως τη λέμε: την απελευθέρωσή μας από τυραννική σκλαβιά που κράτησε τριακόσια εξήντα οκτώ (368) χρόνια. Ο εορτασμός δεν προβλέπει ερωτήματα, προβληματισμούς – κανέναν δεν ρωτάει (δεν ενδιαφέρεται να μάθει) τι ακριβώς γιορτάζουμε και ποιο το συλλογικό μας υποκείμενο που γιορτάζει. Ποιο «εμείς» παρέμεινε το ίδιο τόσους αιώνες – ποιο ήταν εκείνο που σκλαβώθηκαν το 1453, ποιο αυτοί που επαναστάσαν το 1821 και ποιο εμείς, σήμερα, που πανηγυρίζουμε, με επίσημους καλεσμένους μας, την επέτειο; Ποια κοινά γνωρίσματα και επιπτώσεις να λέμε «εμείς» και για τις τρεις αυτές διαφορετικές στιγμές και περιπτώσεις;

Σίγουρα το κοινό δεδομένο δεν είναι η φυλή. Χιλιόχρονη η αυτοκρατορία της Νέας Ρώμης - Κωνσταντινούπολης, που αλώθηκε το

1453 από τους Οθωμανούς Τούρκους, είχε κοινή γλώσσα την ελληνική, άξονα κοινωνικής συνοχής την Ορθόδοξη Χριστιανική Εκκλησία, και ήταν σαφέστατα πολυεθνική και πολυφυλετική. Οι πληθυσμοί που εξεγέρθηκαν το 1821, από τη Μολδοβλαχία ως την Κρήτη, επίσης δεν είχαν φυλετική - εθνική ομοιογένεια, είχαν όμως την ίδια «πίστη» (ίδια εμπειρικό «νόημα» της υπάρξεως και των σχέσεων κοινωνίας της υπάρξεως), όπως και την ίδια γλώσσα.

Με το βιωματικό - εμπειρικό φορτίο που κομίζουν οι λέξεις, θα ήταν ακριβέστερο να πούμε ότι, σε όλους αυτούς τους αιώνες, από το 1453 ως το 1821, οι λέξεις Ελληνισμός - Έλληνας - ελληνικότητα δηλώναν έναν «πολιτισμό», πολυεθνικό, πολυφυλετικό – δύσκολα θα λέγαμε και πολύγλωσσο, επειδή το βιωματικό αντίκρισμα των λέξεων που παραπέμπουν στον τρόπο ή πολιτισμό των Ελλήνων, δεν μεταβιβάζεται με μόνη την κατανόηση των σημαινόντων, απαιτείται και η εμπειρική σχέση, η κοινωνούμενη μετοχή στα σημαινόμενα. Π.χ., τα σημαινόμενα των λέξεων λόγος, αλήθεια, σχέση, κοινωνία, πόλις δεν συμπίπτουν ούτε καταλάττο με τις λέξεις ratio, veritas, relatio, societas, urbs. Ο παράγων, που μέσα στην Ιστορία διαφοροποιεί τους πολιτισμούς (νοο-τροπίες και πρακτικές βίου), είναι η βιωματική (από τους πολλούς) αφομοιωμένη αιτιολόγηση και σκοποθεσία της υπάρξεως και των υπαρκτών.

Ποια είναι η αιτία και ποιος ο σκοπός της υπάρξεως και των υπαρκτών δεν το πληροφορούμαστε από κάποια επιστήμη, θρησκεία ή ιδεολογία. Το ίδιο όπως και τη μητρική αγάπη, την πατρική ευθύνη, τον έρωτα, την «αίσθηση» της πατρίδας, δεν τα γνωρίζουμε επειδή κάποιος μας τα δίδαξε, η γνώση, όση και όποια έχουμε γι' αυτά, «γεννήθηκε» μέσα μας από την εμπειρία, «ανεπαίσθητος». Προέκυψε η γνώση από τις σχέσεις μας με τα πραγματικά δεδομένα της ζωής μας, σχέσεις πετυχημένες ή ανεπαρκείς, ελλειμματικές, πάντως από σχέσεις, όχι από διδασκαλία, ή από το «κύρος» κάποιου αυθεντία.

Η αφεριακή και θεμελιώδης διαφορά του πολιτισμού των Ελλήνων από τον πολιτισμό που «γέννησαν» οι βαρβαρικοί πληθυσμοί των εισβολέων (από τον 4ο έως και τον 6ο μ.Χ. αιώνα) στην ευρωπαϊκή Δύση, θα μπορούσε να συνοψιστεί σε μία, ίσως, ποσοποίηση: Τα βαρβαρικά φύλα ταύτισαν τη γνώση με την ατομική κατανόηση (cogito ergo sum), οι Έλληνες (από την εποχή του Ηράκλειτου) ταύτιζαν τη γνώση με την ενεργό μετοχή στην εμπειρία της σχέσης. As υπήρχε ένας, έστω και μόνο ένας από τους επαγγελματίες της εξουσίας στην Ελλάδα σήμερα, που να καταλαβαίνει (όχι να νομίζει ότι καταλαβαίνει) τη διαφορά του πολιτισμού των Ελλήνων (πρόϊοντος του αθλήματος της «πόλεως») από τον εφιάλτη του ατομοκεντρισμού των «δικαιωμάτων» στις μέρες μας.

Οι μήνες περνούν ταχύτατα, η χρονία της επέτειος (διακόσια χρόνια από την επανάσταση του 1821) θα λήξει με κάποιες ακόμα καλοπληρωμένες «εκδηλώσεις» της κωμικοτραγικής άγνοιας που ενέπνευσε τον όλο «εορτασμό». Αν μεταξύ των αναγνωστών αυτής εδώ της επιφυλλίδας υπάρχουν κάποιοι «συλλέκτες» ιστορικών τεκμηρίων, εν προκειμένω της ακάθεκτης αυτοκαταστροφικής μανίας του σημερινού Ελληνισμού, as αποκτήσουν το βιβλίο Ιστορίας της Πέμπτης Τάξης του Δημοτικού Σχολείου. Τίτλος: «Ιστορία στα βυζαντινά χρόνια». Το βιβλίο δεν τολμάει την παραμικρή σύνδεση του «Βυζαντίου» και των «Βυζαντινών» με τους Έλληνες και τον πολιτισμό των Ελλήνων. Αγωνοί ότι η πολιτειακή πραγματικότητα της ελληνορωμαϊκής «Οικουμένης» ονομάζεται για πρώτη φορά «Βυζάντιο» το 1557, από τον Ιερώνυμο Wolf, απόγειο της οργανωμένης προπαγάνδας που είχε μετονομάσει και τους Έλληνες σε «Γραικούς» (περιφρονητικά «εξωμότες»). Οι βαρβαρικοί έποικοι στη Δυτική Ευρώπη ονομάζαν «Έλληνες» μόνο τον π.Χ. Ελληνισμό!

Εξαγοραστικά φτηνιάρικα, με εθελουφλία έσχατος αδιαντροπιάς, χωρίς το ελάχιστο κατάλοιπο αξιοπρέπειας, χωρίς ίχνος τόσων αιώνων αρχοντιάς. Τουλάχιστον as μας έδινε την παρηγορία ο πρωθυπουργός να θυσιάσει ελάχιστο χρόνο ενδιαφέροντος για την ιστορική συνείδηση των παιδιών της Πέμπτης Δημοτικού.

Οι κατώτεροι των περιστάσεων

Του ΠΑΥΛΟΥ Κ. ΞΑΝΘΟΥΛΗ

Βασική αρχή για την απόφαση ενός αξιωματούχου να αναλάβει μια αποστολή υψηλού ρίσκου είναι, αν μη τι άλλο, να έχει να ανακινώσε μια, κάποιου είδους, απόφαση, ή έστω να δώσει από κοινού με τον οικοδεσπότη, που τον προσκάλεσε, ένα θετικό μήνυμα. Στην περίπτωση της επίσκεψης στην Άγκυρα, του προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Σαρλ Μισέλ και της επικεφαλής της Κομισιόν Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, δεν είχε διασφαλιστεί και συνεπώς δεν εκπληρώθηκε κανένα από τα δύο αυτά στοιχεία που συνιστούν τη «βασική αρχή» για την πραγματοποίηση μιας τέτοιας αποστολής.

Κατ' αρχάς, οι δύο αξιωματούχοι της Ε.Ε. αποφάσισαν να πάνε στην Τουρκία σε λάθος χρόνο. Αφενός, γιατί η επίσκεψή τους έλαβε χώρα λίγες μέρες μετά την απόφαση του Ταγίπ Ερντογάν να αποχωρήσει από τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπο-

λάση της Τελωνειακής Ένωσης, ενώ δεν εφαρμόζει την εν λόγω σχέση στη βασική, κλασική της μορφή έναντι ενός κράτους-μέλους, της Κυπριακής Δημοκρατίας. . .

Το πλέον όμως προβληματικό για την ίδια την Ε.Ε., που εμφανίζεται ως προστάτης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (σ.σ. δυστυχώς μόνο όπου την παίρνει), είναι ότι δεν ζύγισαν ορθά το βάρος των κινήσεων Ερντογάν, αναφορικά με τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης και του τρόπου με τον οποίο ο ίδιος εκλαμβάνει τον ρόλο και τα δικαιώματα των γυναικών. Με αποτέλεσμα, να μην προσφερθεί πολυθρόνα στην Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, να προβλεφθεί θέση σε ένα καναπέ πολλά μέτρα μακριά από τις θέσεις που κάθισαν Ερντογάν-Μισέλ και να καταλήξει όρθια, σε ένα φρικτό στιγμιότυπο «μουσικών καρεκλών». Ο πολιτικός ανυπόληπτος πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Σαρλ Μισέλ δεν έκανε καμία κίνηση, ούτε τόλμησε να αρθρώσει λόγο μπροστά στον Ταγίπ Ερντογάν. Ο κ. Μισέλ δώλωσε πολύ αργότερα, ότι επικεντρώθηκε στην ουσία και όχι στην εικόνα που δημιουργήθηκε με την Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, προβάλλοντας τον ισχυρισμό ότι επιτέλεσε «μεγάλο και επωφελές γεωπολιτικό έργο». Η πραγματικότητα είναι ότι οι δύο αξιωματούχοι της Ε.Ε. πήγαν στην Άγκυρα κατά παραγγελία της Άγκελα Μέρκελ για να επιτελέσουν ένα «έργο» που έχει επιβάλει η καγκελάριος. Η οποία θέλει να πληρωθεί ο Ερντογάν με κοινοτικά κονδύλια για να συγκρατεί πρόσφυγες/μετανάστες προκειμένου να μην εισέλθουν στην ευρωπαϊκή επικράτεια και να μην τις προκαλέσουν αναταράξεις στις γερμανικές εκλογές του Σεπτεμβρίου. Για τον ίδιο λόγο, και αδιαφορώντας για τις θέσεις της Κύπρου, προσφέρει και αναβάθμιση της Τελωνειακής Ένωσης, κάτι που ικανοποιεί πολλά κράτη-μέλη που θεωρούν ότι με τον τρόπο αυτό θα υποκατασταθεί η ενταξιακή πορεία της Τουρκίας. Σημείωση για Κυπριακό: Δεν μπορώ παρά να επαναλάβω για πολλοστή φορά ότι η συμμετοχή της Ε.Ε. στις διαπραγματεύσεις λύσης του Κυπριακού, με τους υφιστάμενους του Σαρλ Μισέλ και της Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν (βλέπε Μπορέλ) δεν θα φέρει κέρδος για την Κύπρο. Στην καλύτερη για εμάς περίπτωση, η Ε.Ε. θα μοιράσει παιχνιδιάρικα και θα επιχειρήσει να ικανοποιήσει και την Τουρκία σε σημαντικά ζητήματα. Όπως είχε κάνει και στο Κραν Μοντάνα, στηρίζοντας το αίτημα οι Τούρκοι πολίτες να απολαμβάνουν των τεσσάρων θεμελιωδών ελευθεριών στην Κύπρο, μετά από μια ενδεχόμενη λύση.

λνς, «για την πρόληψη και καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας». Και αφετέρου, γιατί βρισκόταν σε εξέλιξη ένα ακόμη πογκρόμ, κατά απόστρατων ναυάρχων, οι οποίοι τόλμησαν να καλέσουν τον Ερντογάν να μην προχωρήσει σε ιολογισμούς της χώρας, εκφράζοντας απλώς την άποψή τους, μέσω μιας κοινής επιστολής. Οι δύο κινήσεις Ερντογάν, παραμονές της άφιξης Μισέλ και φον ντερ Λάιεν στην Άγκυρα, αποτέλεσαν εκ των πραγμάτων ράπισμα στα πρόσωπά τους. Διότι κατέδειξαν ότι ο Τούρκος πρόεδρος, όχι μόνο δεν λαμβάνει υπόψη τις υποδείξεις της Ε.Ε. για τα ελλείμματα δημοκρατίας, την καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ειδικότερα των δικαιωμάτων των γυναικών. Αλλά δεν τηρεί καν τα προσχήματα, θεωρώντας πιθανότατα ότι οι δύο αξιωματούχοι της Ε.Ε. θα πήγαιναν ούτως ή άλλως στην Άγκυρα και ότι θα ήταν έτοιμοι να του προσφέρουν όλα όσα ζητάει, ανεξαρτήτως της πολιτικής που εφαρμόζει.

Και πιθανότατα έχει δίκαιο. Κι αυτό ίσως είναι το μεγαλύτερο λάθος του κ. Μισέλ και της κ. φον ντερ Λάιεν. Άλλωστε, η προβλεψιμότητά τους και η δεδομένη υποστήριξη των αιτημάτων Ερντογάν για οικονομική στήριξη, «ανοικτού τέλους», με δισεκατομύρια ευρώ για όσο καιρό φιλόξενη Σύρους πρόσφυγες, δεν αφήνουν περιθώρια παρερμηνείας. Ως επίσης και η εμμονή τους σε ανα-

θώπιση της Τελωνειακής Ένωσης, κάτι που ικανοποιεί πολλά κράτη-μέλη που θεωρούν ότι με τον τρόπο αυτό θα υποκατασταθεί η ενταξιακή πορεία της Τουρκίας. Σημείωση για Κυπριακό: Δεν μπορώ παρά να επαναλάβω για πολλοστή φορά ότι η συμμετοχή της Ε.Ε. στις διαπραγματεύσεις λύσης του Κυπριακού, με τους υφιστάμενους του Σαρλ Μισέλ και της Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν (βλέπε Μπορέλ) δεν θα φέρει κέρδος για την Κύπρο. Στην καλύτερη για εμάς περίπτωση, η Ε.Ε. θα μοιράσει παιχνιδιάρικα και θα επιχειρήσει να ικανοποιήσει και την Τουρκία σε σημαντικά ζητήματα. Όπως είχε κάνει και στο Κραν Μοντάνα, στηρίζοντας το αίτημα οι Τούρκοι πολίτες να απολαμβάνουν των τεσσάρων θεμελιωδών ελευθεριών στην Κύπρο, μετά από μια ενδεχόμενη λύση.

xanthoulis.pavlos@gmail.com

Η εκτόξευση του ρωσικού πυραύλου Soyuz-2.1a από το διαστημικό κέντρο Μπαϊκονούρ στο Καζακστάν, με το διαστημικό σκάφος ProgressMS-16, το οποίο θα παραδώσει τρόφιμα και προμήθειες στον Διεθνή Διαστημικό Σταθμό (ISS).

Τουρκία: δύο κόσμοι, ένας ναύαρχος...

Του ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ

Ο Τ. Ερντογάν γνωρίζει να θέτει διλήμματα –και κατά κανόνα– τα κερδίζει. Ο πρόεδρος της τουρκικής εθνοσυνέλευσης Μ. Σεντόπι μίλησε για τη Συνθήκη του Μοντρέ που διέπει τη λειτουργία στα Στενά του Βοσπόρου. Από κανένα σημείο της δήλωσής του δεν προέκυψε ότι έθετε θέμα αναθεώρησής της. Αμέσως μετά 104 ναύαρχοι εξέφρασαν δυσοφρομία για το σενάριο εξόδου της Τουρκίας από αυτήν. Το δώρο ήταν αναπάντεχο: ο Τ. Ερντογάν και ολόκληρη η ηγεσία του ΚΑΔ ταύτισε τους 104 με τη μνήμη που συνοδεύει τη διαδρομή της αξιωματικής αντιπολίτευσης. Το ΡΑΚ «ταυτόσημο» με παρεμβάσεις στρατιωτικών στην πολιτική ζωή, βελούδινα ή κανονικά πραξικοπήματα, όλα εν ονόματι του Κεμαλισμού. Όλα μέρος μιας ασταμάτης μάχης ανάμεσα σε ΚΑΔ και ΡΑΚ για την κυριαρχία στην πολιτική ζωή της χώρας αυτής. Πού γέρνει τώρα το εκκρεμές;

Α. Το ΡΑΚ δεν έχει τα φόντα να κτίσει εναλλακτικό σενάριο απέναντι στην κυριαρχία Ερντογάν. Ο Κ. Κιλιντσάρογλου δεν πείθει, χάνει όλες τις μάχες από την εκλογή του στην ηγεσία του κόμματος αυτού μέχρι σήμερα. Γιατί παραμένει στην ηγεσία τότε; Αγνώστον, ίσως ο τρόπος που μεταχειρίστηκε τον εφάπαξ προεδρικό υποψήφιο του ΡΑΚ Μ. Ιντζέ να δείχνει ότι η καρέκλα του Κιλιντσάρογλου είναι φτιαγμένη για συνεπή ηγέτη της ελάσσονος αντιπολίτευσης...

Β. Στη σκληρή μάχη για την εξουσία ανάμεσα στις δύο μεγαλύτερες παρατάξεις με τις δύο με-

γάλες συμμαχίες (Λαϊκή με ΚΑΔ και ΚΕΔ και Εθνική Συμμαχία με ΡΑΚ και λοιπές δυνάμεις) οι συσχετισμοί δείχνουν προβάδισμα στην Λαϊκή. Ο Τ. Ερντογάν κάνει ασφυκτικό πρέσινγκ στην αντιπολίτευση, δεν της αφήνει πεδίο να κτίσει συμμαχίες ή να αναπτύξει τη δική της αντίληψη για την πολιτική ηγεμονία. Παράδειγμα η υπόθεση με προεδρικό σύστημα που λειτουργεί από το 2017 με πρωτοβουλία του ΚΑΔ – νέο σύστημα χωρίς πρωθυπουργό, με ώθηση στα προεδρικά διατάγματα, με λιγότερο κοινοβουλευτικό έλεγχο. Ήταν μια εμφανώς λανθασμένη πρωτοβουλία, έκανε το σύστημα πιο συγκεντρωτικό και με λιγότερα αντιβάρη. Η τάση σήμερα είναι η εκ νέου αναθεώρησή του και ως προς αυτό η αντιπολίτευση του ΡΑΚ το θέτει στην ατζέντα και αναμένει οφέλη. Τι κάνει το ΚΑΔ για να θολώσει την πρωτοβουλία ΡΑΚ; Ζητάει και εκείνο αναθεώρηση του συντάγματος χωρίς όμως να λείπει προς ποια κατεύθυνση. Έτσι ένα αίτημα με απήκηση στην κοινή γνώμη έχει πλέον δύο με τρεις «αναδόχους!» Στις 24/3 /21 ο Τ. Ερντογάν ανακινώσε σε σενάριο του ΚΑΔ πως «το κείμενο νέου Συντάγματος θα παρουσιασθεί για δημοψήφισμα διαβούλευση τον επόμενο χρόνο».

Γ. Η οικονομία ανεβάζει και κατεβάζει κυβερνήσεις. Η χρυσή εποχή της ανάπτυξης α λα ΚΑΔ, με συνταγή Κεμάλ Ντερβίς και εκτέλεση Αλί Μπαπατζάν, έφερε την Τουρκία από τις θυρίδες του ΔΝΤ στο κλαμπ των G20. Έκτοτε, πράγματα άλλαξαν: οι κινεζικοί ρυθμοί

ανάπτυξης μειώθηκαν –και βέβαια δεν έχει την ευθύνη γι' αυτό μόνο η πανδημία. Η επιλογή Ερντογάν να διορίσει τον παντελώς ακατάλληλο για τη δουλειά αυτή γαμπρό του, Μπεράτ Αλμπαϊράκ, να διοικήσει την τουρκική οικονομία απέδειξε κάτι πέρα από ζημιόγωνα. Το επενδυτικό κλίμα χάλασε, η υπόθεση με τα επιτόκια μείωσε τη διεθνή απήκηση της τουρκικής οικονομίας και μόνο η κινητοποίηση στελεχών μέσα στο ΚΑΔ οδήγησε στην αποπομπή Αλμπαϊράκ –και μετρίασε συνέπειες. Με την αποπομπή του έγινε στροφή σε νέο κύκλο αποκρατικοποιήσεων, αλλά η οικονομία δεν επανέρχεται στα παλαιότερα επίπεδα με το πάθος ενός κομπού. Διάφοροι παράγοντες συντελούν στην μετριοδίων επανεκκίνηση της τουρκικής οικονομίας: κακές επιδόσεις στο κράτος δικαίου, παρεμβάσεις στο σύστημα απονομής της δικαιοσύνης, και βέβαια το έως πρόσφατα συγκρουσιακό κλίμα με Ε.Ε.

Δ. Στις 31/3 ο ΥΠΕΕ της Ε.Ε. Ζοζέπ Μπορέλ στο μπλογκ του συνέδεσε τις οικονομικές σχέσεις Ε.Ε.-Τουρκίας με τις γενικότερες ευρωπαϊκές φιλοδοξίες. Έγραψε πως «η Ε.Ε. έχει στρατηγικό συμφέρον στην ανάπτυξη της συνεργασίας και μιας αμοιβαίως επωφελούς σχέσης με την Τουρκία. Η οικονομία συνιστά μία από τις πιο σημαντικές περιοχές συνεργασίας. Οι εξαγωγές της Τουρκίας στην Ε.Ε. φτάνουν τα 69,8 δισ. ευρώ, ενώ η Τουρκία λαμβάνει 58,5 δισ. ευρώ «απευθείας επενδύσεις» (FDI) από χώρες-μέλη της Ε.Ε.».

Η κριτική Μπορέλ για την εσω-

τερική κατάσταση στην Τουρκία αφορά κυρίως «τα δημοκρατικά στάνταρτ, τα οποία παραμένουν σημείο-κλειδί, όχι μόνο για την Ε.Ε., αλλά και τον λαό της Τουρκίας. Είναι καιρός να ξεπεράσουμε τις διαφορές με παραγωγικό τρόπο, κτιζοντας γέφυρες. Η Τουρκία είναι μια σημαντική περιφερειακή δύναμη και το ιστορικό της πεπρωμένο είναι να ενωθεί με την υπόλοιπη Ευρώπη σε ένα μοναδικό project ειρήνης, το οποίο κτιζουμε κάτω από το banner της Ε.Ε.».

Ε. Ο Ζ. Μπορέλ θέτει τις βάσεις μιας ανανεωμένης σχέσης Ε.Ε.-Τουρκίας, γεγονός με ιδιαίτερη σημασία για την Κύπρο και τη γύρω περιοχή. Η παλαιότερη σχέση (δεκαετία του 1990) επέτρεψε να γίνουν οι κατάλληλοι χειρισμοί και συμβιβασμοί, για να βγει πάνω στο βαγόνι της προσχώρησης (1995, 1999) και τελικά να ενταχθεί στην Ε.Ε. -2004. Πέτυχε το εγχείρημα γιατί έγινε διασύνδεση της προόδου στις ευρωπαϊκές σχέσεις με «κάτι σημαντικό» στην Κύπρο. Όταν προωθούσαν τις σχέσεις τους οι ελέφαντες (Ε.Ε.-Τουρκία), η Κύπρος υλοποιώντας τη στρατηγική Κρανιδιώτη έκανε τις κατάλληλες διασυνδέσεις και έπαιρνε το κατάλληλο αντάλλαγμα στην πιο κατάλληλη στιγμή. Αυτή η «στιγμή» επανέρχεται σε νέα συσκευασία. Ο Μπορέλ έδωσε το δημόσιο εναρκτήριο λάκτισμα. Αλλά το ζήτημα είναι εάν τώρα υπάρχουν παίκτες ικανοί και πρόθυμοι να δημιουργήσουν μια ευκαιρία.

www.larkoslarkou.org.cy

Νεότερος ευεργετισμός (II)

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΧΡΗΣΤΙΑ

Για να κατανοήσουμε τις διαφορετικές κοινωνικές και πολιτικές αποχρώσεις που μπορεί να λάβει ο ευεργετισμός, αρκεί να συγκρίνουμε το θεσμικό πλαίσιο των λειτουργιών στην αρχαία Αθήνα με τις τακτικές των πλούσιων και φιλόδοξων Ρωμαίων πατρικίων και στρατηγών. Για παράδειγμα, σε αντίθεση με τις «χορηγίες», οι οποίες επέτρεπαν τη διοργάνωση θεατρικών παραστάσεων στην αρχαία Αθήνα σύμφωνα με το αυστηρό τελετουργικό της πόλης, και τις «γυμνασιαρχίες», που χρηματοδοτούσαν την τέλεση ιερών αγώνων προς τιμήν των θεών και των πρώων της πόλης, οι ευεργεσίες στην αρχαία Ρώμη χρηματοδοτούσαν, όπως έλεγε και ο Γιοβενάλης, «άρτον και θεάματα» (panem et circenses).

Η κοινωνική πρακτική της ευεργεσίας, που εισήχθη στη Ρώμη από την Ελλάδα και εξαπλώθηκε σε ολόκληρο τον ρωμαϊκό κόσμο, κατέστη δυνατή χάρη στα λάφυρα πολέμου, τα κέρδη από παίγνια ή τα αμφιλεγόμενα πρόσημα που επέβαλλαν δικαστές σε ιδιώτες, ακόμη και από πρακτικές που θα μπορούσαν εύκολα να συγκριθούν

με την πληρωμή προστασίας. Η πρακτική του ευεργετισμού γίνεται πολιτική υποχρέωση για όποιον κατείχε ή αξίωνε να κατακτήσει δημόσιο αξίωμα, δικαστική εξουσία, θρησκευτική λειτουργία, δημοτική αρχή. Το σύστημα αυτό έφτασε να εξισωθεί με το πελατειακό σύστημα των πολιτικών της Ρώμης και να γίνει ο εύκολος και ανώδυνος τρόπος εξαγοράς ψήφων ή εξασφάλισης της λαϊκής συναίνεσης και της αποδοχής της ηγετικής τάξης της Ρώμης. Ακόμη και ο Ρωμαίος αυτοκράτορας επιδιόταν σε τέτοιου είδους ευεργεσίες, κατασκευάζοντας μάλιστα ταίρια και αρένες, όπως το Κολοσσαίο, και οργανώνοντας γιορτές με οίνοποιες και φαγητό. Μόνο οι στωικοί φιλόσοφοι και οι χριστιανοί διαμαρτύρονταν για τη χαμηλή ποιότητα και τη खुδαίοτητα των θεαμάτων που οι πλούσιοι και ισχυροί ευεργέτες προσέφεραν στο φιλοθέμιον ρωμαϊκό κοινό.

Εύκολα παρατηρεί κανείς ότι ο ρωμαϊκός ευεργετισμός στόχευε σε βραχυπρόθεσμα προσωπικά ή κομματικά οφέλη μέσα από τη σκοπιμη διαφθορά και εξαχρείωση του

λαού. Κι αυτό γιατί, μόνο ένας εξαχρειωμένος λαός θα μπορούσε να είναι πειθήνιος, να ανέχεται την προσωπική, κοινωνική και πολιτική του κατάσταση και να υπακούει στον εκάστοτε δικτατορικό που καταλάμβανε θώκους και αξιώματα χωρίς να είναι σε θέση να τα υπηρέτησει. Η αγριότητα της ρωμαϊκής αρένας αντανακλούσε ακριβώς την αχρείότητα ενός λαού διεφθαρμένου από τους ευεργέτες του. Το πιο εύγλωτο παράδειγμα που μπορούμε να αναλύσουμε από την σημερινή εποχή είναι τα ποδοσφαιρικά σωματεία και σύλλογοι. Μεγάλοι όμιλοι διοικούνται από δισεκατομμυριούχους, οι οποίοι, προκειμένου να δημιουργήσουν μια ασπίδα λαϊκής προστασίας γύρω από τους ίδιους και τα συμφέροντά τους, ξεδεύουν αφειδώς χρήματα. Το ίδιο δυστυχώς διαπιστώνουμε και στα πολιτικά κόμματα και κυβερνήσεις. Όπως οι Ρωμαίοι αυτοκράτορες, έτσι και τα πολιτικά κόμματα διασπαθίζουν το δημόσιο χρήμα είτε μέσω διαγραφής χρεών ποδοσφαιρικών σωματείων, είτε με άμεση ή έμμεση χρηματοδότησή τους για την κατασκευή πολυδάπανων στα-

τιών ή άλλων έργων. Και όλα αυτά ενώ οι πολίτες καταβάλλουν δυσβάσταχτους φόρους και η παιδεία υστερεί σημαντικά σε κρατικές επενδύσεις.

Σε αντίθεση με το ευτελές αυτό είδος ευεργετισμού, οι εθνικοί ευεργέτες που έσπευσαν να υπηρετήσουν με την προσωπική τους παρουσία τη νεότερη ελληνική κοινωνία και το ελληνικό κράτος είχαν ένα ξεκάθαρο όραμα για το μέλλον. Το όραμα αυτό ήταν παιδευτικό. Οι άνθρωποι αυτοί είχαν συνειδητοποιήσει ότι η παιδεία των εξαθλιωμένων Ελλήνων υστερούσε και ότι η πατρίδα τους δεν θα έμενε για πολύ ακόμα ελεύθερη και ανεξάρτητη αν δεν αποκτούσε ισχυρούς θεσμούς παιδείας και πολιτισμού, υγείας και αισθητικής καλλιέργειας, κοινωνικής οργάνωσης και συλλογικής δράσης υπέρ, για παράδειγμα, των ορφανών του Αγώνα. Δεν θα ήταν υπερβολικό να παρομοιάσουμε το έργο και το όραμά τους για την Ελλάδα και τον Ελληνισμό με την εμπνευσμένη πνευματικής ανάταξης που θα οδηγούσε τους ραγιάδες από το σπύλαιο της άγνοιας, όπως πολύ γλαφυρά το

περιγράφει ο Πλάτων στην «Πολιτεία» του, στο φως του αγαθού και της γνώσης.

Οι εθνικοί ευεργέτες, για να θυμηθούμε και τον Αντόνιο Γκράμσι, διαδραμάτιζαν πράγματι τον ρόλο του παραδοσιακού διανοούμενου, έναν ρόλο που ανέκαθεν διαδραμάτιζε και συνεχίζει να διαδραμάτιζε ο φιλόσοφος, σύμφωνα πάντα με τον Ιταλό στοχαστή. Αντίθετα, στον ρωμαϊκό ευεργετισμό και στους σύγχρονους μιμητές του, βρισκόμαστε ένα ζωντανό παράδειγμα «οργανικού» διανοούμενου της άρχουσας τάξης και του διεφθαρμένου αστισμού.

Το όραμα των εθνικών ευεργετών είναι αναγκαίο για την εύρυθμη λειτουργία όχι μόνο μιας κοινωνίας που βγαίνει τραυματισμένη μέσα από έναν πολυετή αγώνα ανεξαρτησίας αλλά και κάθε κοινωνίας. Από μόνοι τους οι ευεργέτες αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι των παραδοσιακών διανοουμένων που με τη διαύγεια και την προσήλωσή τους στην πνευματική και ηθική τελείωση των κοινωνιών τους μορφώνουν και καλλιεργούν τους συμπολίτες τους. Στη σημερινή εποχή,

η ευεργεσία τείνει να καταστεί αναγκαίο κομμάτι της ζωής των πλούσιων και ισχυρών. Ιδρύματα όπως των οικογενειών Λεβέντη, Ωνάση, Νιάρχου και πολλών άλλων έχουν ήδη αναδειχθεί σε πολύτιμους εταίρους της κοινωνικής και πνευματικής πρωτοπορίας, της παιδείας και του πολιτισμού. Δεν υπάρχουν όμως μόνο οι επώνυμοι. Δωρεές σε ακαδημαϊκά και πολιτισμικά ιδρύματα απλών συμπολιτών μας τιμούν τον τόπο μας. Μέσω της αθρόας συμμετοχής λιγότερο ευπορών οικογενειών ή ατόμων στη διεκπεραίωση κοινωφελών έργων ο ευεργετισμός μετασχηματίζεται από ελιτίστικο σε μαζικό κίνημα που αποτελεί σημαντικό μοχλό πρόδου ενός έθνους και ενός τόπου. Όπου αποσιγάσει αυτός ο μοχλός, παρατηρείται αντίθετα ο κακός νοούμενος ευεργετισμός, ο ευεργετισμός της εξαχρείωσης και της εξαγοράς συνειδήσεων.

Ο κ. Παναγιώτης Χρηστάς είναι αν. καθηγητής του Πανεπιστημίου Κύπρου και εταίρος του ερευνητικού κέντρου «Ευρωπαϊκές Δυναμικές» του Πανεπιστημίου του Στρασβούργου.

Ο χάκερ ο ψεύτης

Του ΓΙΑΝΝΗ ΙΩΑΝΝΟΥ

Η πύλη εμβολιασμού «έπεσε» λίγα λεπτά αφότου άνοιξε προχθές. Μια ημέρα αφότου η ιστοσελίδα της Βουλής των Αντιπροσώπων, λίγο πριν δημοσιοποιήσει την πολυπόθητη λίστα των ΜΕΔ, «έπεσε θύμα κυβερνοεπιθέσεων από Τούρκο χάκερ» -είδηση που διέψευσε αμέσως μετά ο κ. Κόκκινος αλλά που μέχρι να διαψευστεί είχε αναπαράχθει από το σύνολο των κυπριακών ειδησιογραφικών portals.

Φανταστείτε τώρα να ξυρίζετε με το ξυράφι του Όκαμ και μια τέτοια εικασία, για το να τεθεί η επίσημη ιστοσελίδα του κυπριακού κοινοβουλίου εκτός λειτουργίας είναι διότι κάποιος χάκερ στην Τουρκία -που επιδίδεται σε κυβερνοεπιθέσεις έναντι εχθρικών κρατών- κρίνει πως η δημοσιοποίηση του αν ο τάδε ή ο δείνα βουλευτής στην Κυπριακή Δημοκρατία έχει μη εξυπηρετούμενο δάνειο, να πέσει στο τραπέζι. Ας θυμηθούμε τα των αποκαλύψεων του δικτύου Al Jazeera το καλοκαίρι, όταν ο ΥΠΕΣ της Κ.Δ., κ. Νουρής απέδωσε τη δημοσιοποίηση του σκανδάλου στην δράση της Μουσουλμανικής Αδελφότητας -δηλαδή ενός δικτύου ιδεολογικών του πολιτικού Ισλάμ που ενδιαφέρονται για τη θέση της ummah στο παγκόσμιο μουσουλμανικό γίγνεσθαι και για το αν η Μοναρχία -ως θεσμός στον αραβομουσουλμανικό κόσμο- αποτελεί «takfirism» σύμφωνα με την ισλαμική νομολογία.

Το ξυράφι του Όκαμ, πριν μας χίξει τη νοημοσύνη θα μας... κόψει και τον λαμό. Στην Κύπρο -και αυτό αποτελεί ένα παράγωγο του τοξικού διαλόγου στο Κυπριακό τα τελευταία χρόνια- προκειμένου να καλύψεις την ημιμάθεια, την αναποτελεσματικότητα του κράτους και τη διαφθορά αυτόματα επικαλείσαι, κάπως σχετικιστικά, την Τουρκία. Και ο αντίπαλος βαφτίζεται «Τουρκόφιλος», «πράκτορας της Τουρκίας», «Τούρκος τζιχαντιστής» και άλλα φαιδρά. Εκτός όμως από το ξυράφι του Όκαμ υπάρχει και ο Αίσωπος και η ιστορία με τον βοσκό τον ψεύτη. Που στην περίπτωση των fake news για τουρκική κυβερνοεπίθεση στην ιστοσελίδα της Βουλής των Αντιπροσώπων μπορεί να μας δώσει την πάσα όχι να συζητήσουμε για τις φαιδρές πορτοκαλιές των «Τουρκόφιλων» αλλά και για την πραγματική διάσταση της κυβερνοασφάλειας, της στρατηγικής κουλτούρας (που δεν έχουμε) και του τι πραγματικά θα συμβεί αν η Τουρκία μάς βάλει στο στόχαστρο σοβαρών κυβερνοεπιθέσεων.

Στην Κύπρο που ο μέσος «κρουσμένος» συμπολίτης μας καταστρέφει κεραίες κινητής τηλεφωνίας και απαντάει σε mail από... Νιγηριανούς πρίγκιπες βάζοντας, ενίοτε, τα προσωπικά του στοιχεία σε link τύπου «δες με γυμνή», η συζήτηση για την κυβερνοασφάλεια δεν αφο-

ρά το δίκτυο της ΑΗΚ, τις υποδομές του Βασιλικού για την ηλεκτροπαραγωγή και την παντελή απουσία διαδικτυακών γεωχωρικών εφαρμογών εσωτερικού δικτύου για τις ανάγκες της Εθνικής Φρουράς -μιας ημικατεχόμενης πατρίδας. Οι χάκερς είναι πάντα οι κακοί Τούρκοι που θέλουν να ριξουν το δίκτυο της Αριάδνης ή το e-Procurement, όπου κάνει κάποιος την αίτησή του για να γίνει δημόσιος υπάλληλος ή να προσφοροδοτήσει τον Χ ή Ψ Δήμο για τις ανάγκες σκυβαλλοσάκουλων, την ιστοσελίδα της Βουλής και του ΓεΣΥ. Με λίγα λόγια, οι Τούρκοι χάκερς της «Anka Neflerler Tim» που τελευταίως επιτίθενται στην Ελλάδα ή η (κλασική) ομάδα των Ak nc lar (Cyber Warriors) που στο παρελθόν προέβησαν σε μεγάλης κλίμακας κυβερνοεπιθέσεις σε Ισραήλ, Αίγυπτο, Αρμενία και Αυστρία ενδιαφέρονται για τον αν ο Πάμπος ή η Ανδρούλα έκαναν αίτηση για να εργαστούν στο Τμήμα Υδατοπρομήθειας ή αν ο Ζαχαρίας Κουλιός ή ο Μαρίνος Σιζόπουλος έχουν μη εξυπηρετούμενα δάνεια.

Η παντελής απουσία στρατηγικής κουλτούρας ασφάλειας σε συνδυασμό με την πολιτιστική καραμέλα για ψηφιακό μετασχηματισμό, e-governance (μαζί με την στοιχειώδη έλλειψη PERSEC ή OP-SEC -ακόμη και στα ΜΚΔ επίσημων λογαριασμών όπως της Εθνικής Φρουράς στο Twitter) μας οδηγούν στο να βλέπουμε Τούρκους χάκερς στην περίπτωση του site της Βουλής, προκειμένου να καλύψουμε την ένδειά μας, αλλά να μην αναλογιζόμαστε τι θα συμβεί αν μια ωραία πρωία η Εθνική Φρουρά δεν έχει τηλεπικοινωνίες ή αν μέσα στο καλοκαίρι, με 43 βαθμούς υπό σκιά, η Κύπρος μείνει πέντε μέρες χωρίς... ρεύμα. Από τους πραγματικούς Τούρκους χάκερς αυτή τη φορά. Προσπάθειες βέβαια, για να μη μηδενίζουμε τα πάντα, γίνονται και στην Κύπρο υπάρχει και το κεφάλαιο και τα μυαλά για να αντιμετωπίσουν -επί ίσοις όροις- τέτοιες απειλές. Πολιτική βούληση και αξιοκρατία υπάρχουν; Όραμα; Στρατηγική;

Επιστρέφοντας στο ξυράφι του Όκαμ και στους διδακτικούς μύθους του Αίσωπου, καλό θα ήταν να μη βρίσκουμε, πάντα, πίσω από τη δική μας ανικανότητα, διαφθορά και αδυναμία την «κακιά Τουρκία που παραμονεύει». Αρχικά διότι από ένα σημείο και μετά θα αδυνατούμε να την αξιολογήσουμε ως δυνητική απειλή σε σημείο χωρίς επιστροφή και με καταστροφικές συνέπειες. Επιπλέον, γιατί από ένα σημείο και μετά οι πολίτες έχουν αρχίσει να συνειδητοποιούν πως το σχήμα του «ή συμφωνείς μαζί μου ή είσαι της Τουρκίας» θα ανοίξει ένα νέο κοινωνικό κεφάλαιο τοξικής πόλωσης με εξίσου καταστροφικές συνέπειες για τις νέες γενιές.

ioannoug@kathimerini.com.cy

Το δύσκολο δίλημμα της άτυπης πενταμερούς

Του ΠΕΤΡΟΥ ΖΑΡΟΥΝΑ

Η άτυπη πενταμερής στη Γενεύη παρά τον τίτλο της άτυπης θα είναι μία διάσκεψη ουσίας. Τα αποτελέσματά της θα καθορίσουν σε σημαντικό βαθμό το μέλλον της Κύπρου. Όπως όλα δείχνουν σε αυτή ως Κ.Δ. και ως ε/κ πλευρά θα τεθούν ενόπιον του εξής διλήμματος: Είτε αποδοχής ενός νέου συνομοσπονδιακού πλαισίου Γκουτιέρες είτε σε απόρριψή του και κατάρρευση της όλης διαδικασίας.

Θα αναρωτηθείτε φυσικά πώς φτάσαμε ως εδώ. Όλα ξεκίνησαν με το αδιέξοδο στο Κραν Μοντάνα. Από εκείνη τη μέρα ο πρόεδρος Αναστασιάδης άρχισε δυστυχώς να βολιδοσκοπεί τους πάντες περιλαμβανομένης και της Τουρκίας για λύση δύο κρατών. Τη σκυτάλη πήραν στη συνέχεια η Τουρκία και ο γάγης των Τ/κ και των επεικων Τατάρ που έθεσαν δημόσια πλέον τη θέση τους για δύο κράτη χωρίς κανένα ουσιαστικό κόστος και την οποία ισχυρή διεθνή αντίδραση.

Έτσι, στο δείπνο στην οικία της Σπέχαρ το περασμένο Νοέμβριο, συμφωνήθηκε από τους Αναστασιάδη και Τατάρ η πραγματοποίηση της άτυπης πενταμερούς χωρίς τις προϋποθέσεις που είχαν συμφωνηθεί μεταξύ Αναστασιάδη

Ούτε όμως στο πρόσφατο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τέθηκε η όποια προϋπόθεση για τις θέσεις που θα καταθέσει η Τουρκία στην άτυπη πενταμερή.

και Ακιντζι κατά τη συνάντηση του Βερολίνου τον Νοέμβριο του 2019. Τότε υπήρχε εκτενής αναφορά τόσο στην ΔΔΟ με πολιτική ισότητα όσο και στις μέχρι τότε συγχλίσεις. Στη συνέχεια είχαμε τον γ.γ. του ΟΗΕ Γκουτιέρες να διευκρινίζει ότι πρώτο δεν θέτει τους όποιους περιορισμούς στις θέσεις που θα κατατεθούν και δεύτερο ότι στόχος θα είναι να αναζητηθεί κοινό έδαφος ανάμεσα στις θέσεις που θα παρουσιαστούν. Ξεκαθάρισε πως στην περίπτωση που συμφωνήσουν σε κάτι και αν ακόμα αυτό ευρίσκεται πέραν της δικής του εντολής αυτός θα το παρουσιάσει στο Συμβούλιο Ασφαλείας.

Οι Βρετανοί έτρεξαν να προετοιμάσουν την προσπάθεια γεφυρώματος των θέσεων των δύο πλευρών. Παρουσίασαν νέες ιδέες

συνομοσπονδιακού χαρακτήρα. Αυτό ήταν αναμενόμενο, αφού η μέση απόσταση ανάμεσα στη νέα τουρκική θέση (δύο κράτη) και την νέα ε/κ θέση (αποκεντρωμένη ομοσπονδία) είναι η συνομοσπονδία. Ούτε όμως στο πρόσφατο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τέθηκε η όποια προϋπόθεση για τις θέσεις που θα καταθέσει η Τουρκία στην άτυπη πενταμερή.

Η Ε.Ε. το μόνο που έκανε ήταν απλώς να διασφαλίσει ότι θα υπάρξει αποκλιμάκωση έτσι ώστε να δοθεί η ευκαιρία για μία νέα προσπάθεια για το Κυπριακό στη Γενεύη. Με τον ΟΗΕ και την Ε.Ε. να μη θέτουν καμία προϋπόθεση αναμένεται η Τουρκία να καταθέσει και επίσημα τις περί δύο χωριστών κρατών θέσεις της. Τα περί μη αποδοχής από την Ε.Ε. λύσης δύο κρατών είναι παραπλανητικά. Αυτό που αναμένεται να παρουσιαστεί από τον γ.γ. ως γεφυρωτική ιδέα δεν θα είναι λύση δύο κρατών. Θα προβλέπει μία κατ' όνομα ομοσπονδία που θα έχει όμως ισχυρά συνομοσπονδιακά χαρακτηριστικά (sovereign communal states). Έγκυρες πληροφορίες από τις Βρυξέλλες φέρουν ανώτατους Ευρωπαίους αξιωματούχους να μην ενίστανται στη λογική των βρετανικών ιδεών.

Η μόνη προϋπόθεση που θέτουν είναι να διασφαλιστεί πως η Ενωμένη Κύπρος θα ψηφίζει στα ευρωπαϊκά όργανα μόνο όταν και τα δύο κοινοτικά κράτη συμφωνούν.

Σε διαφορετική περίπτωση η Ενωμένη Κύπρος να απέχει και να εκτελεί απλά τις όποιες αποφάσεις ληφθούν. Ανάλογη ρύθμιση είχε ενσωματωθεί με ευρωπαϊκή συναίνεση και στο σχέδιο Ανάν. Όλα δείχνουν πως στη Γενεύη θα βρεθούμε κάτω από την πίεση για να αποδεχθούμε μία συνομοσπονδιακή φόρμουλα. Η Τουρκία αναμένεται να την αποδεχθεί, αφού η συνομοσπονδία υπηρετεί τα δικά της συμφέροντα.

Αν τη δεχθούμε και εμείς τότε μπαίνουμε σε μία καταστροφική πορεία. Αν την απορρίψουμε τότε πολύ πιθανόν ο γ.γ. να κηρύξει αδιέξοδο και να καταθέσει την εντολή του στο Συμβούλιο Ασφαλείας ζητώντας νέες οδηγίες. Η επόμενη μέρα μιας τέτοιας εξέλιξης θα είναι ιδιαίτερα δύσκολη για την Κ.Δ. Οι ευθύνες του προέδρου Αναστασιάδη στο γιατί φτάσαμε ως εδώ είναι τεράστιες.

Ο κ. Πέτρος Ζαρούνας είναι διεθνολόγος και υποψήφιος βουλευτής του Δημοκρατικού Κόμματος στη Λάρνακα.

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΜΑΚΡΗ. imakris@kathimerini.gr

Ο έσχατος εμπαιγμός (I)

Του ΧΑΡΗ ΦΕΡΑΙΟΥ

Αμαρτία εξομολογημένη: Εκείνος ο επίσημος εορτασμός στο προεδρικό μέγαρο της Αθήνας, για τα 200 έτη από την Ελληνική Επανάσταση, με την παρουσία μάλιστα κυματίζουσας της αγγλικής σημαίας, και τον δισέγγονο του βασιλιά Γεωργίου Α', πρίγκιπα Κάρολο της Αγγλίας, να παριστάνει και τον ελευθερωτή του ελληνικού γένους από τους Οσμανούς Τούρκους, εκφωνώντας προς τέρψιν των περίξυρα σκάκων εκείνο το «χάρη, ω χάρη ελευθερία», για μένα δεν ήπνεσε παρά ως ο έσχατος εμπαιγμός, της Ευρώπης!

Και λέω εγώ ότι υπάρχει και η ερμηνεία. Ιδού: Το 1979 υπήρξε το έτος της τελικής πράξης που σήμανε την «ολοκλήρωση» μιας επιδίωξης, για την οποία πολύ μόχθησαν οι πολιτικοί ηγέτες του Ελληνισμού να πραγματοποιηθεί: Η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση (τότε ΕΟΚ) και σ' επέκταση, όπως τονίζουν οι ίδιοι ηγέτες, οι όσοι απ' αυτούς πέρα από πολιτικό, σεμνύνονται να θε-

ωρούνται και πνευματικοί ηγέτες, η επάνοδος του Ελληνισμού στον πολιτιστικό του χώρο. Ιστορικά οξύμωρο αλήθεια το σχήμα: Η Ευρώπη για ν' αναγεννηθεί χρειάστηκε, είπε, το ελληνικό πνεύμα. Και ο Νέος Ελληνισμός για να επιβιώσει χρειάζεται το ελληνικό πνεύμα, δανεισμένο όμως από την Ευρώπη...

Και είναι ιστορικά οξύμωρο το σχήμα, διότι σ' όλη εκείνη την ιστορία της Ενωμένης Ευρώπης, λόγο πολύ είχαν η οικονομία, η άμυνα, η «δημοκρατία» βεβαίως, αλλά καθόλου η Ιστορία. Και αναρωτιέμαι, ένας λαός με τόση πίσω του Ιστορία, που τόσο συχνά της κάνει χρήση, όταν δεν πρέπει, ούτε καν νύξη δεν της κάνει, σ' ένα θέμα που μόνο εκείνη μπορεί να του δώσει τις αληθινές του διαστάσεις.

Το γνωρίζω ότι τέτοια λόγια, σε μια τέτοια στιγμή, μόνο τα συγκαταβατικά μειδιάματα θα προκαλέσουν, σ' όσους ηγέτες του Έθνους ασχολούνται «σοβαρά» με το θέμα της Ευρώπης. Κι ίσως,

αν έκαναν και τον κόπο να τα σχολιάσουν, το πολύ που θα έλεγαν, είναι πως τέτοια λόγια είναι μόνο κατάλληλα να γράφονται, σαν ρομαντικές παρελθοντολογικές εξομολογήσεις στις φιλολογικές στήλες εφημερίδων.

Μιας λοιπόν και δεν κινδυνεύουμε να ενοχλήσουμε τη σοβαρή πολιτική διανόηση του καιρού μας, θα έχουμε πιστεύω το άλλοθι να δούμε εμείς την ιστορική πλευρά του προβλήματος σχέσεων Ελλάδας - Ευρώπης.

Διότι είτε μας αρέσει είτε όχι, οι σχέσεις της Ελλάδας με την Ευρώπη, έχουν κάποια Ιστορία. Είναι η Ιστορία των σχέσεων Δυτικής και Ανατολικής Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας, ανατολικής και δυτικής εκκλησίας, είναι με άλλα λόγια οι σχέσεις της ευρωπαϊκής Δύσης με την ελληνική Ανατολή

Πόσες αλήθειες δυσκολίες δεν προκάλεσε στους δυτικούς ομόθροτους μας, αυτή η «αιρετική» ελληνική Ανατολή, αφότου ο «επιπόλιος» και «ανεύθυνος» (ήταν μοιραίο αλλά φυσικό πια, ν' ακού-

γεται από τους λογίους μας κι αυτό...) πατριάρχης Φώτιος έκανε και τυπικό γεγονός, το φυσικό σχίσμα ανάμεσα στην ανατολική και δυτική εκκλησία. Ο ατίθασος! Στην αρχή η επιδίωξη της Δύσης ήταν η άμεση υποταγή της ελληνικής Ανατολής. Προηγήθηκε η Κύπρος (1191) και ακολούθησε η ίδια η Κωνσταντινούπολη (1204). Το «πλήρωμα» βέβαια αυτό, των δυτικών ονειρών δεν απέδωσε τελικά καρπούς. Η τουρκική κατάκτηση, όμως, που ακολούθησε μετά από δύομιση αιώνες, ήταν μια ουρανόσταλη για τους δυτικούς λύση, διότι καταδικάσει έτσι σε πολιτική ύπνωση και πολιτιστική αφασία, τον ενοχλητικό αυτό χώρο. Και ήταν ελεύθεροι εκείνοι σ' ένα αλλιώτικο πεδίο μεθόδευσης, για να εκμηδενίσουν τη δύναμη γι' αντίσταση της Ανατολής.

Εξουδετέρωσαν πρώτα το ένα σκέλος της πολιτιστικής παρουσίας της Ανατολής: τον Ελληνισμό. Αυτόν βέβαια τον οικειοποιήθηκαν με την Αναγέννησή τους, παραμορφώνοντάς τον βέβαια κατά τα

μέτρα τους. Ιστορικό παράδοξο και αυτό: Ολόκληρη η δυτική φιλοσοφία, στηριγμένη μόνο σε μερικά βιβλία του Αριστοτέλη, και αυτά μεταφρασμένα από τα αραβικά (διδάχτηκαν αλήθεια οι νεοέλληνες μαθητές ποτέ στα σχολεία μας αυτό το γεγονός;) προβάλλει ως τα σήμερα τον εαυτό της, σαν ιστορική και μάλιστα μοναδική συνέχεια του αρχαίου πνεύματος... Και εκείνη η αναγεννησιακή τέχνη, πίστεψε και το διακήρυξε, πως ήταν η φυσική εξέλιξη της κλασικής ελληνικής τέχνης. Και ως ήταν ολόκληρη μια παρεξήγηση, στηριγμένη στα ρωμαϊκά κακέκτυπα των ελληνικών έργων.

Απόμεινε, όμως, το άλλο σκέλος της ελληνικής Ανατολής, το πιο επικίνδυνο, ο άλλος πολιτισμός, η αντιπαράβολη με τον δικό τους βάρβαρο φραγκοτευτονικό μεσαιώνα. Εδώ ο τρόπος ήταν πιο μεθοδικός. Τον ρόλο τον ανέλαβε η δυτική ιστοριογραφία, που με το επιστημονικό της κύρος εξασφάλισε την απαραίτητη σύγχυση, με τη μετονομασία της ελληνορθό-

δοξης χριστιανικής ανατολικής αυτοκρατορίας, της Ρωμανίας, σε «Βυζάντιο» (Ιερώνυμος Βολφ 16ος αιώνας). Ο όρος -άγνωστος στην Ανατολή- καθιερώθηκε ως τις μέρες μας. Και τι ήταν τάχα το Βυζάντιο; Μα φυσικά, ένα συνονθύλευμα λαών, υποταγμένο στις μηχανορραφίες της σκοταδιστικής εξουσίας μιας κωνσταντινουπολίτικης αριστοκρατίας!

Η μεθοδευμένη άγνοια κάλυψε το «Βυζάντιο» με πυκνό σκοτάδι για ολόκληρους αιώνες. Πολύ πρόσφατα Αθηναίοι διανοούμενοι δημοσιογράφος μάς πληροφορήσε για την Ιερή Εξέταση στο Βυζάντιο! Αλλά και σε μας εδώ κάτω, ευπαίδευτος φιλόλογος, διδάκτωρ και υπουργός της παιδείας, μας έλεγε ότι κατανοεί τι σημαίνει ελληνικός πολιτισμός, κατανοεί και τι σημαίνει χριστιανικός πολιτισμός, αλλά αδυνατεί να κατανοήσει τι σημαίνει ελληνοχριστιανικός πολιτισμός...

Ο κ. Χάρης Φεραίου είναι δίδακτωρ του ΕΜΠ.

Συζητήσεις περί πολιτικής, ηθικής, αισθητικής και άλλων... «δεινών»

ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ

Ο διανοούμενός μου εαυτός με εκδικείται

Ο υπουργός Παιδείας απαντά στο κατά πόσο ασφυκτιά στο κοστούμει του πολιτικού

Συνέντευξη στην ΕΛΕΝΗ ΞΕΝΟΥ

Μία το μεσημέρι στο γραφείο του. «Είστε έτοιμος για ένα ψυχογράφημα», τον ρωτώ. «Σε αυτή τη φάση που μας έτυχε πρέπει να δούμε κατά μέσα, την ψυχή μας», μου απαντά. Και κάπως έτσι αρχίζει μια συζήτηση με τον κ. Προδρόμου, η οποία, φεύγοντας, με αφήνει με ένα αναπάντητο ερώτημα: Τελικά ο φυσικός του χώρος είναι η πολιτική ή η διάνοχη;

—Γιατί χρειάζεται να δούμε κατά μέσα, την ψυχή μας;

—Ζούμε μια πρωτόγνωρη εμπειρία. Ποιος θα περίμενε ότι τον 21ο αιώνα θα αντιμετωπίζαμε μια πανδημία; Είναι λοιπόν και μια υπενθύμιση, πως όσο και αν προχωρά ο κόσμος, ο άνθρωπος παραμένει ευάλωτος. Η θεωρούμενη ως δεδομένη ιδέα μιας γραμμικής προόδου —όλο μπροστά— που την έχουμε από τον 19ο αιώνα, μοιάζει να θέλει συζήτηση. Για τον άνθρωπο, οικουμενικά, είναι ώρα ενδοσκόπησης.

—Τι κερδίζουμε από μια ενδοσκόπηση;

—Είναι προϋπόθεση ισορροπίας. Ο άνθρωπος εξ ορισμού δεν έχει νόημα από μόνος του. Είναι κοινωνικό όν, χρειάζεται ο ένας τον άλλο. Έτσι ολοκληρώνεται οντολογικά, η προσωπικότητά του, μέσα από τη σχέση. Αυτό όμως προϋποθέτει αυτοσυνειδησία. Σε έναν τέτοιο δρόμο πρέπει να γίνεσαι και αυστηρός με τον εαυτό σου.

—Εσείς γίνετε αυστηρός με τον εαυτό σας;

—Αυτό προσπαθώ να έχω σαν μέτρο. Είναι εύκολο να βρίσκεις δικαιολογίες και να εντοπίζεις τι άλλο έφτασε εκτός από σένα. Εκεί όμως που κερδίζει ο άνθρωπος είναι όταν μπορεί να κρίνει και τον εαυτό του με μέτρο εκείνο που πιστεύει ότι αξίζει. Όχι για να συγκραθεί και να πουν οι άλλοι ότι είναι καλός και συνειδητός. Όχι, ουσία είναι να βρεις αρμονία με τον εαυτό σου, χωρίς να του χαρίζεσαι.

—Η αυτοσυνειδησία τι προϋποθέτει;

—Μία δύναμη να αναγνωρίσεις τα όριά σου, αλλά να έχεις και απαιτήσεις στη βάση των δυνατοτήτων σου. Να διακρίνεις ότι αυτά που πιστεύεις πως δεν πρέπει να κάνει κάποιος, μπορεί να τα κάνει και να τα κάνει εσύ. Μόνο έτσι τοποθετείς τον εαυτό σου, δίνοντας νόημα στην κοινωνική παρουσία σου. Και αν ο άνθρωπος έχει απαίτηση να έχει πνευματικές και ηθικές διαστάσεις, μέσα από μια τέτοια αυτοπροσδοκία μπορεί να δει καθαρότερα και να προσεγγίσει τους άλλους με αξιολογία.

—Η δική σας ενδοσκόπηση πού σας οδηγεί;

—Δεν έχω φτάσει ακόμα! Εμείς όμως που είμαστε εκτεθειμένοι στη δημόσια σφαίρα δεχόμαστε κρίσεις, κριτική, αξιολόγηση, καθημερινά. Συχνά ανελέητα. Επομένως, υπάρχει συνέχεια ευκαρία να διερωτηθείς μήπως έκανα λάθος, μήπως δεν έκανα όλα όσα έπρεπε ή μπορούσα; Ταυτόχρονα όμως ικανοποιείται και το προσωπικό κίνητρο για όποιον θέλει να κρίνει αυστηρά τον εαυτό του. Να αξιολογήσει τι έκανε και τι ήθελε να κάνει. Να είσαι δηλαδή ο άνθρωπος που πιστεύεις πως πρέπει να είσαι και όχι εκείνος που φαίνεται ή που αναγνωρίζουν οι άλλοι. Σε μια συνεχή διαδικασία συμφιλώσεως με τον εαυτό σου. Όπως λέμε να είσαι καλά μέσα στο πετσί σου...

—Εσείς νιώθετε καλά μέσα στο πετσί σας;

—Υπάρχουν πράγματα για τα οποία μπορώ να κάνω αυστηρές κρίσεις, πράγματα που άφησα πίσω, άλλα που ψάχνω ακόμα, αλλά σε γενικές γραμμές νιώθω ότι βρίσκομαι ισορροπία.

—Τελικά ο πιο δύσκολος συνομιλητής μας είναι ο εαυτός μας;

—Ναι, και κάνει καλό να είναι έτσι, γιατί είναι μια στιγμή απόλυτης ειλικρίνειας.

—Δεν συμβαίνει να ξεγελάμε τον εαυτό μας;

—Όταν κάποιος ζητάει την ουσία στην ύπαρξή του δεν έχει νόημα να ξεγελά τον εαυτό του. Συμβαίνει ο άνθρωπος να προχωρά μέσα από αυταπάτες και να κτίζει πάνω σε αυτές και στο τέλος να τις υπηρετεί. Είναι ένας πειρασμός που πρέπει να αποφεύγουμε.

—Γι' αυτό είπατε πως ο έσχατος βαθμός δυστυχίας είναι η έλλειψη αυτογνωσίας;

—Ναι, διότι ο άνθρωπος που δεν μπορεί να καταλάβει ποιος είναι, ζει τυχαία. Σαν φύλλο που το παίρνει ο άνεμος, ενώ στην πραγματικότητα πρέπει να ζήσει αυτό που είναι. Να έχεις προορισμό και να αναζητείς ολοκλήρωση. Όχι να περιφέρεσαι «σαν κάτι»...

—Πού οφείτε αυτές σας τις αναζητήσεις; Σε ποιες επιρροές;

—Δεν ξέρω αν είναι η γενιά, η εποχή, το περιβάλλον μέσα στο οποίο έζησα, οικογενειακό και άλλο. Τείνω να πιστεύω ότι ανήκω σε μια «φυλή» που είχαμε μάθει να θεωρούμε τη μάθηση, τη γνώση και την αναζήτηση ως αξία. Επιρροές πολλές! Συνοπτικά; Η δική μας ελληνική γραμματεία. Που την αξιολόγησα καλύτερα στη διάρκεια των χρόνων που έζησα στη Γαλλία. Αλλά και η διασταύρωση με όσα έχει καταθέσει το ευρωπαϊκό πνεύμα. Και δεν εννοώ μόνο κείμενα, αλλά και την ίδια την κοινωνική ιστορία. Η δική μου εμπειρία βγαίνει μέσα από την απόπειρα να συγκρίνεις εμπειρίες και να προσπαθείς να καταλά-

Δεν ανήκω σε αυτούς που επιδιώξαν να είναι στην πολιτική πάση θυσία.

βεις τους άλλους. Αυτό τελικά είναι το μεγάλο ζητούμενο.

—Αναφέρεστε στην ενουαιόθηση;

—Ναι, σε μια διευρυμένη εκδοχή. Ζούμε σε ένα κόσμο που γίνεται ολοένα πιο περίτεχνος. Και ζητούμενο είναι να κατανοήσεις πως μπορεί να υπάρχει για σένα ανώτερο ή κατώτερο, όμως ταυτόχρονα στον κόσμο υπάρχουν και ισχύουν διαφορετικές εκδοχές, πέρα από ιεραρχίες. Είναι εύκολο να απορρίπτεις, να γυρίζεις την πλάτη... Έτσι δεν ζεις την ουσία των πραγμάτων. Στην προσπάθεια να είσαι ανοιχτός στον κόσμο, δεν βιάζεσαι να απορρίψεις πριν κατανοήσεις και όταν κατανοήσεις δεν γυρίζεις την πλάτη.

—Είναι παρακώρση η ενουαιόθηση;

—Είναι παρακώρση απέναντι στον πρωτογενή εγωισμό και στο κλειδίωμα στον εαυτό. Ή μάλλον αλλοπερικώρση. Τι σημαίνει ο άν-

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ: ΤΙΤΙΝΑ ΧΑΛΜΑΤΖΗ

Συνειδητά ποτέ δεν συμπεριφέρθηκα αλαζονικά, λέει στην «Κ» ο Πρόδρομος Προδρόμου, συμπληρώνοντας πως «η αλήθεια είναι όμως ότι ορισμένες στιγμές είναι λίγο βασανιστικό να μη θέλεις να περιοριστείς στην οπτική που είναι η απολύτως απαραίτητη».

θρωπος είναι άτομο; Ακούω να χρησιμοποιείται πολύ η αναφορά στην ατομική υπόσταση, σε μια προσπάθεια να υπογραμμισθούν τα ατομικά δικαιώματα. Όμως ο άνθρωπος είναι πρόσωπο. Και η ετυμολογία της λέξης είναι πρόσωπο, δηλαδή προς όψη. Δηλαδή ανοιχτός στη σχέση. Άτομο σημαίνει αυτό που δεν τέμνεται. Η αυτόρκης οντότητα. Κλείνεται στον εαυτό και μένει. Ο άνθρωπος ως πρόσωπο είναι ανοιχτός. Και για να προχωρήσεις σε σχέση χρειάζεται να μπορείς να έρθεις στη θέση του άλλου. Όχι για να μιμηθείς ή να υιοθετήσεις αλλά για να συνειδητοποιήσεις ότι κάτω από ορισμένες περιστάσεις ο καθένας μπορεί να έχει κάποια αντίδραση και να προσεγγίσεις έτσι πιο σωστά τον άλλο.

—Ακούγοντάς σας διερωτώμαι αν σκεφτήκατε ποτέ μήπως θα ήσασταν πιο χρήσιμος σαν διανοούμενος παρά σαν πολιτικός;

—Διανοούμενος; Να το συζητή-

σουμε... Για να μη μείνω όμως στις λέξεις, το ερώτημά σας υπάρχει. Αν ίσως έπρεπε να είχα μια άλλη κατεύθυνση, ενασχόληση; Ζει μέσα μου. Ζω με αυτό το ερώτημα.

—Αρα πέρασε από το μυαλό σας αν έπρεπε ή όχι να είστε στην πολιτική;

—Φυσικά και πέρασε και λέω φυσικά διότι δεν ανήκω σε αυτούς που επιδιώξαν να είναι στην πολιτική πάση θυσία. Όντας στην πολιτική —και δεν το λέω σαν δικαιολογία— στερείται πράγματα, όπως ο χρόνος και η ιδιωτική ζωή. Και αυτά είναι δυσαναπλήρωτα αγαθά. Μένεις με νοσταλγίες και με «θα» και «ίσως»...

—Ασφυκτιά ο διανοούμενός σας εαυτός μέσα στο κοστούμει της πολιτικής;

—Δεν θα έλεγα ασφυκτιά. Θα έλεγα ότι το να ενεδρεύει αυτό το δίλημμα είναι και μια ασφαλίστικη δικλίδα για να σκέφτεσαι και από

μια άλλη διάσταση και όχι μόνο μέσα από το κλειστό σύστημα της πολιτικής. Αυτό σου δίνει μια ισορροπία και σε κάνει να καταλαβαίνεις πως μερικά πράγματα ίσως να μην έχουν τις διαστάσεις που τους προσδίδουμε.

—Αρα είναι ο διανοούμενος σας εαυτός που κρατάει το μέτρο;

—Πιθανώς να με παρακολουθεί συνέχεια. Κάποτε... προσπαθώντας να με εκδικηθεί.

—Υπήρξαν φορές που λόγω του φιλοσοφικού σας περιεχομένου, συμπεριφερθήκατε αλαζονικά;

—Συνειδητά ποτέ. Η αλήθεια είναι όμως ότι ορισμένες στιγμές είναι λίγο βασανιστικό να μη θέλεις να περιοριστείς στην οπτική που είναι η απολύτως απαραίτητη. Ίσως σε αυτές τις στιγμές υπάρχει ο κίνδυνος να φανεί ότι συμπεριφέρεσαι αλαζονικά, ότι δεν δείχνεις κατανόηση, αλλά ειλικρινά δεν το έχω κάνει συνειδητά.

—Ένας διανοούμενος κρατάει ανοικτή γραμμή με το ήθος του. Ασκώντας πολιτική μπορεί να το κάνει;

—Στην πολιτική η ηθική διάσταση ταξινομείται με ένα πολύ διαφορετικό τρόπο γι' αυτό και είπα πως είναι πολύτιμη διεργασία η αυτογνωσία. Γιατί; Διότι η τυποποίηση των ηθικών προαπαιτούμενων στον δημόσιο βίο ακολουθεί κύματα και ρεύματα. Τα ηθικά μέτρα στη δημόσια ζωή είναι διαφορετικά από εκείνα που μπορεί να έχει ένας άνθρωπος σε αρμονία με τον εαυτό του, όσο κι αν δεν το ομολογούμε. Το γνωστό ζήτημα του φαίνοσθαι/θεαθῆναι και του είναι. Συχνά κυριαρχεί η ηθικολογία παρά το πραγματικό ήθος. Στα χρόνια των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και του γενικευμένου κραυγαλέου ναρκισσισμού η ηθικολογία χτυπάει κόκκινο! Το ήθος κάπου συνεχίζει μοναχικές διαδρομές.

—Τι προϋποθέτει το ήθος;

—Να έχεις συνείδηση του τι είναι ανθρώπινο και τι όχι. Τι είναι φίλιον αλθούς κοινωνίας και τι είναι παράσιτο ή άσωτο. Όχι εκείνο που φαίνεται, αλλά εκείνο που μπορεί να συμβαίνει, να συγκινεί και να κινητοποιεί αρετές ακόμα και στην αφάνεια.

—Εσείς πορεύεστε με βάση το ήθος σας;

—Δύσκολη ερώτηση! Θα πω ότι προσπαθώ. Νιώθω σαν προσπιτούμενο να σέβομαι τους ανθρώπους. Πολλά που συμβαίνουν στη δημόσια ζωή δεν διακρίνονται από το ήθος, το οποίο θα θέλαμε να κυριαρχεί. Βεβαίως το μέτρο, ο πίκης και οι προδιαγραφές καθορίζονται συλλογικά και συχνά κυριαρχεί μια επιδείξη, ένα show που δεν σπκώνει συζητήσεις. Μπορεί και να βρεθείς σε μοναξιά.

Φθορά από την πολιτική

—Με λίγα λόγια φθείρει η πολιτική;

—Ναι, υπάρχει φθορά. Είναι ψυχοφθόρο ως καθημερινή διεργασία. Μόνο και μόνο να είναι ζωτικό περιβάλλον η κρατική γραφειοκρατία. Ταυτόχρονα, όμως, εκτίθεται μέσα σε ένα περιβάλλον που λειτουργεί αρκετά σαν ένα σύστημα με παραμορφωτικούς καθρέφτες. Να μείνω σε ένα απλό, αλλά καίριο, παράδειγμα. Η φθορά της γλωσσικής συνειδησίας. Να ακούς με την πιο μεγάλη φυσικότητα σημαντικά πρόσωπα να μιλάνε και να λένε «ο διεθνής-του διεθνής»... Αλλά και πέραν αυτού, εκείνο που λέμε «ξύλινη γλώσσα», μαζί όμως και τον περιβάλλοντα λαϊκισμό. Και ο λαϊκισμός και οι φτηνές επιδερμικές προσεγγίσεις δεν είναι ιδιον μόνο των πολιτικών. Η απελπισία είναι όταν το κοινωνικό σώμα και τα επιβραβεύει και τα επιζητεί.

—Εσείς ποια θεωρείτε ως τη μεγαλύτερη μας παθολογία;

—Ότι κάνουμε με το μέτρο. Το κάναμε γιατί είμαστε ένας μικρός τόπος που συμπεριφέρεται σαν χώρα δεκάδων εκατομμυρίων.

—Και τι μπορεί να μας δώσει το μέτρο;

—Η ιστορική μας συνείδηση. Αλλά εκεί λόγω των περιπετειών και των αστοχιών έχουμε ένα πρόβλημα, δηλαδή εύκολα φτιάχνουμε επιπλάστες καταστάσεις, κάνουμε ότι ξεκάσαμε, και θεωρούμε ότι αν πούμε πως είμαστε κάτι άλλο από αυτό που όντως είμαστε, μπορεί και να μας αντιμετωπίσουν διαφορετικά.

—Προϋπόθεση όμως της ιστορικής συνειδησίας δεν είναι να μην αποσιωπούνται αλήθειες;

—Σαφώς. Και αποσιωπούμε δυστυχώς αλήθειες και προχωράμε μέσα σε φούσκες ασύγγνωστων δήθεν βεβαιότητων. Και το καταπληκτικό είναι πως κάθε μερικά χρόνια ξεκινάμε και συζητούμε εκπληκτικοί και άλλοτε εξαγριωμένοι πράγματα, τα οποία όλο το προηγούμενο διάστημα ήταν εδώ, κάτι σαν το κοινό μας μυστικό, αλλά προσποιούμασταν ότι αθώοι τώρα τα ανακαλύπτουμε.

Η εκπαίδευση να παράγει παιδεία...

—Η αποστολή σας στο ΥΠΠΑΝ ποια αισθάνεστε ότι είναι;

—Να καταφέρουμε και πάλι η εκπαίδευση να παράγει παιδεία. Διαχρονικά η Κύπρος είναι μια από τις πρώτες ευρωπαϊκές χώρες σε αναλογία φοιτητών πανεπιστημίου μέσα στον πληθυσμό. Ταυτόχρονα, όμως, οι Κύπριοι είναι στις τελευταίες θέσεις στην Ευρώπη ως προς το πόσα βιβλία διαβάζουν. Πρέπει να το σκεφτούμε... Ποια στάση έχουμε απέναντι στη γνώση; Μήπως ξεχνάμε τον στόχο της καλλιέργειας και θεωρούμε το σχολείο, το πανεπιστήμιο, τα πτυχία μόνο ως μέσο κοινωνικής ανέλιξης και εργοδότησης; Στο δικό μας επίπεδο, πώς μπορεί να αλλάξουμε

κάτι μέσα από το σχολείο; Κατ' αρχάς να μη μένουμε προσκολλημένοι σε «ύλη» και εξετάσεις, αλλά να δούμε την ουσία της μόρφωσης. Να βελτιώσουμε τη γλωσσική παιδεία όπου προφανώς υπάρχει υστέρηση στην κοινωνία. Βέβαια δεν εξαντλείται το θέμα στη γλωσσική παιδεία και καλλιέργεια. Στον κόσμο όμως που ζούμε, αυτόν της εγγράμματος και κουλτούρας, είναι αρχή των πάντων. Κάτι σαν απόλυτο υπόδειγμα της θέσης μας απέναντι στην καλλιέργεια.

—Το θέμα καλλιέργειας δεν συνδέεται και με το ότι ο πολιτισμός υπήρξε ανέκαθεν παραγκωνισμένος;

—Αν είναι ο πολιτισμός παρα-

γκωνισμένος στη δημόσια σφαίρα, δεν είναι μια ανεξάρτητη επιλογή που αλλάζει με μια απόφαση. Δεν θα αλλάξει κάτι αν το κράτος διαθέσει, ως πούμε, 1% για τον πολιτισμό σε επιχορηγήσεις και υποδομές. Χρειάζεται βέβαια κι αυτό. Όμως άλλη είναι η ουσία.

—Ποια είναι η ουσία;

—Αν είναι παραγκωνισμένος ο πολιτισμός είναι, μεταξύ άλλων, και γιατί μπορεί να τελειώσει το σχολείο χωρίς να ξέρεις ικανοποιητικά τη γλώσσα σου. Να μην μπορείς να επικοινωνήσεις με τον έλλογο κόσμο που μας περιβάλλει, παρά μόνο επιδερμικά. Είναι γιατί, όπως λέγαμε πριν, είμαστε τελευταίοι στη σχέση μας με το βιβλίο, αλλά από τους

πρώτους στη σχέση μας με το πτυχίο. Είναι μια σύνθετη, αλλά ορατή εξέλιξη. Τώρα όμως πολιτικά πάμε να την αντιμετωπίσουμε. Ειλικρινά χαίρομαι που αξιόπιστα ως υπουργός να φέρνω στο κοινοβούλιο νομοσχέδιο για να γίνει επιτέλους μια πολιτική αρχή για τον πολιτισμό: Υφυπουργείο. Από αυτό εξυπακούεται μια στρατηγική και μια προσέγγιση — γιατί από μόνο του ένα Υφυπουργείο δεν σημαίνει κάτι — αλλά σημαίνει ότι βάζουμε έμφαση και δημιουργούμε απαιτήσεις. Θέλουμε στρατηγική στον πολιτισμό και ζωντανό κριτήριο. Όχι μόνο στην πολιτιστική κληρονομιά, αλλά και στη σύγχρονη δημιουργία.

Ασταθή τα επόμενα βήματα αποκλιμάκωσης

Η σταθεροποίηση των επιδημιολογικών δεικτών και ειδικά των νοσοκομείων, εύκολα μπορεί να ανατραπεί τις επόμενες μέρες

Του ΓΙΑΝΝΟΥ ΛΥΤΡΑ

Η επαναδραστηριοποίηση αρκετών τομέων της οικονομίας, αφ' ενός, προσθέτει πόντους στην τακτική που ακολουθεί το Υπουργείο Υγείας για την αποκλιμάκωση, αφ' ετέρου συμβάλλει στην αύξηση του αριθμού των επιβεβαιωμένων περιστατικών. Κατ' επέκταση, παρατηρείται, από την 1η Απριλίου και μετά, μια συνεχιζόμενη αύξηση στις νοσηλείες, μεγαλύτερη από τον αριθμό των εξιτηρίων, σε ημερήσια βάση. Την ίδια ώρα, μέλη της Συμβουλευτικής Επιστημονικής Επιτροπής λαμβάνουν καταγγελίες σε σχέση με κρούσματα μη συμμόρφωσης με τα υγειονομικά πρωτόκολλα σε κέντρα αναψυχής και μάλιστα στους κλειστούς τους χώρους, ενώ λόγος γίνεται και για εισαγωγές ατόμων που έχουν κολλήσει τον νέο κορωνοϊό στο περιβάλλον των εκκλησιών. Στον θάνατο, πλέον, έχουν οδηγηθεί άτομα ηλικίας 40 ετών και άνω, καθώς και άτομα που είχαν λάβει την πρώτη, ακόμα και τις δύο δόσεις του εμβολίου. Προς το παρόν, το Υπουργείο Υγείας δεν φαίνεται ότι θα προκρίνει την επιστροφή σε αυστηρότερα μέτρα, προτού ξεκαθαρίσει η τάση, κάτι που αναμένεται να γίνει τις επόμενες δύο εβδομάδες.

Επιδείνωση δεικτών

Η τελευταία Εθνική Αναφορά για την πανδημία, αποτυπώνει την επιδείνωση της επιδημιολογικής εικόνας παγκύπρια. Ο αριθμός αναπαραγωγής του ιού εκτιμάται στο 1,16, ενώ αύξηση παρουσιάζει και το ποσοστό θετικότητας σε όλες τις επαρχίες. Συγκεκριμένα, στη Λεμεσό είναι 1% από 0,8%, στη Λάρνακα 0,9% από 0,6%, στη Λευκωσία 0,8% από 0,5%, στην Πάφο 0,7% από 0,4%, στην Αμμόχωστο 0,7% από 0,3% και παγκύπρια 0,9% από 0,6%.

Όσον αφορά στα νοσηλευτήρια του ΟΚΥπΥ, οι εισαγωγές αφορούν κυρίως άτομα κάτω των 60 ετών, χωρίς να παρατηρείται αύξηση για τα άτομα άνω των 75 ετών. Παράλληλα, όμως, παρατηρήθηκε μικρή πίεση στις Μονάδες Εντα-

Μέχρι το τέλος Μαρτίου, παρατηρείται μια εξισορρόπηση ανάμεσα στις εισαγωγές και στα εξιτήρια, ωστόσο από την 1η Απριλίου και μετά, η αναλογία κυμαίνεται καθημερινά μεταξύ 25-30 εισαγωγών και 20-25 εξιτηρίων, με αυξημένες εισαγωγές.

τικής Θεραπείας. Σύμφωνα με τον ΟΚΥπΥ, η περίοδος που διανύουμε είναι κρίσιμη και εξαιρετικά ευθραυστή, καθώς νοσηλεύεται καθημερινά μεγάλος αριθμός ασθενών με COVID-19. Αναμένεται περαιτέρω αύξηση των νοσηλευμένων τις επόμενες ημέρες, καθώς αυξάνεται το ποσοστό θετικότητας στην κοινότητα, ενώ η αναλογία εξιτηρίων – εισαγωγών διαφοροποιήθηκε. Συγκεκριμένα, την τελευταία εβδομάδα του Μαρτίου, παρατηρήθηκε μια εξισορρόπηση των δύο, ωστόσο από την 1η Απριλίου και μετά, καταγράφονται περίπου 25-30 εισαγωγές και παραχωρούνται 20-25 εξιτήρια. Ο ΟΚΥ-

Δεν υπάρχει η πρόθεση από το Υπουργείο Υγείας να προκρίνει τη λήψη μέτρων, με τα επόμενα βήματα να ξεκαθαρίζουν σε δύο εβδομάδες περίπου. Προς το παρόν, εξετάζονται οι πιθανές χαλαρώσεις που αναμένεται να παραχωρηθούν μετά το Πάσχα.

πΥ έχει ήδη θέσει σε εφαρμογή το πλάνο για τις 300 κοινές κλίνες και τις 65 κλίνες ΜΕΘ –καθημερινά χρησιμοποιούνται 26-30 ΜΕΘ– και, βάσει αυτού, θεωρείται ότι υπάρχει δικλίδα ασφαλείας για το Σύστημα Υγείας και περιθώριο, προτού η πίεση αυξηθεί, κάτι που αναμένεται να γίνει.

Τις τελευταίες μέρες, επίσης, το Υπουργείο Υγείας ανακοίνωσε τον θάνατο από COVID-19 ατόμων 42 και 44 ετών, και ατόμων που είχαν λάβει την πρώτη ή και τις δύο δόσεις του εμβολίου. Μέλη της ΣΕΕ αναφέρουν ότι πάντα υπάρχει ο κίνδυνος το 5% των εμβολιασθέντων να μην αναπτύξει

προστασία, καθώς και το ότι ο εμβολιασμός δεν παρέχει την ίδια προστασία στους ηλικιωμένους και στους ευπαθείς, που μπορεί να παρέχει στους υγιείς και νεότερους σε ηλικία. Επίσης, τα νεότερα άτομα είναι αυτά τα οποία είναι περισσότερο δραστήρια και με χαμηλότερο ποσοστό εμβολιασμού, συγκριτικά με τα ηλικιωμένα.

Κρίσιμο δεκαπενθήμερο

Καταγγελίες ότι χώροι αναψυχής λειτουργούν κατά παράβαση του διατάγματος τους εσωτερικούς τους χώρους για μεγάλο αριθμό θαμώνων, αναφέρονται εκ μέρους

Συμβουλευτικής Επιστημονικής Επιτροπής, γεγονός που δεν αποκλείεται να συνέβαλε στην αύξηση της θετικότητας. Κι όλα αυτά, ενώ η Τεχνική Επιτροπή ήδη εξετάζει το αν θα δοθούν κάποιες σχετικές χαλαρώσεις, μετά το Πάσχα, με τους επιστήμονες να μην αποκλείουν οι ίδιοι να εισηγηθούν την παράταση της μη λειτουργίας των εσωτερικών χώρων, αν η κατάσταση επιδεινωθεί περισσότερο τις επόμενες δύο εβδομάδες. Παράλληλα, υπό εξέταση το προσεχές διάστημα θα είναι η τυχόν επίπτωση από το άνοιγμα των Γυμνασίων, την στιγμή που ο υπουργός Υγείας ζήτησε από τους ειδικούς να αξιολογήσουν το σενάριο τα σχολεία να κλείσουν πριν ακόμα και από τη Μεγάλη Εβδομάδα.

Όσον αφορά στην εν λόγω περίοδο, ενώπιον της Συμβουλευτικής Επιστημονικής Επιτροπής βρίσκεται το υπό επεξεργασία πρωτόκολλο για τις εκκλησίες, προκειμένου να παραχωρηθούν κάποιες διευκολύνσεις στους πιστούς. Ωστόσο, τα βήματα πρέπει να γίνουν με μεγάλη προσοχή, καθώς, σύμφωνα με τα στοιχεία των τελευταίων ημερών, στα νοσοκομεία εισάγονται άτομα τα οποία έχουν κολλήσει COVID-19 από το περιβάλλον των εκκλησιών.

Χαλαρώσεις υπό αίρεση

Η επιδημιολογική εικόνα των τελευταίων ημερών δεν φαίνεται να επηρεάζει, προς το παρόν, τουλάχιστον, το πλάνο του Υπουργείου Υγείας για την παραχώρηση χαλαρώσεων. Υπό επεξεργασία βρίσκεται το σενάριο επαναλειτουργίας των εσωτερικών χώρων των επιχειρήσεων εστίασης, καθώς και των δεξιώσεων γάμων και βαφτίσεων. Αυτή τη στιγμή δεν φαίνεται να προκρίνεται η επαναφορά περιοριστικών μέτρων, αφού το σύστημα υγείας δείχνει ότι μπορεί να ανταποκριθεί, όπως και η Ομάδα Ικνυλάτνησης. Αν, όμως, το σύστημα υγείας πλησιάσει στα όριά του, δεν θα υπάρχει άλλη επιλογή από την αυστηροποίηση στις στάσεις της κυβέρνησης, τονίζεται από πλευράς Υπουργείου Υγείας.

Νέο πλάνο στρατηγικής στους εμβολιασμούς

Επιταχύνεται ο προγραμματισμός μέχρι αρχές Μαΐου μετά και τα ζητήματα που προέκυψαν με το εμβόλιο της AstraZeneca

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Η κατάρρευση της εμβολιαστικής πύλης την περασμένη Τετάρτη μπορεί να θεωρηθεί και ως η σταγόνα που ξεχείλισε το ποτήρι για τα ζητήματα αξιοπιστίας που αντιμετωπίζει το τελευταίο διάστημα το εμβόλιο της AstraZeneca και που αφήνουν το αποτύπωμά τους στον εμβολιαστικό προγραμματισμό. Η εμφάνιση φαινομένων άρνησης δικαιούχων να διευθετήσουν ραντεβού με το εμβόλιο της Οξφόρδης σήμανε συναγερμό στο επίπεδο που διαχειρίζεται το πρόγραμμα. Οι συσσωρευτικές τάσεις των αδιάθετων ραντεβού κάθε φορά που άνοιγε η εμβολιαστική πύλη, κινητοποιούσαν το υπουργείο Υγείας, το οποίο υπό τον φόβο εκτροχιασμού του εμβολιαστικού σχεδιασμού, έθεσε σε εφαρμογή εναλλακτικό σχεδιασμό. Στη λογική η κρίση μπορεί να γίνει ευκαρία, το πρόγραμμα εμβολιασμού γίνεται πιο «επιθετικό» κυρίως από πλευράς χρονικών περιθωρίων. Ωστόσο, η πιο σοβαρή διαφοροποίηση που φαίνεται ότι θα τεθεί σε εφαρμογή, αφορά τις διαθέσιμες ποσότητες και τη διαχείρισή τους. Σύμφωνα με ασφαλείς πληροφορίες της «Κ», το υπουργείο Υγείας φαίνεται να εγκαταλείπει τη μέχρι σήμερα λογική που ακολουθούσε στους εμβολιασμούς, αναφορικά με τη δεύτερη δόση του εμβολίου, η οποία ήταν διαθέσιμη ανά πάσα στιγμή με το που γινόταν η πρώτη δόση. Σε μια προσπάθεια να τρέξει με γοργότερους ρυθμούς το εμβολιαστικό πρόγραμμα και να

Στην εντατικοποίηση του εμβολιαστικού προγράμματος με το σύνολο των διαθέσιμων ποσοτήτων εμβολίων κινείται το Υπουργείο Υγείας προκειμένου να καλυφθούν οι ηλικίες 48 και άνω τουλάχιστον.

επεκταθεί σε ηλικιακές ομάδες κάτω των 60, για περιορισμένο χρονικό διάστημα οι δεύτερες δόσεις εμβολίων θα χρησιμοποιηθούν για το πρώτο στάδιο εμβολιασμού του πληθυσμού. Η συγκεκριμένη πρακτική, σύμφωνα με τις πληροφορίες που έχουμε στη διάθεσή μας, θα συνεχισθεί μέχρι αρχές Μαΐου σε μια προσπάθεια να καλυφθούν με

την πρώτη δόση των εμβολίων, οι ηλικίες πάνω από 48 ετών τουλάχιστον. Το υπουργείο Υγείας εκτιμά πως από την επιστράτευση του συνόλου των διαθέσιμων δόσεων δεν θα προκληθεί το οποιοδήποτε πρόβλημα με το εμβολιασμό του πληθυσμού που έχει λάβει την πρώτη δόση και που μέχρι σήμερα είχε εξασφαλισμένη και τη δεύτερη. Η

εκτίμηση αυτή στηρίζεται στις αυξημένες παραλαβές ποσοτήτων εμβολίων, που πιστεύεται ότι θα παραληφθούν το επόμενο διάστημα και που θα καλύψουν τις ανάγκες των δεύτερων δόσεων.

Τα ραντεβού

Το δεύτερο στοιχείο του νέου πλάνου που φαίνεται να έχει προ-

κριθεί, αφορά τα ραντεβού και τα χρονικά πλαίσια εντός των οποίων μπορούσε κάποιος μέχρι σήμερα να διευθετήσει τον εμβολιασμό με την πρώτη δόση. Προς αντιμετώπιση του φαινομένου μεγάλου αριθμού αδιάθετων ραντεβού, ένεκα άρνησης δικαιούχων να εμβολιαστούν με το AstraZeneca, το Υπουργείο Υγείας πρότεινε: Περιορίζει τη χρονική διάρκεια διάθεσης των ραντεβού μέσω της εμβολιαστικής πύλης σε 10 ώρες, με ταυτόχρονη μετακίνηση και διάθεση των ραντεβού που έχουν μείνει στα αζήτητα στην επόμενη ηλικιακή ομάδα που μπαίνει σε διαδικασία προγραμματισμού και εμβολιασμού, όπως συνέβη με τις ηλικιακές ομάδες 59-60 και 57-58. Η ίδια τακτική θα ακολουθηθεί και την επόμενη εβδομάδα όπου ο προγραμματισμός ραντεβού θα επεκταθεί σε ηλικίες κάτω των 57 ετών. Όπως είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε, στόχος του Υπουργείου Υγείας είναι μέχρι αρχές Μαΐου να έχει εμβολιασθεί, τουλάχιστον με την πρώτη δόση, ο πληθυσμός από 48 χρονών και άνω. Ο σχεδιασμός αυτός ανταποκρίνεται και στην απαίτηση μεγάλων μερίδας πολιτών να χρησιμοποιούνται τα αδιάθετα εμβόλια για τις επόμενες ηλικιακές ομάδες. Ως προς την επιτάχυνση των εμβολιασμών το Υπουργείο Υγείας διαβεβαιώνει ότι με τις υπάρχουσες ποσότητες εμβολίων καλύπτονται πλήρως και όσοι πολίτες έχουν λάβει την πρώτη δόση του εμβολίου.

Η άρνηση του AstraZeneca με αριθμούς

Οι δυσκολίες που έχουν παρουσιασθεί με την αποδοχή ραντεβού με AstraZeneca και που οδήγησαν το Υπουργείο Υγείας σε προσωρινή αλλαγή ρότας σχετικά με τις δεύτερες δόσεις των εμβολίων, αλλά και τη διαχείριση των αδιάθετων ραντεβού, φαίνονται ξεκάθαρα από τα στοιχεία που υπάρχουν. Από τις 15.000 ραντεβού που ήταν διαθέσιμα για 10 ώρες την περασμένη Παρασκευή για τις ηλικίες 59-60, μέχρι αργά το απόγευμα της ίδιας μέρας είχαν διευθετηθεί μόνο 4.500 ραντεβού. Επίσης, από τα 17.814 διαθέσιμα ραντεβού για άνω των 64 ετών, διευθετήθηκαν 11.630 ραντεβού. Σε χαμηλά επίπεδα κινήθηκε και ο εναποπρογραμματισμός 7.200 ραντεβού από τα οποία διευθετήθηκαν 4.104, ενώ τα υπόλοιπα 3.906 εντάχθηκαν εκ νέου στον εμβολιαστικό προγραμματισμό. Η ίδια εικόνα παρουσιάσθηκε και για τα ραντεβού (7.500) που αφορούσαν άτομα με παχυσαρκία και διαβήτη. Η συντριπτική πλειοψηφία των αδιάθετων ραντεβού αφορά το εμβόλιο της AstraZeneca.

Η εμπειρία μου αφορά όλη την κοινωνία

Επιτρέπονται οι αποκρώσεις, αλλά η στρατηγική κατεύθυνση είναι μία, λέει η βουλευτρια Σάβια Ορφανίδου για τον ΔΗΣΥ

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

«Η προσωπική μου εμπειρία δεν αφορά μόνο εμένα, αφορά όλη την κοινωνία και τις άμεσα επηρεαζόμενες γυναίκες. Εν τέλει, γιατί είμαστε στην πολιτική; Δεν είναι για να βελτιώνουμε τη ζωή των συμπολιτών μας;» λέει στην «Κ» η βουλευτρια του ΔΗΣΥ στη Λευκωσία και η οποία επαναδιακρίνει την εκλογή της Σάβια Ορφανίδου.

—Σε τρεις γραμμές ποια είναι η οικονομική θέωρηση του ΔΗΣΥ;

—Ο ΔΗΣΥ είναι η φιλελεύθερη, κατ'εξοχήν ευρωπαϊκή παράταξη του τόπου, η οποία στηρίζει τις αρχές της ελεύθερης αγοράς, της ιδιωτικής πρωτοβουλίας και της επιχειρηματικότητας, ενώ παράλληλα υποστηρίζει την ενίσχυση του κράτους πρόνοιας και της κοινωνικής συνοχής.

—Είναι η οικονομική ανάκαμψη το δυνατό χαρτί του ΔΗΣΥ, ή έχει πλέον καεί;

—Το χαρτί της οικονομίας για τον ΔΗΣΥ εξακολουθεί να έχει πολύ θετικό πρόσημο. Όλοι μας θα πρέπει να κρινόμαστε στα δύσκολα και με βάση το αποτέλεσμα. Περνάμε ξανά μια πρωτοφανή κρίση, την πανδημία. Εάν σήμερα έχουμε την ευχέρεια να στηρίξουμε οικονομικά την κοινωνία μας, τις επιχειρήσεις και όχι μόνο, είναι λόγω της συντησίας και υπεύθυνης οικονομικής διαχείρισης των προηγούμενων ετών που οδήγησε στην ανάπτυξη και στα δημοσιονομικά πλεονάσματα. Τα πλεονάσματα επέτρεψαν τη στήριξη των πολιτών που έχουν ανάγκη με τη μορφή επιδομάτων και χορηγιών. Σημειώνω με έμφαση: Είναι λόγω αυτής της διαχείρισης που σήμερα η Κύπρος εξακολουθεί να βρίσκεται στην επενδυτική βαθμίδα και να έχει τη δυνατότητα να δανείζεται, με σχεδόν μηδενικά επιτόκια, από τις διεθνείς αγορές για να στηρίξει τους πολίτες.

“

Η θέση του Δημοκρατικού Συναγερμού, την οποία ασπάζεται και ο Χάρης Γεωργιάδης, είναι η επίλυση του εθνικού μας ζητήματος στη βάση της διζωνικής, δικονομικής ομοσπονδίας.

—Κάποιοι λένε πως βάζετε την προσωπική σας ζωή στον προεκλογικό βωμό, πώς απαντάτε;

—Με απόλυτη ειλικρίνεια! Ο προεκλογικός του κάθε βουλευτή βασίζεται στις πολιτικές απόψεις/θέσεις που προσβέπει, αλλά κυριότερα στο κοινοβουλευτικό έργο που έχει να επιδείξει κατά τη διάρκεια της κοινοβουλευτικής της/του πορείας. Στην προσωπική μου ζωή απέκτησα την ευλογία της μητρότητας, μέσα από τις δύσκολες, χρονοβόρες και πολύ δαπανηρές διαδικασίες της εξωσωματικής. Στη Βουλή προσπάθησα να μετατρέψω αυτές τις εμπειρίες και γνώσεις, σε πολιτικές που βελτιώνουν τη ζωή των γυναικών της Κύπρου και που διευκολύνουν το δικαίωμα της κάθε γυναίκας στη μητρότητα. Αναθεωρήσαμε το Σχέδιο Επιχορήγησης για τις Εξωσωματικές, επιτυγχάνοντας, για πρώτη φορά, τη συμπερίληψη των μονηρών ατόμων και των γυναικών σε σχέση, καθώς και την επιχορήγηση της διαδικασίας φύλαξης ωαρίων ύψους €2.000, η οποία δεν υπήρχε στο προηγούμενο σχέδιο. Επιπρόσθετα, με στόχο την αντιμετώπιση της υπογονιμότητας και υπογεννητικότητας στην Κύπρο, προώθησα τη σωστή και έγκαιρη ενημέρωση των γυναικών για τη φύλαξη ωαρίων, για να γνω-

Η Σάβια Ορφανίδου λέει στην «Κ» πως στη Βουλή προσπάθησε να μετατρέψει τις εμπειρίες της σε πολιτικές που βελτιώνουν τη ζωή των γυναικών.

ρίζουν από νεαρή ηλικία τη δυνατότητα φύλαξης της γονιμότητάς τους για το μέλλον. Τέλος, πρότεινα τη δωρεάν διαδικασία φύλαξης ωαρίων και σπέρματος για τους καρτινοπαθείς, το οποίο έτυχε θετικής ανταπόκρισης από το αρμόδιο Υπουργείο. Η προσωπική μου εμπειρία δεν αφορά μόνο εμένα, αφορά όλη την κοινωνία και τις άμεσα επηρεαζόμενες γυναίκες. Εν τέλει, γιατί είμαστε στην πολιτική; Δεν είναι για να βελτιώσουμε τη ζωή των συμπολιτών μας;

—Πόσο εύκολο είναι να λειτουργείτε κομματικά μέσα σε ένα εν πολλοίς συντηρητικό ακροατή-

ριο ή αν θέλετε μεταξύ φιλελεύθερων και λαϊκής δεξιάς;

—Ο ΔΗΣΥ ανήκει στη μεγάλη οικογένεια του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος, του κεντροδεξιού πολιτικού χώρου, ο οποίος διέπεται από τις ιδεολογικές αρχές της χριστιανοδημοκρατίας και του φιλελεύθερου συντηρητισμού. Η πολυφωνία και η πολυσυλλεκτικότητα ήταν πάντοτε η δύναμη του Δημοκρατικού Συναγερμού. Αυτά που μας ενώνουν είναι πάντα μεγαλύτερα από αυτά που μας χωρίζουν. Είμαστε παράταξη με σαφή στρατηγικό προσανατολισμό την Ευρώπη και την επίλυση του Κυπρια-

κού. Δεν είμαστε συγκεντρωτικό κόμμα, επιτρέπονται οι αποκρώσεις, αλλά η στρατηγική κατεύθυνση είναι μία.

—Ανήκατε στην κληριδική σχολή σκέψης του Πατριωτικού Ρεαλισμού, όπως έχετε δηλώσει. Ο νέος ρεαλισμός του Χάρη Γεωργιάδη πώς σας ακούγεται;

—Η ξεκάθαρη θέση του Δημοκρατικού Συναγερμού, την οποία ασπάζεται και ο Χάρης Γεωργιάδης, είναι η επίλυση του εθνικού μας ζητήματος στη βάση της διζωνικής, δικονομικής ομοσπονδίας, όπως καθορίζεται στα ψηφίσματα των Η.Ε., χωρίς εγγυήσεις, επεμβατικά δικαιώματα και κατοχικούς στρατούς.

—Λείπει η βούληση των γυναικών να συμμετέχουν στα κοινά ή έντονη παρουσία της πατριαρχικής κοινωνίας τις εμποδίζει;

—Δεν θεωρώ ότι απουσιάζει η βούληση από γυναίκες να συμμετέχουν στα κοινά. Θεωρώ ότι η ενασχόληση με την πολιτική είναι μια δύσκολη εξίσωση για όλους τους ενδιαφερόμενους, ανεξαρτήτως φύλου, ιδιαίτερα αυτή τη δύσκολη εποχή που διανύουμε με τη μεγάλη απαξίωση των πολιτών προς τους πολιτικούς. Σε κάθε περίπτωση, πιστεύω ότι τα τελευταία χρόνια όλο και περισσότεροι πολίτες εμπιστεύονται γυναίκες πολιτικούς, αλλά σίγουρα έχουμε ακόμη αρκετό δρόμο να διανύσουμε για να επιτύχουμε τη σωστή ισορροπία μεταξύ των δύο φύλων, καθώς κάτι τέτοιο προϋποθέτει αλλαγή κουλτούρας και στερεοτύπων.

—Έχετε εισηγηθεί τη θέσπιση Εθνικής Στρατηγικής για την αντιμετώπιση του χρηματοοικονομικού αναφαρτισμού στην Κύπρο, εισαγωγή χρηματοοικονομικής παιδείας στο γυμνάσιο... μήπως είναι περιττή πολυτέλεια αυτή τη στιγμή κάτι τέτοιο; Υπάρχουν τόσα άλλα μείζονα ζητήματα...

—Ακριβώς το αντίθετο θα έλεγα.

Πανεπιστημιακές μελέτες κατέδειξαν ότι 6 στους 10 Κύπριους είναι χρηματοοικονομικά αναλφάβητοι, ενώ παράλληλα υπάρχει σοβαρό θέμα και με τον ψηφιακό χρηματοοικονομικό αναλφάβητισμό, ο οποίος δημιουργεί πολλαπλούς κινδύνους για τη μακροπρόθεσμη χρηματοοικονομική ευημερία των πολιτών, αλλά και της ίδιας της χώρας. Αναλογιστείτε για λίγο πόσο διαφορετικός θα ήταν ο κόσμος και η παγκόσμια οικονομική ιστορία, εάν η πλειοψηφία των πολιτών ήξεραν τι είναι το επιτόκιο, διάβαζαν τα μικρά γράμματα στα συμβόλαια, ήξεραν να διαχειρίζονται το ιδιωτικό τους χρέος. Γι' αυτό τον λόγο οφείλω να ευχαριστήσω για ακόμη μια φορά την Κεντρική Τράπεζα που συντονίζει το όλο ζήτημα, αλλά και όλους τους εμπλεκόμενους φορείς που αποδέχτηκαν την πρότασή μου και έχουν ήδη ξεκινήσει δουλειά.

—Αν επανεκλεγείτε για ποιο πράγμα θα συνεχίσετε να πολεμάτε;

—Εάν με τιμήσουν οι πολίτες με την ψήφο τους, θα ασχοληθώ με θέματα στον τομέα της υγείας, της επιχειρηματικότητας, του περιβάλλοντος, αλλά και με ζητήματα των ευάλωτων ομάδων. Σε αυτό το πλαίσιο θα ολοκληρωθεί η συζήτηση για την Πρόταση Νόμου που έχω υποβάλει για την παροχή προτεραιότητας σε ουρές αναμονής σε δημόσιους και ιδιωτικούς χώρους για τα άτομα με αναπηρία, για άτομα άνω των 70 ετών, για εγκυμονούσες και πολύτεκνες. Κυριότερος και άμεσός μου στόχος, όμως, θα είναι να προωθήσω περαιτέρω πολιτικές που διευκολύνουν τη μητρότητα, όπως ο εκσυγχρονισμός και η βελτίωση της νομοθεσίας για την ιατρικά υποβοηθούμενη αναπαραγωγή, η παροχή της δυνατότητας των μονηρών ατόμων να κάνουν παιδί μέσω παρενθետικής μέτρησης, η δημιουργία χώρων θηλασμού σε δημόσιους και εργασιακούς χώρους και η επέκταση της άδειας μητρότητας από τους 4 στους 6 μήνες.

Η Αριστερά δεν υπήρξε ποτέ υπόθεση του ενός

Είτε εκλεγώ είτε όχι, θα παραμείνω παρών στους αγώνες του Λαϊκού Κινήματος, λέει στην «Κ» ο Νεοκλής Συλικιώτης

Συνέντευξη στη
ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

«Η εκλογή μου ή όχι δεν έχει καθόλου να κάνει με την επιλογή ζωής, την οποία έκανα χρόνια πριν και στην οποία έχω μείνει πιστός μέχρι τέλους, να δηλώνω πάντα παρών στους αγώνες του Λαϊκού Κινήματος και της Κύπρου», λέει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο πρώην ευρωβουλευτής και υποψήφιος βουλευτής του ΑΚΕΛ Λεμεσού Νεοκλής Συλικιώτης. Κληθείς να απαντήσει γιατί ένα πολιτικό πρόσωπο που υπηρέτησε σε υπουργεία και στις Βρυξέλλες διεκδικεί θέση στη Βουλή, σημειώνει πως δεν έχει παροπλιστεί, αλλά παραμένει μάχιμο στέλεχος και υπογραμμίζει πως η δύναμη σε κάθε ομάδα είναι ο συνδυασμός πείρας με ανανέωση. Απαντά για τα περί συνεργασίας με το ΔΗΚΟ και το ενδεχόμενο ανανέωσης προσώπων στο ΑΚΕΛ.

—Σε τρεις γραμμές ποια είναι η πεμπτούσια της Αριστεράς;

—Η Αριστερά είναι συνώνυμη με την κοινωνική πρόοδο. Ο αγώνας για ένα διαφορετικό αύριο, για έναν άλλο κόσμο στον οποίο ο άνθρωπος και οι ανάγκες του θα είναι στο επίκεντρο. Σε τελική ανάλυση αγώνες για την οικοδόμηση της κοινωνίας χωρίς εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο.

—Γιατί θέλει να γίνει βουλευτής ένα πολιτικό πρόσωπο που διέτελεσε επτά χρόνια υπουργός και πέντε ευρωβουλευτής;

—Η δύναμη σε κάθε ομάδα πιστεύω ότι βρίσκεται στον συνδυασμό της πείρας με την ανανέωση. Δεν έχω παροπλιστεί, παραμένω μάχιμο στέλεχος. Η πείρα και οι γνώσεις που μου έδωσαν οι θητείες μου σε θέσεις ευθύνης πιστεύω ότι μπορούν να αξιοποιηθούν προς όφελος της δουλειάς που έχουμε

“

Στο ΑΚΕΛ η ανανέωση είναι μια συνεχής διαδικασία. Στα τελευταία χρόνια υπήρξε μάλιστα μαζική ανανέωση προσώπων. Αυτό αναμένεται να γίνει και στο επόμενο Συνέδριο, που θα πραγματοποιηθεί τον Ιούνιο.

να κάνουμε στη νέα Βουλή. —Αν δεν εκλεγείτε κλείνει ο πολιτικός σας κύκλος ή να αναμένουμε εξελίξεις στο εκλογικό συνέδριο;

—Η εκλογή μου ή όχι δεν έχει καθόλου να κάνει με την επιλογή ζωής, την οποία έκανα χρόνια πριν και στην οποία θα μείνω πιστός μέχρι τέλους, να δηλώνω πάντα παρών στους αγώνες του Λαϊκού Κινήματος και της Κύπρου.

—Είστε της σχολής σκέψης που λέει ότι η διαχείριση του συστήματος από την Αριστερά τη φθίνει ή της σχολής της διαχείρισης του συστήματος;

—Το βέβαιο είναι ότι το σύστημα πρέπει να αλλάξει. Για να γίνει αυτό δεν αρκεί να κερδίζονται εκλογές, πρέπει να κερδίζονται συνειδήσεις. Από εκεί και πέρα κάθε φορά, σε κάθε εποχή και σε όποια συνθήκη και αν βρεθεί η Αριστερά οφείλει να αφήνει το αποτύπωμά της.

—Το ΑΚΕΛ έχει επικρίνει σφόδρα την κυβέρνηση για την παροχή υπηκοότητας, ωστόσο όλο αυτό υπήρχε και επί δικής σας υπου-

Σε κάθε εποχή και σε όποια συνθήκη και αν βρεθεί η Αριστερά οφείλει να αφήνει το αποτύπωμά της, λέει στην «Κ» ο Νεοκλής Συλικιώτης.

γιας. Εσείς δεν φέρετε ευθύνη;

—Το κυπριακό επενδυτικό πρόγραμμα δημιουργήθηκε το 2007 στη βάση αυστηρών κριτηρίων για πρόσκληση επενδυτών. Μέχρι το 2013 δεν υπήρξε ούτε και ένα δημοσίευμα που να δυσφημεί την Κύπρο, καμιά σύσταση από την Ε.Ε. ούτε και μία περίπτωση παράτυπης παραχώρησης υπηκοότητας. Επί κυβέρνησης ΔΗΣΥ —Αναστασιάδη φτάσαμε στο σημείο να ξεκινά σε βάρος της Κύπρου η Κομισιόν δια-

δικασία επί παραβάσει και να δια-

σφύρεται η Κύπρος Διεθνώς

—Μετά από πέντε χρόνια στο Ευρωκοινοβούλιο δεν έχετε πειστεί ότι η μόνη μας διέξοδος είναι η Ε.Ε.;

—Πέντε χρόνια στο Ευρωκοινοβούλιο έμαθα και έζησα τα μικρά και μεγάλα προβλήματα των λαών της Ευρώπης. Οι αντιφάσεις, τα αδιέξοδα και οι ανισότητες που αναπαράγει η Ε.Ε. δεν μπορούν να αποσιωπηθούν, ούτε να κρυφτούν

πίσω από τα εύκολα συνθήματα.

—Το σύγχρονο ελπιδοφόρο πρόσωπο της Αριστεράς είναι ο πρωθυπουργός Τσίπρας, ο Ούγκο Τσάβες ή η Τζασίντα Άρντεν;

—Το πρόσωπο της Αριστεράς είναι οι μεροκαματιάρηδες, οι εργαζόμενοι που αγωνίζονται για τα δικαιώματά τους, οι φοιτητές και οι μαθητές που αγωνίζονται για μόρφωση και παιδεία για όλους, οι συνταξιούχοι που αγωνίζονται για αξιοπρέπεια. Η Αριστερά δεν στηρίζεται σε ένα άτομο. Ο αγώνας για κοινωνική πρόοδο δεν υπήρξε ποτέ υπόθεση του ενός, αλλά των πολλών.

—Ίσως είναι καιρός για ριζική ανανέωση προσώπων εντός του κόμματος, δεδομένων και των χαμηλών ποσοστών που παρουσιάζει;

—Στο ΑΚΕΛ η ανανέωση είναι μια συνεχής διαδικασία. Στα τελευταία χρόνια υπήρξε μάλιστα μαζική ανανέωση προσώπων. Αυτό αναμένεται να γίνει και στο επόμενο, στο 23ο Συνέδριο, που θα πραγματοποιηθεί τον Ιούνιο.

—Υπάρχουν προσωπικές ατζέντες εντός ΑΚΕΛ ή τα περί παραγωγισμού είναι αναχρονιστικές ιδιοτροπίες;

—Ο παραγοντισμός είναι φαινόμενο ξένο για το ΑΚΕΛ και την Αριστερά, κατά την άποψή μου είναι και αναχρονιστικό. Στο ΑΚΕΛ και την Αριστερά πρέπει να κυριαρχεί η αρχή της συλλογικότητας.

—Υπάρχει η έντονη δημολογία για φλερτ με το ΔΗΚΟ με ορίζοντα το 2023. Πώς αξιολογείτε μία τέτοια προοπτική;

—Το ΑΚΕΛ επιδιώκει διαχρονικά συνεργασίες με άλλες πολιτικές δυνάμεις στη βάση αρχών, τόσο στο Κυπριακό όσο και στα κοινωνικοοικονομικά ζητήματα. Τώρα επικεντρωθήκαμε στις βουλευτικές εκλογές που είναι κρίσιμες για το τόπο

και το αποτέλεσμά τους θα είναι καθοριστικό για τις όποιες μελλοντικές συνεργασίες. Ένα ενισχυμένο ΑΚΕΛ θα είναι ο ισχυρός πόλος μιας συνεργασίας για προοδευτική αλλαγή το 2023.

—Με δεδομένο ότι το Κυπριακό είναι το μείζον και οι θέσεις ΑΚΕΛ - ΔΗΣΥ βρίσκονται πιο κοντά παρά με άλλα κόμματα για ποιο λόγο να μην κινήσετε υπέρβαση και να συνεργαστείτε τα δύο μεγάλα κόμματα;

—Εμείς ποτέ δεν αποκρύψαμε τις θέσεις μας στο Κυπριακό. Επομένως είναι δεδομένη η δική μας συνέπεια και αποφασιστικότητα για λύση ΔΔΟ με πολιτική ισότητα όπως ορίστηκε από τον ΟΗΕ. Για να είμαι ειλικρινής δεν έχω καταλάβει ποιος ακριβώς είναι οι θέσεις του ΔΗΣΥ στο Κυπριακό. Μετά το Κραν Μοντάνα θώλωσε το τοπίο. Ποιος μπορεί με βεβαιότητα να απαντήσει ποια είναι η θέση του ΔΗΣΥ και του Κ. Αναστασιάδη για την πολιτική ισότητα, τι προτείνουν τελικά για την αποκεντρωμένη ομοσπονδία, τι να εννοούσε άραγε με τον νέο ρεαλισμό ο Χάρης Γεωργιάδης;

—Σε ποιο βιβλίο ανατρέχετε συχνά;

—Στο «Οι δέκα μέρες που συγκλόνισαν τον κόσμο».

—Το όνομά σας ενεπλάκη σε μία ποδοσφαιρική διαμάχη. Η εμπλοκή σας με την ΑΕΛ ίσως να γυρίζει μπουμπουρανγκ τελικά;

—Η ΑΕΛ είναι η ομάδα μου, όλη μου τη ζωή, μου χάρισε χαρές και πίκρες, μπουμπουρανγκ ποτέ.

—Ποια θα είναι η πρώτη πολιτική σας πράξη στο ενδεχόμενο εκλογής σας;

—Μαζί με την υπόλοιπη κοινοβουλευτική ομάδα θα βάλουμε μπροστά να κάνουμε πράξη τις προτάσεις μας, πρώτα και κύρια τις προτάσεις μας για τους εργαζόμενους.

Μόνο με μια Κύπρο διάφανη έχουμε μέλλον

Η Θεανώ Καλαβανά απαντά για ποιο λόγο επέλεξε τελικά να κατέλθει στις βουλευτικές εκλογές με το Κίνημα Οικολόγων

Συνέντευξη στη

ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Ούτε μέλος των Νέων Δυνάμεων υπήρξα, ούτε του ΑΚΕΛ, λέει στη συνέντευξη της στην «Κ» η υποψήφια βουλευτριά του Κινήματος Οικολόγων Θεανώ Καλαβανά, απαντώντας στο πώς ενώ βρισκόταν κοντά στο ΑΚΕΛ βρέθηκε τελικά στο ψηφοδέλτιο του Κινήματος Οικολόγων. Όπως λέει, οι θέσεις των Πρασίνων την εκφράζουν σε εξαιρετικά μεγάλο βαθμό. Απαντά για το αν υπάρχει αντίφαση να κατέρχεται με ένα αντιομοσπονδιακό κόμμα, ένα πρόσωπο που δουλεύει εντατικά για λύση, με ποιον πρόβλεπε να συνεργαστούν το 2023 και τον ρόλο της διαφάνειας στην πολιτική.

—Από το επιτελείο του Σταύρου Μαλά και με την εμπλοκή σας στις Νέες Δυνάμεις του ΑΚΕΛ, πώς αποφασίσατε να κατέλθετε τελευταία στιγμή υποψήφια με τους Οικολόγους;

—Στήριξα τον Σταύρο, επειδή σε θέματα πολιτικά και κοινωνικοοικονομικά συνέπιπταν οι απόψεις μας και υπήρξε ξεκάθαρος στις προθέσεις του να αντιμετωπίσει αποφασιστικά τα φαινόμενα διαφθοράς. Ούτε μέλος των Νέων Δυνάμεων υπήρξα, ούτε μέλος του ΑΚΕΛ. Εδώ και χρόνια συμμετέχω στον δημόσιο διάλογο ως μια ανέντακτη πολίτης και υπό αυτή την ιδιότητα προσφώνησα τον κ. Μαλά στην προεκλογική του συγκέντρωση στο στάδιο «Ελευθερία», παραμονές των προεδρικών εκλογών τον 2018. Η απόφασή μου να κατέλθω ως υποψήφια συνεργαζόμενη με το Κίνημα Οικολόγων υπήρξε μια πλήρως συνειδητοποιημένη απόφαση. Οι θέσεις που εκφράζουν οι «Πράσινοι» σε ζητήματα που σχετίζονται με την ποιότητα ζωής μας, την πρόσβληση ανάπτυξης, την αντιμετώπιση των φαινομένων διαφθοράς, τη δημιουργία ενός κράτους δικαίου, καθώς και την οικοδόμηση μιας χώρας που να αντιμετωπίζει ισότητα τους πολίτες της και να τους δίνει ίσες ευκαιρίες με εκφράζουν σε εξαιρετικά μεγάλο

“

Με το Κίνημα των Οικολόγων έχω κουβεντιάσει με ειλικρίνεια. Ως συνεργαζόμενη με το Κίνημα, δεν μου ζητήθηκε να εγκαταλείψω τις θέσεις μου και ασφαλώς και εγώ αντιλαμβάνομαι και σέβομαι ότι το Κίνημα έχει μια διαφοροποιημένη προσέγγιση στο Κυπριακό.

βαθμό. Με αυτό ως δεδομένο, αποφάσισα να κατέλθω με τους Οικολόγους. Θεωρώ πως είναι ένας έντιμος, καθαρός πολιτικός φορέας, χωρίς οποιεσδήποτε εξαρτήσεις, μέσω του οποίου μπορώ να υπερασπιστώ τα πραγματικά συμφέροντα των συμπολιτών μου.

—Η ηγεσία των Οικολόγων έχει ξεκαθαρίσει πως παραμένει συνεπής στις συνεδριακές αποφάσεις για το Κυπριακό, αυτή που αντιτάσσεται στη διζωνική, δικονομική ομοσπονδία. Δεδομένα και της δικής σας προσήλωσης στη λύση διζωνικής, δικονομικής ομοσπονδίας, κάτι τέτοιο δεν αποτελεί αντίφαση;

—Δεν έχω αποκριθεί ποτέ τις θέσεις μου στο Κυπριακό, ούτε και έχω αποστασιοποιηθεί από τις θέσεις που έχω υπερασπιστεί στον δημόσιο διάλογο. Με το Κίνημα των Οικολόγων έχω κουβεντιάσει με ειλικρίνεια. Ως συνεργαζόμενη με το Κίνημα, δεν μου ζητήθηκε να εγκαταλείψω τις θέσεις μου και ασφαλώς και εγώ αντιλαμβάνομαι και σέβομαι ότι το Κίνημα έχει μια διαφοροποιημένη προσέγγιση στο Κυπριακό.

—Στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης επικρίνατε την πολυφωνία

Η πάταξη της διαφθοράς μέσα στους κόλπους των ΠΕΠ και των οικογενειών τους θα είναι η πρώτη πολιτική πράξη της Θεανώς Καλαβανά στο ενδεχόμενο που εκλεγεί, λέει στην «Κ».

στον Συναγερμό και την καταδείξατε ως ασυνέπεια. Στους Οικολόγους ισχύει κάτι άλλο;

—Η πολυφωνία σε ένα πολιτικό σχηματισμό δεν συνιστά απαραίτητα αρνητικό στοιχείο. Αυτό που επικρίνω είναι την «συμβίωση» απόψεων, οι οποίες εξ ορισμού είναι εντελώς ασύμβατες και τις οποίες καμία διαδικασία εσωτερικού διαλόγου δεν γεφυρώνει. Πώς συνυπάρχει π.χ. ο Νεοφύτου, θιασώτης της ομοσπονδίας, με τον Γεωργιάδη, ο οποίος επιχειρήσει να μας πλάσσει τη λύση των δύο κρατών; Πώς ανέχονται έναν πρόεδρο που μετέφερε σε δεκάδες συνομιλητές του, για μια περίοδο, την ιδέα της λύσης των δύο κρατών; Προτάσεις που αφορούν την εκχώρηση μέρους

της πατρίδας μας στην Τουρκία. Στο Κίνημα Οικολόγων υπάρχει σε μεγάλο βαθμό συναντίληψη στα πλείστα πολιτικά ζητήματα. Στο Κυπριακό οι διαφορετικές απόψεις που εκφράζονται αποβλέπουν, στο σύνολό τους, στην επανένωση της Κύπρου και όχι στην αποδοχή, αναγνώριση της διχοτόμησης.

—Συμφωνείτε με το περιεχόμενο της ομιλίας του Χαράλαμπου Θεοπέμπτου στην ολομέλεια της Βουλής όταν συζητήθηκε το Κυπριακό;

—Παραμένω ξεκάθαρη στις θέσεις μου. Όταν και εφόσον έλθει ενώπιόν μας ένα ολοκληρωμένο σχέδιο λύσης θα τοποθετηθώ αναλόγως. Με βασικό γνώμονα την επανένωση της χώρας μου, την

απαλλαγή από την κατοχή, τη διαμόρφωση συνθηκών ευημερίας και ασφάλειας για όλους τους Κύπριους. Δεν μπορώ να προεξοφλήσω ποια θα είναι η στάση του Κινήματος των Οικολόγων. Είμαι βέβαιη, όμως, ότι η όποια τοποθέτηση θα προκύψει μέσα από ένα ειλικρινή διάλογο του οποίου μοναδική έγνοια και επιδίωξη θα είναι το καλώς νοούμενο συμφέρον του τόπου.

—Έχει θέση ο επιστημονικός λόγος στην πολιτική;

—Δεν σημαίνει ότι όποιος είναι καλός πολιτικός είναι και καλός επιστήμονας αλλά ούτε και το ανάποδο. Το ιδανικό θα ήταν να έχουμε πολιτικό λόγο που να είναι επιστημονικός μακριά από λαϊκισμούς. Κάτι που προσπαθώ να τηρώ μέχρι τώρα.

—Ποια είναι τα τρία πολιτικά μέτρα που μπορούν να καταστήσουν την Κύπρο του σήμερα σε χώρα αξιοκρατίας και διαφάνειας;

—Πρώτο οι πραγματικά Ανεξάρτητες Αρχές. Έχουμε Σύνταγμα Έκτακτης Ανάγκης. Ο ΠτΔ έχει υπερεξουσίες. Οι ανεξάρτητες αρχές οφείλουν να ελέγχουν τους πάντες για να διασφαλιστεί η διαφάνεια και η αξιοκρατία. Δεύτερο, το Πόθεν Έσχες των ΠΕΠ. Η ετήσια υποβολή του σε συνδυασμό με τη φορολογική δήλωση. Το πάγωμα λογαριασμών των ΠΕΠ και της οικογένειάς τους, όταν δεν μπορούν να δικαιολογήσουν τα ετήσια έσοδά τους. Τρίτο διορισμοί και προσλήψεις. Όλοι οι διορισμοί να γίνονται στη βάση αντικειμενικών κριτηρίων αντί με ρουσφέτια από πολιτικές νοοτροπίες παλιές κοπής.

—Για πολλούς οι βουλευτικές εκλογές αποτελούν πρόκριμα για τις προεδρικές. Μπορείτε να πείτε καθαρά με ποιους πιστεύετε ότι μπορούν να συνεργαστούν οι Οικολόγοι;

—Παρόλο που είναι δύο ξεχωριστές πολιτικές αναμετρήσεις, εντούτοις θα φανεί τα επόμενα χρόνια με ποιους συντάσσεται το κίνημα κοινοβουλευτικά.

—Σε ποιο βιβλίο επανέρχαστε συχνά;

—Σε τρία βιβλία. Το πρώτο αφορά διαπραγματεύσεις «Hostage at the Table» του Kohlhrieser, το δεύτερο αφορά την αλλαγή σε συνθήκες δύσκολες «SWITCH» των Heath, το τρίτο η «Συμμορία» του Δρουσιώτη που αφορά την διακυβέρνηση Αναστασιάδη.

—Ποια ήταν η τελευταία παράσταση που έχετε δει;

—Το κτήνος στο Φεγγάρι». Η παράσταση δραματοποιεί μια ιστορία των επιζώντων της Αρμενικής Γενοκτονίας, με όλα τα ψυχικά τραύματα των ανθρώπων/προσφύγων επιζώντων.

—Ποιο είναι το ελπιδοφόρο πρόσωπο της πολιτικής; Η Ντομνίκ Βουανέ, η Τζασίντα Άρντεν ή η Καμάλα Χάρις;

—Θα μιλάω την Ντομνίκ Βουανέ, ως τη γυναίκα επιστήμονα που ασχολήθηκε με την οικολογία και την πολιτική. Ο διορισμός της Καμάλα Χάρις, ως της πρώτης γυναίκας αντιπροέδρου των ΗΠΑ, έδωσε θετικά μηνύματα στον κόσμο. Το ελπιδοφόρο πρόσωπο της πολιτικής για εμένα είναι η Τζασίντα Άρντεν. Είναι ανθρώπινη, δίκαιη και αποφασιστική. Από το 2017 έχει καταφέρει μέσα από μια προοδευτική πολιτική να διαχειριστεί σοβαρά θέματα όπως το τρομοκρατικό κτύπημα το 2019, προωθώντας την ενότητα αντί τη διχονομία, υλοποιεί δράσεις που αφορούν την κλιματική αλλαγή, εφάρμοσε την ίση αμοιβή ανάμεσα στα δύο φύλα, διαχειρίστηκε την πανδημία με αποτελεσματικό τρόπο.

—Ποια θα είναι η πρώτη σας πολιτική πράξη στο ενδεχόμενο που εκλεγείτε;

—Η πάταξη της διαφθοράς μέσα στους κόλπους των ΠΕΠ και των οικογενειών τους. Το Πόθεν Έσχες πρέπει να συνδεθεί με την ετήσια φορολογική δήλωση στη βάση της πρότασης του δρ. Πισσαρίδη για τη Λευκή Βίβλο. Οι πολίτες χρειάζεται να ξαναμπιστευθούν την πολιτική και το κράτος. Για εμένα πρώτα είναι ο τόπος μας, πρώτα είναι μια Κύπρος διάφανη γιατί μόνο έτσι τα παιδιά μας θα έχουν μέλλον εδώ.

ΑΡΘΡΟ / Του ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ

Κυπριακό πρόβλημα: Διαφάνεια και διαπραγματεύσεις

Παρόλο που κυκλοφορεί ευρέως η εκτίμηση σύμφωνα με την οποία «το κυπριακό πρόβλημα είναι σχεδόν λυμένο» και «σχεδόν όλα είναι συμφωνημένα», η επίσημη πληροφόρηση στις οποίες τυγχάνουν οι Κύπριοι πολίτες δεν ανταποκρίνεται σε αυτή την επώδη. Αντίθετα, διαπιστώνεται ελλειμματική επίσημη ενημέρωση αναφορικά με τα συμφωνηθέντα, που αφορούν τις κατατεθείσες προτάσεις και τις επιτευκθείσες συγχλίσεις.

Έτσι, διευρύνεται περαιτέρω το χάσμα μεταξύ λαού και ηγεσίας, με κίνδυνο την ανάπτυξη σοβαρών αποκλίσεων μεταξύ εκείνων που ο λαός είναι πρόθυμος να αποδεχθεί και εκείνων που η ηγεσία είναι πρόθυμη να αποδεχθεί. Και για την αποφυγή αυτού του κινδύνου είναι απαραίτητη η πλήρης διαφάνεια των διαπραγματεύσεων μέσα από την επίσημη δημοσιοποίηση όσων έχουν προταθεί και όσων έχουν συμφωνηθεί, ώστε αυτά να μπορούν δημόσια να συζητηθούν, να επεξηγηθούν και να αξιολογηθούν. Η σχέση μεταξύ του λαού και της ηγεσίας πρέπει να είναι αμφίδρομη, αφού κανένας δεν μπορεί να άγεται και να φέρεται, αλλά όλοι οφείλουν να αλληλοεπιβεβαιώνονται και να αλληλοεπανεπιβεβαιώνονται.

Το κυπριακό πρόβλημα αποτελεί το σημαντικότερο ζήτημα που επηρεάζει την ευημερία, την ασφάλεια και την επιβίωση του κυπριακού λαού. Ως εκ τούτου, ο λαός δικαιούται να γνωρίζει με ακρίβεια και με σαφήνεια το περιεχόμενο και την πρόοδο των διαπραγματεύσεων για την επίλυση του Κυπριακού. Η επίσημη δημοσιοποίηση των θέσεων που έχουν κατατεθεί από την ελληνοκυπριακή πλευρά και των συγχλίσεων που έχουν επιτευχθεί μεταξύ της ελληνοκυπριακής πλευράς και της τουρ-

κοκυπριακής πλευράς, αποτελεί προφανή υποχρέωση της πολιτικής ηγεσίας έναντι του κυπριακού λαού. Ειδικότερα, αποτελεί παραδοξότητα το ότι η τουρκοκυπριακή πλευρά γνωρίζει επισήμως τις θέσεις που η ελληνοκυπριακή πλευρά έχει καταθέσει και τις συγχλίσεις στις οποίες η ελληνοκυπριακή πλευρά έχει συγκατανεύσει, αλλά οι πολίτες δεν γνωρίζουν επισήμως το περιεχόμενο αυτών των θέσεων και αυτών των συγχλίσεων. Ταυτόχρονα, είναι προβληματική και υποτιμητική η ενημέρωση μέσω αποσπασματικών διαρροών, που ενίοτε εξυπηρετούν σκοπιμότητες διαφόρων αρχών και δεν αποδίδουν επίσημα, αντικειμενικά και ολοκληρωμένα το περιεχόμενο της πληροφόρησης.

Είναι σαφές ότι οι όποιες επιμέρους διαπραγματευτικές συγχλίσεις τελούν υπό την αίρεση της επίτευξης συνολικής συμφωνίας για την επίλυση του κυπριακού προβλήματος. Ωστόσο, η πολιτική ηγεσία οφείλει να διευκρινίζει σε ποιο βαθμό είναι δεσμευτικές οι κατατεθείσες θέσεις και οι επιτευκθείσες συγχλίσεις, ώστε οι πολίτες να γνωρίζουν τα πραγματικά περιθώρια της περαιτέρω διαπραγματεύσεως και να μην είναι επιρρεπείς στη συνθηματολογία, είτε για αναπόδραστες υποχρεωτικές δεσμεύσεις, είτε για μεγαλειπήδους επαναδιαπραγματευτικές υποσχέσεις.

Παράλληλα, η δημοσιοποίηση του περιεχομένου των διαπραγματεύσεων θα αναβαθμίσει το επίπεδο του δημόσιου πολιτικού διαλόγου, περιορίζοντας το εύρος των πολιτικωπαλινοδρομήσεων και των σχετικών οβιδιακών μεταμορφώσεων. Ενδεχομένως, να λεχθεί ότι αντενδεικνύεται η δημοσιοποίηση του περιεχομένου των διαπραγματεύσεων επειδή δόθηκε θα προκληθεί ακρίβεια ή εσωστρέφεια, επειδή δόθηκε θα ανα-

πτυχθούν ακρίβειες συζητήσεις και επειδή δόθηκε θα παρερμηνευθούν όσα θα δημοσιοποιηθούν. Ακόμη, ενδεχομένως, να λεχθεί ότι δόθηκε δεν χρειάζεται η δημοσιοποίηση του περιεχομένου των διαπραγματεύσεων επειδή γίνεται ενημέρωση στο Εθνικό Συμβούλιο και επειδή είναι ενήμεροι οι πολιτικοί αρχηγοί, οι οποίοι ενημερώνουν τα όργανα των κομμάτων τους.

Επίσης, ενδεχομένως, να λεχθεί ότι η δημοσιοποίηση του περιεχομένου των διαπραγματεύσεων θα άρει δόθηκε την αρχή που προνοεί ότι τίποτα δεν συμφωνείται μέχρι να συμφωνηθούν όλα. Αυτές οι προσεγγίσεις είναι πονηρές, λανθασμένες και αντιδημοκρατικές για λόγους σαφείς και προφανείς, ενώ αποτελούν εν ολίγοις προφάσεις εν αμαρτίας. Ο γενικός γραμματέας των Η.Ε. υπογραμμίζει σταθερά τη σημαντικότητα της ενημέρωσης της κοινής γνώμης και της ενεργοποίησής της κοινωνίας των πολιτών σχετικά με τις προοπτικές επίλυσης του κυπριακού προβλήματος. Το Κυπριακό δεν αφορά στενά ορισμένες ελίτ, αλλά αφορά πλατιά το σύνολο της κυπριακής κοινωνίας και το σύνολο των Κυπρίων πολιτών.

Η πληροφόρηση για το κυπριακό πρόβλημα δεν μπορεί να αφορά αποκλειστικά μερικές δεκάδες πολιτικών, διπλωματών, ακαδημαϊκών και δημοσιογράφων. Εφόσον η όποια τελική και ολοκληρωμένη μορφή της συμφωνημένης λύσης του κυπριακού προβλήματος θα τεθεί σε δημοψήφισμα υπό την κρίση του λαού, η έγκαιρη και αναλυτική ενημέρωση των πολιτών επιβάλλεται εκ των πραγμάτων, ώστε αυτοί να είναι σε θέση να διαμορφώσουν έγκυρες και ενημερωμένες αξιολογικές κρίσεις, χωρίς να είναι επιρρεπείς σε ωραιοποιήσεις και δαιμονοποιήσεις.

ΑΡΘΡΟ / Του ΓΙΑΝΝΗ Α. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗ

Άκης Ε. Κλεάνθους: Χαμόγελο που ενέπνευσε και εμπνέει ακόμα

Γράφω για τον άνθρωπο, τον φίλο και πολιτικό, τον αιώνιο Άκη Κλεάνθους, ο οποίος διετέλεσε υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού (2007-2008) προτού η μοίρα τον κτυπήσει απρόσμενα, πρόωρα και άδικα μια τέτοια μέρα πριν από ακριβώς δέκα χρόνια, το πρωί της 11ης Απριλίου 2011. Ο Άκης Κλεάνθους στο πρόσταγμα του χρέους ανέλαβε να εκπληρώσει τα καθήκοντα του υπουργού Παιδείας και Πολιτισμού. Έθεσε στόχους ρεαλιστικούς με πυξίδα τη διαφάνεια, την αξιοσύνη, την ευθύνη και την άψογη διαχείριση των θεμάτων που αφορούσαν το νευραλγικό αυτό πόστο, της εκπαίδευσης και της διαμόρφωσης των χαρακτήρων των νέων μας.

Παραμέριζε το ανούσιο, κρατούσε την ουσία των πραγμάτων. Ενέπνεε σεβασμό, πρόσφερε φιλική διάθεση και εκτίμηση. Στάθιζε τις ανάγκες, μεθόδευε την εκπαίδευσή τους, ιεραρχούσε τη διεκπεραίωσή τους, ειδικά μέσα από το στρατηγικό σχεδιασμό, τον «μπούσουλα» και οδοδείκτη που μας κατευθύνει σε πολλά σημεία έως και σήμερα. Αφιέρωσε χρόνο για να προσδώσει ένα νέο πρόσωπο στις έννοιες παιδεία, πολιτισμός, περιβάλλον, ήθος και δημιουργία. Την πρόκληση, ο πολλά υποσχόμενος αυτός προικισμένος άνθρωπος, τη μετέτρεψε σε έργο και πολιτική πράξη. Το σπουδαιότερο, όμως, ήταν η αληθινή, υπεύθυνη και δημοκρατική εικόνα που εξέπεμπε σε φίλους, πολιτικούς και συνεργάτες.

Συνταίριαζε το καθήκον με την ανθρωπιά, την εργασία με την τιμιότητα, καθιστώντας το όνομά του συνώνυμο με τη συνέπεια και το ήθος. Διαβάζοντας τον Στρατηγικό Σχεδιασμό του για την Παιδεία, μπορεί κάποιος να αντιληφθεί τους οραματισμούς και τους στόχους, που επιδίωκε, που δεν ήταν άλλο από τη: «...δημιουργία ενός ανθρώπινου, δημοκρατικού και σύγχρονου σχολείου, το οποίο θα διαμορφώνει τους ενεργούς πολίτες του αύριο, παρέχοντάς τους τα εφόδια να

αναπτύξουν ολοκληρωμένες προσωπικότητες αλλά και δεξιότητες που θα τους επιτρέπουν να αναζητούν και να υλοποιούν τα δικά τους οράματα και επιδιώξεις, κάνοντας όλους εμπνευστές για τα δικά μας παιδιά». Πάνω από όλα, όμως, ο Στρατηγικός Σχεδιασμός, τον οποίο εμπνεύστηκε ο Άκης Κλεάνθους, όριζε ξεκάθαρα τον χαρακτήρα που θα έπρεπε να έχει η παιδεία: «...οι γενικοί σκοποί και στόχοι της εκπαίδευσης ορίζονται από την πολιτεία με βάση την εθνική και πολιτιστική μας παράδοση, τα κοινωνικοοικονομικά δεδομένα και τα ευρωπαϊκά και παγκόσμια εκπαιδευτικά, επιστημονικά, τεχνολογικά και πολιτιστικά επιτεύγματα. Είναι δεδομένο το γεγονός ότι η παρεχόμενη παιδεία, στα παιδιά και τους νέους, βασίζεται στην ελληνική μας παράδοση. Αναπόσπαστο μέρος, άλλωστε, μιας παιδείας με δημοκρατικό και ανθρωπιστικό περιεχόμενο, είναι να εμπνέει την αγάπη προς την πατρίδα, να διατηρεί τη μνήμη των κατεχόμενων εδαφών μας, όπως, επίσης, και να καλλιεργεί την πίστη για δικαιοσύνη και επανένωση του νησιού μας». Αξίζει να σημειωθεί ότι το όραμα αυτό, δεν ήταν μια απλή διακήρυξη, αλλά γινόταν υλοποιήσιμο με συγκεκριμένες προτάσεις, πολλές από τις οποίες αποτέλεσαν τη βάση πάνω στην οποία στήριξαν και στηρίζουν μέχρι και σήμερα, άλλοι λιγότερο και άλλοι περισσότερο, υπουργοί που ακολούθησαν, τις πολιτικές, τις δράσεις και τις ενέργειές τους για ποιοτική αναβάθμιση του εκπαιδευτικού συστήματος. Η αναγνώριση καθολική και με μια κουβέντα μόνο με τον εκπαιδευτικό κόσμο, τον απλό κόσμο, ακόμη και σήμερα ακούει μονάχα ένα καλό λόγο για τον Άκη Κλεάνθους. Ηθικός, ευαίσθητος, ηθικός, φιλελεύθελος όπως σοφά και συμπυκνωμένα ανέφερε πρόσφατα ένας κοινός φίλος.

Ο κ. Γιάννης Α. Οικονομίδης είναι εκπαιδευτικός-πολιτικός επιστήμονας.

Ο «θόρυβος» καθυστερεί το πρόγραμμα εμβολιασμών

Σε δίνη η Ε.Ε. λόγω AstraZeneca

Του ανταποκριτή μας στις ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ
ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ

Σε μία εβδομάδα που άρχισε να γίνεται αισθητή η επιτάχυνση της εκστρατείας εμβολιασμού στην Ε.Ε. –η Γερμανία κορήγνησε την Πέμπτη 719.927 δόσεις, αριθμό-ρεκόρ, η Γαλλία έφτασε τους 10 εκατομμύρια εμβολιασμένους μία εβδομάδα νωρίτερα από τον στόχο, ενώ ο μέσος όρος των ημερήσιων δόσεων ανά την επικράτεια των «27» άγγιξε το 1,8 εκατ. – το εμβόλιο της AstraZeneca ήταν ξανά αιτία πονοκεφάλων για τους αρμόδιους αξιωματούχους της Ενωσης και των κρατών-μελών.

Την Τρίτη, πριν από την έναρξη της τετραήμερης συνεδρίασης της επιτροπής φαρμακοπαρρύτησης του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Φαρμάκων (EMA), ο Μάρκο Καβαλέρι, επικεφαλής υγειονομικών απειλών και εμβολιαστικής στρατηγικής του οργανισμού, δήλωσε στην ιταλική εφημερίδα Il Messaggero ότι «είναι πλέον σαφές πως υπάρχει σύνδεση» μεταξύ του εμβολίου και των σπάνιων περιστατικών θρομβώσεων που έχουν καταγραφεί σε άτομα στα οποία έχει χορηγηθεί.

Προκαταλαμβάνοντας τα πόρισμα της επιτροπής, ο Καβαλέρι επιτάχυνε τις εξελίξεις: το απόγευμα της Τετάρτης, ο EMA επιβεβαίωσε ότι υπάρχει αιτιώδης σχέση μεταξύ του εμβολίου και των περιστατικών. Ωστόσο, η εκτελεστική διευθύντρια του EMA Ιμερ Κουκ τόνισε ότι το όφελος από τη χρήση του εμβολίου υπερτερεί των κινδύνων από τις παρενέργειες και ότι πρέπει να συνεχίσει να χρησιμοποιείται. «Είναι πολύ

σημαντικό να χρησιμοποιήσουμε όλα τα εμβόλια που διαθέτουμε. Πρόκειται για πολύ σπάνιες παρενέργειες. Ο κίνδυνος του θανάτου από την COVID-19 είναι πολύ υψηλότερος από τον κίνδυνο του θανάτου από το εμβόλιο», τόνισε σε συνέντευξη Τύπου η κ. Κουκ.

Η πορτογαλική προεδρία συγκάλυψε έκτακτη τηλεδιάσκεψη των υπουργών Υγείας της Ε.Ε., που έλαβε χώρα αμέσως μετά την ανακοίνωση του EMA. Στην τηλεδιάσκεψη, η επιτροπή Υγείας Στέλλα Κυριακίδου επαίνεσε το ευρωπαϊκό πλαίσιο φαρμακοεπαρρύτησης και σημείωσε ότι «είναι ζωτικό να ακολουθήσουμε μία συντονισμένη ευρωπαϊκή προσέγγιση».

Η έκκλησή της, ωστόσο, έπεσε στο κενό. Τη μέρα μετά την τηλεδιάσκεψη, οι χώρες της Ε.Ε. που είχαν επιβάλει ηλικιακούς περιορισμούς στη χρήση του εμβολίου αυξήθηκαν από πέντε σε εννιά. Η Γερμανία που ήδη συνιστούσε τη χορήγησή του μόνο σε άτομα άνω των 60 ετών, ανακοίνωσε ότι θα συνεχίσει την ίδια πολιτική – την οποία υιοθέτησαν μετά την ανακοίνωση του EMA επίσης η Ιταλία και η Ισπανία. Το Βέλγιο ανακοίνωσε ότι θα χορηγεί μόνο σε άτομα άνω των 55 για τουλάχιστον τέσσερις εβδομάδες. Η Γαλλία, που το έκανε ήδη αυτό, ανακοίνωσε την Παρασκευή ότι συνιστά εναλλακτικά εμβόλια για τη δεύτερη δόση σε όσους είναι κάτω των 55 ετών, ενώ η Σουηδία και η Φινλανδία το έχουν περιορίσει σε άτομα άνω των 65. Η Δανία έχει αναστείλει πλήρως τη χορήγησή του τουλάχιστον μέχρι την ερχόμενη

Σύμφωνα με τον ECDC, η Ελλάδα βρίσκεται στην τρίτη χαμηλότερη θέση σε ό,τι αφορά το ποσοστό των διαθέσιμων εμβολίων AstraZeneca που έχει χορηγηθεί (46,2%), πάνω από την Ολλανδία (42,2%) και τη Ρουμανία (34,1%).

Κάθε χώρα επιβάλλει δικούς της ηλικιακούς περιορισμούς για τη χορήγηση του εμβολίου, με αποτέλεσμα να κλονίζεται η εμπιστοσύνη των πολιτών.

εβδομάδα. Παράλληλα, η βρετανική ρυθμιστική αρχή (MHRA) εξέδωσε την Τετάρτη σύσταση για μη χρήση του εμβολίου από την ηλικιακή ομάδα 18-29 ετών. Ο EMA δεν διαθέτει επαρκή στοιχεία για να συστάσει συγκεκριμένους περιορισμούς βάσει ηλικίας ή φύλου, αλλά σημείωσε στην ανακοίνωσή του ότι «τα περισσότερα κρούσματα αφορούν γυναίκες κάτω της ηλικίας των 60 και έχουν συμβεί εντός δύο εβδομάδων από τον εμβολιασμό».

Αδυναμία συντονισμού

Για την Κομισιόν, η αδυναμία συντονισμού ήλθε να προστεθεί στον εκνευρισμό που είχε προκαλέσει το επικοινωνιακό απόπωμα με τις δηλώσεις Καβαλέρι. Ο EMA είναι ανεξάρτητος οργανισμός, συνεπώς η

Επιτροπή δεν έχει έλεγχο επί του τρόπου λειτουργίας του, ενώ οι πολιτικές εμβολιασμού παραμένουν εθνική αρμοδιότητα. Κύκλοι της Επιτροπής θεωρούν ότι η ιδέα της τηλεδιάσκεψης την Τετάρτη ήταν σωστή, αλλά δεν είχε γίνει η απαραίτητη τεχνική προεργασία, με αποτέλεσμα να προκύψει η γνωστή εικόνα κατακερματισμού που έχει συχνά υπονομεύσει την ευρωπαϊκή διαχείριση της πανδημίας.

Η ανησυχία που υπάρχει τώρα στις Βρυξέλλες είναι ότι ο θόρυβος γύρω από τις θρομβώσεις και οι παλινωδίες των εθνικών εμβολιαστικών αρχών θα υπονομεύσουν οριστικά την εμπιστοσύνη στο συγκεκριμένο εμβόλιο. Υπενθυμίζεται ότι οι περισσότερες χώρες της Ε.Ε. αρχικά είχαν κινηθεί στην αντίθετη κατεύθυνση, περιορίζοντας τη χρήση του σε νεότερα άτομα (κάτω των 65 και σε κάποιες περιπτώσεις κάτω των 55 ετών), καθώς θεωρούσαν ότι δεν υπήρχαν επαρκή στοιχεία για την αποτελεσματικότητά τους στις μεγαλύτερες ηλικίες. Η Ε.Ε. ως τις αρχές Απριλίου είχε λάβει 30 εκατ. δόσεις από την AstraZeneca και – δεν υπάρχουν νέες δυσάρεστες εκπλήξεις από την εταιρεία – θα λάβει ακόμα 70 εκατ. δόσεις στο β' τρίμη-

νο. Σε περίπτωση που παγωθεί η εντύπωση ότι πρόκειται για ένα μη ασφαλές εμβόλιο, ο κίνδυνος είναι ότι πολλές από τις δόσεις του θα μείνουν αδιάθετες.

Η Κομισιόν, σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», προσαυτολιζείται σε μία στρατηγική σε τρεις άξονες για να αποτραπεί αυτό το ενδεχόμενο. Πρώτον, στο επιστημονικό μέτωπο, θα ενταθούν οι έρευνες υπό την εποπτεία του EMA ώστε να μπορέσουν να δοθούν πιο συγκεκριμένες συστάσεις – ιδανικά πριν από το τέλος Απριλίου. Δεύτερον, σε επίπεδο επικοινωνίας, πρέπει να γίνει μία συντονισμένη προσπάθεια να εξηγηθεί στην κοινή γνώμη το γεγονός ότι πρόκειται για πραγματικά σπάνιες παρενέργειες και ότι ο κίνδυνος (συμπεριλαμβανομένου του κινδύνου θρομβώσεων) από την COVID-19 είναι συντριπτικά μεγαλύτερος. Τρίτον, πρέπει να πειστούν τα κράτη-μέλη να κινηθούν πιο συντονισμένα στις συστάσεις τους, ώστε να μην υπάρχει αυτή η κακοφωνία που επιτείνει τη σύγχυση των πολιτών.

Σύμφωνα με το vaccine tracker του Ευρωπαϊκού Κέντρου Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων (ECDC), η Ελλάδα βρίσκεται στην τρίτη χαμηλότερη θέση στον Ευρωπαϊκό Οικο-

Πιθανότητες και ενδείξεις

Συνολικά έως τις 4 Απριλίου, στη βάση δεδομένων Euravigilance είχαν αναφερθεί 169 περιστατικά θρόμβωσης φλεβιδίων κόλπων του εγκεφάλου (CVST) και 53 περιστατικά σπλαγχνικής φλεβικής θρόμβωσης σε 34 εκατομμύρια δόσεις του εμβολίου της AstraZeneca στο Ηνωμένο Βασίλειο και στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο. Μεταξύ 86 περιστατικών που είχε επεξεργαστεί αναλυτικά ο EMA έως τις 22/3, τα 18 ήταν θανατηφόρα. Στη Γερμανία, που διαθέτει ισχυρό δίκτυο φαρμακοεπαρρύτησης, ο δείκτης αναφορών των περιστατικών ήταν 1 προς 100.000. Ως μέτρο σύγκρισης, σύμφωνα με το British Medical Journal, οι πιθανότητες να σκοτωθεί κάποιος επειδή θα πέσει αεροπορικά στο σπίτι του είναι 1 στις 250.000. Ο EMA, στην ανακοίνωσή του και στη συνέντευξη Τύπου που ακολούθησε, υπογράμμισε την ανάγκη οι εργαζόμενοι στον υγειονομικό τομέα και τα άτομα που λαμβάνουν το εμβόλιο «να έχουν συνείδηση της πιθανότητας» να παρουσιαστούν τέτοιου είδους θρομβοεμβολικά περιστατικά στις πρώτες δύο εβδομάδες μετά τη χορήγησή του. Στα ύποπτα συμπτώματα περιλαμβάνονται η δυσκολία στην αναπνοή, οι έντονες πονοκέφαλοι, οι μικρές μελανιές στο δέρμα σε περιοχές του σώματος άλλες από το σημείο εμβολιασμού, πόνοι στην κοιλιακή χώρα και στο στήθος και πρήξιμο των ποδιών.

Οικονομικό Χώρο στο ποσοστό των διαθέσιμων εμβολίων της AstraZeneca που έχει χορηγηθεί (46,2%). Μόνο η Ρουμανία (34,1%) και η Ολλανδία (42,2%) έχουν περισσότερες επιδόσεις. Στις πρώτες θέσεις στην Ε.Ε. βρίσκεται η Λιθουανία (100%), η Σλοβακία (96,3%) και το Βέλγιο (95,1%). Η Γερμανία, όπου το αντίστοιχο ποσοστό στα τέλη Φεβρουαρίου βρισκόταν μόλις στο 15%, έχει σκαρφαλώσει πλέον στο 54,6%.

Συστράτευση ορθόδοξης πίστης και επιστήμης

Ο αγώνας στο Άγιον Ορος κατά της COVID-19, τα κρούσματα, οι εμβολιασμοί και ο... ιός της συνωμοσιολογίας

Του ΣΤΑΥΡΟΥ ΤΖΙΜΙΑ

Στο αγιολόγιο της Ορθόδοξης Εκκλησίας, ο Ερμόλαος ήταν γιατρός και ιερέας, ο οποίος μαρτύρησε στους διωγμούς χριστιανών επί αυτοκράτορα Διοκλητιανού και θεωρείται προστάτης και γιατρός των παιδιών. Ένας άλλος Ερμόλαος, γιατρός και μοναχός στο Άγιον Ορος αυτός, μάχεται σήμερα στην πρώτη γραμμή και σε ιδιόμορφες συνθήκες εναντίον του κορωνοϊού. Με ορμητήριο τον Ιερά Μονή Σίμωνος Πέτρας, ο μοναχός Ερμόλαος έχει συστράτευθεί στην επιχείρηση πολιτείας και αγορειώτικων αρχών για την αντιμετώπιση της πανδημίας που πλήττει την αθωνική πολιτεία.

Από πέρουσι την άνοιξη που ο ιός της COVID-19 πέρασε τις «πύλες» της αθωνικής χερσονήσου, η μοναστική κοινωνία μετράει τουλάχιστον τέσσερις μοναχούς νεκρούς, και μερικές εκατοντάδες που ασθένισαν και χρειάστηκε να μεταφερθούν σε νοσοκομεία της Θεσσαλονίκης ή έκαναν θεραπεία στους χώρους εγκαταβίωσής τους.

«Υπάρχει τούτες τις ώρες σε εξέλιξη ένα κύμα, το τρίτο αυτή τη στιγμή, στη χερσονήσο του Αθω», λέει στην «Κ» ο μοναχός Ερμόλαος και στην ερώτησή για το πώς αντιμετωπίζουν την εξάπλωσή του, εξηγεί: «Στη βάση ενός κεντρικού σχεδιασμού από την Ιερά Κοινότητα και την Πολιτεία, στον οποίο κληθήκαμε και εμείς, οι κατέχοντες ιατρικές γνώσεις να συνεισφέρουμε, προσπαθούμε να πολεμήσουμε το πρόβλημα». «Η πρακτική είναι αυτά που προβλέπονται στα υγειονομικά πρωτόκολλα. Πρέπει να δούμε αν ο ασθενής έχει υποστηρικτικό περι-

βάλλον, αν μπορεί να επικοινωνήσει, αν έχει πρόσβαση στα φάρμακα. Αν η νόσος βάσει πρωτοκόλλων είναι διαχειρίσιμη, μπαίνει στην απομόνωση εκεί. Αν μπορούμε κάνουμε παρέμβαση εκεί που βρίσκεται, προσπαθούμε να αποφύγει τη μετακίνηση, το νοσοκομείο και φυσικά τη διασπορά. Προσαρμόζουμε τα πρωτόκολλα στις ιδιαίτερες συνθήκες του Αγίου Ορους», επισημαίνει.

Όμως η οικιστική δομή της μοναστικής πολιτείας και το ορεινό ανάγλυφο του Αθω δεν ευνοούν την απόσκοπη εφαρμογή των υγειονομικών πρωτοκόλλων. «Είναι δύσκολο εδώ να είσαι γιατρός. Το 1/3 της χερσονήσου προς την άκρη του είναι βατό μόνο με τα πόδια ή με μουλάρια. Έχουμε μετακινήσει ασθενείς με μουλάρια», λέει ο διευθυντής του άριστου εξοπλισμένου Κέντρου Υγείας στις Καρυές, χειρουργός Κωνσταντίνος Δοκουσλής.

«Στη Σκήπη του Αγίου Βασιλείου, για παράδειγμα, πρέπει να πας στον ταρσανά με караβάκι και να συνεχίσεις με μουλάρι, δυόμισι ώρες ανέβασμα, για να φτάσεις στον ασθενή. Μου έτυχε να πάω. Το κατέβασμα, επειδή είναι πολύ επικίνδυνο, γίνεται συνήθως με τα πόδια. Έχει και άλλα τέτοια μέρη. Πολλές φορές έχει απαγορευτικό για τα πλοία, πώς θα μεταφερθεί ο άρρωστος; Οδικώς. Για να πας οδικώς από τις Καρυές στα σύνορα του Αγίου Ορους θέλεις τέσσερις ώρες και αν έχει χιόνια δεν μπορείς να φτάσεις», εξηγεί.

Το έργο του Κέντρου Υγείας Καρυών ενισχύουν τα νοσηλευτήρια που λειτουργούν, βάσει του Καταστατικού Χάρτη, στα μοναστήρια και τα οποία πλέον έχουν ρόλο ad hoc μίνι νοσοκομείων. «Έχουμε ένα

Το έργο του Κέντρου Υγείας Καρυών ενισχύουν τα νοσηλευτήρια που λειτουργούν, βάσει του καταστατικού χάρτη, στα μοναστήρια.

«Είναι δύσκολο εδώ να είσαι γιατρός. Το 1/3 της χερσονήσου προς την άκρη του είναι βατό μόνο με τα πόδια ή με μουλάρια. Έχουμε μετακινήσει ασθενείς με μουλάρια».

νοσηλευτήριο στο μοναστήρι όπου προσφέρουμε περιθαλψη σε πατέρες μοναχούς από σκήτες και κελιά που δεν έχουν υποστήριξη, αλλά και σε πολλούς λαϊκούς που εργάζονται στο Ορος. Είναι ένα νοσηλευτήριο με πέντε κλίνες αυτή την εποχή, διαθέτει εργαστήριο, κάνουμε κάποιες

μικροπεμβάσεις και διαγνωστικές εξετάσεις. Είναι ένας ακόμα γιατρός μοναχός και έχουμε κάποιες βοήθειες από άλλους πατέρες που έχουν γνώσεις νοσηλευτικής», εξηγεί ο μοναχός - γιατρός Ερμόλαος.

Τούτες τις ώρες το τρίτο κύμα του κορωνοϊού στον Αθω, που τελεί με απόφαση της Ιεράς Κοινότητας σε καραντίνα επιτρέποντας την έξοδο και την είσοδο μόνο στους μοναχούς και στους λαϊκούς που εργάζονται εκεί και αφού έχουν υποβληθεί σε τεστ γρήγορης ανίχνευσης, βρίσκεται στην κορυφή του. Εντός των «τειχών», η μάχη διεξάγεται σε όλα τα επίπεδα με την καθοριστική συμμετοχή του πολιτικού διοικητή Αθανάσιου Μαρτίνου, την οποία δεν παύουν να υπογραμμίζουν σε κάθε αναφορά τους οι συνήθως φειδωλοί μοναχοί, χωρίς να παραβιάζονται οι

θεμελιώδεις πνευματικοί κανόνες της «Ιεράς Δημοκρατίας». Έτσι, οι ακολουθίες γίνονται κανονικά, οι μοναχοί δεν υποχρεούνται να φορούν μάσκα, λαμβάνουν με τον παραδοσιακό τρόπο τη Θεία Κοινωνία, τα μοναστήρια σχεδιάζουν να τελέσουν το Πάσχα της προβλεπόμενης ακολουθίας με περιφορά επιταφίων και, κατόπιν συστάσεως της Ιεράς Κοινότητας, δεν γίνονται πανηγύρεις στις μονές, ενώ δεν επιτρέπεται οι μετακινήσεις από μοναστήρι σε μοναστήρι.

Τα δύο όπλα

«Τα δύο μεγάλα υγειονομικά μας όπλα είναι ο εμβολιασμός και η φαρμακευτική αγωγή, με βιταμίνες, ψευδάργυρο, αντιπικτικά, κ.λπ. Από την Τρίτη ξεκίνησε μια νέα παρτίδα εμβολιασμών. Έχουν κάνει το εμβόλιο μέχρι στιγμής εκατόν είκοσι και εγγεγραμμένοι για να εμβολιαστούν είναι κάπου τετρακόσιοι πενήντα. Το εμβόλιο δεν είναι υποχρεωτικό, είναι όμως βασικό μέσο προφύλαξης όπως και να το κάνουμε. Δουλεύουμε επί εικοσιτετραώρου βάσεως», λέει ο διευθυντής του Κ.Υ. τονίζοντας πως «οι μοναχοί είναι από τους πιο ανθεκτικούς οργανισμούς, κατ' αρχάς γιατί έχουν τη στήριξη της Παναγίας μας και κατά δεύτερον κάνουν μια λιτή διατροφή».

Και αν στις Καρυές συρρέουν στο Κέντρο Υγείας να εμβολιαστούν όλο και περισσότεροι ρασοφόροι, σε μια κοινωνία με κυρίαρχο το μεταφυσικό προφίλ η μάχη κατά ενός τέτοιου εχθρού δεν θα μπορούσε να μη διεξάγεται και στο θεολογικό επίπεδο, σε υψηλούς τόνους. Μία, όχι ευκαταφρόνητη, μερίδα μοναχών, φανατικών ζηλωτών κυρίως, έχει

εξαπολύσει εκστρατεία εναντίον του εμβολιασμού ισχυριζόμενη ότι ο ιός είναι επιπόνηση του Πάπα, της Νέας Τάξης Πραγμάτων κ.λπ.

Λάβρος εναντίον των «συνωμοσιολόγων» του Αθω, ο ηγούμενος της νέας, νόμιμης Μονής Εσφιγιμένου, Αρχιερατήριος Βαρθολομαίος, λέει: «Τον αγώνα κατά του κορωνοϊού εδώ δυσκολεύουν οι τάσεις για συνωμοσιολογία σε υπερθετικό βαθμό. Υπάρχουν αρκετοί ανεγκέφαλοι. Πολεμούν το εμβόλιο παραβλέποντας ότι κάνει καλό. Τρέφονται με αυτή την κατάσταση, τους αρραβεί, πιστεύουν ότι κάνουν αγώνα για την Ορθοδοξία και κατά τις νέες τάξεις Πραγμάτων και της Νέας Αντίχριστου. Υπονομεύουν με αυτόν τον ύπουλο τρόπο τη ζωή των ανθρώπων. Ένας μοναχός, εδώ στις Καρυές, περιφερόταν στα καταστήματα και καμάρωνε ότι έχει κορωνοϊό αλλά είναι καλά. Κάποιοι πατέρες φώναξαν την αστυνομία που τον μάζεψε στο κελί του. Διακινούνται γράμματα και συγκεντρώνονται υπογραφές για να καταργηθεί το ράμπιντ τεστ στις εισόδους του Αγίου Ορους. Τουλάχιστον δύο μοναστήρια (σ.σ. τα κατονομάζει) αρνούνται το εμβόλιο παρότι είχαν κρούσματα. Σε ένα εξ αυτών οι πατέρες, αγνοώντας τον ηγούμενο που διακηρύσσει ότι δεν δίνει ευλογία, βγαίνουν και κάνουν το εμβόλιο. Και σε άλλα μοναστήρια καλόγεροι εμβολιάζονται κρυφά».

«Προσωπικά δεν μ' έχουν επηρεάσει καθόλου αυτές οι θεωρίες. Εμείς ακολουθούμε τις συστάσεις των γιατρών με βάση τα πρωτόκολλα της επιστήμης, τα εφαρμόζουμε με μεγάλη ανταπόκριση και πολύ θετική υποδοχή», τονίζει ο μοναχός Ερμόλαος.

Επάνω, τον Απρίλιο του 1956, στο κόκπιτ στρατιωτικού αεροσκάφους. Κάτω, δεύτερος από δεξιά, σε διακοπές στη Ρουμανία το 1928.

Το ζεύγος Φιλίππου - Ελισάβετ με τα παιδιά τους, Κάρολο και Άννα, στην οικία τους Clarence House, τον Αύγουστο του 1951.

Επάνω, Φίλιππος και Ελισάβετ παντρεύτηκαν στις 20/11/1947. Κάτω, με τον τέως βασιλιά Κωνσταντίνο, στην Αθήνα, 25/3/1965.

Από το Μον Ρεπό στο Μπάκιγχαμ

Η περιπετειώδης διαδρομή του Φιλίππου και οι δεσμοί της βασιλικής οικογένειας με την Ελλάδα

Όταν ο πρίγκιπας Φίλιππος «της Ελλάδας και της Δανίας», από τον οικο Σλέσβιχ-Χόλσταϊν-Ζόντερμποουργκ-Γλιξμποουργκ, ζήτησε το χέρι της νεαρής Ελισάβετ από τον πατέρα της, Γεώργιο ΣΤ', ο Βρετανός μονάρχης δεν ενθουσιάστηκε και τόσο. Καθώς βρισκόμαστε στο 1946 και οι μνήμες του Β' Παγκοσμίου Πολέμου ήταν ακόμη νωπές, η μητέρα της Ελισάβετ αποκαλούσε υποτιμητικά το σόι του Φιλίππου «οι Ούνοι», γιατί οι αδελφές του είχαν παντρευτεί Γερμανούς ευγενείς. Αλλά και αρκετοί σύμβουλοι του βασιλιά θεωρούσαν ότι ο επιδοξος γαμπρός, ο οποίος δεν εκπροσωπούσε κάποιο συγκεκριμένο βασίλειο, δεν στεκόταν στο ύψος της Ελισάβετ. Παρ' όλα αυτά, ο Γεώργιος έδωσε, τελικά, την έγκρισή του. Στο μεταξύ, ο γαμπρός είχε εγκαταλείψει τους ελληνικούς και δανικούς τίτλους του, όπως και το ορθόδοξο θρήσκευμα, βαπτίστηκε αγγλικανός και έγινε Βρετανός υπήκοος, για να στεφθεί την αγαπημένη του τον επόμενο χρόνο.

Ο άνθρωπος που έφυγε προχθές από τη ζωή στα 99 του χρόνια ως πρίγκιπας Φίλιππος, δούκας του Εδιμβούργου, γεννήθηκε στις 10 Ιουνίου του 1921 στο Μον Ρεπό της Κέρκυρας, στο θερινό ανάκτορο των Γλιξμποουργκ. Ακολουθώντας την καθιερωμένη πρακτική των δυναστικών γάμων, οι γονείς του και οι πρόγονοί τους του κληροδότησαν ελληνικά, δανικά, γερμανικά, ρωσικά και αγγλικά γονίδια. Ο πατέρας του, πρίγκιπας Ανδρέας της Ελλάδας και της Δανίας, ήταν γιος του Έλληνα βασιλιά Γεωργίου Α' (δολοφονήθηκε στη Θεσσαλονίκη, το 1913) και αδελφός του εν ενεργεία μονάρχη Κωνσταντίνου Α', το όνομα του οποίου συνδέθηκε στενά με τους Βαλκανικούς Πολέμους, τον Εθνικό Διχασμό και τη Μικρασιατική Εκστρατεία. Μητέρα του ήταν η πριγκίπισσα Αλίκη του Μπάντενμπεργκ, γεννημένη στο βασιλικό κάστρο των Ουίνδσορ, εγγονή της βασίλισσας Βικτωρίας.

Δραματική αναχώρηση

Λογικά, ο Φίλιππος δεν πρέπει να είχε αναμνήσεις από το ελάχιστο χρονικό διάστημα που έμεινε, ως βρέφος, στην Ελλάδα. Η αναχώρησή της οικογένειάς του έγινε κάτω από τις πιο δραματικές περιστάσεις. Η Μικρασιατική Καταστροφή ζήτησε αποδιοπομπαίους τράγους και η βασιλική οικογένεια έγινε προνομιμακός στόχος. Με την επανάσταση του Πλαστήρα, ο βασιλιάς Κωνσταντίνος ανατρέπεται, ενώ ο πατέρας του Φιλίππου, πρίγκιπας Ανδρέας, συλλαμβάνεται και παραπέμπεται σε στρατοδικείο, κατηγορούμενος ότι δεν εκτέλεσε τη διαταγή που είχε λάβει στη μάχη του Σαγγαρίου. Καταδικάζεται σε θάνατο, αλλά γρήγορα η ποινή μετατρέπεται σε ισόβια εξορία. Τον

Δεκέμβριο του 1922, το βρετανικό πολεμικό πλοίο «Καλυψώ» μεταφέρει τον Ανδρέα, την Αλίκη και τον μικρό τους γιο στη Γαλλία. Οι φήμες λένε ότι ο Φίλιππος μεταφέρθηκε μέσα σε ένα καφάσι για φρούτα.

Στα δύσκολα παιδικά του χρόνια, καθώς μεγάλωσε ουσιαστικά χωρίς οικογένεια (ο πατέρας του έκανε ζωή μπον βιβέρ και η μητέρα του κλείστηκε για μια περίοδο σε ψυχιατρείο), ο Φίλιππος έμαθε κάποια ελληνικά, αλλά όχι στο σημείο ώστε να μπορεί να συνηνοείται με άνεση. «Σκεφτόμουν τον εαυτό μου ως Σκανδιναβό, μάλλον ως Δανό», δήλωσε σε συνέντευξή του το 2014 στην εφημερίδα Independent. «Στο σπίτι μιλούσαμε αγγλικά. Άλλοι μάθαιναν ελληνικά, εγώ καταλάβαινα κάποια. Αλλά μετά το γυρνάγαμε στα γερμανικά, γιατί τα ξαδέλφια

«Στο σπίτι μιλούσαμε αγγλικά. Άλλοι μάθαιναν ελληνικά, εγώ καταλάβαινα κάποια. Αλλά μετά το γυρνάγαμε στα γερμανικά, γιατί τα ξαδέλφια μου ήταν Γερμανοί». Όσο για την Ελλάδα, τα συναισθήματά του ήταν αντιφατικά. «Δεν θα έλεγα ότι ένιωθα νοσταλγία για την Ελλάδα. Ένας παππούς μου δολοφονήθηκε εκεί, ενώ ο πατέρας μου καταδικάστηκε σε θάνατο. Δεν μπορώ να νιώσω αγάπη για τους δράστες», φερόταν να έχει εκμυστηρευθεί στον ιστορικό, ειδικευμένο στον βρετανικό θρόνο, Χιούγκο Βίκερς.

Παρ' όλα αυτά, οι ανάγκες της ζωής τον υποχρέωναν να ανανεώσει τα επόμενα χρόνια τη σχέση του με την Ελλάδα. Το 1938 επισκέφθηκε τη χώρα και έμεινε για ένα διάστημα στην Αθήνα κάνοντας συντροφιά στη μητέρα του, η οποία είχε στο μεταξύ αναρωσεί. Παραδόξως, ήταν η μητέρα του Αλίκη, η εγγονή της βασίλισσας της Αγγλίας, και όχι ο πατέρας του Ανδρέα, ο αντιστράτηγος του ελληνικού στρατού στη Μικρά Ασία, εκείνη που απέκτησε ισχυρούς δεσμούς με την Ελλάδα. Η Αλίκη είχε ήδη ασπαστεί την ορθόδοξη θρησκεία και ήταν ένα από τα ελάχιστα μέλη της αγγλικής βασιλικής οικογένειας που θα έμεινε στην Ελλάδα στη διάρκεια της Κατοχής, οργανώνοντας συσσίτια και κρύβοντας Εβραίους από τους ναζί.

Το 1941, ο Φίλιππος θα πάρει μέρος στη μάχη της Κρήτης και στη ναυμαχία του Ταινάρου – υπηρέτησε στον βρετανικό στόλο κατά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Αργότερα, τιμήθηκε για τη συμμετοχή

Ο πρίγκιπας Φίλιππος με τη σύζυγό του και διάδοχο του θρόνου Ελισάβετ, στο Μπάκιγχαμ το 1947.

του σε αυτές τις επιχειρήσεις με τον Ελληνικό Πολεμικό Σταυρό. Ενώ η Αλίκη συνεχίζει μεταπολεμικά τις φιλανθρωπικές της δραστηριότητες στην Ελλάδα και, μάλιστα, προσπαθεί και να δημιουργήσει μοναστική αδελφότητα στην Τήνο – ο Φίλιππος επισκέπτεται ξανά την Αθήνα το 1964, φέρνοντας μαζί του και τον γιο του Κάρολο, τον σημερινό διάδοχο του βρετανικού θρόνου.

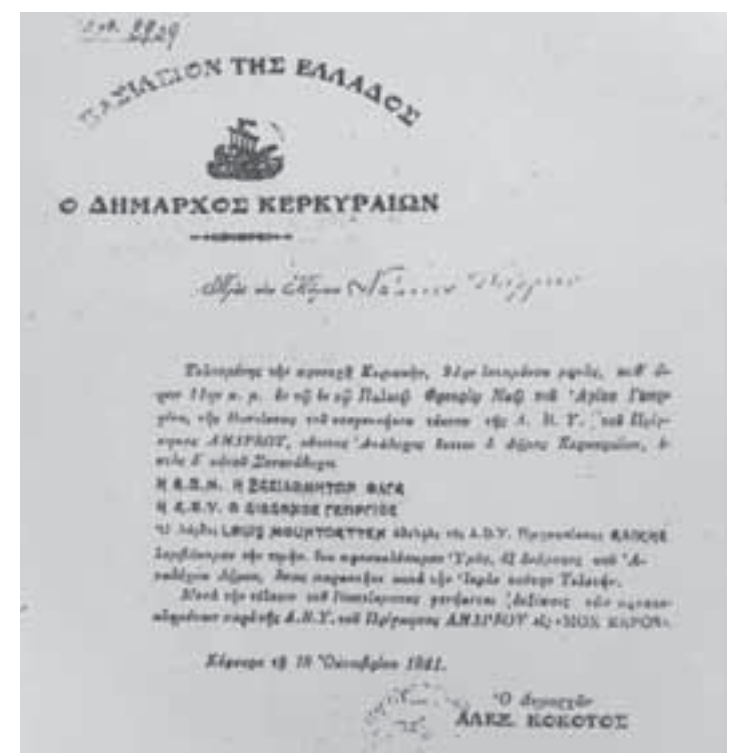
Όπως ο ίδιος εκμυστηρεύθηκε αργότερα, ο Κάρολος εντυπωσιάστηκε από την Ελλάδα και, στο πέρασμα του χρόνου, επηρεάστηκε από τα θετικά συναισθήματα της γιαγιάς του και όχι από την επιφυλακτικότητα του πατέρα του. Ο πρίγκιπας της Ουαλλίας αγάπησε τη χώρα μας, την οποία επισκέφθηκε κατ' επανάληψη, απέκτησε κοινωνικές σχέσεις με οικογένειες της ποτοποιού ναυτιλίας και έδειξε ιδιαίτερο ενδιαφέρον για το Άγιον Όρος. Το δάκρυ του κατά την ανάκρουση των εθνικών ύμνων στο μνημείο του Αγνώστου Στρατιώτη, στον επίσημο εορτασμό των 200 χρόνων από την Ελληνική Επανάσταση, ασφαλώς έλεγε πολλά για τον ισχυρό δεσμό ανάμεσα στα ανάκτορα του Μπάκιγχαμ και στη χώρα μας. Ένα δεσμό, στη συμφυρλάτωση του οποίου έπαιξε τον δικό του ρόλο και ο απελευθωριστής Φίλιππος, παρά το περιπόλοκο συναισθηματικό φορτίο που κουβαλούσε.

REUTERS, A.P.

«Θα λείψει»

Με αποκλειστική δήλωση στην «Κ», ο τέως βασιλιάς Κωνσταντίνος αποκαρτερίζει τον πρίγκιπα Φίλιππο, μιλώντας για την προσωπικότητά του και το πένθος που βιώνει η οικογένειά του. «Με βαθιά θλίψη έμαθα για τον θάνατο της Α.Β.Υ. πριγκίπισσας Φιλίππου, δούκας του Εδιμβούργου. Ήταν ένας αξιοθαύμαστος άνθρωπος, ο οποίος αφιέρωσε όλη του τη ζωή υπηρετώντας τη χώρα του και την Κοινοπολιτεία. Νιώθω ιδιαίτερη θλίψη καθώς, πέραν της θέσης του στον βασιλικό οικο της Αγγλίας, μας ενώνουν και προσωπικοί δεσμοί αίματος. Θα λείψει σ' εμένα και σε όλη μου την οικογένεια όχι μόνο για τον σπάνιο χαρακτήρα του, αλλά και για την ευφύια που τον διέκρινε και το οξυδερκές του πνεύμα. Αξιωματικό μόνευστη είναι και η συμπαράσταση και η στήριξη προς τη σύζυγό του, Α.Μ. βασίλισσα Ελισάβετ Β'».

M. Π.

Η πρόσκληση για τη βάπτισμα του Φιλίππου, στις 24 Οκτωβρίου 1921.

Η βάπτισμα στην Κέρκυρα και το σπάνιο ενθύμιο

της **ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΣ ΠΟΥΡΝΑΡΑ**

Ένα μοναδικό οικογενειακό κειμήλιο μας απέστειλε χθες ο φανατικός αναγνώστης της «Κ» Γεώργιος Σπυριδών Μάμαλος, σύμβουλος επικοινωνίας Α' στο ελληνικό υπουργείο Εξωτερικών: κληρονομημένη από τον προπάππο του, δήμαρχο Κερκυραίων Αλέξανδρο Κοκοτό, η πρόσκληση της βάπτισμας του νεογέννητου πρίγκιπας Φιλίππου στην Κέρκυρα για τις 24 Οκτωβρίου του 1921 στον Ναό του Αγίου Γεωργίου στο Παλιό Φρούριο του νησιού. Στο ιστορικό τεκμήριο αναφέρεται πως ακολούθησε και δεξίωση στο Μον Ρεπό. Αξίζει να υπογραμμιστεί πως ο Δήμος Κερκυραίων είχε την τιμή να είναι ανάδοχος του Φιλίππου με συνανάδοχο τη βασίλισσα Όλγα, η οποία εκπροσωπήθηκε από την πριγκίπισσα Όλγα, θυγατέρα του πρίγκιπα Νικόλαου.

«Αντίγραφο της πρόσκλησης αυτής, η οποία έμεινε στην κατοχή της οικογένειας, δόθηκε στον πρίγκιπα Κάρολο τον Μάιο του 2018 επί Προεδρίας Προκόπη Παυλόπουλου, όταν είχε ξανά επισκεφθεί τη χώρα μας με την Καμίλα», συμπληρώνει ο κ. Μάμαλος.

Το δώρο τον εξέπληξε και τον είχε ενθουσιάσει, όπως έγραψε ο Τύπος. Η οικογένεια των απογόνων του δημάρχου έχει κρατήσει και δημοσιεύματα από την εφη-

μερίδα της Κέρκυρας που ονομαζόταν «Συνταγματική. Πολιτική και Κοινωνική Εφημερίς», στην οποία καλύπτεται το σημαντικό γεγονός που έλαβε χώρα στο νησί. Συγκεκριμένα, αναφέρεται ότι, κατά τη στιγμή της βάπτισμας, ακούστηκε ο εθνικός μας ύμνος, ενώ όλα έγιναν με τη δέουσα λαμπρότητα και μεγαλοπρέπεια.

Το γεύμα

Τον στολισμό του ναού είχε ανάβει ο δήμος, ενώ πλήθος είχε κατακλύσει την πλατεία μπροστά στον ναό πολλά ώρα προτού αρχίσει η τελετή. Στο Μυστήριο χοροστάτησε ο αρχιμανδρίτης Σπυριδών Καταπόδης. Μία ημέρα μετά τη βάπτισμα, ο δήμαρχος Κέρκυρας παρέθεσε γεύμα προς τιμήν του πρίγκιπα Ανδρέα και των μελών της βασιλικής οικογένειας, στην οικία του. Το μενού είχε προετοιμαστεί από τους μάγειρες του φημισμένου ξενοδοχείου «Μπέλα Βενέτσια», το οποίο καταστράφηκε ολοσχερώς στους βομβαρδισμούς της Κέρκυρας το 1943. Στην πρόποσή του ο δήμαρχος Αλέξανδρος Κοκοτός αναφέρθηκε στον «πολυφιλήτο αναδεκτό πρίγκιπα Φίλιππο και τους υψηλούς γονείς του» τονίζοντας: «Λογίζομαι ευτυχώς διότι η προσγεννημένη εις τον οίκο μου τιμή είναι τιμή της προσφιλούς μου πόλεως της οποίας έχω την τιμή να δημαρχεύω».

Διπλωματικό μπαλέτο ΗΠΑ - Ιράν

Ξεκίνησαν στη Βιέννη οι προσπάθειες με στόχο την αναβίωση της συνθήκης για το πυρηνικό πρόγραμμα της Τεχεράνης

Οι πρώτες συνομιλίες Ιράν - Ηνωμένων Πολιτειών αυτήν την εβδομάδα στη Βιέννη για την αναβίωση της συνθήκης για το πυρηνικό πρόγραμμα της Τεχεράνης (JCROA) ήταν τόσο έμμεσες, ώστε οι δύο αποστολές δεν συναντήθηκαν καν. Οι εκπρόσωποι των τριών ευρωπαϊκών χωρών που έχουν συνυπογράψει τη συμφωνία, Βρετανίας, Γαλλίας και Γερμανίας, καθώς και της Ρωσίας και της Κίνας, βρίσκονταν στην αίθουσα συνεδριάσεων του Grand Hotel, ενώ η ιρανική και η αμερικανική αποστολή κατέβηκαν σε διαφορετικά ξενοδοχεία της Βιέννης. Το διπλωματικό μπαλέτο μεταξύ Ουάσιγκτον και Τεχεράνης έλαβε χώρα στους διαδρόμους με μεσολαβητή την Ε.Ε.

Παρά την απουσία μιας απευθείας συνάντησης, οι διερρευτικές επαφές στέφθηκαν με επιτυχία, αφού αποφασίστηκε η σύσταση δύο ομάδων εργασίας. Στόχος είναι η αναβίωση της JCROA, τον θάνατο της οποίας κήρυξαν οι ΗΠΑ επί προεδρίας Ντόναλντ Τραμπ.

Η «νεκράνσταση» θα συνοδευθεί αφενός από άρση των κυρώσεων εις βάρος της Τεχεράνης και αφετέρου από τη συμμόρφωση του Ιράν με τους περιορισμούς στον εμπλουτισμό ουρανίου, όπως προβλέπονται από το κείμενο της συμφωνίας. Οι δύο ομάδες εργασίας, στις οποίες συμμετέχουν εμπειρογνώμονες, θα κληθούν να καθορίσουν ποιες υποχρεώσεις οφείλουν να εκπληρώσουν αμφότερες οι πλευρές. Η διαδικασία προωγείται δύσκολα, καθώς και τα δύο στρατόπεδα φοβούνται μήπως κατηγορηθούν για ενδοτισμό.

Η νέα αμερικανική κυβέρνηση υπό τον Τζο Μπάιντεν είχε προαναγγείλει ότι σκοπεύει να επιστρέψει στη συμφωνία, χωρίς όμως να θέλει να δαπανήσει όλο της το πολιτικό κεφάλαιο για τον σκοπό αυτό. Την ίδια στιγμή, στο Ιράν διεξάγονται προεδρικές εκλογές στα μέσα Ιουνίου και ο μετριοπαθής πρόεδρος Χασάν Ροχανί βιάζεται να επιδείξει πρόοδο πριν από την αναμέτρηση. Ήδη ο σκληροπυρηνικός

Το κλίμα στο εσωτερικό του Grand Hotel της Βιέννης, όπου άρχισαν οι διαπραγματεύσεις για το πυρηνικό πρόγραμμα του Ιράν, ήταν σαφώς καλύτερο.

Ο μετριοπαθής πρόεδρος του Ιράν Χασάν Ροχανί βιάζεται να υπάρξει πρόοδος και άρση κυρώσεων πριν από τις εκλογές του Ιουνίου στη χώρα του.

θρησκευτικός ηγέτης αλί Χαμενεΐ έχει ταχθεί υπέρ ενός «νεαρού κελί» μετριοπαθούς, ενός πολιτικού πιστού στον Αλλάχ.

Υπενθυμίζεται ότι στο τέλος του 2019 το Ιράν γνώρισε ορισμένες από τις μαζικότερες κινητοποιήσεις από την επαναστατική περίοδο του 1979. Ωστόσο, σε αντίθεση με το 1979, όλες σχεδόν οι διαδηλώσεις αφορούσαν

την οικονομία, αφού οι κυρώσεις στραγγαλίζουν την ιρανική οικονομία. Ελλείψει κάθε είδους, ακόμη και φαρμάκων, εκτόξευση κρουσμάτων στη διάρκεια της πανδημίας, τα τουριστικά έσοδα έχουν «παγώσει» η οργή είναι δι-άχυτη. Δεν είναι τυχαίο ότι στις βουλευτικές εκλογές του 2020 οι σκληροπυρηνικοί, που αντιτίθενται στη συμφωνία, εξασφάλισαν την πλειοψηφία των εδρών.

Η 18η Ιουνίου είναι κρίσιμη ημερομηνία για τη χώρα, διότι εκτός από την ανάδειξη νέου προέδρου, θα έχουμε και την ανάδειξη νέων τοπικών συμβουλίων και νέων βουλευτών στο πλαίσιο επαναληπτικών αναμετρήσεων, καθώς και την εκλογή νέου συμβουλίου σοφών, μιας ομάδας κληρικών, που θεωρητικά ψηφίζει τον ανώτατο θρησκευτικό ηγέτη.

Ετσι, για τον Ροχανί και τον υπουργό Εξωτερικών, Μοχάμεντ Τζαβάντ Ζαρίφ, ο μόνος τρόπος για να σώσουν τα μετριοπαθή διαπιστευτήριά τους τον Ιούνιο είναι να συνάψουν μια νέα συμφωνία πριν από τις εκλογές.

Η γεωπολιτική αλλαγή

Πέρα από την εσωτερική αντιπολίτευση στην πολιτική Ροχανί, τους τελευταίους μήνες έχει συντελεστεί μια σημαντική γεωπολιτική αλλαγή στη Μέση Ανατολή. Μέχρι πρότινος υπήρχαν δύο στρατόπεδα στην περιοχή: υπό την ηγεσία της Σαουδικής Αραβίας, το πρώτο περιελάμβανε την Αίγυπτο, τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, την Ιορδανία και το Ισραήλ. Και το δεύτερο, που τρέφει συμπάθεια προς τη Μουσουλμανική Αδερφότητα, το Κατάρ, την

Τουρκία, τη Χαμάς, τη Χεζμπολά και το Ιράν.

Τα πράγματα ωστόσο αλλάζουν σταδιακά, με την Τουρκία να προσεγγίζει την Αίγυπτο, ενώ ένας από τους πολέμους δι' αντιπροσώπων μεταξύ των δύο πλευρών, στη Λιβύη, έληξε με τη δημιουργία κοινής κυβέρνησης, όπως επισημαίνει ο Κερτ Ντεμπερφ στον euobserver.

Καθώς το Ιράν συμμετέχει σε αντίστοιχους πολέμους στην Υεμένη και στη Συρία και έχει τις δυνατότητες που το υποστηρίζουν στο Ιράκ και στον Λίβανο, συνειδητοποιεί ότι δεν μπορεί να το κάνει μόνο του, συμπληρώνει ο αναλυτής της ευρωπαϊκής ιστοσελίδας. «Χρειάζεται μια συμφωνία και τη χρειάζεται γρήγορα».

Το πρόβλημα είναι πως η προεδρία Τραμπ όρθωσε ένα τείχος

καχυποψίας μεταξύ Ουάσιγκτον και Τεχεράνης, και κάθε πλευρά περιμένει πρώτα μια χειρονομία καλής θέλησης από την αντίπαλη. Ανεξάρτητοι παρατηρητές εκτιμούν ότι θα υπάρξει ένας οδικός χάριτης για τις διαπραγματεύσεις με ένα χρονικό παράθυρο δύο μηνών, έως τις ιρανικές εκλογές δηλαδή. Δεν αποκλείεται πάντως η πρόοδος να έρθει γρήγορα, αρκεί να υπάρξει η απαραίτητη πολιτική βούληση, που αυτήν τη στιγμή διακρίνεται και στις δύο πλευρές.

Οι νάρκες

Από τις διαπραγματεύσεις, όμως, δεν λείπουν οι «κυριολεκτικές» σε αυτήν την περίπτωση νάρκες, όπως η ισραηλινή επίθεση εναντίον του ιρανικού στρατιωτικού πλοίου «Saviz» στην Ερυθρά Θάλασσα αυτήν την εβδομάδα. Μικροεπεισόδια στην περιοχή είναι συνηθισμένα μεταξύ των δύο αντιπάλων, αλλά η χρονική συγκυρία (οι συνομιλίες της Βιέννης) δικαιολογεί την αιφνιδια κλιμάκωση.

Οι καταστροφές στο πλοίο ανακοινώθηκαν τη στιγμή που ξεκινούσαν οι εργασίες στη Βιέννη. Με δεδομένο ότι το Ισραήλ ήταν αναφανδόν υπέρ της απόσυρσης των Ηνωμένων Πολιτειών από τη συμφωνία, είναι σαφές πως στόχος είναι η υπονόμευση οποιασδήποτε προσπάθειας αναβίωσης της συμφωνίας.

Αρκετά ιρανικά ΜΜΕ έδειξαν το πλοίο να φλέγεται και πυκνό καπνό να βγαίνει, αν και δεν ανακινώθηκε το πλήρες μέγεθος της ζημιάς ή αν υπήρξαν θύματα. Λογαριασμός των Φρουρών της Επανάστασης στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης μετέδωσε ότι το πλοίο βρισκόταν στην Ερυθρά θάλασσα και αρκετό καιρό για να αντιμετωπιστεί τους περσούς. Το «Saviz» φαίνεται ότι καταστράφηκε από νάρκη που είχε τοποθετηθεί στο πλοίο. Σύμφωνα με ανειδίκευτους ισραηλινούς πηγές, η επίθεση ήταν αντίποινα για παρόμοιες ενέργειες εις βάρος ισραηλινών στόχων από την Τεχεράνη.

REUTERS, A.P., EUOBSERVER

Ισχυρή αμφισβήτηση του Μαχμούντ Αμπάς στην Παλαιστίνη

Προς εκλογές, με διασπασμένη τη Φατάχ

Αμφιβολίες εξέφραξαν πρόσφατα σχολιαστές για την έκβαση, ακόμη και για την ίδια τη διεξαγωγή των βουλευτικών και προεδρικών εκλογών της Παλαιστινιακής Αρχής, που έχουν οριστεί για τις 22 Μαΐου και 31 Ιουλίου αντίστοιχα. Η απόφαση του Μαχμούντ Αμπάς να προκηρύξει τις πρώτες εκλογές εδώ και 15 χρόνια, κάτω από συνθήκες πρωτόγνωρης πόλεψης, εν μέσω διάσπασης της Φατάχ και του Γιάσερ Αραφάτ και με το Ισραήλ να απειλεί ότι σε περίπτωση νίκης της Χαμάς θα αναλάβει δραστηριότητες πρωτοβουλίες, υπήρξε επιβεβλημένη εξαιτίας της πίεσης που δέχεται η Φατάχ και ιδιαίτερα η προσκείμενη στον πρόεδρο και στην ιστορική ηγεσία «προεδρική» πτέρυγα από την καλά οργανωμένη κομματική βάση και την παλαιστινιακή κοινωνία. Η ηγεσία της Φατάχ αντέτρεψε άλλωστε ήδη μία φορά εκλογικό αποτέλεσμα που ευνοούσε τη Χαμάς. Στις βουλευτικές εκλογές του 2006, ύστερα από ένοπλη σύγκρουση με την ισλαμική Χαμάς, το κόμμα του Αμπάς διατήρησε την εξουσία της Παλαιστινιακής Αρχής στη Δυτική Οχθη, επιτρέποντας στον πρόεδρο να επεκτείνει τη θητεία του κατά μία δεκαετία. Η Χαμάς εξασφάλισε τον έλεγχο της Δωριδίας της Γάζας, όπου επικράτησε στρατιωτικά επί της Φατάχ.

Σε πρόσφατο άρθρο του, το πε-

ριοδικό 972Magazine ανέφερε ότι σε συνάντηση 14 παλαιστινιακών πολιτικών κομμάτων, συμπεριλαμβανομένων των Φατάχ και Χαμάς, στα τέλη Μαρτίου στο Κάιρο, όλες οι πλευρές δεσμεύθηκαν να σεβασθούν το αποτέλεσμα της κάλπης. Εάν όλα κυλήσουν ομαλά, το πολιτικό ρήγμα μεταξύ Δυτικής Οχθης και Γάζας μπορεί να γεφυρωθεί. Η θεώρηση αυτή είναι, όμως, υπερβολικά αισιόδοξη καθώς η παλαιστινιακή κοινωνία δεν μοιάζει να πιστεύει ότι οι εκλογές θα λύσουν τα προβλήματά της. Η Παλαιστινιακή Αρχή σχεδιάστηκε κατά τέτοιο τρόπο ώστε να ενισχύει την επιρροή συγκεκριμένων πολιτικών ομάδων, με πρώτη τη Φατάχ, αποκλείοντας σημαντική μερίδα της κοινωνίας, η οποία είχε εκφράσει επιφυλάξεις για την αξία των συμφωνιών του Οσλο, σύμφωνα με την Παλαιστίνη συγγραφέα Μανάλ Τζαμάλ. Μετά τις εκλογές του 2006, η Παλαιστινιακή Αρχή προσπάθησε να περιορίσει την πολιτική επιρροή της αντιπολίτευσης, απολαμβάνοντας τη στήριξη του Ισραήλ στην εκστρατεία της αυτή. Οι δυνατόι ασφαλείας της Ραμάλα βάζουν συχνά στο στόχαστρο τους πολιτικούς απειλητικούς του καθεστώτος, με αδικαιολόγητες συλλήψεις, εκφοβισμό, ακόμη και βιαιοπραγίες. Η Παλαιστινιακή Αρχή επιλέγει και ήπιες

Γυναίκες στην πόλη της Γάζας εγγράφονται στους καταλόγους για τις βουλευτικές και προεδρικές εκλογές της Παλαιστινιακής Αρχής, που έχουν οριστεί για τις 22 Μαΐου και 31 Ιουλίου, αντίστοιχα.

Αρνητική εξέλιξη για τον 85χρονο πρόεδρο η ξεχωριστή λίστα του φυλακισμένου στο Ισραήλ ηγετικού στελέχους της Φατάχ, Μαρουάν Μπαργούτι.

μεθόδους προσέλκυσης πολιτικών αντιπάλων, εξασφαλίζοντας για παράδειγμα θέσεις εργασίας στον κρατικό μηχανισμό σε ακτιβιστές της αντιπολίτευσης.

Σε άρθρο της, η αναλύτρια Ντένα ελ Κουρντ εξηγεί ότι το Εθνικό Συμβούλιο της Οργάνωσης για την Απελευθέρωση της Παλαιστίνης (PLO), στις 31 Αυγούστου, ίσως αποδειχθεί καταληπτότερο σκηνικό για την προώθηση ριζικών αλλαγών στο εσωτερικό της Παλαιστινιακής Αρχής. Παρά την κυριαρχία

που απολαμβάνει η Φατάχ στο συλλογικό όργανο, η PLO, σε αντίθεση με την Παλαιστινιακή Αρχή, φιλοδοξεί να εκπροσωπεί όλους τους Παλαιστίνιους και όχι μόνον όσους κατοικούν στη Δυτική Οχθη. Αυτό της προσφέρει μοναδική νομιμοποίηση και την καθιστά ίσως τον μόνον ενωτικό πολιτικό σχηματισμό στην ιδεολογικά κατακερματισμένη Παλαιστίνη.

Την ίδια στιγμή, προειδοποίηση απεύθυνε ο επικεφαλής της ισραηλινής κρατικής ασφάλειας Σιν Μπερτ προς τον πρόεδρο Αμπάς να μην επιτρέψει τη σύσταση κυβέρνησης συνεργασίας Φατάχ - Χαμάς. Αγνωστο παραμένει επίσης εάν οι ισραηλινές αρχές θα επιτρέψουν τη διεξαγωγή των εκλογών στην Ανατολική Ιερουσαλήμ. Σε λακωνική ανακοίνωσή της, την Πέμπτη, η ισραηλινή αστυνομία έδωσε μια πρόγνωση των προθέσεων της, απαγορεύοντας την πραγματοποίηση προεκλογικών εκδηλώσεων της Φατάχ στο ξενοδοχείο Αμπάσα-

ντορ στην Ανατολική Ιερουσαλήμ, με τους αστυνομικούς να προχωρούν στην προσαγωγή κομματικού στελέχους, το οποίο αφέθηκε ελεύθερο λίγη ώρα αργότερα. Σε άρθρο του στην εφημερίδα Russia Today, ο αναλυτής Ρόμπερτ Ινκάντες εκτιμά πως ο πρόεδρος Αμπάς μπορεί να επιλέξει την αναβολή των εκλογών, ενώ το Ισραήλ θα μπορούσε πάντα να προφασισθεί συνοριακό επεισόδιο στη Γάζα, βομβαρδίζοντας από αέρος τρομοκρατικούς στόχους και αναστέλλοντας την εκλογική διαδικασία. Μόνο ο Αμερικανός πρόεδρος Τζο Μπάιντεν θα μπορούσε να προλάβει ενδεχόμενη κλιμάκωση, ασκώντας πιέσεις στο Ισραήλ να διασφαλίσει τη διεξαγωγή των εκλογών, κάτι το οποίο φαίνεται σχεδόν απίθανο, δεδομένης της πρόθεσης του Μπάιντεν να συνεχίσει την αποδεδειγμένα ατελέσφορη ειρηνευτική πρωτοβουλία του Τραμπ.

REUTERS

Η έκπληξη

Ψήφους από την προεδρική πτέρυγα της Φατάχ αναμένεται να στερήσει η υποψηφιότητα-έκπληξη του ιστορικού στελέχους της Φατάχ, Μαρουάν Μπαργούτι, ο οποίος εκκείνη την ισοβία κήρυξε σε ισραηλινή φυλακή. Η σύζυγος του 61χρονου Μπαργούτι κατέθεσε τη λίστα των υποψηφίων του κόμματος λίγες ώρες πριν από την εκπονή της προεδρίας. Ο Μπαργούτι, ο οποίος έχει καταδικασθεί το 2004 από ισραηλινό δικαστήριο πεντάκις ισόβια για τρομοκρατικές πράξεις, παραμένει δημοφιλής, με την αυτονομία του να αποτελεί απειλή για την επικράτηση της Φατάχ στο Κοινοβούλιο της Ραμάλα. Δημοσκοπήσεις στα μέσα Μαρτίου εμφάνιζαν το υπό σχεδιασμό τότε κόμμα «Ελευθερία» του Μπαργούτι να διασπά την ψήφο υπέρ της Φατάχ, ξεπερνώντας με σημαντική διαφορά σε ψήφους την «προεδρική λίστα» του Αμπάς. Αν ο Μπαργούτι διεκδικήσει την προεδρία -τερύστιο «αν» για έναν φυλακισμένο- οι σχηματομετρήσεις τον εμφανίζουν να επικρατεί με άνεση επί του Αμπάς, αλλά και του ηγέτη της Χαμάς, Ισμαήλ Χανίγιε. Ο Μπαργούτι θα συνασπισθεί στις βουλευτικές εκλογές με τον ανιψιό του Γιάσερ Αραφάτ, Νάσερ αλ Κίντουα.

Σχοινοβατεί η κυβέρνηση Ερντογάν

Απαισιοδοξία εκφράζουν Τούρκοι αναλυτές για το μέλλον της χώρας

Του ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ

Το προηγούμενο Σαββατοκύριακο, ύστερα από πολλά χρόνια, η κυβέρνηση του Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν ήρθε σε ανοικτή αντιπαράθεση με τους στρατιωτικούς. Συνολικά, 104 εν αποστρατεία ναύαρχοι έδωσαν στη δημοσιότητα ανοικτή επιστολή, με την οποία προειδοποιούν για τις επιπτώσεις της ενδεχόμενης αποχώρησης της Τουρκίας από τη Σύμβαση του Μοντρέ του 1936, η οποία διέπει το καθεστώς των Στενών του Μαρμαρά. Η προειδοποίηση των ναυάρχων ήρθε λίγο μετά την αποχώρηση της Τουρκίας από τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης, η οποία εξασφαλίζει τα δικαιώματα της γυναίκας. Η αντίδραση της τουρκικής κυβέρνησης στην κίνηση των ναυάρχων, οι οποίοι από την περίοδο του αποτυχημένου πραξικοπήματος, σε πολλά ζητήματα, βρέθηκαν στο πλευρό της κυβέρνησης Ερντογάν, υπήρξε άμεση. Η κυβέρνηση Ερντογάν άσκησε δριμύτατη κριτική στους ναύαρχους με το πρόσχημα ότι επικριρούν να καλλιεργήσουν το κατάλληλο έδαφος για ένα νέο στρατιωτικό πραξικόπημα και ακολούθησε η σύλληψη δεκάδων ναυάρχων.

Για τους προσεκτικούς Τούρκους αναλυτές οι παραπάνω εξελίξεις ρίχνουν φως στην πολιτική ένταση που κορυφώνεται στην Τουρκία, καθώς η χώρα οδεύει προς τις προεδρικές και βουλευτικές εκλογές που είναι προγραμματισμένες για τις 25 Ιουνίου 2023. Τα κόμματα της τουρκικής αντιπολίτευσης δεν αποκλείουν το ενδεχόμενο πρόωρων εκλογών προς τα τέλη αυτού του έτους ή το αργότερο εντός του 2022. Παρά το γεγονός ότι η ιδέα των πρόωγων εκλογών αυτήν τη στιγμή δεν κερδίζει έδαφος στους κόλπους της κυβέρνησης Ερντογάν, φιλοκυβερνητικοί κύκλοι συμφωνούν στο γεγονός ότι στην Τουρκία πλέον έχει ξεκινήσει η αντίστροφη μέτρηση για μεγάλα κλίμακα εξελίξεις, όπως λ.χ. τη μετάβαση σε ένα νέο πολιτεύμα και τις εκλογές που θα έχουν τον χαρακτήρα ενός δημοψηφίσματος για την παραμονή του κ. Ερντογάν στην εξουσία.

Για τον φιλελεύθερο, αντιπολιτευόμενο αναλυτή και αρθρογράφο, Μεχμέτ Τεζκάν στο επίκεντρο των τελευταίων εξελίξεων στην Τουρκία βρίσκονται οι μεγάλες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η κυβέρνηση Ερντογάν, η οποία βρίσκεται αντιμέτωπη με την πτώση των ποσοστών της κυβερνητικής συμμαχίας, την οποία πυροδοτούν οι επιπτώσεις της πανδημίας και η συνεχιζόμενη οικονομική κρίση. Επίσης, η Τουρκία επιχειρεί να «εξισορροπήσει» στον άξονα Δύσης-Ανατολής δυνάμεις (Ρωσία, Κίνα, Ιράν) και να βελτιώσει τον διάλογο της με την Ευρωπαϊκή Ένωση και τις ΗΠΑ. Υπό αυτές τις συνθήκες, ο κ. Τεζκάν θεωρεί ότι η κυβέρνηση Ερντογάν επιστρατεύει τη γνωστή στρατηγική της πολιτικής πώλησης, η οποία τα προηγούμενα χρόνια ενίσχυσε τα ποσοστά της. Έτσι, η κυβέρνηση Ερντογάν επικαλείται τον υποτιθέμενο κίνδυνο ενός νέου πραξικοπήματος για να συσπειρώσει τη συντηρητική βάση της. Την ίδια στιγμή, πραγματοποιεί βήματα που ικανοποιούν μερικούς συντηρητικούς και εθνικιστές ψηφοφόρο, όπως λ.χ. την πρόσφατη αποχώρηση της Τουρκίας από τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης. Σημειώνεται ότι η παραπάνω επισημάνση έρχεται σε μια στιγμή που στον τουρκικό Τύπο βρίσκουν αντίκτυπο νέες δημοσκοπήσεις που εστιάζουν στην πώληση των ποσοστών των κομμάτων που υποστηρίζουν την κυβέρνηση Ερντογάν. Πιο συγκεκριμένα, το ποσοστό του κυβερνητικού Κόμματος Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης πέφτει κάτω από το 40%, την ώρα που οι Γκρίζοι Λύκοι δίνουν ιστορική μάχη για να ξεπεράσουν το εκλογικό μέτρο του 10% και να παραμείνουν στην τουρκική εθνοσυνέλευση. Την ίδια στιγμή, εμφανίζονται μετρήσεις και έρευνες που απεικονίζουν τους αντιπολιτευόμενους δημάρχους της Κωνσταντινούπολης και της Άγκυρας να «απειλούν» την Προεδρία Ερντογάν.

Επιλεκτική συνεργασία

Οι τελευταίες πολιτικές εξελίξεις στο εσωτερικό της Τουρκίας και επιλογές της κυβέρνησης Ερντογάν έχουν ως αποτέλεσμα την αύξηση

Το «Seta», αναλύοντας τις εξελίξεις στο μέτωπο Άγκυρας-Βρυξελλών, αναφέρεται σε ένα νέο πλαίσιο «διαλόγου», το οποίο δεν βασίζεται σε κοινές αρχές, αλλά σε κοινά συμφέροντα των δυο πλευρών.

Ο ανταγωνισμός της Τουρκίας με σειρά χωρών της Ανατολικής Μεσογείου είναι μια άλλη σημαντική εξέλιξη, που επιφυλάσσει αντίκτυπο τόσο για το πολιτικό μέλλον της Τουρκίας όσο και για την ευρύτερη περιοχή.

των πιέσεων προς την τουρκική οικονομία. Τις τελευταίες εβδομάδες η τουρκική λίρα καταγράφει νέα πτώση. Την ίδια στιγμή, η χώρα σκαρφαλώνει στην κορυφή των χωρών που τα τελευταία εικοσιτετράωρα ανακοινώνουν σε ημερήσια βάση αριθμούς-ρεκόρ κρουσμάτων και θανάτων στο μέτωπο της πανδημίας και όλα αυτά συμβαίνουν την ώρα που δέχεται ασφυκτικές πιέσεις και στο πεδίο της διπλωματίας. Το προηγούμενο μήνημα της Ε.Ε. και η πολυσυζητημένη συνάντηση της προεδρίας της Ενωσης με τον Πρόεδρο Ερντογάν στην Άγκυρα, υπήρξε αφορμή για να εστιάσουν εκ νέου Τούρκοι και δημάρχους της Κωνσταντινούπολης και της Άγκυρας να «απειλούν» την Προεδρία Ερντογάν.

πιζει «κενά αέρος» στις σχέσεις του με τον Ρώσο ομόλογο του. Την ίδια ώρα, αν και τα τελευταία διάστημα Ε.Ε. και Τουρκία παρουσιάζουν διάθεση για διάλογο, οι διμερείς σχέσεις Τουρκίας-Ε.Ε. συνεχίζουν την πορεία τους πάνω σε τεταμένο σχοινί. Νέα έκθεση του τουρκικού κέντρου στρατηγικών μελετών «Seta», το οποίο ως γνωστόν διατηρεί στενές σχέσεις με το τουρκικό Προεδρικό, υπογραμμίζει αυτήν την πραγματικότητα.

Το «Seta», αναλύοντας τις εξελίξεις των τελευταίων εικοσιτετράωρων στο μέτωπο Άγκυρας-Βρυξελλών, επιλέγει να αναφερθεί σε ένα νέο πλαίσιο «διαλόγου», το οποίο δεν βασίζεται σε κοινές αρχές, κοινούς στόχους αλλά σε κοινά συμφέροντα των δυο πλευρών σε ορισμένα πεδία. Το τουρκικό κέντρο στην ανάλυση του αφήνει να εννοηθεί ότι το προσηφνικό, η καταπολέμηση της τρομοκρατίας, τα κοινά οικονομικά συμφέροντα και η ενέργεια είναι ζητήματα που το επόμενο διάστημα μπορούν να φέρουν πιο κοντά την Άγκυρα με τις Βρυξέλλες. Στην Άγκυρα καλά ενημερωμένες πηγές της Κ που παρακολουθούν από κοντά τις ευρωτουρκικές σχέσεις ευελπιστούν ότι η λίστα των πεδίων συνεργασίας θα εμπλουτιστεί στην πορεία με τρόπο που θα ανοίξει ο δρόμος για την αναθεώρηση της τελωνειακής ένωσης Τουρκίας-ΕΕ και την άρση των ευρωπαϊκών τουριστικών θεωρήσεων για τους πολίτες της Τουρκίας.

Ανατολική Μεσόγειος

Ο προσεκτικός αναλυτής που τοποθετεί την πανδημία, οικονο-

μική κρίση και τις σχέσεις της Τουρκίας με τη Δύση και τη Ρωσία στην καρδιά των σχεδιασμών του κ. Ερντογάν για τους επόμενους κρίσιμους μήνες στην εσωτερική και εξωτερική πολιτική της Τουρκίας, καλείται να εστιάσει και σε ένα άλλο σημαντικό πεδίο. Ο ανταγωνισμός της Τουρκίας με σειρά χωρών της Ανατολικής Μεσογείου είναι μια άλλη σημαντική εξέλιξη που επιφυλάσσει αντίκτυπο τόσο για το πολιτικό μέλλον της Τουρκίας όσο και για την ευρύτερη περιοχή. Λίγες εβδομάδες πριν από την άτυπη διάσκεψη για το Κυπριακό, το τουρκικό κέντρο στρατηγικών μελετών κατονομάζει την Κύπρο και την Ελλάδα ως δύο χώρες που δημιουργούν μεγάλα προβλήματα στον διάλογο της Τουρκίας με τη Δύση.

Για το όλο ζήτημα το «Seta» προχωρά ένα βήμα πιο πέρα, αναφέρεται στο ενδεχόμενο της εκ νέου κορύφωσης της έντασης στην Αν. Μεσόγειο και επισμαίνει τα εξής: «Το γεγονός ότι η ελληνοκυπριακή διοίκηση και η Ελλάδα διαδραμάτισαν ενεργό ρόλο στη διαμόρφωση της τελικής δήλωσης της συνόδου κορυφής σε συνδυασμό με το γεγονός ότι η Ε.Ε. έδειξε το μασιτίγιο της, αφήνοντας να εννοηθεί ότι θα μπορούσαν να επιβληθούν νέες κυρώσεις στην Τουρκία δείχνουν ότι αυτές οι δύο χώρες συνεχίζουν τις ενέργειές τους για να εγκλωβίσουν την Ε.Ε. σε μια ρηκή προσέγγιση. Αυτό, φυσικά σημαίνει ότι στις σχέσεις Τουρκίας-Ε.Ε. κατά διαστήματα θα επικρατήσει ένταση ιδίως λόγω των εξελίξεων στην Ανατολική Μεσόγειο».

Οι επιλογές του Τούρκου προέδρου

Για τον πρώην διευθυντή της αγγλόφωνης έκδοσης της τουρκικής εφημερίδας «Χιουριέτ», Μουράτ Γιεκτιν, όλα τα προαναφερθέντα οδηγούν σε ένα σημαντικό συμπέρασμα. Κατά τη διάρκεια των επόμενων 25 μηνών ή στο πλαίσιο μιας πιο σύντομης περιόδου (σε περίπτωση που τελικά οδηγηθεί η Τουρκία σε πρόωρες εκλογές), ο Ερντογάν θα κληθεί να λάβει σημαντικές αποφάσεις για να διατηρήσει τις ισορροπίες στις σχέσεις της χώρας του με τις μεγάλες δυνάμεις και τους γείτονες της και να κρατηθεί στην εξουσία. Με άλλα λόγια, θα κληθεί να δημιουργήσει μια προεκλογική στρατηγική, με την οποία θα διαχειριστεί την προεκλογική περίοδο που ξεκινά στην Τουρκία. Σύμφωνα με τον κ. Γιεκτιν, αυτήν τη στιγμή στην Άγκυρα στους πολιτικούς και δημοσιογραφικούς κύκλους, συζητούνται δύο σενάρια σχετικά με τις πιθανές, επόμενες κινήσεις του κ. Ερντογάν. Πρόκειται για ένα «μαύρο» σενάριο και ένα σενάριο-ενδεχόμενο, το οποίο φέρει μικρότερο βαθμό απαισιοδοξίας που εξακολουθούν να στοχεύουν σε μια δημοκρατική, πλουραλιστική και ειρηνική Τουρκία.

«Το πρώτο είναι ένα σκοτεινό σενάριο σύμφωνα με το οποίο θα περιοριστούν και άλλο τα ποσοστά του Ερντογάν, ο οποίος πλέον δεν θα φέρει την υποστήριξη των γυναικών και Κοιρδών ψηφοφόρων που στο παρελθόν βρέθηκαν στο πλευρό του», σημειώνει ο κ. Γιεκτιν για το «μαύρο σενάριο» προσθέτοντας: «Παράλληλα, θα εντατικοποιηθεί η οικονομική κρίση και θα τεθούν σε κίνδυνο οι ελεύθερες εκλογές». Σύμφωνα με τον αναλυτή, το δεύτερο, λιγότερο «σκοτεινό» απαισιοδοξό σενάριο, εμπεριέχει τις εξής πιθανές εξελίξεις-κινήσεις του Ερντογάν: «Το δεύτερο σενάριο αφορά τη δυνατότητα του Ερντογάν να πείσει ξανά στις εκλογές δημιουργώντας μια ψεύτικη αφθονία στην αγορά, μέσω φθηνής πίστωσης και εκπτώσεων χρημάτων, ανεξάρτητα από τον στόχο σταθερότητας-πληθωρισμού της Κεντρικής Τράπεζας. Σε αυτό το σενάριο, ο Ερντογάν θα επιδιώξει να βασιστεί στη συντηρητική του εκλογική βάση, η οποία ικανοποιήθηκε με την έξοδο από τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης, και την εκλογική βάση του Κόμματος Εθνικιστικής Δράσης (MHP), το οποίο εξυπηρετήθηκε με την υποθήκη του κλεισίματος του HDP». Σε κάθε περίπτωση, ο κ. Γιεκτιν συμπεριφέρει την άποψη άλλων προσεκτικών αναλυτών που προβάλλουν την άποψη ότι η Τουρκία πλέον έχει εισέλθει σε μια μεταβατικού χαρακτήρα περίοδο, κατά την διάρκεια της οποίας οι επιλογές του κ. Ερντογάν θα είναι καθοριστικές τόσο για την ίδια την Τουρκία όσο και την ευρύτερη περιοχή.

Ο Δένδιας, ο Τσαβούσογλου και το μενού του «ιφτάρ»

Του ανταποκριτή μας στην ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ ΜΑΝΩΛΗ ΚΩΣΤΙΔΗ

Η επίσκεψη του Νίκου Δένδια στις 14 Απριλίου στην Άγκυρα θεωρείται πως έχει ιδιαίτερη σημασία για τη συνένωση των επαφών Ελλάδας - Τουρκίας αλλά και για τη συνέχιση της αποκλιμάκωσης στο Αιγαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο. Η συνάντηση του υπουργού Εξωτερικών με τον Τούρκο ομόλογο του Μεβλούτ Τσαβούσογλου έχει προγραμματιστεί να πραγματοποιηθεί το απόγευμα της Τετάρτης. Και οι δύο πλευρές επιθυμούν το ταξίδι του κ. Δένδια να έχει θετική έκβαση και να συζητηθούν τα θέματα που απασχολούν τις δύο χώρες. Αυτό δεν σημαίνει πως ο υπουργός Εξωτερικών της Τουρκίας δεν θα θέσει τις διεκδικήσεις και τις απόψεις της τουρκικής κυβέρνησης.

Κατά τη διάρκεια του ταξιδιού του στην Τουρκία, ο υπουργός Εξωτερικών θα μεταβεί και στην Κωνσταντινούπολη και θα επισκεφθεί το Φανάρι για να συναντηθεί με τον Οικουμενικό Πατριάρχη Βαρθολομαίο. Ο κ. Δένδιας αναμένεται πρώτα να φθάσει στην Πόλη και

αργότερα θα ταξιδέψει στην τουρκική πρωτεύουσα. Ωστόσο, οι αλλαγές στο πρόγραμμα δεν αποκλείονται.

Πληροφορίες αναφέρουν πως ο κ. Τσαβούσογλου αναμένεται να θέσει τα περισσότερα θέματα που απασχολούν την Άγκυρα, τα οποία ετέθησαν και στις πολιτικές διαβουλεύσεις αλλά και σε προηγούμενες συναντήσεις των υπουργών Εξωτερικών των δύο χωρών. Θα συζητηθούν οι εξελίξεις στην Ανατολική Μεσόγειο και οι διαφορές των δύο χωρών στο ζήτημα της υφαλοκρηπίδας, όμως στη συζήτηση ενδέχεται να τεθούν και μειονοτικά ζητήματα. Παράλληλα, μεγάλο μέρος της συζήτησης αναμένεται να αφιερωθεί και στο Κυπριακό και στη στάση που θα τηρήσουν Αθήνα και Άγκυρα στο ζήτημα αυτό κατά τη διάρκεια της άτυπης διάσκεψης που θα πραγματοποιηθεί στα τέλη Απριλίου στη Γενεύη. Πάντως, η Τουρκία σε κάθε επίπεδο έχει ξεκαθαρίσει πως στο συγκεκριμένο ζήτημα η μόνη ρεαλιστική λύση είναι «τα δύο κράτη».

Μετά τη συνάντηση, Τσαβούσογλου και Δένδιας αναμένεται να

δειπνήσουν μαζί στο «ιφτάρ», το δείπνο των μουσουλμάνων κατά τη διάρκεια της νηστείας του Ραμαζανιού - η πρόσκληση σε «ιφτάρ» θεωρείται ιδιαίτερη τιμή για τους καλεσμένους.

Πάντως, ενώ η Άγκυρα περιμένει να υποδεχθεί τον υπουργό Εξωτερικών της Ελλάδας, ο υπουργός

Όλες τις διεκδικήσεις της αναμένεται να βάλει στο τραπέζι η Τουρκία κατά την επίσκεψη, την προσεχή Τετάρτη, του Έλληνα υπουργού Εξωτερικών.

Αμυνας της Τουρκίας Χουλουσί Ακάρ κατηγόρησε την Ελλάδα και έθεσε όλα τα ζητήματα που διεκδικεί η Τουρκία, από την αποστρατιωτικοποίηση των νησιών μέχρι την αμφισβήτηση του ελληνικού εναέριου χώρου. Ο κ. Ακάρ υποστήριξε πως «η Ελλάδα έχει μοναδικές πρακτικές σε διεθνές και ιστορικό επίπεδο. Τα χωρικά ύδατά

τους είναι 6 μίλια, αλλά λένε "ο εναέριος χώρος είναι 10 μίλια". Εφαρμόζεται κάτι τέτοιο στον κόσμο; Το αποκαλούμε σεβασμό στις διενθεις συνθήκες. Η Λωζάννη και το Παρίσι είναι διεθνείς συμφωνίες, σωστά; Σε αυτές τις συμφωνίες αναφέρεται πως "23 νησιά δεν μπορούν να στρατιωτικοποιηθούν". Εξοφλήζετε τα 16 και μετά λέτε "Οι Τούρκοι μάς προκαλούν". Διεκδικούν 40.000 τ.χλμ. θαλάσσιας δικαιοδοσίας για το Καστελλόριζο, μια περιοχή 10 τ.χλμ. σε απόσταση 1.950 μέτρων από την Τουρκία. Τι είδους λογική είναι αυτή; Όταν λέμε "όχι" σε αυτό, κλιμακούμε την ένταση».

Ο κ. Ακάρ έδειξε ενοχλημένος και από το εξοπλιστικό πρόγραμμα της Ελλάδας και με προβλητικό ύψος ανέφερε: «Περιμένουμε από τους Έλληνες γείτονές μας να μην κραυγάζουν, εμπιστευόμενοι άλλους, αλλά να ενεργούν σύμφωνα με το ανάστημα και το εκτόπισμά τους. Η οικονομική κατάσταση της Ελλάδας είναι γνωστή. Κάνει τη μεγαλύτερη ζημία στον λαό της εξοπλισμούς. Είναι μαθηματικά λάθος να επιδιόνται σε κούρσα εξο-

πλισμών. Αυτή η εξίσωση δεν αλλάζει με 3-5 όπλα ή αεροπλάνα».

Ο στόχος της Άγκυρας

Βασικός στόχος της Άγκυρας είναι να διαχωρίσει τις σχέσεις Τουρκίας - Ευρωπαϊκής Ενωσης με τις ελληνοτουρκικές σχέσεις. Αυτό έχει καταγραφεί και στο κείμενο του Συμβουλίου Ασφαλείας της Τουρκίας, όπως και σε πολλές δηλώσεις αξιωματούχων. Αυτός είναι και ο λόγος που στη συνάντηση του Ερντογάν με την πρόεδρο της Κομισιόν Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν και τον πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Σαρλ Μισέλ επικράτησε θετικό κλίμα, εκτός από το ζήτημα της ταξίθεοις. Όμως, σε επίπεδο ρητορικής εναντίον της Ελλάδας δεν έχει παρατηρηθεί κάποια αλλαγή μέχρι στιγμής, με τον υπουργό Ενέργειας της Τουρκίας Φατίχ Ντονμέζ να δηλώνει πως τα τουρκικά θα επανεμφανιστούν σύντομα στην Ανατολική Μεσόγειο.

Εν τω μεταξύ, στην Άγκυρα παρατηρούν με ιδιαίτερη προσοχή την προσπάθεια επαναπροσέγγισης της Ελλάδας με τη Λιβύη και την επίσκεψη του Κυριάκου Μητσο-

τάκη στην Τρίπολη, τη συνάντησή του με τον πρωθυπουργό της Ιταλίας Μάριο Ντράγκι αλλά και την επικείμενη επίσκεψη του Νίκου Δένδια στη Βεγγάζη. Λίγες ώρες μετά την επίσκεψη του πρωθυπουργού της Ελλάδας στη Λιβύη, ο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν επανέφερε τη θεωρία της «Γαλάζιας Πατρίδας», όπως έκανε αναφορά και στο μηνόμιο Τουρκίας - Λιβύης για τον καθορισμό θαλασσινών ζωνών ευθύνης.

«Χαιρετίζω τα μέλη του ναυτικού μας που για πολλούς μήνες είναι στη θάλασσα, κυματίζουν τη σημαία μας και προστατεύουν τη "Γαλάζια Πατρίδα" μας. Καίτοι δεν αφήνουν περιθώριο σε όσους έχουν βλέψεις στα συμφέροντα και στα δικαιώματά μας. Με τη συμφωνία ασφαλείας και συνεργασίας που υπογράψαμε με τη Λιβύη, όπως και με τη συμφωνία καθορισμού περιοχών θαλάσσιας ευθύνης, εξασφαλίσαμε τα δικαιώματα στον φυσικό πλούτο των δύο χωρών στη Μεσόγειο», δήλωσε ο κ. Ερντογάν.

Τις επόμενες εβδομάδες αναμένεται έντονη κινητικότητα της Τουρκίας στις επαφές της με την κυβέρνηση της Τρίπολης.

Σασπένς στην εποχή του Covid

Εξελίσσεται σε... θρίλερ η διεκδίκηση του πρωταθλήματος από Ομόνοια, ΑΕΛ και Απόλλωνα

Η νίκη (1-0) του Απόλλωνα επί της Ομόνοιας, σε συνδυασμό με την επικράτηση της ΑΕΛ κόντρα στον Ολυμπιακό στους αγώνες της 5ης αγωνιστικής της δεύτερης φάσης του πρωταθλήματος, έβαλαν «φωτιά» στην διεκδίκηση του τίτλου αφού οι δύο ομάδες της Λεμεσού μείωσαν τη διαφορά από την κορυφή στον ένα βαθμό. Οι τρεις επίζητες πρωταθλήτριες, Ομόνοια, ΑΕΛ και Απόλλων, διεκδικούν το στέμμα σχεδόν με τις ίδιες πιθανότητες και όλα τα ενδεχόμενα είναι πιθανά. Η Ομόνοια έχει μικρό προβάδισμα, τον ένα βαθμό αλλά και το

ότι θα αναμετρηθεί στην έδρα της με τους Λεμεσιανούς ανταγωνιστές της.

Το σενάριο της ισοβαθμίας

Η Ομόνοια υπερτρεπεί της ΑΕΛ καθώς την κέρδισε δύο φορές και μία φορά αναδείχθηκαν ισόπαλοι. Στην ισοπαλία ΑΕΛ και Απόλλων, όπως συμβαίνει και τώρα, οι γαλαζοκίτρινοι έχουν το πάνω χέρι, καθώς επικράτησαν δύο φορές του συμπολίτη τους. Όσον αφορά στο ενδεχόμενο ισοβαθμίας Ομόνοιας και Απόλλωνα τα πάντα θα εξαρτηθούν από το αποτέλεσμα του μεταξύ τους αγώνα στην

Η Βαθμολογία		
	ΓΚΟΛ	ΒΑΘΜΟΙ
1. Ομόνοια	47-15	66
2. ΑΕΛ	53-26	65
3. Απόλλων	59-24	65

10η και τελευταία αγωνιστική των πλείοφ του πρωταθλήματος στο ΓΣΠ. Μέχρι στιγμής ο Απόλλων υπερτρεπεί, χάρη στο εκτός έδρας γκολ που

πέτυχε στην ήττα με 2-1 για το δεύτερο γύρο της πρώτης φάσης. Στο παιχνίδι του πρώτου γύρου οι δύο ομάδες αναδείχθηκαν ισόπαλες 0-0.

Στο σενάριο τριπλής ισοβαθμίας πρωταθλήτρια θα αναδειχθεί η ομάδα με τους περισσότερους κερδισμένους βαθμούς στα μεταξύ των τριών ομάδων παιχνίδια. Μέχρι στιγμής, η Ομόνοια έχει προβάδισμα με 11 κερδισμένους βαθμούς. Οκτώ έχει η ΑΕΛ και πέντε ο Απόλλων που γυμνάει τη χαρά της νίκης επί συνδικδικτητή του τίτλου μόλις για πρώτη φορά την περασμένη Δευτέρα.

Η Ομόνοια διαθέτει μακράν την καλύτερη άμυνα του πρωταθλήματος, με 15 γκολ παθητικό. Στον τομέα του σκοραρίσματος απαιτείται βελτίωση, αφού σε πέντε ματς σκόραρε τέσσερις φορές.

Ανάμεσα στις επόμενες αγωνιστικές είναι ορισμένοι και οι αγώνες της ημιτελικής φάσης του κυπέλλου με αντίπαλο τον Ολυμπιακό, δύο επιπρόσθετα «βαριδιά» στο πρόγραμμα της ΑΕΛ.

Ο Γιάννης Πετράκης, παρά την μεγάλη αμφισβήτηση που είχε και έχει, κατάφερε να κρατήσει την ομάδα σε καλό επίπεδο, βοηθώντας αρκετούς παίκτες να βρουν την φόρμα τους.

ΟΜΟΝΟΙΑ

Με... Μπεργκ και ατσαλένια άμυνα

Η Ομόνοια είναι μόνη στο ρετιρέ πέντε βήματα πριν το τέλος. Σε... ελεύθερη μετάφραση, αυτό σημαίνει ότι η κατάκτηση του τίτλου εξαρτάται από τα πόδια των παικτών της. Υπάρχει άλλο ένα στοιχείο που προσμετρά υπέρ της. Έχει να αντιμετωπίσει τους δυο συνδικδικτητές μέσα στο ΓΣΠ. Οι δε συνδικδικτικτές θα αγωνιστούν μεταξύ τους πριν επισκεφθούν τη Λευκωσία.

Το «τριφύλλι» συνήθως σε δύσκολα και κρίσιμα ματς καταφέρνει ή να κερδίζει ή να μη χάνει. Φέτος έχασε μόνο ένα ντέρμπι στο πρωτάθλημα, με τον Απόλλωνα στη Λεμεσό με γκολ στο... ενενήντα φεύγα). Ηττήθηκε επίσης στον επαναληπτικό με το ΑΠΟΕΛ, επίσης με 1-0, και αποκλείστηκε σε συνδυασμό με το 1-1 του πρώτου αγώνα.

Πλεονέκτημα για την Ομόνοια είναι ότι αντιμετωπίζει τους δυο συνδικδικτικτές μέσα στο ΓΣΠ.

Αγωνίστηκε με ενδεκάδα που περιελάμβανε 9 ποδοσφαιριστές διαφορετικούς σε σχέση με τον αγώνα πρωταθλήματος που είχε προηγηθεί!

Διαθέτει μακράν την καλύτερη άμυνα του πρωταθλήματος. Όχι απλώς την καλύτερη άμυνα (έχει δεχτεί 15 γκολ ενώ η αμέσως καλύτερη άμυνα είναι η του Απόλλωνα δεχθείσα 24 γκολ) αλλά και την καλύτερη αμυντική λειτουργία του πρωταθλήματος.

Η παρουσία του Χένινγκ Μπεργκ δίνει ώθηση στην προσπάθεια. Το τι έχει κάνει η Ομόνοια εντός και εκτός Κύπρου την τελευταία διετία οφείλεται κυρίως σε αυτόν. Στα ματς των πλείοφ, δεν έχει την απόδοση και την αποτελεσματικότητα που είχε στην κανονική περίοδο. Μόνο στο ματς με την ΑΕΛ στη Λεμεσό παρουσιάστηκε αναλόγως των standards της. Στον δε τομέα του σκοραρίσματος απαιτείται βελτίωση αφού σε πέντε ματς σκόραρε τέσσερις φορές ενώ σε δυο δεν σκόραρε. Τα πλεονεκτήματα υπερτερούν θεωρητικά των μειονεκτημάτων.

● **Το πρόγραμμα:** Ολυμπιακός (εντός), Ανόρθωση (εκτός), ΑΕΛ (εντός), ΑΕΚ (εκτός), Απόλλωνας (εντός).

ΠΕΤΡΟΣ ΠΑΠΑΓΙΩΡΓΗΣ

ΑΕΛ

Με ένα όνειρο (νταμπλ) τρελό

Ξεκίνησε... μετρημένα και ταπεινά. Με την πορεία της, ωστόσο, απέδειξε σε φίλους και εκθρούς ότι είχε την ποιότητα, τον χαρακτήρα και το μέταλλο για να κωρέσει δύο καρπούζια στην ίδια μασχάλη και τώρα, πέντε ματς πριν το φινάλε του πρωταθλήματος και τρία μακριά από το τέλος της διαδρομής του κυπέλλου, η ΑΕΛ διεκδικεί στα ίσα και τα δύο τρόπαια. Ο Ντούσαν Κέρκεζ έκτισε πάνω στις βάσεις που υπήρχαν από τα πρώτα χρόνια της θητείας του στην ομάδα και παρουσιάζει φέτος ένα σύνολο που δεν έχει να ζηλέψει τίποτα και αυτό μπορεί να παίξει καθοριστικό ρόλο στην προσπάθεια της ομάδας του να ολοκληρώσει τη χρονιά με τουλάχιστον έναν τίτλο.

Ανάμεσα στις επόμενες αγωνιστικές είναι ορισμένοι και οι αγώνες της ημιτελικής φάσης του κυπέλλου με αντίπαλο τον Ολυμπιακό, δύο επιπρόσθετα «βαριδιά» στο πρόγραμμα της ΑΕΛ τα οποία δεν υπάρχουν στην ατζέντα των συνδικδικτικτών του τίτλου.

Χάρη στον τρόπο που διαχειρίστηκε ο Κέρκεζ το υλικό του, η ΑΕΛ δείχνει να έχει το βάθος για να αντέξει.

ΑΕΚ (εκτός), Απόλλωνας, Ομόνοια (εκτός), Ανόρθωση (εντός) και Ολυμπιακός (εκτός) είναι οι αντίπαλοι από τους οποίους περνάει ο τίτλος του πρωταθλήματος. Ανάμεσα στις επόμενες αγωνιστικές είναι ορισμένοι και οι αγώνες της ημιτελικής φάσης του κυπέλλου με αντίπαλο τον Ολυμπιακό, δύο επιπρόσθετα «βαριδιά» στο πρόγραμμα της ΑΕΛ τα οποία δεν υπάρχουν στην ατζέντα των συνδικδικτικτών του τίτλου.

Όστόσο, ακόμα κι αν θεωρήσει κανείς ως μειονέκτημα το πιο βεβαρημένο πρόγραμμα, οφείλει να αναγνωρίσει ότι πέραν όλων των υπολοίπων, η ΑΕΛ έχει το βάθος για να αντέξει. Με τον τρόπο που διαχειρίστηκε το υλικό του από το ξεκίνημα της σεζόν, ο Κέρκεζ έχει καταφέρει να πάρει πράγματα από όλους τους ποδοσφαιριστές του και αυτό μπορεί να παίξει καθοριστικό ρόλο στην προσπάθεια της ομάδας του να ολοκληρώσει τη χρονιά με τουλάχιστον έναν τίτλο.

● **Το πρόγραμμα:** ΑΕΚ (εκτός), Απόλλωνας (εντός), Ομόνοια (εκτός), Ανόρθωση (εντός), Ολυμπιακός (εκτός).

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΒΡΟΥΛΙΔΗΣ

ΑΠΟΛΛΩΝ

Αντέδρασε και ελπίζει

Μέχρι το τέλος θα παλέψει για τον τίτλο ο Απόλλωνας μετά τη μεγάλη νίκη που πέτυχε στο ντέρμπι επί της Ομόνοιας. Οι «κυανόλευκοι» αντέδρασαν πολύ καλά, σε ένα κομβικό παιχνίδι και πλέον τα πάντα εξαρτιούνται από τα δικά τους πόδια. Πέντε στροφές πριν το τέλος του μαρathon, τα πάντα θα παιχθούν το ρόλο τους. Το πιο σημαντικό για τον Απόλλωνα είναι ότι την κατάλληλη στιγμή έχει βελτιωθεί και δείχνει αποφασισμένος να κατακτήσει τον τίτλο. Ενδεικτικό είναι το γεγονός ότι δεν έχασε ακόμα στην β' φάση του πρωταθλήματος, έχοντας τρεις νίκες και δύο ισοπαλίες, αλλά και τέσσερις σερί ανέπαφες εστίες. Η βελτίωσής της άμυνας και η παρουσία του Γιόβανοβιτς είναι στοιχεία που τον βοηθούν να είναι τόσο πολύ θετικό.

Ο Απόλλωνας έχει βελτιωθεί την κατάλληλη στιγμή και είναι άπτητος στην β' φάση του πρωταθλήματος.

Ακόμα ένα θετικό στοιχείο είναι το γεγονός ότι με την δουλειά που έκανε το τεχνικό επιτελείο, σε συνεργασία με την ιατρική ομάδα, πλέον ο Απόλλωνας δεν έχει τους πολλούς τραυματισμούς που είχε τα τελευταία 2-3 χρόνια και του δημιούργησαν προβλήματα. Αυτό είναι στα θετικά του Γιάννη Πετράκη, που παρά την μεγάλη αμφισβήτηση που είχε και έχει, κατάφερε να παραμείνει ήρεμος και να κρατήσει την ομάδα σε καλό επίπεδο, βοηθώντας αρκετούς παίκτες να βρουν την φόρμα τους.

Εάν στο τέλος της ημέρας, ο Απόλλωνας καταφέρει να στεφθεί πρωταθλητής, θα το οφείλει σε μεγάλο βαθμό στον Έλληνα τεχνικό, ο οποίος κατάφερε να κουμαντάρει ένα ανισόρροπο ρόστερ. Βέβαια, αυτό παραμένει ένα ζήτημα, παρόλο που ο Πετράκης κατάφερε να το διαχειριστεί σε κάποιο βαθμό. Ωστόσο, στο σημείο που φτάσαμε, εάν δεν βγάλει κάποιο απρόσμενο πρόβλημα, τότε θα πάει μέχρι τέλους έτσι, έχοντας τα φόντα να κατακτήσει τον πολυπόθητο τίτλο.

● **Το πρόγραμμα:** Ανόρθωση (εντός), ΑΕΛ (εκτός), ΑΕΚ (εντός), Ολυμπιακός (εντός), Ομόνοια (εκτός).

ΟΝΗΣΙΦΟΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΥ

ΑΠΟΦΕΙΣ

Δημοσιογραφία του «μάθαμε ότι»

Του ΧΡΗΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ

ΕΞ' όσων φαίνεται η αθλητική δημοσιογραφία στο νησί, ποτέ δεν θα περάσει από την «Αναγέννηση» της στο «Διαφωτισμό», ούτε καν από την «Belle Époque», κάτι, κάπως, κάποτε, όπου ο ιστορικός θα ορίσει μια εποχή ως την ιδανικότερη του επαγγέλματος. Ένα τέλος πάντων συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, στο οποίο το επάγγελμάς, θ' ανθούσε, θα είχε καταρτιστεί επαγγελματικά, θα βασιζόταν σε κανόνες, θα καθόριζε το πλαίσιο του δημόσιου διαλόγου,

θα καυτηρίαζε τα κακώς έχοντα, θα ήλεγχε την εξουσία και όσους την ασκούν με αμετροπεία, θα ενημέρωνε αμερόληπτα το κοινό και κυρίως θα είχε εξασφαλίσει την ελευθερία της έκφρασης.

Οι τακτικές της πλήρους υποδούλωσης σε παράγοντα, το αλισβέρσι μεταξύ τους για την εξασφάλιση της είδησης, η αδυναμία γενικότερα που επιδεικνύουν οι περισσότεροι έναντι αυτών, δημιουργούν ένα ζοφερό σκηνικό ως προς την καθαρότητα - αριστεία του επαγγέλματος μας. Στην ιδέα και μόνο ότι μπορεί να ενοχληθούν ή να διαταραχθούν οι σχέσεις μεταξύ μρών των επαγγελματιών και του κάθε λογής παράγοντα ή και υπαλλήλου, η επικαιρότητα κινείται επιδερμικά στους αφρούς της ελαφρότητας.

Με κάποιες εξαιρέσεις που μάλλον επιβεβαιώνουν τον κανόνα, έχει κανείς από μας διαβάσει σοβαρά ρεπορτάζ γύρω από την όποια εκλογική αναμέτρηση ή τα εγκληματικά λάθη που έγιναν όλα αυτά τα χρόνια στον ΑΠΟΕΛ; Παρατήρησε κανείς κάποιο κείμενο που να εμβαθύνει σ' ό,τι αφορά την πρόθεση του Παπασταύρου για την ανανέωση της συνεργασίας με τον Λάρκου και γιατί ακόμη αυτό δεν έχει επιτευχθεί; Υπέεσε καθόλου στην αντίληψη σας κάποιο ρεπορτάζ που προσπαθεί ν' αναλύσει την παταγώδη αποτυχία της φετινής Ανόρθωσης και τις ευθύνες διοίκησης και Κετοσιγιά; Κατά πόσο ο Σοφοκλέους θα μπορούσε να κρατήσει τον Κερκεζ; Ποια η συμμετοχή του Κονναφή στις ποδοσφαιρικές εξελίξεις του Απόλλωνα; Αυτά και άλλα πολλά, ενδεχομένως και πιο ουσιώδη όπως είναι η ανικανότητα του κράτους να πατάξει τη διαφθορά στον αθλητισμό, ο «θάνατος» των ομαδικών αθλημάτων, οι ελλείψεις στις υποδομές, το παράνομο στοιχείο, η σύγκρουση συμφερόντων, η ανάμειξη των κομμάτων στο χώρο του αθλητισμού και άλλα πολλά δεκάδες θέματα, δεν παρανοιάζονται, δεν αναλύονται, δεν επισημαίνονται παρά μόνο μπαίνουν σε δεύτερη μοίρα. Ο κύριος πλέον τρόπος ενημέρωσης του κοινού και σχολιασμού της επικαιρότητας γίνεται δια παρασκηνιακών- ανώνυμων σηπλών, συνήθως με τον τίτλο «Μάθαμε ότι» όπου με δέκα λέξεις ο αναγνώστης μαθαίνει ότι σήμερα ο ήλιος θ' ανατείλει μάλλον από την Ανατολή.

Φημολογία και ξεκαθάρισμα

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΟΓΙΑΤΗ

Κουραστήκαμε, δήλωσε πρόσφατα ο αντιπρόεδρος της Νέας Σαλαμίνας, να υποστηρίξουμε το (δικαίο γ' αυτούς) αίτημα για πρωτάθλημα πρώτης κατηγορίας με δεκατέσσερις ομάδες. Πολύ πιθανό την ίδια θέση να διατηρούν και οι άλλοι υποστηρικτές της συγκεκριμένης πρότασης και παρά το γεγονός πως στη βάση των διαδικασιών που προνοούνται από την ΚΟΠ, η πρόταση αυτή απορρίφθηκε πριν από ένα περίοδο μήνα! Αν οι λίγοι αυτοί έχουν κουραστεί, εμείς που τους ακούμε, σαν τραγούδι σε δικαίο με εντολή... repeat, θα πρέπει να μιλήσουμε για υπερκόπωση!

Υπάρχει βέβαια και η άποψη, πως κανείς χωρίς φωτιά δεν γίνεται, πως άνευ λόγου και αιτίας δεν μπορεί να συντηρείται το θέμα και επειδή πολλά είδαν τα μάτια μας στο κυπριακό ποδόσφαιρο, επειδή πολλές φορές σημαντικές αποφάσεις και δεσμεύσεις άλλαξαν, με χαρακτηριστική ευκολία, μια αβεβαιότητα ως προς τον τρόπο διεξαγωγής του επόμενου πρωταθλήματος υπάρχει. Η έντονη, μάλιστα, φημολογία πως ό,τι είναι να επικεκληθεί για να αλλάξει, θα συμβεί μετά την ολοκλήρωση του φετινού πρωταθλήματος, φυσιολογικά δημιουργεί καχυποψία άρα και προκατάληψη στον κόσμο, ως προς την αξιοπιστία του πρωταθλήματος, την περίοδο που διανύουμε το πιο κρίσιμο τελευταίο κομμάτι.

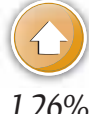
Φρένο σε όλα αυτά θα μπορούσε να βάλει μια δυναμική παρέμβαση από πλευράς της ηγεσίας της ΚΟΠ. Δεν ευθύνεται ούτε ο πρόεδρος, ούτε οι αξιωματούχοι της μοσπονοδίας για την επιμονή της μειοψηφίας να περάσει το δικό της. Θα ήταν καταλυτική, ωστόσο, μια παρέμβαση ή μια κατηγορηματική διάφευση και την ίδια ώρα μια ξεκάθαρη θέση, ως προς το τι σκέφτονται, τι μελετούν και τι επεξεργάζονται στην ΚΟΠ, για το ενδεχόμενο σημαντικών αλλαγών. Πιο απλά, η ηγεσία της ΚΟΠ να καθορίσει και όχι να ακολουθήσει, αναλόγως των περιστάσεων και των συμφερόντων, τις όποιες εξελίξεις. Αντί αυτού και ενώ η φημολογία βρίσκεται στο αποκορύφωμά της, η παθητική στάση της ΚΟΠ, μοιραία μπορεί να εκληφθεί και ως ένοχη σιωπή...

Έχει πολλές φορές λεχθεί, πως προκατάληψη στο κυπριακό ποδόσφαιρο αγίζει τα όρια της υπερβολής, από μόνη της, ωστόσο, η προκατάληψη δεν δημιουργήθηκε. Και είναι από τέτοιες προστάθειες αλλαγών, με το έτσι θέλω, που συντηρείται η προκατάληψη και είναι από ανάλογες περιπτώσεις απαθούς στάσης των αρμοδίων της ΚΟΠ, που η προκατάληψη ενισχύεται και διογκώνεται...

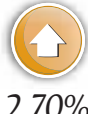
Μεταβολές εβδομάδας

Dow Jones

Nasdaq

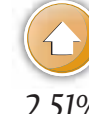
Nikkei

Dax

FTSE 100

ΔΙΕΘΝΗ
Προς συνάντηση για τη θέσπιση ελάχιστου εταιρικού φόρου Σελ. 10

Πετρέλαιο

€/€

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΕΛΛΑΔΑ

Ο τζόγος δεν πήγε... πάσο στην πανδημία

Στα 16 δισ. ευρώ διαμορφώθηκε το συνολικό ποσό που πόνταραν οι Έλληνες στη διάρκεια του 2020. Ο εγκλεισμός λόγω πανδημίας μπορεί να στέρψει πολλά, αλλά δεν μπόρεσε να στερήσει και τη χαρά του παικνιδιού, με τους Έλληνες παίκτες να βρίσκουν διέξοδο στο Διαδίκτυο. Σελ. 7

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Δουλειές στην Κύπρο κάνει ο Douleutaras

Η ελληνική διαδικτυακή πλατφόρμα Douleutaras κερδίζει και την κυπριακή αγορά. Όπως δηλώνει ο εκ των ιδρυτών της και διευθύνων σύμβουλος Ανδρέας Γραμμάτης, τα αποτελέσματα είναι ενθαρρυντικά. Αναφέρεται στις υπηρεσίες που προσφέρει η πλατφόρμα και στα νέα ανοίγματα. Σελ. 6

ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ

Στο ραντάρ των ξένων τα ακίνητα της Ελλάδας

Αναζηπωρύνεται το επενδυτικό ενδιαφέρον από το εξωτερικό για την ελληνική κτηματαγορά, με στελέχη της αγοράς να αναμένουν μια νέα έκρηξη ζήτησης τους επόμενους μήνες, ιδίως από το δεύτερο εξάμηνο του 2021 και μετά, εφόσον προχωρήσουν με ταχύτερο ρυθμό οι εμβολιασμοί. Σελ. 12

Νέο μοντέλο οικονομίας με «Οραμα 2035»

Ανδρέας Ασιώτης: Σε δέκα άξονες η Μακροχρόνια Στρατηγική-Μεταρρυθμίσεις και οφέλη

Δέκα είναι οι βασικοί άξονες της νέας Μακροχρόνιας Στρατηγικής για επίτευξη του οράματος του Συμβουλίου Οικονομίας και Ανταγωνιστικότητας. Σε συνέντευξη στην «Κ» το μέλος του Συμβουλίου Οικονομίας και Ανταγωνιστικό-

τητας και πρόεδρος της καθοδηγητικής επιτροπής του Συμβουλίου, Δρ. Ανδρέας Ασιώτης, αναφέρει ότι μεταξύ αυτών είναι η αξιοποίηση συγκριτικών πλεονεκτημάτων της οικονομίας, η έμφαση σε τομείς με υψηλή συνεισφορά στην ανά-

πτυξη και την αειφορία, η προώθηση της πράσινης ανάπτυξης, η ενίσχυση της έρευνας και καινοτομίας και η προσέλκυση ξένων ποιοτικών επενδύσεων. «Εστιαζόμαστε», ανέφερε, «στη δημιουργία μιας ανθεκτικότερης οικονομίας, προς ένα πιο εξωστρεφές, ανταγωνιστικό και πράσινο οικονομικό μοντέλο και στη δημιουργία μιας στέρεως και ταυτόχρονα ευέλικτης παραγωγικής βάσης». Στο σχέδιο δόθηκε η ονομασία «Οραμα 2035». Κι αυτό γιατί: «Είμαστε ήδη

στο 2021 και αυτό που σχεδιάζουμε είναι βραχυχρόνιες και μεσοπρόθεσμες δράσεις με μακροχρόνια οφέλη και αποτελέσματα. Τα οφέλη από τις μεταρρυθμίσεις που πρέπει να γίνουν, θα έχουν μακροπρόθεσμο ορίζοντα». Σελ. 5

Η πανδημία συρρίκνωσε τη μεσαία τάξη διεθνώς

Εκατομμύρια άνθρωποι διολισθαίνουν ξανά στην ένδειξη ή σε χαμηλό βιοτικό επίπεδο, λόγω της πανδημίας. Σύμφωνα με έρευνα του Pew Research Center, για πρώτη φορά από τη δεκαετία του 1990 η παγκόσμια μεσαία τάξη συρρικνώθηκε το περασμένο έτος. Περίπου 150 εκατ. άνθρωποι, όσο δηλαδή το άθροισμα των πληθυσμών Γερμανίας και Βρετανίας, υποχώρησαν στην κοινωνικοοικονομική κλίμακα. Και η μεγαλύτερη μείωση καταγράφηκε στη Νότια Ασία και την υποσαχάρια Αφρική. Σελ. 9

Ετοιμάζουν «μαξιλαράκι ρευστότητας» οι τράπεζες

Προς έκδοση ομολόγων

Τράπεζα Κύπρου και Ελληνική ετοιμάζονται για έκδοση ομολόγων, τα οποία αποσκοπούν στις εποπτικές απαιτήσεις αναφορικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις για τα ίδια κεφάλαια και τις επιλέξιμες υποχρεώσεις (MREL) που πρέπει να έχουν. Πρόκειται ουσιαστικά για ένα «μαξιλάρι ρευστότητας» με στόχο την προστασία των καταθέσεων. Σελ. 3

Εθνικό σχέδιο για προώθηση του κρασιού

Ψάχνουν κοινό λογότυπο

Το Υπ. Εμπορίου τρέχει Εθνικό Σχέδιο δράσης από φέτος μέχρι το 2023 για την προώθηση του κυπριακού κρασιού, με στόχο την ενίσχυση της παρουσίας του στις αγορές του εξωτερικού και την αύξηση της εγχώριας κατανάλωσης. Στην Κύπρο το κυπριακό κρασί καλύπτει το 35% -40% της αγοράς. Σελ. 4

Απόδοση δεκαετών ομολόγων

	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	0,35%	0,03%
Γερμανία	-0,34%	-0,01%
Γαλλία	-0,03%	0,04%
Ιταλία	0,66%	0,03%
Ισπανία	0,33%	0,02%
Ιρλανδία	0,05%	0,03%
Ελλάδα	0,82%	0,01%
Ην. Βασίλειο	0,74%	-0,05%

Βαθμολογία από οίκους αξιολόγησης

Οίκος Αξιολόγησης	Μακροπρόθεσμο Χρέος	Βραχυπρόθεσμο Χρέος
DBRS	BBB (low)	R-2 (middle)
Fitch	BBB-	F3
Moody's	Ba2	NP
S&P	BBB-	A-3

ANALYSIS / Του HOLGER SCHMIEDING*

Οικονομική πολιτική και αμυντικές δαπάνες

Οι πλείστες χώρες ξοδεύουν διόλου ευκαταφρόνητα ποσοστά του ΑΕΠ τους για αμυντικούς σκοπούς. Χαρακτηριστικά, κατά το 2020, οι πέντε χώρες με τους μεγαλύτερους αμυντικούς προϋπολογισμούς ανάλωσαν περισσότερα από \$1,1 τρισ. σε στρατιωτικές δαπάνες.

Τι ωθεί λοιπόν τις διάφορες κυβερνήσεις να χρησιμοποιούν τα χρήματα των φορολογουμένων τους με αυτό τον τρόπο αντί, για παράδειγμα, να τα αξιοποιούν σε επενδύσεις παραγωγικού χαρακτήρα όπως οι υποδομές, η πράσινη οικονομία, οι νέες τεχνολογίες, η υγεία, η παιδεία του αύριο, κτλ; Η απάντηση βρίσκεται στην ανάγκη για προστασία από δυνητικούς εχθρούς. Εάν μια χώρα αυξάνει το στρατιωτικό της προϋπο-

λογισμό, οι γειτνιάζουσες χώρες αναγκάζονται να ακολουθήσουν το παράδειγμά της. Όπως ανακάλυψε με πικρία η Αρμενία στην πρόσφατη βραχυβία σύρραξή της με το Αζερμπαϊτζάν το Νοέμβριο του 2020, παρόλο που οι πόλεμοι τα τελευταία χρόνια έχουν μειωθεί, παραμένει γεγονός ότι 'εάν μια χώρα επιθυμεί ειρήνη, πρέπει να ετοιμάζεται για πόλεμο'.

Οι εξελίξεις των τελευταίων δεκαετιών δεν προμήνυαν μια τέτοια έκβαση. Αντίθετα, η ερηνική λήξη του ψυχρού πολέμου και η μετατροπή της άλλοτε κραταιάς Σοβιετικής Ένωσης στη μετέπειτα Ρωσία, προέδραζαν ότι η εποχή των μεγάλων πολέμων μπορούσε να έχει φτάσει στο τέλος της. Από οικονομικής απόψεως, οι πολεμι-

κές συρράξεις δεν εξυπηρετούν τον επιθυμητό, όπως συνέβαινε στο παρελθόν. Όταν τα περισσότερα στοιχεία ήταν κυρίως υλικά, η οικονομική λογική κατάκτησης εδαφών με κοιτάσματα πρώτων υλών, μετάλλων, γόνιμη γη και με παραγωγικό πληθυσμό ήταν ξεκάθαρη. Στη σημερινή εποχή της παγκοσμιοποίησης, το κυριότερο περιουσιακό στοιχείο είναι η τεχνολογία και η γνώση, οι οποίες όχι μόνο δεν δύνανται να κατακτηθούν με πολεμικά μέσα αλλά αντίθετα αναπτύσσονται και μεταβάλλονται συνεχώς. Επιπλέον, με τις εξελίξεις στη στρατιωτική βιομηχανία και τον πολλαπλασιασμό των όπλων μαζικής καταστροφής, το πιθανό κόστος, ακόμη και για το νικητή της οποιασδήποτε

επιχειρήσεως, έχει αυξηθεί σημαντικά, τόσο όσον αφορά το άμεσο κόστος απωλειών όσο και τις ζημιές στις επιχειρήσεις που ρυθμίζονται από την απώλεια του αποκαλούμενου 'μερίσματος ειρήνης'. Από πλευράς αξιολόγησης ρίσκου και ευκαιριών, στην εποχή των ατομικών βομβών και του κυβερνοπολέμου, οι εμπόλεμες συρράξεις φαίνονται να έχουν μετατραπεί από συμβάντα χαμηλής ζημίας-υψηλού κέρδους σε δεσμεύσεις υψηλής ζημίας-χαμηλού κέρδους.

Παρόλα αυτά, δεν αναμένεται οι στρατιωτικοί εξοπλισμοί να μειωθούν ουσιαστικά στο προβλεπτό μέλλον. Σημαντικός παράγοντας είναι οι γεωπολιτικοί ανταγωνισμοί για επιρροή π.χ. μεταξύ ΗΠΑ, Ρω-

σίας και Κίνας, αλλά και η ανέλιξη στην εξουσία εθνοκεντρικών καθιερωμένων σε διάφορες περιοχές του πλανήτη. Σ' ένα τέτοιο πλαίσιο, δεν μπορούμε να αναμένουμε ότι οι μεγάλες αλλά και οι μικρές χώρες, οι οποίες αισθάνονται ότι απειλούνται, θα μπορούν να αναστείλουν τις αμυντικές τους δαπάνες. Στην Κύπρο, η έντονη εθνικιστική διάθεση και ρητορική της γειτονικής Τουρκίας δεν αναμένεται να επιτρέψει τον περιορισμό των σχετικών δαπανών.

Ο Ανδρέας Χαράλαμπος είναι οικονομολόγος και πρώην διευθυντής στο Υπουργείο Οικονομικών. Ο Όμιλος Πισσαρίδης είναι διευθύνων σύμβουλος της Pricewaterhouse Coopers Investment Services.

Κύπρος - Τομέας Ακινήτων και Ανάπτυξης Γης

Ανασκόπηση για το έτος 2020

www.pwc.com/cy/real-estate

ΑΝΑΛΥΣΗ Των STEPHEN JEWKES ΚΑΙ ISLA BINNIE / REUTERS

Δύο πρωτοπόροι της πράσινης ενέργειας

Οι επιχειρήσεις κοινής ωφελείας της Ευρώπης Enel και Iberdrola είχαν προβλέψει τη μετάβαση της οικονομίας από τα ορυκτά καύσιμα στην πράσινη ενέργεια πριν από δεκαετίες, τότε, μάλιστα, που οι άλλοι όμιλοι του κλάδου επέκριναν το υψηλό κόστος παραγωγής από τον άνεμο και τον ήλιο – και οι τελευταίοι προσκολλήθηκαν στον γαιάνθρακα και στον «μαύρο χρυσό». Χάρης σε εκείνες τις πρώιμες επιλογές τους για την αγορά δικτύων ηλεκτροδότησης και την κατασκευή εγκαταστάσεων για την αιολική και την ηλιακή ενέργεια, σήμερα οι Enel και Iberdrola συγκαταλέγονται ανάμεσα σε μια χούφτα παγκόσμιων εταιρειών πράσινης ενέργειας που ανταγωνίζονται τους μεγάλους πετρελαϊκούς ομίλους για την παροχή ηλεκτρικής ενέργειας με χαμηλούς ρύθους. Οι ευρωπαϊκοί γίγαντες, όπως ο BP, η Royal Dutch Shell και η Total, έχουν ολοένα και περισσότερο επικεντρωθεί στην ηλεκτροδότηση, θα καταβάλουν μεγάλες προσπάθειες για να απομονώσουν μερίδιο αγοράς από παρόχους όπως οι Enel και Iberdrola, που έχουν εδραιώσει την παρουσία τους εδώ και χρόνια, στοιχηματίζοντας πως η αποτυχία των ορυκτών καυσίμων ήταν αναπόφευκτη. «Η ενεργειακή μετάβαση ήταν μέρος της ζωής μου», δήλωσε στο Ρόττερν ο διευθύνων σύμβουλος της Enel, Φρανσέσκο Σταράτσε. «Δεν υπήρχε καμία στιγμή επιφοίτησης για εμάς – απλώς παραδεχθήκαμε πως το ζήτημα των ορυκτών καυσίμων είναι πολύ ανόητο και δεν θα συνεχιστεί επί μακρόν».

Η μετατροπή των εταιρειών σε δύο παγκοσμίου βεληκεούς εργοστάσια παραγωγής καθαρής ενέργειας συνέβαλε στη διόγκωση των κερδών τους, «γεννώντας» ρευστό και μερίσματα παρά την πανδημία του κορωνοϊού. Τα τελευταία δύο χρόνια, οι μετοχές τους εκτινάχθηκαν στα ύψη, διότι οι διεθνείς επενδυτές μετατοπίστηκαν από τις πετρελαϊκές προς όσες επιχειρήσεις είχαν το υπόβαθρο και τις ικανότητες να οδηγήσουν τον κλάδο στην εποχή της πράσινης ενέργειας. Οι Enel και Iberdrola έχουν υποδομές για

παραγωγή ενέργειας σε βασικές αγορές, όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες και η Λατινική Αμερική, και τώρα στοχεύουν να εξασφαλίσουν την προμήθεια συνολικά 215 γιγαβάτ από ανανεώσιμες πηγές έως το 2030. Και αυτό σημαίνει πως θα μπορούσαν επαρκώς να τροφοδοτήσουν περίπου 150 εκατομμύρια ευρωπαϊκά νοικοκυριά, βάσει εκτιμήσεων από την εταιρεία συμβούλων Wood Mackenzie. Άλλες κορυφαίες πράσινες επιχειρήσεις κοινής ωφελείας είναι ο αμερικανικός κολοσσός αιολικής και ηλιακής ενέργειας NextEra Energy, καθώς και το εξειδικευμένο αιολικό πάρκο της Δανίας Orsted.

Το σημείο καμπής για την Enel ήταν η δημιουργία της Enel Green Power (EGP) το 2008, αμέσως μετά την έναρξη της εξαγοράς της ισπανικής Endesa, ύψους 39 δισ. ευρώ, μιας συμφωνίας που ενίσχυσε την πρόσβασή της στις ταχέως αναπτυσσόμενες αγορές της Λατινικής Αμερικής. Ο Φρανσέσκο Σταράτσε ήταν επιφορτισμένος με τη διαχείριση του βραχίονα EGP ως μιας ανεξάρτητης και βιώσιμης εταιρείας, η οποία δεν βασίστηκε στα γενναία δώρα κίνητρα που προσέφεραν τότε οι κυβερνήσεις για δραστηριότητες στην πράσινη οικονομία. Ο διευθύνων σύμβουλος της Iberdrola, Ιγνάθιο Γαλάν, είχε ακόμη πιο νωρίς απομακρυνθεί από τον γαιάνθρακα και το πετρέλαιο, και συγκεκριμένα το 2001, όταν ανέλαβε το πηδάλιο στη μεγαλύτερη ιδιωτική επιχείρηση της Ισπανίας. Αρχισε να κλείνει τους σταθμούς παραγωγής με συμβατικά καύσιμα, οπότε έως το 2012 είχε παροπλίσει την παραγωγή 3,2 γιγαβάτ, με τους δύο τελευταίους σταθμούς ορυκτών καυσίμων να διακόπτονται τη λειτουργία τους το 2020. Η Iberdrola αύξησε τις δαπάνες για την κατασκευή υποδομών ανανεώσιμης ενέργειας, κυρίως αιολικών πάρκων, στην Ισπανία σε πάνω από 1 δισ. ευρώ το 2004. Τέλος, κατά την εταιρεία συμβούλων Rystad Energy, έως το 2035 η Enel θα συνεχίσει να είναι ηγετική δύναμη, ακολουθούμενη από τις Iberdrola και NextEra.

ΔΗΚΤΗΣ

Γερμανικό άδειασμα

Διπλωματικές πηγές κάνουν λόγο για ενθάρτυση του Γερμανού υπουργού Υγείας προς τους ομολόγους του ότι η χώρα του έχει ξεκινήσει διμερείς επαφές με τη Ρωσία για αγορά 2,5 εκατομμυρίων δόσεων του εμβολίου Sputnik V. Στο άκουσμα της είδησης, ο Μαλτέζος υπουργός Ζήτησε συντονισμένη προσπάθεια των Ευρωπαίων, όπως και στις προηγούμενες περιπτώσεις, για να λάβει απάντηση από την αρμόδια επίτροπο κ. Κυριακίδου ότι αυτό δεν μπορεί να γίνει για ένα εμβόλιο που έχει ήδη «ανακαλυφθεί» και οι δυνατότητες για παραγωγή του στην Ευρώπη είναι περιορισμένες. Πάντως, πολιτικοί αναλυτές θεωρούν τη γερμανική ενέργεια ξεκάθαρη κίνηση «αδειάσματος» της Κομισιόν για τον τρόπο που χειρίστηκε το θέμα των εμβολιασμών. Η συζήτηση έλαβε χώρα στο πλαίσιο τηλεδιάσκεψης για χειρισμό του θέματος που προέκυψε με το εμβόλιο της AstraZeneca.

Αναγκαίο μέτρο

Το ευρωπαϊκό δικαστήριο ανθρωπίνων δικαιωμάτων, εξετάζοντας περίπτωση στην Ουγγαρία, όπου ζητήθηκε υποχρεωτικός εμβολιασμός των παιδιών σε νηπιαγωγείο, αποφάσισε ότι αυτό δεν συνιστά κατάπτωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Σύμφωνα με την απόφαση του δικαστηρίου, η επιβολή κινήσεων για μη εμβολιασμό από την αστυνομία της χώρας έγινε στο πλαίσιο της νομιμότητας που επιβάλλει την προστασία της υγείας και των δικαιωμάτων των τρίτων προσώπων. Όσον αφορά στα ίδια τα παιδιά το δικαστήριο αποφάσισε ότι οι ενέργειες της αστυνομίας ήταν προς το συμφέρον των παιδιών και μόνο, ενώ χαρακτήρισε το μέτρο αναγκαίο σε μια δημοκρατική κοινωνία.

Τραπεζικό τοπίο

Η ευρωπαϊκή αρχή τραπεζών, στην τριμηνιαία έκθεσή της για το έτος 2020, σημειώνει ότι οι τράπεζες παρουσιάζουν αύξηση στους δείκτες κεφαλαίων και μείωση στους δείκτες MEX και κερδοφορίας. Εκφράζει, επίσης, την ανησυχία για αύξηση των λειτουργικών κινδύνων στη συνέχεια. Όσον αφορά στην ποιότητα ενεργητικού ο Ευρωπαίος επόπτης των τραπεζών σημειώνει την ανησυχία του και αναμένει επιδείνωση. Κατά μέσο όρο και για σκοπούς σύγκρισης, οι ευρωπαϊκές τράπεζες παρουσίασαν στο τέλος προηγούμενου έτους πρωτόβαθμια κεφάλαια ύψους 15,5%, MEX στο

Τέρμα στη φυσική παρουσία μαθητών αν εφαρμοστούν τα νέα πρωτόκολλα διαμνηνεί το Παιδείας την ίδια στιγμή που η υγειονομική κατάσταση παρουσιάζεται επιβαρυνμένη.

2,6% και απόδοση ίδιων κεφαλαίων στο 2%. Ο δείκτης έξοδα προς έσοδα είναι αυξημένος και βρίσκεται στο 65%.

Συντηρητική πολιτική

Επιτόκηση της ανάκαμψης αναμένει η ΕΚΤ από το δεύτερο εξάμηνο του 2021 και μετά, γεγονός που τροφοδοτεί τη συζήτηση για το ποια είναι η κατάλληλη χρονική στιγμή απόσυρσης των ευνοϊκών νομισματικών πολιτικών στην ευρωζώνη. Η άποψη που μέχρι στιγμής

κερδίζει έδαφος είναι αυτή που λέει ότι η ανάκαμψη θα πρέπει να λάβει χαρακτηριστικά διατηρησιμότητας προτού συζητηθούν προτάσεις για απόσυρση των προγραμμάτων αγοράς περιουσιακών στοιχείων. Η συντηρητική προσέγγιση μάλλον θα είναι η προτιμώμενη στρατηγική, γεγονός που προσφέρει χρόνο στις εθνικές οικονομίες να προσαρμοστούν στα νέα δεδομένα καθώς οι εμβολιασμοί θα αυξάνονται και η ζήτηση εν μέσω πανδημίας θα μετατρέπεται σε μια όλο και πιο οικεία κατάσταση πραγμάτων.

Ασφαλή καταφύγιο

Δεν θα υπάρχουν πλέον ασφαλή φορολογικά καταφύγια για τις πολυεθνικές εταιρείες, διαμνηνεί ο πρόεδρος Μπρίντεν και προωθεί συγκεκριμένη ρύθμιση σε συνεργασία με 135 χώρες του ΟΟΣΑ. Στο νέο μοντέλο φορολόγησης, οι παγκόσμιοι κολοσσοί θα πληρώνουν φόρο στη χώρα που αποκοτούν το εισόδημα και όχι στην χώρα «διαμονής» τους. Στόχος είναι να προωθηθεί ένα σταθερό παγκόσμιο φορολογικό σύστημα ενώ παράλληλα προωθείται και ο ελάχιστος συντελεστής του 21%, συμβατός με τις ΗΠΑ. Το σχέδιο που συζητείται αφορά σε μεγάλες εταιρείες και προς το παρόν θα κλύπει 100 επιχειρήσεις παγκοσμίως. Στόχος της πολιτικής Μπρίντεν είναι ο τερματισμός των ανταγωνισμών μεταξύ των χωρών και η αναχαίτηση της υιοθέτησης εθνικών ψηφιακών φόρων από σειρά χωρών προκειμένου να γίνουν ελκυστικές για αυτού του είδους επιχειρήσεις.

Απλές συμβουλές για καταπολέμηση της αϋπνίας

ΟΥΑΣΙΓΚΤΟΝ. Ιδέες για την αντιμετώπιση της αϋπνίας ύστερα από ένα απότομο ξύπνημα στη μέση της νύχτας προσφέρουν ειδικοί, σε άρθρο του CNN. Οι βαθιές αναπνοές έχουν αποδειχθεί αποτελεσματικές στην αντιμετώπιση του άγχους. Τοποθετήστε τα χέρια στο στομάχι σας, κλείστε τα μάτια και πάρτε αργή, βαθιά ανάσα μέσω της μύτης. Απελευθερώστε πολύ αργά τον αέρα από το στόμα. «Η χρήση του διαφράγματος μπορεί να επιτρέψει τη χαλάρωση του σώματος και του πνεύματος», λέει ο καθηγητής ιατρικής Ραζ Ντασκούπτα. Ο διαλογισμός είναι μια άλλη μέθοδος καταπολέμησης του άγχους.

Ενα ολόκληρο αυλάκι του ανθρώπινου εγκεφάλου είναι αφιερωμένο στον ύπνο, αλλά και στην αϋπνία. Η νευρολόγος δρ Σίνθια Ακρίλ εξηγεί ότι ο εγκέφαλος συντηρίζει να παίζει το παιχνίδι της απόδοσης ευθύνης κάθε φορά που μένετε ξύπνιος στο κρεβάτι σας, μην μπορώντας να αποκοιμηθείτε. «Τις στιγμές εκείνες όλα σας τα προβλήματα έρχονται στο προσκήνιο των σκέψεών σας, ενώ την ίδια ώρα ανησυχείτε και για τις επιπτώσεις της αϋπνίας στην υγεία σας και νιώθετε ενοχές. Αν εργάζεστε σκληρά όλη την ημέρα, είναι λογικό ο εγκέφαλος να χρειάζεται περισσότερο χρόνο για να «σβήσει»», λέει η δρ Ακρίλ. «Μην κοιτάτε το ρολόι. Το άγχος και η σκέψη ότι κάνετε πολύτιμες ώρες ύπνου δεν σας επιτρέπουν να χαλαρώσετε και να κοιμηθείτε», προσθέτει ο ψυχίατρος Μπένου Κολά. Μην καταναλώνετε οινόπνευμα πριν πέσετε για ύπνο, λέει ο δρ Κολά, ο οποίος μελετά την αλληλεπίδραση μεταξύ διαταραχών του ύπνου και εθιστικών συμπεριφορών: «Καθώς

Οι βαθιές αναπνοές έχουν αποδειχθεί αποτελεσματικές στην αντιμετώπιση του άγχους.

το οινόπνευμα μεταβολίζεται, δημιουργεί διεγερτικές χημικές ενώσεις».

Μην χρησιμοποιείτε υπολογιστή, κινητό τηλέφωνο ή τάμπλετ για τουλάχιστον μία ώρα πριν πέσετε για ύπνο, συμβουλεύει ο δρ Βεσαλόντ Πολότσκι, επικεφαλής του εργαστηρίου πνευμονολογικών μελετών της ιατρικής σχολής του Πανεπιστημίου Τζονς Χόπκινς. Το φως στο φάσμα των LED περιορίζει τα επίπεδα μελατονίνης, που ρυθμίζουν τον κερκαδικό κύκλο. Η μελατονίνη αποκαλείται συχνά «ορμόνη του ύπνου», καθώς ο ύπνος μας είναι καλύτερος όταν τα επίπεδά της βρίσκονται στο υψηλότερο σημείο τους.

A.P.

Διπλά τοξικά τα φυτοφάρμακα για τις μέλισσες

Η τοξική επίδραση των φυτοφαρμάκων στις μέλισσες και σε άλλους επικονιαστές διπλασιάστηκε σε μία δεκαετία, σύμφωνα με νέα έρευνα, παρά την πτώση της ποσότητας των φυτοφαρμάκων που χρησιμοποιούνται. Τα σύγχρονα φυτοφάρμακα έχουν πολύ χαμηλότερη τοξικότητα σε ανθρώπους, άγρια θηλαστικά και πουλιά, και εφαρμόζονται σε χαμηλότερες ποσότητες, αλλά είναι ακόμη πιο τοξικά για τα ασπόνδυλα.

Η νέα μελέτη δείχνει ότι η υψηλότερη τοξικότητα υπερτερεί των χαμηλότερων ποσοτήτων που χρησιμοποιούνται, οδηγώντας σε μια πιο θανατηφόρο συνολική επίδραση στους επικονιαστές και στα υδρόβια έντομα όπως οι λιβελλούλες. Παράλληλα, αποδείχθηκε ότι η τοξική επίδραση των φυτοφαρμάκων που χρησιμοποιούνται στις γενετικά τροποποιημένες καλλιέργειες (ΓΤΚ) παραμένει ίδια με εκείνη των συμβατικών, παρά τους ισχυρισμούς ότι οι ΓΤΚ θα μειώναν την ανάγκη για φυτοφάρμακα.

Η έρευνα, που δημοσιεύθηκε στο περιοδικό Science, βασίστηκε στη χρήση και στην τοξικότητα 380 φυτοφαρμάκων που χρησιμοποιήθηκαν στις ΗΠΑ από το 1992 έως το 2016.

Οι επιστήμονες δήλωσαν ότι παρόμοια τάση χαμηλότερου όγκου αλλά μεγαλύτερης τοξικότητας επιδράσεων είναι πιθανή για πολλές περιοχές του κόσμου, ωστόσο τα ανικτά δεδομένα για τη χρήση φυτοφαρμάκων δεν είναι διαθέσιμα στην Ε.Ε., στη Λατινική Αμερική, στην Κίνα ή στη Ρωσία.

Οι ερευνητές χρησιμοποίησαν δεδομένα της κυβέρνησης των ΗΠΑ σχετικά με τη χρήση φυτοφαρμάκων και το επίπεδο τοξικότητας κάθε χημικής ουσίας, για να έχουν ένα μέτρο της «συνολικής εφαρμοσμένης τοξικότητας». Αυτό επέτρεψε την αξιολόγηση των αλλαγών με την πάροδο του χρόνου. Διαπίστωσαν ότι η αντικατάσταση των οργανοφωσφορικών και καρβαμικών εντομοκτόνων μείωσε τη συνολική τοξικότητα στα θηλαστικά και στα πτηνά. «Σε έντονη αντίθεση, η συνολική εφαρμοσμένη τοξικότητα στα ασπόνδυλα έχει αυξηθεί σημαντικά, περίπου από το 2005», ανέφεραν,

Ο κίνδυνος για την εξαφάνιση των μελισσών οδήγησε την Ε.Ε. να απαγορεύσει την εξωτερική χρήση ορισμένων νεονικοτινοειδών εντομοκτόνων.

Εχουν πολύ χαμηλότερη τοξικότητα σε ανθρώπους, άγρια θηλαστικά και πουλιά, αλλά είναι ακόμη πιο επικίνδυνα για τα ασπόνδυλα.

παρά το γεγονός ότι η ποσότητα του εφαρμοσμένου εντομοκτόνου μειώθηκε κατά 40%.

«Οι ενώσεις που είναι ιδιαίτερες τοξικές για τα σπονδυλωτά έχουν αντικατασταθεί από ενώσεις με λιγότερη τοξικότητα και αυτό είναι πράγματι μια επιτυχία», δήλωσε ο καθηγητής Ραλφ Σουλτς, του Πανεπιστημίου Κόμπλεντς και Λαντνάου στη Γερμανία, ο οποίος ηγήθηκε της έρευνας. «Ταυτόχρονα

όμως, τα φυτοφάρμακα έγιναν πιο εξειδικευμένα και, δυστυχώς, πιο τοξικά για ορισμένους μη στοχοποιημένους οργανισμούς, όπως οι επικονιαστές και τα υδρόβια ασπόνδυλα». Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι οι πυρεθροειδείς και νεονικοτινοειδείς ενώσεις, που πλέον χρησιμοποιούνται, είναι πιο τοξικές για τα ζώα αυτά.

Ο κίνδυνος για την εξαφάνιση των μελισσών οδήγησε την Ε.Ε. να απαγορεύσει την εξωτερική χρήση ορισμένων νεονικοτινοειδών εντομοκτόνων. Οι επιστήμονες δήλωσαν ότι ο αντίκτυπος στα έντομα θα μπορούσε να έχει επιπτώσεις και σε άλλα μέλη του ζωικού βασιλείου, όπως τα πουλιά, ενώ ανέφεραν επίσης πως η έλλειψη δημόσιων δεδομένων για τα φυτοφάρμακα σε πολλά μέρη «δυστηνικά κρύβει έναν καθοριστικό παράγοντα της παγκόσμιας μείωσης της βιοποικιλότητας».

Οι δύο μεγάλοι προετοιμάζονται για MREL

Μέχρι το τέλος του τρέχοντος έτους οι τράπεζες θα αξιολογήσουν ευκαιρίες για έκδοση ομολόγων τέτοιου σκοπού

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Προετοιμάζουν το έδαφος οι δύο μεγάλες τράπεζες της Κύπρου για έκδοση ομολόγων τα οποία αποσκοπούν στις εποπτικές απαιτήσεις αναφορικά με τις αποφάσεις με τις ελάχιστες απαιτήσεις για τα ίδια κεφάλαια και τις επιλέξιμες υποχρεώσεις (MREL) που πρέπει να έχουν. Φαίνεται πως το μήνυμα που απέστειλε ο Διοικητής της Κεντρικής Κωνσταντίνος Ηροδότου στις αρχές της χρονιάς ότι πρέπει να «ξεμπερδέουν» από τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια διότι αρχίζει η φάση υλοποίησης του «κεφαλαιακού μαξιλαριού» MREL, έφτασε για τα καλά στους παραλήπτες. Πρώτη είδαμε την Τράπεζα Κύπρου να αναφέρει στα οικονομικά της αποτελέσματα για την ολόπια του 2020 πως θα αξιολογήσει ευκαιρίες για την έναρξη διαδικασίας για έκδοση ομολόγων το οποία πληρούν τα κριτήρια Ελάχιστων Απαιτήσεων για Ίδια Κεφάλαια και Επιλέξιμες Υποχρεώσεις (MREL), ως μέρος της γενικότερης στρατηγικής κεφαλαιοποίησης και χρηματοδότησης της. Την Παρασκευή όμως και η Ελληνική Τράπεζα γνωστοποίησε πως η Τράπεζα εξετάζει επιλογές για την εκκίνηση της έκδοσης MREL μέχρι το τέλος του 2021. Η Ελληνική –όπως η ίδια ενημέρωσε– έχει λάβει επίσημη ειδοποίηση από το Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγίανσης (SRB), για την τελική του απόφαση για τη δεσμευτική ελάχιστη απαίτηση MREL για την Τράπεζα. Σύμφωνα με την Απόφαση, οι ελάχιστες απαιτήσεις MREL της Ελληνικής Τράπεζας τίθενται στο 24,10% των σταθμισμένων ως προς τον κίνδυνο περιουσιακών στοι-

κίων (risk weighted assets, RWA) και 5,91% του δείκτη μόχλευσης (leverage ratio exposure, LRE) ανοιγμάτων, και αυτό θα πρέπει να ισχύει μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2025. Περαιτέρω, η Τράπεζα θα πρέπει να συμμορφωθεί με ενδιάμεση απαίτηση 16,57% των RWA και 5,91% των LRE μέχρι την 1 Ιανουαρίου 2022. Τα ίδια κεφάλαια που χρησιμοποιεί η Τράπεζα για να πληροί τη συνδυασμένη απαίτηση αποθεμάτων (combined buffer requirements, CBR) δεν θα είναι επιλέξιμα για την πλήρωση των απαιτήσεων MREL που εκφράζονται σε όρους σταθμισμένων ως προς τον κίνδυνο περιουσιακών στοιχείων. Με την Τράπεζα να έχει παρασχεθεί με ενδιάμεσους και τελικούς στόχους MREL μέχρι την 1 Ιανουαρίου 2022 και μέχρι την 1 Ιανουαρίου 2026, αντίστοιχα, η Τράπεζα εξετάζει επιλογές για την εκκίνηση της έκδοσης MREL μέχρι το τέλος του 2021. Οποιαδήποτε απόφαση σχετικά με τον τύπο των MREL εργαλείων (είτε με είτε χωρίς προτεραιότητα χρέος) και ποσό έκδοσης θα βασίζεται, μεταξύ άλλων παραγόντων, στις μελλοντικές απαιτήσεις MREL απαιτήσεις και συνθήκες της αγοράς την σχετική στιγμή. Οι προβλέψεις για τις γνωστοποιήσεις των MREL όπως αυτές δημοσιεύθηκαν από την EBA και το SRB θα έχουν εφαρμογή από την 1 Ιανουαρίου 2024 το νωρίτερο και η πρώτη ημερομηνία αναφοράς για την υποβολή εκθέσεων σύμφωνα με τα εφαρμοστέα τεχνικά πρότυπα είναι η 30 Ιουνίου 2021.

Τα της Τρ. Κύπρου

Τον Φεβρουάριο 2021, η Τράπεζα έλαβε ειδοποίηση από το Ενιαίο

Από τον Ιανουάριο 2016, τα κράτη μέλη της ΕΕ έχουν την υποχρέωση να εφαρμόζουν τις διατάξεις της Οδηγίας για Ανάκαμψη και Εξυγίανση Πιστωτικών Ιδρυμάτων και Επιχειρήσεων Επενδύσεων (BRRD).

Η ελάχιστη απαίτηση MREL για Τράπεζα Κύπρου αντιστοιχεί στο 23,32% των σταθμισμένων περιουσιακών στοιχείων και στο 5,91% του δείκτη μόχλευσης μέτρου συνολικού ανοιγματος.

Συμβούλιο Εξυγίανσης (SRB) για το προσχέδιο της απόφασης για την υποβολή δεσμευτικής υποχρέωσης για τήρηση ελάχιστης απαίτησης MREL για την Τράπεζα, η οποία καθορίστηκε ως το προτιμότεο σημείο εφαρμογής της εξυ-

γίανσης. Όπως αναφέρει στα οικονομικά της αποτελέσματα η Τράπεζα, σύμφωνα με το προσχέδιο της απόφασης, η ελάχιστη απαίτηση MREL αντιστοιχεί στο 23,32% των σταθμισμένων περιουσιακών στοιχείων και στο 5,91% του δείκτη μόχλευσης μέτρου συνολικού ανοιγματος (Leverage Ratio Exposure, LRE) και η συμμόρφωση πρέπει να επιτευχθεί μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2025. Επιπρόσθετα, η Τράπεζα πρέπει να συμμορφωθεί μέχρι την 1 Ιανουαρίου 2022 με μια ενδιάμεση απαίτηση, η οποία αντιστοιχεί σε 14,94% των σταθμισμένων περιουσιακών στοιχείων και 5,91% του δείκτη μόχλευσης μέτρου συνολικού ανοιγματος (leverage ratio exposure, LRE). Σημειώνεται δε, πως τα ίδια κεφάλαια που χρησιμοποιούνται από την Τράπεζα για συμμόρφωση με το Αποθεματικό Δια-

τήρησης Ασφαλείας δεν θα είναι επιλέξιμα για συμμόρφωση για την ελάχιστη απαίτηση για ίδια κεφάλαια και επιλέξιμες υποχρεώσεις (MREL) ως ποσοστό των σταθμισμένων περιουσιακών στοιχείων. Μόλις η απόφαση καταστεί οριστική, οι απαιτήσεις αυτές θα αντικαταστήσουν εκείνες που ίσχυαν προηγουμένως. Ο δείκτης ελάχιστης απαίτησης ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων υποχρεώσεων (MREL) της Τράπεζας, υπολογιζόμενος σύμφωνα με τα ισχύοντα κριτήρια επιλεξιμότητας του SRB, και βασισμένος σε εσωτερικές εκτιμήσεις της Τράπεζας, ανερχόταν σε 15,36% των σταθμισμένων περιουσιακών στοιχείων στις 31 Δεκεμβρίου 2020 (και σε 14,92% των σταθμισμένων περιουσιακών στοιχείων την 1 Ιανουαρίου 2021) και σε περίπου 10% του δείκτη μόχλευσης μέτρου συνολικού ανοιγματος (Leverage Ratio Exposure, LRE) στις 31 Δεκεμβρίου 2020 (και σε περίπου 10% του δείκτη μόχλευσης μέτρου συνολικού ανοιγματος (Leverage Ratio Exposure, LRE) την 1 Ιανουαρίου 2021). Αναπροσαρμοσμένος για το Project Helix 2, ο δείκτης ελάχιστης απαίτησης ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων υποχρεώσεων (MREL) της Τράπεζας στις 31 Δεκεμβρίου 2020, υπολογισμένος στην ίδια βάση, ανερχόταν σε 15,80% των σταθμισμένων περιουσιακών στοιχείων στις 31 Δεκεμβρίου 2020 (και σε 15,35% των σταθμισμένων περιουσιακών στοιχείων την 1 Ιανουαρίου 2021). Ο δείκτης ελάχιστης απαίτησης ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων υποχρεώσεων (MREL) ως ποσοστό των σταθμισμένων περιουσιακών στοιχείων δεν περι-

λαμβάνει κεφάλαια που χρησιμοποιούνται για συμμόρφωση με το Αποθεματικό Διατήρησης Ασφαλείας, το οποίο ανέρχεται σε 3,5% και αναμένεται να αυξηθεί σε 4% την 1 Ιανουαρίου 2022.

Το μαξιλάρι για όλες

Πρόκειται ουσιαστικά για ένα «μαξιλάρι ρευστότητας» με στόχο την προστασία των καταθέσεων, δεδομένου ότι η υποχρέωση MREL βρίσκεται σε απόλυτη συνάρτηση με την οδηγία για την εξυγίανση τραπεζών και επενδυτικών εταιρειών. Η απαίτηση υπολογίζεται ως το ποσό των ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων υποχρεώσεων εκφρασμένο ως ποσοστό επί τοις εκατό του συνόλου των υποχρεώσεων και των ιδίων κεφαλαίων της τράπεζας. Από τον Ιανουάριο 2016, τα κράτη μέλη της ΕΕ έχουν την υποχρέωση να εφαρμόζουν τις διατάξεις της Οδηγίας για Ανάκαμψη και Εξυγίανση Πιστωτικών Ιδρυμάτων και Επιχειρήσεων Επενδύσεων (BRRD), η οποία απαιτεί από τα πιστωτικά ιδρύματα της ΕΕ και ορισμένες επιχειρήσεις επενδύσεων να τηρούν την ελάχιστη απαίτηση ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων υποχρεώσεων (MREL), με την επιφύλαξη των διατάξεων του Κατ' Εξουσιοδότηση Κανονισμού (ΕΕ) 2016/1450. Στις 27 Ιουνίου 2019, ως μέρος του πακέτου μεταρρύθμισης για την ενδυνάμωση της ανθεκτικότητας και εξυγίανσης των ευρωπαϊκών τραπεζών, τίθεται σε εφαρμογή η Οδηγία Ανάκαμψης και Εξυγίανσης Πιστωτικών Ιδρυμάτων και Επιχειρήσεων Επενδύσεων II (BRRD II), η οποία πρέπει να ενσωματωθεί στην εθνική νομοθεσία, κάτι που δεν έχει γίνει μέχρι στιγμής.

ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ

με ένα από τα εντυπωσιακά SUV/CROSSOVER της KIA

www.kia.com.cy

SPORTAGE

ΑΠΟ

€18.900 €21.500

MANUAL

ΑΥΤΟΜΑΤΟ

STONIC

ΑΠΟ

€14.900 €17.500

MANUAL

ΑΥΤΟΜΑΤΟ

CEED

ΑΠΟ

€21.500

ΑΥΤΟΜΑΤΟ

Οι πιο πάνω φωτογραφίες μπορεί να διαφέρουν από τα βασικά μοντέλα στα οποία αναφέρονται οι τιμές.

Η KIA είναι η μοναδική αυτοκινητοβιομηχανία που προσφέρει 7 χρόνια εργοστασιακής εγγύησης σε όλα της τα μοντέλα που καλύπτει και τα ηλεκτρονικά μέρη του οχήματος.

The Power to Surprise

LG
LOUTSIOS GROUP

ΛΕΜΕΣΟΣ: Τ: 25 576576, ΛΕΥΚΩΣΙΑ: Τ: 22 464834, ΛΑΡΝΑΚΑ: Τ: 24 635125 info@loutsiosgroup.com

Κάθε χρόνο παράγονται 15 εκατ. κιλά σταφυλιού, από τα οποία παράγονται κουμανταρία, κρασί και ζιβανία. Το εμφιαλωμένο κρασί υπολογίζεται στα 4,5-5 εκατ. φιάλες τον χρόνο.

Ψάχνουν branding για το κυπριακό κρασί

Κοινό λογότυπο για την οντική οντότητα της Κύπρου αναζητεί το Υπουργείο Εμπορίου, οργανώνονται και οι οινοποιοί

της ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ

Ξυνοστέρι, μωροκανέλλα, σπούρτικο, πρωμάρα. Πρόκειται για κυπριακές ποικιλίες κρασιού οι οποίες έγιναν γνωστές τα τελευταία χρόνια και έχουν πάρει μια θέση στην κάρτα των περισσότερων κυπριακών νοικοκυριών και έχουν πετύχει και την κατοχύρωσή τους ως προϊόντα προστατευόμενης γεωγραφικής ένδειξης. Τα τελευταία 10 χρόνια μάλιστα, η κατανάλωση του κυπριακού κρασιού στην κυπριακή αγορά έχει σημειώσει μεγάλη αύξηση και ειδικότερα από το 2013 μέχρι σήμερα, το κυπριακό κρασί κατάφερε να πείσει και τους

Στην Κύπρο το κυπριακό κρασί καλύπτει το 35%-40% της αγοράς. Το υπόλοιπο 60% είναι εισαγόμενο.

πιο απαιτητικούς καταναλωτές να το αναζητήσουν στα ράφια των υπεραγορών και στα μενού των εστιατορίων και των winery. Σήμερα μπορούμε να μιλάμε για τάση από τον καταναλωτή προς το κυπριακό κρασί αν και φυσικά υπάρχει ακόμα δρόμος, ιδιαίτερα στην αγορά της Λευκωσίας επισημειώνουν οι οινοποιοί, όπως επίσης και στις αγορές του εξωτερικού.

Στο 35-40% της αγοράς

Ελάχιστες είναι οι εξαγωγές του κυπριακού κρασιού. Συγκεκριμένα δεν ξεπερνούν το 5% της παραγωγής και διατίθεται σε αγορές της Κεντρικής Ευρώπης, Αμερικής, Σκανδιναβίας και Κίνας. Το 95% της παραγωγής διοχετεύεται στην εγχώρια αγορά και καλύπτει το 35-40% των αναγκών της. Το υπόλοιπο 60% της κυπριακής αγοράς καλύπτεται με εισαγόμενο οίνο. Ωστόσο, δεν υπάρχει δυνατότητα αυτή την στιγμή για αύξηση του μεριδίου αγοράς στην Κύπρο, αφού στην ουσία δεν υπάρχουν άλλες ποσότητες να διατεθούν. Κάθε χρόνο παράγονται 15 εκατ. κιλά σταφυλιού, από τα οποία παράγονται κουμανταρία, κρασί και ζιβανία. Το εμφιαλωμένο κρασί υπολογίζεται στα 4,5-5 εκατ. φιάλες τον

Διευκολύνσεις για την παρουσία τους και στα ράφια του αεροδρομίου ζητά ο Σύνδεσμος Οινοποιών Κύπρου.

Στα Duty free του αεροδρομίου

Ενών η προώθηση και η αναβάθμιση του κυπριακού κρασιού βρίσκεται στο πεδίο ενδιαφέροντος ιδιωτών και αρμόδιων Υπουργείων, ένα ζήτημα που προκύπτει είναι η εκπροσώπηση των κυπριακών κρασιών στα ράφια των κυπριακών αεροδρομίων. Μέλη του συνδέσμου Οινοποιών αναφέρουν χαρακτηριστικά ότι αν και η Κύπρος είναι οινοπαραγωγική χώρα, τα εισαγόμενα κρασιά έχουν την μερίδα του λέοντος στους χώρους των Duty free. Κάνουν επίσης λόγο για ψηλό κόστος τοποθέτησης των προϊόντων τους, κάτι που λειτουργεί σε αρκετές περιπτώσεις αποτρεπτικά στην ενίσχυση της παρουσίας τους στους χώρους του αεροδρομίου. Συγκεκριμένα οι κρεώσεις είναι περι-

χρόνο. «Είναι περίεργο να το λέμε αλλά ισχύει. Η κυπριακή αγορά είναι πολύ μεγάλη για εμάς», αναφέρει ο Σοφοκλής Βλασιδής, μέλος του συνδέσμου Οινοποιών Κύπρου. Για να φτάσουμε στο 50% της κάλυψης της κυπριακής αγοράς θα πρέπει να αυ-

που 20% ψηλότερες σε σχέση με τις κρεώσεις για την τοποθέτηση του κυπριακού κρασιού στις υπεραγορές και ανέρχεται περίπου στο 55% της τελικής τιμής του προϊόντος. Αυτό σημαίνει πολύ μικρό περιθώριο κέρδους για τους οινοποιοί. Από την πλευρά της η εταιρεία CTCARI airports LTD τονίζει ότι γίνονται προσπάθειες προώθησης και της κυπριακής οινοποιίας. Σε δηλώσεις του στην «Κ» ο Σέργιος Σεργίου, Business Developer & Innovation Manager της CTCARI AIRPORTS LTD, ανέφερε ότι αυτή την στιγμή συνεργάζονται με 19 Κυπριακά οινοποιεία και έχουν στην γκάμα τους πέραν των 100 Κυπριακών Κρασιών (και πέραν των 50 αλκοολούχων ποτών). «Αυτός είναι υπερδιπλά-

ξήσουμε την παραγωγή μας κατά 50% αναφέρει. Το πρώτο πράγμα που μας λείπει είναι η εικόνα του κυπριακού κρασιού, υπογραμμίζει ο κ.Βλασιδής. Μιλώντας με παράγοντες από όλο το φάσμα του κλάδου της οινοποιίας καταλήγουμε ανα-

αριθμός από τα εισαγόμενα κρασιά που έχουμε στην γκάμα μας», επισημειώνει. Επιπλέον αναφέρει ότι μέσω των συνεργασιών της εταιρείας έχουν δημιουργήσει προϊόντα τα οποία διαθέτουν κατ' αποκλειστικότητα και δύο εξ αυτών έχουν βραβευτεί το 2020 (Great Taste Awards 2020). Επισημειώνει ότι όλες οι προσπάθειες προώθησης των κυπριακών προϊόντων γίνονται με στόχο την ενίσχυση της τοπικής οικονομίας και βιομηχανίας, οι οποίες μέχρι στιγμής έχουν αποφέρει εξαιρετικά αποτελέσματα. Ενδεικτικό της προώθησης των κυπριακών προϊόντων και η επένδυση του 2020, για επέκταση του καταστήματος «Κυπριακά», που πλέον είναι στα 120 τετραγωνικά μέτρα.

πόφευκτα στο εξής συμπέρασμα: ότι από εδώ και πέρα η οποία ενίσχυση και αναβάθμιση του προϊόντος και της κατανάλωσης, θα επέλθει μέσα από το branding και το καλύτερο μάρκετινγκ. Προς αυτή την κατεύθυνση τρέχουν παράλληλα δρά-

σεις και ενέργειες από οινοποιοί και αρμόδια υπουργεία.

Κοινό λογότυπο

Ήδη το Υπουργείο Εμπορίου τρέχει Εθνικό Σχέδιο δράσης από το τρέχον έτος μέχρι το 2023 για την προώθηση του κυπριακού οίνου, με στόχο την ενίσχυση της παρουσίας του στις αγορές του εξωτερικού, την αύξηση της εξαγωγιμότητας του προϊόντος και της εγχώριας κατανάλωσης. Χώρες στόχευσης για την προώθηση του κυπριακού κρασιού έχουν οριστεί το Ηνωμένο Βασίλειο, οι ΗΠΑ, ο Καναδάς, η Ελβετία και η Ιαπωνία. Στις δράσεις του βραχυπρόθεσμου σχεδίου το κρασί να συμμετέχει με κρατικό περίπτερο σε διεθνείς εκθέσεις οίνου του εξωτερικού, ενώ παράλληλα θα δίδεται χορηγία για ιδιωτική συμμετοχή σε εμπορικές εκθέσεις στην Κύπρο και το εξωτερικό. Μεσοπρόθεσμα προωθείται η δημιουργία της κυπριακής Οινικής Ταυτότητας του κρασιού, η δημιουργία ιστοσελίδας και προώθησης της στα κοινωνικά δίκτυα με πληροφόρηση και διαφημίσεις σχετικά με το κυπριακό κρασί. Θα δημιουργηθεί επίσης λογότυπο κοινής αποδοχής το οποίο θα εκφράζει την εθνική οντική οντότητα της Κύπρου και θα χρησιμοποιείται σε κάθε προωθητική ενέργεια.

Στις μεσοπρόθεσμες δράσεις περιλαμβάνεται επίσης και η συμμετοχή με κρατικό περίπτερο σε διεθνείς εκθέσεις οίνου στο εξωτερικό, η χορηγία για ιδιωτική συμμετοχή σε εμπορικές εκθέσεις στην Κύπρο και το εξωτερικό και η διοργάνωση εκπαιδευτικών σεμιναρίων, διαλέξεων, εργαστηρίων και εκδηλώσεις γευστικής.

Η εταιρεία οινοποιών

Μόλις πριν από μερικές εβδομάδες συστάθηκε η εταιρεία Cyrgus Wine Consortium με σκοπό ακριβώς την προώθηση των κυπριακών ποικιλιών και το branding του κυπριακού κρασιού. Στην εταιρεία συμμετέχουν 14 Οινοποιεία που αντιστοιχούν σε όγκο πέραν του 60% της παραγωγής του κυπριακού κρασιού. Με τη δημιουργία της εταιρείας γίνεται πιο εύκολη η συμμετοχή σε προγράμματα κοινών δυνάμεων από την ΕΕ. Η εταιρεία θα συμμετάσχει σε συνάντηση που θα γίνει στις 14 Απριλίου με την

ομάδα δράσης στην οποία συμμετέχουν Υπ. Εμπορίου, Υπ. Γεωργίας, Υπ. Τουρισμού, ΚΕΒΕ, Οινόκοι και Οινοποιεία. Παράλληλα με την εταιρεία οι οινοποιοί μέσω του συνδέσμου τους προωθούν τους στόχους τους οι οποίοι συνοψίζονται σε έξι σημεία. Την αύξηση παραγωγής σε ένα μακροπρόθεσμο πλάνο 10 χρόνων και ενίσχυσης του μεριδίου αγοράς στην Κύπρο στο 50%. Την βελτίωση της ποιότητας του κρασιού και διάθεση ποικιλιών σε πιο premium τιμές στην αγορά, καλύτερο branding του Κυπριακού κρασιού, και σωστή παρουσία στα ξενοδοχεία την εστίαση τις υπεραγορές και τις κάβες, ώστε να μας γνωρίσει ο ξένος επισκέπτης», επισημειώνει ο κ. Βλασιδής. Αναφέρει επίσης ότι στους στόχους είναι η δημιουργία και άλλων προϊόντων όπως super premium κρασιά και άλλου ύφους προϊόντα όπως Ξυνοστέρι παλαιωμένο και πιο πλούσιο γευστικά

Sommelier από 47 χώρες

Μεγάλη προβολή στο κυπριακό κρασί και τις προοπτικές της κυπριακής οινοποιίας εκτιμάται ότι θα δοθεί με την διοργάνωση του πανευρωπαϊκού διαγωνισμού Οινόκοι που θα πραγματοποιηθεί για πρώτη φορά στην Κύπρο τον ερχόμενο Νοέμβριο. Όπως αναφέρει στην «Κ» ο Ανδρέας Κυπριανού, μέλος του Συνδέσμου Οινόκοι Κύπρου, στον διαγωνισμό θα συμμετέχουν επαγγελματίες οινοκόι από 47 χώρες τόσο της Ευρώπης ενώ συμμετοχή θα υπάρχει και από χώρες της Αφρικής και του Καυκάσου.

Χορηγίες €1,65 εκατ.

Σε μια άλλη εξέλιξη, το Υπουργείο Εμπορίου σε συνεργασία με τον ΚΟΑΠ και το Υπουργείο Γεωργίας, προκήρυξε νέο σχέδιο χορηγιών συνολικής δαπάνης €1,65 εκατ. για την ενθάρρυνση των επενδύσεων σε οινοποιητικές επιχειρήσεις. Δικαιούχοι του σχεδίου χορηγιών, είναι τόσο τα υφιστάμενα, όσο και τα νέα οινοποιεία, ενώ οι ενισχύσεις θα κυμαίνονται από 15 έως 40% ανάλογα με το μέγεθος της επιχείρησης. Σημειώνεται ωστόσο για όσες συμφωνίες δημόσιας ενίσχυσης υπογραφούν μέχρι 15.10.2021 το ποσοστό της χορηγίας θα φθάσει το 50% επί των εξελεξιμων δαπανών.

ΑΝΑΛΥΣΗ / BLOOMBERG

Οι φτωχές χώρες χρειάζονται μεγαλύτερη και ταχύτερη στήριξη

Οι νέες προβλέψεις του ΔΝΤ είναι ιδιαίτερα ενθαρρυντικές για τις πιο πλούσιες χώρες του κόσμου. Αυτό συμβαίνει γιατί εκείνες βρίσκονται σε φάση ισχυρής ανάκαμψης από τις επιπτώσεις που προκάλεσε η επέλαση της πανδημίας. Για πολλές φτωχές χώρες ισχύει το αντίθετο: Το τέλος δεν είναι ορατό, η πανδημία επιδεινώνεται ενώ οι οικονομικές τους απώλειες αυξάνονται. Τα δε χρέη τους θα είναι σε πολλές περιπτώσεις μη βιώσιμα.

Οι πλούσιες χώρες θα πρέπει

να κάνουν κόλλα για να βοηθήσουν με διάφορους τρόπους, κυρίως σε ό,τι αφορά την παραγωγή και τη διανομή των εμβολίων. Ωστόσο, πολύ σημαντικό μέρος αυτής της προσπάθειας είναι ο σχεδιασμός ενός πιο ανθεκτικού συστήματος οικονομικής συνεργασίας μέσω του ΔΝΤ αλλά και άλλων οικονομικών θεσμών. Μέχρι στιγμής ο αυτοσχεδιασμός έχει παίξει μεγαλύτερο ρόλο από τη συστημική καινοτομία. Για παράδειγμα, με τη συμφωνία του προέδρου Τζο Μπάιντεν οι κυβερνή-

σεις έχουν αποφασίσει ότι το ΔΝΤ θα πρέπει να εκδώσει νέα δέσμη ειδικών τραπεζικών δικαιωμάτων (SDR) στα μέλη της. Αυτό θα δώσει πολύτιμη οικονομική βοήθεια σε πολλές χώρες που αγωνίζονται να αντιμετωπίσουν την πανδημία. Όμως δεν είναι και η ιδανική λύση. Το ΔΝΤ καθώς και άλλοι οικονομικοί θεσμοί θα πρέπει να σχεδιάσουν διευκολύνσεις που θα μπορούν να βοηθήσουν σε περιόδους έντονων συνθηκών –σαν αυτές που διανύουμε σήμερα– οπότε οι οικονομικές δυσχέρειες δεν

είναι αποτέλεσμα ανεύθυντων οικονομικών πολιτικών. Συνήθως το Ταμείο χορηγεί δάνεια τα οποία εξαρτώνται από την εφαρμογή μεταρρυθμίσεων που αφορούν την οικονομία, ενώ, την ίδια στιγμή, η διαπραγμάτευση αυτών των προγραμμάτων διαρκεί για μεγάλο χρονικό διάστημα και αποτελεί μια πολιτική έντονη διαδικασία. Η απάντηση στην πανδημία θα πρέπει να είναι ευρύτερη, ταχύτερη και λιγότερο συνδεδεμένη με νέες δημοσιονομικές στρατηγικές. Ρυθμίσεις σχετικά με την

ελάφρυνση χρέους χρειάζονται επίσης δουλειά.

Ειδικότερα, η επέλαση της πανδημίας οδήγησε το G20 στη δημιουργία της πρωτοβουλίας αναστολής εξυπηρέτησης του χρέους. Ωστόσο, αυτή η βοήθεια είναι μερική και προσωρινή. Προσπάθειες για το branding του κυπριακού κρασιού, η χορηγία για ιδιωτική συμμετοχή σε εμπορικές εκθέσεις στην Κύπρο και το εξωτερικό και η διοργάνωση εκπαιδευτικών σεμιναρίων, διαλέξεων, εργαστηρίων και εκδηλώσεις γευστικής.

όταν υπάρχει ανάγκη. Πρόκειται για μια περίπλοκη δουλειά, η οποία θα πρέπει να θεθεί σε προτεραιότητα.

Οι υπουργοί Οικονομικών θα πρέπει να κάνουν πιο προσεκτικές αλλαγές στο πλαίσιο των ρυθμίσεων για οικονομική διεθνή συνεργασία. Κάνοντας τολμηρές καινοτομίες, μπορούν να χειριστούν τις επιπτώσεις της πανδημίας πολύ πιο αποτελεσματικά. Αλλιώς, καλό είναι να θυμούνται πως αυτή η πανδημία είναι απίθανο να είναι και η τελευταία.

Επιασε δουλειά στην Κύπρο ο Douleutaras

Οι στόχοι για την κυπριακή αγορά, το άνοιγμα της πλατφόρμας στην Κεντρική Ευρώπη και οι νέες υπηρεσίες

Συνέντευξη στη **ΜΑΡΙΑ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Το ψηλό ποσοστό ιδιοκατοίκησης στην Κύπρο είναι το κλειδί για να κερδίσει η ελληνική διαδικτυακή πλατφόρμα Douleutaras την κυπριακή αγορά, δηλώνει στην «Κ» ο εκ των ιδρυτών της και διευθύνων σύμβουλος Ανδρέας Γραμμάτης. Πάντως, ήδη τα πρώτα αποτελέσματα δείχνουν ότι η πλατφόρμα έπεισε τους καταναλωτές. Ο Douleutaras λειτουργεί ως συνδετικός κρίκος μεταξύ του πελάτη και των επαγγελματιών για πέραν των 60 οικιακών υπηρεσιών. Τελευταία, όμως, στον κατάλογο της πλατφόρμας προστέθηκαν και η διοργάνωση γάμων και εκδηλώσεων, οι υπηρεσίες ομορφιάς και αθλητισμού. Ήδη, υπάρχει ψηλότερος αριθμός ανά πελάτη στην Κύπρο σε σχέση με τον αντίστοιχο στην Ελλάδα, ενώ μέσα σε τρεις μήνες η Κύπρος έφτασε στο 10% των ετήσιων συναλλαγών της ελληνικής αγοράς. Μετά την κυπριακή αγορά στις σκέψεις των ιδρυτών της πλατφόρμας το άνοιγμα σε Κεντρική Ευρώπη, ενισχύοντας στο μεταξύ το καρτοφυλάκιο της με υπηρεσίες όπως η διοργάνωση γάμων και τα προκατασκευασμένα σπίτια.

-Πώς προέκυψε η ιδέα για τον Douleutaras;

«Ήταν κατά τη διάρκεια της οι-

Ο αριθμός των εργασιών που αντιστοιχούν σε ένα πελάτη στην Κύπρο είναι 50-70% υψηλότερος από τον αντίστοιχο στην Ελλάδα.

κονομικής κρίσης γύρω στο 2013-2014. Από τη μία, βλέπαμε την δυσκολία να βρεθεί ένας αξιόπιστος επαγγελματίας για το σπίτι, που όλοι ξέραμε πόσο σημαντικός χώρος είναι το σπίτι μας και, από την άλλη, συνειδητοποιήσαμε ταυτόχρονα ότι υπάρχουν πολλοί και νέοι επαγγελματίες οι οποίοι αντιμετώπιζαν μεγάλη δυσκολία στο να προβάλουν την δουλειά τους και να συναγωνιστούν τους συναδέλφους τους σε ένα αξιολογικό πλαίσιο. Σκεφτήκαμε να δημιουργήσουμε μια πλατφόρμα η οποία θα προάγει τους καλύτερους, αυτούς που προσφέρουν την πιο αξιόπιστη εξυπηρέτηση σε λογικές τιμές, έτσι ώστε και αυτοί οι άνθρωποι να βρουν ένα μέσο να εξελίσσουν την δουλειά τους και ταυτόχρονα οι καταναλωτές να βελτιώσουν το σπίτι τους με ταχύτητα και με ασφάλεια.

-Επόμενο βήμα μετά την ελληνική αγορά, ήταν η Κύπρος. Για-

«Ο ρόλος της Κύπρου ήταν πάρα πολύ σημαντικός για την επένδυση του ομίλου Olympria στην πλατφόρμα μας, διότι αυξήθηκε η δυναμική που είχε η εταιρεία όταν αποδείξαμε ότι μπορούμε να τα καταφέρουμε και σε μία άλλη αγορά εκτός της ελληνικής», εκτιμά ο κ. Γραμμάτης.

τι επιλέξατε την Κύπρο ως την πρώτη χώρα εκτός Ελλάδας;

«Κατ' αρχήν εγώ είμαι μισός Κύπριος και επισκέπτομαι συχνά το νησί αφού συνήθιζα να περνάω όλα μου τα καλοκαίρια στην Κύπρο και πρόκειται για μια αγορά την οποία γνώριζα αρκετά καλά. Φυσικά, δεν είναι μόνο αυτό. Μετά από μια έρευνα αγοράς που είχαμε κάνει μέσα στο 2020 συνειδητοποιήσαμε πόσο μεγάλη ανάγκη υπήρχε από επαγγελματίες και από πελάτες.

Οπότε για εμάς ήταν ένα ξεκάθαρο ένα επόμενο βήμα σε μία αγορά που είναι μόλις μιάμιση ώρα με το αεροπλάνο από την Ελλάδα και θα μπορούσαμε να τα καταφέρουμε. Επίσης η Κύπρος είναι μία αγορά που επίσης μιλάει ελληνικά και αυτό είναι πολύ σημαντικό από την στιγμή που η πλατφόρμα μας είναι ήδη διαθέσιμη στα ελληνικά. Αν και αυτή την στιγμή δουλεύουμε ώστε η

πλατφόρμα να είναι διαθέσιμη και στα αγγλικά, τόσο για το άνοιγμα μας σε νέες αγορές αλλά και για το γεγονός ότι και στην Κύπρο υπάρχει το αγγλόφωνο κοινό.

-Ποιο το αποτύπωμά σας στην Ελλάδα και ποιοι οι στόχοι σας για την κυπριακή αγορά;

«Το μέγεθος των συναλλαγών που περνάνε από την πλατφόρμα μας στην Ελλάδα είναι ετησίως γύρω στα 25-30 εκατ. ευρώ. Οπότε το γεγονός ότι η Κύπρος έχει φτάσει ήδη μέσα σε τρεις μήνες στο 10% αυτού του αριθμού έχει υπερβεί κάθε προσδοκία μας, δεδομένου ότι και η πλατφόρμα είναι σε αρχικά στάδια. Μέσα σε τρεις μήνες δραστηριότητας μας στην Κύπρο, έχουμε περισσότερους από 500 εγγεγραμμένους επαγγελματίες, έχουμε εξυπηρέτηση περισσότερες από 7.000 δουλειές, έχουν μπει περίπου 4,5 χιλιάδες πελάτες, και βάζει των αξιολογήσεων είμαστε πάρα πολύ ευχαριστημένοι με την

-Πού βασίζετε αυτές τις εκτιμήσεις;

«Η κυπριακή αγορά μπορεί να είναι μικρή πληθυσμιακά, όμως έχει πάρα πολλά υψηλό ποσοστό ιδιοκατοίκησης. Οι άνθρωποι έχουν τις δικές τους μονοκατοικίες και το σπίτι είναι ένας ιδιαίτερα ση-

μαντικός χώρος για τον μέσο Κύπριο πολίτη οπότε βλέπουμε ήδη ότι ο αριθμός των εργασιών που αντιστοιχούν σε ένα πελάτη είναι 50-70% υψηλότερος από τον αντίστοιχο στην Ελλάδα. Τα περιθώρια εξέλιξης στην Κύπρο είναι πολλαπλάσια και από τα νοούμερα που ανέφερα για το 2021.

-Σε ποια επαρχία η πλατφόρμα σας καταγράφει τη μεγαλύτερη επιτυχία;

«Αυτή την στιγμή, η ζήτηση είναι περίπου 45% στην Λευκωσία, 35% στη Λεμεσό και το υπόλοιπο 20% προέρχεται από τις επαρχίες Λάρνακας και Πάφου. Σημειώνουμε ότι οι υπηρεσίες της πλατφόρμας μας προσφέρουν παγκύπρια κάλυψη.

-Έχει διαφοροποιηθεί η ζήτηση στην πλατφόρμα εν μέσω πανδημίας;

«Αυτό μπορούμε να το πούμε μόνο για την Ελλάδα γιατί στην Κύπρο βγήκαμε εν μέσω πανδη-

Πισίνες και προκάτ

-Υπάρχουν σκέψεις και για προσθήκη νέων υπηρεσιών;
«Ναι, θέλουμε να προσφέρουμε και νέες υπηρεσίες στους τομείς της ομορφιάς και της άθλησης.

Πάντως, υπάρχουν κάποιες κατηγορίες που δεν έχουμε στην Ελλάδα και που ξεκινήσαμε στην Κύπρο οι οποίες όντως έχουν πολύ μεγάλη ζήτηση όπως οι ανεγέρσεις κατοικιών, τα προκατασκευασμένα σπίτια (προκάτ) και η συντήρηση πισίνας. Ειδικά για τα προκάτ, μας έχει εντυπωσιάσει η ζήτηση που υπάρχει. Αυτή την στιγμή τρέχουν 60 κατηγορίες στην Κύπρο και αυτή είναι η τελευταία που έχουμε εισαγάγει. Μάλιστα μέσα σε μία βδομάδα είχαμε περίπου πάνω από 50 αιτήσεις για προκατασκευασμένες κατοικίες.

-Προσφέρετε και business to business υπηρεσίες (B2B) ή περιορίζεστε στο business to customers (B2C);

«Εκ των πραγμάτων η πλειοψηφία των πελατών μας σε ένα ποσοστό 90-95% είναι B2C, όμως συνεχώς αυξάνεται και το B2B. Έχουμε για παράδειγμα ανακαινίσεις ξενοδοχείων τις οποίες εξυπηρετούμε, και επίσης οι υπηρεσίες καθαρισμού αφορούν και εταιρείες. Είναι ένα τμήμα το οποίο διαρκώς αυξάνεται.

μίας, παρότι βλέπουμε ότι με την χαλάρωση των μέτρων η ζήτηση έχει αυξηθεί περίπου 25%, άρα και στην Κύπρο θεωρητικά υπάρχει μία συσχέτιση των περιοριστικών μέτρων με την ζήτηση. Θα έλεγα ότι από την μία χωρίς πανδημία θα είχαμε καταφέρει ακόμα υψηλότερη ανάπτυξη, αλλά από την άλλη επειδή η αγορά συρρικνώθηκε, αυξήθηκε σημαντικά το μερίδιο αγοράς μας και διευρύνθηκε σημαντικά το δημογραφικό εύρος των πελατών μας.

Και διοργάνωση γάμων -Ποιες υπηρεσίες περιλαμβάνει η πλατφόρμα; Ποιες συγκεντρώνουν τη μεγαλύτερη ζήτηση;

«Ο Douleutaras προσφέρει υπηρεσίες που αφορούν κυρίως το σπίτι. Αυτές έχουν να κάνουν με επείγουσες φύσεως εργασίες όπως κάποιες βλάβες. Έχουν να κάνουν με τεχνικές εργασίες όπως ελαιοχρωματισμός, με βελτιωτικές εργασίες όπως μία ανακαίνιση. Καλύπτουμε και τις μετακομίσεις, είτε στην Κύπρο είτε στο εξωτερικό, αλλά και οικιακό καθαρισμό που είναι μια πολύ σημαντική υπηρεσία όπου μάλιστα φροντίζουμε οι οικιακές βοηθοί να είναι πλήρως εκπαιδευμένες από εμάς και ανα-

Η ζήτηση ανά επαρχία είναι περίπου 45% στην Λευκωσία, 35% στη Λεμεσό και το υπόλοιπο 20% προέρχεται από τις επαρχίες Λάρνακας και Πάφου.

λαμβάνουμε όλη την διαδικασία της τιμολόγησης και του προγραμματισμού και τυχόν προβλημάτων προκύψουν. Παράλληλα, μπήκαμε και σε νέους τομείς που έχουν να κάνουν με τις εκδηλώσεις. Ξέραμε ότι ο τομέας των εκδηλώσεων έχει πληγεί πάρα πολύ από την πανδημία, ξέραμε επίσης ότι καθώς βγαίνουμε από την πανδημία και ειδικά στην Κύπρο, εκδηλώσεις όπως διοργάνωση γάμων και άλλων μεγάλων events θα παρουσιάσουν αύξηση, οπότε μπήκαμε και σε αυτόν τον τομέα. Διαχρονικά και στην Κύπρο τη μεγαλύτερη ζήτηση συγκεντρώνουν οι μετακομίσεις και οι επείγουσες εργασίες όπως ηλεκτρολογικά, υδραυλικά και συντήρηση και επισκευή κλιματιστικών και από εκεί και πέρα σε ό,τι αφορά τις τεχνικές εργασίες έχουν μεγάλη ζήτηση τα κηπουρικά, οι ελαιοχρωματισμοί, τα κουφώματα και οτιδήποτε έχει να κάνει με ζυλωργικές εργασίες.

Η επένδυση του ομίλου Olympria, οι νέες αγορές και η αξιοπιστία

-Τι σημαίνει για την εταιρεία σας η πρόσφατη επένδυση του ομίλου Olympria; Τι αλλάζει μετά από αυτό;

«Κατ' αρχήν η επένδυση από ένα τεράστιο όμιλο όπως της Olympria, που υποστηρίζεται από την οικογένεια Γερμανού με ό,τι αυτό συνεπάγεται, ήταν μια σφραγίδα εμπιστοσύνης ως προς το έργο και τα αποτελέσματα που έχει παράξει η εταιρεία μας τα τελευταία πέντε χρόνια. Επίσης να σημειώσω ότι ο ρόλος της Κύπρου ήταν πάρα πολύ σημαντικός διότι η δυναμική που είχε η εταιρεία αυξήθηκε κι άλλο όταν αποδείξαμε ότι μπορούμε να τα καταφέρουμε και σε μία άλλη αγορά εκτός της ελληνικής. Από εκεί και πέρα, η επένδυση αυτή δεν έρχεται να καλύψει τρέχουσες υποχρεώσεις αφού η εταιρεία μας είναι κερδοφόρα και υγιής. Έρχεται όμως να καλύψει την ανάγκη που έχουμε να επεκταθούμε και σε άλλες αγορές στο εξωτερικό και παράλληλα για να

συνεχίσουμε να βελτιώνουμε το προϊόν και την υπηρεσία μας τεχνολογικά, έτσι ώστε να παρέχουμε περισσότερα εργαλεία και λύσεις και προς τους επαγγελματίες μας και προς τους πελάτες.

Η εταιρεία συνεχώς μεγαλώνει, διπλασιάζεται περίπου σε μέγεθος κάθε χρόνο και αν καταφέρουμε να διεισδύσουμε και σε άλλες αγορές αυτός ο αριθμός θα αυξηθεί ακόμα περισσότερο. Μας ενδιαφέρει και η παρουσία μας στο Χρηματιστήριο.

Από εκεί και πέρα το πώς θα εξελιχθεί αυτό το ταξίδι και αν η εταιρεία θα συνεχίσει να βρίσκεται στα δικά μας χέρια για πολλά χρόνια ακόμα, ή αν θα επιδιώξουμε να αντλήσουμε κι άλλα κεφάλαια και να φέρουμε και άλλους επενδυτές, είναι κάτι που θα το δούμε στο μέλλον.

-Σε ποιες αγορές μπορεί να σας δούμε στο μέλλον;

«Μας ενδιαφέρουν αγορές σημαντικού μεγέθους στην Δυτική

Ο ρόλος της Κύπρου ήταν πάρα πολύ σημαντικός διότι η δυναμική που είχε η εταιρεία αυξήθηκε κι άλλο όταν αποδείξαμε ότι μπορούμε να τα καταφέρουμε και σε μία άλλη αγορά εκτός της ελληνικής.

Ευρώπη, όπως της Αγγλίας ή της Γερμανίας ή ακόμα και της Πολωνίας, καθώς ένας από τους συνιδρυτές μας είναι Πολωνός. Αυτές είναι κάποιες από τις αγορές που κοιτάμε αυτή την στιγμή, θα ξέρουμε συγκεκριμένα σε περίπου έξι μήνες από τώρα. Είναι πολύ σημαντική απόφαση οπότε προσπαθούμε να ζυγίσουμε όλα τα δεδομένα για να πάρουμε την κατάλληλη απόφαση και να επιλέξουμε την κατάλληλη αγορά.

-Πώς διασφαλίζεται η αξιοπιστία του επαγγελματία που επιλέγει ο πελάτης;

«Αυτό γίνεται σε τέσσερα στάδια. Το πρώτο στάδιο είναι ότι διασφαλίζουμε ότι ο επαγγελματίας πληροί κάποιες βασικές νομικές προϋποθέσεις για την εξάσκηση του επαγγέλματός του. Από εκεί και πέρα, ακολουθεί εκπαίδευση μίας ημέρας στα γραφεία μας, ενώ για 30 μέρες είμαστε πολύ κοντά με τον κάθε επαγγελματία ξεχωριστά έτσι ώστε να διασφαλίσουμε

ότι τηρεί όλους τους άξονες που έχουμε θέσει σε ό,τι αφορά την εξυπηρέτηση προς τους πελάτες (πόσο τυπικός και συνεπής είναι), ως προς την αμεσότητα που πρέπει να επικοινωνεί και το ύψος με το οποίο πρέπει να επικοινωνεί μαζί τους, ως προς το πώς δίνει τις προ-σφορές του.

Στη συνέχεια αναλαμβάνουν δράση οι ίδιες οι αξιολογήσεις των χρηστών που είναι στην ουσία και το βασικό κριτήριο μέσω του οποίου ένας επαγγελματίας εξελίσσεται ή αποβάλλεται από την πλατφόρμα μας. Όσο καλύτερες είναι οι αξιολογήσεις που λαμβάνει ένας επαγγελματίας τόσο πιο πιθανό είναι να μεγαλώνει συνεχώς το πελατολόγιο που εξυπηρετεί μέσω της πλατφόρμας.

Επίσης, πρόσφατα εφαρμόσαμε ένα πρόγραμμα διαρκούς εκπαίδευσης το οποίο έχει ως στόχο να εξελίξει όλες τις δεξιότητες του επαγγελματία σε διάφορους τομείς όπως η επικοινωνία, οι τεχνολο-

γικές ικανότητες, οι πωλησιακές ικανότητες και η διαχείριση ανθρώπινου δυναμικού.

-Πώς μπορεί ένας καταναλωτής να «κλείσει» ένα επαγγελματία μέσω της πλατφόρμας;

«Μπαινοντας ένας πελάτης στην πλατφόρμα μας μπορεί να πληκτρολογήσει την υπηρεσία που χρειάζεται, είτε να την βρει μέσα από την λίστα, στη συνέχεια συμπληρώνει μια μικρή φόρμα για την φύση της εργασίας και ακολουθώντας τον στέλνουμε στους εξειδικευμένους επαγγελματίες που μπορούν να πραγματοποιήσουν αυτή την εργασία. Μέσα σε 10 δευτερόλεπτα ο πελάτης βλέπει τους επαγγελματίες που είναι διαθέσιμοι και κατάλληλοι να τον εξυπηρετήσουν και μέσα σε λίγα λεπτά παίρνει το τηλεφώνημα από αυτούς, την προσφορά τους και επιλέγει τον επαγγελματία που προτιμά, αφού έχει δει και τα προφίλ τους τα οποία είναι διαθέσιμα στην πλατφόρμα.

Στο ύψος του ο τζόγος στη διάρκεια της πανδημίας

Στα 16 δισ. τα πονταρίσματα το 2020, με τα 11,5 δισ. να γίνονται μέσω Διαδικτύου

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΕΛΕΒΕΓΚΟΥ

Σημαντικό πλήγμα έχει επιφέρει η πανδημία και στην αγορά τυχερών παιγνίων, της οποίας τα συνολικά ακαθάριστα έσοδα (GGR - προκύπτουν αφαιρώντας από τον κύκλο εργασιών τυχερών παιγνίων τα αποδοθέντα κέρδη) υποχώρησαν σε ποσοστό 27,14%, στο 1,6 δισ. ευρώ το 2020, έναντι του 2019, σύμφωνα με την έκθεση πεπραγμένων της Επιτροπής Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων (ΕΕΕΠ) για την περασμένη χρονιά. Ωστόσο, ο συνολικός κύκλος εργασιών (TGR) αυξήθηκε κατά 0,43%, στα 16 δισ. ευρώ, σε σύγκριση με το 2019, με τα παιγνία που διεξάγονται διαδικτυακά (remote gambling) και επίγεια να καταλαμβάνουν μερίδιο 72,11% (11,5 δισ. ευρώ) και 27,89%, αντίστοιχα. Οι αναλογίες αλλάζουν σε όρους ακαθάριστων εσόδων, όπου τα διαδικτυακά και τα επίγεια παιγνία αντιστοιχούν στο 36,21% και στο 63,79% αυτών, αντίστοιχα.

Τα στοιχεία της ΕΕΕΠ αποκαλύπτουν και τη μεγάλη στροφή, λόγω πανδημίας, στον διαδικτυ-

ακό τζόγο. Το 2020 τα έσοδα που προήλθαν από τα παιγνία που διεξάγονται διαδικτυακά αυξήθηκαν κατά 35,85% επί των συνολικών ακαθάριστων εσόδων (TGR) και 34,46% επί του GGR σε σύγκριση με το 2019.

Επιπλέον, στη συγκεκριμένη κατηγορία αντιστοιχεί το 72,11% του συνολικού κύκλου εργασιών όλων των παιγνίων και το 36,21% του GGR, με τη συνεισφορά τους στα δύο αυτά μεγέθη να έχει αυξηθεί, σε σχέση με το 2019, κατά 19% και 17%, αντίστοιχα. Όπως αναφέρει η έκθεση πεπραγμένων της ΕΕΕΠ, μεγάλο μέρος των παικτών που συμμετείχαν στα παιγνία του επίγειου δικτύου μετατοπίστηκαν στα διαδικτυακά παιγνία, συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτό στη σημαντικότερη αύξηση του κύκλου εργασιών και των μεικτών κερδών της συγκεκριμένης αγοράς.

Κατά την περίοδο 2016-2020, την πρώτη θέση μεταξύ των διαδικτυακών παιγνίων στο GGR καταλαμβάνουν μακράν τα παιγνία της κατηγορίας του στοιχηματισμού (betting), στην οποία περιλαμβάνονται το fixed odds betting, δηλαδή προκαθορισμέ-

Τα έσοδα της αγοράς τυχερών παιγνίων το 2020

ΠΟΣΑ ΣΕ ΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (TGR)	ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΕΝΑΝΤΙ 2019	ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΑ ΕΣΟΔΑ (GGR)	ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΕΝΑΝΤΙ 2019
Παιγνία ΟΠΑΠ (Land based)	3.600	-32,00%	903,7	-33,60%
Καζίνο (Land based)	647,4	-61,50%	85,3	-65,50%
Λαχεία (Land based)	199,1	-55,00%	40,9	-76,52%
Ιπποδρομιακό Στοιχίωμα	23,1	-32,15%	5,8	-32,64%
Διαδίκτυο (remote gambling)	11.500	36,00%	588	35,00%
ΣΥΝΟΛΟ	16.000	0,43%	1.600	-27,14%

ΠΗΓΗ: ΕΕΕΠ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ο τζίρος των παιγνίων που διεξάγονται διαδικτυακά αυξήθηκε κατά 35,85% στη διάρκεια του 2020.

ως απόδοσης, το in play betting (σε πραγματικό χρόνο) και το virtual betting, με ποσοστά που κυμαίνονται από 76% (2016) έως 60,5% το 2020, τα οποία όμως παρουσιάζουν πτωτικές τάσεις την τελευταία τριετία.

Αντιστρόφως ανάλογη είναι η εικόνα των διαδικτυακών καζίνο, τα οποία παρουσιάζουν σταθερά αυξητική τάση, από 15,71% το 2016 σε 36,46% το 2020. Τα παιγνία πόκερ, ενώ κινούνταν πτωτικά από το 2016 (7,98%) έως το 2019 (2,65%), πέρυσι το ποσοστό συμμετοχής τους στο GGR ξεπέ-

ρασε το 3%. Ως προς τις υπόλοιπες κατηγορίες, στα παιγνία του ΟΠΑΠ αντιστοιχεί το 22,5% και το 55,6% του συνολικού κύκλου εργασιών (TGR) και των συνολικών ακαθάριστων εσόδων όλων των παιγνίων, με τη συνεισφορά τους να έχει υποχωρήσει σε ποσοστό άνω του 30% συγκριτικά με πέρυσι. Από τα «Ελληνικά Λαχεία» πέρυσι προηγήθη μόλις το 1,24% του συνολικού κύκλου εργασιών (TGR) όλων των παιγνίων, μέγεθος που υποχώρησε κατά 54,5% σε σύγκριση με το 2019.

Από τα τυχερά παιγνία το Δημόσιο είχε έσοδα 628,9 εκατ. ευρώ το 2020, από 845 εκατ. ευρώ το 2019, με το 56,42% αυτών να προέρχεται από τον ΟΠΑΠ. Ακολουθούν οι εταιρείες διαδικτυακού στοιχήματος (19,7%), τα «Ελληνικά Λαχεία» (7,7%), οι επιχειρήσεις καζίνο και οι ιπποδρομίες.

Ο κορωνοϊός «απογείωσε» τις τηλεοπτικές πλατφόρμες και τις online εφαρμογές

Της ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ ΚΟΝΤΗ

Αλλαγές στις συνήθειες των Ελλήνων έφερε ο οικιακός εγκλεισμός λόγω της πανδημίας, με ένα μεγάλο μέρος του κόσμου –κυρίως του σε διαδικτυακές πλατφόρμες όπως το Netflix καθώς και σε υπηρεσίες αποστολής μηνυμάτων όπως το Messenger Facebook και το Viber.

Σύμφωνα με έρευνα της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ), το 94% όσων διαθέτουν πρόσβαση στο Διαδίκτυο έκανε χρήση κάποιων διαδικτυακών υπηρεσιών (Over The Top Services, OTT) γενικώς μέσα στο 2020, με περίπου 6 στους 10 να έχουν κάνει χρήση τουλάχιστον μιας διαδικτυακής υπηρεσίας παρακολούθησης τηλεοπτικού περιεχομένου (Netflix, ERTflix κ.λπ.). Παράλληλα, 9 στους 10 έχουν στείλει γραπτά μηνύματα μέσω εφαρμογών OTT (89%), ενώ αντίστοιχο ποσοστό, ήτοι 89%, έχουν πραγματοποιήσει βιντεοκλήσεις (Skype, Zoom κ.λπ.). Όσον αφορά το προφίλ των χρηστών, σχεδόν καθολική είναι η διείσδυση στις νεότερες ηλικίες (16-34 ετών), ενώ μειώνεται σε χρήστες μεγαλύτερης ηλικίας. Υψηλό ωστόσο είναι το ποσοστό όσων χρησιμοποιούν OTT υπηρεσίες για την πραγματοποίηση βιντεοκλήσεων στην ηλικιακή ομάδα άνω των 65 ετών.

Σύμφωνα με τα ευρήματα της έρευνας, από τις αρχές του 2020 έως και τώρα, ο απόλυτος κυρίαρχος στις προτιμήσεις των χρηστών είναι το Netflix, το οποίο χρησιμοποιούν πάνω από 8 στους 10 χρήστες υπηρεσιών OTT, ενώ

επιλέγει το 26% των χρηστών. Ακολουθούν η εφαρμογή της Cosmote TV (21%) και η Nova (10%).

Τη νεοαφιχθείσα πλατφόρμα Cinobo χρησιμοποιεί προς το παρόν το 1% των χρηστών. Αξιοσημείωτο είναι ότι 5 στους 10 ξεκίνησαν να χρησιμοποιούν εφαρμογές τηλεοπτικού περιεχομένου μετά τον Μάρτιο του 2020, δηλαδή εν μέσω πανδημίας.

Όσον αφορά την αποστολή μηνυμάτων, την πρωτοκαθεδρία έχει το Facebook Messenger (83%) και με ελάχιστη διαφορά ακολουθεί η υπηρεσία Viber (82%). Επονταί το Instagram Direct (37%) και το WhatsApp (27%). Στις εφαρμογές

Μεγάλος κερδισμένος το Netflix, ενώ ψηλά στις προτιμήσεις για την επικοινωνία είναι το Messenger και το Viber.

βιντεοκλήσεων, μεγάλη είναι η προτίμηση του κόσμου και πάλι για το Messenger και το Viber, που χρησιμοποιούν 7 στους 10 χρήστες, και ακολουθούν το Skype (32%) και το Zoom (25%). Αναφορικά με τις εφαρμογές τηλεοπτικού περιεχομένου, η χρήση φθάνει τις 2,5 ώρες καθημερινά, με τους νέους 16-34 ετών και τους φοιτητές να χρησιμοποιούν πολύ συχνά αυτές τις υπηρεσίες, ενώ η μέση χρήση υπηρεσιών OTT για ανταλλαγή μηνυμάτων αγγίζει τα 150 μηνύματα την εβδομάδα.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

9 Απριλίου 2021

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Ειδοποίηση για τη συνέχιση της ακύρωσης πληρωμής τόκων για ΜΑΚ 1 και ΜΑΚ 2

Η Ελληνική Τράπεζα Δημόσια Εταιρεία Λίμιτεδ (η «Τράπεζα») ανακοινώνει ότι, σύμφωνα με τα ελεγμένα οικονομικά αποτελέσματα για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2020 που δημοσιεύτηκαν στις 9 Απριλίου 2021, η Τράπεζα έχει διαθέσιμα προς διανομή στοιχεία στις 31 Δεκεμβρίου 2020 και συνεπώς η υποχρεωτική ακύρωση της πληρωμής τόκων για τα Μετατρέψιμα Αξιογράφα Κεφαλαίου 1 («ΜΑΚ 1») και τα Μετατρέψιμα Αξιογράφα Κεφαλαίου 2 («ΜΑΚ 2») δεν ισχύει πλέον.

Σύμφωνα με τους όρους και προϋποθέσεις του Ενημερωτικού Δελτίου ημερομηνίας 30 Σεπτεμβρίου 2013 για τα σχετικά χρεόγραφα (Παράγραφος 8 του Μέρους IV/Β/III για ΜΑΚ 1 και Παράγραφος 9 του Μέρους IV/Γ/III για ΜΑΚ 2), η Τράπεζα, κατά την απόλυτη κρίση της, αποφάσισε να συνεχίσει την ακύρωση της πληρωμής τόκων έως ότου η Τράπεζα ειδοποιήσει τους κατόχους των ΜΑΚ 1 και ΜΑΚ 2 διαφορετικά.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΙΜΙΤΕΔ

ΔΕΛΤΙΟ Α ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΠΛΕΙΣΤΗΡΙΑΣΜΟΥ Δυνάμει του περί Πώλησης Ενυπόθηκου Ακινήτου μέσω Ηλεκτρονικού Συστήματος Πλειστηριασμού Διατάγματος του 2019

ΑΝΑΚΟΙΝΩΝΕΤΑΙ ότι σύμφωνα με το περί Πωλήσεως Ενυπόθηκου Ακινήτου μέσω Ηλεκτρονικού Συστήματος Πλειστηριασμού Διάταγμα του 2019, το οποίο εκδόθηκε δυνάμει των διατάξεων του περί Μεταβίβασης και Υποθηκείσεως Ακινήτων Νόμου, θα πωληθεί σε ηλεκτρονικό πλειστηριασμό μετά από αίτηση της Ελληνικής Τράπεζας Δημόσιας Εταιρείας Λτδ, η ακίνητη ιδιοκτησία που περιγράφεται στον πιο κάτω Πίνακα από τον Υπάλληλο Ηλεκτρονικού Πλειστηριασμού ή τον εργοδότη αυτού ACB E-Auctions Ltd, αρ. τηλ. 22-222230, ηλεκτρονική διεύθυνση: info@eauctions-cy.com.

Η πώληση θα διεξαχθεί μέσω Ηλεκτρονικού Συστήματος Πλειστηριασμού στην Ιστοσελίδα Ηλεκτρονικού Πλειστηριασμού www.eauction-cy.com, στις 06/05/2021 και ώρα 10:00π

Μοναδικός Αριθμός Ηλεκτρονικού Πλειστηριασμού: ΒΙΟΗΚ404ΕΙ-001 & ΒΙΟΗΚ404ΕΙ-002

Α/Α	Αριθμός εγγραφής	Αριθμός Φύλλου/Σχεδίου και Αρ. Τεμαχίου	Δήμος/Ενορία/Κοινότητα	Τοποθεσία ή οδός	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ		Εγγεγραμμένο συμφέρον που θα πωληθεί
					Λεπτομέρειες του ακινήτου	Είδος	
1.	0/75260	54/570303 και 866	Λεμεσός/Απόστολος Ανδρέας	Αποστόλου Βαρνάβα 28	Κατάστημα αρ. 1 στο ισόγειο Καλυμμένος χώρος στάθμευσης αρ. 8 στο υπόγειο Καλυμμένος χώρος στάθμευσης αρ. 9 στο υπόγειο Μεσοπάτωμα αρ. 1 εμβαδό 85 τ.μ.	Καλυμμένοι Χώροι: 154 Ακάλυπτες Βεράντες: 38 Καλυμμένες Βεράντες: 24	1/1
Επιφυλασόμενη τιμή πώλησης: €284.000							
Ποσό Εγγύησης: €28.400							
2.	0/75261	54/570303 και 866	Λεμεσός/Απόστολος Ανδρέας	Αποστόλου Βαρνάβα 28	Κατάστημα αρ. 2 στο ισόγειο Καλυμμένος χώρος στάθμευσης αρ. 12 στο υπόγειο Καλυμμένος χώρος στάθμευσης αρ. 13 στο υπόγειο Μεσοπάτωμα αρ. 2 εμβαδό 13 τ.μ.	Καλυμμένοι Χώροι: 39 Ακάλυπτες Βεράντες: 14 Καλυμμένες Βεράντες: 8	1/1
Επιφυλασόμενη τιμή πώλησης: €72.000							
Ποσό Εγγύησης: €7.200							

- Το ακίνητο δεν θα παραδοθεί αν δεν καλυφθεί η επιφυλαχθείσα τιμή πώλησης.
- Το συμφέρον στο πιο πάνω ακίνητο προσφέρεται στην πώληση χωρίς περισσότερες εγγυήσεις σχετικά με την ύπαρξη, το είδος ή την έκταση του ακινήτου ή με το δικαίωμα που έχει ο ενυπόθηκος οφειλέτης.
- Ο Ψηλότερος Προσφοροδότης πρέπει να έχει υπόψη του ότι, το υπόλοιπο από το τίμημα πώλησης (αποδεχόμενης τιμής προσφοράς μείον το ποσό της εγγύησης) πρέπει να πληρωθεί στον ενυπόθηκο δανειστή, διαφορετικά κάνει το ποσό της εγγύησης και έχει ευθύνη για κάθε ζημιά που πιθανόν να υπάρξει σε κατοπινή πώληση.
- Οι πλειοδότες θα πρέπει να έχουν υπόψη τους ότι, σε περιπτώσεις όπου ενδέχεται να προκύψει Φ.Π.Α., το οποιοδήποτε κατακυρωθέν τίμημα πώλησης δεν θα περιλαμβάνει το ποσό του Φ.Π.Α. Το ποσό αυτό θα είναι πληρωτέο επιπρόσθετα από το τίμημα πώλησης και θα βαρύνει τον αγοραστή.

Ημερομηνία: 22/03/2021

Η Τράπεζα θα παρέχει περαιτέρω πληροφόρηση αναφορικά με το ακίνητο στους ενδιαφερόμενους αγοραστές, οι οποίοι παρακαλούνται όπως απευθυνθούν στην ηλεκτρονική διεύθυνση www.hellenicbank.com και/ή στο τηλέφωνο 22-690470.

Σημειώνεται ότι, όποιος προτίθεται να πλειοδοτήσει στον πλειστηριασμό, θα πρέπει να εγγραφεί και να καταβάλει το ποσό εγγύησης το αργότερο μέχρι τις 15:00μ.μ., δύο (2) πλήρεις εργάσιμες ημέρες πριν την ορισθείσα ημερομηνία του πλειστηριασμού.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

«Σωσίβιο» για την οικονομία οι εξαγωγές και η μεταποίηση

Ισχυρές αντοχές από τους δύο κλάδους στη νέα κρίση που προκάλεσε η πανδημία

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

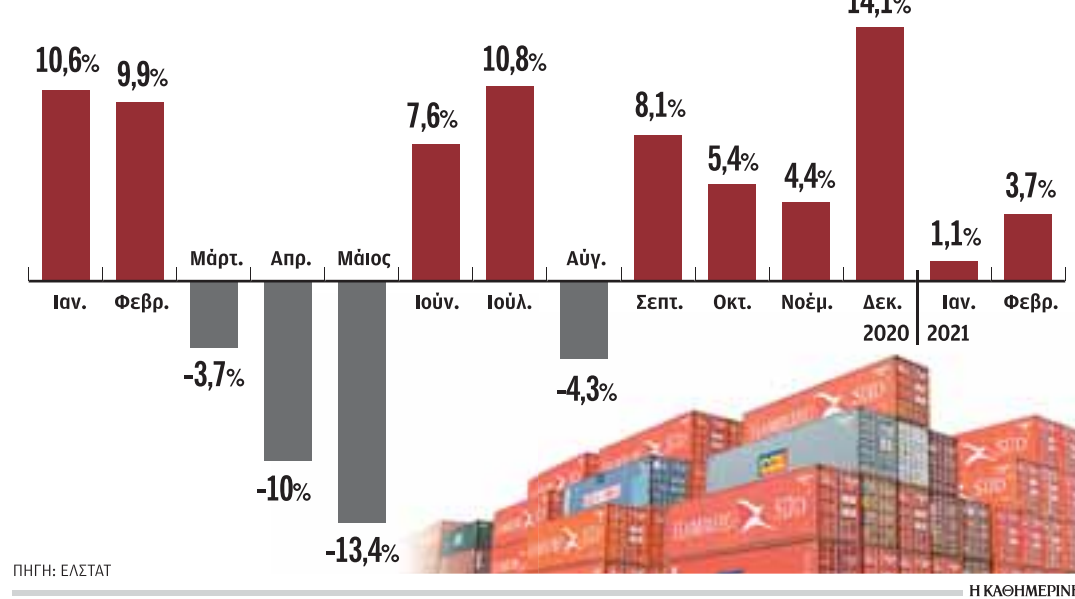
«Ξανίδα σωτηρίας» στην εθνική οικονομία αποτελεί για δεύτερη φορά μέσα σε λίγα χρόνια ο εξαγωγικός κλάδος της χώρας, καθώς μετά τη σημαντική ανάπτυξη που γνώρισαν οι ελληνικές εξαγωγές στη διάρκεια της πρόσφατης δεκαετούς οικονομικής κρίσης, επιδεικνύουν ισχυρές αντοχές και κατά τη νέα κρίση που προκάλεσε η πανδημία. Αντοχές, την ίδια ώρα, εμφανίζει και ο μεταποιητικός τομέας, τόσο λόγω της συνέπειας που επέδειξαν προς τους ξένους πελάτες τους οι ελληνικές επιχειρήσεις, παρά τα προβλήματα στις μεταφορές, όσο και λόγω του γεγονότος ότι αρκετές εμπορικές επιχειρήσεις στην Ελλάδα στράφηκαν, εξαιτίας ακριβώς αυτών των διαταραχών στην παραγωγή και στις μεταφορές, κυρίως από Ασία, σε Έλληνες προμηθευτές.

Η διατήρηση θετικού προσήμου στις εξαγωγές και η ανάκαμψη του μεταποιητικού τομέα, ο οποίος αναπόφευκτα υπέστη πλήγμα λόγω της μείωσης της εγχώριας και παγκόσμιας κατανάλωσης, αποτελούν στοιχεία για την ελληνική οικονομία όχι μόνο τώρα, σε συνθήκες κρίσης, αλλά και μελλοντικά, καθώς δημιουργούν πολλές θέσεις εργασίας και μάλιστα όχι πρόσκαιρο χαρακτήρα.

Τα στοιχεία που ανακοίνωσε η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ) δείχνουν αύξηση των εξαγωγών και τον Φεβρουάριο του 2021 και μάλιστα μεγαλύτερη από αυτή του Ιανουαρίου, κάτι που σε έναν βαθμό οφείλεται και στο γεγονός ότι ήδη τον Φεβρουάριο του 2020 είχαν αρχίσει να καταγράφονται κάποιες απώλειες λόγω της εκδήλωσης του κορωνοϊού σε χώρες όπου εξαγονται τα ελληνικά προϊόντα. Ειδικότερα, τον Φεβρουάριο του 2021 η αξία των ελληνικών εξαγωγών διαμορφώθηκε σε 2,88 δισ. ευρώ, συμπεριλαμβανομένων των πετρελαιοειδών, αυξημένη κατά 8,5% σε σύγκριση με τον Φεβρουάριο του 2020, ενώ εξαιρουμένων των πετρελαιοειδών οι

Μεταβολές αξίας εξαγωγών σε σύγκριση με τον αντίστοιχο μήνα του προηγούμενου έτους

ΧΩΡΙΣ ΤΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΗ

ΠΗΓΗ: ΕΛΣΤΑΤ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Εξαιρουμένων των πετρελαιοειδών οι ελληνικές εξαγωγές αυξήθηκαν τον Φεβρουάριο για έκτο συνεχές μήνα.

εξαγωγές ήταν επίσης σε ανοδική πορεία, με το ποσοστό αύξησης να διαμορφώνεται σε 3,7%. Αξίζει να σημειωθεί ότι, εξαιρουμένων των πετρελαιοειδών των οποίων τόσο οι εξαγωγές όσο και οι εισαγωγές ήταν πολύ μειωμένες σε αξία, λόγω της μεγάλης υποχώρησης της διεθνούς τιμής του πετρελαίου, οι ελληνικές εξαγωγές εμφάνισαν θετικό πρόσημο τον Φεβρουάριο για έκτο συνεχές μήνα, ενώ το 2020 έκλεισε συνολικά με αύξηση 3,3%.

Πέρα από το ότι οι αυξημένες εξαγωγές συμβάλλουν στη βιωσιμότητα πολλών ελληνικών επιχειρήσεων, περιορίζουν, σε συνδυασμό, βεβαίως με τις μειωμένες εισαγωγές, και το εμπορικό έλλειμμα.

μα. Στο δίμηνο Ιανουαρίου - Φεβρουαρίου αυτό συρρικνώθηκε κατά 28%, συμπεριλαμβανομένων των πετρελαιοειδών και κατά 22,6% εξαιρουμένων των πετρελαιοειδών. Βεβαίως οι μειωμένες εισαγωγές σχετίζονται σε μεγάλο βαθμό με την ύφεση στην οποία έχει εισέλθει εκ νέου η ελληνική οικονομία και λιγότερο με την αντικατάσταση εισαγόμενων προϊόντων από ελληνικά. Πάντως υπάρχουν κάποια σημάδια που δείχνουν ότι κι εκεί γίνεται σταδιακά αλλαγή, έστω και αν προέκυψε -τουλάχιστον στην αρχή- από ανάγκη. Σύμφωνα με στοιχεία της Ελληνικής Συνομοσπονδίας Εμπορίου και Επιχειρηματικότητας (ΕΣΕΕ), το 2020 το ποσοστό των εμπορευμάτων που προήλθαν από την Ελλάδα στις μικρομεσαίες εμπορικές επιχειρήσεις αυξήθηκε σε 71,6% από 62,5% το 2019.

Σύμφωνα, εξάλλου, με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, ο γενικός δείκτης βιομηχανικής παραγωγής κατέγραψε τον Ιανουάριο του 2021 αύξηση 3,4% σε σύγκριση με τον Ιανουάριο του 2020. Τα προϊόντα

καπνού και οι κλωστοϋφαντουργικές ύλες είναι οι κλάδοι που σημείωσαν σε ετήσια βάση τη μεγαλύτερη αύξηση παραγωγής, 20,2% και 13,7% αντιστοίχως, ενώ ιδιαίτερα ενδιαφέρον παρουσιάζει η αύξηση κατά 12,7% της παραγωγής στον κλάδο ηλεκτρονικών υπολογιστών, ηλεκτρονικών και οπτικών προϊόντων. Αύξηση 9,2% σημείωσε η παραγωγή φαρμάκων, κλάδος με μεγάλη εξαγωγική δραστηριότητα και κατά 7,4% η παραγωγή ηλεκτρολογικού εξοπλισμού.

Στο πλαίσιο του εθνικού σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, οι επενδύσεις εστιάζονται στην ανάπτυξη νέων ή στην αναβάθμιση υφιστάμενων γραμμών παραγωγής για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας. Έμφαση δίνεται στον προηγμένο και ψηφιακό ελεγχόμενο βιομηχανικό εξοπλισμό, στα συστήματα ελέγχου της παραγωγής και στην ανάπτυξη των βιομηχανικών συνεργασιών για την ενίσχυση της παραγωγής και της συνεργασίας στο βιομηχανικό οικοσύστημα.

Χωρίς φόρο κληρονομιάς οι κοινές καταθέσεις σε Ελλάδα και εξωτερικό

Του ΠΡΟΚΟΠΗ ΚΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ

Στην προσαρμογή της νομοθεσίας για τις καταθέσεις λογαριασμών σε ελληνικές τράπεζες που κατέχονται από κοινού από τους συζύγους και στις οποίες δεν επιβάλλεται φόρος κληρονομιάς προσαρμόζονται η κυβέρνηση έπειτα από έγκληση της Κομισιόν. Επί της ουσίας, η κυβέρνηση προτίθεται να τροποποιήσει το ευνοϊκό καθεστώς που ισχύει μόνο για όσους έχουν λογαριασμούς ή μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων σε τράπεζες της Ελλάδας. Πρόθεσή της είναι η διάταξη νόμου να επεκταθεί και να επιτρέψει και σε όσους έχουν κοινούς λογαριασμούς ή μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων σε τράπεζες του εξωτερικού (πιθανόν μόνο της Ε.Ε.) να έχουν απαλλαγή από τον φόρο κληρονομιάς. Όπως αναφέρει ανώτατος παράγοντας του υπουργείου Οικονομικών, οι προσαρμογές θα γίνουν ώστε να εναρμονιστούν με το κοινοτικό δίκαιο αλλά ταυτόχρονα να δημιουργηθούν δικλίδες ασφαλείας ώστε να αποφευχθεί ζημία για το ελληνικό Δημόσιο από την καταχρηστική χρήση της διάταξης.

Ηδη οι αρμόδιες φορολογικές αρχές βρίσκονται στη διαδικασία σύνταξης της απάντησης προς την Κομισιόν καθώς και στην αλλαγή της σχετικής νομοθεσίας που θεσπίστηκε το 1932 (και εξελίχθηκε στην πάροδο των χρόνων).

Ολα ξεκίνησαν τον Μάιο του 2019, όταν η Επιτροπή έλαβε καταγγελία κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας σχετικά με την απαλλαγή από φόρο κληρονομιάς στους κοινούς τραπεζικούς λογαριασμούς και κεφαλαίων σε ελληνικές τράπεζες και μόνο. Σύμφωνα με την Επιτροπή, η παράβαση συνίσταται στο ότι η απαλλαγή από τον φόρο κληρονομιάς ισχύει μόνο για όσους έχουν κοινούς λογαριασμούς ή μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων σε τράπεζες της Ελλάδας. Συγκεκριμένα, όπως τονίζει η Κομισιόν, οι ελληνικές φορολογικές αρχές περιορίζουν την εφαρμογή της επίμαχης απαλλαγής μόνο σε κοινούς τραπεζικούς λογαριασμούς που έχουν ανοιχθεί σε τράπεζες στην Ελλάδα. Ομοίως περιορίζουν την εφαρμογή της απαλλαγής μόνο σε μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων που αποτελούν κοινή ιδιοκτησία. Δηλαδή κάποιος που διαθέτει κοινό τραπεζικό λογαριασμό με τη σύζυγό του σε χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην περίπτωση που εις εκ των δύο αποβιώσει,

ο κληρονόμος θα πρέπει να καταβάλει φόρο κληρονομιάς στο ελληνικό Δημόσιο.

Όπως επισφαιρίζουν οι Βρυξέλλες, υφίσταται διαφορετική φορολογική μεταχείριση με βάση το κριτήριο του τόπου όπου τηρούνται τα περιουσιακά στοιχεία που κληρονομούνται. Δηλαδή, εντός Ελλάδας τα ποσά στους κοινούς λογαριασμούς απαλλάσσονται από τον φόρο, ενώ σε κοινούς λογαριασμούς εκτός Ελλάδας επιβάλλει το ελληνικό Δημόσιο φόρο κληρονομιάς. Η εν λόγω διαφορετική φορολογική μεταχείριση συνιστά περιορισμό της ελεύθερης κυκλοφορίας των κεφαλαίων, που απαγορεύεται από τη συνθήκη

Δρομολογούνται αλλαγές ώστε να εναρμονιστεί η ελληνική νομοθεσία με το κοινοτικό δίκαιο.

για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ένας από τους λόγους που η κυβέρνηση σχεδιάζει την επέκταση του ευνοϊκού καθεστώτος, έγκειται στον φόβο εκροής κεφαλαίων από το ελληνικό τραπεζικό σύστημα. Δηλαδή στην περίπτωση που καταργούσε τη διάταξη, θα δημιουργούνταν τεράστια προβλήματα, καθώς χιλιάδες φορολογούμενοι θα προχωρούσαν σε διαχωρισμό των λογαριασμών, ενώ ταυτόχρονα ελλοχεύει ο κίνδυνος εκροής κεφαλαίων στο εξωτερικό, καθώς δεν έχουν κανένα λόγο να τα κρατήσουν στην Ελλάδα.

Η ελληνική νομοθεσία ορίζει ότι απαλλάσσονται από τον φόρο: η χρηματική κατάθεση σε τράπεζα σε ανοικτό λογαριασμό στο όνομα δύο ή περισσότερων από κοινού (Compte Joint, Joint Account) στην οποία έχει τεθεί ο πρόθετος όρος ότι με τον θάνατο οποιουδήποτε δικαιούχου η κατάθεση και ο λογαριασμός αυτής περιέρχονται αυτοδικαίως στους λοιπούς επιζώντες μέχρι τον τελευταίο από αυτούς. Η απαλλαγή αυτή ισχύει και σε κοινούς λογαριασμούς με προθεσμία ή ταμειοθήκη με προειδοποίηση και σε κοινούς λογαριασμούς σε συνάλλαγμα. Η απαλλαγή αυτή δεν επεκτείνεται στους κληρονόμους του τελευταίου απομεινάντος δικαιούχου.

Ελληνικά ομόλογα 21,9 δισ. σε 12 μήνες έχει αγοράσει η ΕΚΤ

Της ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ

Ελληνικά ομόλογα συνολικού ύψους 21,936 δισ. ευρώ έχει αγοράσει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα στο πλαίσιο του έκτακτου προγράμματος αγοράς περιουσιακών στοιχείων (PEPP), από τις 18 Μαρτίου του 2020 που ενεργοποιήθηκε έως και τα τέλη Μαρτίου του 2021, υπερκαλύπτοντας σημαντικά την εκδοτική δραστηριότητα του ελληνικού Δημοσίου. Σημειώνεται πως τα ελληνικά ομόλογα αναφοράς που είναι σε κυκλοφορία διαμορφώνονται στα 59 δισ. ευρώ περίπου και έτσι η ΕΚΤ ουσιαστικά «κατέχει» περισσότερο από το ένα τρίτο αυτών. Η κεντρική τράπεζα δημοσίευσε την Τετάρτη αναλυτικά στοιχεία για τις αγορές στις οποίες έχει προχωρήσει υπό το πρόγραμμα PEPP ανά χώρα, μία ανακάλυψη η οποία γίνεται κάθε δίμηνο. Οι συνολικές αγορές τίτλων φτάνουν πλέον τα 943,2 δισ. ευρώ με περίπου 907 δισ. ευρώ να απομένουν για την εξάντληση του φακέλου του 1,85 τρις. ευρώ.

Το διάστημα Φεβρουαρίου - Μαρτίου η ΕΚΤ αγόρασε ελληνικά ομόλογα ύψους 2,986 δισ. ευρώ που είναι και το δεύτερο χαμηλότερο διμηνιαίο επίπεδο από την εκκίνηση του PEPP, φέρνοντας έτσι το συνολικό μέγεθος των αγορών ελληνικών κρατικών τίτλων στα 21,936 δισ. ευρώ. Σημειώνεται πως το δίμηνο Δεκεμβρίου - Ιανουαρίου 2021 είχε αγοράσει ελληνικά

ομόλογα ύψους 2,643 δισ. ευρώ που ήταν και ο χαμηλότερος ρυθμός από την αρχή του PEPP, με το δίμηνο Ιουνίου - Ιουλίου 2020 να αποτελεί την κορυφή, καθώς οι αγορές είχαν αγγίξει τα 5,256 δισ. ευρώ. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα υπερκαλύπτει την εκδοτική δραστηριότητα του οργανισμού διαχείρισης δημοσίου χρέους σε σημαντικό ποσοστό, διασφαλίζοντας έτσι ότι το κόστος δανεισμού

Στο πλαίσιο του έκτακτου προγράμματος αγοράς περιουσιακών στοιχείων (PEPP).

θα παραμένει υπό έλεγχο ώστε να υποστηρίζονται τα ταμειακά διαθέσιμα και να «αιμοδοτείται» η οικονομία. Τους τελευταίους περίπου 13 μήνες, και από τις 18 Μαρτίου 2020 που ενεργοποιήθηκε το PEPP έως σήμερα, ο ΟΔΔΗΧ έχει αντίψει από τις αγορές μέσω εκδόσεων ομολόγων 15,5 δισ. ευρώ, 6 δισ. φέτος από το 10ετές και το 30ετές και 9,5 δισ. ευρώ το διάστημα Μαρτίου - Δεκεμβρίου 2020. Αυτό ουσιαστικά σημαίνει πως η ΕΚΤ μέσω του PEPP έχει καλύψει κατά 1,4 φορές την εκδοτική δραστηριότητα της Ελλάδας, και έχει αγοράσει 6,44 δισ. ευρώ περισσότερα ελληνικά

Τα ελληνικά ομόλογα αναφοράς που είναι σε κυκλοφορία, διαμορφώνονται σε περίπου 59 δισ. ευρώ και έτσι η ΕΚΤ ουσιαστικά «κατέχει» περισσότερο από το ένα τρίτο αυτών.

ομόλογα από τον όγκο των εκδόσεων του ελληνικού Δημοσίου.

Με δεδομένο ότι η ΕΚΤ μπορεί να αγοράσει έως τα τέλη Μαρτίου 2022, με βάση την κλειδα κεφαλαίου της Ελλάδας, περαιτέρω περίπου 15,3 δισ. ευρώ ελληνικά ομόλογα, ο ΟΔΔΗΧ έχει «κώρο» να αυξήσει την εκδοτική του δραστηριότητα το 2021 σε σχέση με τον αρχικό σχεδιασμό των 8-12 δισ. ευρώ. Παράλληλα με τα αναλυτικά στοιχεία διμηνίου, η ΕΚΤ ανακοίνωσε και το ύψος των αγορών της στο πλαίσιο του PEPP την τελευταία εβδομάδα. Συγκεκριμένα, διαμορφώθηκαν σε μόλις 10,65 δισ. ευρώ, στα χαμη-

λότερα επίπεδα από τις αρχές του έτους και σημαντικά χαμηλότερα από την εβδομάδα που είχε προηγηθεί (18,95 δισ. ευρώ), παρά το γεγονός ότι στις 11 Μαρτίου είχε ανακοινώσει ότι θα «ανεβάσει» σημαντικά τους ρυθμούς αγορών στο επόμενο τρίμηνο. Καθώς η προηγούμενη εβδομάδα ήταν εβδομάδα «αργιών» λόγω του Πάσχα των Καθολικών, μπορεί να εξηγηθεί τη χαμηλή κινητικότητα της ΕΚΤ. Πάντως, σε μηνιαίο επίπεδο, οι αγορές της ΕΚΤ τον Μάρτιο ήταν οι υψηλότερες από τον περασμένο Ιούνιο και διαμορφώθηκαν συνολικά στα 73,5 δισ. ευρώ.

Επιστροφή σε χαμηλά πρωτογενή πλεονάσματα από το 2022 «βλέπει» το ΔΝΤ

Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Επιστροφή σε πρωτογενή πλεονάσματα από τον επόμενο χρόνο και διατήρησή τους στη συνέχεια, αν και σε χαμηλά επίπεδα, «βλέπει» το ΔΝΤ για την Ελλάδα στην έκθεση Fiscal Monitor, που δόθηκε στη δημοσιότητα, στο πλαίσιο της συνόδου του Ταμείου.

Συγκεκριμένα, το ΔΝΤ εκτιμά ότι το πρωτογενές έλλειμμα πέρσει έκλεισε στο 7% του ΑΕΠ, λίγο υψηλότερα από την προεθροισμένη εκτίμηση της ΤτΕ για 5,3%. Τον περασμένο Οκτώβριο, βεβαίως, στην αντιστοιχία έκθεσης έβλεπε το πρωτογενές ισοζύγιο μηδενικό, αλλά τότε και η κυβέρνηση περίμενε πρωτογενές έλλειμμα μόνο 1% του ΑΕΠ. Εκτοτε, ήρθε το δεύτερο κύμα της πανδημίας και ανατράπηκαν όλα.

Για το 2022, το ΔΝΤ προβλέπει πρωτογενές πλεόνασμα 0,3% του ΑΕΠ, το 2023, 1% του ΑΕΠ και στη συνέχεια, 1,2% το 2024, 1,3% το 2025 και 1,5% του ΑΕΠ το 2026. Προφανώς, οι αναλυτές του Ταμείου ποντάρουν σε μια νέα συμφωνία της Ελλάδας με την Ευρώπη, μετά την πανδημία, που θα κατεβάσει με τον μεταμνημονιακό στόχο για πρωτογενή πλεονάσματα

3,5% του ΑΕΠ (ούτως ή άλλως θα έλπε το 2022), αλλά θα διατηρεί κάποιες μορφές πειθαρχία, με χαμηλότερα πρωτογενή πλεονάσματα στη συνέχεια.

Η κυβέρνηση θα ανοίξει τα χαρτιά της σύντομα στο μεσοπρόθεσμο πρόγραμμα και θα πρόγραμμα σταθερότητας που θα καταθέσει στην Ε.Ε. εντός του Απριλίου και τον Μάιο. Τα σενάρια που θα έχουν τα δύο αυτά προγράμματα, πάντως, θα είναι χωρίς πρόσθετα μέτρα. Τα στοιχεία του ΔΝΤ δείχνουν και εκτινάξει δαπανών πάνω από τον μέσο όρο της Ευρώπης, λόγω των μέτρων στήριξης. Αυξήθηκαν από 47,4% του ΑΕΠ το 2019 σε 58,2% το 2020, ενώ κατά μέσον όρο στην Ευρώπη από 47% του ΑΕΠ σε 54,1% του ΑΕΠ.

Εκτινάξει διαπιστώνει, επίσης, το Ταμείο στο δημόσιο χρέος και προβλέπει ότι το 2025 θα επανέλθει στα επίπεδα του 2019, δηλαδή κοντά στο 185% του ΑΕΠ. Το Ταμείο εκτιμά ότι το 2020 το χρέος ανέβηκε στο 213,1% του ΑΕΠ (παρά την πτώση του ΑΕΠ) και φέτος θα διαμορφωθεί στο 210,1%. Στη συνέχεια, το 2022, θα υποχωρήσει στο 200,5% του ΑΕΠ, το 2023 στο 193,1%, το 2024 στο 189,1%, το 2025 στο 184,8% και το 2026 στο 179,6% του ΑΕΠ.

Η πανδημία συρρικνώνει τη μεσαία τάξη σε όλο τον κόσμο

150 εκατ. άνθρωποι υποχώρησαν στην κοινωνικοοικονομική κλίμακα

Περίπου 150 εκατ. άνθρωποι βρέθηκαν χαμηλότερα στην κοινωνική και οικονομική κλίμακα στη διάρκεια του 2020 και είναι η πρώτη τόσο μεγάλη οπισθοχώρηση μετά σχεδόν τρεις δεκαετίες σε ό,τι αφορά το βιοτικό επίπεδο του παγκόσμιου πληθυσμού. Η επέκταση αλλά και η άνοδος της μεσαίας τάξης σε παγκόσμιο επίπεδο ήταν μία από τις σημαντικότερες τάσεις που χαρακτήρισαν την παγκόσμια οικονομία τις τελευταίες δεκαετίες. Η προσδοκία πως αυτή η δεξαμενή καταναλωτών θα εξακολουθούσε να αυξάνεται αδιάκοπα, παράλληλα με το εισόδημα των αναπτυσσόμενων χωρών, υπήρξε κεντρική υπόθεση πάνω στην οποία θεμελίωσαν τα επιχειρηματικά τους σχέδια οι πολυεθνικές και τη σύνθεση του χαρτοφυλακίου τους οι επαγγελματίες επενδυτές. Είναι, όμως, τώρα μία ακόμη από τις οικονομικές αλήθειες που έχουν ανατραπεί εξαιτίας της πανδημίας. Επί χρόνια εκατομμύρια άνθρωποι έβγαζαν από τη φτώχεια χάρη στο διεθνές εμπόριο. Τώρα εκατομμύρια άνθρωποι διολισθαίνουν ξανά στην ένδεια ή σε χαμηλό βιοτικό επίπεδο.

Σύμφωνα με σχετική έρευνα

του Pew Research Center, για πρώτη φορά από τη δεκαετία του 1990 η παγκόσμια μεσαία τάξη συρρικνώθηκε το περασμένο έτος. Περίπου 150 εκατ. άνθρωποι, όσο δηλαδή το άθροισμα των πληθυσμών Γερμανίας και Βρετανίας, υποχώρησαν στην κοινωνικοοικονομική κλίμακα. Και η μεγαλύτερη μείωση κατεγράφη στη Νότια Ασία και την υποσαχάρια Αφρική.

Δεν είναι εύκολο να προσδιορίσει κανείς τα κριτήρια με τα οποία καθορίζεται αυτή η μεσαία τάξη και το κέντρο Pew το εξετάζει για περισσότερο από μία δεκαετία. Σε μια πρώτη προσέγγιση, το μεσαίο εισόδημα, δηλαδή αυτό που κυμαίνεται από 10,01 ως 20 δολάρια την ημέρα, αλλά με στοιχεία που γεφυρώνουν τις διαφορές ανάμεσα στην αγοραστική δύναμη σε διάφορες χώρες. Άλλοι φορείς, όπως για παράδειγμα το Brookings Institution, έχουν επιλέξει έναν ευρύτερο ορισμό για το μεσαίο εισόδημα, αυτό που κυμαίνεται από 10 ως 100 δολάρια την ημέρα. Σε αυτήν την εισοδηματική κατηγορία εντάσσονται περίπου 2,5 δισ. άνθρωποι, περίπου το 1/3 του παγκόσμιου πληθυσμού. Πίσω από αυτούς τους μεγάλους

Η Κίνα, στην οποία βάσει του ορισμού του Pew Research Center κατοικεί το 1/3 της παγκόσμιας μεσαίας τάξης, φαίνεται να ανακάμπτει ταχύτατα, αλλά πολλές άλλες αναπτυσσόμενες χώρες βλέπουν την οικονομική τους προοπτική να επιδεινώνεται.

Η μεγαλύτερη μείωση κατεγράφη στη Νότια Ασία και στην υποσαχάρια Αφρική.

αριθμούς, όμως, κρύβονται πολλές προσωπικές ιστορίες. Κάποιες από αυτές αφορούν την κατάκτηση της επιτυχίας έπειτα από χρόνια σκληρής δουλειάς, μιας επιτυχίας όμως που εξαφανίστηκε εν μια νυκτί. Κάποιες άλλες αφορούν τις καλοπληρωμένες θέσεις εργασίας. Ανάμεσά τους και οι ιστορίες ανθρώπων που είχαν τη δυνατότητα να προσφέρουν στον εαυτό τους την πολυτέλεια ενός καλού δείπνου σε εστιατόριο ή την πρόσβαση στο Ιντερνετ και τώρα δεν

την έχουν. Ή ακόμη και τα όνειρα για ένα διαμέρισμα ή ένα αυτοκίνητο τα οποία αναβάλλονται.

Για όσους χρειάζεται να αγωνιστούν για το βιοτικό τους επίπεδο σήμερα, το μέλλον φαίνεται πολύ πιο αβέβαιο σε σύγκριση με τα προηγούμενα χρόνια. Η Κίνα, στην οποία βάσει του ορισμού του Pew κατοικεί το 1/3 της παγκόσμιας μεσαίας τάξης, φαίνεται να ανακάμπτει ταχύτατα, αλλά πολλές άλλες αναπτυσσόμενες χώρες βλέπουν την οικονομική τους προοπτική να επιδεινώνεται. Στην τελευταία έκθεσή του για την παγκόσμια οικονομία, το ΔΝΤ εκτιμά πως το 2024 θα είναι κατά 3% μικρότερη σε σύγκριση με τα μεγέθη που θα είχε αν δεν μεσολαβούσε η πανδημία. Αυτό οφείλεται, όμως, στο ότι οι κυβερνήσεις του αναπτυσσόμενου κόσμου δεν είχαν επαρκείς πόρους για να στηρίξουν την ανάκαμψη

των οικονομιών τους όπως έγινε στις ΗΠΑ και στην Ευρώπη.

Οι αποκλίσεις είναι εντυπωσιακές. Το 2021 αναμένεται πως η Ινδία θα έχει ΑΕΠ κατά 5,2% μικρότερο από αυτό που θα είχε χωρίς την πανδημία σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Bloomberg Economics. Της Ινδονησίας το ΑΕΠ θα είναι κατά 9,2% μικρότερο, ενώ των ΗΠΑ μόλις κατά 1,6% μικρότερο. Η Κάρμεν Ράινχαρτ, κορυφαία οικονομολόγος της Παγκόσμιας Τράπεζας, εκφράζει φόβους πως μόλις τώρα αρχίζουμε να βλέπουμε τις δευτερογενείς οικονομικές επιπτώσεις της πανδημίας και εκλαμβάνουμε ως βιώσιμη ανάκαμψη τους πρώτους ικανοποιητικούς ρυθμούς ανάπτυξης.

Οι εμβολιασμοί προχωρούν πολύ πιο αργά στις φτωχές χώρες που δεν έχουν ακόμη επαρκή πρόσβαση στα εμβόλια. Η κ. Ράινχαρτ

τονίζει επίσης πως σε πολλές αναδυόμενες οικονομίες οι τράπεζες ανησυχούν μήπως τα δάνεια που χορήγησαν τα προηγούμενα χρόνια σε επιχειρήσεις και καταναλωτές πρόκειται τώρα να τους προκαλέσουν ζημιές.

Ενδεχομένως θα μειώσουν τις πιστώσεις καθυστερώντας την ανάκαμψη. Εκφράζει, άλλωστε, φόβους πως οι κυβερνήσεις ορισμένων χωρών θα αναγκαστούν να υιοθετήσουν πρόωρα πολιτικές λιτότητας, καθώς δεν θα είναι σε θέση να αποπληρώσουν τα χρέη που έχουν επωμιστεί. Κι ενώ ο πληθωρισμός παραμένει σε χαμηλά επίπεδα σε ΗΠΑ και Ευρώπη, σε χώρες όπως η Βραζιλία εκτινάσσονται στα ύψη οι τιμές των τροφίμων, αναγκάζοντας τις κεντρικές τράπεζες να αυξήσουν πρόωρα το κόστος του δανεισμού.

BLOOMBERG

Οι ΗΠΑ χρειάζονται 375.000 μετανάστες κάθε χρόνο

Η αμερικανική οικονομία κινδυνεύει να χάσει την πρώτη θέση ανάμεσα σε όλες τις οικονομίες του κόσμου και να εκτοπιστεί από την Κίνα μέχρι το τέλος της δεκαετίας αν δεν αποφασίσει η Ουάσινγκτον να αυξήσει τη νόμιμη μετανάστευση. Στο συμπέρασμα αυτό καταλήγει σχετική μελέτη της FWD.us, οργάνωσης που έχουν ιδρύσει στελέχη τεχνολογικών εταιρειών και υποστηρίζει την αύξηση της μετανάστευσης με σκοπό την τόνωση της αμερικανικών βιομηχανιών και της αμερικανικής οικονομίας. Η εν λόγω μελέτη διεξήχθη σε συνεργασία με το πανεπιστήμιο George Mason και δίνεται στη δημοσιότητα σε μια στιγμή κατά την οποία η κυβέρνηση Μπάιντεν σχεδιάζει την αναμόρφωση της μεταναστευτικής νομοθεσίας στις ΗΠΑ και διατείνεται ότι στόχος της είναι να την καταστήσει «πιο αν-

Σύμφωνα με μελέτη, χωρίς να αυξήσουν τη νόμιμη μετανάστευση, κινδυνεύουν να χάσουν την πρωτοκαθεδρία στην οικονομία από την Κίνα.

θρώπινη». Έχει ήδη υποβάλει στο αμερικανικό Κογκρέσο σχετική πρόταση που βασίζεται σε ανεξάρτητη μελέτη της οργάνωσης Boundless Immigration και υποστηρίζει πως πρέπει να αυξηθεί ο αριθμός των αδειών παραμονής που δίνονται κάθε χρόνο στις ΗΠΑ κατά σχεδόν 375.000. Η πρόταση έχει ήδη απορριφθεί από τους Ρεπουμπλικανούς,

που επιρρίπτουν στον Αμερικανικό πρόεδρο, στην πολιτική του και στις εξαγγελίες του την ευθύνη για την αύξηση του μεταναστευτικού κύματος στα νοτιοδυτικά σύνορα των ΗΠΑ. Στο μεταξύ, πάντως, η αμερικανική οικονομία ανακάμπτει με ταχύτατους ρυθμούς, πολύ υψηλότερους από των ανταγωνιστών της. Το αποτέλεσμα είναι, όμως, η διεύρυνση του εμπορικού ελλείμματος της υπερδύναμης που σημείωσε νέο ρεκόρ τον Φεβρουάριο. Σύμφωνα με στοιχεία που έδωσε χθες στη δημοσιότητα το αμερικανικό υπουργείο Εμπορίου, τον Φεβρουάριο το εμπορικό έλλειμμα σημείωσε άλμα κατά 4,8%, φτάνοντας στο επίπεδο ρεκόρ των 71,1 δισ. δολαρίων. Υπέρβη εν ολίγοις τις προβλέψεις των οικονομολόγων που μιλούσαν για διεύρυνσή του στα 70,5 δισ. δολάρια. Το πακέτο στήριξης του 1,9 τρισ.

δολαρίων έχει οδηγήσει σε μεγάλη αύξηση της εγχώριας ζήτησης, τμήμα της οποίας αφορά εισαγόμενα προϊόντα. Οι εισαγωγές των ΗΠΑ αναμένεται, άλλωστε, να αυξηθούν και να δώσουν έτσι ώθηση στην ανάπτυξη άλλων οικονομιών χάρη στο επενδυτικό πρόγραμμα μαμούθ των 2 τρισ. δολαρίων που προωθεί ο Αμερικανός πρόεδρος. Ο λόγος είναι ότι αφορά έργα υποδομής για τα οποία απαιτούνται εισαγόμενα οικοδομικά υλικά.

Σύμφωνα με τον Ράιν Σουίτ, οικονομολόγο της Moody's Analytics στην Πενσιλβάνια, «το έλλειμμα των ΗΠΑ θα παραμείνει σε υψηλά επίπεδα στη διάρκεια του τρέχοντος έτους και του επόμενου, καθώς τα μέτρα δημοσιονομικής στήριξης και το πακέτο των έργων υποδομής θα επηρεάσουν το δεύτερο εξάμηνο του έτους».

Η μελέτη της FWD.us δίνεται στη δημοσιότητα σε μια στιγμή κατά την οποία η κυβέρνηση Μπάιντεν σχεδιάζει την αναμόρφωση της μεταναστευτικής νομοθεσίας στις ΗΠΑ.

career opportunities in audit

We feel that "Our people are our power". We seek professionals to join us that have values, ambition and drive to work. We are prepared to offer a challenging and rewarding working environment. We are an ACCA approved training practice.

auditor |

He/She will undertake team audit and prepare financial statements and tax computations for local and international entities.

Requirements: partly or newly qualified Accountant ACCA; prior experience in the profession will be considered as an advantage. Greek and English language. Good remuneration package according to qualifications & experience.

Forward Applications to HR Director by email: info@pkalopetrides.com.cy, or fax 22.66 52 99 or mail: P.O.Box 21855, 1514 Nicosia and will be dealt in strict confidence.

2, Chr. Sozos str., Eiffel Tower 7th flr., Nicosia, T.: 22.66.90.17

www.pkalopetrides.com cy

ΖΗΤΟΥΝΤΑΙ

Η εταιρεία IMPRESS TECH LTD με αριθμό μητρώου εργοδότη (ΑΜΕ) 2082703/1/6630 ζητά να προσλάβει προσοντούχο «Βοηθό Μάρκετινγκ» με τα ακόλουθα προσόντα:

1. Πανεπιστημιακό Δίπλωμα σε Διοίκηση Επιχειρήσεων, Μάρκετινγκ και Επικοινωνιών ή άλλο συναφών κλάδων.
2. Γραπτή και προφορική επικοινωνία στα Αγγλικά σε επαγγελματικό επίπεδο. Επιπρόσθετο προσόν θα θεωρηθεί η γνώση της Γερμανικής γλώσσας.
3. Εξοικείωση με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, το ψηφιακό μάρκετινγκ και μέσων επικοινωνίας γενικότερα.

Τα καθήκοντα της θέσης είναι:

1. Βελτιστοποίηση και έλεγχος περιεχομένου για τα κοινωνικά δίκτυα της εταιρείας.
2. Έρευνα, δημιουργία και σύνταξη περιεχομένου σε συνεργασία με την ομάδα μάρκετινγκ και σχεδιασμού διεθνώς.
3. Δημιουργία μηνιαίου συντακτικού ημερολογίου σύμφωνα με τις εκστρατείες και εκδηλώσεις μάρκετινγκ των ομάδων της εταιρείας για σκοπούς προώθησης του περιεχομένου.

Οι ενδιαφερόμενοι να αποστέλλουν το Βιογραφικό τους Σημείωμα (CV) στο Επαρχιακό Γραφείο Εργασίας Λευκωσίας (Τηλ. 22403000 και Φαξ 22873170) με αντίγραφο στην εταιρεία. Παρακαλώ όπως στο CV να σημειώνεται ο αριθμός μητρώου της εταιρείας.

Ανοίγει ο δρόμος για παγκόσμιο εταιρικό φόρο

Μέτωπο υπέρ της θέσπισης ελάχιστου συντελεστή φορολόγησης των πολυεθνικών – Καταλύτης η αλλαγή στάσης της Ουάσιγκτον

Εκοντας υπαγορεύσει ασυνήθιστα υψηλά επίπεδα δημοσίων δαπανών κυρίως στον ανεπτυγμένο κόσμο και έχοντας οδηγήσει σε δραματική αύξηση της ανισότητας, η πανδημία εξωθεί τις κυβερνήσεις ανά τον κόσμο να αναζητήσουν φορολογικά έσοδα για να χρηματοδοτήσουν τα προγράμματα στήριξης των οικονομιών τους. Η πανδημία λειτουργεί έτσι ως επιταχυντής στις προσπάθειες πολλών χωρών για θεμιτή φορολόγηση των ιλιγιδιών κερδών των επιχειρήσεων που δεν καταβάλλουν φόρους και για αναμόρφωση του παγκόσμιου φορολογικού συστήματος. Δίνει εν ολίγοις ώθηση σε μια προσπάθεια που άρχισε στους κόλπους του ΟΟΣΑ όταν την υπαγόρευσε η παγκόσμια χρηματοοικονομική κρίση του 2008 αλλά έως τώρα προσέκρουσε σε ασυμφωνίες τόσο στους κόλπους της Ε.Ε. όσο και από πλευράς των ΗΠΑ.

Όλα δείχνουν πως η προσπάθεια αυτή είναι πιο κοντά από ποτέ στην ευδωσή της, καθώς τις τελευταίες ημέρες συγκροτείται ένα διεθνές μέτωπο υπέρ της αύξη-

Ο Τζο Μπάιντεν πρότεινε να φορολογούνται οι πολυεθνικές, στην εκάστοτε χώρα, βάσει των πωλήσεων που έχουν σε αυτήν και όχι βάσει των κερδών τα οποία μπορούν να μεταφέρουν.

σης των εταιρικών φόρων και της θέσπισης ελάχιστου συντελεστή φορολόγησης των πολυεθνικών σε παγκόσμιο επίπεδο. Υποστηρίζεται από το ΔΝΤ και τον ΟΟΣΑ, αλλά καταλύτης στην επίτευξη συναινέσεως έχει σταθεί η αλλαγή στάσης της Ουάσιγκτον. Η κυβέρνηση Μπάιντεν ανακάλεσε τις κατηγορηματικές αντιρρήσεις που είχε προβάλλει ο Ντόναλντ Τραμπ σε οποιαδήποτε διεθνή συμφωνία για τη φορολόγηση των επιχειρήσεων αν δεν εξαιρούνται από αυτήν οι αμερικανικοί κολοσσοί που θα μπορούν να συμμετέχουν μόνον σε εθελοντική βάση. Προκειμένου να χρηματοδοτήσει το τίτλιο επενδυτικό πρόγραμμα ύψους 2 τρισ. δολαρίων του Τζο Μπάιντεν, η αμερικανική κυβέρνηση προωθεί αύξηση των εταιρικών φόρων στο 28% από το 21% στο οποίο τους έχει μειώσει ο προκατόχος του Ντόναλντ Τραμπ. Μια μείωση φόρων που είχε το σκανδαλώδες αποτέλεσμα πολλές από τις μεγαλύτερες εισηγήμενες εταιρείες των ΗΠΑ όχι απλά να μην καταβάλλουν τους φόρους που τους αναλογούν αλλά να έχουν επιστροφή φόρου. Σύμφωνα

με στοιχεία του Center for Public Integrity, μη κερδοσκοπικής οργάνωσης στις ΗΠΑ που διερευνά ζητήματα δημοσίου συμφέροντος, το 2018 όταν είχαν τεθεί σε ισχύ οι φοροαπαλλαγές του Ντόναλντ Τραμπ, τουλάχιστον 60 εταιρείες κατέβαλαν μηδενικούς φόρους, ενώ ορισμένες από αυτές είχαν επιστροφή φόρου. Ανάμεσά τους ο τεχνολογικός κολοσσός της Amazon που με κέρδη 10,835 δισ. δολάρια είχε επιστροφή φόρου ύψους 129 εκατ. δολαρίων, δηλαδή αντίστοιχη με το 1% των κερδών της, η αεροπορική εταιρεία Delta Air Lines, με κέρδη 5,07 δισ. δολάρια είχε επιστροφή 187 εκατ. δολάρια αντίστοιχη με 4%, ο πετρελαϊκός κολοσσός της Chevron με κέρδη 4,547 δισ. δολάρια είχε επιστροφή 181 εκατ. δολάρια, αντίστοιχη με 4% των κερδών της, και η IBM που με κέρδη 500 εκατ. δολάρια είχε επιστροφή 342 εκατ. δολάρια, δηλαδή αντίστοιχη με το 68% των κερδών της.

Η κυβέρνηση Μπάιντεν προσπαθεί παράλληλα να αποφυγή τον φορολογικό ανταγωνισμό των άλλων οικονομιών που διευκολύνει τις πολυεθνικές να ελίσσονται και να αποφεύγουν τη φορολόγησή τους μεταφέροντας την έδρα τους σε χώρες με χαμηλότερους εταιρικούς φόρους, ενίοτε και σε φορολογικούς παραδείσους. Η υπερδύναμη προσπαθεί εν ολίγοις να αποφυγή «την κούρσα προς τα κάτω», όπως χαρακτήρισε η Αμερικανίδα υπουργός Οικονομικών Τζάνετ Γέλντ την τακτική πολλών χωρών να μειώνουν τους εταιρικούς φόρους και να προσφέρουν κάθε είδους ευνοϊκή φορολογική μεταχείριση στις επιχειρήσεις προκειμένου να τις προσελκύσουν στο έδαφός τους. Έτσι, τις τελευταίες ημέρες η αλλαγή στάσης της Ουάσιγκτον ολοκληρώθηκε με την πρόταση της Γ. Γέλντ για θέσπιση ελάχιστου εταιρικού φόρου σε παγκόσμιο επίπεδο. Βρήκε άμεσα ευήκοα ώτα στην Ευρώπη, με τους υπουργούς Οικονομικών της Γερμανίας και της Γαλλίας να συντάσσονται αμέσως με την αμερικανική πρόταση προβάλλοντας, όμως, και το αίτημά τους να υπαχθούν στον ελάχιστο εταιρικό φόρο και οι τεχνολογικοί κολοσσοί των ΗΠΑ. Και βέβαια ο Αμερικανός πρόεδρος έκανε χθες ένα ακόμη καθοριστικό βήμα για να ανταποκριθεί στα αιτήματα των Ευρωπαίων και του ΟΟΣΑ προτείνοντας να φορολογούνται εφεξής οι πολυεθνικές, συμπεριλαμβανομένων των τεχνολογικών κολοσσών, στην εκάστοτε χώρα ανεξαρτήτως του αν έχουν φυσική παρουσία σε αυτή τη χώρα αλλά η φορολογία να γίνεται βάσει των πωλήσεων που έχουν σε αυτήν και όχι βάσει των κερδών τα οποία μπορούν να μεταφέρουν.

BLOOMBERG, REUTERS, CNN, FINANCIAL TIMES, TAXHEAVEN, ΟΟΣΑ, PUBLICINTEGRITY

Συναινέση για κοινό φορολογικό συντελεστή σε επιχειρήσεις

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ
Ανά τον κόσμο ως % ποσοστό των κερδών
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ 2020

- Ανω του 30%
- 21%-30%
- 10%-20%
- Κάτω του 10%
- Δεν υπάρχουν στοιχεία

ΟΙ ΧΑΜΗΛΟΙ ΦΟΡΟΙ ΠΟΥ ΚΑΤΕΒΑΛΛΑΝ ΕΠΙ ΜΙΑ ΔΕΚΑΕΤΙΑ ΟΙ ΕΞΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΙ ΚΟΛΟΣΣΟΙ
Από το 2010 μέχρι και το 2019

Σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ αυτό το χρονικό διάστημα κατέβαλαν 155,3 δισ. δολ. λιγότερους φόρους από αυτούς που θα έπρεπε να έχουν καταβάλει. Πρόσφατες έρευνες καταδεικνύουν πως η θέσπιση ενιαίου εταιρικού φόρου θα αυξήσει τα έσοδα των κυβερνήσεων από εταιρικούς φόρους κατά 81 δισ. δολ.

	Facebook	Amazon	Netflix	Google	Microsoft	Apple
Κέρδη (σε δισ. δολ.)	76	27	3	177	279	549
Καταβληθέντες φόροι (σε δισ. δολ.)	8	3	0,5	28	47	94
Ποσοστό (%) του φόρου επί των κερδών	10,2	12,7	15,8	15,8	16,8	17,1

Παρά το αμαρτωλό παρελθόν της Amazon, που επί χρόνια κατέβαλλε σκανδαλώδεις χαμηλούς φόρους, ο ιδρυτής της και διευθύνων σύμβουλος της, Τζεφ Μπέζος, τάχθηκε υπέρ του σχεδίου που προωθεί ο Αμερικανός πρόεδρος για αύξηση των εταιρικών φόρων.

ΠΗΓΕΣ: AFR, KPMG, Tax Foundation, Graphic News, Silicon Six Report

Πώς θα λειτουργεί ο ελάχιστος φόρος

Για τις περισσότερες μεγάλες οικονομίες η λειτουργία που θα εξυπηρετήσει η θέσπιση ενός ελάχιστου εταιρικού φόρου σε παγκόσμιο επίπεδο θα είναι να εμποδίσει τη μεταφορά των κερδών των πολυεθνικών από τη χώρα στην οποία τα έχουν αντλήσει σε άλλη με χαμηλότερους φόρους. Στην τακτική αυτή καταφεύγουν όλο και περισσότερες μεγάλες εταιρείες, μεταφέροντας έσοδα από πηγές που δεν μπορούν εύκολα να εντοπισθούν, όπως για παράδειγμα οι πατέντες φαρμάκων ή οι άδειες για τη χρήση λογισμικού και τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας που εύκολα μεταφέρονται σε άλλες χώρες για να μην καταβληθούν φόροι.

Αν επιτευχθεί διεθνής συμφωνία για την επιβολή ελάχιστου φόρου παγκοσμίως, οι κυβερνήσεις θα διατηρούν πάντα το δικαίωμα να επιβάλουν όποιον φορολογικό συντελεστή επιλέγουν. Όταν, όμως, μια επιχείρηση φορολογείται σε μια χώρα με χαμηλό συντελεστή και καταβάλλει λίγους φόρους, θα μπορεί να παρεμβά-

Η πλέον ακανθώδης πτυχή του όλου ζητήματος θα είναι το ύψος του ελάχιστου φορολογικού συντελεστή.

νει η κυβέρνηση της χώρας προέλευσής της. Δηλαδή, θα μπορεί να της επιβάλλει υψηλότερους φόρους ώστε να φτάνει η συνολική φορολογική επιβάρυνση της στο επίπεδο που έχει αποφασιστεί διεθνώς, στον ελάχιστο εταιρικό φόρο. Θα εξουδετερωθεί, έτσι, το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα της χώρας με τον χαμηλό φορολογικό συντελεστή και θα ακυρώνει το κίνητρο που έχει η εταιρεία για να μεταφέρει τα κέρδη της σε έναν φορολογικό παράδεισο.

Σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ, η θέσπιση ενός ελάχιστου εταιρικού φόρου σε παγκόσμιο επίπεδο και η εφαρμογή του θα αυξήσει τα φο-

ρολογικά έσοδα που καταφθάνουν στα ταμεία των κυβερνήσεων στη χειρότερη περίπτωση κατά 50 δισ. δολάρια αλλά πιθανότατα και κατά περισσότερο από 80 δισ. δολάρια. Ο διεθνής οργανισμός έχει αναλάβει να συντονίσει τις διαπραγματεύσεις για τα ζητήματα φορολογίας ανάμεσα σε 140 χώρες ανά τον κόσμο. Από τον Φεβρουάριο έχει τονίσει πως οι χώρες-μέλη του και οι χώρες του G20 σκοπεύουν να καταλήξουν σε κάποιο είδους συμφωνία για τη φορολογία των επιχειρήσεων μέχρι τα μέσα του τρέχοντος έτους. Όπως τονίζουν εμπειρογνώμονες επί θεμάτων φορολογίας, οι συμφωνίες για τη θέσπιση ελάχιστου φόρου είναι ευκολότερες από τεχνικής απόψεως και οι σχετικές αποφάσεις αναμένεται να είναι πολιτικά πολύ ευπρόσδεκτες. Έχει, άλλωστε, προηγηθεί έκκληση του ΔΝΤ προς τις κυβερνήσεις ανά τον κόσμο να φορολογήσουν τις επιχειρήσεις και τα υψηλά εισοδήματα για να αντιμετωπίσουν τη διευρυνόμενη ανισότητα που αυξήθηκε δραμα-

τικά στη διάρκεια της πανδημίας. Το Ταμείο επικατέστηκε μάλιστα τις σχετικές έρευνες και δημοσκοπήσεις που καταδεικνύουν πως οι κυβερνήσεις θα έχουν τη στήριξη των πολιτών τους αν φορολογήσουν τα υψηλά εισοδήματα και τα κέρδη των επιχειρήσεων για να χρηματοδοτήσουν τα προγράμματα στήριξης και για να γεφυρώσουν τη μεγάλη ανισότητα.

Όπως, πάντως, έχει τονίσει ο ΟΟΣΑ, δεν έχει ακόμη διαφανεί σύγκλιση σε ό,τι αφορά το επίπεδο του ελάχιστου εταιρικού φόρου. Εμπειρογνώμονες επί φορολογικών θεμάτων εκτιμούν πως η πλέον ακανθώδης πτυχή του όλου ζητήματος θα είναι ακριβώς το ύψος του ελάχιστου φορολογικού συντελεστή. Παραμένουν, βέβαια, σε εκκρεμότητα και άλλα θέματα που πρέπει να συμφωνηθούν όπως, για παράδειγμα, το κατά πόσον θα εμπίπτουν στον ελάχιστο φόρο κλάδοι όπως εκείνοι των επενδυτικών ταμείων ή των μεγάλων επενδυτικών που τοποθετούνται σε ακίνητα.

Στην καρδιά της Ευρώπης οι φορολογικοί παράδεισοι

Αντίθετα με ό,τι θα νόμιζε κανείς, οι φορολογικοί παράδεισοι στους οποίους καταφεύγουν συνήθως οι πολυεθνικές δεν είναι «οι συνήθεις ύποπτοι» των εξωτικών νησιών όπως οι Νήσοι Κέιμαν και οι Βρετανικές Παρθένες Νήσοι με τις μηδενικές φορολογίες τους. Οι φορολογικοί παράδεισοι που διευκολύνουν τους τεχνολογικούς κολοσσοί βρίσκονται αντιθέτως στην καρδιά της Ευρώπης και δεν πρόκειται απλά για την Κύπρο με τον χαμηλό συντελεστή φορολογίας επιχειρήσεων 12,5%, ούτε για τη Βουλγαρία με το 10% φόρο επιχειρήσεων ή για άλλες χώρες του πρώην ανατολικού μπλοκ, όπως η Ουγγαρία με τον εταιρικό φόρο 9%. Και δεν είναι μόνον η Ελβετία με το τραπεζικό της απόρρητο που τα τελευταία χρόνια υφίσταται όλο και μεγαλύτερες πιέσεις και βρίσκεται σε φθίνουσα πορεία.

Είναι χώρες-μέλη της Ε.Ε., ακόμα και αυτές που ανήκουν στον πυρήνα της Ευρωζώνης. Πρόκειται πρωτίστως για την Ιρλανδία που επισήμως φορολογεί τις επι-

Η Ιρλανδία, που επισήμως φορολογεί τις επιχειρήσεις με φόρο 12,5%, κατά καιρούς έχει προβεί σε ειδικές «χρυσές» συμφωνίες.

χειρήσεις με φόρο 12,5% αλλά έχει κατά καιρούς προβεί σε ειδικές «χρυσές» συμφωνίες με μεγάλες πολυεθνικές προκειμένου να τις κρατήσει στο έδαφός της. Η πάγια αυτή τακτική της την έχει φέρει σε αντιπαράθεση με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή που τον Αύγουστο του 2016 έδωσε εντολή στην Apple να καταβάλει στο ιρλανδικό κράτος το ποσό των 13 δισ. ευρώ. Επρόκειτο για τη μεγαλύτερη πρόσβαση φόρου που είχε αποφυγή επί χρόνια ο κολοσσός των υπολογιστών μέσα από ειδικές συμφωνίες με το Δουβλίνο.

στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο που το καλοκαίρι του περασμένου έτους ακύρωσε ουσιαστικά την απόφαση της Κομισιόν. Και βέβαια η Ιρλαν-

δία συγκαταλέγεται στους σκοπέλους στους οποίους ενδέχεται να προσκρούσει η υπό διαμόρφωση συναίνεση για θέσπιση ελάχιστου

εταιρικού φόρου, καθώς δεν αποκλείεται να προβάλει αντιρρήσεις και να προσπαθήσει να διατηρήσει τη χαμηλή της φορολογία.

Ισως η πλέον σκανδαλώδης περίπτωση είναι, άλλωστε, το Λουξεμβούργο, η χώρα του πρώην προέδρου της Κομισιόν Ζαν-Κλοντ Γιούνκερ, που αποτελεί αν όχι τον σημαντικότερο, σίγουρα έναν από τους σημαντικότερους φορολογικούς παραδείσους της Ευρώπης, ακόμη και με την αλλαγή πορείας που επιχειρεί από το 2014 και τη διαρροή των εγγράφων «LuxLeaks». Σύμφωνα με έρευνα που διεξήγαγε για λογαριασμό της γαλλικής εφημερίδας Le Monde επί τουλάχιστον ένα έτος και δημοσίευσε τον Φεβρουάριο η ερευνητική ομάδα OpenLux, στο Μεγάλο Δουκάτο βρίσκουν φορολογικό καταφύγιο 55.000 υπεράκτιες επιχειρήσεις με περιουσιακά στοιχεία ύψους άνω των 6 τρισ. ευρώ. Το 90% των επιχειρήσεων που έχουν έδρα στο έδαφός του δεν ανήκουν σε πολίτες του Λουξεμβούργου αλλά σε ξένους.

Πρόκειται για εταιρείες-φαντάσματα που δεν διατηρούν γραφεία ούτε έχουν υπαλλήλους. Τις έχουν δημιουργήσει δισεκατομμυριούχοι, πολυεθνικές, διασημότητες από τον χώρο του αθλητισμού, της τέχνης και του θεάματος αλλά και προβλεπόμενοι πολιτικοί και μέλη βασιλικών οικογενειών. Το Λουξεμβούργο λειτουργεί ως μαγνήτης για τον πλούτο του κόσμου. Σε μια επικράτεια μόλις 2.586 τ. κλμ. έχουν ιδρύσει θυγατρικές τους πολυεθνικές, μεταξύ των οποίων οι LVMH, Kering, Altice, Pfizer και Amazon, ενώ έχουν τοποθετήσει πλούτη τους διασημότητες όπως ο Κριστιάνο Ρονάλντο, η Σακίρα και ο μονάρχης του Μπαχρέιν. Και βέβαια διαμένουν στο δουκάτο τουλάχιστον 279 από τους 2.000 δισεκατομμυριούχους του καταλόγου του περιοδικού Forbes, καθώς και οι 37 από τις 50 πλουσιότερες οικογένειες της Γαλλίας όπως οι Γκεράρ Ερμές και Μπερνάρ Αρνό που διατηρούν εκεί τις επενδύσεις τους μέσα από δεκάδες εταιρείες κλντινγκ του Λουξεμβούργου.

Τούρκοι οικονομολόγοι τάσσονται υπέρ της αύξησης των επιτοκίων προκειμένου να σταθεροποιηθούν οι τιμές, παρεμβάσεις πάντως που δεν φαίνεται να συγκινούν τον πρόεδρο Ερντογάν.

Στο 16,1% ανέβηκε ο πληθωρισμός στην Τουρκία

Νέα επιτάχυνση σημείωσε ο πληθωρισμός της Τουρκίας τον Μάρτιο, καθώς η συνεχιζόμενη διολίσθηση της λίρας οδηγεί σε άνοδο τις τιμές και ασκεί πιέσεις στην κεντρική τράπεζα να διατηρήσει σε υψηλά επίπεδα το κόστος του δανεισμού. Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία που διέρρησαν στα διεθνή ΜΜΕ, οι τιμές καταναλωτή αυξήθηκαν τον περασμένο μήνα κατά 16,19% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του περασμένου έτους ενώ σε σύγκριση με τον περασμένο μήνα επιταχύνθηκαν κατά 1,08%. Η στατιστική υπηρεσία της γειτονικής χώρας απέδωσε την εξέλιξη στη μεγάλη άνοδο του κόστους των μεταφορών αλλά και των μεγάλων οικιακών συσκευών.

Η αποδυνάμωση της τουρκικής λίρας έχει κρατήσει τον πληθωρισμό σε διψήφια επίπεδα για το μεγαλύτερο μέρος της τελευταίας τριετίας. Η νέα επιτάχυνση του δείκτη φέρνει πάντως σε δύσκολη θέση και πιθανώς θέτει σε δίλημμα τον νέο διοικητή της κεντρικής τράπεζας, τον Σαχάπ Καβτσισόγλου, τον οποίο διόρισε αφιριστικά ο Τούρκος πρόεδρος πριν από 18 ημέρες. Ο νέος κεντρικός τραπεζίτης θα πρέπει να διατηρήσει σε υψηλά επίπεδα τα επιτόκια της λίρας προκειμένου να ανακόψει την άνοδο του πληθωρισμού αλλά ταυτόχρονα είναι δεδομένο ότι θα υποστεί πιέσεις από τον Τούρκο πρόεδρο για να τα μειώσει ώστε να δώσει ώθηση στην ανάπτυξη της τουρκικής οικονομίας.

Όπως επισήμανε σε σημειώμα

το προς τους επενδυτές ο Ενβέρ Ερκάν, οικονομολόγος της Tera Securities, «η νέα υποτίμηση του νομίσματος της χώρας καταδεικνύει πως η κεντρική τράπεζα πρέπει να αυξήσει τα επιτόκια γιατί το υψηλό κόστος του δανεισμού είναι το πλέον χρήσιμο εργαλείο για να επιτευχθεί σταθερότητα στις τιμές ακόμη κι αν έχει ως παρενέργεια την ανάσχεση της οικονομικής ανάπτυξης».

Ο ίδιος οικονομολόγος εκτιμά πως μετά τη νέα άνοδο του πληθωρισμού η κεντρική τράπεζα δεν θα μπορέσει να μειώσει τα επιτόκια στην προγραμματισμένη για τις 15 Απριλίου συνεδρίασή της. Ο ίδιος ο Καβτσισόγλου επικαίρησε, άλλωστε, προημερών να καθυστερήσει τους επενδυτές υποσχόμενος ότι δεν πρόκειται να προχωρήσει εσπευσμένα σε μείωση των επιτοκίων όπως προεξόφλη η αγορά.

Από τις 20 Μαρτίου, όμως, όταν ο Ταγίπ Ερντογάν καθάισε μέσα στη νύχτα τον προηγούμενο κεντρικό τραπεζίτη, Νασίφ Αγκμπάλ, και διόρισε τον Καβτσισόγλου, το νόμισμα της Τουρκίας έχει και πάλι υποχωρήσει κατά 13% έναντι του δολαρίου. Σε αντίθεση με το πάγιο αίτημα του Τούρκου προέδρου για χαμηλό κόστος του δανεισμού, ο Αγκμπάλ είχε προχωρήσει σε τρεις αυξήσεις των επιτοκίων και τα είχε οδηγήσει στο 19% σε διάστημα μικρότερο των τεσσάρων μηνών, όσο διήρκεσε η θητεία του στο τιμόνι της κεντρικής τράπεζας. Το περασμένο έτος, άλλωστε, η λίρα έχασε περισσότερο από το 20% της αξίας της.

Η Γαλλία ανησυχεί για την πορεία του Ταμείου Ανάκαμψης στην Ε.Ε.

Για καθυστερήσεις μιλάει ο Μακρόν, «δεν είμαστε στον σωστό δρόμο», λέει ο Λε Μερ

Την άποψη πως το σχέδιο των 750 δισ. ευρώ της Ε.Ε. «δεν βρίσκεται στον σωστό δρόμο», επισήμανε σε συνέντευξη που παραχώρησε στην τηλεόραση του Bloomberg ο υπουργός Οικονομικών της Γαλλίας Μπρινό Λε Μερ.

Ο ίδιος δήλωσε πως «ανησυχεί βαθιά» για την καθυστέρηση που παρατηρείται στο Ταμείο Ανάκαμψης, σχέδιο που συμφωνήθηκε τον περασμένο Ιούλιο, επισημαινώντας πως κάτι τέτοιο μπορεί να θέσει σε κίνδυνο την επιστροφή στην ανάπτυξη. «Εάν θέλουμε μία ισχυρή οικονομία, θα πρέπει να επενδύσουμε, και να επενδύσουμε τώρα αμέσως», τόνισε ο ίδιος χαρακτηριστικά. Η έντονη αγανάκτηση του υπουργού Οικονομικών της Γαλλίας αντανακλά την ανησυχία που έχουν εκφράσει πολλοί Ευρωπαίοι αξιωματούχοι σχετικά με την καθυστέρηση στην εφαρμογή του προγράμματος σε σύγκριση με χώρες όπως οι ΗΠΑ. Ήδη, το πακέτο στήριξης του 1,9 τρισ. δολ. που έχει συμφωνήσει η κυβέρνηση του Τζο Μπάιντεν έχει ενεργοποιηθεί, παρότι εγκρίθηκε οκτώ μήνες μετά την αρχική έγκριση του ευρωπαϊκού προγράμματος. Ενδεικτικά, αξιωματούχοι της ΕΚΤ έχουν εκφράσει κατά καιρούς ανησυχίες για τους κινδύνους που εγκυμονούν οι καθυστερήσεις στην εφαρμογή του σχεδίου των 750 δισ. ευρώ, ενώ ο πρόεδρος Εμανουέλ Μακρόν έχει παρακινήσει τους ηγέτες των ευρωπαϊκών κρατών να λάβουν υπόψη τους και νέα μέτρα στήριξης.

«Οι ΗΠΑ ήταν περισσότερο καινοτόμες, πιο φιλόδοξες, ονειρεύθηκαν περισσότερο από εμάς και δαπάνησαν πιο πολλά χρήματα για να καινοτομήσουν ταχύτερα και σε μεγαλύτερο βαθμό», είχε τονίσει ο κ. Μακρόν μιλώντας σε δημοσιογράφους. «Τις επόμενες εβδομάδες και τους επόμενες μήνες θα πρέπει να συνεχίσουμε να σκεφτόμαστε και να αποφασίσουμε ποια θα είναι η σωστή στρατηγική μας, ο προϋπολογισμός μας αλλά και η απάντηση που θα δώσουμε απέναντι στην κρίση σε επίπεδο επενδύσεων». Φέτος το καλοκαίρι το Ταμείο Ανάκαμψης θα πρέπει να διοχετεύσει ένα μέρος των επικυρωμένων, όμως οι καθυστερήσεις κατά τη διαδικασία έγκρισής του από τα εθνικά Κοινοβούλια, σε συνδυασμό με το «μπλοκάρισμα» από το συνταγματικό δικαστήριο της Γερμανίας, μπορεί να θέσουν σε κίνδυνο το χρονοδιάγραμμα. Πρόσφατες εκτιμήσεις του ΔΝΤ καταδεικνύουν ότι η Ευρωζώνη θα αναπτύξει φέτος με ρυθμό της τάξεως του 4,4%, ενώ οι ΗΠΑ αναμένε-

Ο Μπρινό Λε Μερ δήλωσε πως «ανησυχεί βαθιά» για την καθυστέρηση που παρατηρείται στο σχέδιο των 750 δισ. ευρώ, επισημαινώντας πως κάτι τέτοιο μπορεί να θέσει σε κίνδυνο την επιστροφή στην ανάπτυξη, ενώ ο Γάλλος πρόεδρος έχει παρακινήσει τους ηγέτες των ευρωπαϊκών κρατών να λάβουν υπόψη τους και νέα μέτρα στήριξης.

«Εάν θέλουμε μία ισχυρή οικονομία, θα πρέπει να επενδύσουμε, και να επενδύσουμε τώρα αμέσως», τόνισε ο Γάλλος υπουργός Οικονομικών.

ται να σημειώσουν ρυθμό ανάπτυξης 6,4%. Η απόφαση της Ε.Ε. να συνδέσει τους πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης με την εφαρμογή μεταρρυθμίσεων και την

υλοποίηση επενδύσεων αποτελεί μεν έναν τρόπο ενίσχυσης της ανάπτυξης μεσοπρόθεσμα, ωστόσο, δείχνει πως μπορεί να προκληθούν καθυστερήσεις για τη κορήνηση ενός κρίσιμου τμήματος της χρηματοδότησης, καθώς οι κυβερνήσεις των ευρωπαϊκών κρατών προσπαθούν να ολοκληρώσουν την κατάρτιση φιλόδοξων σχεδίων ανάκαμψης.

Στο μεταξύ, στα 189,2 δισ. ευρώ έφθασε το έλλειμμα του γερμανικού δημοσίου καθώς οι δαπάνες εκτοξεύθηκαν εν μέσω πανδημίας του κορωνοϊού, με τη χώρα να καταγράφει έλλειμμα για πρώτη φορά από το 2013. Σύμφωνα με την εθνική στατιστική υπηρεσία, το έλλει-

μα της χώρας σκαρφάλωσε στα 189,2 δισ. ευρώ το προηγούμενο έτος, έναντι πλεονάσματος 45,2 δισ. ευρώ τη χρονιά που προηγήθηκε. Το σύνολο των δημοσίων δαπανών αυξήθηκε κατά 12,1%, φθάνοντας σε 1,7 τρισ. ευρώ, ενώ τα φορολογικά έσοδα του γερμανικού δημοσίου σημείωσαν πτώση 3,5% και διαμορφώθηκαν σε 1,5 τρισ. ευρώ. Τα στοιχεία της εθνικής στατιστικής υπηρεσίας (Destatis) έδειξαν ότι περίπου 17,8 δισ. ευρώ διοχετεύθηκαν από την κυβέρνηση στο δημοσπονδιακό κρατίδιο ως βοήθεια για την απορρόφηση των «κραδασμών» που προκάλεσε στην οικονομία η επέλαση της πανδημίας.

Ρεκόρ στις εκδόσεις ομολόγων σε Ευρώπη και Βρετανία

Εντυπωσιακό ξεκίνημα έκαναν φέτος οι ευρωπαϊκές αγορές νέου κρατικού χρέους, με ρεκόρ εκδόσεων ομολόγων, που διέψευσε τις απαισιόδοξες εκτιμήσεις πως ο εκτεταμένος δανεισμός θα οδηγούσε σε αύξηση του κόστους δανεισμού των ευρωπαϊκών χωρών. Σύμφωνα με στοιχεία της εταιρείας δεδομένων Refinitiv, που διατηρεί αρχεία από το 2000, οι κοινοπρακτικές εκδόσεις ομολόγων από τράπεζες είχαν το δυναμικότερο πρώτο τρίμηνο που έχει καταγραφεί ποτέ, καθώς στο σύνολο της Ευρώπης και της Βρετανίας οι κυβερνήσεις άντλησαν συνολικά ποσό αντίστοιχο των 150 δισ. δολαρίων. Σε ό,τι αφορά τη ζήτηση αποδείχθηκε ισχυρότατη παρά τη μεγάλη προσφορά ομολόγων και τις μαζικές πωλήσεις που έχουν σημειωθεί τις τελευταίες εβδομάδες, οδηγώντας τις αποδόσεις τους σε άνοδο. Το ισχυρό ενδιαφέρον των

Η μέση απόδοση των κοινοπρακτικών εκδόσεων ομολόγων της Ευρωζώνης από τον Ιανουάριο κυμάνθηκε στο 0,75%, σε σχέση με το 0,94% στο οποίο κυμαινόταν η μέση απόδοση τους πρώτους τρεις μήνες του περασμένου έτους.

επενδυτών για την πρωτογενή αγορά χρέους σε συνδυασμό με το πρόγραμμα αγοράς ομολόγων της ΕΚΤ έχει καθυστερήσει κάθε προβληματισμό των κυβερνήσε-

ων για το ενδεχόμενο μιας σημαντικής αύξησης του κόστους του δανεισμού τους.

Μιλώντας στους Financial Times, ο Τζέιμι Στέρλινγκ, ανα-

λυτής κρατικού χρέους, υπερεθνικού χρέους και υπηρεσιών στην BNP Paribas, τόνισε πως «ο όγκος των αγορών ήταν απίστευτος, καθώς τον Ιανουάριο

Το πρώτο τρίμηνο του έτους οι κυβερνήσεις άντλησαν συνολικά ποσό αντίστοιχο των 150 δισ. δολαρίων.

και τον Φεβρουάριο η πρωτογενής αγορά χρέους γνώρισε πραγματικά την πιο καυτή περίοδο». Πράγματι, οι πρώτοι μήνες του έτους, που έτσι κι αλλιώς καταγράφουν συνήθως μεγάλη κινητικότητα στις αγορές κρατικού χρέους, φέτος είχαν ακόμη μεγαλύτερη κίνηση επειδή τα υπουργεία Οικονομικών έσπευσαν να εκμεταλλευθούν τους ευνοϊκούς όρους με τους οποίους προσφέρεται ο δανεισμός προτού αυξηθεί το κόστος.

Οι κυβερνήσεις εξέδωσαν περισσότερο κοινοπρακτικό χρέος από οποιοδήποτε άλλο τρίμηνο εκτός εκείνου της άνοιξης του περασμένου έτους, όταν οι οικονομίες τους βυθίζονταν στο πρώτο κύμα της πανδημίας. Το χρέος της Ευρωζώνης ως ποσοστό του ΑΕΠ της αυξήθηκε τον Μάρτιο του περασμένου έτους στο 97% από το 86% στο οποίο βρισκόταν πριν. Και βέβαια μέχρι πρότινος επικρατούσε ανησυχία για το κατά πόσον θα μπορούσε η αγορά να απορροφήσει τόσο μεγάλες εκδόσεις νέων ομολόγων και σε υψηλές τιμές. Η μέση απόδοση των κοινοπρακτικών εκδόσεων ομολόγων της Ευρωζώνης από τον Ιανουάριο κυμάνθηκε στο 0,75%. Υποχώρησε εν ολίγοις από το 0,94% στο οποίο κυμαινόταν η μέση απόδοση τους πρώτους τρεις μήνες του περασμένου έτους σύμφωνα με τους υπολογισμούς της BNP Paribas.

Στο ραντάρ των ξένων τα ακίνητα Ελλάδας

Το 2020 και παρά το σοκ της πανδημίας, η ελληνική κτηματαγορά προσείλκυσε ξένες επενδύσεις 875 εκατ. ευρώ

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Αναζωπυρνώνεται το επενδυτικό ενδιαφέρον από το εξωτερικό για την ελληνική κτηματαγορά, με στελέχη της αγοράς να αναμένουν μια νέα έκρηξη ζήτησης τους επόμενους μήνες, ιδίως από το δεύτερο εξάμηνο του 2021 και μετά, εφόσον ασφαλώς προχωρήσει με ταχύτερο ρυθμό και το πρόγραμμα των εμβολιασμών, τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό. Αλλωστε, ακόμα και το 2020 και παρά το σοκ της πανδημίας στην οικονομία, η ελληνική αγορά ακινήτων προσείλκυσε ξένες επενδύσεις ύψους 875 εκατ. ευρώ.

Σύμφωνα με την ανάλυση των στοιχείων της Τράπεζας της Ελλάδος (ΤτΕ), το εν λόγω μέγεθος είναι μεν χαμηλότερο κατά 39,6% σε σχέση με το 2019, ωστόσο θα πρέπει να σημειωθεί ότι τότε είχε εισρεύσει στη χώρα 1,45 δισ. ευρώ από ξένους επενδυτές, αποτελώντας ιστορικό υψηλό. Συγκριτικά δε με το 2017, η επίδοση του 2020 ξεπέρασε εκείνη του 2017 (415 εκατ. ευρώ) κατά 110%, δείγμα του ότι η Ελλάδα εξακολουθεί να παραμένει στο ραντάρ των ξένων επενδυτικών κεφαλαίων και ιδιωτών επενδυτών, όπως για παράδειγμα τα family offices, δηλαδή γραφεία τα οποία διαχειρίζονται κεφάλαια για λογαριασμό εύπορων οικογενειών ή άλλων μικροεπενδυτών.

Στελέχη της κτηματαγοράς αναφέρουν ότι η θετική δημοσιότητα της Ελλάδας, τόσο σε σχέση με τη διαχείριση της πανδημίας (συγκριτικά με άλλες χώρες) όσο και σε σχέση με τις μεταρρυθμίσεις που έχουν προωθηθεί για την προ-

Εισροή κεφαλαίων από το εξωτερικό για την αγορά ακινήτων στην Ελλάδα

	ΥΨΟΣ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	ΕΤΗΣΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
2017	415 εκατ. ευρώ	85,5%
2018	1,12 δισ. ευρώ	170%
2019	1,45 δισ. ευρώ	29,4%
2020	875 εκατ. ευρώ	-39,6%

ΠΗΓΗ: Τράπεζα της Ελλάδος

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

σέλκυση ξένων κεφαλαίων, έχει φέρει τη χώρα στο επίκεντρο των προτιμήσεων πολλών ξένων επενδυτών. Αντίστοιχα, θετικό είναι το γεγονός ότι οι τιμές πώλησης κατοικιών παραμένουν σε επίπεδο 25% χαμηλότερα σε σχέση με το απόγειο της αγοράς το 2007. Εκτιμούν λοιπόν ότι εξακολουθούν να υπάρχουν επενδυτικές ευκαιρίες, ιδίως από τη στιγμή που η δεξαμενή υποψήφιων αγοραστών κατοικίας συνεχώς διευρύνεται, τόσο με ανθρώπους από το εξωτερικό όσο και από Έλληνες.

Υπενθυμίζεται ότι πέραν της πρόσφατης ρύθμισης για την εγκατάσταση των ιδίων των family

offices στην Ελλάδα, στο «οπλοστάσιο» της χώρας έχουν προστεθεί το τελευταίο 12μηνο φορολογικά και οικονομικά κίνητρα για τη μεταφορά της φορολογικής έδρας συνταξιούχων από άλλες χώρες της Ε.Ε., όπως επίσης και για τους «μη κατοίκους» (non-dom), με τη σχετική ρύθμιση να προωθεί την προσέλκυση πολυκατομιურიούχων επενδυτών, που αναζητούν χώρες για τη μεταφορά μέρους του πλούτου τους.

Όπως αναφέρει στην «Κ» ο κ. Τζαντ Αμπί Μανσούρ, διευθύνων σύμβουλος της διεθνούς εταιρείας ακινήτων JP & Partners, «πολλοί πελάτες μας, ιδίως από χώρες της

Μέσης Ανατολής, αναζητούν τρόπους διαφυγής και μάλιστα άμεσα, αξιοποιώντας τα επενδυτικά εργαλεία που προσφέρουν χώρες όπως η Ελλάδα. Παρά την πανδημία, διαπιστώνουμε ότι η ζήτηση για ελληνικά ακίνητα είναι ακόμη υψηλότερη τους τελευταίους μήνες».

Η JP & Partners λειτουργεί στην Ελλάδα από το 2017 και συνεργάζεται με μεσογειακά γραφεία για την προώθηση πολυτελών ακινήτων (κατοικίες, ξενοδοχεία, γραφεία, καταστήματα, ακόμα και οικόπεδα κατάλληλα για επενδύσεις) σε πελάτες της στο εξωτερικό. «Οι περισσότεροι πελάτες μας διαθέτουν

προϋπολογισμό που ξεπερνά τις 500.000 ευρώ. Μάλιστα, πλέον διαπιστώνουμε ότι κατά κανόνα μας προσεγγίζουν ομάδες επενδυτών (π.χ. επαγγελματικοί συνεργάτες/συνεταίροι ή εύπορες οικογένειες) που έχουν συγκεντρώσει συνολικά κεφάλαια της τάξεως των 5-6 εκατ. ευρώ και αναζητούν τρόπους να τα επενδύσουν στην ελληνική αγορά ακινήτων», σημειώνει ο κ. Μανσούρ.

Η JP & Partners διαθέτει γραφεία και συνεργάτες σε χώρες όπως η Κίνα (Σαγκάι), ο Λίβανος (Βηρυτός), το Ιράν (Τεχεράνη), το Κατάρ (Ντόχα), η Αίγυπτος (Κάιρο), η Πολωνία (Βαρσοβία), το Ντουμπάι, η Γερμανία (Μόναχο), ακόμη και η Λιθουανία (Βίλνιους).

Σύμφωνα με τον ίδιο, εκτός από την παραπάνω κατηγορία επενδυτών, εσοκάτως έχει εκδηλωθεί το ενδιαφέρον και για πολύ μεγαλύτερες επενδύσεις.

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τον κ. Μανσούρ «βρισκόμαστε σε επαφές και συζητήσεις με ενδιαφερόμενους επενδυτές από χώρες όπως ο Λίβανος, η Σαουδική Αραβία, τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, ακόμα και το Μεξικό, που σχεδιάζουν να τοποθετήσουν κεφάλαια για την ανάπτυξη συγκροτημάτων κατοικιών σε περιοχές περίξ του κέντρου της Αθήνας (κυρίως προς τα νότια προάστια) και σε κάποια επιλεγμένα νησιά. Ανάλογα με την προσφορά γης/ακινήτων, θα εξαρτηθεί και η τελική μορφή που θα λάβουν οι επενδύσεις αυτές, αν δηλαδή θα αναπτυχθεί ένα μεγάλο έργο της τάξεως των 50 ή ακόμα και 100 εκατ. ευρώ ή αν θα γίνουν δεκάδες μικρότερες επενδύσεις, των δύο - τριών εκατ. ευρώ εκά-

στην». Στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος βρίσκονται περιοχές όπως η Καλλιθέα στο τμήμα που βρίσκεται κοντά στο Πάρκο Σταύρος Νιάρχος ή πλησίον του Ελληνικού.

Επίσης, όπως σημειώνει ο κ. Μανσούρ, διαπιστώνεται σημαντικό ενδιαφέρον και από ξένες εταιρείες ανάπτυξης ακινήτων από τη Μέση Ανατολή, που σχεδιάζουν να αποχωρήσουν από τις χώρες τους λόγω ζητημάτων ασφαλείας και να δραστηριοποιηθούν σε άλλες αγορές. Οι εταιρείες αυτές στοχεύουν κυρίως στο εγχώριο αγοραστικό κοινό κι ενδεχομένως και σε ορισμένους ξένους αγοραστές, ανάλογα με την περιοχή. Ωστόσο, δεν πρόκειται να κινηθούν σε πολύ ακριβές κατασκευές, καθώς στόχος τους είναι να αναπτύξουν κατοικίες κόστους 2.200-2.500 ευρώ/τ.μ., που κρίνεται ως ένα προσιτό κόστος, με δεδομένο ότι η αγορά και ανακίνηση ενός μεταχειρισμένου διαμερίσματος στοιχίζει περί τα 1.800 ευρώ/τ.μ. κατά μέσον όρο.

Με δεδομένο ότι το κόστος επένδυσης στην Ελλάδα είναι χαμηλότερο συγκριτικά με άλλα κράτη της Βόρειας και Δυτικής Ευρώπης, η χώρα μας κρίνεται ως μία εκ των βασικών επιλογών. Μάλιστα, σύμφωνα με τον κ. Μανσούρ, «η Ελλάδα προσφέρει και συγκριτικά πλεονεκτήματα, σε σχέση με άλλους εναλλακτικούς προορισμούς αυτών των εταιρειών, όπως η Βουλγαρία, η Τουρκία και η Γεωργία. Τέτοια πλεονεκτήματα είναι π.χ. η ποιότητα ζωής, η ελευθερία διακίνησης κεφαλαίων λόγω του ότι βρίσκεται στην Ευρωπαϊκή Ένωση και η ασφάλεια».

ΑΡΘΡΟ / Του **ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ**

Το πρώτο τρίμηνο της κτηματαγοράς

Εκούμε πρόσβαση σε καθαρή πληροφορόρηση σε ό,τι αφορά τις συναλλαγές και την κατάσταση στην κτηματαγορά

Όσοι με παρακολουθείτε ξέρετε πως για χρόνια τώρα η άποψή μου είναι πως, όχι. Τα στοιχεία που δημοσιεύονται και όπως δημοσιεύονται τόσο από το Κτηματολόγιο, όσο και από τη Στατιστική Υπηρεσία, αλλά και από άλλες υπηρεσίες, δεν επιτρέπουν σε αυτούς που ασχολούμαστε να προβαίνουμε σε λεπτομερείς αναλύσεις για το πώς κινείται η κτηματαγορά ανά κάθε χρονική περίοδο. Ο κυριότερος λόγος είναι πως οι πληροφορίες δεδομένων είναι πολύ γενικές και άρα η απουσία λεπτομέρειας μπορεί εύκολα να οδηγήσει – δεν θα πω σε λάθος συμπέρασμα – αλλά θα πω, σε θολή εικόνα.

Όμως αυτά έχουμε, αυτά αναλύουμε. Καλύτερη είναι μια κάπως θολή εικόνα παρά καμία εικόνα και ευελπιστούμε πως οι αρμόδιοι που μας βλέπουν θα μας δώσουν σύντομη πρόσβαση σε λεπτομερέστερη πληροφορόρηση η οποία υπάρχει και είναι κρίμα να μην τυγχάνει επεξεργασίας.

Είδαμε προχθές πως κινήθηκε ο φετινός Μάρτιος σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του 2020 και του 2019, τονίζοντας την ανάγκη να μην δίνεται τόση σημασία στον Μάρτιο του 2020 επειδή πέρσι μπήκε το lockdown και υπήρχε στάση δραστηριότητας για παρατεταμένο διάστημα. Αναπόφευκτα, η ίδια τακτική θα πρέπει να ακολουθηθεί και για τους υπόλοιπους μήνες του χρόνου. Και αφού ξεκαθαρίσαμε τα πιο πάνω, σήμερα πάμε να δούμε το πρώτο τρίμηνο του έτους.

Το πρώτο τρίμηνο του 2021 έκλεισε καταγράφοντας 3.317 συ-

Ο μέχρι τώρα λογαριασμός από την απώλεια στους τζίρους της κτηματαγοράς λόγω της πανδημίας και της κατάρτησης του ΚΕΠ ξεπερνά τα €530εκ. μέσα σε μια περίοδο 15 μηνών.

ναλλαγές σε παγκύπρια βάση. Το αντίστοιχο τρίμηνο του 2020 σημειώθηκαν 2.701 συναλλαγές, ενώ το 2019 κατέγραψε 3.365 συναλλαγές. Σε επίπεδο αριθμού συναλλαγών λοιπόν η μέχρι τώρα πορεία του 2021 βρίσκεται πολύ κοντά σε αυτήν του 2019, ενώ είναι πολύ καλύτερη από αυτήν του 2020 αφού όπως είπαμε ο περσινός Μάρτιος πλήγηκε από το lockdown.

Και έχουμε μετά την άλλη παράμετρο. Αυτή της λεγόμενης «αξίας συναλλαγών» ή «όγκου συναλλαγών», όπου για τους σκοπούς της παρούσας ανάλυσης απλά ορίζεται ως ο μέσος όρος μεταξύ των δηλωνόμενων τιμών πώλησης και των αντίστοιχων εκτιμήσεων του Κτηματολογίου για σκοπούς είσπραξης μεταβιβαστικών τελών. Δεν χρειάζεται καμία νέα συζήτηση για τα υπέρ και τα κατά αυτής της παραμέτρου αφού τα καλύψαμε επανειλημμένα στο παρελθόν, οπότε συνεχίζουμε.

Το πρώτο τρίμηνο του 2021 αντάλλαξαν χέρια ακίνητα συνολικής αξίας περίπου €553 εκ., την ίδια περίοδο του 2020 το ποσό ανερχόταν στα €556 εκ., ενώ το 2019 ανερχόταν στα €825 εκ. Επομένως, βλέπουμε μια ξεκάθαρη πορεία

Το πρώτο τρίμηνο του 2021 αντάλλαξαν χέρια ακίνητα συνολικής αξίας περίπου €553εκ., την ίδια περίοδο του 2020 το ποσό ανερχόταν στα €556εκ., ενώ το 2019 ανερχόταν στα €825.

μειώσης του όγκου συναλλαγών παρά το γεγονός ότι ο αριθμός συναλλαγών αυξήθηκε από πέρσι. Αυτό μπορεί να σημαίνει πολλά πράγματα, όπως ότι οι επενδυτές αγοράζουν κατά μέσο όρο ακίνητα μικρότερης αξίας, οι τράπεζες προχωρούν σε μικρότερες και λιγότερες αναδιρθρώσεις, αλλά εύκολα μπορεί και να σημαίνει πως οι τράπεζες είναι οι κυριότεροι παίχτες και οι επενδυτές πολύ πιο λιγοί. Αυτό που σε καμία περίπτωση ΔΕΝ μπορούμε να ισχυριστούμε στη βάση αυτών των στοιχείων είναι πως επειδή ο όγκος συναλλαγών μειώθηκε κατά 33% από το πρώτο τρίμηνο του 2019 στο πρώτο τρίμηνο του 2021 είναι πως και οι αξίες των ακινήτων εν γένει μειώθηκαν κατά αυτό το ποσοστό. Αυτού του είδους η ανάλυση δεν κοιτάζει κανένα από τους τμηματικούς

κλάδους της κτηματαγοράς, τι αντιστάσεις και τι χαρακτηριστικά μπορεί να έχει, ποια η προσφορά και ποια η ζήτηση κλπ. Άρα άλλο το ένα και άλλο το άλλο. Αυτό που μπορεί να μας δώσει αυτή η ανάλυση είναι το γενικότερο λεγόμενο «market sentiment» το οποίο μπορεί να παίξει ουσιαστικό ρόλο στην μετέπειτα πορεία της αγοράς.

Πάμε τώρα να δούμε πως κινήθηκαν οι επαρχίες μέσα στην πιο πάνω γενική εικόνα του τριμήνου. Η Λευκωσία φέτος μέχρι τώρα κατέγραψε 1.201 συναλλαγές συνολικής αξίας περίπου €185 εκ. που μεταφράζεται σε 33,5% του συνολικού όγκου. Το πρώτο τρίμηνο του 2020 είχε καταγράψει 777 συναλλαγές συνολικής αξίας σχεδόν €154 εκ. (ποσοστό 27,7% του συνολικού όγκου), ενώ το 2019 κατέγραψε 943 συναλλαγές συνο-

λικής αξίας σχεδόν €236 εκ. (ποσοστό 28,6% του συνολικού όγκου).

Η Λεμεσός φέτος μέχρι τώρα κατέγραψε 840 συναλλαγές συνολικής αξίας περίπου €173 εκ. που μεταφράζεται σε 31,3% του συνολικού όγκου. Το πρώτο τρίμηνο του 2020 είχε καταγράψει 732 συναλλαγές συνολικής αξίας σχεδόν €177 εκ. (ποσοστό 31,8% του συνολικού όγκου), ενώ το 2019 κατέγραψε 912 συναλλαγές συνολικής αξίας σχεδόν €279 εκ. (ποσοστό 33,8% του συνολικού όγκου).

Η Λάρνακα φέτος μέχρι τώρα κατέγραψε 574 συναλλαγές συνολικής αξίας περίπου €74 εκ. που μεταφράζεται σε 13,4% του συνολικού όγκου. Το πρώτο τρίμηνο του 2020 είχε καταγράψει 504 συναλλαγές συνολικής αξίας σχεδόν €73 εκ. (ποσοστό 13,1% του συνολικού όγκου), ενώ το 2019 κατέγραψε 626 συναλλαγές συνολικής αξίας σχεδόν €107 εκ. (ποσοστό 13% του συνολικού όγκου).

Η Αμμόχωστος φέτος μέχρι τώρα κατέγραψε 191 συναλλαγές συνολικής αξίας περίπου €29 εκ. που μεταφράζεται σε 5,2% του συνολικού όγκου. Το πρώτο τρίμηνο του 2020 είχε καταγράψει 166 συναλλαγές συνολικής αξίας σχεδόν €25 εκ. (ποσοστό 4,5% του συνολικού όγκου), ενώ το 2019 κατέγραψε 165 συναλλαγές συνολικής αξίας σχεδόν €31 εκ. (ποσοστό 3,8% του συνολικού όγκου).

Η Πάφος φέτος μέχρι τώρα κατέγραψε 511 συναλλαγές συνολικής αξίας περίπου €94 εκ. που μεταφράζεται σε 17% του συνολικού όγκου. Το πρώτο τρίμηνο του 2020 είχε καταγράψει 522 συναλλαγές συνολικής αξίας σχεδόν €129 εκ. (ποσοστό 23,2% του συνολικού όγκου), ενώ το 2019 κατέγραψε 719 συναλλαγές συνολικής αξίας

σχεδόν €175 εκ. (ποσοστό 21,2% του συνολικού όγκου).

Από τα πιο πάνω στοιχεία εξάγεται το συμπέρασμα πως Λευκωσία και Λεμεσός οδηγούν, όπως άλλωστε πάντα, την κούρσα των συναλλαγών, με την Λευκωσία να έχει μίαν εξελικτική υπεροχή έναντι της Λεμεσού. Από τις υπόλοιπες παραλιακές πόλεις η Αμμόχωστος είναι αυτή που παρουσιάζει καλύτερη εικόνα εξέλιξης με τη Λάρνακα να ακολουθεί σε αυτή την εικόνα. Η Πάφος σε αυτό τον τομέα φαίνεται να έχει πληγεί το περισσότερο.

Σε επίπεδο όγκου συναλλαγών η Λεμεσός είναι η μεγαλύτερη χαμένη αφού σε σχέση με το μομέντο που είχε το 2019, μέσα σε δύο χρόνια απώλεσε τουλάχιστον €200 εκ. σε πωλήσεις που δεν έγιναν.

Η Λευκωσία με την ίδια λογική απώλεσε σχεδόν €130 εκ. σε πωλήσεις που δεν έγιναν. Ακολουθεί η Πάφος με σχεδόν την ίδια απώλεια με τη Λευκωσία, όπου η απώλεια σχεδόν €127 εκ. δεδομένου και του μεγέθους της είναι σοβαρή. Η Λάρνακα απώλεσε περίπου €67 εκ. από πωλήσεις που δεν έγιναν και τέλος η Αμμόχωστος απώλεσε €8 εκ.

Ο μέχρι τώρα λογαριασμός από την απώλεια στους τζίρους της κτηματαγοράς λόγω της πανδημίας και της κατάρτησης του ΚΕΠ ξεπερνά τα €530 εκ. μέσα σε μια περίοδο 15 μηνών. Αυτό φιλτράρεται στην υπόλοιπη οικονομία με τη συρρίκνωση του τομέα να έχει πολλαπλασιαστικό επηρεασμό στην υπόλοιπη οικονομία. Άρα η κατάσταση δεν είναι αστεία.

Ο κ. Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS, είναι CEO της APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

Αιζέντα

Ε Π Ι Λ Ο Γ Ε Σ

12.4 - 18.4.2021

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ
art@kathimerini.com.cy
louil@kathimerini.com.cy

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Ίδρυση της Βενετίας

Το Λεβέντειο Δημοτικό Μουσείο Λευκωσίας συμμετέχει στους εορτασμούς της επετείου των 1.600 χρόνων από την ίδρυση της Βενετίας. Το Μουσείο παρουσιάζει τις εξής διαδικτυακές δράσεις: Αποκαλύπτοντας μια ιστορία, Η Συλλογή Χαρτών του Λεβέντειου Δημοτικού Μουσείου, Η άλωση της Λευκωσίας μέσα από ιστορικές καταγραφές, Στιγμές από την ιστορία της Λευκωσίας για τους μικρούς φίλους και σε συνεργασία με τη Λεβέντειο Πνακοθήκη - «Αφροδίτη, Βενετία και Κύπρος». Όλες οι διαδικτυακές δράσεις θα αναρτώνται στις σελίδες των μέσων κοινωνικής δικτύωσης του Λεβέντειου, στο Facebook και στο Instagram: @leventismuseum

ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ

«Μια Ζωή Γερμανική» για 6 παραστάσεις

Έκοντας δώσει την Πανελλήνια Πρώτη στις 6 Μαρτίου 2020, η βραβευμένη με το Μεγάλο Βραβείο ΘΟΚ 2020 Δέσποινα Μπεμπεδέλη επιστρέφει για έξι τελευταίες παραστάσεις τον Απρίλιο, στην κεντρική σκηνή του Σατιρικού Θεάτρου. Το έργο «Μια Ζωή Γερμανική» είναι βασισμένο στη ζωή και την μαρτυρία της Brunhilde Pomsel - μια ζωή που καλύπτει τον εικοστό αιώνα. Σε σκηνοθεσία Ανδρέα Αραούζου, σε μια πρώτη σύ-

μπραξη μεταξύ του Σατιρικού Θεάτρου και της Alpha Square, η παράσταση «Μια Ζωή Γερμανική» ανεβαίνει σε μετάφραση Ανθής Ζαχαριάδου, σκηνικά-κοστουμι Λάκη Γενεθλή, σχεδιασμό φωτισμού Βικέντιου Χριστιανίδη. Σατιρικό θέατρο, Κεντρική Σκηνή, Λευκωσία Παραστάσεις: 14, 17, 18, 21, 22 και 24 Απριλίου, ώρα 7:30 μ.μ. Πληροφορίες και κρατήσεις: 22312940, 22421609, satirikotameio@cytanet.com.cy

ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ

«Το κάλεσμα της αλύπεκος»

Η θεατρική ομάδα Leftovers και το θέατρο WhereHaus 612 παρουσιάζουν το έργο «Το κάλεσμα της αλύπεκος», βασισμένο στο κείμενο «Αλεπούδες» της Ντων Κινγκ, σε σκηνοθεσία Μιχάλη Κολοκοτρώνη. Σε μια ζοφερή εποχή που η ανθρωπότητα αντιμετωπίζει μια επικίνδυνη απειλή, το κράτος, η εξουσία και η ισχύ, με παράλογους και εκφοβιστικά μέσα, οδηγούν τους ανθρώπους σε καθοριστικές αποφάσεις. Το ένστικτο της επιβίωσης πιο ισχυρό από ποτέ ορίζει τις ζωές των ηρώων και τους μετατρέπει άλλοτε σε επαναστάτες και άλλοτε σε υποχείρια. Παίζουν (με σειρά εμφάνισης) οι Κώστας Κωνσταντίνου, Κωνσταντίνος Μενόικου, Μάριος Ζησίμου, Εύα Μιλτιάδου, WhereHaus 612, Μιχαήλ Κουσουλίδης 5, Λευκωσία. Παραστάσεις Σάββατο, 17 Απριλίου Κυριακή, 18 Απριλίου Δευτέρα, 19 Απριλίου Παρασκευή, 23 Απριλίου Σάββατο, 24 Απριλίου, Κυριακή, 25 Απριλίου, ώρα 8:00 μ.μ. Πληροφορίες και κρατήσεις: 99122552, 96160400.

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ

Δύο εμβληματικοί Γάλλοι σε θαλασσοθεραπεία

«Εσύ πιστεύεις στον Θεό;», ρωτάει ο Ζεράρ Ντεπαρντιέ τον Μισέλ Ουελμπέκ. «Εξαρτάται από τη μέρα», απαντάει εκείνος. Σε ένα κέντρο θαλασσοθεραπείας, στο δημοφιλές για τα θεραπευτικά λουτρά του, Καμπούρ, στη Γαλλία, συναντώνται αυτοί οι δύο, σημαντικοί για τον γαλλικό πολιτισμό, κυνικοί καλλιτέχνες: ο ένας της υποκριτικής τέχνης και ο άλλος της γραφής, των απόβλεπτων, αμφιλεγόμενων, συναρπαστικών και κατεδαφιστικά ευστοχών βιβλίων. Έχουν, και οι δύο, επηρεάσει τον ευρωπαϊκό κινηματογράφο και τη λογοτεχνία, έχουν προκαλέσει την κοινή γνώμη, για διαφορετικούς λόγους ο καθένας, βρίσκονται σε ένα σημείο του βίου τους, τόσο ο 73χρονος Ντεπαρντιέ όσο και ο 65χρονος Ουελμπέκ, που η υπαρξιακή πίεση βαραίνει περισσότερο από την υστεροφημία.

Η έμπνευση, λοιπόν, του σκηνοθέτη Γκιγιόμ Νικλού, να τους κάνει συμπρωταγωνιστές σε μια ταινία που θυμίζει ντοκιμαντέρ, είναι τουλάχιστον πρωτότυπη. Τίτλος της, «Thalasso» (Θαλασσοθεραπεία) και προβάλλεται στο πλαίσιο του 21ου Φεστιβάλ Γαλλόφωνου Κινηματογράφου, που διεξάγεται διαδικτυακά έως τις 14 του μηνός.

Ο Νικλού είναι ο σκηνοθέτης και της «Απαγωγής του Μισέλ Ουελμπέκ» (2013), μιας ιστορίας που είχε απασχολήσει τα ΜΜΕ διεθνώς, και στην οποία πρωταγωνιστεί και πάλι ο Ουελμπέκ. Το αναφέρουμε μόνο και μόνο γιατί υπάρχει στην έναρξη της «Θαλασσοθεραπείας» η αναφορά, για να δημιουργήσει την αίσθηση μιας συνέχειας, μιας και οι «απαγωγείς» εμπλέκονται ως πρόσωπα στο σενάριο και των δύο ταινιών.

Όμως τίποτε άλλο δεν μετράει εδώ όσο η συνύπαρξη και η κημεία των δύο αυτών, εμβληματικών, Γάλλων. Ο ένας, βουλμικός, ζωώδης, με ακόρεστη επιθυμία για κρασί και φαγητό, αφηγείται ιστορίες από την άλλοτε ανοικτονόμητη σεξουαλικότητά του· ο άλλος, εξαρτημένος από τη νικητική, σχεδόν δύσμορφος, αδύνατος, με ένα σώμα ακατοίκτο και ζωή καταθλιπτικού διανοουμένου. Κυκλοφορούν με λευκά μπουρνούζια, ακολουθούν ειδικό πρόγραμμα θεραπειών και διατροφής (που καταστρατηγείται στο δωμάτιο του Ντεπαρντιέ, με πανδαισία κρασιών), αποστρέφονται την αποτοξίνωση για την οποία βρίσκονται στο κέντρο, θυμούνται, σχολιάζουν, μιλούν ακατάτακτα, εξομολογητικά και χωρίς περιστροφές. Ωμά, ασυμπλεγμάτιστα, όπως το «διαβάζει» κανείς. Πάντως, απουσιαστικά. «Εάν κάποιος ήθελε να παρουσιάσει τη Γαλλία στους εξωγήινους, θα διάλεγε αυτούς τους δύο», είχε γράψει η Le Monde το 2019, όταν προβλήθηκε η «Θαλασσοθεραπεία». Πραγματικά, αυτή η σύγχρονη παραλλαγή των Λόρελ και Χάρντι, Χοντρού - Λιγνού, είναι όψεις του ίδιου νομίσματος. Της ίδιας χώρας. Του μύθου και της αποδόμησής του. Του ελεύθερου πνεύματος, της απόλαυσης, της διανοήσεως και των νευρώσεών της. Η «διαστροφή» του καθενός σηματοδοτεί και την παράβαση των κανόνων, απαραίτητη για να διαπεράσει η τέχνη τα σκοτάδια της και να βγει στο φως.

Ο Ουελμπέκ και ο Ντεπαρντιέ έχουν πλέον «ελευθέρως» στη ζωή και στην πρόκληση. Κινούνται στη ζώνη του μη πολιτικού ορθού (ανακουφιστικό...), χωρίς να ενδιαφέρονται για τις συνέπειες. Και, βέβαια, με μπόλικο αυτοσαρκασμό. Στο θεραπευτικό κέντρο του Καμπούρ δεν λείπουν και οι θαυμαστές. Μόνο που ο ένας αποθεώνει τον Ντεπαρντιέ για τον ρόλο του ως Οβελίξ ως τον καλύτερο της καριέρας του(!) και ο άλλος ζητάει αυτόγραφο από τον Ουελμπέκ μερπευοντάς του με κάποιον άλλον συγγραφέα! Σε μια τρίτη σκηνή δε, ένας ψηλόλιγνος γενειοφόρος κύριος τους πλησιάζει, επιβεβαιώνει σεβαστικά ότι πρόκειται για τον κ. Ουελμπέκ και τον κ. Ντεπαρντιέ, κάνει μια μικρή παύση και τους απευθύνεται ήρεμα και πολύ σοβαρά: «Κύριοι, είστε η ντροπή της Γαλλίας!»

Το Φεστιβάλ Γαλλόφωνου Κινηματογράφου, με ένα προσεκτικά επιλεγμένο πρόγραμμα ταινιών, θα στεροτεύσει από την ταυτότητα του με ξεχωριστή στιγμή αν δεν περιλάμβανε τη «Θαλασσοθεραπεία». Θα στεροτεύσει τόλμη, χαλαρότητα, άρνηση των στερεοτύπων. Τη συνύπαρξη δύο ανθρώπων που είναι Γάλλοι ως το μεδούλι τους, που μπορούν να συζητούν με παιγνιώδη τρόπο για τη θρησκεία, τη μετενσάρκωση, να ξιφουλκούν για ποια κηδεσία είναι καλύτερη, η καθολική ή η εβραϊκή, να κουβεντιάζουν ήρεμα και καθόλου βαρύνουσα για τα πάντα, ανακατεύοντας σφίρες και κοινοτοπίες. Δύο ανθρώπων που είναι η ζωντανή απόδειξη της φράσης του Ουελμπέκ: «Το δράμα όταν μεγαλώνεις είναι ότι παραμένεις νέος».

ΘΕΑΤΡΟ

«Εγκλήματα καρδιάς»

Το Θέατρο «Διώνυσος» ανεβάζει στην κεντρική σκηνή, το έργο «Εγκλήματα καρδιάς» της Μπέθ Χένλυ, σε σκηνοθεσία Βαρνάβα Κυριαζή. Το έργο διαδραματίζεται στην κουζίνα του πατρικού σπιτιού των αδελφών Μαγκράθ, στο Χέιζλχαρστ του Μισισσιππί, μια μικρή πόλη του Νότου. Οι αδερφές Λέντυ Μαγκράθ, η Μεγκ Μαγκράθ και η Μπέιμπ Μποτρέλ, όταν ξεκινά το έργο δεν βρίσκονται μαζί. Η Λέντυ, που είναι η μεγαλύτερη αδελφή, ενημερώνει την Μέγκ, πως η μικρή τους αδελφή πυροβολεί τον άντρα της Ζάκερ Μποτρέλ και συλλαμβάνεται από την αστυνομία. Σε μια άλλη εξέλιξη η Λέντυ που έχει την φροντίδα του παππού, ενημερώνει και τις δύο

αδελφές ότι ο παππούς τους βρίσκεται στο νοσοκομείο. Με αφορμή τα δύο αυτά γεγονότα η Μέγκ, που αναζητά την τύχη της ως τραγουδίστρια επιστρέφει στο πατρικό σπίτι και σε λίγο καταφθάνει και η μικρή αδελφή, η Μπέιμπ, αφού την άφησαν ελεύθερη με εγγύηση από την φυλακή του αστυνομικού τμήματος. Πρωταγωνιστούν με σειρά εμφάνισης οι Ηθοποιοί: Σαλώμη Ιεροπούλου, Μαρία Κωνσταντίνου, Γιώργος Αναγιωτός, Μάρθα Κωνσταντίνου, Ιωάννα Παπαμιχαλοπούλου, Εύρος Βασιλείου. Τακτικές παραστάσεις (Λευκωσία): Παρασκευή και Σάββατο στις 8.00 μ.μ. & Κυριακή στις 6.30 μ.μ. μέχρι τις 25 Απριλίου 2021. Πληροφορίες και κρατήσεις: 22818999, 99621845

ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ

«Contractions», Anyhow Theatre Ensemble

Η Anyhow Theatre Ensemble κάνει ντεμπούτο στα θεατρικά δρώμενα της Κύπρου με παρουσίαση του έργου Contractions του Βρετανού συγγραφέα Mike Bartlett, σε σκηνοθεσία του Κίμωνα Φιορέτου. Το έργο

μάς τοποθετεί σε διευθυντικό γραφείο ακριβώς στη μέση ενός εταιρικού εφιάλτη που διαδραματίζεται εις βάρος της ιδιωτικής ζωής των εργαζομένων της εταιρείας. Στον κόσμο του έργου οι φραγμοί και ο επαναπροσδιορισμός των ανθρωπίνων σχέσεων καθορίζονται και επιβάλλονται από τους κανονισμούς μιας απόσπης με ισχυρές πολυεθνικής που το μόνο που την ενδιαφέρει είναι η εξυπηρέτηση των δικών της συμφερόντων, σε βάρος της ατομικής ελευθερίας. Ηθοποιοί: Νάγια Αναστασιάδου, Κρίστη Χαρολάμπους. Πολιτιστικό και Ερευνητικό Ίδρυμα ARTos, Λεωφ Αγ. Ομολογητών 64, Λευκωσία. Παραστάσεις 10, 11, 12, 15, 16, 17, 18, 23, 24, 25 Απριλίου, ώρα 7:30 μ.μ. Πληροφορίες - Εισιτήρια: 7777 7040, tickethour.com.cy

ΕΚΘΕΣΗ

Πλούσια Τέχνη σε Δύσκολους Καιρούς

Η έκθεση της isnotgallery «Πλούσια Τέχνη σε Δύσκολους Καιρούς» παρουσιάζεται για 13η συνεχόμενη χρονιά από το Σάββατο 17 Απριλίου. «Ο θεσμός ξεκίνησε το 2008 με τον τίτλο Cheap Art, ως ένα μάλλον κλειστικό σχολίο» όπως σημειώνεται στο δελτίο Τύπου της γκαλερί, «ένα σχολίο προς το τότε κοινωνικό φόντο της οικονομικής αφθονίας που επικρατούσε και τα bubbles αυτής». Μετά από επτά χρόνια με τον τίτλο «Πλούσια Τέχνη σε Φτωχούς Καιρούς» το 2021 στην IsnotGallery κατάλαβαν ότι οι καιροί άλλαξαν, ότι όχι έγιναν πιο πλούσιοι, αλλά ότι έγιναν πιο δύσκολοι... γράφοντας «Ετσι, η ανάγκη για μετατροπή του τίτλου της έκθεσης είναι ακόμα

μία φορά επιτακτική: Πλούσια Τέχνη σε Δύσκολους Καιρούς. Δεν χρειάζονται φλύαρες περιγραφές για τα όσα βιώνουμε». Η έκθεση παρουσιάζει έργα από καταξιωμένους αλλά και νεορούς και ανερχόμενους Κύπριους καλλιτέχνες, καθώς και έργα καλλιτεχνών από κάθε πλευρά της Ευρώπης. Στη φετινή διοργάνωση λαμβάνουν μέρος είκοσι ένας καλλιτέχνες, των οποίων οι πρακτικές ποικιλούν. Isnotgallery, Οδυσσέως 11, παλιά πόλη, Λευκωσία. Σάββατο 17 Απριλίου έως Σάββατο 22 Μαΐου. Ώρες λειτουργίας: Τρίτη - Παρασκευή, 10:00 - 13:00 και 15:00-18:00 / Σάββατο, 10:00 - 14:00. Πληροφορίες: τηλέφωνο 99569498, www.isnotgallery.com

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ | Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Ένα πάνελ για τον πολιτισμό

Πλησιάζουν οι εκλογές, δεν απέμειναν παρά λίγες εβδομάδες, και τα εκλογικά επιτελεία των υποψηφίων βουλευτών έχουν πάρει φωτιά ή θα έπρεπε τουλάχιστον. Δεν θα ήταν ενδιαφέρον λοιπόν τα κόμματα και οι υποψήφιοι βουλευτές να έβρισκαν λίγο χρόνο να παρουσιάσουν και το όραμά τους για τον πολιτισμό;

Η αλήθεια είναι ότι κάτι γίνεται και αυτό θα πρέπει να το καταγράψουμε, το ΑΚΕΛ διοργάνωσε μία συνάντηση το περασμένο Σάββατο στο οίκημα της ΠΕΟ, είναι μια αρχή ομολογώ. Σε αυτή τη συνάντηση ειπώθηκαν αρκετά ενδιαφέροντα ζητήματα, τα οποία θα μπορούσαμε να τα συζητάμε επί ώρες. Δεν θα ήταν χρήσιμο, λοιπόν, τα κόμματα να άνοιγαν συχνότερα τέτοιους κύκλους συζητήσεων; Τα θέματα που πρέπει να συζητηθούν είναι πολλά, με τα περισσότερα να χρονιάζουν και κάθε φορά να τα κακίζουμε και να τα αναθεματίζουμε, αλλά ποτέ να μη φτάνουμε στο σημείο να κάνουμε προτάσεις για το πώς θα λυθούν. Όλα μένουν εκκρεμή, έως τη στιγμή που κάτι θα γίνει τρανταχτό για να μας ξυπνήσει από τον βαθύ μας λήθαργο. Είτε ο αρχιεπίσκοπος

θα ανακινήσει κάποιο ζήτημα, είτε θα γκρεμιστούν κάποια διατηρητέα, είτε θα πέσει κάμποσο τοιμμένο κάπου για να ερπηκώσουμε όλοι εν μια φωνή για να διαμαρτυρηθούμε και μετά από λίγο να το ξεχάσουμε και να πάμε παρακάτω.

Έτσι, δεν κάνουμε δουλειά, όμως, δεν προχωράνε τα πράγματα μπροστά με αντιδράσεις της μιας στιγμής, της μιας εβδομάδας ή το πολύ του ενός μήνα. Απλώς τα πράγματα μένουν εν υπνώσει μέχρι κάτι να τα ξυπνήσει, κάποιες τεκτονικές πλάκες αντίρροπων δυνάμεων θα συγκρουστούν για να δημιουργηθεί ένας σεισμός, το θέμα όμως είναι ότι μένουμε μόνο στο κύριο σεισμό, δεν ακολουθούν μετασεισμοί. Είχαμε καμία εξέλιξη με το θέμα του Χατζηγεωργάκη Κορνέσιου; Το μουσείο σήμερα είναι όπως ήταν πριν ξεσπάσει ο χαμός τον Ιανουάριο-Φεβρουάριο του 2020, η Πολιτεία, διά του Τμήματος Αρχαιοτήτων, δεν έκανε τίποτε για να δείξει στον αρχιεπίσκοπο ότι δεν υπάρχει λόγος να το ζητήσει και να το κάνει και πάλι μουσείο. Πέρασε και ο ντόρος για τα κατεδαφισμένα της οδού Ισοκράτους, ό,τι έπεσε θα ξαναχτιστεί... και όλα καλά.

Θα είχε ενδιαφέρον τα κόμματα να ζητούσαν από τους υποψηφίους βουλευτές να εκπονούσαν το πολιτιστικό τους δράμα για την Κύπρο, να ξέραμε οι πολίτες, όσοι και όσες ψηφίζουν, τι προτιθενται να κάνουν για την αναβάθμιση της Κυπριακής Βιβλιοθήκης, αν πρέπει να αλλάξει ή όχι ο Περί Αρχαιοτήτων Νόμος. Αν θα πρέπει τα Μουσεία να είναι αποκλειστικά ευθύνη του κράτους, μερικά μόνο παραδείγματα. Θα μου πείτε ότι αυτά είναι εξειδικευμένα πράγματα και αφορούν τους τεχνοκράτες των υπουργείων και των Πολιτιστικών Υπηρεσιών, και δεν θα διαφωνήσω, αλλά ταυτόχρονα θα ήθελα να ξέρω ότι υπάρχουν υποψήφιοι βουλευτές, οι οποίοι δεν θεωρούν ψιλά γράμματα τα του πολιτισμού. Θα ήθελα να ξέρω ότι υπάρχουν υποψήφιοι βουλευτές που έννοια τους είναι η διατήρηση της μνήμης των χωριών και των πόλεων της κατεχόμενης Κύπρου, που έχουν αίσθηση της αξίας των αρχαίων. Θέλω να ξέρω ότι το πολιτικό προσωπικό της Δημοκρατίας δεν ενδιαφέρεται μόνο για το Κυπριακό ή την οικονομία και τις τράπεζες. Και μην ξεχνάμε πως πολιτισμός είναι ο ίδιος ο άνθρωπος, και

σε αυτόν θα πρέπει να στριφογυρίζει η σκέψη όσων στη Βουλή των Αντιπροσώπων θέλουν να τον στηρίξουν και δεν θα τον στηρίζουν μόνο με την ψήφισή του ΕΕΕ, αλλά και με την ουσιαστική ενίσχυση της παιδείας, ώστε έτσι να φτιάξουμε επιτέλους πολίτες που θα αναζητούν να επισκεφθούν τα μουσεία της χώρας που είναι και δωρεάν, έστω για μια απογευματινή βόλτα, τώρα που διευρύνθηκε και το ωράριό τους.

Και πάλι θα μου πείτε σε ποια χώρα γίνονται αυτά για να γίνουν και εδώ και ειλικρινά θα σας απαντήσω, δεν με ενδιαφέρει που αλλού γίνονται, εγώ εδώ θέλω να γίνονται. Εδώ θέλω οι βουλευτές να βάσουν πίεση στην εκάστοτε κυβέρνηση για το ότι δεν έχουμε Κρατική Πνακοθήκη, Κρατική Βιβλιοθήκη, γιατί εν ολίγοις δεν έχουμε πολιτιστική πολιτική, που θα μας επιτρέψει να ξεκινήσουμε το Υφυπουργείο Πολιτισμού με τους καλύτερους οιωνούς και δεν θα είναι απλώς μετονομασία των Πολιτιστικών Υπηρεσιών και πεδίων δόξης λαμπρόν για επίδοξους άνδρες και γυναίκες.

kouroupakisa@kathimerini.com.cy

Τα ψιλά γράμματα των ιδιωτικών ελευθεριών

Η Anyhow Theatre Ensemble ανεβάζει το «Contractions» του Μπάρλετ και ο σκηνοθέτης Κίμων Φιορέτος μιλάει στην «Κ»

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Η Anyhow Theatre Ensemble κάνει ντεμπούτο στα θεατρικά δρώμενα της Κύπρου με το έργο «Contractions» του Βρετανού συγγραφέα Μάικ Μπάρλετ, σε σκηνοθεσία του Κίμων Φιορέτου, με τις ηθοποιούς Νάγια Αναστασιάδου και Κρίστη Χαράλαμπους. Στην «Κ» μίλησε ο σκηνοθέτης Κίμων Φιορέτος, λέγοντάς μου ότι το θέμα του έργου του κέντρισε την προσοχή, το οποίο φαίνεται να είναι γραμμένο και για όσα ζούμε το 2021. «Τη σημερινή δουλειά μου η κατάσταση που ζούμε το 2021 μου την αιτιολόγησε πιο εύκολα» τονίζει ο Κίμων Φιορέτος και λέει ότι θα πρέπει να προσέχουμε πάρα πολύ σε ποιος και πώς παραδίδουμε τις ιδιωτικές μας ελευθερίες.

—Ποιο είναι το μεγάλο θέμα του έργου;

—Κατ' αρχάς να πούμε ότι όταν σκηνοθετείς ένα έργο έχεις πέντε πράγματα να εξετάσεις, πλοκή, θέμα, χαρακτήρες, γλώσσα και το θέμα και αυτό το τελευταίο ήταν αυτό που μου κέντρισε την προσοχή. Δεν είναι κάτι καθόλου απλό και σχετίζεται και με τις μέρες που ζούμε, με τα δικαιώματα, με την προστασία που προσπαθεί να φέρει κάποιος μέσα στον εργασιακό χώρο. Το θέμα όμως είναι σε ποιον παραδίδουμε αυτά τα δικαιώματα, εδώ το θέμα είναι ότι σε ένα παράλληλο σύμπαν, το οποίο δεν είναι πολύ μακριά από το δικό μας, ουσιαστικά έχει παραδοθεί αυτός ο έλεγχος και στην ιδιωτική πρωτοβουλία, πράγμα που μόνο σε καλό

δεν μπορεί να βγει, οπότε το θέμα του έργου εδώ είναι η ιδιωτική πρωτοβουλία, η οποία ελέγχει πλέον την ιδιωτική ελευθερία.

—Πόσα από αυτά τα πέντε στοιχεία δούλεψες περισσότερο;

—Να σου πω ότι κανένα έργο δεν έχει και τα πέντε, αν εξαιρέσεις την

«Μου φαίνεται τόσο διπλά ξαφνικά, σχεδόν απειλητικά και ήταν αυτό που μου κέντρισε και το ενδιαφέρον» λέει ο Κίμων Φιορέτος για το έργο του Μπάρλετ «Contractions».

αρχαία τραγωδία, τον Σαίξπηρ και ίσως και ο Μπρεχτ. Τώρα το θέμα είναι τι θες να ενισχύσεις, αν θες να αφήσεις κάτι όπως είναι ή αν θες να υπογραμμίσεις κάτι με έναν τρόπο. Αυτό που εγώ διέκρινα στο συγκεκριμένο έργο είναι το θέμα του, το οποίο είναι πολύ σημαντικό, είδα επίσης και ένα στοιχείο χαρακτήρων, το οποίο ο ίδιος ο συγγραφέας —ο οποίος είναι μία πολύ καλή πένα— το έχει κρύψει επιμελώς έτσι ώστε να το ανακαλύψεις και να το φέρεις στην επιφάνεια, δηλαδή σου δίνει και μία ελευθερία έκφρασης και ένα μέρος της πλοκής. Το θέμα και η γλώσσα δεν είναι κάτι ιδιαίτερο και εννοώ ότι δεν είναι κάτι λυρικό, δεν είναι Σαίξπηρ, είναι καθημερινή γλώσσα, στο θέμα τώρα ο ίδιος έχει δομήσει το έργο του,

Ο σκηνοθέτης Κίμων Φιορέτος λέει πως το θέμα του έργου εδώ είναι η ιδιωτική πρωτοβουλία, η οποία ελέγχει πλέον την ιδιωτική ελευθερία, κάτι που μόνο καλό δεν είναι.

επιτρέποντάς σου όμως αν θες να υπογραμμίσεις κάτι συμβολικά να μπορείς να το κάνεις. Νομίζω και αυτό ήταν και το πιο απαιτητικό κομμάτι, αν θα πατήσουμε δηλαδή πάνω σε κάποιο θέμα, μόνο και μόνο για να... εγώ βέβαια δεν είμαι τόσο πολύ του θεάματος, λειτουργώ περισσότερο συμβολικά, και έφερα κάποιους συμβολισμούς...

—Το έργο είναι αρκετά επίκαιρο, ζούμε σε δυστοπικούς καιρούς... περιγράφει το σήμερα...

—Οι συγγραφείς είναι προφήτες της εποχής τους και δεν με ξαφνιάζει το γεγονός ότι προφητικά, ένας πολύ σοβαρός συγγραφέας είναι αυτός που θα σου πει τι «παίζει να γίνει», π.χ. το «1984». Δεν είναι τυχαίο ότι οι καλοί συγγραφείς προ-

ειδοποιούν για το τι θα γίνει στο μέλλον. Αρά δεν με ξαφνιάζει ότι ο Μπάρλετ αποφάσισε προφητικά να μας πει ότι κάτι έρχεται και δεν είναι μακριά.

—Σε βοήθησε η κατάσταση σήμερα στη σκηνοθεσία; Θα το σκηνοθετούσες διαφορετικά το 2010;

—Τη σημερινή δουλειά η κατάσταση που ζούμε το 2021 μου την αιτιολόγησε πιο εύκολα. Δεν με ξάφνιασε τόσο, με ξάφνιασε πόσο νωρίς το έγραψε [σ.σ. το έργο γράφτηκε το 2008], αλλά όχι αυτό που λέει ότι μπορεί και να συμβεί. Μου φαίνεται τόσο διπλά ξαφνικά, σχεδόν απειλητικά και ήταν αυτό που μου κέντρισε και το ενδιαφέρον. Πάντως, να προσθέσω ότι την

υποκριτική και το θέατρο δεν την αλλάζουν οι ηθοποιοί ή οι σκηνοθέτες, οι συγγραφείς τα αλλάζουν. Πριν από τον Τσέχοφ π.χ. έπαιζαν διαφορετικά, ο Τσέχοφ άλλαξε την υποκριτική, οι μεγάλοι συγγραφείς αλλάζουν τα πράγματα.

—Τα όρια είναι θέμα προσωπικής ηθικής ή ζήτημα κοινωνικών συμβάσεων; Δεν παραιτούμαι γιατί έχω οικογένεια π.χ. Πώς φαίνεται αυτό μέσα από τους χαρακτήρες του έργου;

—Το ταξίδι, όπως το βλέπω εγώ, των χαρακτήρων έχει ως εξής, και οι δύο έχουν δικίο, αμφότερες ξεκινάνε από το ίδιο σημείο, κάποιος έχει δικαιώματα και κάποιος λέει ότι υπογράφοντας οικειοθελώς το συμβόλαιο τα παρέδωσες. Και αυ-

τό που μου αρέσει στο έργο είναι ακριβώς αυτό, ότι ξεκινώντας από το ίδιο σημείο, η καθμία για τους δικούς τους εγωιστικούς λόγους, η μάντζερ για την εταιρία, η εργαζόμενη για τις ελευθερίες της και τις ανάγκες της, ξεκινάνε ένα ταξίδι, βρίσκοντας σε αυτό και το ηθικό, και το κοινωνικό. Τονίζεται πιστεύω ότι κάνοντας προσωπικές επιλογές πρέπει να δεχθείς και την ευθύνη τους. Το έργο κάνει και το λογοπαίγνιο με το Contractions, που είναι και οι συστάσεις της γέννας και τα συμβόλαιο είναι ακριβώς αυτό...

—Ο διάβολος κρύβεται στα μικρά γράμματα και στις ευγενείς προθέσεις;

—Σε όλες τις λεπτομέρειες κρύβεται, ακόμα και στη σκηνοθεσία, στην υποκριτική, σε ένα συμβόλαιο, φτάνει να μη χαθείς μέσα σε αυτό και θεωρώ ότι είναι το πιο σημαντικό κομμάτι και όσο μεγαλώνω καταλαβαίνω ότι όσο πιο συγκεκριμένοι γινόμαστε τόσο πιο σωστά είναι τα πράγματα. Δυστυχώς, όμως, σε ένα συμβόλαιο όσο πιο συγκεκριμένοι είμαστε τόσο πιο σφιχτά είναι τα πράγματα.

—Τι θα ήθελες ιδανικά να αφήσει αυτό το έργο στον θεατή;

—Το μήνυμα που θέλω να περάσω στον θεατή είναι ότι πρέπει να προσέχουμε λίγο παραπάνω, να κυνηγήσουμε αυτές τις ελευθερίες, να κάνουμε τους αγώνες μας, αλλά πρέπει να προσέχουμε πάρα πολύ σε ποιος παραδίδουμε αυτές τις ελευθερίες. Επίσης, μια ελαφριά προειδοποίηση, ότι πρέπει να ξέρουμε πολύ καλά πού παραδίδουμε και πώς τις ελευθερίες μας.

FlashArt @Rialto

Στηρίζουμε τις τέχνες και τους δημιουργούς
We support the arts and artists

/04

2/4
#kazanti | Ομάδα Πασεμίν
Παρασκευή 20:00 (60') Επί Σκηνής

Πολυπολιτισμικού χαρακτήρα το καζαντί βράσκεται σε συνεχή κίνηση και είναι πανταχού παρόν. Με χιουριστική προσέγγιση, το #kazanti διερευνά τις έννοιες του παιχνιδιού, της τύχης και της ταυτότητας. Σύλληψη ιδέας: Natalia Παναγιώτου Έρευνα-Κείμενα-Σκηνοθεσία-Ερμηνεία: Natalia Παναγιώτου, Άννη Σοφοκλέους, Δέσποινα Χρυσάνθου € 12-10

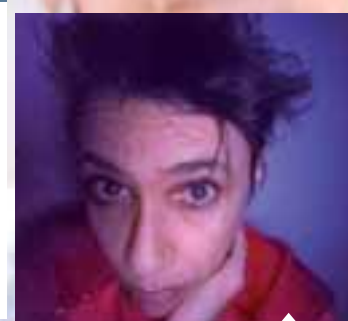
10/4
Beat the Devil
Alpha Square
Σάββατο 20:00 (45') Επί Σκηνής

Ο πολυβραβευμένος David Hare θυμάται το παραλήρημα της ασθένειάς του με Covid 19, ανάμικτο με φόβο, όνειρα, τίμια ιατρική και ανέμημη πολιτική, δημιουργώντας έναν εξαιρετικό μονόλογο. Στα Αγγλικά. Σκηνοθεσία: Νίκος Μυλωνάς, Ανδρέας Αραούζος Έρμηνεία: Ανδρέας Αραούζος € 12-10

14/4
Θαλάσσιο Τείχος | Θεατρική Ομάδα Μαρίας Καρολίδου
Τετάρτη 20:00 (50')

Μια ειλικρινής εξερεύνηση της απώλειας ενός πατέρα από την οπτική ενός άντρα, ο οποίος έχει να αντιπαλέψει και τις έμφυλες προκαταλήψεις, που του περιορίζουν το δικαίωμα στη θλίψη και την ανθρώπινη αδυναμία. Μετάφραση - Σκηνοθεσία: Μαρία Ιόλη Καρολίδου Επί σκηνής ο Πάνος Μακρής € 12-10

26&27/4
Σάββατο του Λαζάρου
Μίτος

Δευτέρα - Τρίτη 20:00 (60') Επί Σκηνής Η παράσταση βασίζεται στην ιστορία του Λαζάρου των Γραφών που κάθε χρόνο, καλείται να πεθάνει και να ανασταθεί... Αυτό το Σάββατο, μια μπάντα θα παίζει για έναν σύγχρονο Λαζάρο. Σκηνοθεσία/Δραματουργία: Έλενα Αγαθοκλέους Κείμενο/Συγγραφή: Έλενα Αγαθοκλέους και Γιώργος Κρηφόρας Performer: Έλενα Αγαθοκλέους € 12-10

"in every crisis there is an opportunity"

21 Wednesday, 21 April 2021 bit.ly/3w0bFmK

Ο Κυπριακός Σύνδεσμος Αειφόρου Τουρισμού (CSTI) οργανώνει στις 21 Απριλίου διεθνές διαδικτυακό συνέδριο με θέμα "Αειφόρο Μέλλον - πίσω από κάθε κρίση υπάρχει μία ευκαιρία". "Sustainable Future - in every crisis there is an opportunity". Κύριος ομιλητής του συνεδρίου είναι η κα Megan Epler Wood, διεθνούς φήμης εμπειρογνώμονας σε θέματα αειφορίας και διαχείρισης αειφόρων προορισμών, Director στο International Sustainable Tourism Initiative, Harvard T.H. Chan School of Public Health.

Το θέμα παρουσίασης της κας Epler Wood είναι "Sustainable Tourism Post-Covid-19 era: Mandates for Destinations of the Future"

Στο φόρουμ συζητήσης που θα ακολουθήσει θα συμμετέχουν ο έντιμος Υφυπουργός Τουρισμού κ. Σάββας Περγίος, η Πρόεδρος του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού (ΕΟΤ) κα Αντζελα Γκερέκου, η Πρόεδρος του μη κερδοσκοπικού οργανισμού Travel Foundation, Ηνωμένου Βασιλείου κα Helen Marano, ο Πρόεδρος του διεθνούς μη κερδοσκοπικού οργανισμού Tui Care Foundation κ. Thomas Ellerbeck, ο Διευθύνων Σύμβουλος της easyJet holidays κ. Garry Wilson και ο Global Industry Relations Associate Director της Tripadvisor κ. Fabrizio Orlando.

Την συζήτηση θα συντονίζει η παραγωγός/παρουσιάστρια του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου (ΡΙΚ) κα Σάσκια Κωνσταντίνου. Θα ακολουθήσουν ερωτήσεις και απαντήσεις.

Το συνέδριο αρχίζει στις 6:00 μ.μ. και η συμμετοχή είναι δωρεάν. Είναι απαραίτητη η εγγραφή μέσω της ιστοσελίδας μας <https://csti-cyprus.org/>

Organiser:

Under the Auspices of:

Academic Partner:

Main Sponsors:

Sponsors:

Media Sponsors:

Μουσικές δημιουργίες από δύο Κύπριους

Ο Αντώνης Αντωνίου με έδρα του τη Λευκωσία και η Eleni Era από το Βερολίνο κυκλοφόρησαν δίσκους και μιλάνε στην «Κ»

Συνεντεύξεις στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Το αμέσως προηγούμενο διάστημα κυκλοφόρησαν δύο δίσκοι από δύο Κύπριους δημιουργούς, ο «Younger Heart» από την Eleni Era (Ελένη Ηρακλέους) με βάση της το Βερολίνο της Γερμανίας

και το «Κικισμέτιν» από τον Αντώνη Αντωνίου, βασικό μέλος των συγκροτημάτων Monsieur Doumani και Trio Tekke. Τόσο η Ελένη όσο και ο Αντώνης είναι άνθρωποι που κυνηγάνε τη μουσική, βλέπουν νότες σε κάθε τους βήμα και αυτό τους κινητοποιεί ώστε να δίνουν ενδιαφέρουσες δουλειές. Οι

δύο καλλιτέχνες είναι από εκείνες τις περιπτώσεις που θα μπορούσε κανείς να πει ότι ο πολιτισμός και δη ο μουσικός μπορεί να γίνει εξαγωγίμο προϊόν της χώρας.

Ο Αντώνης Αντωνίου μου λέει για τον δίσκο πώς ο δίσκος είναι μια συλλογή τραγουδιών, τα οποία κινούνται

γύρω από διάφορα ζητήματα που έχουν να κάνουν με την υφιστάμενη κατάσταση διαίρεσης της Λευκωσίας: «Πιστεύω ότι η μουσική είναι ίσως το καταλληλότερο μέσο με το οποίο μπορεί να εκφραστεί μια τέτοια εμπειρία».

Η Ελένη λέει πως για τον «Younger Heart» ένιωσε πιο έτοιμη από ό,τι ήταν

στον πρώτο δίσκο. «Η κυκλοφορία του «Rise Love» μου έφερε πολλές καινούργιες εμπειρίες, τόσο με την παραγωγική φάση μέσα στο στούντιο όσο και με τις παρουσιάσεις του δίσκου πάνω στη σκηνή [...] Το 2020 άλλαξε τα πάντα και αυτό είναι κάτι που νομίζω φαίνεται στον «Younger Heart».

Οι εικόνες μιας τραυματισμένης πόλης που γίνονται μουσική

—Αντώνη, ο πρώτος σου προσωπικός δίσκος. Ήρθε ο καιρός για αυτονομία, έστω και προσωρινή;

—Όχι, καθόλου μάλιστα. Θεωρώ παιδιά μου και τα δύο άλλα πρότζεκτ (Monsieur Doumani και Trio Tekke) και τα αγαπάω και τα φροντίζω όπως και πριν. Δουλεύω παράλληλα και ήδη ετοιμάζουμε καινούργια κυκλοφορία με τους MD. Απλώς οι συγκυρίες της τελευταίας χρονιάς, όπως επίσης και η συσσωρευμένη διαφορά των ιδεών που καλούσαν σε πειρατισμό, οδήγησαν σε αυτό το τρίτο πρότζεκτ. Ήταν ένα παράθυρο, μια ευκαιρία για εξερεύνηση, όπως επίσης και μια ανάγκη.

—Ακούγοντας γραμμικά τον δίσκο αρχικά είπα, α! Monsieur Doumani, σύντομα όμως άκουσα πολλές διαφορετικές μουσικές διαδρομές, δυσκολεύτηκε να βρει τον Αντώνη μουσικά;

—Οι μαζεμένες ιδέες χρειάζονταν μια ιδιαίτερη επεξεργασία μέχρι να φθάσουν στο σημείο να παραχθεί ένας ήχος που να είχε υπόσταση και ταυτότητα. Είχα μια κατεύθυνση, ήξερα περίπου πού ήθελα να φτάσω, απλώς χρειαζόταν να ανακαλύψω τη συνταγή που θα έφτιαχνε τη γεύση που είχα στο μυαλό. Αυτό πήρε κάποιο χρόνο. Μόλις το ξεκλείδωσα τα πράγματα κύλησαν απίστευτα γρήγορα και ομαλά. Έβγαίνει το ένα τραγούδι μετά το άλλο σαν χείμαρρος, και το γεγονός ότι δούλευα (ίσως για πρώτη φορά) μόνο (σ.σ. που το τονίζει!) σε ένα πράγμα και χωρίς ιδιαίτερους αντιπερισπασμούς, βοήθησε σίγουρα στο να αποκτήσει ο δίσκος τη συνοχή του και να είναι συμπαγής τόσο ηχητικά όσο και θεματικά.

—Θα τον χαρακτηρίζα έναν πολιτικό δίσκο, υπό την έννοια της προσέγγισης των δύο κοινοτήτων, αλλά και άλλων θεμάτων που θίγεις. Ήταν αυτός ο στόχος εξ αρχής υποθέτω;

—Ναι, ακριβώς. Υπήρχε το «όραμα» εξ αρχής για τη συγκεκριμένη θεματική. Το πολιτικό πλαίσιο είναι ίσως η αφορμή για να μιλήσω για διάφορες επεκτάσεις γύρω από το θέμα της διαίρεσης ή του διαχωρισμού, που είναι κάτι που με απασχολεί. Μερικές φορές μάλιστα αδυνατώ να κατανοήσω πώς είναι δυνατόν να μην έχουμε μάθει τίποτα από την ιστορία, πως γίνεται ο άνθρωπος να συνεχίζει να ενεργεί με τη λογική της δικόνοιας. Και αυτό συμβαίνει σε διάφορα επίπεδα. Ακόμα και πολλοί που στη θεωρία εναντιώνομαστε στο πιο πάνω πλαίσιο, πέφτουμε και οι ίδιοι στην ίδια τρύπα λειτουργίας με την παράλογη λογική του εμείς και αυτοί. Δεν μπορούμε όμως να μιλάμε για κατάρριψη τοίχων και ταυτόχρονα να υψώνουμε εμείς οι ίδιοι άλλους. Δεν υπάρχει καμιά απολύτως απόδειξη ότι το να πολεμάς τη φωτιά με φωτιά την τιθασεύεις, αλλά ίσα-ίσα τη θηριεύεις. Ο αγώνας μπορεί και πρέπει να γίνει πιο δημιουργικός, γιατί οι στιγμές είναι πραγματικά κρίσιμες για την ανθρωπότητα και τον πλανήτη. Δεν υπάρχει πλέον χρόνος για αυτοκόλλη. Αν δεν μπορούμε να το κατανοήσουμε αυτό και να βρούμε επιτέλους τους κώδικες συμβίωσης τίθεται σοβαρό και άμεσο θέμα επιβίωσης.

—Τοίχοι, βαρέλια, ττέλια και άλλα, ως όργανα, ως λέξεις, η πα-

Σημασία έχει να μαθαίνει και να εξελίσσεται και αυτό είναι μια συνεχής διαδικασία τόσο στις τέχνες όσο και στη ζωή γενικότερα.

Υπήρχε το «όραμα» εξ αρχής για τη συγκεκριμένη θεματική. Το πολιτικό πλαίσιο είναι ίσως η αφορμή για να μιλήσω για διάφορες επεκτάσεις γύρω από το θέμα της διαίρεσης ή του διαχωρισμού, που είναι κάτι που με απασχολεί.

λιά Λευκωσία ως πόλη που ζει μια άλλη μοίρα, όλα αυτά πόσο εύκολα έγιναν μουσική;

—Ο δίσκος είναι μια συλλογή τραγουδιών τα οποία κινούνται γύρω από διάφορα ζητήματα που έχουν να κάνουν με την υφιστάμενη κατάσταση διαίρεσης της Λευκωσίας. Η εμπειρία του να ζει κανείς εδώ, στις ακριτικές περιοχές, βιώνοντας τη διαίρεση από πρώτο χέρι είναι από μόνη της μια ψυχολογική ψυχρολουσία, όσο και να νομίζουμε ότι το έχουμε συνθίσει. Πιστεύω ότι η μουσική είναι ίσως το καταλληλότερο μέσο με το οποίο μπορεί να εκφραστεί μια τέτοια εμπειρία. Η άυλη φύση του ήχου μπορεί να αποδώσει αποτελεσματικά τον συναισθηματικό κόσμο, αφού ανήκουν και τα δύο σε ένα αφαιρετικό φάσμα που συνδέεται απευθείας με την ψυχή. Στην ύλη των βαρελιών του διαχωρισμού βρίσκονται συμπιεσμένοι όλοι οι ήχοι του τραγικού παρελθόντος... ήχοι του πόνου, του χάσματος, της φθοράς. Φτάνει κανείς να αφουγκραστεί, να ανοίξει καλά τα

αφτιά του και θα τους ακούσει. Τα ίδια αυτά βαρέλια χρησιμοποιούνται στον δίσκο σαν κρουστά όργανα, το οποίο προφανώς προσθέτει (ίσως και καθορίζει) στη συνολική χροιά. Αλλά και σε ένα πιο νοητικό επίπεδο, με την κρούση των βαρελιών το σκοτεινό αυτό παρελθόν μετατρέπεται σε ήχο και εξαερώνεται, εξαγνίζεται.

—Κικισμέτιν ονομάζει τον δίσκο, μπορούμε να το γράψουμε εμείς ή είναι αυτοπία;

—Πιστεύω ότι μπορούμε, φτάνει να καταφέρουμε να απεγκλωβιστούμε από τα στρατόπεδα στα οποία νηλεημένα ή άθελα μας έχουμε καταταχθεί. Να δούμε το γενικό καλό και όχι το ατομικό συμφέρον, να δούμε μπροστά, κατάρματα το μέλλον, και να αφήσουμε πίσω παλιομοδίτικες χλιοδοκιμασμένες αντιλήψεις που απέτυχαν παταγωδώς. Να βρούμε μια ισορροπία που είναι ακριβώς η ίδια η ισορροπία της φύσης και του σύμπαντος. Ο άνθρωπος έχει καταφέρει τόσα πολλά στις διάφορες επιστήμες, στην τεχνολογία κ.λπ. Αν δεν υπάρχει άλλος τρόπος να βρεθεί ένα εμβόλιο (τώρα που είναι και επίκαιρα) να μας απαλλάξει από το δαιμόνιο που κουβαλάμε!

—Μπορεί να φέρει ένας δίσκος την ειρήνη; Έχουμε φτάσει σε αυτό το σημείο;

—Η ειρήνη έρχεται πρώτα σε ατομικό επίπεδο. Ο καθένας ας βρει τον τρόπο να φέρει μέσα του την ειρήνη, την ποίηση. Για τον κάθε άνθρωπο είναι ξεχωριστός. Οι καλλιτέχνες είναι πιστευω από αυτή τη σκοπιά τυχεροί, γιατί διοχετεύουν τα εσωψυχικά τους μέσα από την τέχνη τους και κατά την πράξη της δημιουργίας εξιλεώνονται. Οι ακροατές μπορούν να ταυτιστούν με το περιεχόμενο και να πάρουν κάτι από αυτό αν όντως εμπεριέχει αξία και ειλικρίνεια.

Σημείωση για τον δίσκο

Ο δίσκος Kkismetin κυκλοφόρησε στις 2 Απριλίου από τη σουηδική Ajabu Records και διατίθεται σε περιορισμένο αριθμό βινυλίων (μαύρο, κόκκινο, διαφανές κίτρινο), σε CD καθώς και ψηφιακά. Οι ενδιαφερόμενοι/ες μπορούν να το αποκτήσουν εδώ: <https://antonisantoniou.bandcamp.com/>

Χορεύοντας νοερά με τις νότες πριν γίνουν χορευτικό σώμα

—Αίσως στον δεύτερο δίσκο, ένιωσες έτοιμη για ένα διαφορετικό μουσικό βήμα από τον «Rise Love»; Ποια απόσταση διένυσες;

—Ένιωσα σίγουρα πιο έτοιμη από ό,τι ήμουν στον πρώτο δίσκο. Η κυκλοφορία του «Rise Love» μου έφερε πολλές καινούργιες εμπειρίες, τόσο με την παραγωγική φάση μέσα στο στούντιο όσο και με τις παρουσιάσεις του δίσκου πάνω στη σκηνή. Το 2019 που κυκλοφόρησε ο πρώτος δίσκος ήταν επαγγελματικά η πιο γεμάτη χρονιά της ζωής μου.

Είχα συναυλίες στη Γερμανία, στην Ελλάδα, στην Αγγλία και στην Κύπρο. Ταυτόχρονα δούλευα σε μουσικό σχολείο, στη χορωδία και ξεκίνησα μεταπτυχιακές σπουδές. Το 2020 άλλαξε τα πάντα και αυτό είναι κάτι που νομίζω φαίνεται στον «Younger Heart».

—Ο «Younger Heart» είναι περισσότερο ώριμος μουσικά ή απλώς ο επόμενος μουσικός σταθμός;

—Θεωρώ και τα δύο. Ήμουν μουσικός για χρόνια πριν ξεκινήσω να μοιράζομαι τη δική μου μουσική με το κοινό. Το να παίζω αποκλειστικά τις δικές μου συνθέσεις ήταν αυτό που κινητοποίησε μια διαφορετική μορφή εξέλιξης. Στη σκηνή επισπράττω την ανταπόκριση του κόσμου και νιώθω τότε υπάρχει επικοινωνία, τότε ένα τραγούδι κάνει τον ακροατή να δώσει την προσοχή του. Είναι κάτι δύσκολο όταν το κοινό δεν γνωρίζει πολύ καλά τη μουσική. Ενώ ο καινούργιος δίσκος είναι πιο προσωπικός από τον πρώτο, φτιάχτηκε με τέτοιο τρόπο ώστε να αγγίζει περισσότερο κόσμο. Στην παραγωγή ήταν και αυτή τη φορά οι φίλοι μου και συνεργάτες Αντρέας Τρακογιάννης και Λευτέρης Μουμτζής. Εδώ μπορεί να πω ότι ζήσαμε ένα άλλο είδος συνεργασίας παρά στον προηγούμενο δίσκο. Υπήρχε μεγαλύτερη τριβή και ανταλλαγή απόψεων, ένιωσα ότι ήμασταν πολύ πιο δεμένοι σαν ομάδα, και δουλέψαμε σκληρά με απώτερο στόχο την εξυπρέτηση της μουσικής.

—Ακολουθείς άλλοτε περισσότερο και άλλοτε λιγότερο μια ατμοσφαιρική μουσική γραμμή, κάτι που φαίνεται και στους στίχους... τι έρχεται πρώτο, όμως;

—Κάθε τραγούδι γεννιέται διαφορετικά. Κάποτε κάθεται στο πιάνο, παίζω, αυτοσχεδιάζω και βλέπω πώς ξεκινά να δημιουργείται μια μελωδία στο δεξί χέρι και να χορεύει μόνη της, καλώντας το αριστερό χέρι να τη συνοδεύσει με αρμονίες και χρώματα. Αμέσως ηχογραφώ στα γρήγορα με το κινητό αυτό που γίνεται και δουλεύω με τους στίχους μια άλλη στιγμή. Άλλες φορές ξεκινώ με τους στίχους πρώτα και πριν ολοκληρωθούν προσπαθώ να βρω τη μουσικότητα τους πολύ πριν εισαγάγω τη μελωδία. Ενίοτε έρχεται ταυτόχρονα η μελωδία και ο στίχος, όπως αυτό έγινε στα τραγούδια «Walk With Me» και «Deceived».

—Νιώθεις άνετα με τον τίτλο

Η Eleni Era κυκλοφόρησε πριν από λίγο καιρό τον δεύτερό της δίσκο με τίτλο «Younger Heart» και μου λέει ότι κάθε τραγούδι γεννιέται διαφορετικά.

Κάποτε κάθεται στο πιάνο, παίζω, αυτοσχεδιάζω και βλέπω πώς ξεκινά να δημιουργείται μια μελωδία στο δεξί χέρι και να χορεύει μόνη της, καλώντας το αριστερό χέρι να τη συνοδεύσει με αρμονίες και χρώματα.

της εναλλακτικής pop μουσική ή είναι κάτι άλλο;

—Η μουσική που γράφω είναι pop, αλλά δεν είναι το είδος pop που θα περίμενε κανείς να ακούσει. Γι' αυτό και ο τίτλος της εναλλακτικής pop. Παραμένω πάντα και κλασική πιανίστρια, μασέτρος παιδικών χορωδιών, χορωδός σε κλασικές χορωδίες, μουσικοπαιδαγωγός. Όλες αυτές οι ιδιότητες μπορεί να μην έχουν πρωταγωνιστικό ρόλο στη μουσική που είμαι τώρα, αλλά χωρίς αυτές είμαι σίγουρα πως δεν θα έγραφα μουσική με τον ίδιο τρόπο.

—Έχω την αίσθηση ότι αναπολείς συχνά την προ του Βερολίνου περίοδο της ζωής σου. Αυτό αντανακλάται στη μουσική σου;

—Νομίζω δεν είναι την προ του Βερολίνου περίοδο που αναπολώ αλλά τη ζωή στην πατρίδα

μου γενικότερα. Λείπω 13 χρόνια αλλά πάντα έκανα τακτικές επισκέψεις στην Κύπρο τέσσερις με πέντε φορές τον χρόνο. Αγαπώ τον τόπο μου και λόγω της απόστασης ίσως κάταφερα να βλέπω την Κύπρο με διαφορετικό φακό. Σίγουρα θα ήταν διαφορετικά αν ζούσα μόνιμα στο νησί. Αυτή η αγάπη θα έλεγα ότι αντανακλάται στα ελληνικά μου τραγούδια. Είναι ένα είδος επανασύνδεσης με τις ρίζες μου, ιδιαίτερα τώρα που τα ταξίδια δεν είναι τόσο εύκολα όπως παλιά.

—Η περίοδος της καραντίνας σε έκανε περισσότερο δημιουργική ή σε έβαλε σε εσωτερική περιδίληση;

—Το 2020 έγραφα αρκετά καινούργια τραγούδια, αλλά όχι περισσότερα από ό,τι θα έγραφα συνήθως στο ίδιο χρονικό διάστημα. Χρειάζομαι την κίνηση για να είμαι πιο δημιουργική, την επαφή με τον κόσμο, διαφορετικές ταχύτητες στην καθημερινότητά μου. Στην περίοδο της καραντίνας έμεινα μόνο σε μία ταχύτητα και ήταν πολύ δύσκολο να βρω την έμπνευση. Ασφαλώς και αναθεώρησα τον τρόπο ζωής μου, είχα ανησυχίες για το μέλλον, ένιωσα ανασφαλής. Αυτό είναι κάτι που ο κάθε καλλιτέχνης και όχι μόνο έζησε σε αυτή την περίοδο. Η πρόκληση είναι εξαιρετικά μεγάλη και ξεκινά από την απλή ερώτηση: «πώς θα ζήσω τους επόμενους μήνες;». Η δημιουργική φάση παύει να είναι ρομαντική, όταν το αναγκαστικό διάλειμμα ξεπερνά τους 6 μήνες. Είναι βαρύ το τίμημα, όταν οι καταστάσεις και το περιβάλλον λειτουργούν απαξιωτικά όχι μόνο στην ανάγκη για έκφραση αλλά και στην ανάγκη για επιβίωση!

Σημείωση για τον δίσκο

Ο δίσκος «Younger Heart» της Eleni Era κυκλοφόρησε στις 31 Μαρτίου από την κυπριακή Louvana Records σε μορφή LP, CD, Digital. Οι ενδιαφερόμενοι/ες μπορούν να τον αποκτήσουν εδώ: <https://found.ee/YoungerHeart>

Η αίσθηση φυσικών τοπίων και φαινομένων

Η Θέκλα Παπαδοπούλου μιλάει στην «Κ» για την έκθεση «Ripple Effect» που παρουσιάζει στη The O Gallery στη Λάρνακα

Της **ΛΟΥΙΖΑΣ ΛΟΥΗ**

Η **εικαστικός** Θέκλα Παπαδοπούλου έχει προκαλέσει ένα κύμα (ripple effect) από συναισθήματα και προσωπικές αναζητήσεις, που μεταφέρονται μέσα από τα έργα της έκθεσης. Η δημιουργός των έργων Θέκλα Παπαδοπούλου μίλησε στην «Κ» για την έκθεση «Ripple Effect» που παρουσιάζει στη The O Gallery στη Λάρνακα, εξηγώντας τι είναι για την ίδια η θάλασσα, πώς επηρεάστηκε από την καραντίνα, για την επιλογή της να δείξει τη δουλειά της σε διαφορετικές επιφάνειες αλλά και για ποιο λόγο η αφηρημένη ζωγραφική είναι ο δικός της τρόπος έκφρασης.

Η καλλιτέχνη εμπνεύστηκε από τη θάλασσα για τη συγκεκριμένη θεματική της έκθεσης, «μέσα από αυτά τα έργα σκοπό είχα να παρουσιάσω τις δικές μου σκέψεις και αντιδράσεις, οι οποίες δημιουργήθηκαν από μια εκτεταμένη απουσία της θάλασσας, ως ένα μέσο απόδρασης, που προήλθε με την επιβολή της καραντίνας στην Κύπρο ως επίπτωση της πανδημίας. Για εμένα η θάλασσα δεν είναι μόνο ένα οπτικό τοπίο, αλλά μια εμπειρία ή αίσθηση, που προκαλεί συναισθήματα και προσωπικές αναζητήσεις, που ήθελα να μεταφράσω μέσα από τα έργα μου, παρουσιάζοντάς τα ως μια οπτική αφήγηση. Η καλλιτεχνική μου πρακτική βασίζεται σε γενικές γραμμές στην αποτύπωση της αίσθησης των φυσικών τοπίων και φαινομένων μέσα από την αφηρημένη ζωγραφική, και παίρνει διαστάσεις από μια εμπειρική

«**Στοχεύω στο να δημιουργώ έργα που προσφέρουν στο κοινό μια αισθητική και αισθητήρια εμπειρία, λέει η καλλιτέχνη.**

και διαισθητική προσέγγιση απέναντι στα υλικά, στις επιφάνειες και την αισθητική».

Η παρουσίαση των έργων της Θέκλας έγινε σε ποικίλες επιφάνειες κάτι που είναι ενδιαφέρον και προσθέτει διαφορετικές αισθήσεις στο κοινό, «Η επιλογή των υφασμάτων έγινε μετά από πειραματισμούς, στην προσπάθειά μου να μεταφέρω στο κοινό μέσα από αυτά τα έργα την αίσθηση και την εμπειρία που μου προσφέρει η θάλασσα. Η χρήση υφασμάτων ως επιφάνεια αλλά και ως εργαλείο ζωγραφικής προσθέτει μια ομοιογενή αιθέρια αίσθηση στα έργα, φέρνοντας στον χώρο της έκθεσης μια εντύπωση ρευστότητας και κίνησης, η οποία περιγράφει και μεταφέρει την εμπειρία των συννευρέσεών μου με τη θάλασσα τοπία. Η υλική υπόσταση αυτών των επιφανειών επηρεάζει επίσης τον τρόπο εγκατάστασης των έργων στον χώρο, διαμορφώνοντας έτσι την εμπειρία του κοινού στον χώρο της έκθεσης και τον τρόπο με τον οποία αλληλοεπιδρά με τα έργα. Οι διαφορετικές επιφάνειες έχουν ως στόχο να φέρουν μια νέα διάσταση ή αίσθηση στα έργα που παρουσιάζονται και να επεκτείνουν έτσι τα όρια της αφηρημέ-

«**Αυτή η "τρικυμία" που εσείς εντοπίζετε στα έργα αυτά, ίσως να καθρεφτίζει αυτή τη σύγκρουση αισθήσεων και σκέψεων, που υποσυνείδητα επηρεάζει τον τρόπο που απεικονίζω αυτά τα τοπία»,** είπε η Θέκλα Παπαδοπούλου στην «Κ».

νης ζωγραφικής, δημιουργώντας ένα περιβάλλον εμπύθισης που λαμβάνει υπόψη την ανθρώπινη αλληλεπίδραση γύρω τους».

Το φυσικό περιβάλλον

Η πανδημία όπως είναι πλέον γνωστό δεν άφησε κανέναν ανεπηρέαστο, ο εγκλεισμός και η αλλαγή του τρόπου ζωής ήταν ένα μέσο έμπνευσης για τη Θέκλα, «Η πρακτική ενός καλλιτέ-

χνη είναι βαθιά συνδεδεμένη με την προσωπική του ζωή και δεν είναι εύκολα διαχωρίσιμες, επηρεάζοντας έτσι σε μεγάλο βαθμό τη θεματολογία και τις έννοιες που παρουσιάζονται στα έργα που δημιουργούνται. Έτσι και ο εγκλεισμός, ως μια κατάσταση η οποία οδήγησε σε φυσικό περιορισμό για αρκετούς μήνες, με είχε επηρεάσει σε προσωπικό επίπεδο και συνεπώς κατεύθηκε με

έναν τρόπο τη θεματολογία των έργων που παρουσιάζονται στην έκθεση, χρησιμοποιώντας αυτή την αλλαγή ως μέσο έμπνευσης. Η καλλιτεχνική μου πρακτική βασίζεται γενικότερα σε μια πιο προσωπική προσέγγιση ή εμπειρία σε σχέση με το φυσικό περιβάλλον, καθιστώντας αυτές τις αλλαγές στα τοπία γύρω μου ως μια βασική πηγή έμπνευσης και επηρώσης».

Παρόλο, όπως λέει και η ίδια, που η θάλασσα είναι η «αίσθηση της ελευθερίας, της γαλήνης και της αναζωογόνησης» μπορεί κάποιος επίσης να διακρίνει μέσα από τα έργα της έκθεσης ίσως και μια ανησυχία ή «τρικυμία». Η καλλιτέχνη λέει, «για μένα η θάλασσα λειτουργεί ως πηγή συναισθήματος ελευθερίας, απόδρασης και ηρεμίας, αλλά την ίδια ώρα φέρνει στο φως και τις φοβίες που με καταβάλλουν σε σχέση με το νερό, δημιουργώντας μια περιπλοκή σύνδεση μεταξύ μας. Αυτά τα αντικρουόμενα συναισθήματα που μου προκαλεί η θάλασσα είναι και αυτά που την καθιστούν ως ένα εξαιρετικά ενδιαφέρον τοπίο, το οποίο συχνά βρίσκεται στο κέντρο της θεματολογίας των έργων μου. Αυτή η "τρικυμία" που εσείς εντοπίζετε στα έργα αυτά, ίσως να καθρεφτίζει αυτή τη σύγκρουση αισθήσεων και σκέψεων, που υποσυνείδητα επηρεάζει τον τρόπο που απεικονίζω αυτά τα τοπία και τις αναμνήσεις που μου δημιουργούν».

Τα νοητά σημεία που παρουσιάζονται μέσα από την έκθεση προέρχονται από το υποσυνείδητο της εικαστικού, «θα μπορούσαν να προσδιοριστούν ως θολές αναμνή-

σεις ή στιγμιότυπα ασυνείδητης μνήμης από τις συννευρέσεις μου με τη θάλασσα.

Χρησιμοποιώντας την αφηρημένη τέχνη ως μέσο αποτύπωσης αυτών των αναμνήσεων, στοχεύω στο να δημιουργώ έργα που προσφέρουν στο κοινό μια αισθητική και αισθητήρια εμπειρία, που δεν βασίζεται μόνο στην οπτική ανάλυση των έργων αλλά στη δημιουργία μιας βαθύτερης, πιο προσωπικής ερμηνείας». Η αφηρημένη ζωγραφική ως μέσο έκφρασης μπορεί να δώσει στον καλλιτέχνη την απόλυτη ελευθερία πειραματισμού αλλά και επίσης είναι ένα μέσο που μπορεί να δυσκολέψει τον θεατή στο να το κατανοήσει, «η αφηρημένη ζωγραφική είναι για εμένα ένα μέσο ανεξάντλητου πειραματισμού που δεν παύει να εξελίσσεται ή και να μεταλλάσσεται με βάση τις έννοιες και τη θεματολογία που επιλέγω να μεταφέρω μέσα από τα έργα μου. Ένα σημαντικό μέρος της καλλιτεχνικής μου πρακτικής βασίζεται στην ενστικτώδη ή αυθόρμητη προσέγγιση απέναντι στα υλικά, στις επιφάνειες και στις εικόνες που χρησιμοποιώ. Έτσι, η αφηρημένη ζωγραφική προσφέρει για εμένα έναν ουδέτερο χώρο με απεριόριστες πιθανότητες και ελευθερία πειραματισμού, για να εκφράσω μέσα από μια διαισθητική προσέγγιση απέναντι στα υλικά, τη δική μου αντίληψη γύρω από τη αίσθηση των φυσικών τοπίων και φαινομένων».

Πληροφορίες: «Ripple Effect», The O Gallery, διάρκεια έκθεσης από 02 Απριλίου μέχρι 30 Απριλίου, 2021

ΤΑ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΣΕΙΡΑΣ ΒΙΠΕΡ ΤΩΡΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

**ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ
και ένα νέο μυθιστόρημα**

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 18 ΑΠΡΙΛΙΟΥ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ
Κυριακή Θεατρική και Ομοσπονδία Εργαζομένων

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Του ΔΙΟΝΥΣΗ Π. ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ*

Η μεγάλη διαμάχη

Η αντίληψη που έχουμε σήμερα για το μέγεθος του Σύμπαντος και τον αριθμό των γαλαξιών που περιλαμβάνει είναι στην πραγματικότητα κάτι που ανακαλύψαμε σχετικά πρόσφατα, πριν από μόλις 100 χρόνια. Την εποχή εκείνη θεωρούσαμε ότι τα πάντα που βλέπαμε στον ουρανό περιλαμβάνονταν στο εσωτερικό του Γαλαξία μας, ενώ, αντίθετα, μια άλλη θεωρία υποστήριζε ότι ο Γαλαξίας μας, που δίνει την εντύπωση ενός φωτισμένου ποταμού πάνω στον νυχτερινό ουρανό, ήταν ένας μόνο από τους κόμους-νσιά που ήταν διάσπαρτα στο Σύμπαν. Η ιστορία μας ξεκίνησε ως εξής:

Το 1917 ο Αμερικανός αστρονόμος Χάρλου Σάπλεϊ (1885-1972), χρησιμοποιώντας το τηλεσκόπιο των 100 ιντσών του αστεροσκοπίου του όρους Γουίλσον στην Καλιφόρνια, άρχισε να παρατηρεί 69 από τα τότε γνωστά σφαιρωτά σμήνη και το πρώτο πράγμα που τον εντυπωσίασε ήταν το ότι, περιέργως πως, τα σμήνη αυτά δεν φαινόταν ομοιόμορφα διασκορπισμένα στον ουρανό. Τα περισσότερα τα έβρισκε στον καλοκαιρινό ουρανό και προς μία συγκεκριμένη κατεύθυνση, ενώ το 1/3 περίπου απ' αυτά ήταν μαζεμένο γύρω από τον αστερισμό του Τοξότη.

Με βάση τις παρατηρήσεις του αυτές ο Σάπλεϊ έκανε την εξής ανακοίνωση: «Τα σφαιρωτά σμήνη αντιπροσωπεύουν κατά κάποιο τρόπο τον σκελετό του σώματος του γαλαξιακού συστήματος, η δε χωροταξική διάταξη τους δείχνει ότι το κέντρο του Γαλαξία μας βρίσκεται προς την κατεύθυνση του αστερισμού του Τοξότη, διότι προς τα εκεί βρίσκεται και το κέντρο του συστήματος των σφαιρωτών σμηνών». Εάν παραδεχτούμε την άποψη ότι η πλειονότητα των σμηνών αυτών είναι συγκεντρωμένη γύρω από το κέντρο του Γαλαξία μας, τότε υπολογίζοντας τις αποστάσεις τους από εμάς μπορούμε να υπολογίσουμε και την απόστασή μας από το γαλαξιακό κέντρο με βάση μια μέθοδο υπολογισμού των αποστάσεων που είχε ανακαλύψει το 1912 ο αστρονόμος Ενρίετα Λίβιτ (1868-1921), η οποία ήταν συνεργάτης του Σάπλεϊ στο αστεροσκοπείο του Χάρβαρντ.

Ετσι, γύρω στο 1920 είχε γίνει μια αντιληπτό ότι ο Ήλιος δεν βρισκόταν στο κέντρο του Γαλαξία,

Την Πρωτοχρονιά του 1925, στο Συνέδριο της Αμερικανικής Αστρονομικής Εταιρείας, ο Χαμπλ έδωσε τις λεπτομέρειες των παρατηρήσεών του: ο νεφελοειδής της Ανδρομέδας ήταν στην πραγματικότητα μια τεράστια πολιτεία διασκορμιζών αστρών έξω και πέρα από τον δικό μας Γαλαξία.

Το «ντιμπέι» μεταξύ Χάρλου Σάπλεϊ και Χέμπερ Κέρτις στις 26 Απριλίου 1920 στο Ινστιτούτο Σμιθσόνιαν και η ανακάλυψη του Εντγουν Χαμπλ

αλλά ταξίδευε κι αυτός στο διάστημα μαζί με τα διασκορμιζόμενα άλλα άστρα που σχηματίζουν την αστρική μας πολιτεία. Από καιρό, επίσης, ορισμένες τηλεσκοπικές παρατηρήσεις είχαν αποκαλύψει μια ξεχωριστή σπειροειδή μορφή σε ορισμένους νεφελοειδείς, που οδηγούσαν στο συμπέρασμα πως οι νεφελοειδείς αυτοί ίσως να ήταν στην πραγματικότητα μεμονωμένα και ξεχωριστά κοσμικά νσιά, απόμακρες δηλαδή αστρικές πολιτείες, κι όχι κάποια νεφελώματα αερίων και σκόνης. Άλλοι πάλι έλεγαν: «Αδύνατον, το Σύμπαν δεν μπορεί να είναι τόσο πελώριο».

Τις δύο διαφορετικές αυτές απόψεις κλήθηκαν να παρουσιάσουν και να υποστηρίξουν μπροστά σ' ένα ευρύτερο κοινό ο Χάρλου Σάπλεϊ και ο Χέμπερ Κέρτις (1872-

1942). Η μεγάλη αυτή διαμάχη ιδεών, που έκτοτε έμεινε γνωστή στην ιστορία της Αστρονομίας ως το «Μεγάλο Ντιμπέι», οργανώθηκε στις 26 Απριλίου του 1920 στο Ινστιτούτο Σμιθσόνιαν της Ουάσιγκτον από την Αμερικανική Εθνική Ακαδημία Επιστημών. Ο Σάπλεϊ υποστήριζε την ύπαρξη ενός τεράστιου Γαλαξία που περιλάμβανε στο εσωτερικό του ακόμη και τους «νεφελοειδείς», ενώ ο Κέρτις υποστήριζε ότι είχαμε να κάνουμε με έναν σχετικά μικρό Γαλαξία κι ότι οι «νεφελοειδείς» ήταν παρόμοια αστρικά νσιά πέρα και μακριά από τον δικό μας. Οπως συμβαίνει συνήθως σε τέτοιες περιστάσεις, και οι δύο επιστήμονες είχαν και δικό και άδικο. Γιατί σύντομα αποκαλύφθηκε ότι και ο Γαλαξίας μας είναι πραγματικά τεραστίων διαστάσεων αλλά και ότι το Σύμπαν είναι ακόμη πιο τεράστιο, περιλαμβάνοντας μέσα του διασκορμιζόμενα γαλαξίες σαν τον δικό μας.

Κι έτσι, στις 6 Οκτωβρίου 1923, με τη ραγδαία εξέλιξη της φωτογραφικής τέχνης και με τη βοήθεια του τεράστιου για την εποχή εκείνη τηλεσκοπίου με κάτοπτρο διαμέτρου 2,5 μέτρων, στο όρος Γουίλσον στην Καλιφόρνια, ο αστρονόμος Εντγουν Χαμπλ (1889-1953) κατόρθωσε να φωτογραφίσει μεμο-

νώμενα άστρα στον νεφελοειδή της Ανδρομέδας, επιβεβαιώνοντας έτσι την άποψη ότι επρόκειτο για έναν απόμακρο αστρικό κόσμο, έναν άλλο, διαφορετικό γαλαξία. Τον Φεβρουάριο του 1924 ο Χαμπλ ανακοίνωσε την ανακάλυψή του στον Σάπλεϊ μ' ένα σύντομο σημείωμα, ενώ λίγο αργότερα, στο Συνέδριο της Αμερικανικής Ένωσης για την Προώθηση της Επιστήμης, έγινε και η πρώτη επίσημη γνωστοποίηση της ανακάλυψης.

Την Πρωτοχρονιά του 1925, στο Συνέδριο της Αμερικανικής Αστρονομικής Εταιρείας, ο Χαμπλ έδωσε τις λεπτομέρειες των παρατηρήσεών του, πως ο νεφελοειδής της Ανδρομέδας ήταν στην πραγματικότητα μια τεράστια πολιτεία διασκορμιζών αστρών έξω και πέρα από τον δικό μας Γαλαξία. Οποίτε αποδείχθηκε ότι και οι υπόλοιποι νεφελοειδείς είναι πέρα και μακριά από τον δικό μας Γαλαξία, αυτόνομοι και απόμακροι γαλαξίες σαν τον δικό μας. Ετσι, η ανακάλυψη του Χαμπλ μάς αποκάλυψε μέσα σε μια νύχτα ότι το Σύμπαν ήταν πολύ πιο τεράστιο απ' ό,τι μπορούσαμε να φανταστούμε μέχρι τότε.

* Ο κ. Διονύσης Π. Σιμόπουλος είναι επίτιμος διευθυντής του Ευγενιδείου Πλανηταρίου.

ΚΡΙΤΙΚΗ

Της ΛΙΝΑΣ ΠΑΝΤΑΛΕΩΝ

Τα θηράματα των ριάλιτι

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΕΣΠΙΡΙΤΟΥ
Το Παιχνίδι της Άγρας
εκδ. Κίχλη, σελ. 352

Η Άγρα δεν είναι πραγματικά πόλη. Οποιοσ φθάνει εκεί, δεν μπορεί πια να φύγει. Η Άγρα είναι το εποικοδόμημα ενός απολυταρχικού καθεστώτος. Εκεί οδηγούνται οι παίκτες ενός τηλεπαιχνιδιού επιβίωσης, που αποτελεί την πιο τρανή ατραξιόν του κράτους. Τίποτα από αυτά δεν γνωρίζει ο Κρίστοφερ Μάρλοου, ερευνητής της «αντεθνικής» Υπηρεσίας Εξιχνίασης Σκοτεινών Υποθέσεων, όταν στην πρώτη σελίδα επιβιβάζεται στο τρένο με προορισμό την Άγρα. Κατά τη διάρκεια του ταξιδιού συμβαίνουν περίεργα περιστατικά, που έλκουν την προσοχή του ερευνητή. Οι συνταξιωτές του είναι όλοι υποψήφιοι παίκτες, αλλά η αδημονία τους για τη συμμετοχή τους στο παιχνίδι μετατρέπεται βαθμιαία σε καθαρό τρόμο.

Ο Θεόδωρος Εσπίριτου είναι δραματουργός με πολυχρονη δράση, τόσο ως συγγραφέας όσο και ως σκηνοθέτης, στον χώρο του θεάτρου. Η θεατρική του παιδεία είναι παιχναδιού σε αυτό το πρώτο μυθιστορημά του, μεγάλο μέρος του οποίου απαρτίζεται από διαλόγους που προετοιμάζουν τις εξελίξεις. Η μεθοδική

δραματοποίηση φανερώνει επίσης σκηνοθετική εμπειρία. Ενσωματώνοντας κυρίαρχα στερεότυπα του νουάρ σε ένα ιλαροτραγικό μυθολογικό περιβάλλον, στο οποίο παριστάνουν μοτίβα του μυθιστορηματος φαντασίας, ο Εσπίριτου στήνει ένα σκηνικό παραλογισμού και φόβου, όπου η πραγματικότητα αποκρύπτεται πίσω από ένα δολίως χτισμένο σκηνικό παραπέτασμα. Το τρένο που μεταφέρει ανίδεους αιχμαλώτους σε ένα γκέτο, η επιτήδεια επιλογή των παικτών, που εν αγνοία τους εκτοπίζονται από τη ζωή τους για να συμμετάσχουν σε ένα παιχνίδι που προοιωνίζεται τον αφανισμό τους, τα κρυφά περιπάματα γενετικής, η ρυμοτομία της Άγρας που σχηματίζεται από μπλοκ, όπου οι συμμετέχοντες διαβιούν υπό άθλιες συνθήκες, οι εξοντωτικοί κανόνες του παιχνιδιού, όλα παραπέμπουν στα ναζιστικά στρατόπεδα θανάτου. Ο Εσπίριτου, πέρα από την εξωφρενική στυγερότητα ενός φασιστι-

κού κράτους, σχολιάζει λοξά την άγρια τηλεοπτική πραγματικότητα, όπου άνθρωποι συναίνου πασχίζουν στον εξευτελισμό τους, στον κλεψασμό και στο όνειδος, και εντέλει στην απανθρωποποίησή τους. Οι ένοικοι της Άγρας δεν είναι απλώς οι παρεισακτοι μιας κοινωνίας που οραματίζεται τον τέλειο «Μετάνθρωπο», αλλά γίνονται οι ίδιοι τα θηράματα ενός συστήματος που τους λουδορρεί και τους απορρίπτει, καθώς πρώτοι απ' όλους παραδέχτηκαν, είτε συνειδητά είτε ασυνείδητα, την οικτρή αποτυχία τους ως πολίτες. Ο φόβος, η υποταγή και η καχυποψία, θεμέλια κάθε απολυταρχισμού, απονεκρώνουν τους υποτελείς πολύ πριν δοθεί το λάκτισμα για τη σφαγή τους. Το Παιχνίδι της Άγρας κορυφώνεται όταν οι παίκτες απευθύνονται ολοσχερώς κάθε ανθρώπινο χαρακτηριστικό τους, κάθε συνειδησιακή άμυνα. Ακόμα και ο Μάρλοου, συννόματος του θρυλικού δραματουργού και ενδοχομώνας κληρονόμος

της μυθοπλαστικής του διάνοιας, αδυνατεί να συλλάβει το έγκλημα που διαπράττεται στις οθόνες και ταυτόχρονα ενώπιόν του. Διότι το έγκλημα τον συμπεριλαμβάνει. Από θεατής κινδυνεύει να γίνει και ο ίδιος παίκτης. Και έχει σημασία ότι τα θύματα είναι παίκτες, καθώς έτσι υποδηλώνεται η ατομική τους ευθύνη στην πρωτίτως ηθική εξόντωσή τους.

Σε ένα στούντιο στο μέγεθος πόλης, με αναριθμητούς προβολείς, εικονολήπτες, κάμερες και μόνιτορ, οι παίκτες καλούνται να πάρουν μέρος σε ένα εθνικό πρόγραμμα μαζικής εκκαθάρισης. Άλλοι εξαφανίζονται διά παντός, ενώ άλλοι, παίκτες-πιώματα, ανασταίνονται μετά το τέλος εικονικών μαχών, καθαρίζοντας από τα πρόσωπά τους το μακβρίμο μακιγιάζ. Σε αυτό το πλαίσιο το «ριάλιτι» προβάλλει αξεχώριστο από την πραγματικότητα. Πρόκειται για ένα παιχνίδι δίχως τέλος, καθώς το ψέμα, η αποκρίσια και η υπέρπουσα βία αναδεικνύονται σε καταλυτικά συνδυετικά υλικά του κοινωνικού ιστού. Συνδυάζοντας μια πολιτική φρικωδία με ένα σαρκόβόρο σόου, ο Εσπίριτου σκηνοθετεί ένα απολαυστικό μυθιστόρημα, όπου το αμείωτο σασπένς δεν απομειώνει διόλου τα ηθικοκοινωνικά ερωτήματα που θέτει η μυθοπλασία.

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΟΝ ΧΑΡΙΛΑΟ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗ

Ο Χαρίλαος Νικολαΐδης γεννήθηκε στην Αθήνα τον Δεκέμβριο του 1986. Είναι δικηγόρος και λέκτωρ Δημοσίου Δικαίου και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου του Εσέξ στη Μ. Βρετανία. Έχει εκδώσει τις ποιητικές συλλογές «Αλεπού στον αυτοκινητόδρομο» (Μελάνι, 2015) και «Άλλες γέυσεις» (Μελάνι, 2018), ενώ σε μετάφρασή του κυκλοφορεί η συλλογή «Λίγα σύκα απ' τα γαϊδουράγκαθα» της Εντνα Σεντ Βίνσεντ Μιλλέου (Θράκα, 2017). Τελευταίο του βιβλίο, η ποιητική συλλογή «Ανθρώπινο δικαίωμα» (Πόλις, 2021).

Ποιο ήταν το πιο ενδιαφέρον στοιχείο που μάθατε πρόσφατα χάρη στην ανάγνωση ενός βιβλίου;
Θαύμασα ξανά πώς τα όνειρα και οι εφιάλτες της ανθρωπότητας αναπαράγονται σχεδόν απαράλλαχτα σε λογοτεχνικά κείμενα διαφόρων χιλιετιών και πολιτισμών. Αναφέρομαι σε μια πρόσφατη, πιο προσεκτική ανάγνωση του Επους του Γκιλγκαμές.

Ποιο κλασικό βιβλίο διαβάσατε πρόσφατα για πρώτη φορά;
«Ο Μεγάλος Γκάτσμπι» του Φράνσις Σκοτ Φίτζεραλντ.

Ποια βιβλία έχετε αυτό τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας;
Τα ποιήματα του Μπίλι Κόλινς.

Και ποιο είναι το βιβλίο που έχετε διαβάσει τις περισσότερες φορές;
«Ο Μικρός Πρίγκιπας» του Αντουάν ντε Σεντ Εξπερί.

Ποιος ήρωας/ηρώδα λογοτεχνίας θα θέλατε να είστε και γιατί;
Κανένας. Προτιμώ να επιλέγω και να συνθέτω τι κρατώ από κάθε ήρωα/ηρώδα. Ίσως θα μου άρεσε να ήμουν μαζί τους κάποιες φορές - π.χ. με τον Μάρκο Πόλο του Ιταλο Καλβίνο, όταν ταξίδευε στις Αόρρατες Πόλεις που περιγράφει στο ομώνυμο βιβλίο.

Διοργανώνετε ένα δείπνο. Ποιους ποιητές καλείτε, ζώντες και νεκρούς;

Η λίστα είναι μεγάλη. Θα πω, αυθόρμητα, για αρχή: Βισουάβα Σιμπόρσκα, Μάνο Χατζιδάκι.

«Από παιδί ήμουν το σύμπαν που έμενε μόνο στο διάλειμμα», διαβάζουμε στην τελευταία σας ποιητική συλλογή. Ενα σκόλιο πάνω στον στίχο αυτό;

Ο κάθε άνθρωπος ξεχωριστά νοηματοδοτεί το σύμπαν ολόκληρο μέσα από τη διαφορετικότητα και τη μοναδικότητά του. Η ποίηση προσφέρει ένα διάλειμμα, ένα σημείο μακριά από ονόματα, τίτλους και φωνήενες, όπου αυτό μπορεί να γίνει αντιληπτό.

«Ανθρώπινο δικαίωμα», ο τίτλος της συλλογής. Κάποια σύνδεση, υπόγεια ή μη, με την επαγγελματική σας ιδιότητα;

Θα χαρακτηρίζα τη σύνδεση υπέργεια. Ερευνώντας το κανονιστικό περιεχόμενο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, θέλησα να επεκταθώ και στην προσωπική, συναισθηματική τους διάσταση· να προσεγγίσω την ουσία του νομικού κανόνα μέσω της ποίησης.

Η ποίηση τελικώς χρειάζεται σε δύσκολους καιρούς ή έχει κάτι άλλο λεπτεπίλετο για να αντέξει;

Για εμένα -και προσπάθησα να το δείξω στην τελευταία συλλογή- όσο πιο καθαρά μπορούσα το ποίημα είναι αυτό που μένει όταν έχει απομακρυνθεί οτιδήποτε δεν είναι απαραίτητο. Η ποίηση, λοιπόν, ήταν, είναι και θα είναι πάντα απαραίτητη.

Πρώτα σε πωλήσεις

Ανθρωπιστικές Επιστήμες

1 «The Greek Revolution - A Critical Dictionary» των Paschalis Kitromilides, Constantinos Tsoukalas (Harvard University Press)

2 «Mission Economy - A Moonshot Guide to Changing Capitalism» της Mariana Mazzucato (Allen Lane)

3 «This is Not Normal - The Politics of Everyday Expectations» του Cass Sunstein (Yale University Press)

4 «Beyond Order - 12 More Rules for Life» του Jordan Peterson (Allen Lane)

5 «Combating Inequality - Rethinking Government's Role» των Olivier Blanchard, Dani Rodrik (MIT Press)

Θετικές Επιστήμες

1 «Fundamentals - Ten Keys to Reality» του Frank Wilczek (Allen Lane)

2 «Math Without Numbers» του Milo Beckman (Allen Lane)

3 «The Janus Point - A New Theory of Time» του Julian Barbour (Bodley Head)

4 «The Ten Equations that Rule the World and How You Can Use Them Too» του David Sumpter (Allen Lane)

5 «Burn - The Misunderstood Science of Metabolism» του Herman Pontzer (Allen Lane)

* Αυτή την εβδομάδα τα στοιχεία παρέχονται από το Ξενογλωσσό επιστημονικό βιβλιοπωλείο Bookpath (Σόλωνος 69, Αθήνα)

ΜΑΤΙΕΣ
ΣΤΟΝ
ΚΟΣΜΟ

Επιμέλεια: ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Ο κόσμος του τσίρκου

Παρότι το τσίρκο θεωρείται κατάλοιπο ενός παρωχημένου κόσμου, δεν παύει να είναι κομμάτι μιας ορισμένης κουλτούρας και να φλερτάρει με το υποσυνείδητο και τη φαντασία. Από τις εκδόσεις Taschen κυκλοφόρησε ένας νέος τόμος με τίτλο «Spectacular!» γεμάτο με αλλοκαρινές φωτογραφίες και διαφημιστικές αφίσες από την κουλτούρα του τσίρκου στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής τον 19ο και τον 20ό αιώνα. Ένας κόσμος με τους δικούς του κώδικες.

ΜΠΑΟΥΧΑΟΥΣ

Διακριτικό άνοιγμα

Με αυστηρά μέτρα έχει αρχίσει η επαναλειτουργία του Μουσείου Μπάουχαους στο Ντεσάου και του Κτιρίου Μπάουχαους. Το νεόδμητο μουσείο άνοιξε το 2019 για να τιμήσει την επέτειο των 100 χρόνων από την ίδρυση της σχολής Μπάουχαους στο Ντεσάου, ένα από τα κορυφαία γεγονότα της Δημοκρατίας της Βαϊμάρης. Το μουσείο διαθέτει τη μεγαλύτερη συγκέντρωση αρχείων και υλικού σε σχέση με το Μπάουχαους από οποιοδήποτε άλλο ίδρυμα ή συλλογή στον κόσμο.

ΛΟΝΔΙΝΟ

Εν αναμονή

Στις 18 Μαΐου τοποθετείται το σχεδιαζόμενο άνοιγμα της Βασιλικής Ακαδημίας των Τεχνών στο κοινό και μαζί πολλών ακόμη μουσείων στη Βρετανία. Η Βασιλική Ακαδημία με ανυπομονησία αναγγέλλει διαρκώς τις προγραμματισμένες εκθέσεις και δράσεις για την άνοιξη και το καλοκαίρι. Το άνοιγμα στις 18 Μαΐου της μεγάλης έκθεσης με έργα του Ντέιβιντ Χόκνεϊ έχει συμβολικό χαρακτήρα και θα είναι σημαντικό για την επανένταξη του κόσμου στη λειτουργία του μουσείου.

ΝΤΕΝΒΕΡ

Τέχνη και κομψότητα

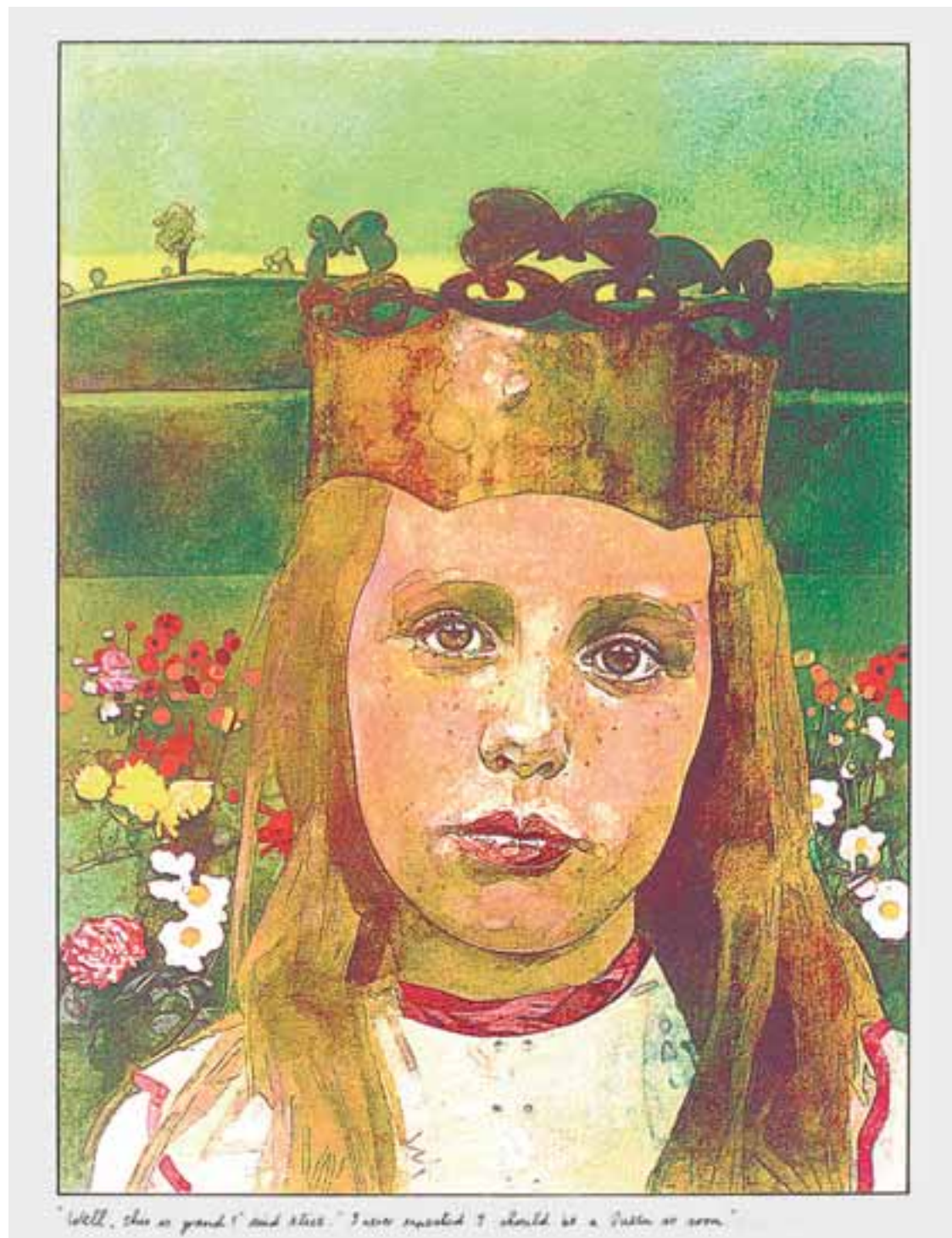
Η έκθεση στο Μουσείο Τέχνης του Ντένβερ επικεντρώνεται σε ένα από τα μυθικά ζευγάρια του Χόλιγουντ, στον Γκρέγκορι και στη Βερονίκη Πεκ, που επί δεκαετίες όριζαν τι σημαίνει φιλανθρωπία και κομψότητα. Η έκθεση, με τίτλο «Από το Παρίσι στο Χόλιγουντ», συνδέει τα φωτογραφικά τεκμήρια με τη μόδα, καθώς και με ένα ύφος εποχής στις δεκαετίες του '50 και του '60. Η Βερονίκη ήταν η γυναίκα που έφερε το στυλ του Κουρέζ στις Ηνωμένες Πολιτείες.

ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΑ

Πικάσο για 55 εκατ.

Η αναζωπύρωση της ανοιχιάτικης σεζόν για τους οίκους των δημοπρασιών φέρνει έργα παγκοσμίου ενδιαφέροντος. Ο οίκος Christie's έχει εντάξει στη δημοπρασία της 11ης Μαΐου, στη Νέα Υόρκη, το πορτρέτο της μούσας του Πικάσο, Μαρι-Τερέζ Γουόλτερ, φιλοτεχνημένο το 1932. Έχει ήδη εκτεθεί στο Χονγκ Κονγκ ώστε να το δουν από κοντά και οι συλλέκτες στην Απω Ανατολή προτού εκτεθεί στη Νέα Υόρκη. Η τιμή του αναμένεται να ξεπεράσει τα 55 εκατ. δολάρια.

Έργο του σερ Πίτερ Μπλέικ, 89 ετών πλέον, με τη δική του «Αλική στη Χώρα των Θαυμάτων» από τη δεκαετία του 1970.

Η «Αλική» και οι διαρκείς μεταμορφώσεις της στον χρόνο

ΛΟΝΔΙΝΟ

Όσο τα μουσεία είναι ακόμη κλειστά στο Ηνωμένο Βασίλειο, τα διαδικτυακά γεγονότα κρατούν τις γέφυρες με το κοινό. Όπως το «θεατρικό σόου», όπως αυτοαποκαλείται, που οργάνωσε το Μουσείο Βικτόρια και Άλμπερτ στο Λονδίνο, με θέμα την «Αλική στη Χώρα των Θαυμάτων». Το αθάνατο έργο του Λιούις Κάρολ, επιτομή της βικτωριανής φαντασίας, εξαρχής αποτέλεσε κομμάτι όχι μόνο του λογοτεχνικού κανόνα αλλά και διαχρονικό συστατικό της παγκόσμιας κουλτούρας, μέρος τόσο της λόγιας όσο και της ποπ παράδοσης. Η «Αλική» με τις διαρκείς μεταμορφώσεις της στον χρόνο, τις διασκευές, τις μεταγραφές και τις προσαρμογές σε διάφορα είδη του γραπτού λόγου και των παραστατικών τεχνών, είναι ένα από τα κατεξοχήν παραδείγματα της δύναμης ενός πολιτισμικού συμβόλου. Ως παγκόσμιο φαινόμενο αντιμετωπίζεται η «Αλική» και στην παραγωγή του λονδρέζικου μουσείου, την οποία μπορεί κανείς να δει επί πληρωμή σαν μια παράσταση. Είναι ένα συμπλήρωμα των διαφόρων εκδοχών του βιβλίου του Κάρολ και κυρίως της αρχετυπικής φιγούρας της Αλικής, στα όρια της ψυχανάλυσης, του ερωτισμού, των ψευδοισθησεων, της αμφισβήτησης της μονοδιάστατης πραγματικότητας. Αυτή η έκθεση-θεατρική παραγωγή θα «τρέχει» ως το τέλος του χρόνου στην ιστοσελίδα του Βικτόρια και

Άλμπερτ και φιλοδοξεί να είναι μια διαρκής έμπνευση μέσα από τις συνεχείς μεταμορφώσεις της Αλικής, εδώ και 156 χρόνια. Το βιβλίο πρωτοκυκλοφόρησε το 1865 στην κορύφωση της βικτωριανής Αγγλίας. Η έκθεση-παράσταση περιλαμβάνει κάθε εκδοχή της Αλικής. Παρουσιάζει περί τις 300 περιπτώσεις από τον κινηματογράφο, το θέατρο, τη μόδα, την τέχνη, τη μουσική και τη φωτογραφία, συνδέοντας κατά τρόπο αιρετικό αλλά αληθινό τον Σαλβατόρ Νταλί με τους Beatles και τον Ντίσεϊ με τον Τιμ Γουόκερ και την Ανι Λίμποβιτς. Η παραγωγή απευθύνεται τόσο σε ενήλικους όσο και σε παιδιά και περιλαμβάνει ολόκληρα θεατρικά σκηνικά και εικαστικά περιβάλλοντα, ψηφιακές προβολές και εκδοτικά εγχειρήματα. Κεντρική ηρωίδα, ως ρόλος πλέον, είναι διαρκώς η Αλική. Διαδραστική και απρόβλεπτη, έντονα κινητική και ευφάνταστη, η έκθεση-παραγωγή είναι σχεδιασμένη από τον σκηνογράφο Τομ Πάιπερ, γνωστό για τις εξαιρετικές συνεργασίες του με τη Royal Shakespeare Company. Η εγκατάσταση με τις χιλιάδες παπρούρες που είχε στήσει στον Πύργο του Λονδίνου το 2018 μαζί με τον Πολ Κάμινς είχε προκαλέσει αίσθηση. Τώρα, η δική του προσέγγιση στην «Αλική στη Χώρα των Θαυμάτων» έρχεται και αυτή να προστεθεί στη μακρά παράδοση που ενισχύει τη διαχρονικότητα ενός παγκοσμίου συμβόλου.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Τράφει ο ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ

Πουτανέσκα και τραμισού ή πώς περνάει ο χρόνος δημιουργικά στο μπορντέλο

Στην εικονογραφημένη «Ιστορία του αγοραίου έρωτα» (εκδ. Thames & Hudson, προσεχώς στα ελληνικά από τις εκδόσεις Καπόν), η Κέιτ Λίστερ μας πληροφορεί πως τα πρώτα χρόνια της Αναγέννησης, σε πόλεις σαν τη Βενετία, απαγόρευαν διά νόμου σε άνδρες τη διαχείριση των μπορντέλων. Αντιθέτως, τοποθετούσαν μεγαλύτερης ηλικίας γυναίκες, γνωστές ως ματρόνες, να κάνουν τη δουλειά, να πληρώνουν τους φόρους της επιχείρησης στο κράτος κ.ο.κ.

Ο κύριος Γκρι, λάτρης της ιταλικής κουζίνας (ποιος δεν είναι εξάλλου;), υπογραμμίζει ορισμένες λεπτομέρειες γαστριμαργικού περιεχομένου: το διάσημο ιταλικό γλυκό τραμισού, διαβάει στο ωραίο βιβλίο της Λίστερ, λέγεται ότι επινοήθηκε στα μπορντέλα για να ανεβάσει τα φθίνοντα επίπεδα ενέργειας.

Το τραμισού λέγεται ότι επινοήθηκε στα μπορντέλα για να ανεβάσει τα φθίνοντα επίπεδα ενέργειας.

«Το πιο νόστιμο», σχολιάζει τώρα ο κύριος Γκρι, «είναι πως και η σάλτσα πουτανέσκα, που ετυμολογικά μεταφράζεται "μαγειρεμένη με τον τρόπο της πουτάνας", λέγεται ότι τρώγονταν στα μπορντέλα από τις κοπέλες κατά την ανάπαυλα μεταξυ πελατών».

Ίσως όχι τόσο ενδιαφέρον όσο η πουτανέσκα ή το τραμισού είναι ότι στην Ιταλία της Αναγέννησης οι φτωχότερες πόρνες ήταν γνωστές ως cortigiane di candela (πόρνες του κεριού) και cortigiane da gelosia e da imprannata (πόρνες

Η Αντζελα ντελ Μόρο, μία από τις cortigiane oneste (έντιμες πόρνες) της αναγεννησιακής Ιταλίας. Από τις καλλιεργημένες γυναίκες της εποχής της. Εδώ, όπως την απθανάτισε ο Τιτσιάνο το 1534, ως «Αφροδίτη του Ουρμπίνο».

της ζήλιας και του πανικού). Μετά υπήρχαν οι cortigiane domenicali (πόρνες της Κυριακής – δούλευαν μόνο Πρωιστασιακά), στην κορυφή όμως ήταν οι cortigiane oneste (έντιμες πόρνες), εξαιρετικά μορφωμένες, καλλιεργημένες γυναίκες, που συντηρούνταν από πλούσιους και ισχυρούς άνδρες.

Τέτοια περίπτωση ήταν η η Τούλια ντ' Αραγόνα και η Γκασιπάρια Στάμπα, οι οποίες θεωρούνταν από τις πλέον διαπρεπείς ποιήτριες και φιλοσόφους της εποχής τους. «Πρωσωπικά», λέει ο κύριος Γκρι, «ξεχωρίζω την Αντζελα ντελ Μόρο, η οποία απαθανάτιστηκε στο έργο του Τιτσιάνο "Αφροδίτη του Ουρμπίνο" το 1534».

Η πρώτη όμως διάσημη πόρνη της Ιταλίας ήταν η Ιμπέρια Κονιάτι, γνωστή ως Ιμπέρια λα Ντιβίνα (Θεϊκή Αυτοκράτειρα ή Βασίλισσα των Πορνών). Λέγεται ότι πατέρας

της ίσως να ήταν ο Πάρις ντε Γκράσις, τελετάρχης του Πάπα Ιουλιού Β'. Στα είκοσι της απολάμβανε την προστασία του Αγκοστίνου Τσίγκι, τραπεζίτη από τη Σιένα και ενός από τους πλουσιότερους άνδρες στην Ιταλία, με τον οποίο απέκτησε και δύο κόρες.

Η Ιμπέρια διατηρούσε παλάτι στη Ρώμη, βίλα στην εξοχή, ενώ στους άλλους πελάτες της συμπεριλαμβάνονταν ο τραπεζίτης Αντζελο ντι Μπουφάλο, ο παπικός γραμματέας Αντζελο Κολότσι και ο ζωγράφος Ραφαήλ.

Η μεγαλοπρεπής Ιμπέρια είχε άδοξο τέλος: πέθανε από πιθανή δηλητηρίαση στις 15 Αυγούστου του 1512, στα 26 της. Η κηδεία της, που καλύφθηκε από τον Τσίγκι, ήταν μεγάλο γεγονός. Η Βασίλισσα των Πορνών αναπαύεται στον ναό του Αγίου Γρηγορίου στο Τσέλιο της Ρώμης.

Εφτιαχνα πυραύλους, έγγραφα και ποίηση

Ο αστροφυσικός Αλαν Λάιτμαν στην «Κ»

Συνέντευξη στον ΗΛΙΑ ΜΑΓΚΛΙΝΗ

Επικοινωνήσα κάμποσες φορές με τον φυσικό και συγγραφέα Αλαν Λάιτμαν από τις αρχές αυτής της χρονιάς. Τόσο γραπτά όσο και μέσω zoom. Θυμάμαι ότι στην αρχή ήταν κάπως βαρύς, βλοσυρός. Οχι απέναντι στον συνομιλητή του ακριβώς (πέρα από την αρχική αμηχανία της γνωριμίας μεταξύ δύο αγνώστων), ωστόσο, ήταν διακριτό ένα βάρος που τον βασάνιζε. Ήταν η πανδημία;

Οχι, ακριβώς. Ο νους του έτρεχε στην πόλωση που βλέπει να έχει περιέλθει η αμερικανική κοινωνία. «Αυτό δεν θα λήξει με την προεδρία του Μπάιντεν», τον βλέπω στην οθόνη του υπολογιστή να λέει συνοφρυωμένος. «Είναι απίστευτο το ότι σχεδόν η μισή χώρα, ακόμα και τώρα, ψήφισε έναν πρόεδρο που έκανε ένα σωρό ασχήμιες. Τον ψήφισαν Ρεπουμπλικανοί, τον ψήφισαν τύποι που θέλουν να απαγορευθούν οι εκτρώσεις κι ας μην τον θέλουν στην πραγματικότητα, τον ψήφισαν κάτι λευκά αρσενικά που τρελαίνονται με τον αγοραίο λόγο του και, βέβαια, λογής λογής λαϊκιστές».

Αυτός ήταν ο πολιτικός, κοινωνικός προβληματισμός ενός αστροφυσικού, ο οποίος μπορεί, όπως παραδέχεται ο ίδιος, να μην πήγε ως εκεί που φιλοδοξούσε ως νέος με την επιστήμη του, όμως το κατάφερε με τα βιβλία του, τα οποία δεν εντάσσονται στο γνωστό, δημοφιλέ είδος της λεγόμενης εκλαϊκευμένης επιστήμης, αλλά έχουν ένα ιδιαίτερο, δικό του, προσωπικό ίχνος: μιλούν για τον χώρο και τον χρόνο, για τη σχετικότητα, για την κβαντοφυσική, μέσα από ένα ρεόντα αφηγηματικό λόγο που έχει τόσο στοιχεία δοκιμίου όσο και καθαρά μυθοπλασίας.

Ο απόφοιτος του Κορνέλ, μετέπειτα καθηγητής στο Χάρβαρντ και κυρίως στο MIT, λάτρης του Ιταλο Καλβίνο, του Μπόρχες και του Μάρκες, έχει γράψει έως και ποίηση και μυθιστορήματα. Εκεί που εκτοξεύεται στο Διάστημα είναι όταν συνδυάζει την αφήγηση με την επιστημονική θεωρία, τη φιλοσοφία των επιστημών, την παρατήρηση της φύσης. Αποτέλεσμα; Πολλά βιβλία που έγιναν ανάπαυστα σε πολλές γλώσσες – μεταξύ αυτών και στη

Στα «Ονειρα του Αϊνστάιν» είχα ως πρότυπο τις «Αόρατες πόλεις» του Ιταλο Καλβίνο. Θέλσα να κάνω με το Διάστημα ό,τι έκανε ο Καλβίνο με την πόλη.

Βίωσα την πλέον ζωντανή επαφή μου με την απεραντοσύνη της φύσης, χρόνια πριν, στο Αιγαίον Πέλαγος.

Ο διχασμός στους κόλπους της αμερικανικής κοινωνίας είναι ένα μακροπρόθεσμο πρόβλημα, το οποίο οι ΗΠΑ θα πρέπει να αντιμετωπίσουν.

δική μας. Από τις εκδόσεις Κάτοπτρο κυκλοφορούν το διεθνές μπεστ σέλερ του «Τα όνειρα του Αϊνστάιν. Μια νουβέλα για τη φύση του χρόνου», το «Mr. g: Το πείραγμα του Θεού» και «Η ώρα των άστρων», ενώ από τις εκδόσεις Πατάκη κυκλοφορεί το μυθιστόρημά του «Η διάγνωση».

Ως πολίτης πάντως έχει και ανησυχίες που μοιάζουν πολύ γίνιες. «Η απόπειρα να ανατραπεί η αμερικανική κυβέρνηση στις 6 Ιανουαρίου», μου έγραψε κάμποσες ημέρες μετά τα τραυματικά γεγονότα στο Καπιτώλιο, «ήταν το αποτέλεσμα κάμποσων χρόνων συκοφαντιών και τοξικών ψεμάτων από τον πρόεδρο Τραμπ. Το γεγονός αυτό απέδειξε πως όλοι οι χειρότεροι φόβοι μας για αυτόν είχαν βάση. Δυστυχώς, περισσότερο από το ένα τρίτο των Αμερικανών πίστεψε στα ψέματά του και ακόμα πιστεύει ότι οι τελευταίες εκλογές ήταν παρά-

Σείρα του Γαλαξία πάνω από ραδιοτηλεσκόπιο στο αστεροσκοπείο Karl G. Jansky στο Νέο Μεξικό των ΗΠΑ.

«Ενίσταμαι όταν η επιστήμη αναπτύσσει θεωρίες που δεν αποδεικνύονται πειραματικά», λέει ο Αλαν Λάιτμαν.

νομες. Οι πεποιθήσεις αυτές, και ο διχασμός στους κόλπους της αμερικανικής κοινωνίας, είναι ένα μακροπρόθεσμο πρόβλημα το οποίο οι Ηνωμένες Πολιτείες θα πρέπει να αντιμετωπίσουν. Ελπίζω τώρα πα, ότι, συν τα χρόνια, θα μπορούσαμε να θεραπεύσουμε τις πληγές και να αποκαταστήσουμε τα δημοκρατικά ιδεώδη πάνω στα οποία θεμελι-

ώθηκε αυτή η χώρα». Ακούγοντάς τον και κοιτώντας τον, έτσι καθώς έσπαγε και η όποια αρχική αμηχανία, έφερνα με τον νου μου εκείνη την εξάισια περιγραφή του από ένα ταξίδι του με ιστιοφόρο στο Αιγαίο (ο Λάιτμαν λατρεύει τη θάλασσα).

Αποσπάσματά της είχα μεταφέρει, με άλλη αφορμή, στις σελίδες αυτής της εφημερίδας: «Βίωσα την πλέον ζωντανή επαφή μου με την απεραντοσύνη της φύσης, χρόνια πριν, στο Αιγαίον Πέλαγος», έγραφε το 2013 στο περιοδικό Harper's («Our Place in the Universe», από την ανθολογία «The Best American Science and Nature Writing», επιμ. Siddhartha Mukherjee, εκδ. Houghton Mifflin Harcourt). Περιγράφει πώς ενοκίασε ένα ιστιοπλοϊκό με τη γυναίκα του και σάλπαραν νύχτα από τον Πειραιά. Αφού άφησαν το Σούνιο και κατευθύνθηκαν προς την Υδρα, σιγά σιγά, στεριά και άλλα πλεούμενα χάθηκαν από τον ορίζοντα. «Κοιτώντας ολόγυρά μας», γράφει, «μπορούσαμε να δούμε μονάχα το νερό να εκτείνεται προς όλες τις κατευθύνσεις έως ότου ενώθηκε με τον ουρανό, ότι, συν τα χρόνια, θα μπορούσαμε να θεραπεύσουμε τις πληγές και να αποκαταστήσουμε τα δημοκρατικά ιδεώδη πάνω στα οποία θεμελι-

ώθηκε αυτή η χώρα». Ακούγοντάς τον και κοιτώντας τον, έτσι καθώς έσπαγε και η όποια αρχική αμηχανία, έφερνα με τον νου μου εκείνη την εξάισια περιγραφή του από ένα ταξίδι του με ιστιοφόρο στο Αιγαίο (ο Λάιτμαν λατρεύει τη θάλασσα).

Αποσπάσματά της είχα μεταφέρει, με άλλη αφορμή, στις σελίδες αυτής της εφημερίδας: «Βίωσα την πλέον ζωντανή επαφή μου με την απεραντοσύνη της φύσης, χρόνια πριν, στο Αιγαίον Πέλαγος», έγραφε το 2013 στο περιοδικό Harper's («Our Place in the Universe», από την ανθολογία «The Best American Science and Nature Writing», επιμ. Siddhartha Mukherjee, εκδ. Houghton Mifflin Harcourt). Περιγράφει πώς ενοκίασε ένα ιστιοπλοϊκό με τη γυναίκα του και σάλπαραν νύχτα από τον Πειραιά. Αφού άφησαν το Σούνιο και κατευθύνθηκαν προς την Υδρα, σιγά σιγά, στεριά και άλλα πλεούμενα χάθηκαν από τον ορίζοντα. «Κοιτώντας ολόγυρά μας», γράφει, «μπορούσαμε να δούμε μονάχα το νερό να εκτείνεται προς όλες τις κατευθύνσεις έως ότου ενώθηκε με τον ουρανό, ότι, συν τα χρόνια, θα μπορούσαμε να θεραπεύσουμε τις πληγές και να αποκαταστήσουμε τα δημοκρατικά ιδεώδη πάνω στα οποία θεμελι-

Καθαρότητα και αμφισβησία

«Δεν περίμενα τα «Ονειρα του Αϊνστάιν» να κάνουν τέτοια επιτυχία. Με τίποτα όμως. Μάλλον στάθηκαν τυχερός, τουλάχιστον στην Αμερική. Σε αυτή τη χώρα οι περισσότεροι αγνοούν έναν συγγραφέα του διαμετρήματος του Καλβίνο. Προσωπικά, προσπαθώ σε ό,τι γράφω να συνδυάζω πάντοτε αρμονικά την καθαρότητα με την αμφισβησία, αυτός είναι ο πάγιος στόχος μου και αν το καταφέρνω είμαι ευτυχής. Επίσης, πρέπει να πω ότι ως είδος λόγου, το δοκίμιο μου δίνει ελευθερίες πολλές και μέσα από το δοκίμιο μπόρεσα να συνδυάσω τη μυθοπλασία με την αυτοβιογραφική διήγηση».

Σιγά σιγά, αφήνεται και γίνεται πιο εξομολογητικός στη συζήτησή μας. «Από νωρίς στη ζωή μου με ενδιέφεραν και η επιστήμη και η

τέχνη. Παιδί κατασκευάζα πυραύλους αλλά έγγραφα και ποίηση. Στο γυμνάσιο είχα δύο κατηγορίες φίλων: τους «επιστήμονες», οι οποίοι λάτρευαν τα μαθηματικά και ήθελαν συγκεκριμένες απαντήσεις σε συγκεκριμένες ερωτήσεις, και τους «καλλιτέχνες», οι οποίοι έγραφαν στο λογοτεχνικό περιοδικό του σχολείου και αγαπούσαν την αμφισβησία. Για κάποιο λόγο, το έβρισκα εύκολο να πηγαινώ από τους μεν στους δε. Είχα εντοπίσει δυνατότητες στο να είναι κάποιος δημιουργικός και με τους δύο τρόπους. Στις αρχές της δεκαετίας του '80, όταν ήμουν πια περίπου 35 χρόνων, αφού είχα φτιάξει όνομα ως επιστήμονας, άρχισα να γράφω δοκίμια περί επιστήμης. Το δοκίμιο, όπως είπα, έχει αυτή την ευελιξία. Μπορεί να δίνει πληροφορίες, να είναι ποιητικό, φιλοσοφικό, ακόμα και προσωπικό. Ως είδος γραφής, εκείνα τα δοκίμια μου έδωσαν την ευκαιρία να γεφυρώσω το χάσμα ανάμεσα σε όσα με ενδιέφεραν στην επιστήμη και σε όσα με ενδιέφεραν στη λογοτεχνία. Αρχισα να παρατεντώνω τα όρια του δοκιμίου, εισήγαγα στοιχεία μυθοπλασίας και τελικά άρχισα να γράφω μυθιστορήματα. Ειδικά στα «Ονειρα του Αϊνστάιν» είχα ως πρότυπο τις «Αόρατες πόλεις» του Ιταλο Καλβίνο. Θέλσα να κάνω με το Διάστημα ό,τι έκανε ο Καλβίνο με την πόλη».

Ποιανού είναι οι σκέψεις αν κάποιος έχει πρόσβαση στον εγκέφαλό σου;

Τα «Ονειρα του Αϊνστάιν» παρουσιάζουν έναν νεαρό φυσικό σε μια κρίσιμη φάση της ζωής του, το 1905, να τον βασανίζουν παράξενα όνειρα γύρω από τη φύση του χρόνου. Η δομή του βιβλίου δείχνει την επίδραση του Καλβίνο και ο Λάιτμαν αναπτύσσει μια ισχυρή πλοκή παράλληλα με έναν λόγο δοκιμιακό με κεντρικό θέμα τη σχέση του ανθρώπου με τον χρόνο. Στο «Mr g», ο Λάιτμαν τοποθετεί στο κέντρο του κάδρου τον ίδιο τον Θεό, καθώς προσπαθεί να δημιουργήσει το σύμπαν, μαθαίνοντας από τα λάθη Του. Το πιο ενδιαφέρον με τις αφηγήσεις του Λάιτμαν είναι ότι δεν έχουν έναν εύκολο, γλυκερό «παραμυθένιο» χαρακτήρα αλλά και τίποτα το εγκεφαλικό. Ο ίδιος μου επιβεβαιώνει ότι είναι τελείως διαφορετικός ο τρόπος της σκέψης του όταν κάνει φυσική από όταν κάνει λογοτεχνία. «Στην επιστήμη», λέει, «πάντοτε εργάζεσαι πάνω σε

Αν σε κάθε αρχή παραγράφου πεις στον αναγνώστη πού πηγαινεις, όπως σε ένα επιστημονικό κείμενο, το ταξίδι έχει τελειώσει.

ένα πρόβλημα το οποίο επιδέχεται μια οριστική απάντηση. Και όταν γράφεις κάτι επιστημονικό, απαιτείς απόλυτη καθαρότητα, θέλεις να ξέρεις πού ακριβώς πηγαινεις, το ίδιο και ο αναγνώστης. Στη μυθοπλασία όμως, προσκαλείς τον αναγνώστη να γίνει κομμάτι της δημιουργικής εμπειρίας. Αν σε κάθε αρχή παραγράφου πεις στον αναγνώστη πού πηγαινεις, όπως σε ένα επιστημονικό κείμενο, το ταξίδι έχει τελειώσει».

Και η σχέση επιστήμης και φιλο-

σοφίας, που παίζει και τόσο κομβικό ρόλο στα βιβλία του; «Προφανώς και ζητήματα όπως η σχέση αίτιου-αιτιατού, η πιθανότητα ύπαρξης παράλληλων συμπάντων, η φύση της συνειδησης, όλα αυτά έχουν τεράστιες φιλοσοφικές αλλά και θρησκευτικές προεκτάσεις. Μπορείς πάντως να κάνεις επιστήμη χωρίς να σε απασχολεί ποια είναι η μεγάλη εικόνα του κόσμου. Ο μεγάλος Ρίτσαρντ Φέινμαν θεωρούσε τη φιλοσοφία χαμένο χρόνο. Η φυσική, η κοσμολογία, η νευροεπιστήμη θέτουν ερωτήματα όπως: Από πού προήλθαν όλα; Γιατί υπάρχει κάτι αντί για το τίποτα; Γιατί η ζωή είναι τόσο σπάνια μέσα στο σύμπαν; Είμαστε άραγε απλώς και μόνον μια ειδική διάταξη ατόμων και μορίων; Υπάρχει ελευθερη βούληση ή είναι μια ψευδαίσθηση; Όλα αυτά με εντριγκάρουν».

Συνείδηση. Αλλά συμπαντα. Επι-στρέφει σε αυτά συνέχεια; «Πιστεύω

ότι σε 100 χρόνια θα έχουμε ενσωματωμένα τοπιτάκια και το μέλι μπορεί να φεύγει με τη σκέψη και μόνον. Αυτό είναι συναρπαστικό μα και σοκαριστικό. Ποιανού θα είναι οι σκέψεις αν κάποιος έχει πρόσβαση στον εγκέφαλό σου; Με στεναχωρεί το ότι η τεχνολογία ακολουθεί την εμπειρική οδό, αλλά ο άνθρωπος πάντοτε θα θέλει να λέει και να μαθαίνει ιστορίες. Η τέχνη θα πάρει μιαν άλλη μορφή. Όσο για τα άλλα συμπαντα, κατά τον Καρλ Πόπερ, εφόσον μια επιστημονική θεωρία παραμένει αναπόδεικτη, δεν είναι επιστημονική. Όμως, εφόσον δεν αποδειχθεί λάθος, παραμένει ανοικτό ζήτημα. Έτσι είναι και με τα παράλληλα συμπαντα. Βεβαίως ενίσταμαι όταν η επιστήμη αναπτύσσει θεωρίες που δεν αποδεικνύονται πειραματικά. Κατηγορούν τη θρησκεία για αυτό και σωστά, αλλά το κάνουμε και οι επιστήμονες τώρα, όπως με τη Θεωρία των

Το κεντρικό θέμα του βιβλίου είναι η σχέση του ανθρώπου με τον χρόνο.

Χορδών. Ο τρόπος που δουλεύουμε στη Φυσική είναι να χωρίζουμε σε τμήματα ένα πεδίο επειδή ξέρουμε ότι είναι ανέφικτο αυτή τη στιγμή να το επιστητεύσουμε εξ ολοκλήρου. Παράδειγμα, η κοσμολογική θεωρία

του πολυσύμπαντος: μελετώντας τμήματα του γνωστού συμπαντος έχουμε κάποια δείγματα ότι μπορεί κάτι τέτοιο να κρύβεται κάπου εκεί έξω αλλά χωρίς να μπορούμε να το αποδείξουμε. Π.χ., φανταστείτε ότι βλέπετε την ουρά μιας τίγρης πίσω από μια μισάνοικτη πόρτα. Θα υποθέσετε ότι πίσω από την πόρτα κρύβεται μια τίγρη, έτσι δεν είναι; Κρύβεται όμως ή μας γελούν τα μάτια μας; Κάπως έτσι, μελετώντας διάφορα σημεία ή φυσικές ιδιότητες του γνωστού συμπαντος υποπτευόμαστε ότι κάτι μπορεί να υπάρχει εκεί πέρα, αλλά δίχως κανένα τρόπο έως τώρα να αποδείξουμε το παραμικρό. Αν το σύμπαν είναι άπειρο, θα υπάρχουν άπειροι συνδυασμοί ατόμων και είναι βέβαιο ότι σε έναν από αυτούς τους άπειρους συνδυασμούς θα έχει αναπαραχθεί ένας δεύτερος εαυτός σου ή και τρίτος κ.τ.λ. Η σκέψη είναι ερεθιστική αλλά και τρομακτική»...

Λοξή προσωπογραφία του Κάφκα

«Ό,τι είναι να καεί είναι σαν να έχει ήδη καεί» – Το νέο, σε πολλά επίπεδα συναρπαστικό, μυθιστόρημα του Μισέλ Φάις

ΜΙΣΕΛ ΦΑΪΣ
Η ερευνήτρια
εκδ. Πατάκη, 2021, σελ. 269

της **ΣΩΗΣ ΚΑΡΑΜΗΤΡΟΥ**

«Εκεί κατοικεί ο Κάφκα του Κάφκα». Η ερευνήτρια μεθοδικά και με συνέπεια, με αυστηρότητα και συμπόνια, με εμμονική προσπάθεια κι ευγνωμοσύνη, στρέφεται στον ερευνώμενο συγγραφέα. Τον Κάφκα. Η αντιφατικότητα του, ένας «καλοντυμένος κορτάκιος» και συνάμα «έναν χειρόνακτα της γραφής», που την υπονομεύει σταθερά, προκαλεί συνεχώς τη δική της γραφή. Μέσα στον δαιδαλώδη κόσμο του Κάφκα, η ερευνήτρια σπίνει το δικό της έργο με εξαιρετική θεατρικότητα, σε τρεις πράξεις: η πρώτη είναι η καταγραφή ημερολογίου, η δεύτερη το τεφρό σημειωματάριο, η τρίτη οι επιστολές προς τον κύριο Κ.

Το τεφρό σημειωματάριο, τεφρό συνδεδεμένο με την εξαφάνιση, την απώλεια, τον θάνατο, τη στάχτη που έμελλε να γίνει, μα δεν έγινε το έργο του Κάφκα, περιέχει τη συστηματική οργάνωση της δολοφονίας ενός άντρα. Ετοιμάζεται να γίνει δολοφόνος μια δυσारेστημένη γυναίκα, όπως ομολογεί η ίδια «από μια δυσारेστημένη γυναίκα πρέπει να είστε έτοιμος για όλα». Οι επιστολές δίνουν τη δυνατότητα στην ερευνήτρια να απευθυνθεί με τρόπο αόριστο μα άμεσο και προφανή στον κύριο Κ. και να απλώσει μπροστά μας τις μύχιες σκέψεις της. Αν η ερευνήτρια οργανώνει τη δική της παράστα-

Ετοιμάζεται να γίνει δολοφόνος μια δυσारेστημένη γυναίκα, όπως ομολογεί η ίδια «από μια δυσारेστημένη γυναίκα πρέπει να είστε έτοιμος για όλα».

ση με τις τρεις εκφράσεις λόγου, ο Φάις οργανώνει τον τρόπο της ανάγνωσης, προτείνοντας την κυκλική μορφή, αφήνοντας συνάμα ελεύθερο τον αναγνώστη να στροβιλιστεί ελεύθερα και άτακτα στα κείμενα κατά βούληση.

Και πράγματι είναι συναρπαστικό να διατάξει και να εξερευνήσει κανείς την ανάγνωση και με τους δύο τρόπους. Όπως συναρπαστικό καταλήγει να είναι συγκριτικά το σύμπαν του Κάφκα έτσι όπως το μελέτησε, το βίωσε, το απέδωσε ο Φάις. Το κοινό εβραϊκό βίωμα; Οι συμπαγείς αδέξιοι κόσμοι της γραφής; Πάντως ο Φάις κινείται με άνεση και σιγουριά στον κόσμο του Τσεχοεβραίου συγγραφέα και πλάθει τη μυθιστορηματική του πραγματικότητα με ημερολογιακές καταγραφές, αλληλογραφία, σημειώσεις, κατ' αντιστοιχία.

Η ερευνήτρια σιγά σιγά μέσα από την ένταση της μελέτης της, από την προσήλωση στο πρόσωπο, στον βίο και στο έργο του συγγραφέα, γίνεται μια κουρασμένη μελετήτρια. Το ομολογεί. Την έχει εξουθενώσει όμως περισσότερο, την έχει αφανίσει κυριολεκτικά πλή-

Αγαλμα του Φραντς Κάφκα από τον Ντέιβιντ Τσέρνι στο κέντρο της Πράγας.

τοντας το πιο ευαίσθητο σημείο της, τη γυναικεία της υπόσταση, η ταυτίσή της με όλες τις γυναίκες της ζωής του Κάφκα. Γίνεται η κάθε θενώσει όμως περισσότερο, την με την οποία σχετίστηκε, μέχρι να

καταλήξει στην ανυπέβλητη Ντόρα Ντιαμάντ, την ύστατη σύντροφο, την ανυποχώρητη θεματοφύλακα της προσωπικής τους ζωής. Με σύμμαχο το γυναικείο της ένστικτο και την ευαίσθητοποιημένη της κε-

Ο Φάις κινείται με άνεση στον κόσμο του Τσεχοεβραίου συγγραφέα.

ραία, η ερευνήτρια συλλαμβάνει συνεχώς τα μηνύματα της αένανς πάλης του Κάφκα με το σώμα του, την πολύπλοκη σεξουαλικότητά του, τη σχέση του με τη γυναίκα, όποιο πρόσωπο και αν αυτή είχε, αλλά και την απώλεια της επιθυμίας για ουσιαστική σχέση, εγγύτητα, ζωή, υπό τη σκιά της φυματίωσης, του επερχόμενου θανάτου.

Ο Φάις ωστόσο επιλέγει την εγγύτητα, την εκφράζει και κάρη σ' αυτήν αποκαλύπτεται ο ίδιος, στην τελευταία επιστολή. Αν από τα δώδεκα του παλεύει με το έργο του Κάφκα, με αυτό το μυθιστόρημα άραγε, κλείνει τον κύκλο της πάλης; Γαλινεύει; Κάνει ανακακή; Θάρρω πως ο συγγραφέας εφαρμόζει την ακατανόητη για τα ανθρώπινα μέτρα «Τζιμτζούμ» της Καμπάλα. Αυτή την αστεία λέξη όπως τη χαρακτηρίζει ο ίδιος, με το κείμενο

νόημα. Τη συστολή. Εκείνος αποσύρεται, περιστέλλεται, αυτοπεριορίζεται ως δημιουργός, περνάει στα παρασκήνια της θεατρικότητας της γραφής του για να υπάρξει το δημιούργημά του.

Ασφαλώς η κοινή εβραϊκή γενιά αποτελεί σημείο κομβικής σημασίας για τον Φάις σε συνάρτηση με τον Κάφκα. Τα δεινά που υπέστη ο εβραϊσμός από τις θριωδίες της εξόντωσης, της προσπάθειας αφανισμού του από πρόσωπο γης, είναι παρόντα, ψιλαφούνται, σαν και ο Κάφκα μέσα από την απώλεια των αδελφών του στα στρατόπεδα συγκέντρωσης να μετέχει του πένθους που βαραίνει και τον Φάις, για όσα γνωρίζει, για όσους έχασε. Όπως σημείο αναφοράς αποτελεί και η πατρική φιγούρα.

Μ' ένα εντυπωσιακό άλμα στη σύγχρονη ζωή η ερευνήτρια κλείνοντας την έρευνά της αφήνει ένα κτέρισμα, ακουμπά σαν άλλη Ντόρα όχι ένα ματσάκι λουλούδια στο στήθος του Κάφκα, μα ένα τραγούδι, η αντιφατική Εβραϊοπούλα του βορείου Λονδίνου Είμι Γουάινχαουζ από όπου κι αν είναι επιμένει «Back to black» ή με άλλα λόγια, όπως ορίζει το Ταλμοϋδ, «ό,τι είναι να καεί είναι σαν να έχει ήδη καεί».

Όσοι υπήρξαν ή είναι συνεπείς αναγνώστες του Κάφκα, θα συναντήσουν ακριβώς το ρεύμα του μοντερνισμού σ' αυτό το βιβλίο και όσοι τον αγνοούν θα αποκτήσουν ένα κίνητρο προσέγγισης, όμως για όλους θα μείνει η αρπαγή της γραφής του Φάις ως απελευθέρωση, ακόμη κι όταν ο ίδιος επιλέγει «(Θα το διαγράψω δεν ».

**ΑΝ ΕΙΝΑΙ ΝΑ ΚΟΛΑΣΤΕΙΤΕ
ΚΑΝΤΕ ΤΟ ΤΟΥΛΑΧΙΣΤΟΝ ΜΑΖΙ ΤΟΥ**

**ΝΟΜΙΚΟΣ
ΤΟΥ
ΔΙΑΒΟΛΟΥ**

Ακούστε τον
“για να μην σας
πάρει ο δαίμονας”
Νίκος Αναστασιάδης

Συντονιστείτε καθημερινά
στις 12 το μεσημέρι
με το **ΚΑΝΑΛΙ 6**
και τον **MARINO ΝΟΜΙΚΟ**
για μια ώρα σκέτη κόλαση
στη συχνότητα 106.00

PIK1

ΑΠΟ ΜΕΡΑ ΣΕ ΜΕΡΑ

Η μεσημβρινή ενημερωτική εκπομπή του PIK1 καθημερινά μαζί σας από τις 11.30 έως τις 14.30. Η εκπομπή αναδεικνύει όλα τα θέματα της επικαιρότητας με συζητήσεις, αναλύσεις, ρεπορτάζ, ανταποκρίσεις, απευθείας συνδέσεις και ένα πλήρες δελτίο ειδήσεων. Παρουσιάζει σφαιρικά όλες τις εξελίξεις σε τοπικά και διεθνή θέματα που απασχολούν τους πολίτες.

Πάντα με την αμεσότητα, εγκυρότητα και αντικειμενικότητα της δημόσιας ραδιοτηλεόρασης.

Στην παρουσίαση οι δημοσιογράφοι:
Κατερίνα Μηλιώτη, Ντίνος Φοινικαρίδης, Πάρης Ποταμίτης

Επιμέλεια παραγωγής-σκηνοθεσία:
Λιάνα Κωνσταντίνου, Άντρα Αγγελίδου

(Με δελτίο ειδήσεων στη νοηματική)

Γοτθική φαντασία στην Αμερική των '50s

Το «διαμαντάκι» του Φίλιπ Ρίντλεϊ

Διάφρανο δέρμα (Reflecting Skin)

ΔΡΑΜΑ (1990)

Σκηνοθεσία: Φίλιπ Ρίντλεϊ
Ερμηνείες: Βίγκο Μόρτενσεν, Λίντσεϊ Ντάνκαν, Τζέρεμι Κούπερ

Του ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ

Εκουμε πει εδώ και καιρό πως αυτό που ξεχωρίζει πραγματικά την πλατφόρμα του Σίνεβο, η οποία πρόσφατα συμπλήρωσε ένα χρόνο ζωής, είναι τα «διαμαντάκια» που ανεξάρτητο σινεμά –ειδικά του αμερικανικού– που δύσκολα θα βρει κάποιος αλλού. Ένα τέτοιο μοναδικό πετράδι είναι και το φιλμ του Φίλιπ Ρίντλεϊ, στο οποίο κάνει και μία από τις πρώτες του κινηματογραφικές εμφανίσεις ο Βίγκο Μόρτενσεν. Βασικός πρωταγωνιστής εδώ ωστόσο είναι ο Σεθ, ένα εννιάχρονο αγόρι που έχει ξέγνοιαστα μαζί με τους δικούς κάποιον ανταρτικό Αμερική της δεκαετίας του 1950. Με τα γοτθικά βίπερ που διαβάζει ο πατέρας του να του εξάπτουν τη φαντασία, ο μικρός γρήγορα θα πειστεί πως η όμορφη χήρα γειτόνισσά τους είναι στην πραγματικότητα μοχθηρό βαμπίρ, που ευθύνεται για μια σειρά εξαφανίσεων, κυρίως παιδιών, στην περιοχή. Όταν δε ο αδελφός του, Κάμερον (Μόρτενσεν), θα γυρίσει από τον πόλεμο, η κατάσταση θα γίνει ακόμη πιο περίπλοκη.

Ακροβατώντας ανάμεσα στον σκληρό ρεαλισμό και στην παιδική φαντασία, ο Ρίντλεϊ πετυχαίνει να δημιουργήσει έναν μοναδικό, μινιμαλιστικό κόσμο, όπου θα τοποθετήσει τη δράση του. Περίπου

στη μέση του πουθενά, πνιγμένα στα χρυσά, μεστωμένα στάχυα, στέκουν τα ξύλινα σπίτια μιας κούφιας ανθρώπων, που μοιάζουν με εξοριστούς του πραγματικού κόσμου. Καθένας κουβαλά τη δική του ιστορία, ενώ οι τωρινές ζωές τους κινούνται γύρω από τη θρησκεία, το ποτό, τις διαδόσεις, τα όνειρα ή και την απόλυτη στασιμότητα μιας μόνιμης αναμονής ώστε «να γίνει κάτι».

Η γοτθική φαντασία τρυπώνει απροσδόκητα σε αυτό το ξεχασμένο μέρος και μαζί με την εξαιρετική μουσική του φιλμ δίνει στο τελευταίο γοττευτικό χαρακτήρα και διαχρονική διάσταση. Επιπλέον, όσο η αφήγηση προχωράει, αυτό που ξεκινά ως ιστορία ενθλιμώσεως εξελίσσεται σε παραβολή πάνω στην ανθρώπινη μοίρα, η οποία συνδυάζει αιώνιες σταθερές μαζί με την ιστορική πραγματικότητα της εποχής. «Βλέπαμε μια τεράστια λάμψη και μετά τα ψάρα έβγαναν «βραστά» στην επιφάνεια, μπορούσες να τα φας κατευθείαν», λέει ο χαρακτήρας του Μόρτενσεν, ο οποίος έζησε από κοντά τις πυρηνικές δοκιμές στον Ειρηνικό.

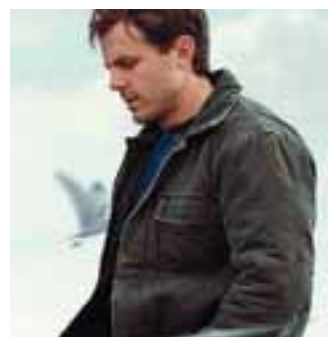
Ο μικρός Σεθ, από την πλευρά του, βλέπει παντού γύρω του να εκτυλίσσονται οι πράξεις μιας αρχαίας τραγωδίας και με την ενστικτώδη παιδική φαντασία του προσπαθεί να τα μετατρέψει σε παραμύθι και παιχνίδι. Δεκαπέντε χρόνια πριν από τον σπουδαίο «Λαβρινθο του Πάνα» του Γκιγιέρμο ντελ Τόρο, έχουμε εδώ μια πολύ πιο απογοητευμένη εκδοχή δίκως ειδικά εφέ, που όμως χρησιμοποιεί στην ουσία τον ίδιο ιδιοφυή μηχανισμό.

Περίπου στη μέση του πουθενά, πνιγμένα στα χρυσά, μεστωμένα στάχυα, στέκουν τα ξύλινα σπίτια μιας κούφιας ανθρώπων, που μοιάζουν με εξοριστούς του πραγματικού κόσμου. Στο φιλμ, που προβάλλεται από την πλατφόρμα του Σίνεβο, κάνει μία από τις πρώτες του εμφανίσεις και ο Βίγκο Μόρτενσεν.

HOME CINEMA

Η αληθινή ιστορία ενός δολοφόνου

Επάνω, ο Ταχάρ Ραχίμ ως Τσαρλς Σομπράζ στη σειρά του Netflix «Το ερπετό». Κάτω, ο Κέισι Αφλεκ βραβεύθηκε με Οσκαρ για την ερμηνεία του στην ταινία «Manchester by the Sea», που είναι διαθέσιμη στο Ertflix.

Το ερπετό (The Serpent)

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ (2021)

Δημιουργία: Ρίτσαρντ Γουόρλοου, Τόμπι Φίνλεϊ
Ερμηνείες: Ταχάρ Ραχίμ, Μπίλι Χάουλι, Τζίνα Κούουμαν

Μία από τις πιο ενδιαφέρουσες σειρές που μας έχει σερβίρει πρόσφατα το Netflix, έχει για πρωταγωνιστή της ένα χαρακτήρα που μάλλον στριμώχνεται για να τοποθετηθεί στη συμβατική κατηγορία του αντιήρωα. Εδώ έχουμε την αληθινή ιστορία του Τσαρλς Σομπράζ, ενός δολοφόνου, κλέφτη και (κυρίως) άσου της εξαπάτησης, ο οποίος έδρασε στα μέσα της δεκαετίας του 1970 στην Ταϊλάνδη και γενικότερα στην ανατολική Ασία, πλάνοντας στα δίκτυα του δυτικού τουριστές. Καθώς ένας ατσούμπαλος αλλά επιμονος αξιωματούχος της ολλανδικής πρεσβείας στην Μπανγκόκ θα βαλθεί να εξιχνιάσει τον φόνο δυο νεαρών συμπατριωτών του, ο κύκλος γύρω από το «Ερπετό» στενεύει και τότε εκείνος γίνεται ακόμη πιο απρόβλεπτος και επικίνδυνος.

Ο γνωστός μας από τις ευρωπαϊκές επιτυχίες του Ταχάρ Ραχίμ («Το παρελθόν») αποδίδει εδώ εξαιρε-

τικά τον ανατριχιαστικά στυλάτο Σομπράζ, έναν άνθρωπο ξεκάθαρα διαταραγμένο, ο οποίος ωστόσο αποπνέει ταυτόχρονα μια σχεδόν απόκοσμη γοττεία. Σε δεύτερο επίπεδο, και με τη ροή της αφήγησης να μετακινείται συνεχώς εμπρός και πίσω στον χρόνο, έχουμε την ευκαιρία να παρατηρήσουμε ένα πολύ ξεχωριστό ιστορικό στιγμιότυπο: το «προσκύνημα» της χίπικς νεολαίας της Αμερικής και της Ευρώπης, κατά τη δεκαετία του 1970, στην ανατολική Ασία, ένα πολύ διαδεδομένο φαινόμενο, το οποίο βέβαια εδώ μετατρέπεται σε εφιάλτη μέσα από τη δράση του Σομπράζ.

Manchester by the Sea

ΔΡΑΜΑ (2017)

Σκηνοθεσία: Κένεθ Λόνεργκαν
Ερμηνείες: Κέισι Αφλεκ, Λούκας Χέτζες, Μισέλ Ουίλιαμς

Από την πλατφόρμα του Ertflix επιλέγουμε ένα από τα σπουδαιότερα ερμηνευτικά ρεσιτάλ των τελευταίων ετών –και βραβευμένο με Οσκαρ– διά χειρός Κέισι Αφλεκ. Πρωταγωνιστής του είναι ο Λι Τσάντλερ, ένας

μοναχικός άνδρας που εργάζεται ως επιστάτης σε κάποιο συγκρότημα κτιρίων της Βοστώνης. Μαθαίνοντας για τον θάνατο του αδελφού του, ο Λι αναγκάζεται να επιστρέψει στη γενέθλια πόλη, προκειμένου να κανονίσει τα διαδικαστικά και να αναλάβει τη φροντίδα του 16χρονου ανιψιού του. Η επιστροφή ωστόσο θα έχει αντίκτυπο στην ευθραυστη ψυχολογία του, καθώς θα φέρει στην επιφάνεια τις τραυματικές μνήμες του παρελθόντος.

Το παραλιακό Μάντσεστερ (της Μασαχουσέτης), άλλοτε καρπιοσταλικά ειδυλλιακό και άλλοτε απειλητικά ερημωμένο, γίνεται ο τόπος όπου ο Αφλεκ αποδίδει άψογα τον εσωτερικό βρασιμό του χαρακτήρα του, αφήνοντάς τον να αποκαλυφθεί μόνο στιγμιαία και στις μια-δυο ανύποπτες σεκάνς εκρήξεων. Δίπλα του έχει τον επίσης πολύ καλό Λούκας Χέτζες, στον ρόλο του αεικίνητου νεαρού, που ενεργεί ισορροπικά στη δική του απερίσκεψη. Καθώς αυτό που (εξαρχής) μοιάζει αναπόφευκτο αποκαλύπτεται, τα κομμάτια του αφηγηματικού παζλ συμπληρώνονται με φλας μπακ στο παρελθόν.

PIK1 ΘΗΛ.: 22862000

21.30 Παραδοσιακή βραδιά
07.30 Θεία Λειτουργία
10.00 Καμώματα τζι αρώματα
Κωμική σειρά εποχής.
11.00 Η ζωή μας ένα τραγούδι
Μουσική εκπομπή με τη Γωγιά Βασιλάκη.
12.00 Χωρίς αποσκευές (Ε)
Ταξιδιωτική εκπομπή.
12.30 Brand News
Ενημερωτική εκπομπή.
14.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
14.30 Αμύνησθα περί πάτρης
Ενημερωτική εκπομπή.
15.00 Αποτυπώματα - (Ε)
Ιστορικές στιγμές.
16.30 Σε προσκυνώ γλώσσα
Γλωσσική παιδεία.
17.30 Χρονογράφηση, III
Στιγμές από την Κύπρο.
18.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)
18.20 Αφραείς ήρωες
Ιστορίες ανθρώπων που ξεχώρισαν στην Κύπρο ή το εξωτερικό.
18.55 Μουσικό ραντεβού
Μουσική εκπομπή με την Αγγελική Νικηφόρου.
19.20 Λούνα Παρκ
Κωμική σειρά, με τους Μαριλένη Σταύρου, Μαρίνο Χατζηβασιλείου.
19.55 Σαν σήμερα με το PIK
20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
21.00 Αθλητική Κυριακή
21.30 Παραδοσιακή βραδιά
Ψυχαγωγική εκπομπή με την Άντρη Καραντώνη.
23.15 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
23.20 Σαν σήμερα με το PIK (Ε)
23.25 Αφραείς ήρωες (Ε)
00.15 Brand News (Ε)

PIK2 ΘΗΛ.: 22862000

22.00 Hacksaw Ridge
07.30 Το κόκκινο λεωφορείο (Ε)
Παιδικό πρόγραμμα.
08.15 Παιδική ζώνη
α. Μάγια η μέλισσα
β. Το θαυμαστό ταξίδι του Νιλς Χόλγκερσον
γ. Ο μικρός Χνουδιώτς δ. Μπόμπι και Μπιλ
ε. Σπρίτ, το άγριο άλογο
11.00 Στη Χώρα του Γιατί - (Ε)
11.30 Παιδική ζώνη
16.00 Expedition with Steve Backshall - (Ε)
16.45 Baywatch, IX
Περιπέτειώδης σειρά.
17.30 Προσωπογραφίες - (Ε)
Κοινωνική εκπομπή με τη Μαρία Αγγελίδου.
18.15 Μαζί / Birlikte, II
Δικονομική εκπομπή.
19.00 Art of Space - (Ε)
Σειρά ντοκιμαντέρ.
19.30 Γυναίκα
Κοινωνική εκπομπή
19.40 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Αγγλική)
19.50 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Τουρκική)
20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)
21.05 Travel Diary - (Ε)
Ταξιδιωτικές ταινίες.
22.00 Ανταρσία συνειδήσης
Hacksaw Ridge
Βιογραφική, πολεμική, ταινία, με τους Άντριου Γκάρφιλντ, Βινς Βον, κ.ά.
23.15 ArtCafe, IV - (Ε)
Εκπομπή πολιτισμού με τη Μαρίνα Μαλένη
00.20 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
00.40 Επανάληψεις

ALPHA ΘΗΛ.: 22212400

21.20 Παράδοση κατ' οίκον
06.30 Αστέρια στην άμμο - (Ε)
Ελληνική σειρά.
24 ώρες - (Ε)
07.15 Σειρά ντοκιμαντέρ.
08.15 Έλα στη θέση μου - (Ε)
Κωμική σειρά.
09.30 Εύκολα και σπιτικά
Εκπομπή μαγειρικής, με την Αθηνά Λοϊζίδου.
10.00 Σ/Κ με τον Μάνεση
Ενημερωτική εκπομπή.
13.00 Οικονομικές ιστορίες
Κοινωνική σειρά.
13.45 Το ούσο - (Ε)
Κωμική σειρά.
14.30 Λούκας Night Show - (Ε)
Σατιρική εκπομπή.
16.00 Μην αρχίζεις τη μουρμούρα - (Ε)
Κωμική σειρά.
16.50 Έλα στη θέση μου
Κωμική σειρά
17.50 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)
18.00 Έλα στη θέση μου
(Συνέχεια)
18.20 TET- A-TET στον Alpha (Ε)
19.20 Δίωξη Βάση
Κωμικό show.
20.20 ALPHA NEWS
21.20 Παράδοση κατ' οίκον
Ψυχαγωγική εκπομπή με τη Βασιλική Χατζησάδμου.
22.30 Κάρμα
Δραματοποιημένη σειρά.
23.30 TET- A-TET στον Alpha (Ε)
00.30 Battle of the Couples
Ψυχαγωγική εκπομπή με τον Παναγιώτη Βασιλάκο.
02.00 Έρωτας με επίδοξηση OΓΑ
02.45 10η εντολή - (Ε)
03.30 Σ/Κ με τον Μάνεση - (Ε)

ANT1 ΘΗΛ.: 22200200

21.00 YFSF - All Star
06.30 Daddy cool - (Ε)
Κωμική σειρά.
08.00 Δείξε μου τον φίλο σου
Κωμική σειρά.
09.30 Ταξί - (Ε)
Τηλεπαιχνίδι.
10.20 Πρώτος σταγόνα - (Ε)
Κωμική σειρά.
12.00 Υγεία πάνω απ' όλα
Εκπομπή για την υγεία.
12.50 Ενθύμιος Ενωπίου
Εκπομπή με το Νίκο Χατζηνικολάου.
14.00 Γεγονότα στο πάτο
Εκπομπή μαγειρικής, με τον Δημήτρη Σκαρμούτσου.
14.50 Ήλιος - (Ε)
Δραματική σειρά.
16.15 Casa De Mikel, II - (Ε)
Σατιρική εκπομπή, με τον Μιχάλη Σφοκλέους.
17.40 Παρουσιάστε - (Ε)
Κωμική σειρά.
18.00 Τα νέα του ANTI σε 10'
18.10 Παρουσιάστε
(Συνέχεια)
18.40 Το καφέ της Χαράς - (Ε)
Κωμική σειρά.
19.30 Ταξί
Τηλεπαιχνίδι.
20.20 Τα νέα του ANTI
21.00 Your Face Sounds Familiar - All Star
Ψυχαγωγική εκπομπή με τη Μαρία Μπεκατώρου.
00.50 Best Friend's Fear - (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή με τον Σάββα Πομπουρά.
00.50 Aquarius - (Ε)
01.40 Blackout - (Ε)
02.30 Πλάκα μου κάνεις - (Ε)

OMEGA ΘΗΛ.: 22477777

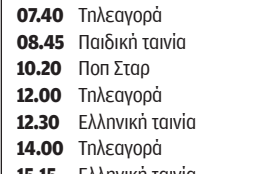
22.15 Fading Gigolo
05.30 Τώρα ό,τι συμβαίνει
Ενημερωτική εκπομπή, με τη Φοίβα Μαυραγάνη.
09.45 Έλα χαμογέλα
Ψυχαγωγική εκπομπή, με τους Σίσσυ Χριστίδου, Παύλο Σταματόπουλο, Κωνσταντίνο Βασίλο, Ελένη Βουλγαράκη.
13.00 Τροχός της τύχης - (Ε)
Τηλεπαιχνίδι, με τον Πέτρο Πολυχρονίδη και τη Βάγια Χατζηθεοδώρου.
15.00 Γλυκές αληθειές
Εκπομπή ζαχαροπλαστικής με τον Στέλιο Παρλάρο.
16.00 Εικόνες
Ταξιδιωτική εκπομπή με τον Τάσο Δούση.
17.10 My Greece - (Ε)
Ταξιδιωτική εκπομπή.
18.00 OMEGA NEWS
18.10 MasterChef-MasterClass
Διαγωνισμός μαγειρικής, με τους Σωτήρη Κοντζίζη, Πάνο Ιωαννίδη, Λεωνίδα Κουτσόπουλο.
20.10 OMEGA NEWS
22.15 Fading Gigolo
Κωμωδία, με τους Τζον Τορτούρο, Γουίντι Άλεν, κ.ά.
23.45 Ου φρονεύσεις - (Ε)
Ιστορίες πραγματικές που έμειναν χαραγμένες στη μνήμη μας.
00.30 Έλα χαμογέλα - (Ε)
03.30 Εικόνες - (Ε)
04.30 The Booth - (Ε)
05.30 Ο άντρας των ονείρων

ΣΙΓΜΑ ΘΗΛ.: 22580100

21.15 Survivor
06.30 Τα χρυσόψαρα - (Ε)
Κωμική σειρά.
07.00 Love it - (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή.
08.30 Καλό μεσημεράκι - (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή.
09.40 Ζωή ποδήλατο - (Ε)
Κοινωνική σειρά.
10.15 Dot - (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή.
11.15 My Greece - (Ε)
Με τον Γιάννη Καρεκλά.
13.10 Έκρα για φραγτό - (Ε)
Εκπομπή μαγειρικής, με την Αργυρώ Μπαρμπαρίγου.
13.40 Βουράτε γεπόνιο - (Ε)
Κωμική σειρά.
14.30 Super Makeover - (Ε)
Με τη Δούκισσα Νομικού.
15.30 Σου Κου Family
Ψυχαγωγική εκπομπή με τους Χάρη και Αντελίνα Βαρθακούρη.
17.30 Στα παρά πέντε - (Ε)
Κωμική σειρά.
18.00 Γεγονότα σε συντομία
18.10 Στο παρά πένε - (Ε)
18.40 Πενήντα - Πενήντα
Κωμική σειρά.
19.40 Η πεθερά - (Ε)
Κωμική σειρά.
20.20 Τομές στα γεγονότα
21.00 Συγνίνωρ
Παιχνίδι επιβίωσης, με τον Γιώργο Λιανό.
00.30 Γεγονότα σε τίτλους
00.40 House of Fame - (Ε)
03.40 Dot - (Ε)
04.40 Παντρεμένοι κι οι δυο (Ε)

CAPITAL ΘΗΛ.: 25577577

07.40 Τηλεαγόρα
08.45 Παιδική ταινία
10.20 Ποπ Σταρ
12.00 Τηλεαγόρα
12.30 Ελληνική ταινία
14.00 Τηλεαγόρα
15.15 Ελληνική ταινία
17.00 Τηλεαγόρα
19.10 Ξένη ταινία
21.00 Ξένη ταινία
23.00 Ξένη ταινία
01.00 Ξένη ταινία
02.45 Μήνυμα από τον Σομ

TV PLUS ΘΗΛ.: 22259000
06.30 Παιδική ζώνη
07.25 Μουλάν
08.20 Παιδικές σειρές
09.35 Cook Eat (Ε)
11.00 Τηλεαγόρα
13.00 ANNITA κοίτα
16.35 Τηλεαγόρα
18.30 Αόρατος φακός
19.00 Ταξίδι γεύσεων, III (Ε)
20.15 Ο κιαρός
20.20 Για πάντα νέος (Ε)
21.30 Το ταξίδι της ζωής, III
22.30 Ξένη ταινία
00.25 Ξένη ταινία

EXTRA ΘΗΛ.: 25715111
10.20 Κορίτσια ο Μάρκουλης
11.00 Έξιμνες αγορές
12.30 Ελιές θρούμπες
13.00 Έξιμνες αγορές
14.00 Ασπμένα φεγγάρια
15.35 Έξιμνες αγορές
16.05 Κινημ/φικές επιτυχίες
16.10 Έξιμνες αγορές
16.40 Δελτία Ειδήσεων
17.15 Αόρατος φακός
17.20 Έξιμνες αγορές
18.05 Ελληνική ταινία
19.45 EXTRA News
20.20 Ελληνική ταινία
22.00 Η προδοσία

MOVIES BEST

21.00 The Revenant
06.35 Line Of Duty
08.15 Ed Wood
10.25 Izzie's Way Home
11.50 Sometimes Always Never
13.30 My Fake Fiance
15.00 Daisy Winters
16.50 Marina
19.00 Official Secrets
21.00 The Revenant
23.45 The New Pope - Ep. 4
01.35 Sometimes Always Never
03.05 My Fake Fiance
04.35 Marina

GREEK CINEMA
20.00 Μονά ζυγά δικιά μου
05.00 Μονά ζυγά δικιά μου
06.35 Φτωχός
εκατομμυριούχος
08.05 Ένας ήρωας με παντούφλες
09.55 Ένας βλάκας και μιός
11.20 Δόκτωρ Ζι-Βέγγος
12.45 Κολωνάκι διαγωνιά μηδέν
14.15 Μαρίνα
15.30 Ένα αστειό κορίτσι
17.10 Η νύφη το 'σκασε
18.30 Η βίλλα των οργίων
20.00 Μονά ζυγά δικιά μου
21.35 Φτωχός
εκατομμυριούχος
23.05 Σεξοκνηγός
00.50 Θύελλα σε παιδική
καρδιά

Νέες μουσικές επιτυχίες ετών.. εξήντα

Πώς οι ψηφιακές πλατφόρμες και οι συμφωνίες εκατομμυρίων για θρυλικά τραγούδια αλλάζουν ριζικά το μουσικό τοπίο

Του ΣΑΚΗ ΙΩΑΝΝΙΔΗ

Στην τελευταία σκηνή της εμβληματικής τηλεοπτικής σειράς «Sopranos», ο Τόνι (Τζέιμς Γκαντολφίνι) ρίχνει ένα κέρμα στο τζουκ μποξ που βρίσκεται πάνω στο τραπέζι ενός ντάνερ και όσο κοιτάζει το μενού και έρχονται τα μέλη της οικογένειάς του, αρχίζει και παίζει ένα τραγούδι. Είμαστε στο 2007, μια από τις καλύτερες σειρές όλων των εποχών φτάνει στο τέλος της, το Spotify είναι μόλις ενός έτους και το τραγούδι που επιλέγει ο Τόνι είναι το «Don't stop believin'» των Journey που έρχεται από τη μακρινή δεκαετία του '80.

Μπορεί το τραγούδι να μην έδειξε από την αρχή τη διαχρονικότητά του, αλλά, όπως μας θύμισε ο μουσικός παραγωγός Γιάννης Πετριδής όταν μιλήσαμε για αυτό το ρεπορτάζ, το τέλος της σειράς ήταν η αρχή για τη δεύτερη ζωή του τραγουδιού. Τον Φεβρουάριο του 2021 έφτασε το ένα δισεκατομμύριο streams στο Spotify, ένα ρεκόρ που μέχρι τότε κατείχε μόνο το «Bohemian Rhapsody» των Queen. Δεν ήταν όμως μόνο οι Journey και ο frontman του συγκροτήματος Στιβ Πέρι που χάθηκαν με αυτή την επιτυχία, αλλά και η Hipgnosis Songs Fund, στην οποία ανήκει κατά το ήμισυ.

Τον τελευταίο χρόνο, πηκρά ονόματα της ροκ και της ποπ αποφάσισαν να πουλήσουν τα δικαιώματα των τραγουδιών τους με μεγάλα οικονομικά ανταλλάγματα είτε στους νέους «παίκτες» της μουσικής αγοράς, όπως στη Hipgnosis ή στην Primary Wave, είτε σε μεγάλες διακοσμητικές εταιρείες.

Δεν θα μπορούσε να περάσει απαρατήρητη η συμφωνία του Μπομπ Ντίλαν με τη Universal Music Publishing Group, η οποία αγόρασε τα δικαιώματα 600 τραγουδιών του με αντάλλαγμα, σύμφωνα με τα όσα έχουν γίνει γνωστά, 300 εκατ. δολάρια (κάποιες αναφορές ανεβάζουν το ποσό στα 400 εκατ.). Ο Νιλ Γιανγκ, με τη σειρά του, πούλησε το 50% των δικαιωμάτων του στη Hipgnosis για 150 εκατ. δολάρια. Τις τελευταίες μέρες ανακοινώθηκε και η συμφωνία του Πολ Σάιμον με τη Sony, χωρίς να γίνει γνωστό το ποσό. Η ιστοσελίδα Ultimate Classic Rock έχει μετρήσει τουλάχιστον 40 γνωστούς ροκ στार που πλέον έχουν αποχωριστεί τα δικαιώματα των τραγουδιών τους, αν και τον ίδιο δρόμο ακολουθούν σταδιακά και μεγάλα ονόματα της ποπ, όπως η Σακίρα.

Οι λόγοι

Γιατί όμως συμβαίνει αυτό; Σύμφωνα με το περιοδικό Rolling Stone, οι λόγοι για τους καλλιτέχνες μπορεί να είναι φορολογικοί (ο Μπίαντεν σχεδιάζει να αυξήσει τη φορολογία των υψηλών εισοδημάτων), προσωπικοί, με την έννοια της οικονομικής αποκατάστασης των απογόνων τους, ή ανησυχούν για το πού οδεύει η αγορά της μουσικής στο κοντινό μέλλον, όταν χιλιάδες τραγούδια ανεβαίνουν καθημερινά στις streaming πλατφόρμες και ανταγωνίζονται για να φτάσουν στα αυτιά των ακροατών. Από την άλλη πλευρά, παλαιοί και νέοι «παίκτες» βλέπουν την οικονομική αξία πίσω από τη διαχείριση θρυλικών τραγουδιών και την τοποθέτησή τους σε ταινίες, διαφημιστικά και πλατφόρμες. Μήπως δημιουργείται ένα είδος μουσικού «χρηματιστηρίου», με τα δικαιώματα να είναι οι νέες μετοχές; Ο Φώτης Απέρης, διευθυντής ραδιοφωνίας της EPT, απαντάει θετικά, αλλά θυμίζει ότι τα χρηματιστήρια έχουν την τάση να είναι απρόβλεπτα. «Η σχέση μας με τη μουσική έχει γίνει περιστασιακή και αποσπασματική. Κάποτε, ένας τραγουδοποιός προσδοκούσε ο ακροατής να λιώσει τον καινούργιο του δίσκο στο πικάπ. Σήμερα ελπίζει ότι ο ακροατής θ' ακούσει το νέο του τραγούδι του

λάχιστον 30 δευτερόλεπτα, προτού πατήσει skip, ώστε να μπορέσει να το πληρωθεί», σχολιάζει ο κ. Απέρης. Τα διαχρονικά τραγούδια, επισημαίνει, δεν χάνουν την αξία τους, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι οι νέες μορφές της εμπορίας τους είναι περισσότερο ασφαλείς από τις παλαιότερες, ιδίως μάλιστα υπό συνθήκες κρίσης. Τα έσοδα της Διεθνούς Ομοσπονδίας της Φωνογραφικής Βιομηχανίας (IFPI), μας λέει, αυξήθηκαν το 2020 (όπως και τις τρεις προηγούμενες χρονιές), με τα μισά να προέρχονται από τις γνωστές πλατφόρμες, όπως το Spotify και την Apple Music, αλλά σε αυτή την είδηση υπάρχει ένας αστερισμός.

«Μοιάζει εντυπωσιακό, όμως πριν από 20 χρόνια τα έσοδα που ανακοίνωνε η IFPI ήταν διπλάσια. Ο κόσμος έχει συνηθίσει πια να μην πληρώνει τη μουσική που καταναλώνει. Δημιουργείται όντως ένα νέο, ψηφιακό χρηματιστήριο μουσικής, που όμως δεν είναι λιγότερο απρόβλεπτο από κάθε άλλο χρηματιστήριο – θετικά ή αρνητικά: π.χ., η παραμονή στο σπίτι αυξάνει τα έσοδα του Spotify, όμως τα κλειστά μπαρ σε όλο τον κόσμο τα μειώνουν».

Τα κλειστά μπαρ και η απαγόρευση των συναυλιών προκάλεσαν δυσφορία ακόμα και σε μεγάλα ονόματα της μουσικής, όπως ο Ντέιβιντ Κρόσμπι, μας λέει ο ραδιοφωνικός παραγωγός του Πρώτου Προγράμματος και του Kosmos της EPT Γιάννης Πετριδής, ο οποίος παρατηρεί ότι οι συναλλαγές των πολλών εκατομμυρίων αφορούν κυρίως τραγουδοποιούς της γενιάς του '60 που βρίσκονται κοντά στο τέλος της καριέρας τους και τα επόμενα χρόνια θα ακολουθήσουν τα μεγάλα ονόματα των επόμενων γενεών. «Με αυτό τον τρόπο παίρνουν μεγάλα ποσά για έναν πραγματικό θησαυρό που τους αξίζει γιατί προσέφεραν στον κόσμο υπέροχα τραγούδια και για να αναπληρώσουν τη ζημία που έχουν από τα μειωμένα έσοδά τους λόγω της πανδημίας. Ορισμένοι θέλουν να φροντίσουν τους απογόνους τους και να μην τους αφήσουν να μπλεχτούν σε έναν κυκεώνα δικαιωμάτων που μάλλον έρχεται στο μέλλον. Από την άλλη, οι εταιρείες ξέρουν ότι η μουσική παίζει τεράστιο ρόλο σε κάθε κοινωνική πράξη που κάνουμε στη ζωή μας και έτσι θα τη χρησιμοποιήσουν παίρνοντας δικαιώματα στο μέλλον μέσα από κάθε νέα τεχνολογική εξέλιξη», μας λέει.

Ρωτάμε τον γνωστό παραγωγό εάν η μεγάλη επένδυση σε αυτή τη γενιά των τραγουδοποιών θα προκα-

Ο Μπομπ Ντίλαν, οι Journey, οι Fleetwood Mac (στη φωτ., η άλλοτε τραγουδίστριά τους Στίβι Νικς), ο Νιλ Γιανγκ και ο Πολ Σάιμον πούλησαν μέρος ή το σύνολο των δικαιωμάτων του έργου τους σε εταιρείες έναντι αστρονομικών ποσών.

λέσει και ένα κύμα αναβίωσης παλαιών και γνωστών ακουσμάτων. «Αυτό έχει αρχίσει να συμβαίνει εδώ και καιρό. Παρακολουθώ τα καινούργια τραγούδια με μανία, αλλά βλέπω ότι αυτά τα παλαιότερα, και λόγω της επανάληψης, έχουν μια δυναμική που δεν την έχουν αποκτήσει τα νεότερα τραγούδια μετά το 2000. Ακόμα και σε αυτό έχουν παίξει ρόλο όχι μόνο οι διασκευές, αλλά η χρήση αυτών των τραγουδιών στη χιπ χοπ και στη ραπ μουσική τα τελευταία 30 χρόνια. Τα τραγούδια αυτά θα είναι πάντοτε ζωντανά», τονίζει, «αλλά αυτό που με στενοχωρεί είναι που η μουσική φαίνεται πως σταδιακά απαξιώνει-

Μιλούν στην «Κ» οι Φώτης Απέρης, Γιάννης Πετριδής, Γιώργος Μουχαρίδης και Γιώργος Μυζάλης.

ται, δηλαδή δεν αγαπείται από τον κόσμο όπως παλιά, δεν παίζει τον ίδιο ρόλο στη ζωή τους και απλώς χρησιμοποιείται. Δεν υπάρχει το συναίσθημα, είναι μια ιδιοκτησία και, as μη γελιόμαστε, αυτό που κυριαρχεί είναι η καθαρά εμπορική μουσική».

Για τον Γιώργο Μουχαρίδη, μουσικό παραγωγό και διευθυντή του ραδιοφωνικού σταθμού Ρεpper 96,6, το φαινόμενο των μαζικών αγοραπωλησιών φανερώνει ότι και στη μουσική, ειδικά στο Διαδίκτυο, επιβεβαιώνεται ότι «το περιεχόμενο είναι ο βασιλιάς». «Γ' αυτό και τόσο οι δημιουργοί του περιεχομένου όσο και αυτοί που κατέχουν μέχρι

σήμερα περιεχόμενο είναι αυτή την περίοδο περιζήτητοι», σχολιάζει και προσθέτει ότι κατά τη διάρκεια της πανδημίας η μουσική και το streaming έδειξαν μεγάλη ανθεκτικότητα, την ώρα που άλλοτε σταθερές οικονομικές αξίες, όπως οι τιμές του πετρελαίου, έμοιαζαν «με τρενάκι του τρόμου». «Αυτή η περίοδος των μεγάλων εξαγορών στη μουσική μου θυμίζει και λίγο αυτό που συμβαίνει με μεγάλα έργα τέχνης των οποίων η αξία είναι αδιαμφισβήτητη και χαιρόμαι διπλά γιατί η ποπ κουλτούρα με την οποία μεγάλωσα είχε, εκτός από προσωπική αξία για εμένα, και μια διαχρονική μελλοντική αξία για τις επόμενες γενιές».

Σε αυτό το μουσικό τοπίο, πόσο εύκολο είναι για τους νέους καλλιτέχνες να ξεχωρίσουν; Ο Φώτης Απέρης σημειώνει ότι μπορεί η τεχνολογία να δίνει περισσότερες ευκαιρίες για να προβάλλουν τη μουσική τους, «αλλά ο πληθωρισμός είναι αναπόφευκτος. Παλαιότερα οι νέοι καλλιτέχνες ζούσαν την εξάρτησή από μια μεγάλη εταιρεία, σήμερα ζουν την ανασφάλεια του να συμπεριφέρονται σαν μικρές εταιρείες οι ίδιοι», τονίζει. Ο κ. Πετριδής συμπληρώνει ότι η μουσική των νέων μπορεί να «ακούγεται» αμέσως στο Διαδίκτυο, αλλά διερωτάται «πόσο ακούγεται» και τι σημαίνει αυτό οικονομικά για τους ίδιους.

«Ροπή στο κλασικό»

Σε αυτό το ερώτημα έρχεται να απαντήσει, μεταξύ άλλων, και η Orfium, που επικεντρώνεται στην αναζήτηση δικαιωμάτων στο YouTube. Ο μουσικολόγος Γιώργος Μυζάλης, Business Affairs Account Manager της Orfium, διαπιστώνει «μια γενικότερη ροπή του παγκόσμιου ακροατηρίου προς το κλασικό - διαχρονικό ρεπερτόριο» και οι πρόσφατες εξαγορές επιβεβαιώνουν αυτή τη διαπίστωση. Ωστόσο, μας λέει, από τη στιγμή που δεν υπάρχει καμία απαγόρευση σε κανέναν να διεκδικήσει τον χώρο του στο καλλιτεχνικό στερέωμα, το στοίχημα της μουσικής βιομηχανίας είναι άλλο. «Να μπορέσει να εντοπίσει όλες τις χρήσεις των καλλιτεχνικών έργων (παλαιών και νέων) στον «ωκεανό» του ψηφιακού περιβάλλοντος και να αποδώσει δικαιώματα στους δημιουργούς των έργων», μας λέει, περιγράφοντας τον στόχο της εταιρείας που έχει έδρα το Los Angeles και γραφεία στην Αθήνα. «Ανακαλύπτουμε χρήσεις έργων/τραγουδιών που διαφεύγουν από την ίδια την πλατφόρμα, “ξεκλειδώνουμε” έσοδα που διαφορετικά θα χάνονταν, ώστε αυτά να καταλήξουν στους καλλιτέχνες, παλαιούς και νέους», σημειώνει. Αντί να διακινδυνεύσουμε μια πρόβλεψη για τα έσοδα των καλλιτεχνών και των τραγουδοποιών στο ψηφιακό περιβάλλον ή για τη νέα αντίληψη της μουσικής, as κλείσουμε με ένα γεγονός και ένα ερώτημα για αυτή τη «συμμαχία» των παλαιών τραγουδιών με τα νέα μέσα. Πέρσι, το «Dreams» (1977) των Fleetwood Mac έγινε viral στο TikTok χάρη στο βίντεο ενός Αμερικανού που έκανε σκέιτ ενώ έπαιζε. Για πρώτη φορά στην ιστορία του, το κομμάτι ανέβηκε στην έβδομη θέση των αμερικανικών τσαρτ και λίγο αργότερα η Primary Wave και η BMG αγόρασαν τα δικαιώματα της μπάντας. Σε 20 δευτερόλεπτα, όμως, ακούμε το τραγούδι ή βλέπουμε τη χρήση του;

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2021

Γαστρονόμος

Η ΜΑΓΕΙΡΙΚΗ ΧΩΡΙΣ ΜΥΣΤΙΚΑ

ΤΩΡΑ ΚΑΙ ONLINE
WWW.GASTRONOMOS.COM.CY

ΠΑΣΧΑ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ

 Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Κυριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα

**ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 18 ΑΠΡΙΛΙΟΥ
ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ**

Η Αθηνά Λοιζίδου μάς ετοιμάζει λαχταριστές πασκιές με κοτόπουλο και κουλουράκια, κυπριακό παστίτσιο, χοιρινά σουβλάκια με γιουβέτσι, γλασσαρισμένο φαρονέφρι και vegetarian μαγειρίτσα. Η Μαριλένα Ιωαννίδου μάς σερβίρει τον καουρμά της Μόρφου και σπιτικό trifle με φράουλες.